

R. B. THIEME, JR.

Ang Pag-antos sang Kristohanon

(Ilonggo Version)

With permission of R. B. Thieme, Jr., Bible Ministries,
this publication is distributed in the Philippines
by Grace Logos Support Philippines, Inc.,
without charge or obligation.

For more information text or call:
*(Ginhatag pinaagi sa GLSP nga wala sing bayad ukon obligasyon.
Para sa dugang pa nga kasayuran mag-text ukon magtawag sa:)*
Globe: 0906-347-9830 (Visayan)
Smart: 0946-142-7563 (Visayan)
Smart: 0908-236-1434 (Ilonggo)

The electronic version of this book can be read or downloaded through the Internet address
<https://www.gracelsp.ph>.

*(Ang sa electronic ng porma sang sini nga libro mahimong mabasa ukon ma-download
pinaagi sa internet address nga <https://www.gracelsp.ph>.)*

**Ang Pag-antos
sang
Kristohanon**

ANG PAG-ANTOS SANG KRISTOHANON

R. B. THIEME, JR.

R. B. THIEME, JR., BIBLE MINISTRIES
HOUSTON, TEXAS

PALAKAT SA PANANALAPI

Wala sang bayad para sa bisan ano man nga kasangkapan halin sa R.B.Thieme, Jr., Bible Ministries. Bisan sin-o nagatinguha sang panudlo sa Bibliya makabaton sang amon mga DVDs, MP3 CDs, kag mga mantalaan nga wala sang katungdanan. Ang Dios nagasangkap sang panudlo sa Bibliya. Nagatinguha ta nga makita ang Iya grasya.

Ang R. B. Thieme, Jr., Bible Ministries isa ka magrasyahong pangalagad kag ang bilog nga palakat sini pinaagi sa kabubut-ong amot. Wala sang listahan sang presyo sa bisan ano man sang amon mga kasangkapan. Wala sang kwarta nga ginapangayo. Kon ang pagkamapasalamaton para sa Pulong sang Dios nagahatag kabangdanan sa tumuluo agud maghatag, may ara siya higayon sa pag-amot para sa pagsangyaw sang panudlo sa Bibliya.

Una nga ginmantala subong *Christian Suffering*
Ikatatlo nga edisyon nga ginmantala sang 2002 ni R. B. Thieme, Jr.
Ikatatlo nga pagpatik sang 2016

Ini nga libro gin-andam pagpatik halin sa
mga panudlo kag wala namantala nga mga
nubong batbat ni R. B. Thieme, Jr.

Sa pagpangayo sini nga libro sa English, magpahibalo sa:
R. B. Thieme, Jr., Bible Ministries
P. O. Box 460829, Houston, Texas 77056-8829
www.rbthieme.org

Wala sang bahin sining mantalaan nga basi ginpahimo liwat ukon
ginpadala sa bisan ano man nga porma ukon sa bisan ano man nga
pamaagi, elektronika ukon minakina, lakip ang potograpiya, rekording,
ukon bisan ano man nga mga pahibalo nahanungud sa pagtipig kag
pamaagi sang pagkuha kag pagpadala, sang wala pagtugot paagi
sa sulat halin sa tagmantala.

Ang Balaan nga Kasulatan ginkuha halin sa mismong libro
kag ginbadbad sa Ilonggo.

Pinatik sa Tagbilaran City, Bohol, Philippines, 2018

Ginbadbad kag gin-andam pagpatik ni
Gloria Estanda Naconas
Ginrepaso nila Alma Avila Cachopero
kag Dante Mallorca Canja
Pinatik nga may pagtugot sang
R. B. Thieme, Jr., Bible Ministries.

Mga Hilisgutan

Pasiuna.....	xi
--------------	----

Unang Bahin: Pag-antos kag Mga Kasulbaran

Mga Klase sing Pag-antos sang Kristohanon kag	
Mga Bahin sang Espirituhanong Pagtubo	1
Divine nga mga Manggad: Espirituhanong Pagkaharianon kag ang Divine	
nga Pamunoan sang Gamhanang Palasyo	4
Ang Pagpakighiusa sa Hari sang mga Hari	4
Ang Pamalaod nga Dapat Sundon sa Plano sang Dios	5
Ang mga Ganhaan sang Palasyo	6
Mga Lista sang Mga Kagamitan kag Paagi sa Pagsulbar sing	
Palaligban sang Tumuluo	11
Ang Pagsulbar sang Palaligban sa Espirituhanong Pagkabatan-on	11
Ang Pagsulbar sang Palaligban sa Espirituhanon Pagkagulang	14
Ang Panghunahuna Nahanungud sa Pag-antos: Ang Palatukuran	
sang Manalakay ukon Mahangkaton	16

Ikaduhang Bahin: Ang Kasugoan sang Kinabubut-on nga Responsibilidad

Kaugalingong-Sugyot nga Kalisdanan	18
Kabubut-on subong ang Ginhalinan sang Sala, Tawhanong Kaayo,	
kag sang Kalautan	20
Mga Sala Nahanungud sang Pagkawalay Kahibalo kag	
Ang Mga Sayup sa Paghukum	21
Ululupod nga Pag-antos	23
Kapatawaran kag Responsibilidad	24
Ang Limitado nga Halimbawa sang sa Katukuran nga Kaisog	27
Ang Paghimo sang Maayo nga Mga Desisyon, Pagsunud sa Divine	
nga Pamalaod nga Dapat Sundon	30

Ikatatlong Bahin: Ang Divine nga Disiplina

Ang Pagpahayag sang Grasya sang Dios	32
Ang Disiplina subong ang Paghanas sang Ginikanan sa Mga Hebreo 12	33
Mga Klase sang Divine nga Disiplina	35
Mga Tumuluo nga Nagapangalagad kay Satanas	37
Nagatoon sa Mabudlay nga Pamaagi	39
Dugang pa nga Bibliyanhong Kasulatan Nahanungud sang Divine nga Disiplina	40
Disiplina kag Kasigurohan sa Walay Katapusan	43
Ang Maamligon nga Papel sang Disiplina	44
Nagakabug-at sang Tatlo ka Pilo sing Divine nga Disiplina.....	44
Disiplina sa Makasaysayan nga Palanan-awon	47
Si Satanas, ang Tawo kag ang Dios.....	47
Ululupod nga Disiplina kag ang Inapinan nga Pungsod sang Dios.....	50
Ululupod nga Disiplina kag ang Tagsatagsa ka mga tumuluo	52
Ang Himalaut sa Ikaapat nga Kaliwatan subong ang Ululupod nga Disiplina	54
Ang Kasulbaran sa Himalaut sang Ikaapat nga Kaliwatan.....	58
Ang Kabilogan sang Masiluton nga Pag-antos kag Ang Una nga Pagtan-aw sang Pag-antos para sa Pagpakamaayo	59

Ikaapat nga Bahin: Pag-antos para sa Pagpakamaayo

Pag-antos kag Pagtubo sa Espirituhanong Pagkagulang	62
Ang Sulundan sang Kakusog sing Paghulag sa Espirituhanon nga Pagkagulang	64

*Ikalima nga Bahin: Espirituhanong Pagtahod
 kag Pagpalangga sa Kaugalingon*

Ang Sayup sa Tawhanon nga Pagtahod kag Pagpalangga sa Kaugalingon.....	68
Ang Bentaha sang Espirituhanong Pagtahod kag Pagpalangga sa Kaugalingon.....	70
Ang Ginhalinan sang Espirituhanong Pagtahod kag Pagpalangga sa Kaugalingon.....	73
Ang Sulundan para sa Espirituhanong Pagtahod kag Pagpalangga sa Kaugalingon.....	74
Ang Paghibalo kon sa Ano nga Pamaagi Magkinabuhi kag kon sa Ano nga Pamaagi Mapatay	75
Ang mga Kinaiya sang Espirituhanong Pagtahod kag Pagpalangga sa Kaugalingon.....	78
Ang Paglarawan sang Espirituhanong Pagtahod kag Pagpalangga sa Kaugalingon.....	81

*Ikaanum nga Bahin: Maamumahon nga Pagtuytuy
sang Dios sa Mapungganon nga Pag-antos*

Ang Tunok sa Unod ni Pablo	84
Ang Dimatuud nga Kasulbaran kag Sayup nga Paggamit	87
Ang Divine nga Paglaygay para kay Pablo	89
Pagpangandam nga mga Paghanas para sa Kakusog sing Pagtilaw	92

Ikapito nga Bahin: Espirituhanon nga Pagkinaugalingon

Ang Kahimtangan sing Kabaskugon sang Paghulag sang Espirituhanong Pagtahod kag Pagpalangga sa Kaugalingon	95
Ang Gugma nga Wala sing Ginatumod nga Ginmando sang Dios	96
Pagpaathag kag Paglarawan sang Gugma nga Wala sing Ginatumod	97
Mga Kinaiya snag Espirituhanon nga Pagkinaugalingon	100
Ang Espirituhanon nga Pagkinaugalingon kag Ang Kabug-osan sang Putling Gugma	104
Ang Putling Gugma Ginpaathag	106
Masangkaron nga mga Klase sang Gugma	107

Ikawalong Bahin: Kakusog sing Pagtilaw

Wala sing Estriktong Pagpanghiwala sang Kaugalingon sa Pag-antos para sa Pagpakamaayo	110
Ang Pag-antos sa Apat ka mga Klase sang Kakusog sing Pagtilaw	112
Pagtilaw pinaagi sa mga Tawo	113
Pag-uyon subong isa ka Pagtilaw sang Kakusog sing Paghulag	113
Pag-ilinaway subong ang Pagtilaw sa kakusog sing Paghulag	114
Pagtilaw sa Panghunahuna	116
Ang Pagkakinahanglanon kaayo sang Paghunahuna Nahanungud sang Pagtolon-an	116
Paghunahuna sang Kalautan kag Paghunahuna sang Maayo	117
Ang Pagpaubus sa Kabaliktaran sing Dimatuud nga mga Kasulbaran	119
Pagsimba kag Pag-ilinaway sa Panghunahuna	120
Pagtilaw sa Palakat	121
Mga Palakat Ginpaathag, ang Palaligban Ginpahayag	121
Biyaan ukon Malampasan	122
Espirituhanong Pagkinaugalingon sa Pagtilaw sa Palakat	123
Pagtilaw pinaagi sa Katalagman	125
Ang Klaro Kaayo nga Pagtilaw	125
Ang Katalagman sa Pag-us-us sing Palangabuhian	126
Ang Nagaabante nga Tumuluo nga ara sa Katalagman	127

Ang Panghunahuna ni Pablo: Ang Paghimalaut	
Nabaylohan sang Pagpakamaayo.....	129
Kakusog sing Pagtilaw sa Mga Taga-Filipos 3	130
Pagbiya sa Indi Matuud nga Pagsalig	130
Kinorsetihang Pamulong: Sa Ano nga Pamaagi Bala Maagum ang	
Espirituhanong Pagkahamtong	131
Ang Dakong Gahum sang Eksperimento	132
Ang Pagpakig-upod sa mga Pag-antos ni Kristo.....	134
Pagsalig halin sa Panudlo sang Bibliya nahanungud sang Pagkabanhaw	137
Panghingapos nga Kinorsetihang Pamulong: Ang Espirituhanong	
Pagkinaugalingon ni Pablo	140
Pagkadula kag Pag-agum Liwat sang Espirituhanong Kakusog sing Paghilag	141
Ang Pagkamalig-on sing Katuyoan	142
Ang Basihanan para sa Maangayon nga Pagpangusisa sa Kaugalingon.....	144
Ang Hugut nga Pagpaninguha sang Atleta.....	145
Ang Wala Pagkapasar sa Pagtilaw	148
Ang Malig-on nga Pag-abante sang Sundalo.....	149

Ikasiyam nga Bahin: Espirituhanong Pagkahamtong

Ang Mga Kinaiya sang Espirituhanong Pagkahamtong	151
Ang Kahimayaan sang Dios sa Espirituhanon nga Pagkahamtong	155
Ang Pagdul-ong sang Ginapatipigan nga Kasulatan sing nga Pakamaayo	155
Ang Pagtilaw sing Malig-on nga Pagpamatuud kag ang	
Pinakamataas nga Kahimayaan sang Dios.....	159

Ikapulo nga Bahin: Pagtilaw sing Malig-on nga Pagpamatuud

Ang Pagpasaka sang Husay ni Satanas sa Mataas nga Korte	161
Ang mga Bahin sing Pagpasaka sang Husay sa Mataas nga Korte	164
Ang Dios Nagpahayag sang Iya Kaso.....	164
Ang kaso ni Satanas.....	166
Ang Pagsabtanay sing Pangatarungan sa Bahin sang Dios.....	167
Ang Pagsabtanay sing Pangatarungan sa Bahin ni Satanas.....	171
Ang Pahingapos nga Pakiglalisayan sa Bahin sang Dios	172
Ang Panghingapos nga Pakiglalisayan sa Bahin ni Satanas	173
Ang Kinatapusang Paghukum	174
Pagtilaw sing Malig-on nga Pagpamatuud subong ang Maid-id nga	
Pagpamangkot sang Pagpangusisa ni Satanas.....	174
Ang Pagtilaw sing Malig-on nga Pagpamatuud sang Pagkatawo ni Kristo	176
Ang Espirituhanong Pagkahamtong ni Kristo	176
Ang Unang Pagtilaw sing Malig-on nga Pagpamatuud ni Kristo	178
Ang Kadaugan ni Kristo sa Unang Pagtilaw sing	
Malig-on nga Pagpamatuud	181

Ang Ikaduhang Pagtilaw sing Malig-on nga Pagpamatuud ni Kristo	182
Ang Ikatatlo nga Pagtilaw sing Malig-on nga Pagpamatuud ni Kristo	185
Ang Pagtilaw sing Malig-on nga Pagpamatuud ni Job	187
Ang Espirituhanong Pagkahamtong ni Job	187
Ang Unang Pagtilaw sing Malig-on nga Pagpamatuud ni Job.....	190
Ang Ikaduhang Pagtilaw sing Malig-on nga Pagpamatuud ni Job	192
Ang Ikatatlong Pagtilaw sing Malig-on nga Pagpamatuud ni Job	194
Ang Kahipos sang Dios kag ang Pagpasar sa Pang-ulihi nga Pagtilaw	197
Ang Saysay nahanungud kay Job sa Bag-ong Katipan	199

Ika-Onse nga Bahin: Pag-antos kag ang Plano sang Dios

Pag-antos, Kalipay, kag ang Kinaiya sang Dios	202
---	-----

Dugang sa Basahon: Divine nga Paghukum sa Kabaliktaran sang Divine nga Disiplina

Ang mga Pagpatigayon sang Dios sa Mga Ditunguluo samtang buhi pa diri sa Duta.....	205
Paghukum pinaagi sa Sakit.....	206
Paghukum pinaagi sa Kamatayon.....	207
Ang Paghukum sa Maalamon kag Mapino nga Pamaagi	208

Mga Tultulanan

Tultulanan sa Balaan nga Kasulatan.....	210
Tultulanan sa Hilisgutan	219

Pasiuna

Sa wala ka pa mag-umpisa sang imo pagtoon sa Bibliya, kon tumuluo ka ni Ginoong Jesu-Kristo, siguroha nga ginhinganlan mo ang imo mga sala sa kinaugalingon lamang didto sa Dios nga Amay.

Kon ituad ta ang aton [nahibaloan] mga sala, matutum kag matarong Siya, kag magapatawad sang aton [nahibaloan] mga sala kag magatinlo sa aton sa tanan nga pagkadimatarong [wala nahibaloan ukon nakalimtan nga mga sala].
(1 Juan 1:9)

Niyan sa gilayon ara ka sa pakig-upod sa Dios, napun-an sang Balaan Espiritu, kag andam magtoon sang Panudlo sa Bibliya halin sa Pulong sang Dios.

“Ang Dios Espiritu, kag ang mga nagasimba sa Iya kinahanglan magsimba sa [sa pagpuno sang] espiritu kag [bibliyanhong] kamatuuran.” (Juan 4:24)

Kon wala ka pa gid sa kinaugalingon nagtoo kay Jesu-Kristo subong imo Manluluwas, ang hilisgutan indi ang paghinganlan sang imo mga sala. Ang hilisgutan amo ang pagtoo lamang sa kay Kristo lamang.

“Ang nagtoo sa Anak may kabuhi nga walay katapusan; apang ang wala nagatuman [sa sugo agud magtoo] sa Anak indi makakita sang kabuhi, kondi ang kasingkal sang Dios nagapabilin sa iya.” (Juan 3:36)

KAY ANG PULONG SANG DIOS buhi kag gamhanan, matalum pa sa bisan ano nga espada nga duha sing sulab, nga nagalapus tubtub sa nautlan sang kalag kag espiritu, sang mga lualutahan kag utok, kag nagahantup sang mga hunahuna kag mga tinutuyo sang tagiposoan. (Mga Hebreo 4:12)

Ang bug-os nga kasulatan ginbugna sang Dios kag mapuslanon sa pagpanudlo, sa pagsabdong, sa pagsaway, kag sa paghanas sa pagkamatarong, agud nga ang tawo sang Dios mahimpit, nga masangkapan nga sa taga ka maayong buhat. (2 Timoteo 3:16-17)

Magtinguha sing maayo gid sa pagpakita sang imo kaugalingon sa Dios subong nga pinakamaayo, manugpangabudlay nga indi kinahanglan magkahuya, nga nagagamit sing matadlong sang pulong sang kamatuuran. (2 Timoteo 2:15)

PAG-ANTOS KAG MGA KASULBARAN

MGA KLASSE SING PAG-ANTOS SANG KRISTOHANON KAG MGA BAHIN SANG ESPIRITUHANONG PAGTUBO

ANG BIBLIYA NAGAPAATHAG SANG PAG-ANTOS kag nagapakita sang gamhanang divine nga mga manggad para makaatubang sing madaugon sa kalisdanan. Wala sing tumuluo ni Jesu-Kristo ang dapat magpabilin nga walay kahibalo sang mga kabangdanan kag mga kasulbaran sa bisan ano nga kalisud sa iya kinabuhi. Ang pag-antos indi sing dimasaysay ukon indi mapaathag. Ang kada halimbawa ukon higayon sang pag-antos may kabangdanan, pagpaathag, kag kasulbaran.

Ang Kristohanong pag-antos mahimong mahangpan sing klaro kaayo sa kaangtanan sang espirituhanong pagtubo sang tagsa ka tumuluo. Halin sini nga palanan-awon, ang mga kalisdanan mahimong ilainlainon sa lima ka mga klase. Duha ka mga klase ang mga nagalarawan sang espirituhanong pagkabatan-on; ang tatlo nagalarawan sang dagway ukon kalainan sang espirituhanong pagkahamtong. Ang duha ka mga klase sang pag-antos sa espirituhanong pagkabatan-on mga *masiluton*. Ang tatlo sa espirituhanong pagkahamtong mga gindisenyo sang Dios para sa *pagpakamaayo*.

Ini nga pagtoon magausisa sang mga palaligban kag sang divine nga mga kasulbaran nga may kaangtanan sa kaugalingong-sugyot nga kalisdanan, divine nga disiplina, maamumahon nga pagtuytuy sang Dios sa mapungganon nga pag-antos, kakusog sang pagtilaw, kag pagtilaw sing pagpamatuud. Ining lima ka mga klase, nga ipaathag sa tukma nga panahon, pagsaysay sang tanan nga pag-antos sa Kristohanon nga kinabuhi.

Ang kaangtanan sa isa kag isa sang masiluton nga pag-antos sa espirituhanong pagkabatan-on kag sang pag-antos para sa pagpakamaayo sa espirituhanong pagkaham-

tong indi isa ka malig-on nga kalainan. Ang iban nga pag-antos para sa pagpakamaayo nagakahitabo sa espirituhanong pagkabatan-on, kag ang masiluton nga pag-antos puwede maagum sang espirituhanong hamtong nga tumuluo kon siya nagapakasala ukon nagahimo sang malain nga mga desisyon. Ang kinaandan nga sulundan, bisan pa sina, nagahatag sa aton sang basihanang para sa paghangup sang mga kabug-aton sa aton mga kinabuhi.

<i>MGA KLASSE SING PAG-ANTOS SANG KRISTOHANON</i>	<i>MGA BAHIN SANG ESPIRITUHANONG PAGTUBO</i>
<u>MASILUTON</u> 1. KAUGALINGONG-SUGYOT NGA KALISDANAN 2. DIVINE NGA DISIPLINA <u>PARA SA PAGPAKAMAAYO</u> 3. MAAMUMAHON NGA PAGTUYTUY SANG DIOS SA MAPUNGGANON NGA PAG-ANTOS 4. KAKUSOG SING PAGTILAW 5. PAGTILAW SING MALIG-ON NGA PAGPAMATUUD	<u>PAGKABATAN-ON</u> <u>PAGKAGULANG</u> ESPIRITUHANONG PAGTAHOD KAG PAGPALANGGA SA KAUGALINGON ESPIRITUHANONG PAGKINAUGALINGON ESPIRITUHANONG PAGKAHAMTONG

LIMA KA MGA KLASSE SING PAG-ANTOS SANG KRISTOHANON

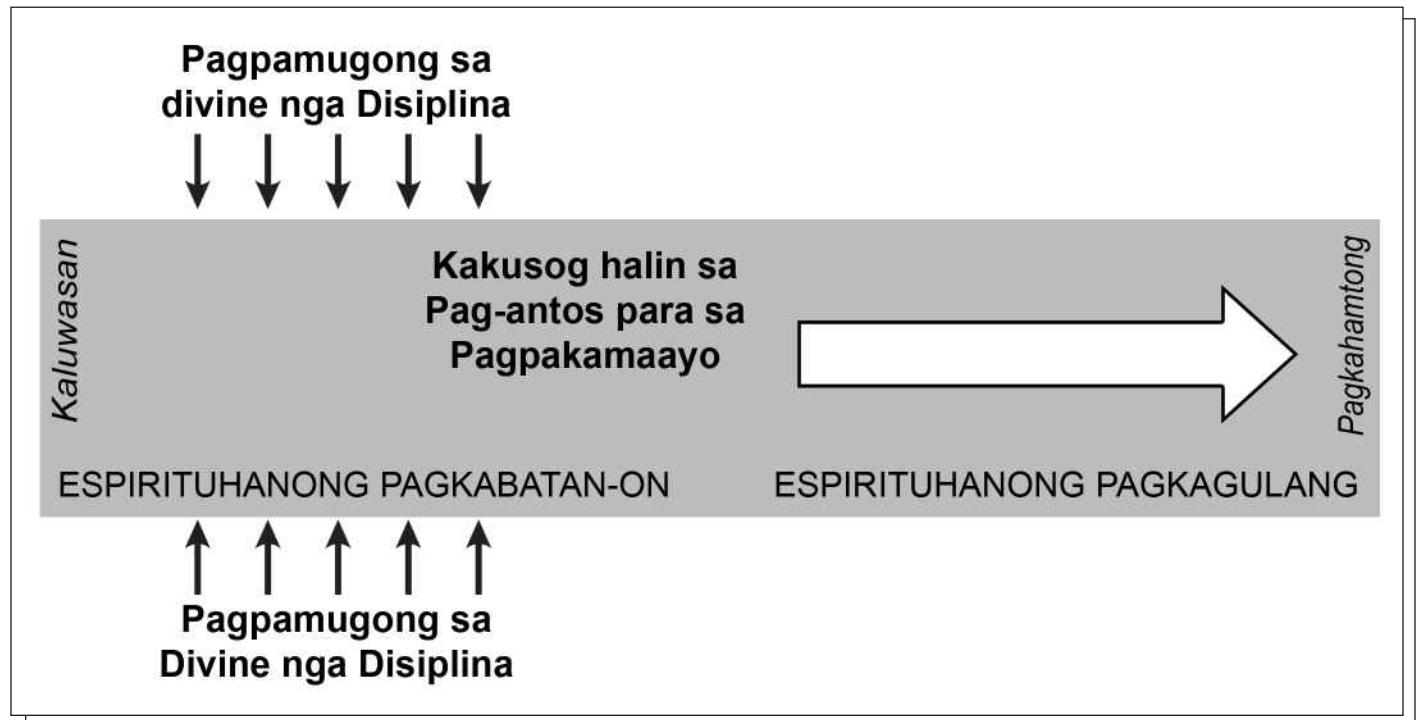
Ang kalisdanan nagapahulag sang dako nga papel sa mga kinabuhi sang gulang ukon hamtong nga mga tawo. Ang pag-antos kaangay sang isa ka ginikanan. Kon ano ang ginahimo sang responsable nga mga ginikanan sa ila mga kabataan, amo ang ginahimo sing pag-antos sa mga gulang na. Ang disiplina kag ang mga pagpugong sang kaugalingon sa pagkabatan-on nga ginapilit sang mga ginikanan ginbaylohan sang disiplina kag mga pagpugong sang kaugalingon sa kinabuhi sang gulang na nga ginpatuman pinaagi sa pag-antos.

Subong isa ka ginikanan, isa ka manugbantay, ang reperi andam maghuyup sang pito, ang awtoridad nga ginsangkap sang Dios, ang pag-antos nagahangkat sa aton subong mga tumuluo agud gamiton ang mga manggad nga ginhatag sang Dios sa aton. Ang pag-antos nagaubos sang aton tawhanong kamanggagan kag nagahangkat sa aton sang aton bug-os nga pagsalig sa grasya sang Dios. Ang pag-antos nagasilsil sa aton hunahuna sang aton kinahanglanon agud magsunud sa Iya plano.

Ang mga ginikanan nagahimo sing labaw pa sa pagdisiplina sang ila mga kabataan. Sa amo man, ang pag-antos indi lamang isa ka pahinumdom ukon pagpasidaan kag pagpugong kondi isa ka manunudlo kag manug-awhag man. Ang mga kagamo kag kalisdanan wala pirmi nagaabot agud manakit ukon mangguba, siling sang Latin nga harambalon. Ang sakit kag hapdi wala lamang nagapaluya sa aton sa pagpadayon sa sayup nga pakadtoan, kondi ini makabulig man sa pagtulod sa aton sa husto nga pakadtoan. Ang husto nga paggamit sang panudlo sang Bibliya sa idalum sang kabug-aton nagapamunga sang espirituhanong pagtubo. Makita naton sang panudlo sang Bibliya nga nagahulag. Aton maagihan ang tinuud nga panghitabo nga ang Dios “ara gid nga nagabulig sa tion sang kalisdanan” (Mga Salmo 46:1, NASB). Subong sangputanan sang paggamit sang Iya mga kasangkapan, ang

aton paghigugma para sa Iya nagatubo sang mas mabaskog, kag nagadasig ang aton espirituhanong pag-abante.

Bisan kon subong sang isa ka manugbantay ukon subong sang isa ka pagpadasig sang espirituhanong pagtubo, ang tanan nga pag-antos sa Kristohanon nga kinabuhi kinahanglan mahangpan sa kaangtanan sang plano sang Dios. Ang pag-antos gindisenyo para sa aton ikaayo kag para sa Iya kahimayaan: Nahimaya siya pinaagi sa pagsakdag kag pagpakamaayo sa aton sa *bisan ano* man nga kahimtangan, bisan kon sa kauswagan man ukon sa kalisdanan. Ini para sa Iya kaugalingong himaya, gani, ang sinang sa tunga sang mga kalisdanan kag katalagman sang kinabuhi, ang Dios nagsaad, “Indi gid Ako magpabaya sa imo, ni magabiya sa imo” (Josue 1:5; Mga Hebreo 13:5). “Indi gid Niya tugotan ang matarong [ang bisan sin-o nga tumuluo] nga matay-og [ukon magkurogkurog ukon mapukan]” (Mga Salmo 55:22). Kay sa kuhaon ang pag-antos sa aton mga kinabuhi, naghatag Siya sa aton sang mas dako pa nga mga kaayohan pinaagi sa pagpanglakaton kaupod sa aton “*tubtub* sa latagon sang landong sang kamatayon” (Mga Salmo 23:4, NASB, italiko gindugang).

PAG-ANTOS SUBONG ANG PAGPAMUGONG UKON
ANG KAKUSOG SA PLANO SANG DIOS

Madamo nga mga palatukuran sa aton pagtoon sang pag-antos ang magamit sa mga ditumuluo subong man sa mga tumuluo, apang magahatag kita sing dako nga pagtalupangud sa Kristohanong pag-antos. Nagatoon kita sang mga manggad nga magrasyahong ginhatag na sang Dios sa bisan sin-o nga nagtoo kay Ginoong Jesu-Kristo. Aton man ginakilala ang mga kalisdanan nga nagakahitabo kon ang mga tumuluo mapaslawan sa paggamit sang kon ano ang ginhatag na sang Dios sa ila.

DIVINE NGA MGA MANGGAD: ESPIRITUHANONG PAGKAHARIANON KAG ANG DIVINE NGA PAMUNOAN SANG GAMHANANG PALASYO

Ang Pagpakighiusa sa Hari sang mga Hari

Ang espirituhanong pagkabatan-on nagaumpisa sa tion sang kaluwasan. Sa tion nga ang bisan sin-o una nga nagtoo kay Kristo, ang Dios Balaan Espiritu nagapatuman sing dungan sang pito ka mga buluhaton sang pagpangalagad sa bahin sang bag-o nga tumuluo. Ang isa sining mga buluhaton sang pagpangalagad amo ang bautismo sang Espiritu, sa diin ang Balaan Espiritu sa gilayon nga nagbutang sang tumuluo sa dumalayon nga pagpakighiusa kay Jesu-Kristo.¹

Kay kamo tanan mga anak sang Dios pinaagi sa pagtoo kay Kristo Jesus. Kay kamo tanan nga mga nabautismohan sa kay Kristo [ang bautismo sang Balaan Espiritu sa tion sang kaluwasan] ginsukluban ang inyo mga kaugalingon kay Kristo. Wala sing Hudiyo man ukon Griyego [wala sing mga kalainan sa mga kaliwatan], wala man sang ulipon ukon hilway nga tawo [wala sing nagkalainlain nga kahimtangan sa katilingban], wala man sang lalaki ukon babayi [wala sing pag-apin sa lalaki man ukon babayi]; kay kamo tanan isa kay Kristo Jesus [sa pagpakighiusa kay Kristo]. (Mga Taga-Galacia 3:26-28, NASB)²

Si Ginoong Jesu-Kristo amo ang “HARI SANG MGA HARI KAG GINOO SANG MGA GINOO” (Bugna 19:16, NASB). Nagaangkon Siya sang labing labaw nga kadunggan sang tanan nga harianong titulo. Siya ang pangulo sang bag-ong harianon nga kaliwatan, ang Simbahan, sa diin kita nasakup.³ Ang sa karon nga panahon sang kasaysayan amo ang Panahon sang Simbahan, sa diin ang tagsa ka tawo nga nagtoo kay Kristo subong iya Manluluwas ginsagup subong sang gulang na nga anak kag manunubli sa harianon nga pamilya sang Dios (Mga Taga-Roma 8:15; Mga Taga-Galacia 4:1-7; Mga Taga-Efeso 1:4-5). Ang aton pagkasinagup mahitabo sa unang tion sang pagtoo kay Kristo, sang kita nahiusa kay Kristo (Mga Taga-Galacia 3:26). Kita karon mga harianon kag mangin harianon sa walay katubtuban. Amo ini ang aton walay katapusan nga kahimtangan; sa aton karon kaagi, apang bisan pa sina, kinahanglan kita magtoon sa paghunahuna subong sang harianon. Kinahanglan kita magtoon sa pagginawi kag pagdumala sang aton mga kaugalingon subong sang harianon.

Agud makahunahuna kag magkinabuhi subong espirituhanong harianon, nagakinahanglan kita sang harianon nga mga manggad. Kadungan sa pagbautismo sang Espiritu,

1. Thieme, *Ang Pagkamatindug-anon sang Dios* (Houston: R. B. Thieme, Jr., Bible Ministries, 2017), 102-16. Sa palaabuton, dugang nga kasayuran sa akon mga libro magahingalan lamang sang manugsulat, titulo, petsa sang pagmantala (sa unang kasayuran), panid kag mga pinanid).

2. Ang tanang binadbad sa Balaan nga Kasulatan mga ginbadbad halin sa English nga libro. Ang mga dugang nga kasayuran nahanungud sa Balaan nga Kasulatan ginkuha sa mga ginbadbad sang manugsulat, nga nagapahayag sang mas eksaktong tunay kag kinaunahang Ebreyo ukon Griyegong sinulat, ang awtorisadong King James Version (KJV), ang New American Standard Bible (NASB), kag ang New International Version (NIV). Ang ginkorsetihan nga saysay nagapakita sang mga pagtudlo sa pagtoon sa Bibliya nga (pirmi naandam sa MP3 CD sa English halin sa R. B. Thieme Bible Ministries, Houston) ukon mga may kaangtanan sa binadbad nga hilisgutan nga padayong ginaton-an.

3. Thieme, *Christian Integrity* (2002), 10-11; *The Divine Outline of History: Dispensations and the Church* (1999), 63-70.

gani, ang Dios Balaan Espiritu nagbutang sang tagsa ka bag-o nga sakup sang harianon nga pamilya sa dalayawon kag matahum kaayo, indi makit-an nga palibot, ang pamaagi sang pagkinabuhi nga puwede ipaanggid sa harianon nga palasyo. Tungud kay ang kaugalingon gid sing indi makit-an nga palasyo sang tumuluo amo ang bahin ukon duug sang espirituhanong gahum, akon ini ginpangalanan sang ang *divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo*. Sa katuyoan sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo, ginhimo sang Dios nga andam para sa tagsa ka tumuluo ang pagbansaybansay sang divine nga pagkamakagagahum sa tanan. Ang paggamit sang tumuluo sing divine nga pagkamakagagahum ipaathag samtang nagapadayon ang aton pagtoon.

Ang palasyo, ukon ang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo, isa ka galamiton sa pagtudlo nga nagapaathag sing klaro sang katingalahan kag dako kaayo nga mga manggad kag mga katungud kag kahigayonan nga ginhatag sang Dios sa tagsa ka tumuluo sa Panahon sang Simbahan. Ang pagkinabuhi subong harianon sa sulud sang palasyo amo ang pareho sing kahulugan sang pagkinabuhi ukon pagginawi sa Kristohanon nga pamaagi sang kinabuhi. Sa sulud sang palasyo lamang puwede naton gamiton ang aton espirituhanon nga mga manggad, ang pauswagon ang ikasarang para sa kinabuhi, kag magkinabuhi nga may kaalam, kalipay, kag pagkamahinangpanon subong sang kita espirituhanong mga aristocrat. Dugang pa, ang palasyo amo lamang ang duug sa diin ang Kristohanon nga pagtubo mahimong mahitabo.

Ang Pamalaod nga Dapat Sundon sa Plano sang Dios

Ang harianon nagakinabuhi pinaagi sa pamalaod nga dapat sundon. Ang Kristohanon nga pamaagi sang kinabuhi puwede tawgon ang *pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios* tungud kay ang hanas nga pamaagi—ang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo—para sa paggamit sang gahum sang Dios amo ang hanas nga pamaagi sang pamalaod nga dapat sundon. Ang Dios nagdisenyo sang Kristohanon nga kinabuhi; kinahanglan naton himoon ang mga butang sa lya pamaagi. Ang pamalaod nga dapat sundon amo “ang estrikto kag malig-on, dugay na natukod nga mga balaod nga nagasugo sing bug-os nga matahuring pagpaidalum sa mataas sing ranggo kag eksaktong pasalig sa ginplano nga sugo sang nahauna kag hingpit nga pagkahusto nga paagi.”⁴ Ang tagsa ka bahin sa pagpaathag sang Webster nagalarawan sang plano sang Dios para sa kinabuhi sang tumuluo.

1. DUGAY NA NGA GINPALIG-ON NGA KASUGOAN: Sadtong nag-agi nga walay ginsuguran ang Dios nagtuga para sa tagsa ka tumuluo sa Panahon sang Simbahan sang manggaranon nga porpolyo sang mga pakamaayo, nga nagahimaya sa Dios, nga nagdisenyo man sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo subong ang aton palaagihan sa pagpanagtag sina nga mga pakamaayo (Mga Taga-Efeso 1:3-4)

2. PAGTAHOD KAG PAG-UGYON SA MATAAS SANG RANGGO: Ang labing gamhanan kag makagagahum sa tanan nga Dios nagaangkon sang walay katubtubang mataas nga ranggo sa diin kinahanglan kita maghatag sang bug-os nga pagtuman kag pagtahod.

4. Ginbadbad halin sa *Webster's Third New International Dictionary of the English Language Unabridged*, 1976, s.v. “protocol.”

3. **ANGAY NGA PAGKAHAN-AY SANG KINAHANGLANONG ULUNAHON:** Ang pina-kalabaw nga unang kinahanglanon sa aton talaksan kag timbangan sang mga kapuslanan dapat ang pagtoon sang Pulong sang Dios, ang panudlo sang Bibliya, nga nagatudlo sa aton kon ano nga mga manggad ang aton ginaangkon kag nagapaathag kon sa ano nga pamaagi sila gamiton.

4. **PAT-UD NGA HUSTONG PAMAAGI:** Pinaagi lamang sa pagpanghawid kag pag-ugyon sa pat-ud nga mga palakat sang Dios para sa harianon nga pamilya nga aton matuman ang mga kinahanglanong kasugtanang para mabaton ang aton mga pakamaayo nga ginahimo sadto pa sang nag-agi nga walay ginsuguran nga nagahimaya sa Dios.

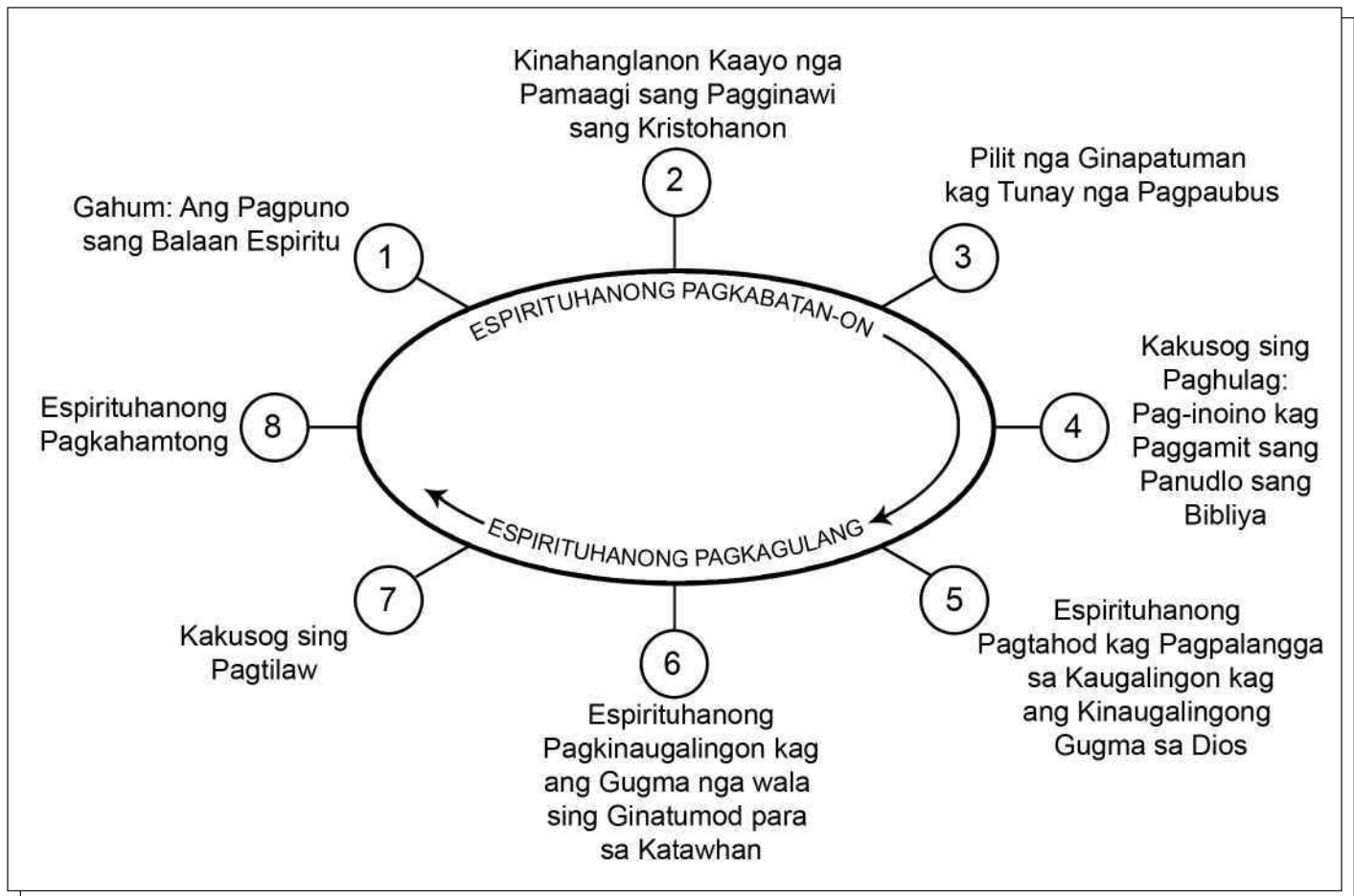
Ang divine nga grasya nagtuga sang harianong pamaagi sang pagkinabuhi nga ginasugo sang divine nga awtoridad sa tumuluo agud magtuman. May katungdanan kita para tumanon ang pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios, apang ang Dios wala gid nagahatag sang kasugoan sa diin wala pa siya nakasangkap sang palaagihan sa pagtuman. Agud makatuman sang mga kasugoan sang Dios kinahanglan gamiton ang Iya mga manggad.

Ang mga Ganhaan sang Palasyo

Ang mga kasugoan sang Dios mga kaangay sang mga ganhaan nga nagabukas tungud sang divine nga mga manggad. Ang tumuluo nagaagi sa sini nga mga ganhaan kag nagagamit sing iya hinatag sang Dios nga mga manggad pinaagi sa mapinadayunon nga pagtoon kag pagtuman sang mga mando sang Dios, pinaagi sa pagsunud sang divine nga pamalaod nga dapat sundon. Ang pagkamatinumanon sa divine nga awtoridad nagabutang sang gahum sang Dios sa pagkaepektibo sa kinabuhi sang tumuluo.

Bisan pa nga may mga ginatos ka divine nga mga mando para sa harianon nga pamilya ang makit-an sa Bag-ong Katipan, ang tanan sini nga mga kasugoan puwede mahan-ay sa walo ka mga klase. Ginatawag ko ini nga mga klase sang mga ganhaan sang katingalahan, matahum kaayo, indi makit-an nga palasyo. Ang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo nagahiusa kag nagapalig-on sang mga mando sang Dios para sa Kristohanon nga kinabuhi sa isa ka nagapadayong malig-on, masangkaron kag matukibon nga palakat.

Sa akon libro nga, *Ang Pagkamatinud-anon sang Kristohanon*, ang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo detalyado nga ginsaysay sing maayo, apang diri sini isa ka manubo nga paglarawan kag pagpaathag sang walo ka mga ganhaan mangin igo na, kau-pod sang mga halimbawa sang divine nga mga mando nga naangay kag may kalabutan sa kada ganhaan. Ini nga bahin sang libro nagalarawan sang laktod nga kabilogan sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo; ang sunud magapahibalo sang laktod nga kabilogan, nagapahibalo sing padayon nga pagkakusog sang palasyo sang tumuluo sang siya nagaatubang sang pag-antos.

ANG PAMUNOAN SANG GAMHANANG PALASYO:
ANG MGA GANHAAN SANG PALASYO

GANHAAN 1, ANG GANHAAN SANG GAHUM, ang hipos, indi makit-an, ang naga-hatag sing gahum sa buluhaton sang pagpangalagad sang Balaan Espiritu. Ang maka-gagahum sa tanan nga Dios Balaan Espiritu nagasakdag sang tumuluo, nagasangkap sang labaw sa kinaandan nga pamaagi sing pagpatuman sang labaw sa kinaandan nga Kristohanong pamaagi sang pagkinabuhi.

Magmapuno sang Espiritu. (Mga Taga-Efeso 5:18b, NASB)

Magpadayon sa pagginawi pinaagi sa Espiritu. (Mga Taga-Galacia 5:16a)

GANHAAN 2, ANG GANHAAN SANG KINAHANGLANON KAAYO NGA PAMAAGI SING PAGGINAWI SANG KRISTOHANON, amo ang ginhalinan sang pagkamaangayon kag pagkawalay inapinan sang tumuluo. Sa ikaduhang ganhaan, ang labing masayon nga mga pamaagi sing pagsulbar sang palaligban andam para sa indi pa hamtong nga tumuluo, nga nagalakip sang mga nagasunud:

Ang *Hanas nga Pamaagi sang Panumbalik* amo ang pamaagi sang grasya sa pagpa-balik sing umalagi nga pagpakig-upod sang tumuluo sa Dios sang pagkatapos nga ang

sala nagguba sina nga pakig-upod.⁵ Ang tumuluo nagsugod sa pagsulud sa Ganhaan 1 sa tion sang kaluwasan, apang nagagowa siya sa divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo kon makasala siya. Puwede siya magsulud liwat pinaagi lamang sa Ganhaan 1. Kon ang Kristohanon nagasunud sa yano, magrasyahong pamaagi sang pagsulud liwat, ang Balaan Espiritu sa gilayon mag-umpisa liwat kag magpadayon sa pagdumala sa kalag sang tumuluo, nagapabalik sa iya sa pakig-upod sa Dios.

Kon ituad ta ang aton mga sala [sa Dios nga Amay], matutum kag matarong Siya agud magpatawad sang aton mga sala kag magatinlo man sa aton sa tanan nga pagkadimatarong. (1 Juan 1:9)

Pinaagi sa *Pagbansaybansay sang Pagtoo nga may Kapahuwayan* ang tumuluo naga-lakot sang mga saad sang Dios sa pagtoo kag nagahunahuna sang makatarunganon agud makalambot sa mga kinatapusang pagpaathag sang pagtolon-an (cf. Mga Hebreo 4:1-2).⁶

Sa pagkatinuud, nakahibalo kita nga sa mga nagahigugma sa Dios, Siya naga-panghikot sang tanan nga mga butang nga nagainugyon para sa ikaayo. . . . Sa ano bala nga kinatapusang pagpaathag kita ginapilit, nga magaatubang sa sini nga mga butang? Kon ang Dios apin sa aton, sin-o bala [ang makahimo] magbatok sa aton? (Mga Taga-Roma 8:28-31)

Ang *paglaum* amo ang pagpaabot sang tumuluo sa ginsaad nga mga pakamaayo kag ang iya una nga palatukuran sang kaawhagan kag kabangdanan.⁷

Nahanungud sang paglaum, magpadayon sa pagkalipay. (Mga Taga-Roma 12:12a)

GANHAAN 3, ANG GANHAAN SANG PILIT NGA GINAPATUMAN KAG TUNAY NGA PAGPAUBUS, nagahimo sang tumuluo nga sarang matudloan.

Suklubi ang inyo mga kaugalingon sang pagpaubus sa isa kag isa, kay ang DIOS NAGASUMPO SANG HAMBOG KAG MAPATAASTAASON, APANG NAGAHATAG SANG GRASYA SA MAPAINUBUSON. Gani, magpaubus kamo sang inyo mga kaugalingon, sa idalum sang gamhanan nga kamut sang Dios, nga basi bayawon Niya kamo sa husto nga tion. (1 Pedro 5:5b-6, NASB)

GANHAAN 4, ANG GANHAAN SANG KAKUSOG SING PAGHULAG, gindisenyo para sa pagtoon, pag-inoino, kag paggamit sang panudlo sang Bibliya, nga nangin palatukuran kag ginhalinan sang espirituhanong pagtubo kag sang kaugalingon nga gugma sa Dios.

“INDI LAMANG SA TINAPAY MABUHI ANG TAWO, KONDI SA TAGSA KA PULONG NGA NAGAGOWA SA BABA SANG DIOS.” (Mateo 4:4b NASB)

5. Thieme, *Ang Plano sang Dios* (2014).

6. Thieme, *Ang Kinabuhi sang may Pagtoo nga may Kapahuwayan* (2015).

7. Thieme, *Ang Pagkamatitud-anon sang Dios*, 141-46, 164-85

GANHAAN 5, ANG GANHAAN SANG ESPIRITUHANONG PAGTAHOD KAG PAGPALANGGA SA KAUGALINGON, amo ang alagyan pasulud sa espirituhanong pagkagulang. Ang espirituhanong pagtahod sa kaugalingon amo ang kabaskugon sang kalag nga nagaabot halin sa kaugalingong gugma para sa Dios. Ang gugma para sa Dios amo ang espirituhanong kaawhagan kag kabangdanan sa kinabuhi sang gulang na nga tumuluo. Ang espirituhanong pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon amo man ang umpisa sing pagpakig-ambit sang kalipay sang Dios.

Kay sa akon, ang pagkinabuhi amo si Kristo, kag ang pagkapatay amo ang pagdaog. (Mga Taga-Filipos 1:21)

“KAG HIGUGMAA ANG GINOO NGA IMO DIOS SA BUG-OS MO NGA TAGIPOSEON, KAG SA BUG-OS MO NGA KALAG, KAG SA BUG-OS MO NGA HUNAHUNA, KAG SA BUG-OS MO NGA KUSOG.” (Marcos 12:30, NASB)

Bisan pa nga wala ninyo Siya makit-an, ginahiguma ninyo Siya, kag bisan pa nga wala ninyo Siya makita karon, apang nagatoo sa Iya [panudlo sang Bibliya sa kalag], nagakalipay kamo sang indi masaysay kag sang mahimayaon nga kalipay. (1 Pedro 1:8)

GANHAAN 6, ANG GANHAAN SANG ESPIRITUHANONG PAGKINAUGALINGON, amo ang kalig-on sang espirituhanong pagkagulang, nakilala pinaagi sa gugma nga wala sing ginatumod para sa iban nga mga tawo. Ang gugma nga wala sing ginatumod amo ang nagahulag nga putling kaayo sang espirituhanong gulang na nga tumuluo sa tanan nga katawhan. Ginakuha ang kabakod sini halin sa putling kaayo sang tumuluo mismo sa iya kaugalingon imbis nga butangan sang limitasyon tungud sang mga pagduhaduha sang pagkamakabibihag ukon pagkabagay kag pagkasuud sa iban, ang gugma nga wala sing ginatumod amo ang katukuran para sa tagsa ka husto nga panghunahuna nahanungud sa mga katawhan.⁸

“HIGUGMAA ANG IMO ISIGKATAWO SUBONG SANG IMO KAUGALINGON.” (Marcos 12:31b, NASB)

“Higumaa ang inyo mga kaaway, kag magpangamuyo para sa mga nagahingabot sa inyo.” (Mateo 5:44b, NASB)

GANHAAN 7, ANG GANHAAN SANG KAKUSOG SING PAGTILAW, nagalakip sang pag-antos nga nagapadasig sang pag-abante sang tumuluo halin sa espirituhanon nga pagkinaugalingon padulong sa espirituhanon nga pagkahamtong. Ang ganhaan 7 amo ang isa sang mga klase sang pag-antos para sa pagpakamaayo.

Nagapadayon ako sa lalambuton tungud sang padya sinang mataas nga pagtawag sang Dios nga yara kay Kristo Jesus, gani, kutub sang tanang espirituhanong mga gulang na, magpadayon kita sang paghunahuna sini [ang

8. Para sa paglarawan sang gugma nga wala sing ginatumod, tan-awa ang pahina 96-100.

mapiliton kaayo nga panghunahuna agud magpadayon sa espirituhanong pag-abante sa idalum sang kabug-aton]. (Mga Taga-Filipos 3:14-15a)

GANHAAN 8, ANG GANHAAN SANG DAUGAN, amo ang ganhaan sang espirituhang hamtong. Amo ini ang nag-uswag kaayo nga bahin sang espirituhang pagkagulang, sa diin ang Dios nahimaya kag ang tumuluo ginpakamaayo sa pinakamataas sa idalum sang tanan nga mga kahimtangan, sa kauswagan man ukon sa kalisdanan. Ang kalipay sa sulud sang gulang na nga tumuluo naglig-on kag bug-os nga natukod sing malig-on sa espirituhang pagkahamtong.

“Kon ginatipigan ninyo ang Akon mga mando, magapuyo kamo sa ginsakupan sang Akon gugma [ang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo], su-bong sang Ako [ang pagkatawo ni Kristo] nakatuman sang mga mando sang Akon Amay [nga amo ang naghimo sing divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo] kag Ako magapuyo sa ginsakupan sang Iya gugma [sa sulud sang panahon sang Iya unang pagkari si Kristo nagpuyo sa kinaunahang halimbawa ukon sulundan sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo]. Gin-tudloan Ko kamo sini nga mga butang agud nga ang Akon kalipay mangin yara sa inyo kag agud nga ang inyo kalipay mangin bug-os [espirituhang pagkahamtong].” (Juan 15:10-11)

Sang ang Balaan Espiritu nagbutang sa aton sa palasyo sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo, ginplano na nga daan sang Dios nga Amay nga kita magpuyo didto, indi nga maggowa sa pagpakig-upod sa Iya pinaagi sa sala kag magbalhin sa bilanggoan sang palsipikado nga mga palakat ni Satanas.⁹

Mga espirituhang harianon kita, apang bisan pa sina, walay sapayan kon diin man kita nagapuyo: Ang aton kaluwasan may kasigurohan sa walay katapusan. Apang ginakinahanglan nga magpuyo kita sa aton palasyo agud masulbar ang mga palaligban sang pag-antos kag magtubo sa pagkaespirituhanon. Ang plano sang Dios nagatawag sa aton agud magdumala sang pag-antos halin sa sulud sang palasyo. Sa sulud sang palasyo lamang ang Iya pagkamakagagahum sa tanan mahimo naton gamiton para madumalahan ang mga palaligban sa kinabuhi.

9. Ang tinutuyo ni Satanas amo ang paghimo sang tawo nga magpamatuud sang iya kaugalingon nga pagkalabaw sa Dios. Ang madamong bahin nga palakat sang yawa para sa pag-agum sini nga lalambutan amo ang gintawag nga *cosmic system* ukon pamaagi sang kalibutan. Ang iya laing hanas nga pamaagi nagapahayag sang isa ka paagi, nga nagapadasig sang tawhanon nga mapataastaason ukon nagasakdag sang tawhanon nga pagbatok sa Dios. Tan-awa ang Thieme, *Christian Integrity*, 173-86.

MGA LISTA SANG MGA KAGAMITAN KAG PAAGI SA PAGSULBAR SING PALALIGBAN SANG TUMULUO

Ang Pagsulbar sang Palaligban sa Espirituhanong Pagkabatan-on

Ang tagsa ka ganhaan sang palasyo may divine nga mga manggad nga puwede gamiton agud masulbar ang pinasahi kag pat-ud nga mga palaligban nga nangin kabangdanan ukon nagaupod sa pag-antos. Ano bala nga mga kalisdanan ang ginasulbar sining walo ka mga ganhaan? Agud mabuligan ang tumuluo sa paghinumdum kag paggamit sang grasya sang Dios sa tunga sang dako kaayo nga kasakitan, ang divine nga mga kasangkapan para sa pagsulbar sang palaligban ginlarawan kag ginpaathag gid sing maayo pinaagi sa maangayon kaayo nga hinambalan. Ang gahum kag grasya sang Dios, gani, igapahayag pinaagi sa pamulong sang “mga kagamitan kag paagi sang pagsulbar sang palaligban.” Ini nga hinambalan ukon pamulong puwede nga daw sa mapintas kag indi mahinangpanon kon pamation, apang may kabangdanan para sini.

Sa idalum sang kabug-aton ang tumuluo nagakinahanglan sang kamatuuran. Kon ginakunsinti ukon ginaangga-angga siya, puwede nga mamiligro siya sang pagpabug-at pa gid sang iya palaligban pinaagi sa pagkasayup sing pagkalooy sa kaugalingon. Wala sing bisan isa nga may pagkamatinud-anon ang gusto magkasubo tungud sang iya kaugalingon. Dugang pa, sa idalum sang pagkalapyo ang tumuluo nagakinahanglan sang diritso nga mga sabat. Wala siya nagakinahanglan sang madamong matahum nga mga hambal. Ang iya mga balatyagon kargado na kaayo, kag ang pagkamabinatyagon wala gid matanyag nga paglaum sang pagpalig-on sa iya. Sigurado nga ang grasya sang Dios mahimong ipaathag sa matahum, mabinalaybay nga pamulong, apang ang pag-awhag sang balatyagon indi makasulbar sang palaligban kag puwede magpasamok lamang sang pag-antos sang Kristohanon, nga sa diin malisud na gani kaayo.

Ang katuyoan sang pamulong nga akon ginpili amo ang paghimo sing hingpit nga pagpaklaro sa nagaantos nga tumuluo nga ang Dios nagsangkap na sang tinuud nga mga manggad nga parehong nagalabaw sa iya karon nga kalisdanan kag nagatanyag sa iya sing epektibo nga bulig sa tion sang kinahanglanon. Ang katuyoan indi ang kalooyan ukon palipayon siya. Ang kadakoon kag kabug-aton sing palaligban sang tawo indi dapat ibutangbutang, apang indi ina ang sentro sang sini nga libro. Ang tinutuyo sini nga libro amo ang magtudlo kag magpakita sang pamaagi sang husto nga pagtolon-an nga may dako kaayo nga mapuslanong gamit.

Ang yano nga mga kagamitan kag paagi sa pagsulbar sang palaligban nakaandam pirmi para sa espirituhanong pagkabatan-on sa unang apat ka mga ganhaan sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo. Ang mas gamhanan nga mga kagamitan kag paagi sang pagsulbar sang palaligban mahimong epektibo sa espirituhanong pagkagulang sa kinaulihi nga apat ka mga ganhaan.

Ang Kristohanong pamaagi sang pagkinabuhi amo ang talagsahon kaayo nga pamaagi sang pagkinabuhi nga nagakinahanglan sang talagsahon kaayo nga pamaagi sang pagtuman. Ang solo nga gahum nga katumbas sa ginakinahanglan amo ang pagkamakagagahum sa tanan sang Dios. Gani, ang Ganhaan 1 amo ang indi makit-an, sa likod-sang-mga-

panghitabo nga buluhaton sa pagpangalagad sang Dios Balaan Espiritu sa kinabuhi sang tumuluo. Ang Balaan Espiritu nagadumala sang Ganhaan 1 sing bug-os pinaagi sa Iya kaugalingon halin sa Iya divine nga pagkamakagagahum sa tanan. Wala gid kita sing mabulig. Ginasisiguro lamang naton nga ginapadumala naton Siya sa aton mga kinabuhi pinaagi sa paggamit sang hanas nga pamaagi sang panumbalik. Ang panumbalik amo ang unang katungdanan sang tumuluo sa Ganhaan 2.

Ang pagpanumbalik, pagtoo nga may kapahuwayan, kag paglaum amo ang mga pangu-na nga mga kagamitan kag paagi sa pagsulbar sang palaligban nga makit-an sa Ganhaan 2. Ang panumbalik nagatugot sang tumuluo agud mapinadayunon nga magpuyo sa iya palasyo. Ginapahulag sini ang gahum sang Ganhaan 1. Tungud kay ang espirituhanong batan-ong anak (sa pagkatinuud, ang tagsa ka tumuluo) kasami nga nagabiya sa iya palasyo (1 Juan 1:8, 10), ginakinahanglan niya ton-an sa dayondayon kon sa ano nga pamaagi ang pagsulud liwat. Nagagowa siya sa divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo pinaagi sa paghimo sang sala; nagasulud siya liwat pinaagi sa paghingalan isaisa sina nga sala didto sa Dios nga Amay (1 Juan 1:9). Ginatawag ko ining divine nga kasangkapan ang hanas nga pamaagi sang panumbalik tungud kay ini nagapabalik dayon sang tumuluo pagkatapos mahulog sa sala, nagapabalik sang iya pagpakig-upod sa Dios, nagapalikaw sa lit-ag sang sobra nga pagkatandog sang tanlag tungud sang sala.¹⁰

Ang sunud nga mga kagamitan kag paagi para sa pagsulbar sang palaligban sa Kristohanon nga pamaagi sang pagkinabuhi amo ang pagtoo nga may kapahuwayan, nga nagahatag sang kasarang sa tumuluo agud dumalahan ang iya kaugalingon nga panghunahuna. Ang balatyagon isa ka pakamaayo, apang mahimo man ini nga grabe ka makalilisang nga paghimalaut kon ini magsalikway sang pangatarungan kag kamatuuran. Kon ang balatyagon ang magdumala sang hunahuna sa tion sang krisis, ang mangin resulta mahimong dakong kalisdanan. Ang espirituhanong batan-on nga anak nagakinahanglan makahibalo kon paano magpabilin sa paghunahuna sing klaro kaayo kon ang iya balatyagon nagapaibabaw, kon sa ano nga pamaagi maghunahuna sing klaro sa idalum sang dakong kabalaka. Ang husto nga paggamit sang panudlo sang Bibliya nga naangay sa tion sang krisis nagakinahanglan sang naglig-on nga panghunahuna. Sa ano nga pamaagi bala ang natublag kaayo nga tumuluo makabawi kag magpadayon sang iya pagpugong sa kaugalingon? Ang kasulbaran amo ang pagbansaybansay sang pagtoo nga may kapahuwayan. Ang makalibog kaayo, magamo kag mabug-at nga kahimtangan kinahanglan mabuhinan kag mapahaganhagan anay agud makamitlang sang kaathagan pinaagi sa pag-angkon sang ginpahayag nga mga saad sang Dios (Mga Hebreo 4:1-3). Ginpalig-on sang divine nga mga saad, makahimo na siya maghinumdum sang mga palatukuran nga iya naton-an kag sa kadugayan malambot ang mga kinatapusan nga pagbadbad kag pagpaathag sang pagtolon-an. Halin sa divine nga palanan-awon niyan makahimo siya mag-atubang kag magdumala sang mga kagamo sang kahimtangan.¹¹

Ang lain pa sing panguna nga kagamitan kag paagi para sa pagsulbar sang palaligban sa Ganhaan 2 gintawag nga “paglaum” sa Bibliya. Ang paglaum nagasabat sa pamangkotan, “Sa diin bala ako pakadto sa sini nga kinabuhi?” Ang tumuluo nagatoon sang naangay kag sibo nga panudlo sang Bibliya nahanungud sang iya palaabuton nga mga pakamaayo; ang iya mahimulaton nga pagpaabot, ukon paglaum, sang pagbaton sina nga mga paka-

10. Thieme, *Panumbalik kag Magpadayon!* (2016).

11. Thieme, *Christian Integrity*, 110-17.

maayo nagaawhag sa iya agud magpadayon sang pag-abante sa pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios. Ang paglaum nagaumpisa subong ang panguna nga kagamitan kag paagi sa pagsulbar sang palaligban sa Ganhaan 2 apang nagadugang sa kabaskog samtang ang tumuluo nagatubo sa pagkaespirituhanon. Subong resulta, ang paglaum man mahimong isa sa yabi sang mga kagamitan kag paagi para sa pagsulbar sang palaligban sang espirituhanong pagkagulang.

Ang pagkamataastaason amo ang pinakamalain nga kaaway sang tumuluo. Ano bala ang sa dayondayon kag sa madugay nga kasulbaran sang maluibon, nagkalainlain nga dagway sang madamong bahin nga palaligban sang pagkamataastaason? Sa Ganhaan 3, ang *pilit nga ginapatuman kag tunay nga pagpaubus* amo ang dayondayon nga kagamitan kag paagi sa pagsulbar sang palaligban samtang ang tumuluo nagpaidalum sa awtoridad sang pamaagi sa palakat sang Dios. Ang pagkamatinumanon sa divine nga pamalaod nga dapat sundon nagakahulugan sang paggamit sang perpektong divine nga mga manggad kay sa pagsalig sa manubo nga tawhanong abilidad. Samtang ang tumuluo nagatoon sang mas madamo pa nga panudlo sang Bibliya, nahangpan niya ang mga kabangdanan sa likod sang mga sugo sang Dios kag nakakita kon sa ano nga pamaagi ang Iya mga sugo nagapa-kita sang Iya indi matupungan kag indi matumbasan nga kinaiya. Ang pilit ginapatuman kag tunay nga pagpaubus mahimong *tunay na gid nga pagpaubus* sa may nagatubo nga kaalam sa panudlo sang Bibliya, nga amo ang katukuran para sa kaugalingong gugma sa Dios.

Ang mausisaon kag labing malisud nga hilisgutan sa kinabuhi sang tumuluo amo ang hangpon kag ton-an kon sa ano nga pamaagi sulbaron ang palaligban sang pagkamataastaason. Sa tion sang kaluwasan wala gid siya sing nahibaloan nahanungud sa Dios kag sang Iya plano sa pamalaod nga dapat sundon. Ang kasulbaran sa Ganhaan 4 nagalakip sang dako kaayong divine nga mga manggad para sa pagtoon, sa pagtunaw ukon paginoino kag paghangup, kag paggamit sang hunahuna ni Kristo (1 Mga Taga-Corinto 2:16).¹²

Ang Bibliya nagahimo sang pagpaanggid sa tunga sang pagkaon sang kalan-on kag sang pagtoon sang panudlo sang Bibliya, nga amo ang espirituhanong pagkaon sang tumuluo (Deuteronomio 8:3; Mateo 4:4). Subong nga ang kalan-on kinahanglan nga matunaw agud nga magsakdag sang lawas, sa amo man ang panudlo sang Bibliya kinahanglan matunaw ukon mahangpan bag-o ini magamit sa espirituhanon nga pagtubo, paggamit, ukon pagsulbar sang palaligban. Ang isa ka tawo mahimong magpaandam sang pagkaon sa karenderya, kag ang pagkaon, kon maayo nga pagkaandam, mahimong makawiwili sa panan-aw. Apang ang pagkaon magahatag lamang sa iya sing maayong panglawas kon kaunon niya ini. Sa amo man, ang tumuluo nagatoon sang panudlo sang Bibliya sa batid nga pamaagi sang pagtoon, apang ang panudlo sang Bibliya makahatag lamang sang kaayohan sa iya kon toohan niya ang kon ano man ang iya naton-an. Kinahanglan ihiusa niya ang bag-o nga panudlo sang Bibliya nga iya nabatian sa iban nga panudlo sang Bibliya nga iya na nahibaloan para sa bag-o nga kamatuuran agud makabulig sa iya espirituhanong pagtubo. Agud tabugon ang iya pagkawalay kahibalo, kinahanglan ang tumuluo magtukod sang malig-ong palatukuran sang pagpatuman sing adlaw-adlaw nga pagtoon sang panudlo sang Bibliya. Kinahanglan pirmi niya ihan-ay ang iya adlaw agud tumanon ang dapat niya unahon, ang pagtoon kag bug-os nga paghangup sang Pulong sang Dios.

12. Ibid., 85-95. Ang pamulong nga pagtunaw ukon paghangup naghalin sa dumaan nga kangalan sang Griyego nga (*metabole*) nga nagakahulugan "metamorphosis" ukon ang pagbaylo sa porma sang hitsura ukon ang bug-os nga pagbaylo sang hitsura ukon "transformation."

Ang Pagsulbar sang Palaligban sa Espirituhanong Pagkagulang

Ang espirituhanong pagkabatan-on nagapadayon halin sa kaluwasan tubtub nga ang tumuluo makalambot sa Ganhaan 5, nga amo ang kaugalingong gugma sa Dios. Ang espirituhanong pagkagulang nagapadayon halin sa Ganhaan 5 tubtub sa Ganhaan 8, ang ganhaan sang daugan.

Samtang nagahulag ang Kristohanon padulong sa espirituhanong pagkagulang makakita siya sang mga kasulbaran sa madamo nga mga palaligban. Paano bala niya mahigugma ang Dios nga indi niya makit-an? Paano bala siya mangin maangayon apang may sigurado nga panghunahuna sa kaugalingon, bisan pa kon nahibaloan niya ang iya kaugalingon nga mga sayup kag mga kaluyahon? Paano bala niya tugotan ang salawayon, malalison nga mga tawo? Paano bala niya malikawan ang pagkalibog tungud sang pagsamoksamok sang mga tawo nga iya ginahigugma?

Amo ini ang mga palaligban tungud sang mga kaangtanan sa iban, kag ang mga kasulbaran ara sa *putling gugma*. Ang putling gugma amo ang paghiusa sang Ganhaan 5 kag 6 sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo, nga nagalakip sang kaugalingong gugma sa Dios, espirituhanong pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon, espirituhanong pagkinaugalingon, kag sang gugma nga wala sing ginatumod para sa tanan nga katawhan.¹³

Akon ginapahayag ini nga mga bibliyanhong panghunahuna pinaagi sa makabag-o nga pamulong agud mapaathag ang pag-uswag kag ang hanas nga pamaagi sang espirituhanong pagkagulang. Ang Ganhaan 5 kag 6 nagasulbar sang mga palaligban nga may mga kaangtanan sa Dios kag sa iban nga mga tawo. Nahanungud sa Dios, ang putling gugma nagakuha sang kusog sini halin sa Dios mismo sa iya kaugalingon, ang natungdan sang kaugalingong gugma sang tumuluo. Ang kaugalingong gugma para sa Dios syempre naghimo sang espirituhanong pagtahod sa kaugalingon kag sang espirituhanong pagkinaugalingon sa sulud sang kaugalingong kalag sang tumuluo. Ang tumuluo nagaagum sang pag-salig nahanungud sang iya walay katapusan nga espirituhanong pagkaharianon, kag inang sa sulud nga kalinong mahimong ang palatukuran sang pagkamasaligon sa kaugalingon para sa pagkabuutan, pagkamahunahunaon, kag pagkamaloloy-on para sa iban nga mga tawo. Para sa iban, gani, ang putling gugma amo ang gugma nga wala sing ginatumod para sa bilog nga katawhan. Ang gugma nga wala sing ginatumod nagakuha sang kusog sini indi sa natungdan sang gugma kondi halin sa putling kaayo sang tumuluo mismo sa iya kaugalingon, bisan kon ang natungdan sang gugma bug-os nga wala nagaayon ukon malalison sa iya.

Kon ang tumuluo nagaumpisa na sa pag-angkon sang putling gugma, sa ano nga pamaagi bala niya ginahan-ay kag ginapabagay ang iya bag-ong nagtubo nga espirituhanong kaududan ukon kusog? Paano bala ang unang balikwaot nga pagmitlang sang putling gugma mahimong tunay nga pamayhon sang espirituhanong kusog? Ang sabat amo ang pag-antos para sa pakamaayo. Sa tunga sang Ganhaan 5 kag 6, kag sa liwat pagkatapos nga ang putling gugma naglig-on kag natingub sa Ganhaan 6, ang Dios magbutang sang kabug-aton agud tilawan ang tumuluo kag agud padasigon ang iya pag-abante. Ang Ganhaan 7 amo ang pagsunudsunud sang mga pagtilaw nga gindisenyo agud itulod siya sa espirituhanong pagkahamtong.

13. Ang putling gugma ginpaathag sa mga pahina 106-09.

Ang hamtong nga tumuluo isa ka daugan sa kinabuhi. Ginpauswag niya ang ikasarang agud mabaton ang ginpadala nga “tagsa ka espirituhanong pakamaayo sa langitnon nga mga duug sa kay Kristo” (Mga Taga-Efeso 1:3, NASB), ang tanan sa diin gintigana kag nakadisenyo para gid sa iya “sang wala pa ang katukuran sang kalibutan” (Mga Taga-Efeso 1:4, NASB). Ini nga mga katingalahang mga pakamaayo, nga sa karon ginatipigan para sa kada tumuluo, mga ginatawag, “mas dako nga grasya” (Santiago 4:6, NASB). Ang pagpadala sang mas dako nga mga pakamaayo sang tumuluo nagahimaya sa Dios sa pinakadako.¹⁴

Karon nga ang tumuluo nakalambot na sa pagkahamtong, matalupangdan na niya ang iban pa nga palaligban. Sang nakatoon na sang panudlo sang Bibliya nahanungud sang pagsinumpunganay sang mga anghel, nga nagapaathag sang pagkaara sang katawhan kag sang katuyoan sa kasaysayan sang tawo, nakahibalo siya nga ang katuyoan sang Dios amo ang pirmi ipakita ang Iya himaya.¹⁵ Sa ano bala nga pamaagi ang Dios mahimaya sa pinakamataas? Sa ano bala nga pamaagi Niya ginapahayag ang Iya himaya sa kinabuhi sang tumuluo nga nagabaton na sang matahum kaayo nga mga pakamaayo sang pagkahamtong?

Ang sabat amo ang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud. Ang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud amo ang mabug-at nga pagpangusisa ni Satanas sa hamtong nga tumuluo nga gintawag sang Dios agud magtindog subong isa ka saksi para sa kinaiya sang Dios, ang pagpakita sang himaya sang Dios. Si Satanas nagtinguha sa pagguba sang dungog sang kada saksi, apang ang espirituhanong pagkahamtong nagahatag sa tumuluo sing kusog agud atubangon ang pinakamalain nga ginapanghimo ni Satanas sa iya. Kon ang tumuluo nagagamit sang divine nga mga manggad sa idalum sang sobra kaayo nga pagpamilit, indi lamang ang kahingpitan sang Dios ang ginpakita kay Satanas, kondi ang katingalahan sang grasya sang Dios naghimo man sang madramahon nga paagi sang pagpaathag mismo sa kaugalingon sang hamtong nga tumuluo. Ang iya pagkanalikupan sang pagkatawo ni Kristo ukon ang bug-os nga pagdepende sa indi gid magkasayup nga mga saad sang Dios kag indi madudahan nga mga pangatarungan sang panudlo sang Bibliya nagasakdag sang kalipay sa sulud sang kalag nga amo ang pinakadako sa tanan nga mga kagamitan kag paagi sa pagsulbar sang palaligban (1 Pedro 1:6-8).

Nagakalipay man sa kauswagan ukon nagatinguha sa pagpatigayon sa kalisdanan, ang hamtong nga tumuluo may ganhaan sa tanan nga mga kagamitan kag paagi sa pagsulbar sang palaligban sa bilog nga divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo. Samtang siya nagatubo, ginagamit niya gihapon ang tanan nga mga kagamitan kag paagi sa pagsulbar sang palaligban sang espirituhanong pagkabatan-on, apang karon ginbuligan kag ginpalig-on sila sang kusog sang pagkagulang. Sa paggamit sang dako kaayo nga mga manggad sang iya palasyo, ginasakdag niya ang iya espirituhanong pagkakusog sing paghulag sa bilog niya nga kinabuhi kag nagadumala sang pag-antos nga may subong nga pagsalig nga mahimo siya nga isa ka pinakadako nga pagpakita sang perpekto nga grasya kag pagkamatitud-anon sang Dios.

14. Ang talagsahon kag pinasahi nga mga pakamaayo sang tumuluo nga ginatipigan sa langit mahimong ipaanggid sa ginatipon nga manggad. Tan-awa ang mga pahina 138-41.

15. Para sa laktod nga pagsaysay sang pagsinumpunganay sang mga anghel, tan-awa ang mga pahina 161-64. Tan-awa man ang Thieme, *The Angelic Conflict* (2012).

ANG PANGHUNAHUNA NAHANUNGUD SA PAG-ANTOS: ANG PALATUKURAN SANG MANALAKAY UKON MAHANGKATON

Luwas sa mga panudlo sang Bibliya sang harianon nga pamilya kag sang palasyo, may iban pa nga kaisipan ang kinahanglan mahangpan nga may kaangtanan sa pag-antos. Ang pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios isa ka mahangkaton nga plano. Ang tinutuyo sini maathag nga nagapuntirya sa pagtalupangud sang tumuluo. Ang katuyoan sang Kristohanon sa kinabuhi amo ang makilala ang Dios, subong nga ginpakilala Niya ang Iya kaugalingon pinaagi sa Iya Pulong. Ini nga lalambuton maagum pinaagi sa pagtoon, pagtunaw ukon paghangup, kag paggamit sang panudlo sang Bibliya, nga wala lamang nagpahimo sang tumuluo nga sa kinaugalingon maghigugma sa Dios kondi naghimo man sang tinuud nga kaawhagan kag kabangdanan sa tanan nga bahin sang espirituhanon kag umalagi nga kinabuhi.

Ang sigurado nga kabubut-on mas labaw pa kay sa maayunon nga pagkawili sa Dios kag sa Iya plano. Ang tumuluo kinahanglan mangin mahangkaton kag maggamit sang divine nga mga manggad agud maagum ang lalambuton nga ginhan-ay sang Dios para sa tagsa ka tumuluo.

Wala sing bisan isa nga nagapundo sa Kristohanon nga kinabuhi: Kon ang tumuluo wala nagaabante kag nagatubo, naga-us siya. Ini nga kamatuuran ginpabakod sa idalum sang kabug-aton. Ang pag-antos indi gid magbiya sa Kristohanon pareho sang naagyan niya sang una; ang pag-antos maghimo sa iya sing mas maayo ukon sang pinakamalain. Ang tumuluo nga nagasabat sa sakit kag sa kabug-aton nga may pagkamataastaason—nga makita sa pagkadimalipayon, pagkamapanghimaluson, pagkamabangis, pagkatublag sang tanlag, ukon sa pagkalooy sa kaugalingon—nagabalabag kag nagapadugaydugay sang iya kaugalingon nga pagtubo sa Kristohanon nga kinabuhi. Agud makaabante, kinahanglan niya sundon ang halimbawa ni Pablo nga paliwatliwat nagapahayag sang panghunahuna sang pagsulong: “Nagapadayon ako. . . sa paglambot sa unahan, . . . nagapadayon ako padulong sa lalambuton sang mataas nga pagtawag sang Dios sa kay Kristo Jesus” (Mga Taga-Filipos 3:12-14).

Ang mahangkaton nangin pirmi gid kinahanglanon kaayo nga palatukuran sa kinabuhi. Ini isa ka sulundan sang militar nga ang mahangkaton nga paghulag amo lamang ang palaagihan nga sa diin maagum ang kadaugan. Ang mahangkaton nga paghulag nagadala sang kadaugan, samtang ang pagpanagang nga paghulag makahimo lamang sang paglikaw sa kapildihan.

Subong nga ang mahangkaton nagapadugang sang pagkaepektibo sang gahum kag kusog sang militar nga nagapanghimulus sini, sa amo man ang pagkamahangkaton sa espirituhanon nga kinabuhi nagapadugang man sing abilidad sang tumuluo agud dumalahan ang bisan ano nga pag-antos nga iya masugata. Ang mahangkaton sa militar nagapataas man sang kaisog kag kadasig, nagatugot sang bug-os nga paghunahuna sang pagpaningkasog, kag nagatugot sang kahilwayan sang paghulag. Ang pagpanagang ukon ang pagpanalipod nga paghulag puwede magamit agud makabulig sa mahangkaton nga paghulag sa iban nga duug, agud makahigayon, agud makapahimulus sang ginsakupan nga duug, ukon agud makabawi sa kaluya, apang ang mahangkaton ukon pagsalakay nga paghulag kinahanglan magamit kon sa diin may bisan anong makatarunganon nga higayon para sa kadaugan.

Sa Kristohanon nga kinabuhi pirmi gid may makatarunganon nga higayon sang kadaugan. Sa paggamit sang aton senyales halin sa madamo nga bibliyanhong mga paanggid nga ginkuha sa kinabuhi sang militar (halimbawa, Mga Taga-Efeso 6:10-17 ukon Mga Hebreo 4:12), gamiton naton ang mga nagkapareho ukon nagkasibo sa tunga sang Kristohanong kinabuhi kag sang pagpalakat sang militar subong palaagihan sang pagpaabot kon sa diin ang aton pagtoon sang pag-antos magadala sa aton.

Ang tumuluo may tinutuyo sa kinabuhi, nga amo ang kilalahon kag higugmaon ang Dios. Ining kaugalingon nga tinutuyo nagapakita nga ang tumuluo dapat gid makaagum sang espirituhanon nga pagkahamtong, sa diin ang kahimtangan sang iya kinabuhi nagahimaya sa Dios sa pinakamataas. Sa ano bala nga pamaagi niya malambot ang iya ginhan-ay nga tinutuyo? Gamiton niya ang pagkamahangkaton pinaagi sa pagtunaw ukon paghangup sang panudlo sa Bibliya samtang nagapadayon sa pagpuyo kag pagkinabuhi sa sulud sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo. Ang panudlo sang Bibliya nagahatag sa iya sing espirituhanong nagapadayon nga kakusog sing paghulag. Tungud sa panudlo sang Bibliya mapauswag niya ang ikasarang agud higugmaon ang Dios; maagum niya ang espirituhanong pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon. Ang espirituhanong pagtahod sa kaugalingon isa ka pinasahi nga katumanan, nga aton pagaton-an sang detalyado. Ini isa ka higantihon nga tikang padulong sa espirituhanong pagkagulang, ang una nga kinadak-ang natung-an nga tinutuyo nga nagasubay sa alagyan sang pag-abante padulong sa pagkahamtong.

Tungud kay ang espirituhanong pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon mahapos nga mahimong pagkamataastaason, ang Dios nagapalig-on sang espirituhanong pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon sang tumuluo nga may kaupod nga maamumahon nga pagtuytuy sang Dios sa mapungganon nga pag-antos. Ini amo ang unang bahin sang pag-antos sang Kristohanon nga gindisenyo para sa pakamaayo. Kon naglig-on na, ang espirituhanong pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon mahimong espirituhanong pagkinaugalingon, nga amo ang katukuran ukon basihanang sang dugang pa nga mga hilikuton sang pagdumala. Ang tumuluo nagapadayon sang iya pag-abante padulong sa espirituhanong pagkahamtong tubtub sa kapatagan sang kakusog sing pagtilaw, nga amo ang iban pa nga bahin sang pag-antos sang Kristohanon para sa pakamaayo. Sa tion sang pagkalambot sa espirituhanong pagkahamtong, ang tumuluo ara na sa kahimtangan nga sarang makaatubang sa hangkat sang pagtilaw sang pagpamatuud kag maghimaya sa Dios sa pinakamataas.

Ang pag-antos nagahimo sang dako kaayo nga bahin sa pag-abante sang tumuluo. Ang iya kaugalingong hugot nga pagpaninguha agud maagum ang pagkahamtong pinaagi sa pagtuman sang mga mando sang Dios nagahimo sa iya nga katumbas sa bisan ano nga pag-antos sa kinabuhi. Ang pagkaabtik sang panghunahuna kag ang pagkaandam agud gamiton ang mga manggad nga ginsangkap sang Dios amo ang mga panghunahuna sang espirituhanong daugan.

ANG KASUGOAN SANG KINABUBUT-ON NGA RESPONSABILIDAD

KAUGALINGONG-SUGYOT NGA KALISDANAN

ANG MAS KASAMI NAGLAPNAG GID KAAYO NGA KLASE sang pag-antos sang katawhan amo ang kaugalingong-sugyot ukon kaugalingong-hinimoan nga kalisdanan. Kasami nga ang mga tawo kag ilabi na ang mga tumuluo nagahimo sa ila mga kaugalingon sing grabe nga pasakit, sa ila kaugalingon nga mga kalag kag sa dayag ukon maathag nga mga kahimtan ngan man ila ini ginahimo. Ang kasugoan sang kinabubut-on nga responsibilidad nagakilala nga ang desisyon sang tumuluo may natural kag makatarunganon nga mga sangputanan. Kon maghimo siya sang malain nga mga desisyon, syempre natural lang gid nga pag-antos ang bunga. Gani, sa halos kada higayon sang pag-antos sang Kristohanon, ang kabahin ukon ang tanan sang palaligban puwede subayon liwat sa makatarunganon nga mga pagpili sang tawo nga nagaantos.

Sang wala pa gintuga sang Dios ang katawhan, Siya naghimo sang decree nga dapat ang tawo may hilway nga kabubut-on. Pinaagi sa divine decree, ang aton mga desisyon (ukon mga pagduhaduha) may matuud nga mga kinagwaan sa diin responsable kita. Subong sang may mga sa syensya nga mga kasugoan sa diin ang syensya nagapanilag sa pagkamatutum ni Jesu-Kristo nga “nagasakdag sang tanan nga mga butang pinaagi sa pulong sang Iya gahum” (Mga Hebreo 1:3; cf. Mga Taga-Colosas 1:16, NASB), sa amo man may mga kasugoan sang sangputanan sang katawhan sa diin ang tagsa ka mga panghunahuna, mga desisyon, kag mga paghulag sang tawo nagatukod kag nagapalig-on sang palakat sa iya kinabuhi.

Ang kada tawo may hilway nga kabubut-on. Nagahimo kita pirmi sing mga desisyon. Ang iban sina nga mga desisyon mga maayo, ang iban malain. Ayhan sadtong imo pagkabatan-on natukiban mo nga sang ginpili mo ini nga mga pagdesisyon nasilotan ka, apang sang ginpili mo nga himoon ang iban nga mga pagdesisyon nalikawan mo ang silot kag ayhan

nagkalipay sang pipila ka mga pakamaayo. Ini nga palatukuran nagapabilin nga matuud sa espirituhanon nga kinabuhi. Kon nagasunud kita sa divine nga pamalaod nga dapat sundon ginapakamaayo kita; kon maglapas kita sa pamalaod nga dapat sundon mag-antos kita. Ang klaro nga kinatapusang pagpaathag amo nga dapat gid kita magtoon sang pamaagi kag palakat sang Dios kag magkinabuhi sa pagtuman pinaagi sini.

Ang pagpaanggid nga pagpaathag sang kasugoan sing kinabubut-on nga responsibilidad amo nga ang kada tawo dapat gid magmangin responsable sa iya kaugalingon nga mga desisyon kag mga paghulag. Kon ginpadako siya nga natudloan sing husto, ang isa ka tawo nakahangup nga indi gid niya mabasol ang iban sang iya pagkadimalipayon. Ginakilala niya ang bisan ano nga mga sayup ukon mga indi maayo nga mga desisyon nga iya ginhimo nahanungud sang mga kaangtanan sa iban, mga hilikuton, mga kaawhagan kag kabangdanan, kag mga katuyoan sa kinabuhi kag nagatuman sang mga katungdanan nga iya ginbaton. Kon nag-antos siya tungud sang mga kabangdanan nga indi niya masarangan dumalahan, wala niya ginatugotan ang sakit nga manglupig kag maghari sa iya kalag. Imbis nga hiloan ang iya kaugalingon sang aligutgut kag pagkalooy sa kaugalingon, ginahimuslan niya ang iya sa karon nga mga puwede mapilian kag mga kahigayonan pinaagi sa maayo nga mga desisyon nga nagauyon sa pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios.

Ang kasugoan sang kinabubut-on nga responsibilidad maathag nga gintudlo sa Balaan nga Kasulatan.

Indi pagtontuha ang inyo kaugalingon; ang Dios indi malahoglahugan. Kon ano man ang ginpanggas sang tawo, ini iya man anihon. (Mga Taga-Galacia 6:7)

Ang pagpanggas kag pag-ani mahimong mapuslanon ukon makadaot. Sa Mga Taga-Galacia 6:7 ginlarawan nila ang kasugoan sang kinabubut-on nga responsibilidad, nagapahibalo na nga daan sa tumuluo nga indi isalikway ukon lapason ang pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios. Ang mga binhi nga ginatanum sang mangunguma pirmi magapamunga sang ila kaugalingon nga sari sang tanum kag bunga. Sa amo man, ang mga sala sang tawo nagapanalingsing kag nagasunud sa natural nga sulundan sang pagtubo.

Ang pagsubay sang mga resulta sang pinasahi nga sala indi amo ang punto sini nga bersikulo. Subong nga wala sing duha ka mga binhi nga pareho gid kag subong nga naapektohan sila sang halos walay limitasyon nga pagsinakot sang duta kag panahon, ang sala sang tumuluo nagapamunga sang pag-antos tungud sang pagpauyon sini sa tanan nga mga pagbaylobaylo sang nagkalainlain nga mga kabangdanan sang nagkalainlain nga mga kahimtangan sa iya kinabuhi. Ang pag-ani sang pag-antos mangin lainlain sa isa ka tawo kay sa iban bisan pa kon daw sa pareho nga mga sala ang ila ginahimo. Apang ang bisan sin-o nga maghunahuna nga makapalagyo siya sa mga sangputanan sang iya kaugalingong mga desisyon nagalimbong sa iya kaugalingon. Nagadahum siya nga ang Dios indi makagalalum sa paghatag sang decree nga ang tawo kinahanglan may hilway nga kabubut-on. Kon ang mga desisyon sang tawo wala sing epekto, kuntani wala siya sang hilway nga kabubut-on. Apang bisan pa sina, ang tawo may hilway nga kabubut-on kag ang iya malain nga mga desisyon may malain nga mga epekto.

Ang pagkamapataastaason ukon pagkahambog amo ang paglimbong sa kaugalingon. Ang pinahabok ukon hinambog nga panghunahuna nahanungud sang kaugalingon amo ang pinakadako nga kaaway sang tumuluo, isa ka panghanduraw nga walay untat nga magpaluya sang iya kinabuhi kag kalipay. Ang kadamoan nga pag-antos sa kinabuhi

nahitabo tungud sang pagkamapataastaason. Sa kablikaran sa panudlo sang Bibliya, nga nagapahanas sang tumuluo sa tinuud nga panghitabo, ang pagkamapataastaason amo ang pagkahamulag sa tinuud nga panghitabo. Ang divine decree nagapasalig nga ang mga sangputanan sang mga desisyon sang tawo magowa sa tinuud nga panghitabo, kag tungud kay ang pang-inoi kag panghunahuna sang mapataastaason nga tumuluo mga nahamulag sa tinuud nga panghitabo, ang iya pag-antos subong sang daw maggolowa sa bisan kon diin lang. Ang natural nga mga resulta sang iya mga desisyon kasami magpakibot sa iya. Ang mga kahimtangan sa diin siya mismo sa iya kaugalingon amo ang may salabton magpakibot kag magpasubo sa iya, magapalibog sang iya mga ginapaabot, magabungkag sang iya wala nagakabagay nga mga paglaum.

Sa pagkamapataastaason kag pagkawalay kahibalo ang tumuluo magabinutig sa pagbasol sang iya mga kasubo kag kalisdanan sa iban nga mga tawo, kahimtangan sang palibot, makatalandog nga kaagi sang pagkabatan-on, malain nga kapalaran, sa yawa, ukon bisan sa Dios. Tungud kay wala siya sing kahibalo nahanungud sang tinuud nga panghitabo, sa ulihi siya dimakatarunganon kag walay kalig-on sa iya panghunahuna. Ang pagbasol sa iban amo ang pagpangatarungan; ang kada isa manabat tungud sang iya kaugalingon nga mga desisyon.

KABUBUT-ON SUBONG ANG GINHALINAN SANG SALA, TAWHANONG KAAYO, KAG SANG KALAUTAN

Ang kabubut-on, nga bahin sang kalag sang tawo, amo ang ginhalinan sang kinaugalingong mga sala kag sang tawhanong kaayo kag amo man ang ginhalinan sang kalautan.

Ang KINAUGALINGONG SALA amo ang paghulag sang kabubut-on nga batok sa kagustohan ukon kabubut-on kag mga talaksan sang Dios. Makilala ang kalainan sang kinaugalingong sala sa kinaunahan nga sala ni Adan, nga amo ang kabangdanan sang pagkahulog sa sala sang bug-os nga katawhan, kag maathag nga lain man sa makasasala nga kinaiya, nga amo ang panublion sang kaliwatan sa sala ni Adan nga ara sa lawas sang kada isa sang iya mga kaliwat.¹⁶ Ang kinaugalingong sala isa ka pagbutyag sang pagkahulog sa sala nga kahimtangan sang tawo.

Ang makasasala nga kinaiya amo ang ginhalinan sang pagtintal, apang ang kabubut-on amo ang ginhalinan sang tagsa ka kinaugalingong sala. Ang kinaugalingong sala amo ang nangin mga resulta sing kabubut-on sang ini nagasiling huo sa tintal, bisan kon ukon wala nakahibalo ang isa ka tawo nga siya nagalapas sa kabubut-on sang Dios. Ang pagkaara sang makasasala nga kinaiya indi mahimong ipamalibad para maghimo sang kinaugalingong mga sala, ni ang pagkawalay kahibalo. Ang Dios naghatag sa aton sang mga manggad nga may gahum agud malampasan kag dag-on ini nga mga balabag. Ang kinaugalingong mga sala ginhan-ay sa nagkalainlain nga mga klase subong (1) mga sala sa panghunahuna, kaangay sang pagkamapataastaason ukon pagkahambog kag pagkamaimon, (2) mga sala sa paghambal, subong sang tsismis, pagbutangbutang kag pagpangguba sang dungog, kag pagbutig, kag (3) hayag nga mga sala, kaangay sang tuyo nga pagpatay, pagpangawat, kag pagpanghilawas sang indi minyo.

ANG TAWHANONG KAAYO amo ang tawhanong pagkamatarong sang tawo, nga

16. Thieme, *Ang Pagkamatitud-anon sang Dios*, 64-69.

indi gid makasugata sa mga talaksan sang hingpit nga pagkamatarong sang Dios. Ang maathag nga mga klase sang tawhanong kaayo mga matuud kag makatarunganon sa tunga sang mga tawo, apang kon ihalad sa Dios, ang “pagkamatarong sang tawo kaangay ini sang mahigko kaayo nga mga trapo” (Isaias 64:6). Ang relihiyon walay kapuslanan nga nagapaninguha agud nga makaagum sang pag-uyon sang Dios pinaagi sa “patay nga mga binuhatan” sang tawhanong kaayo (Mga Hebreo 6:1; 9:14). Ang pagka-Kristohanon, nga sa diin indi relihiyon, isa ka kinaugalingon nga kaangtanan sa Dios nga wala nahasuno sa tawhanong kaayo kondi sa pag-angkon sang perpektong divine nga pagkamatarong. Sa tion sang kaluwasan, ang Dios nagapaangkon sang Iya kaugalingong pagkamatarong sa tagsa ka tumuluo (Genesis 15:6; Mga Taga-Roma 3:22; 4:3) kag ginapahayag ang tagsa ka tumuluo nga ginpakamatarong na, gintubus na, mabaton na sa hingpit nga mga talaksan sang Dios (Mga Taga-Roma 3:19-30).

ANG KALAUTAN amo ang manugguba sang kaugalingon nga pamaagi sang panghuhuna nga nagabatok sa kabubut-on sang Dios. Subong manugdumala sang kalibutan si Satanas nagapatuman sang iya nagkalainlaing plano sang policy sang kalautan, ang policy sang ginpasalig nga kalisdanan nga ginahimo sang madamo nga mga Kristohanon.¹⁷

MGA SALA NAHANUNGUD SANG PAGKAWALAY KAHIBALO KAG ANG MGA SAYUP SA PAGHUKUM

Ang sala, tawhanong kaayo, kag kalautan mga hingpit nga wala nasakup sa plano sang Dios para sa kinabuhi sang tumuluo. Apang sanglit nga ang mga tumuluo may ara gihapon sang ila mga makasasala nga kinaiya pagkatapos sang kaluwasan (1 Juan 1:8, 10), kag sanglit nga madamong mga tumuluo ang wala nakatoon kon ano ang nagapahimo sang sala, tawhanong kaayo, kag sang kalautan ukon paano magpatigayon sa ila, indi malikawan sang mga Kristohanon nga maghimo sini nga mga paglapas sang divine nga pamalaod nga dapat sundon.

Ang pag-antos sa idalum sang kasugoan sang kinabubut-on nga responsibilidad magapasakit sa tumuluo nga wala nakahibalo nga siya nalabot sa sala, tawhanong kaayo, ukon kalautan. Tungud kay ang kabubut-on nagahulag sa pagkawalay kahibalo subong man sa pagkahibalo, bisan kon ukon wala nakahibalo ang tumuluo sang pat-ud nga ginhunahuna ukon ginbuhat nga sayup gali, bisan pa sina ginpili niya nga himoon ini. Ginhimo niya ini tungud kay gusto niya himoon ini. Gani subong sangputanan, manabat siya sa reponsibilidad tungud sina nga desisyon kag sang bisan ano nga nangin resulta nga pag-antos. Buangbuangon siya kon magpabilin siya nga wala nakahibalo ukon wala nagakabalaka sang kaangtanan sa tunga sang iya desisyon kag sang iya pag-antos kag kalisdanan.

Wala gid bisan isa ang may pamalibad sa paliwatliwat nga paghimo sang sala, tawhanong kaayo, ukon sang kalautan. Ang hilway nga kabubut-on amo pirmi ang kabangdanan. Bisan pa sa mga may sakit sa kaisipan ukon kulangkulang nga mga tawo nagagamit sang ila kabubut-on. Sa pagkatinuud lang, ang sakit sa kaisipan ukon pagkakulangkulang kasami gid nga kinabubut-on. Sa pagkatinuud, madamong buangbuang nga mga tawo ang may grabe ka bakod nga mga kabubut-on. Gamay lang gid kaayo nga mga tawo ang natawo nga may

17. Ang kalibutanong pamaagi sang palakat amo ang plano kag palakat ni Satanas sa katawhan. Tan-awa ang Thieme, *Christian Integrity*, 173-86; *Satan and Demonism* (1996), 12-13; *Reversionism* (2000), 14-18.

pagkabuang; kadamoan sang sakit sa kaisipan naangkon tungud sang pagkahambogero ukon pagkamapataastaason, pagkamakikaugalingon, pagkadalok, kaugalingong-pagkamatarong, kag ang paliwatliwat nga paghimo sang linibo nga kinaugalingong sayup nga mga desisyon sa sulud sang malawig nga panahon. Sa tinuyoan nga pagkamabatukon, sa pagkawalay kahibalo, ukon sa pagkabuangbuang, nagasinampawsampaw ang mga pag-antos—nga sa diin ang isa ka tawo nagapas-an sang responsibilidad.

Indi tanan nga pag-antos sa idalum sang kinabubut-on nga responsibilidad nagagolowa halin sa sala, tawhanong kaayo, ukon kalautan. Kon kaisa, ang aton pag-antos nagahalin sa walay lain kondi sa indi malig-on nga paghukum. Ang mismong kamatuuran nga kita mga indi perpekto nagakahulugan nga ang aton paghukum magakasayup kon kaisa. Bisan pa kon daw sa ano kita ka maabilidad, may tawo gid nga makatonto sa aton. Bisan pa sang kinaalam kag pagkamaangayon, kita tanan may bahin sang pagkinaugalingong panghunahuna kag pagkamabinatyagon nga makahimo magtuis sang aton panghunahuna. Ang kaalam indi makapanalipod. Gamay lamang ang mabulig sang kaagi. Ang tambag halin sa mga abyan ukon mga pasidaan halin sa mga hanas na indi gid makapugong sa aton sa paghimo sang mga kabuangang mga butang nga aton ginplano sa aton mga hunahuna nga himoon. Ang dako nga patigayon sang pag-antos maggolowa halin sa mga sayup sa paghukum sang tawo.

Ang mga paglapas sang mga kasugoan sang divine nga katukuran nagapasiguro sang pag-antos sa tumuluo kag ditumuluo sa idalum sang palatukuran sang kinabubut-on nga responsibilidad.¹⁸ Ang Balaan nga mga Kasulatan detalyado nga nagapaathag sang nagalakat nga mga kasugoan para sa bug-os nga katawhan sa sulud sang katukuran sang pung-sudnon nga mga butang. Ang pagkabililhon sang kinabuhi kag pagkabutang, sang pag-isahanon kag kahilwayan, nga dapat tahuron ukon ang pag-antos ang mangin resulta. Kon ang tumuluo makapatay, halimbawa, wala lang siya nakahimo sang sala batok sa Dios kondi nalapas niya ang mga kasugoan sang katukuran nahanungud sang pagkabililhon sang kinabuhi sang tawo. Gani, ginakinahanglan niya, ang mag-antos sang silot sang kamatayon tungud kay naghimo siya sang kriminal nga desisyon agud magpatay (Mga Taga-Roma 13:1-4).

Ang Kristohanon nga pamaagi sang pagkinabuhi mas mapiliton kay sa kinabuhi sang ditumuluo sa katukuran. Ang kinabuhi sang tumuluo may divine nga katuyoan; ang kinabuhi sang ditumuluo wala—luwas sa mangin isa ka tumuluo. Tungud sini nga kabangdanan, ang Kristohanon nagaantos sa mga paglapas sang mga palatukuran sang katukuran, subong man ang mahitabo sa bisan sin-o nga ditumuluo, apang magaantos man siya kon isalikway niya ang mga mando sang pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios. Ginsugo siya nga magpuyo kag magpanghikot sa sulud sang palasyo, ang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo, sa idalum sang nagapasarang nga gahum sang Dios Balaan Espiritu, apang kon iya “pasub-on” ukon “palungon” ang Balaan Espiritu pinaagi sa pagpakasala (Mga Taga-Efeso 4:30; 1 Mga Taga-Tesalonica 5:19), iya ginabulag ang iya kaugalingon sa katuyoan sang Dios sa iya kinabuhi kag nagasulud sa bilanggoan sang palakat ni Satanas. Ang tanan nga pag-antos sa palakat sang kalibutan ginhan-ay sa nagkalainlian nga klase sa idalum sang kasugoan sang kinabubut-on nga responsibilidad, apang ang tumuluo nga ara sa palakat sang kalibutan nagaantos sang mas grabe pa kay sa nagakahitabo sa ditumuluo sa sulud sang palakat sang kalibutan.

18. Thieme, *Freedom through Military Victory* (2003).

ULULUPOD NGA PAG-ANTOS

Ang kasugoan sang kinabubut-on nga responsibilidad wala lamang nagapaathag sang pag-antos sang kada isa kondi nagapahayag man sang nagtilingub nga pag-antos nga ginapaagum sang tawo sa iya kaugalingon. Ang isa ka korporasyon mahimong malugi tungud sang malain nga mga desisyon sang pipila ka mga opisyaes sang kompanya kag sang gobyerno. Ang pag-antos tungud sang ila mga desisyon makahatag sing gamo sa madamong iban nga mga tawo.

Sa sobra ka damo sang mga tawo ang nagahulag sa kalibutan, nga ang kada isa may hilway nga kabubut-on, ang pat-ud nga kadamoon sang pag-antos indi malikawan nga magdalahig sa kinabuhi sang isa ka tawo tungud sang mga desisyon sang iban. Ang kabubut-on gihapon ang kabangdanan. Kon wala nahimo sang kaugalingong kabubut-on sang isa ka tawo, ang pag-antos nangin resulta sang kabubut-on sang iban. Ang walay sayup magaantos kaupod sang nakasayup, apang wala man sing sayup ukon may sayup, ang tagsa ka tumuluo dapat maggamit sang mga kasulbaran nga ara kag andam sa sulud sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo pinaagi sa iya kaugalingong maayo nga mga desisyon. Kon siya sa kinaugalingon nga wala naggamit sang divine nga mga manggad kag sang mga kagamitan kag paagi sa pagsulbar sang palaligban, ang basol kag salabton tungud sang iya kalisdanan mahimong matupa lamang sa tumuluo mismo sa iya kaugalingon.

Sa ulihi wala sing mga walay kasal-anan nga mga pundok; kinaiya sang tawo ang mahigko kag indi perpekto nga tinuga. Sugod sang pagkahulog ni Adan sa sala, wala gid bisan isa nga maayo kaayo; ang pagkamadungganon sang kalag talagsahon lamang nga katumanan. Ang pagpamatuud sining bibliyanhong palatukuran makit-an sa dako kaayo nga kabug-aton sang pag-antos sa kalibutan sa karon nga mga adlaw, ang pag-antos nga naglapnag sa sulud sang mga linibo ka mga tinuig sang kasaysayan sang katawhan. Sa kada kaliwatan, pirmi may madamo kag mabug-at kaayo nga mga pag-antos. Ang tagsa ka tawo (nga walay labot ang pagkatawo ni Kristo) ginkilala kay Adan sa iya pagkahulog sa sala; ang kada isa may kaangtanan sa panublion sang kaliwatan sa nahulog sa sala nga si Adan. Tungud sang tinuyoan nga desisyon ni Adan nga magpakasala didto sa Hardin, natawo kita nga may mga balabag tungud sang panublion sa kaliwatan kag sang kahimtangan sa palibot sa diin gindugang pa naton ang aton kaugalingong kinabubut-on nga mga sayup halin sa kinaugalingong sala kag indi maayo nga paghunahuna kag paghukum, nga nagahimo sang aton kaugalingong pag-antos sa idalum sang kasugoan sang kinabubut-on nga responsibilidad.

Ang tawhanon nga kaluyahon, pagkawalay kajibalo, kag pagkamataastaason nagatabidtabid sang magamo nga mga panghitabo sang indi malikawan nga pag-antos para sa madamo nga mga tawo. Apang bisan pa sina, wala kita naguba sang aton mga kapalaran sa mga kinabuhi sang kalisdanan kag pagkawalay paglaum. Ang palatukuran sang grasya mas labaw pa ka gamhanan kay sa indi malikawan nga kasugoan sang kinabubut-on nga responsibilidad: Samtang ang tawo nagahimo sang iya kaugalingon nga mga palaligban kag sang nangin resulta nga pag-antos, ang Dios nagahimo sang mga kasulbaran kag mga pakamaayo sa tunga sang pag-antos.

KAPATAWARAN KAG RESPONSABILIDAD

Ang tanan nga kinaugalingong mga sala ginhukman didto sa krus (1 Pedro 2:24; 2 Mga Taga-Corinto 5:21).¹⁹ Ang Maayong Balita nahanungud sang kaluwasan amo ang pinakadako nga pagpakita kag pagpaathag nga ang divine nga pagkalabaw nga kagamhanan kag ang hilway nga kabubut-on sang tawo pareho nga ara tungud sang divine decree.

Pinaagi sa grasya ang Dios nga Amay, nga amo ang naghimo sang divine nga plano, naghimo sang diritso, sang hilway kag kinaugalingon nga pagpanghikot kag nagsulbar ang palaligban sang sala. Iya ginpaangkon ang tanan nga mga sala sang katawhan kay Kristo didto sa krus kag ginhukman Siya subong aton halili (1 Pedro 2:24). Si Jesu-Kristo namatay tungud sang mga sala sang tagsa ka sakup sang katawhan, nagbayad sing bug-os, sa makaisa lamang, ang silot nga ginkinahanglan sang hingpit nga pagkamatarong sang Dios (1 Pedro 3:18). Amo ina kon ngaa ang Balaan nga Kasulatan nagasiling “*ang bisan sin-o* nga magtoo puwede nga sa Iya may kinabuhi nga walay katapusan” (Juan 3:15).

Isa ka indi takus nga paghimo sang sigurado nga kabubut-on agud magtoo kay Kristo nagakaangay sa ginbuhat sang walay katapusan, makagagahum sa tanan, gamhanan kaayo nga Dios. Amo ini ang grasya (Mga Taga-Efeso 2:8-9). Pinaagi sa perpekto nga pagkatakus sang ginbuhat ni Kristo kag sang indi takus nga pagtoo sang tawo, bug-os nga ginkuha sang Dios ang balabag sa tunga sang nahulog sa sala nga tawo kag sa Iya kinaugalingon, nga nagapasag-uli sang buut sang tumuluo sa Iya sa walay katapusan.

Bisan pa nga ang mga sala nahukman na didto sa krus, kag naangkon naton ang walay katapusan nga kaluwasan pinaagi sa pagtoo kay Jesu-Kristo, ang aton adlaw-adlaw nga pagkinabuhi diri sa kalibutan nagalakip kag nahilabot sa natural nga mga kinagwaan sang aton mga sala. Ang sala may umalagi nga mga sangputanan dira sa Dios, sa kaugalingon, kag sa iban nga mga tawo. Sa kaangtanan sini sa Dios, ang sala nga nahimo tungud sang madumilion nga kabubut-on nagapagowa sang tumuluo halin sa umalagi nga pagpakig-upod sa Iya sa sulud sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo. Kon magpanumbalik kita, ang sala pirmi gid patawaron kag makabalik kita sa pagpakig-upod sa Dios. Pag-angkon, paghingalan, pagsambit sang aton mga sala sa tago lamang didto sa Amay amo ang aton responsibilidad sa Dios (1 Juan 1:9), nga amo ang aton *kinaunahan* nga katungdanan kag salabton pagkatapos nahimo ang sala.

Ano bala ang aton responsibilidad sa kaugalingon? Nahanungud sang kaangtanan sa kaugalingon, ang katalagman ara sa pagtugot sang sala nga ginpatawad na sang Dios agud sindihan ang pagsabat sang panghunahuna. Kaangay sang nagakinadina nga manugpanigarilyo nga nagasindi sang iya sunud nga sigarilyo sa naupus na, ang nagakinadina nga makasasala nagahimo sang bag-o nga sala sa panghunahuna pinaagi sa sala nga ginpanas na sang panumbalik.

Halimbawa, kon ang isa ka tumuluo natublag kaayo sang pagdumut nagatuad sang iya sala sa Dios, ang Dios nagapatawad sa iya kag ginalipatan na ang sala. Kon ang tumuluo niyan wala nagkalipat sang kon ano ang ginlipatan na mismo sang Dios sa Iya kaugalingon, ang nag-agi na nga pagdumut magatuytuy sa dugang pa nga mga sala sang kalisdanan kag panimalus. Sa amo man, ang pagpanghilawas sa indi asawa ukon bana isa ka sala

19. Bisan pa nga wala nahukman didto sa krus, ang tawhanong kaayo kag kalautan mga ginsalikway (gintigana para sa paghukman sa palaabuton), kag ang mga sayup sa tawhanong paghangup wala nakasulud sa kaugalingon kag pinasahi nga trabaho sang Dios. Tan-awa ang Thieme, *Ang Pagkamatinud-anon sang Dios*, 107-10.

nga, bisan pa bug-os nga ginpatawad na sang Dios, puwede mangin kabangdanan sang makaguluba nga sala sang sobra nga pagkatublag sang tanlag. Ukon, sa sayup nga kadasig sa pagpaninguha agud magbawi tungud sang isa ka sala nga sa diin si Kristo ginhukman na didto sa krus, ang tumuluo puwede makasulud sa kaugalingong-pagkamatarong, nagaaw-hag kag manugsakdag sang pagkamataastaason, nga sa liwat nagpagowa sa iya halin sa sulud sing divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo.

Ang kinahanglanon kaayo nga bahin sang panumbalik, gani, amo ang pagpain sang sala.²⁰ Indi gid naton dapat tugotan ang isa ka sala nga mahimong kabangdanan sang lain kag lain pa gid pinaagi sa kinaugalingon nga paghaylo sing nagkinadinang pagsabat. Pagkatapos nga ginpatawad kita sang perpekto nga Dios, ang sobra nga pagkatublag sang tanlag ukon pagkalooy sa kaugalingon ukon ang “gamut sang aligutgut nagbutwa” dapat sarion subong wala sing lain kondi makaguluba nga sala sa panghunahuna, ang panguna nga kabangdanan sang kaugalingong-sugyot nga kalisdanan (Mga Hebreo 12:15, NASB). Pinaagi sa paghangup kag sang paggamit sang gamhanan nga mga panudlo sang Bibliya nga amo ang salandigan sang pagkayano sang hanas nga pamaagi sang panumbalik, masarangan na naton pungan ang sa karon nga ginpatawad na nga sala sa pagsindi ukon pag-umpisa sang lain na naman nga sala.²¹

Mga responsable kita agud magpanumbalik kag magpadayon sa aton Kristohanon nga mga kinabuhi kay sa magpaulipon sa nag-agi nga mga sala tungud sang kalisdanan ukon sing sobra nga pagkatandog sang tanlag. Ang bisan anong pagpakasala nga aton nahimo ginbaylohan sang panumbalik halin sa paghimalaut padulong sa pakamaayo. Bisin pa man nga kita ang nangin kabangdanan sang aton kaugalingon nga kasakit, ang aton kahimtan-angan karon nahimong isa ka kahigayonan agud gamiton ang divine nga mga manggad, agud makit-an ang mga kasangkapan sang Dios nga nagahulag, agud magtubo pinaagi sa grasya.

Sanglit nga responsable kita sang aton tanan nga mga desisyon, ano bala ang aton katungdanan kag salabton sa mga tawo nga napasakitan tungud sang aton pagpakasala? Ano bala ang aton responsibilidad sa mga nasakitan tungud sang aton malain nga paghukum? Bisin pa nga ang aton mga sala mga napatawad na kag nakabalik na kita sa pakig-upod sa Dios, bisin pa nga aton na nalikawan ang pagkinadina nga pagpakasala kag nagpadayon sa paggamit sang panudlo sang Bibliya sa aton kaugalingon nga mga kinabuhi, ang aton mga sala puwede magpadayon nga may makapasakit nga mga epekto sa iban nga mga tawo. Ang panumbalik kag ang pagpain sang sala mga talagsahon kag katingalahan gid kaayo nga mga kagamitan kag paagi sang pagsulbar sang palaligban nga ginsangkap pinaagi sa grasya sang Dios, apang wala sila sing pamalibad nga mahatag sa aton para mangin indi responsable sa iban. Ang panumbalik isa ka lisensya para sa espirituhanon nga pagtubo, indi gid mahitabo nga mangin lisensya para magpakasala. Indi man mahimo nga ang grasya sang Dios pinaagi sa panumbalik magapakamatarong sang padasodaso kag indi mahinalungon nga panghunahuna sang tumuluo nahanungud sa kahilwayan, pag-isahanon, pagkabutang, ukon sang mga balatyagon sang iban.

Diri sini nagapanglayag kita sa makatalagmon nga mga tubig ukon sa magamo nga kahimtangan sa diin kinahanglan naton “magtipiktipik kag magbahinbahin sing tama sang pulong sang kamatuuran” (2 Timoteo 2:15, KJV). Agud mangin tama sa tawo *wala*

20. Thieme, *Pagpain sang Sala* (2014).

21. Thieme, *Christian Integrity*, 35-38.

nagakahulugan nga tama kita sa Dios. Ang mga ditumuluo puwede makaagum sang madungganon nga mga kaangtanan sa iban nga mga tawo, nagapamatuud nga ang mga kaangtanan sa katawhan wala sa tagiposoon ukon indi amo ang sentro sang Kristohanon nga pamaagi sang pagkinabuhi. Kon ano man ang puwede mahimo sang ditumuluo ina indi ang Kristohanon nga pagkinabuhi.

Sa pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios, ang kaangtanan sa Dios amo ang una nga mahitabo kag may siguradong malig-on kag mahaylohon nga sangputanan sa mga kaangtanan sa mga katawhan. Ang tama nga kaangtanan sa Dios nagatuytuy sa tama nga kaangtanan sa tawo. Ang pinakakinahanglanon kaayo nga katungdanan sang tumuluo pagkatapos makahimo sang sala amo ang pagpabalik sang iya pagpakig-upod sa Dios sa sulud sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo, sa diin siya napun-an sang Espiritu kag tungud sina nagapadayon sang iya espirituhanon nga pagtubo.

Indi gid man kaayo kinahanglanon, apang sa gihapon nga kabahin sang kinabubut-on nga responsibilidad sang tumuluo, amo ang katumanan sang iya mga katungdanan kag salabton nahanungud sa kaangtanan sini sa iban nga mga tawo. Ang kada kahimtangan nagkalainlain; ang kada tumuluo dapat maggamit sang panudlo sang Bibliya para sa iya kaugalingon. Wala sing pagpikpik nga kasulbaran sa diin ang Kristohanon makasulbar sang iya tawhanon nga mga kaangtanan, kondi ang pat-ud nga bibliyanhong mga palatukuran ang dapat maggiya sang iya panghunahuna kag sang paggamit sini.

Ang responsibilidad sa mga tawo nga aton ginpasakitan ara sa tunga sang duha ka mga grabe ka mabug-at kaayo nga mga bahin nga dapat gid naton likawan. Dapat indi kita magpakawalay balatyagon, kag indi man dapat nga tugotan naton ang aton mga kaugalingon nga maulipon sang pagkawalay kalooy ni bisan sin-o. Sa lain nga mga pamulong, indi naton dapat bale-walaon ang nangin matarong nga kabangdanan ni bisan sin-o nga nagaantos tungud sang aton mga desisyon, apang indi man kita dapat maawhag sang kahadlok ukon sang grabe nga pagkatublag sang tanlag. Sa tunga sining duha ka mga dalagko kaayo nga mga sayup dira sina ang aton responsibilidad.

Kon ang pag-antos nga aton nahimo puwede mapamag-an, dapat himoon naton kutub nga ang katarungan, pagkamabinatyagon, kag maayo nga paghangup magadikta sa pagpamag-an kag pagpatawhay sang kahimtangan. Kasami nga ang palaligban magamo kag nagasinugponsugpon. Naandan nga ang duha ka pundok sa bisan ano nga away mga sayup sa pipila ka mga bahin. Ang pipila ka 'mga kasulbaran' magapagrabe lamang sang palaligban. Dapat kita mangin mahunahunaon kag maalwan kag dapat magalakat sang dugang pa nga milya ukon himoon ang labaw pa sa ginakinahanglan (Mateo 5:41), apang kon wala na sing puwede mahimo, kinahanglan naton itugyan ang kahimtangan sa mga kamut sang Ginoo para sa kasulbaran samtang kita nagapadayon sang aton Kristohanon nga mga kinabuhi (2 Samuel 12:13). Bisan pa kon kay sin-o man nga kabubut-on ang sa umpisa nga nangin kabangdanan sang pag-antos, ang tagsa ka tawo sa ulihi responsable agud gamiton ang panudlo sang Bibliya sa iya kaugalingong kinabuhi.

Labaw sa tanan, ang tumuluo dapat magkinabuhi suno sa kabubut-on sang Ginoo, indi suno sa mga tawo. Indi ini dapat ipakahulugan subong nagabale-wala sang pagkadako kag kabug-aton sang palaligban sang tawo, kondi ang paggamit sang kasugoan sing kinabubut-on nga responsibilidad wala nagaprenda sing palaabuton sang tumuluo agud makabayad para sa iya nag-agi nga mga kapaslawan. Sa baylo, ang pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios nagakinahanglan sang mga putling kaayo sang pagpaubus, kaugalingong gugma sa Dios, kag sang gugma nga wala sing ginatumod para sa iban nga mga tawo.

Ang malain nga mga desisyon nagahimo sang indi malikawan nga pag-antos, kag kon ang tumuluo nagapakasala, kinahanglan manabat siya sang responsibilidad sang mga sangputanan sini didto sa Dios, kaugalingon, kag sa iban.

ANG LIMITADO NGA HALIMBAWA SANG SA KATUKURAN NGA KAISOG

Sa kalibutan sang yawa ang sigurado nga kadamoon sang pag-antos indi malikawan, apang ang kugalingong-sugyot nga kalisdanan pirmi gid malikawan. Ang yabi makit-an sa paggamit sang kamatuuran nga nagapuyo sa kalag. Ang tanan nga kamatuuran kinaunahan gid nga nakatukod sa hingpit nga persona sang Dios, kag ang tanan nga pagkamatinud-anon sang katawhan isa ka pagkamaunungon sa iban nga klase sang kamatuuran. Ang kamatuuran ara sa tatlo ka klase:

1. MGA KASUGOAN SANG DIVINE NGA KATUKURAN para sa mga tumuluo kag sa mga ditumuluo man,
2. ANG MAAYONG BALITA NAHANUNGUD SANG KALUWASAN para sa mga ditumuluo,
3. PANUDLO SANG BIBLIYA para sa mga tumuluo lamang.

Kon nasilsilan sang kamatuuran, ang kalag sang tawo puwede magmadaugon sa grabe nga kalisdanan. Ini nga punto madramahon nga ginlarawan sang nahanas sa katukuran nga ditumuluo. Bisan pa nga may limitado nga mga kamaggaran sang kamatuuran, nagapakita siya sang dalayawon nga pagkalig-on kag kaisog sa idalum sang sobra nga pagkalapyo. Kon ang ditumuluo makadumala sang pag-antos sa may limitasyon nga gahum sang sa katukuran nga kamatuuran, niyan mas labaw pa ang mga kabaskugon sang tumuluo samtang nagagamit siya sang panudlo sang Bibliya kag sang divine nga pagkamakagagahum sa tanan nga ara nakaandam sa sulud sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo agud magsugata sang mga hangkat sang kinabuhi.

Ang pagkaepektibo sang divine nga katukuran subong ang limitado nga ginhalinan sang kusog madramahon nga magapakita sang maayo kaayo kag labaw nga gahum sang panudlo sang Bibliya. Ang Amerikano nga mga bilanggo sang gira sa North Vietnam nagsangkap sang bantugan nga halimbawa sang mga ditumuluo kag mga tumuluo nga ang mga kabakod sa sulud ukon sang kalag naghalin sa mga sulundan kag palatukuran sang katukuran. Ini nga mga tawo mga ginsakdag sang ila panghunahuna sing han-ay nga mga kasugoan sang katukuran sa sulud sang mga tinuig sang mapintas kaayo, makapalup-og nga paghingabot. Si Rear Admiral James B. Stockdale, (Ret.), ang senyor nga Amerikanong bilanggo sang gira, ginpadyaan sang Medalya sang Dungog para sa iya “maisog nga pagpanguna kag sang talagsahon nga kaisog” subong ang pinuno sang pagpamatok sang bilanggo.²² Iya ginapamatud-an nga bisan ara sa idalum sang grabe ka bug-at nga pag-antos, ang kasu-

22. U.S. Congress, Senate, *Medal of Honor Recipients, 1863-1978*, 96th cong., 1st sess., 14 February 1979, 928.

goan sang kinabubut-on nga responsibilidad nagapabilin nga nagahulag, kag iya ginalarawan ang kaabtik kag kasarang sang mga bilanggo agud likawan ang makaguba sa kaugalingon nga mga sala sa panghunahuna.

May madamo nga mga butang [ang manugpaantos ukon nagahimo sang pasakit] ang wala labot sa pasakit. Si Aristotle nagsiling nga ang pagpamilit kag ang hilway nga kabubut-on puwede nga magkadungan nga ara, kag tama siya. . . . Ang tawo nga magaan sang pasakit sa indi madugay nagapadabdab sa iya hunahuna sang panghitabo nga puwede siya ibilanggo sa sulud lamang sang makitid kaayo nga bintana kag sa sina indi siya puwede makabaton sang balita.

Agud matipigan ang imo pagkamatitud-anon, ang imo kadungganon, ang imo kalag, dapat huptan mo ang responsibilidad sang imo mga paghulag, sa pagpatigayon sang pagkatublag sing tanlag. (“Huo, nawala ko ang kapagsik kag kalipay, kuntani nahimo ko ang mas maayo, apang wala ko nahimo.”) Ginakinahanglan mo lantawon sang diritso kag matarong ang kon ano man ang imo nahimo kag sukdon ang limitado nga pagkakinahanglanon kaayo sini sa espirituhanon nga paghunahuna sang kabilogan nga kamatuuran sing bug-os nga kahimtangan, dason gamiton ang sayup, subong sang amo sina, subong sang panglimpyo nga kalayo agud hugasan ang sala, subong ang pangawhag para sa palaabuton nga sabat ukon kasulbaran, kag labaw sa tanan indi matunaw sini. Apang ginakinahanglan nga ikaw mismo sa imo kaugalingon ang maghimo sini tanan. Ang magsiling nga wala sing pagkatublag sang tanlag ukon nga ina amo ang trabaho sang “malain nga espiritu ukon sang mga panulay” ukon “mga manugsulsol” isa ka kaugalingong-sayup kag paglimbong sa kaugalingon. . . . Ang kinahanglanon kaayo agud malikawan ang pagkalit-ag sa lawa sang kahadlok kag ang pagkatublag sang tanlag amo ang abilidad agud makahimo mag-isahanon, nga wala sing mga abyan kag napalibutan sang mga manugpatigayon, kag daw sa pagkaindi-mahinatagon ang magsiling sang “indi,” nga wala sing pagsakdag sang kaakig, nga wala sing kahuluy-an, nga may katumanan kag may pasalig sa mga sangputanan. . . .

Ang mga batan-on nga mga Amerikano sa Hanoi madali makatoon. Wala sila nagahimo sing mga pagpatigayon. Naton-an nila nga “ang medyo sugataon ang ila kinahanglanon” amo ang dalan padulong sa pagpakahuya kag pagkaus-us. Ang akon mapabanabanaon nga batan-ong kaupod nga bilanggo madali lamang nakatoon sina nga mga pagkahinali, ang pagtrabaho batok sa kaugalingong luyag, mga kinahanglanon kaayo sa mga bilanggoan tungud sang politika, nga ang isa ka tawo nakatoon magkalipay sa pagpakig-away sa munisipyo, agud magkalipay sa paghatag sa kaaway sang bug-os nga kagamo sa mga palaligban sang pangatarungan, nga ang isa ka tawo sa gilayon nga makita ang iya kaugalingon nga nangin mango tungud sang iya garbo kag wala lamang nagakawili kondi nakagusto gid sinang nagapamikpik nga tawo sa silingan, ang tawo nga wala pa gid niya nakit-an, ang tawo nga nagabukas sang iya kalag sa pagkatapos sang kada pasakit, tubtub nga iya mahunahunaan nga siya sa sina nagapamayad sang tanang nagapuyo nga

pagkatublag sang tanlag. Dason nahunahunaan niya nga indi siya puwede masakitan kag indi gid mahitabo basta magsugid lang siya sang kamatuuran kag mahakus siya sa sinang mapatawaron nga pundok sang mag-ulutod nga mahimong iya pungsod, iya pamilya.²³

Ang Amerikanong mga bilanggo sang gira naggamit sang sa katukuran nga mga kamatuuran nahanungud sang kaugalingong kahilwayan kag responsibilidad subong man sang pagpaubus, pagkamatinuuron, kag pagtahod sa kada isa. Ginlikawan nila ang pagpasakit sa ila mga kaugalingon pinaagi sa mga sala sa panghunahuna. Labot pa, hilway sa kaugalingong-sugyot nga kalisdanan, sa pagkamatuud nakatoon sila agud ikalipay ang mga hangkat sang ila indi masaysay nga kahimtangan. Ang ila kadaugan wala nagpanalinsing sa pagkatig-a sang ulo lamang, nga puwede huwad kag indi matuud nga pagkamatinud-anon. Ang kaakig, kahadlok, sayup, panimalus, pagkamapintas, ukon pagkawalay kasigurohan mahimong mag-awhag sang malig-on nga pagbatas kag hugut nga pagpaninguha. Ining indi matuud nga kabakod mahimong maggowa nga dalayawon kag mahimo man gani mag-agum sang kahimtang sang kadaugan, apang ang sa sulud nga sangputanan sang subong sang indi matuud nga kabangdanan isa ka pagkaguba sang kalag. Sa laing paagi, ang kahadlok isa ka grabe nga pagkahubas sang sa panghunahuna kag sang lawasnon nga kusog kag kaabtik.

Ang Dios amo ang ginhalinan sang sa katukuran nga mga kamatuuran, apang ang pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios nagalakip kag nagalabaw sa divine nga katukuran. Kon ang paggamit sang sa katukuran nga kamatuuran nagahimo sang matuudtuud nga kabaskog sang kalag, ang paggamit sang panudlo sang Bibliya may mas dalagko nga mga kabaskugon. Ang kabilogan mas dako kag sa bahin lamang. Ang nagatubo nga tumuluo nakahangup nga “ang kabilogan nga kamatuuran sang bug-os nga kahimtangan” nagalakip sang matahum kaayo nga grasya sang Dios, ang Iya divine nga pagkamakagagahum sa tanan, kag ang mga kagamitan kag paagi sa pagsulbar sing palaligban sang Iya plano sang pamalaod nga dapat sundon.

Ang hilway nga kabubut-on amo ang kabangdanan sang pag-antos sa idalum sang kasugoan sang kinabubut-on nga responsibilidad, apang ang pagkaara sang hilway nga kabubut-on nagakuha man sang kada pamalibad tungud sang kaugalingong-sugyot nga kalisdanan. Ang kaugalingong madumilion nga kabubut-on sang tumuluo amo ang solo nga nagabalabag sa iya agud magtubo kag mag-uswag sa idalum sang pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios. Wala sing bisan ano nga pamalibad para sa pagkawala makatalupangud, makatunaw ukon nakahangup, kag makagamit sang panudlo sang Bibliya pinaagi sa gahum sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo. Ang mas labaw ka pinasahi kag walay kapareho sing sa katukuran nga kamatuuran, ang katingalahan kag daw indi matoohang kapareho nga mga katungud kag mga kahigayonan mga ginpasalig sang Dios sa kada tumuluo para sa katumanan sang Iya plano, katuyoan, kag disenyo.

23. Ginbadbad halin sa James Bond Stockdale, “Dignity and Honor in Vietnam,” *Wall Street Journal*, April 16, 1982.

ANG PAGHIMO SANG MAAYO NGA MGA DESISYON, PAGSUNUD SA DIVINE NGA PAMALAOD NGA DAPAT SUNDON

Ang tumuluo responsable sa kadamoan sang iya kaugalingon nga pag-antos, apang ano bala ang kasulbaran? Dapat baliktaron niya ang lakat sang kahimtangan. Kay sa maghimo sang malain nga mga desisyon, ang tumuluo dapat mag-umpisa sa paghimo sang maayo nga mga desisyon, nga may makatarunganong mga sangputanan man—maayong mga resulta. Ang tumuluo nga nagatuman sang mga mando sang Dios nagapahilway sang pag-kamakagagahum sa tanan sang Dios agud pauswagon kag pakamaayohon siya. Ini naga-kahulugan nga kinahanglan niya magtoon sang panudlo sang Bibliya. Ang tumuluo lamang nga nakahangup kag nagagamit sing husto sang mga kagamitan kag paagi sa pagsulbar sang palaligban nga andam para sa iya sa sulud sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo ang makatuman sang iya madangatan sa plano sang Dios.

Ang divine nga pamalaod nga dapat sundon tama. “Ang Dios indi *Dios* sang pagkalibog” ukon sang indi pagkahan-ay (1 Mga Taga-Corinto 14:33, NASB). Ang tumuluo hilway nga magpahayag sang iya kaugalingon nga kabubut-on sa sulud sang mga dulonan nga gintukod pinaagi sa plano sang Dios. Ang plano sang Dios dapat nga mahangpan kag magamit sing tama. Ang tumuluo nga nagatuis sang plano sang Dios pinaagi sa paghatag sang sobra ka talagsahon nga pagtalupangud sang napain nga mga bahin kay sa pagkinabuhi pinaagi sa bilog nga pamaagi kag palakat sang pamalaod nga dapat sundon wala nagasulbar sang iya mga palaligban; ginapabug-at kag ginapalain pa gid niya sila sing husto.

Ang pangamuyo sang pagpanumbalik, halimbawa, amo ang palaagihan sa pagsulud liwat sa divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo kag sang pagpabalik sang buluhaton sang pagpangalagad sang Dios Balaan Espiritu sa kinabuhi sang tumuluo. Apang bisan pa ang eksaktong tama nga pangamuyo sang panumbalik kasami nga wala nagapahimo sang pasakit sa dayondayon gid, sa mahika nga pauntaton. Para sa sabat nahanungud sang sakit, ang pangamuyo kasami nga ginakuha sa panghitabo sini sing pamalaod nga dapat sundon kag sayup nga gingamit sa pag-antos. Ang pangamuyo isa ka armas para sa mabakod kag malig-on, indi sungkod para sa maluya.²⁴ Ang pangamuyo may mada-mong maayo kaayo kag katingalahan nga mga kagamitan sa sulud sang mga balaod nga ginhan-ay sang Dios, apang wala sing kadamoon sang pangamuyo ang magbaliktad sang natural nga mga resulta sang malain nga mga desisyon.

Kon ang tumuluo nagapangamuyo para sa iya kaugalingon ukon nagapangabay sa iban agud pangamuyoan siya bangud kay nasakitan siya tungud sang mga malain nga mga desisyon, mahimong nagalaum siya nga ang pangamuyo makahimo sang kon ano ang wala gid gindisenyo nga matuman. Kon iya lamang ginahandum nga ang iya pag-antos matapos na, gusto niya nga pauntaton sang Dios ang kasugoan sang kinabubut-on nga responsibilidad, kambyohan ang iya bilog nga plano para sa katawhan, kag bisan paano milagroso nga palayason ang sakit. Ang ginhalinan sang pag-antos amo ang sayup nga mga desisyon nga nahimo mismo sang tumuluo sa iya kaugalingon—nahanungud sang negosyo, ukon sang kinaugalingong mga kaangtanan, ukon kon nagaatubang sang pagtintal ukon sang sala. May mga divine nga mga kasulbaran sa pag-antos, nga aton ginaton-an, apang ang

24. Thieme, *Pangamuyo* (2016).

pagpangabay sa Ginoo para sa bulig ukon katawhayan indi isa sa ila. Sa pagkamatuud, ang pagkuha sang pag-antos puwede nga magpanghiwala sang tumuluo sang pinasahi kag talagsahong pakamaayo nga gin-andam sa iya pinaagi lamang sa pag-antos.

Ang pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios nagatukod sang husto nga pamaagi agud gamiton; ang tumuluo dapat magtoon kag magtuman sang palakat nga gintukod kag ginhan-ay sang Dios. Ang pagkawalay kahibalo kag ang pagkalibog sang mga tumuluo nga wala gid nakatoon sang pamalaod nga dapat sundon sang Kristohanon nga pagkinabuhi magapabug-at lamang sang ila pag-antos.

ANG DIVINE NGA DISIPLINA

ANG PAGPAHAYAG SANG GRASYA SANG DIOS

NAKIT-AN NATON NGA ANG KADAMOAN SANG PAG-ANTOS SANG KRISTOHANON nagagowa halin sa kaugalingong mga hunahuna, mga desisyon, kag mga paghulag sang tumuluo. Isa ka malain nga desisyon nga nasundan pa tubtub nga indi na maantos ang iya kinabuhi. Nagasolosapinday siya sang iya karon kaagi kag nagaguba sa iya mga puwede mapilian sa palaabuton. Wala gid sing makaguba sang kinabuhi sang isa ka tawo subong sa mahimo sang iya kaugalingon.

Sa pipila ka bahin sa sining makaguluba sa kaugalingon nga pahito, ang Dios nagapatu-nga pinaagi sa divine nga disiplina. Ang Dios indi magpabaya lamang samtang ang mga sakup sang harianon nga pamilya nagasalum sa pagkaus-us; magagamit Siya sang grabe ka malig-on nga mga pamaagi agud pahalungon sila sa ila malain kaayo nga kahimtangan kag buligan nga maawhag sila agud magpanumbalik kag magsulud liwat sa palasyo. Sa Iya perpekto nga kaalam ang Dios nakahibalo kon kasan-o ukon sa ano nga pamaagi ipasidan-an ang tagsa ka tumuluo. Ang aton langitnon nga Amay nakahibalo sang pinakaepektibo nga pamaagi agud pahinumduman kag hangkaton kita nahanungud sang kamatuuran nga kita bug-os nga nakadepende lamang sa Iya grasya.

Ang tanang divine nga disiplina ginapatuman pinaagi sa grasya. Ang Kristohanon nga ara sa idalum sang disiplina mahimong magduhaduha nga ang Dios nagatrato sa iya pinaagi sa grasya, apang indi niya mahanduraw kon daw sa ano ka dako pa gid ang iya pasakit kag pag-antos kon ang Dios *wala* nagpanghikot pinaagi sa grasya. Ang Dios nagasilot sing grabe kaayo sang mga tumuluo apang indi tungud kay gusto Niya kita makita nga nagalubaglubag sa kalisud. Perpekto Siya. Matarong Siya. Iya kita mga anak, ang harianon nga pamilya sang Dios, kag Iya kita ginasilotan para sa aton ikaayo.

Sa pagpaathag, ang divine nga disiplina amo ang kabilogan sing pagpatuman sang masiluton nga pagpanudlo nga ginapatuman sang katarungan sang Dios pinaagi sa grasya agud sa pagtadlong ukon paghusto sang sayup, agud sa pagsilot, agud sa pagpadasig, agud sa pagbansaybansay, agud sa pag-awhag sang hilway nga kabubut-on sang tumuluo

padulong sa pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios. Ang divine nga disiplina para sa mga tumuluo lamang (Mga Hebreo 12:8) kag mahitabo lamang sa sini nga kinabuhi, indi didto sa pagkawalay katapusan (Bugna 21:4)

Ang divine nga disiplina amo ang pagpasidaan nga ang tumuluo ara na sa gowa sang mga dulonan sang plano sang Dios. Subong lamang nga ang hampang sang football nga ginahampang sa sulud sang mga dulonan sang duug hampangan, sa amo man ang plano sang Dios dapat gid ipatuman sa sulud sang mga dulonan sang divine nga pamalaod nga dapat sundon (2 Juan 9). Kapareho sang referee ukon kuymi nagahuyup sang pito kon ang nagadala sang bola nagatikang pagowa sa mga dulonan, sa amo man ang Dios nagahuyup sang pito sa aton kag nagapatuman sing divine nga disiplina kon kita nagapuyo sa gowa sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo.

ANG DISIPLINA SUBONG ANG PAGHANAS SANG GINIKANAN SA MGA HEBREO 12

Kon ang tumuluo mag-utud sang iya pagpakig-upod sa Dios pinaagi sa sala kag mag-pabilin sa palakat sang kalibutan, ang Dios pinaagi sa Iya grasya dapat magdumala sa iya subong isa ka gamay nga bata. Kon ang panudlo sang Bibliya nabale-wala kag ginsalikway; dapat kuhaon sang Dios ang pagtalupangud sang tumuluo pinaagi sa sakit kag pag-antos.

Kag gani kamo ang inyo mga kaugalingon nagkaralipat sing palatukuran sang panudlo sang Bibliya nga nagatudlo sa inyo subong mga anak: “Anak Ko [ang Dios nagapatumod sa mga tumuluo subong Iya mga anak], indi magbale-wala lang sing disiplina sang pagpanudlo halin sa Ginoo ukon mapunaw kon ginasaway kag ginatudloan ka Niya.” (Mga Hebreo 12:5)

Ang Mga Hebreo 12:5 nagaawhag kag nagapadasig sa aton pinaagi sa pagpaathag nga ang divine nga disiplina sinukud ukon gindisenyo para gid sa tagsa ka tumuluo. Ang Dios nagatrato sa aton subong mga tawo. Ang disiplina indi man sobra ka maloloy-on, “indi mamag-an,” indi man sobra ka grabe, kag indi man makapapunaw,” apang ini ginapatuman para sa pinakadako nga pagkaepektibo para sa tagsa ka kinabuhi sang tumuluo.

“Kay ang ginahigugma sang Ginoo ginadisiplina Niya, kag Iya ginasilotan ang tagsa ka anak nga Iya ginabaton.” (Mga Hebreo 12:6)

Ang divine nga disiplina nga halin sa Ginoo amo ang bahin sang paghanas sang ginikanan sa sulud sang harianon nga pamilya sang Dios. Ang hilisgutan kag pasikaran sa pagpaang-gid sang divine nga disiplina sa pagpadako sang bata sa panimalay amo nga, luwas sa pag-katawo ni Jesu-Kristo, wala sing subong sina nga butang subong sang isa ka perpekto nga bata. Ang pipila ka mga mga anak indi madudahan nga mas nagabinuutan kag nagasunud sa panudlo kay sa iban, apang ang tagsa ka bata nagakinahanglan sang pagbansaybansay kag paghanas agud nga sa kadugayan makasarang na siya sa paghulag sa katilingban sang tigulang. Ang mga ginikanan nagatinguha sa pagsilsil sing paghanas sa awtoridad sa ila mga anak. Ang bisan sin-o nga magbiya sa panimalay nga wala sing pagkahanas sa awtoridad nagahimo sang iya kaugalingon nga mapintas kaayo nga magahimo sang kalis-

danan para sa iya kaugalingon kag sa iban sa idalum sang kasugoan sang kinabubut-on nga responsibilidad.

Sa espirituhanon nga bahin sang pagkaanggid, wala sing subong sang isa ka butang subong sang pagkawalay sala nga pagkaperpekto sa sini nga kinabuhi, sa liwat luwas sa pagkawalay sala kag walay ikasaway nga pagkatawo ni Kristo. Tubtub nga ang bisan sin-o nga tumuluo nagakinabuhi sa iya mamalatyon nga lawas, sa diin nagapuyo ang makasasala nga kinaiya, magapadayon siya sa pagpakasala. Samtang nagatubo siya sa espirituhanong pagkahamtong, kasami siya magapakasala sang ginagmay kag ayhan magahimo sing nagkalainlain nga klase sang sala, apang kon kaisa sa panalagsa magapaidalum siya sa pagsulay kag magsulud sa palakat sang kalibutan.

Kon magsiling kita [mga tumuluo] nga wala kita sing sala [wala sing makasasala nga kinaiya], ginadayaan naton ang aton mga kaugalingon, kag ang kamatuuran wala sa aton. . . . Kon magsiling kita nga wala kita makasala [wala nagahimo sing kaugalingong mga sala], ginahimo naton Siya nga butigon, kag ang Iya Pulong wala sa aton. (1 Juan 1:8, 10, NASB)

Kon ang tumuluo nagapabilin sa palakat sang kalibutan, ang iya panghunahuna magawala sing kaangtanan sa tinuud nga panghitabo nahanungud sang pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios. Sa idalum sang ginpadugay ukon nagapadayon nga kalibutanong pagpanghaylo, ang iya pagkamapataastaason mahimong pagbatok sa Dios; nagapadamo siya sang iya kaugalingong pagkaindi malipayon kag magtipon sang divine nga disiplina. Kaangay sang paghanas sang ginikanan, ang divine nga disiplina gindisenyo agud magsilsil sang pagpaubus, nga amo ang paghanas sa tinuud nga panghitabo kag awtoridad. Ang mapainubuson nga tumuluo lamang ang may kasarang magpatudlo (Mga Salmo 25:8-9); nagahandum siya nga mahangpan kon sa ano bala nga pamaagi siya nagakaangay sa plano sang grasya sang Dios. Pinaagi lamang sa pagpaubus nga makahimo ang bisan sin-o nga mangin maangayon magbukas sang panghunahuna kag nagahatag sang dakong pagtalupangud kag pagpaidalum sa awtoridad sang panudlo sang Bibliya.

Bisan pa ang kaugalingong-pagpangusisa kon updan sang pagkamapataastaason madasig ini mahulog sa pagkamakinaugalingon, may mga responsibilidad kita agud hunahuna sing husto ang aton mga kinabuhi sing maangayon pinaagi sa pagtuytuy sang Pulong sang Dios. Dapat una gid nga aton kilalahon ang aton kaugalingon nga mga kaluyahon. Kon indi naton ini mahimo, ang divine nga disiplina pilit magpatuman sing pagpaubus sa aton, nga magtudlo sa aton agud makit-an ang aton mga kaugalingon subong amo gid kita sa kaangtanan naton sa Dios kag sa Iya katingalahan kag maayo kaayo nga plano. Ang kamatuuran nga nagabaton kita sing disiplina halin sa Dios nagapahibalo sa aton nga nahamulag kita sa tinuud nga panghitabo kag sa sina ang Dios nagadala sa aton pabalik sa kahanas sa grasya nga pagkamaangayon. Tungud sinang malig-on nga katukuran sang kahimtangan makahimo kita magpanumbalik kag magpadayon sang aton espirituhanong pagtubo.

Tungud sang disiplina sing pagpatadlong, magbatas kamo. (Mga Hebreo 12:7a)

Ini isa ka sugo agud magbatas sa sulud sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo. Sa lain nga mga pamulong, magpanumbalik! Kag pagkatapos magpanumbalik,

padayon sa paggamit sang panudlo sang Bibliya!

Ang Mga Hebreo 12 nagapadayon sa pagpaathag sang divine nga disiplina nahanungud sang mga ginikanan kag mga kabataan. Ang bilog nga dalanon dapat masambit (nga may klaro nga pagpaathag) subong mga papeles sing kalig-onan sang katingalahan kag matahum kaayo nga katuyoan sang Dios sa pagdisiplina sang ano man ang Iya.

Subong resulta, ang Dios magdumala sa inyo subong mga kaanakan, kay ano bala ang isa ka anak [harianon nga pamilya] nga wala gindisiplina sang Amay? Apang kon wala kamo sing disiplina, sa diin ang tanan [mga tumuluo] nahimong mga manug-ambit, niyan mga bastardo kamo [mga ditumuluo] kag indi mga anak.

Ang lain pa nga punto: May ara kita sang aton tawhanon nga mga ginikanan para sa pagdisiplina nahanungud sang pagtudlo agud sa pagtama, kag ginatahod naton sila. Busa, sa dalagko nga bahin mahimo kamo magpasakup sa Amay sang aton mga espiritu kag magpadayon sa pagkinabuhi [sa sulud sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo]. Kay sila [tawhanon nga mga ginikanan] sa isa ka bahin, nagadisiplina sa aton sa sulud sang manubo nga panahon [sa panahon sang aton pagkabatan-on] suno sa kon ano ang daw sa pinakamaayo sa ila, apang Siya [Dios] sa pihak nga bahin nagadisiplina sa aton para sa aton ikaayo agud nga puwede kita magbaton sang bahin sang Iya pagkabalaan [pakamaayo halin sa katarungan sang Dios].

Gani, sa isa ka bahin, ang tanan nga disiplina samtang nagapadayon sa paghulag nagagowa nga mangin isa ka kahigayonan indi para sa kalipay kondi sa kasulub-on; pagkatapos sina [pagkatapos makabawi pinaagi sa panumbalik], sa pihak nga bahin, ang kasulub-on magbalos sa pagbayad nga may tubo sang mauswagon nga ginansya halin sa putli nga kaayo [ang pagpadayon sa kabaskugon sing paghulag sa sulud sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo] sa mga natudloan pinaagi sini [ang disiplina nga nagatudlo sa mapainubusan nga tumuluo].

Busa, magbalik sa gahum [magpanumbalik, ukon magbalik sa divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo] ang maluya kag matinalak-on nga mga kamut kag ang inutil nga mga tuhod [mga paglarawan sang kon paano ang tumuluo mahimong mag-antos]. Maghimo sang tadlong nga mga banas pinaagi sang inyo mga tiil [ang kakusog sing paghulag sa sulud sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo] agud nga ang piang [ang tumuluo nga ara sa kalibutanon nga palakat] kuntani indi magliw-as [sing dumalayon] kondi nga maayo pa [makabalik pinaagi sa pagpanumbalik]. (Mga Hebreo 12: 7b-13)

MGA KLASE SANG DIVINE NGA DISIPLINA

Ang Dios indi gid madaogdaugon ukon dimakatarunganon sa pagdumala sang disiplina: Ang Iya silot pirmi nagakaangay sa tawo nga may salabton. Halin sa Iya perpektong divine nga katarungan, ang tanan nga disiplina wala lamang nagakabagay sa kalapasan kondi katumbas man sang pagkamahinalangpon kag pagkaandam magbaton sing tumuluo.

Tungud sina, may ara tatlo ka mga klase sang divine nga disiplina:

1. DISIPLINA SING PAGPAANDAM,
2. NAGAKABUG-AT NGA DISIPLINA,
3. MAKAMALATAY NGA DISIPLINA.

Kon ang tumuluo wala nagagamit sang panumbalik, ining tatlo ka mga klase sang disiplina nagapadayon sa pagpanghikot. Ang mamag-an nga disiplina nagahatag sing palaagihan sa nagakabug-at kag nagakabug-at nga disiplina kon ang tumuluo indi magpanumbalik.

Ang tumuluo nga nagabalibad magpuyo kag magkinabuhi sa sulud sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo nagabaton sang disiplina sing pahinumdom ukon pagpaandam, nga nagadugang sa kalisdanan nga iya na ginhimo sa iya kaugalingon sa idalum sang kinabubut-on nga responsibilidad. Ginbulag niya ang iya kaugalingon sa pagpakig-upod sa Dios; ginsarhan kag ginwala niya si Kristo sa iya mga panghunahuna.

“Yari karon, nagatindog Ako [Kristo] sa ganhaan kag padayon nga nagapanuk-tuk.” (Bugna 3:20a)

Ina nga pagpanuktuk sa ganhaan amo ang disiplina sang pagpaandam. Subong sang naandan nga pamaagi sing pamalaod, ang disiplina sing pagpaandam sa kaugalingon sini mas mamag-an kay sa kaugalingong-sugyot nga kalisdanan sang tumuluo. Apang bisan pa sina, ang pagsinakot sang disiplina sing pagpaandam kag sang kaugalingong-sugyot nga kalisdanan nagadugang sa makahuluganon nga pagkakibot. Tungud kay wala pa siya naga-us sa sunud nga mga tikang sang madumilion nga kabubut-on, ini nga tumuluo may pagtalupangud kag pagtamod gihapon sa kamatuuran. Makapahimulus gihapon siya sa sini nga bahin sing kabug-aton sang disiplina agud indi na ginakinahanglan nga ipadayon sang Dios ang sunud nga bahin sang masiluton nga pag-antos. Makabati gihapon siya sang pagpanuktuk sa ganhaan. Madakup sang Dios ang Iya pagtalupangud tungud sining mamag-an nga pag-antos.

Kon ang tumuluo magbale-wala ukon magsalikway sang divine nga mga pagpaandam, sa kadugayan nagakinahanglan na siya sang mabug-at kag masakit nga disiplina. Tungud sang kinabatasan nga pagkamasinupakon kag pagkadungol ginpaluya na niya ang iya pag-kamatinalupangdon sa kamatuuran; ang disiplina sang pagpaandam indi na nagakaigo. Ang Dios may ara gihapon sang katingalahan kag maayo kaayo nga plano para pakamaayohon ining kalibutanon nga tumuluo, apang ang plano sang Dios puwede lamang ipatuman pinaagi sa gahum sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo. Ang Dios nagapadayon sa pagsakdag kag pagsangkap sa iya sang grasya sang pangkinahanglanon, nagatipig sa iya nga buhi agud puwede pa siya magbalik sa iya palasyo. Samtang may kinabuhay may paglaum, kag ang Dios nagakuyab sang mahinay nga siga sing kalayo sang paglaum pinaagi sa pagpadayon sa pagdisiplina sang tumuluo bisan pagkatapos nga iya gin-insulto kag gintampalas ang Dios pinaagi sa pagpabilin sa kalibutanon nga palakat ni Satanas.

Ang mas makusog kag mapintas nga divine nga disiplina ginakinahanglan agud uyugon ang pirmi nanging mabinatukon nga tumuluo padulong sa pagkamaangayon kag may bukas nga panghunahuna. Ang mabug-at kag mapintas nga disiplina pa lamang malain na kaayo

kay sa kaugalingong-sugyot nga kalisdanan: Kon ining duha ka mga klase sang pag-antos nag-impon, ang bug-os nga pasakit halin sa Dios kag halin sa kaugalingon grabe na gid ka makusog kag mapintas. Ini magadugang pa sa kabilogan sang indi mabatas nga pag-antos para sa tumuluo nga nagapadayon sa kalibutanon nga palakat.

Ang Dios mapasensyahan gid kaayo sa Iya mga kaanakan. Siya nagahatag sa tumuluo sang tagsa ka mahimong mahitabo nga kahigayonan agud tumanon ang Iya plano sang pamalaod nga dapat sundon. Apang sa kada pagsalikway sa magrasyahon kag maloloy-on nga pagpangabay sang Dios agud magbalik sa sulud sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo, ang Kristohanon nagahimo sang iya kaugalingon nga may gamay lamang nga ikasarang sa paghimo sang sigurado nga desisyon. Ang “pagkatig-a sang tagiposoon,” ukon peklat sa pinalian sang samad sang kalag, sa kadugayan nagakandado sang iya kabubut-on sa pagkamadumilion (Mga Hebreo 4:7; 6:6). Luwas na lang kon magpanumbalik siya, makaabot siya sa ikatatlo kag kinatapusan nga tikang sang divine nga disiplina, ang sala tubtub sa kamatayon (1 Juan 5:16).

Ang makamatay nga disiplina, ukon ang sala tubtub sa kamatayon, isa ka makangilidlis kag makahaladlok nga pagbiya halin sa kinabuhi diri sa kalibutan padulong sa pagkawalay katapusan. Ang Kristohanon nga ara sa sini nga kahimtangan wala sing manggad sa sulud sang kalag agud sugataon ang kamatayon. Sa pagkawalay kahibalo sang panudlo sang Bibliya, ang kamatayon mahimong makalilisang kag makahaladlok nga paglukso kag pagsalum sa pagkawalay kasigurohan.

Ang trabaho sang Dios nahanungud sang kaluwasan indi gid mapanas kag indi mabawi; bisan pa ang pinakamatig-a kag pinakadungol, matarong sa kaugalingon nga Kristohanon ang sa dayondayon nga “magbiya sa lawas kag . . . magpauli atubang sa Ginoo nawong sa nawong” kon ginbawian sang kinabuhi diri sa kalibutan (2 Mga Taga-Corinto 5:8). Ang subong kadungol kag masinupakon nga tumuluo magakasadya sang bug-os nga kalipay didto sa langit (Bugna 21:4), apang wala siya sing mabaton nga walay katapusang mga padya nga sa diin magahimaya kay Ginoong Jesus-Kristo sa walay katubtuban (1 Mga Taga-Corinto 3:15). Ining kalibutanon nga tumuluo isa ka pildihan sa kinabuhi; ang gintigana para gid sa iya nga mga pakamaayo samtang buhi pa diri sa kalibutan kag sa pagkawalay katapusan mga wala nahatag sa iya kondi dumalayon nga nakadeposito kag gintipigan didto sa langit subong handumanan sang iya nawala nga kahigayonan kag katingalahan kag maayo kaayo, indi mabawi nga regalo sang Dios (Mga Taga-Efeso 1:3; 1 Pedro 1:4).

MGA TUMULUO NGA NAGAPANGALAGAD KAY SATANAS

Indi ang kada isa nga Kristohanon nga wala nagpanumbalik kag nagapadayon sa nakakandado nga madumiliong kabubut-on ginpabiya dayon sa sini nga kinabuhi. Ang Dios puwede magpabilin sang isa ka tumuluo nga buhi sa madugay nga panahon nga ara sa mapintas kag masakit kaayo nga bahin sang divine nga disiplina. Sa dako nga kahanas kag kaalam ang Dios mahimong maggamit sining naluwas sa walay katapusan nga “mga kaaway sang krus” (Mga Taga-Filipos 3:18, NASB) subong mga ahente sang mabaskog nga pagpanghikot sang pagtilaw sa mga kinabuhi sang nagatubo nga mga tumuluo. Klaro nga, ang Kristohanon nga nagaantos sang mapintas kag mabug-at nga divine nga disiplina puwede magpanghikot sang pagtilaw sang mga tawo, pagtilaw sang hunahuna, pagtilaw nahanungud sang palakat sing naandan nga mga hilikuton, ukon sang pagtilaw pinaagi

sa katalagman sang mga espirituhanong gulang na ukon hamtong nga mga tumuluo.²⁵ Sa pagpakilala sang madamong nagkainlain nga mga personalidad, mga panghunahuna kag mga pagginawi, kag mga pamaagi sang pagkinabuhi, kag ang paggamit sang madamong nagkainlain nga tawhanong mga pamaagi sa pagpalakat sang kinabuhi, ang kalibutanon nga mga Kristohanon nga masunson ukon paliwatliwat nga nagabaton sang nagakabug-at kag masakit nga disiplina nagapangalagad kay Satanas subong ang kalibutanon nga mga ebanghelista. Si Satanas nagagamit sining madumilion nga mga tumuluo agud samukon kag patalangon ang sigurado kag malig-on nga mga tumuluo sa pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios. Ang kalibutanon nga mga Kristohanon nagabutong sang iban nga mga tumuluo padulong sa indi matuud nga kabakod kag manabaw nga mga kalingawan kag hilikuton sang kalibutanon nga palakat (Bugna 2:2).

Walay labot sa “mga kaaway sang krus ni Kristo” (Mga Taga-Filipos 3:18, NASB), ang iban nga bibliyanhong mga pamulong para sa kalibutanon nga tumuluo nagalakip sang “kaaway sang Dios” (Santiago 4:4, NASB), “mga nagadumut sa Dios” (Juan 15:23), “antikristo” ukon nagabatok kay Kristo (1 Juan 2:18, 22; 4:3; 2 Juan 7, NASB), “masinupakon sa Dios” (Mga Taga-Roma 8:7, NASB), “mga tawo nga lawasnon: (1 Mga Taga-Corinto 3:1-3, NASB), “duha sing hunahuna” (Santiago 4:8, NASB), ahente ukon sinaligan sang yawa” (1 Juan 3:8), kag sumulunod sang yawa” (1 Juan 3:10). Ini tanan nga mga pamulong nagapuntirya sa naluwat na sa walay katapusan nga mga tumuluo, indi sa mga ditumuluo.

Ang kalibutanon nga mga tumuluo kaangay sang mga manalakay kag mananakup sa mga pagbansaybansay sang kasundalohan. Kasami nga ang mga tropa nga may pipila na lang ka mga simana ang nabilin sa serbisyo pagahatagan sang mga armas kag sang blangko nga mga galamiton sang gira subong sang bala agud nga maghalili sa bahin sang kaaway batok sa mga sundalo nga ginabansaybansay agud mahanas. Ang mga manalakay kag ang mga sundalo sa pagbansaybansay mga sakup sang amo man nga kasundalohan, apang ang solo nga mga tropa nga makapahimulus sa ginhimohimo ukon kolokopya nga gira amo ang mga gintilawan ang mga abilidad, indi ang mga manalakay. Sa amo man, ang solo nga kabangdanan nga ang Dios nagasakdag sang mga kinabuhi sang madamong madumilion nga mga tumuluo amo ang paggamit sa ila agud sa pagbansaybansay sang iban. Ining “mga kaaway sang Dios” mga sakup gihapon sang harianon nga pamilya; ang ila kinabuhi nga walay katapusan may kasigurohan. Apang ang solo nga papel ukon bahin nga ila mahimo sa kahimayaan ni Kristo amo ang pagtilaw para sa sigurado nga mga tumuluo. Tungud sang ila kaugalingong mga kapaslawan agud tumanon ang pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios, nahimo na lamang sila nga palaagihan sa pagpabakod sa iban. Maathag nga, ini indi isa ka pinakamataas nga pagtawag sa Kristohanon.

Ining kalibutanon nga mga Kristohanon nga ara sa pangpang sang pinakadako nga disiplina puwede nga daw sa matinuuron, mapinalanggaon, kag balaodnon kaayo nga mga tawo nga nagtuis sang pagka-Kristohanon padulong sa relihiyon sang tawhanong maayo nga mga binuhatan. Mahimong nagakalain ang ila pamatasan kay sa nagakahigko ang pamatasan ukon nangin bastos. Ang nagatubo nga tumuluo nga makakita pinaagi sa ila panghanduraw, nakahangup sang pagkamalaut sang pagkamatarong sa kaugalingon, apang bisan pa sina nagalikaw sa pagpanghikay sang iya kaugalingon, nagapadasig sang iya pagtubo sa sulud sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo. Ang pagka-

25. Ini amo ang mga klase sang mabaskog nga paghulag sang pagtilaw sa ikapito nga ganhaan sang pamunoan sang gamhanan nga palasyo sang Dios. Tan-awa ang mga pahina 110-29.

mangin-alamon sang Dios ginpakita sing matahum kaayo samtang ginatugotan Niya ang madumilion nga Kristohanon sa palakat ni Satanas agud lambatan kag balabagan ang pat-ud nga Kristohanon sa sulud sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo. Ang tumuluo nga nagapadayon sa sayup nga padulongan wala nakatalupangud kag wala nakahibalo nga nagabulig sa pagkahamtong sang tumuluo nga nagapadayon pagtubo sa husto nga padulongan (Mga Salmo 76:10a).

NAGATOON SA MABUDLAY NGA PAMAAGI

Ang divine nga disiplina puwede man makabulig sa isa ka tawo luwas sa isa nga ginasi-lotan, apang una gid ang disiplina isa ka manunudlo, ang pangkaugalingon nga manunudlo sang isa nga ara sa kasakit. Pinaagi sa pag-antos, ginasukmatan sang Dios ang tumuluo sang iya pagkawalay kahibalo sang panudlo sang Bibliya.

Ang mga tumuluo nga wala nakatoon sang panudlo sang Bibliya magaantos sa bug-os nila nga mga kinabuhi tubtub nga sila kuhaon pinaagi sa sala kutub sa kamatayon. Mahimong nangin madumilion sila sa nagkalainlaing mga bahin sang pamaagi sang pagtoon, nga nagalaki sang pagbaton, paghawid, kag paghinumdum sang panudlo sang Bibliya. Ang mga nagabalibad agud mamati sang pagpanudlo sang Bibliya (wala sing mabaton) kag magahinuyang sang iya mga inadlaw sa kasamok kag pagkalibog sang pagkawalay kahibalo, sa kaugalingong-sugyot nga kalisdanan, kag sang divine nga disiplina. Indi gid sila mangin malipayon kag indi gid makahangup kon ngaa.

Ang iban nga mga tumuluo nga nagapamati sa panudlo sang Bibliya, bisan ang mga mapinadayunon nga nagapamati, mahimong magsalikway sang matuud nga pahibalo sang indi nila gusto pamatian (pagbaton, apang wala sing paghawid). Ang mga bahin sang panudlo sang Bibliya nga ila ginasalikway dapat maton-an sa iban nga pamaagi, sa mabudlay nga pamaagi, pinaagi sa divine nga disiplina. Ang divine nga disiplina amo ang pag-antos, apang indi para sa kaugalingong kapuslanan sini; ang divine nga disiplina amo ang pagtudlo. Kon sa diin ang tumuluo may pagbaton kag paghawid apang wala sing paghinumdum sing panudlo sang Bibliya para sa paggamit, ang divine nga disiplina nagasulbar sang palaligban pinaagi sa pagpilit sang tumuluo agud maghatag sing bug-os nga pagtalupangud sa panudlo sang Bibliya sa tawhanong pagkawalay paglaum nga kahimtangan. Ang Dios kinahanglan gid magtudlo—kag tanan kita dapat gid magtoon—ang piho nga kadamoon sang mga leksyon pinaagi sa pag-antos.

May ara kita pilian: Magtoon sa mahapos nga pamaagi pinaagi sa panudlo sang Bibliya, ukon magtoon sa mabudlay nga pamaagi pinaagi sa pag-antos. Amo ini ang duha ka mga pamaagi sang pagtoon sa Panahon sang Simbahan. Ang panudlo halin sa pastor sang isa ka tumuluo amo ang indi limitado nga palaagihan sang pagpanudlo (ini nahasuno sa kon ano ka mahinalungon kag mahimulaton ang mga pagtoon sang pastor). Sa kabaliktaran, ang disiplina halin sa Dios isa ka limitado nga pamaagi sang pagpanudlo. Ang andam na sa batid nga tinon-an, ang nagasubay sa husto nga pagtolon-an nga pastor nga nagatudlo sang Pulong sang Dios sang kada linya, sang kada bersikulo, makahimo magsakup sang bug-os nga bahin sang kamatuuran sang Dios, nga magaresulta sa espirituhanong kabaskog sa pag-uswag kag pagkahamtong sang iya mga manugpamati. Ang disiplina, bisan pa sina, makaawhag lamang sang tumuluo agud magbalik sa plano sang Dios kag magpadayon sang pagtoon liwat sang panudlo sang Bibliya sa idalum sang iya pastor.

Ang divine nga disiplina may limitado nga katuyoan, amo ang pagpaalisto sang tumuluo agud makatalupangud nga nakagowa na siya sa mga dulonan kag agud awhagon ang iya pagbalik liwat pinaagi sa panumbalik. Ang paghatag sing bug-os nga pagtalupangud sa pagtoon sang Bibliya mahimong mabudlay kon kaisa, apang ini indi halos subong ka sakit ukon subong ka limitado subong sang nagabaton sang disiplina nga diritso halin sa Dios.

Ang disiplina nagapahinumdom sa aton nga indi gid kita makapalagyo sa bisan ano nga butang. Ang Dios wala gid sang nalabyan ukon wala matalupangdan sa bisan sin-o nga sakup sang Iya harianon nga pamilya. Wala gid sing tumuluo nga wala ginsapak ukon wala matalupangdi sang grasya sang Dios. Sa madali ukon madugay ang Dios magsangkap sang nagakaigo nga silot agud pahinumdoman ang tumuluo kon ano gid bala ang kinahanglanon kaayo sa kinabuhi.

DUGANG PA NGA BIBLIYANHONG KASULATAN NAHANUNGUD SANG DIVINE NGA DISIPLINA

Ang Dios nagagamit sang masiluton nga pagpatuman agud sa pagtudlo kag paghanas sa aton. Ang divine nga disiplina nagaawhag sa aton nga magtoon agud nga ang pagpabag-o sang aton mga hunahuna sa panudlo sang Bibliya mahimong pagginawi na sang kinabuhi. Mahimong makatoon kita sa mabudlay kaayo nga pamaagi kon kaisa, apang bisan pa sina makatoon gihapon kita.

“Ang mga ginahigugma [mga tumuluo, nga nagapanag-iya sang ginpaangkon nga pagkamatarong sang Dios] Ko ginasaway Ko [disiplina sang pagpaandam sa kalibutanon nga tumuluo] kag ginasilotan Ko [nagakabug-at kag masakit nga disiplina]; busa, magmahimulaton [kaawhagan tungud sang divine nga disiplina] kag magbaylo sang inyo mga hunahuna [magpanumbalik].” (Bugna 3:19)

Sa mga kahimtangan sang divine nga disiplina, ang nabantog kag kilala kaayo nga hangkat sang Bugna 3:20 nagakinahanglan sing pagtalupangud nahanungud sang disiplina sing pagpaandam, indi sang kaluwasan.

Yari karon, [Karon pamatii ini!] nagatindog Ako sa ganhaan [kahigayonan para sa pagpanumbalik] kag nagapanuktuk. Kon ang bisan sin-o [tumuluo nga nagaginawi sa kalibutanon nga palakat, nga ginapatumod subong “hinigugma” sa bersikulo 19] ang magpamati sang Akon tingog kag magbukas sang ganhaan [magpanumbalik], magasulud Ako nawong sa nawong kaupod niya [ang pagbalik sa puloy-an sa sulud sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo], kag manihapon kaupod niya kag siya kaupod Nakon [ang pagpakigupod sa Dios, ang kasangkapan sang grasya sang panudlo sang Bibliya subong espirituhanong pagkaon nga ginakinahanglan para sa pagtubo].” (Bugna 3:20)

Ang tumuluo sa Panahon sang Simbahan pirmi gid nasakup sang harianon nga pagkapari ni Kristo, bisan pa nga nagaginawi siya sa kalibutanon nga palakat. Pirmi gid siya may

katungud sa pagpalapit sa trono sang grasya pinaagi sa pagpanumbalik kag makabalik pasulud sa iya palasyo. Ang disiplina nagapaalisto agud magmabinantayon ang kalibutanon nga tumuluo sa kamatuuran nga may ara gid sing sayup sa iya kinabuhi. Ang Ginoo maloloy-on nga nagapadayon sang pagpanuktuk, nagahatag sa tumuluo sing nagapadayon nga mga kahigayonan agud magpanumbalik. Ang wala magsabat pagkatapos makabati sang pagpaandam sang Dios magaresulta sang mabug-at kag masakit nga disiplina.

Yari karon, ginasakitan siya [ang kalibutanon nga tumuluo] sang kalautan kag walay kapuslanan [disiplina sang pagpaandam] tungud kay nagbusong siya sing kapaslawan [sing sayup nga mga desisyon nga nangin kabangdanan sang kaugalingong-sugyot nga kalisdanan], busa nagpanganak siya sing kinabuhi sang pangdaya. (Mga Salmo 7:14)

Ang pagkahambog ukon pagkamataastaason sa bisan anong kadamoon kag indi maisip nga mga porma amo ang “kinabuhi sang pangdaya.” Ang hambog nga tumuluo nagapanghiwala sang mga resulta sang iya kaugalingong malain nga mga desisyon kag nagabale-wala sang disiplina sang pagpaandam nga ginadugang sang Dios sa iya kaugalingong-sugyot nga kalisdanan. Kon nangin malain ang iya pamatasan, nagahimo siya sang sala kag sang kalautan sa likud sang dagway sang pagkatalahunon. Nalikupan ang hunahuna sang iya kaugalingon nga pagkamatarong kag sang pagkamahimulaton agud haylohon ang iban sa iya klase sang tawhanong kaayo, indi siya makapati nga siya ang kabangdanan sing kada-moan sang iya kaugalingon nga kagamo ukon ang Dios nagatinguha nga makuha ang iya pagtalupangud pinaagi sa pag-antos. Kon siya malaw-ay na gid kaayo sing pamatasan, ang iya mga sala mangin mas maathag kag makaulugot na. Mahimong basulon niya ang mga kahimtangan ukon palibot tungud sang iya pamatasan. Mahimong angkonon niya nga indi man gid siya malain kay sa iban pinaagi sa pagkamalimbungon nga pagpaanggid-anggid sang iya pipila ka mga kabakod batok sa ila mga kaluyahon. Mahimo nga maglantaw siya sa iya mga sala subong ang napain nga kahimtangan sang panghitabo kay sa subong sang nagapadayon nga palakat sang iya kinabuhi.

Ang sobrang pag-us-us sing pamatasan kag pagkamalaut nagatinguha agud pakamatarungon ang kaugalingon, apang ining duha parehong makapaakig sa Dios. Ang solo nga pamaagi nga masumpo sang Dios ang “kinabuhi sang pagpanglimbong” amo ang pinaagi sa sakit nga mag-igo sa naga-us-us nga tumuluo sa iya pat-ud nga bahin sang pagkadali matandog ukon pagkamabinatyagon. “Ginasumpo sang Dios ang mapataastaason” (Mga Hulubaton 3:34; Santiago 4:6; 1 Pedro 5:5), ang pag-ataki sang pagkamataastaason kon sa diin ang disiplina makapasakit gid kaayo kag mangin epektibo gid kaayo. Ang tumuluo nga nagapabilin nga malig-on sa iya pagkamataastaason nagapadula sang tanan nga pagkamabinatyagon sa pagpangabay sang Dios kag sa kadugayan makaagum sang pinakadako nga disiplina, nga magapabiya sa iya sa sini nga kinabuhi.

“Gani, tungud kay maalabaab ka [kalibutanon nga tumuluo], sa pagkatinuud indi mainit [ang nagatubo nga tumuluo] ukon mabugnaw [ang ditumuluo], ibuga ko ikaw pagowa sa Akon baba [ang pagpakasala tubtub sa kamatayon].” (Bugna 3:16)

Ginpatumod sa lokal nga simbahan sa Laodicea, ang Bugna 3:16 nagagamit sang pagkabantugan sing pagkamalain sang tuburan sang tubig sa Laodicea agud ilarawan ang pagkawalay katawhayan ukon pagkawalay kalipay sa paghimo sa kalibutanon nga hilikuton. Samtang ang silingan nga Hierapolis ginbantog tungud sang mainit nga tuburan sini kag ang malapit nga Colossae nagakalipay sing mabugnaw nga mga tubud, ang Laodicea wala bisan diin sining duha. Ang tubig sa tubo sini maalabaab sa tion nga makalambot ini sa ila kag may makaluud nga baho sang mineral. Ang mga tumuluo sang Laodicea perpekto nga nakahangup sang makapakibot, kaangay sang panghunahuna sang tawo nga paglarawan sang pagsuka ukon pagbuga sang Dios.

Ang maalabaab nga tubig nagalarawan sang pagkakulang sang ikasarang sang kalibutanon nga tumuluo sa pagkinabuhi. Subong resulta sang kasugoan sang kinabubuton nga responsibilidad, ang kinabuhi mag-umpisa na nga mabaylohan sang kapait, makapatay sa idalum sang nagakabug-at nga mga bahin sang divine nga disiplina. Kon ang malain nga mga desisyon indi maremedyohan pinaagi sa maayo nga mga desisyon—ang magpanumbalik kag tumanon ang pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios—ang tumuluo magsalum kag maglugdang sa kalibutanon nga palakat tubtub nga ang Dios hinali nga magpabiya sa iya sa sini nga kinabuhi.

Nagkutkut siya [ang madumilion nga tumuluo] sing lulubngan [malain nga mga desisyon nga nagaresulta sang paghimo sing kalibutanon nga mga hilikuton] kag ginpadalum pa gid ini [ginpadayon ang iya kalisdanan], gani nahulog siya sa kanal nga iya ginhimo [kaugalingong-sugyot nga kalisdanan]. Ang iya kapaslawan kag kalautan magabalik sa iya kaugalingon nga ulo; ang iya mapintas nga pagpangdaogdaog sa iban mahulog sa iya alipudwan. (Mga Salmo 7:15-16)

Ang tanan nga mga bahin ukon tikang sang divine nga disiplina ginpakita sa paglarawan ni Pablo sang mga Taga-Corinto nga mga tumuluo nga nag-abot sa pagpakig-ambitanay sa lamesa sang Ginoo nga hubog.

Sa sini nga kabangdanan [ang mga tumuluo nga nag-ambit sa balaan nga lamesa sang Ginoo samtang ara sa gowa sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo] madamo ang maluya [ara sa disiplina sang pagpaandam] kag masakiton [ang mapintas kag nagakabug-at nga disiplina] kag madamo sang mga tumuluo namatay [makamalatay nga disiplina], apang kon ginahukman naton ang aton mga kaugalingon [pagpanumbalik] indi kita pagahukman. (1 Mga Taga-Corinto 11:30-31)

Kon ang tumuluo magpanumbalik, ang iya disiplina puwede mag-untat, maghaganhagan, ukon magpadayon sa amo gihapon nga kabug-aton. Bisan ano man nga pag-antos ang magpabilin pagkatapos sang pagpanumbalik nakadisenyo ini para sa pakamaayo imbis sang paghimalaut. Nakabalik sa iya palasyo, ang tumuluo sa karon ara sa kahimtangan agud gamiton ang divine nga mga manggad nga iya naangkon kag makapahimulus sa paggamit sang mga manggad sang Dios sa idalum sang mga kabug-aton sang kalisdanan.

Yari karon, bulahan kag malipayon ang tawo nga ginasabdong sang Dios. Bu-

sa, indi pagtamaya ang disiplina sang Makagagahum sa tanan [ang “Ginoong Dios nga Makagagahum sa tanan,” ang divine nga titulo nga nagapatalupa-ngud sang grasya sang pangkinahanglanon], kay nagapanakit Siya [disiplina sing pagpaandam] kag nagabugkos Siya sing pilas. Nagapamilas Siya [masakit kag mabug-at nga disiplina] kag nagapamulong ang Iya mga kamut.” (Job 5:17-18)

Sa kabaliktaran sing kadamoan nga pag-antos sang Kristohanon, nga kaugalingong-pasakit, ang katuyoan sang disiplina amo ang pagpahaganhagan tubtub mag-ayo. Ang Dios kaangay sang manugbulong nga nagakinahanglan magdugang sang sakit agud ihan-ay ang nabali ukon nagaopera agud magluwas sing kinabuhi. Ginapasakitan naton ang aton mga kaugalingon kon ginabale-wala naton ang kasugoan sang kinabubut-on nga responsibilidad kag magpadayon sa pagkinabuhi sa bilanggoan sang kalibutanon nga palakat; ginakinahanglan sang Dios nga pasakitan pa gid kita agud dalhon kita pabalik sa maayong panglawas kag kabakod. Nagahatag lamang Siya sang kon ano ang makabulig sing dako sa aton pakamaayo kag kalipay: Pinaagi sa disiplina ang Dios nagahatag sa aton sang nagakaigo sang kon ano ang ginakinahanglan sang aton kalibutanon nga kahimtangan.

DISIPLINA KAG KASIGUROHAN SA WALAY KATAPUSAN

Ang Dios sang grasya sa pangkinahanglanon nagadisiplina sang Iya mga kaanakan, apang wala gid Siya nagasalikway kag magbiya sa aton. Bisan pa sa kabug-aton sang mapintas kag nagakabug-at nga disiplina, ang “Ginoong Dios nga Makagagahum sa tanan” matutum nga nagasangkap sang tanan nga grasya sang pangkinahanglanon nga aton ginakinahanglan agud magsakdag sang aton mga kinabuhi. Ang disiplina wala gid nagapahayag nga ang Dios nagasalikway sa aton.

Ang divine nga disiplina wala gid nagakahulugan sing pagkadula sang kaluwasan. Sa makaisa nga ang bisan sin-o nagtoo kay Kristo, inang kaluwasan sang tumuluo indi na gid mapanas sang bisan ano nga butang nga iya ginahunahuna, ginasiling, ukon ginahimo. Ang kaluwasan amo ang indi mabaliktad nga trabaho sang Dios. Ang pagkamataastaason sang tawo lamang ang makahunahuna nga ang kapaslawan sang tawo makabungkag sang dumalayan nga trabaho sang Dios. Si Kristo didto sa krus nagbayad sang tanan nga mga sala sang tawo, lakip ang sala sang pagkamataastaason, agud nga wala sing sala sang tawo, wala sing desisyon sang tawo, wala sing kabuangan sang tawo ang makaguba sang walay katapusan nga kaangtanan sang tumuluo sa Dios.

Bisan pa ang pagbiya sa pagtoo indi makaapekto sa walay katapusan nga kahimtangan sang tumuluo subong sakup sang harianon nga pamilya sang Dios.

Matutum ang Pulong:

Kay kon napatay kita kaupod Niya [sa tion sang pagtoo kay Kristo, ang bautismo sang Balaan Espiritu nagapakilala sa aton nga kaupod ni Kristo sa Iya kamatayon],

Magakinabuhi man kita kaupod Niya [ang kaluwasan sa walay katapusan sa karon isa na ka hingpit nga kamatuuran].

Kon nagabatas kita [sa sulud sang palasyo sa panahon sang aton Kristohanon nga mga kinabuhi diri sa kalibutan],
 Magadumala kita kaupod Niya [subong ang walay katapusan nga padya].
 Kon ipanghiwala naton Siya [magbalibad nga gamiton ang divine nga mga manggad],
 Iya kita ipanghiwala [walay katapusan nga mga padya].
 Kon kita indi matutum [naghinuyang sang aton mga kinabuhi sa kalibutanong palakat],
 Siya nagapadayon nga matutum [naluwas kita sa walay katapusan],
 Indi gid Siya makapanghiwala sang Iya kaugalingon. (2 Timoteo 2:11-13)

Sa tion sang kaluwasan ang Dios nagapaangkon sang Iya hingpit nga pagkamatarong sa taga ka tumuluo kag nagapahayag sa iya nga matarong ukon ginpakamatarong (Mga Taga-Roma 3:21-28). Kon wala ginlakip sang Dios sa walay katapusan nga kaluwasan ang bisan sin-o nga nagaangkon sang kaugalingong pagkamatarong sang Dios, Iya igapanghiwala ang Iya kaugalingon kag nagasupak sa Iya kaugalingon nga pagpahayag sang pagpakamatarong. Ang aton kaluwasan subong ka lig-on sang kinaiya sang Dios.

Sang ang Dios nagsangkap sang kaluwasan, nakahibalo Siya pinaagi sa Iya pagkahibalo sang tanan nga ang mga tumuluo mangin mahapos samukon kag patalangan. Indi Siya makibot kon ang isa ka Kristohanon magbale-wala kag magsalikway sang iya katungud sing pagkabun-ag. Puwede kita mahadlok sang pagkadimatutum sang mga sakup sang harianon nga pamilya, apang ang mga sala nga magpakibot sa aton nahukman na didto sa krus. Ang Dios wala napilitan nga ilisan ang Iya plano tungud kay ang tawo kon kaisa nagapakita sang kabuangan nga pirmi na nahibaloan sang Dios nga iya ipakita. Ang plano sang Dios mas dako kay sa sala kag kapaslawan sang tawo. Ang Iya grasya wala nagabaylo. Wala Siya nagakalibog kag nagakaugot tungud sang kada landong sang pagbaylo sa kinabuhi sang tumuluo (Santiago 1:17). Ang divine nga disiplina, bisan ano ka bug-at kag ka pintas, wala gid nagapanas sang kaluwasan. Sa baylo, ang Dios nagabansaybansay sa paghanas sang Iya kaanakan agud magtuman sang Iya pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios.

ANG MAAMLIGON NGA PAPEL SANG DISIPLINA

Nagakabug-at sang Tatlo ka Pilo sing Divine nga Disiplina

Duha ka pat-ud nga mga klase sang divine nga disiplina ang puwede gamiton agud ilarawan kon sa ano nga pamaagi ang Dios magadumala sa pagpatuman sang silot. Una, ang Iya pagtrato sang mga tawo ginpakita sa nagakabug-at ukon nagakapintas sa tatlo ka pilo sing divine nga disiplina; ikaduha, ang Iya silot sa mga pamilya, mga pundok, kag mga pungsod ginlarawan pinaagi sa ikaapat nga paghimalaut sang kaliwatan. Ining duha ka mga halimbawa magapakita kon paano ang divine nga disiplina indi lamang nagasilot sang may sala kondi nagaamlig man sang katawhan sa pagguba sang kaugalingon. Kon ang madumilion nga kabubut-on wala nasumpo, ang katawhan indi makapadayon sa pagkinabuhi. Ang kahilwayan nga ginahimuslan sang tumuluo sa idalum sang kasugoan sang kinabubut-on nga responsibilidad ginabantayan sang awtoridad sang divine nga disiplina.

Ang mga sala sa hinambalan subong sang tsismis, pagpanghukom, kag pagbutangbu-

tang kag pagpangguba sang dungog nagahatag pagtugot sang mapintas nga divine nga disiplina tungud kay ginaguba nila ang katungud sang pag-isahanon sang ila mga biktima. Ang katungud sang pag-isahanon isa ka kinahanglanon kaayo nga bahin sang kahilwayan. Ang pagginawi sang iya kaugalingon nga kinabuhi sa atubangan sang Ginoo mahimong mabudlay para sa isa ka tumuluo kon siya ginpakahuy-an sa pagguba sang iya dungog kag ang iya kaugalingon nga negosyo padayon nga ginausisa kag ginasaway. Ang mga sala sa dila nagalapas sing pagkabalaan sang kahilwayan sang tawo, kag kon matuud gid man nga ang tumuluo nagaginawi sa kalibutanon nga palakat, ang pagguba sang iya dungog pinaagi sa pagpakahuya sa iya magabalabag lamang sang iya pagbalik sa pagkaespirituhanon (Mga Taga-Roma 14:10-14).

Ang Dios nag-amlig sang katungud sa pag-isahanon sang kada isa pinaagi sa mga kasugoan sang divine nga katukuran kag nagdoble sang pasalig sa tagsa ka tumuluo sa Panahon sang Simbahan pinaagi sa pagdugang sang katungud sang pag-isahanon sang pagkapari (Mga Hebreo 5:6, 10; 1 Pedro 2:5, 9; Bugna 1:6; 5:10; 20:6).²⁶ Ang kada sakup sang harianon nga pamilya pari sa iya kaugalingon, nagahalili sang iya kaugalingon sa atubangan sang Dios; ang kada harianon nga pari manabat sa Dios lamang sang iya espirituhanon nga kinabuhi.

Tungud kay tuman ka bug-os nga ginbantayan sang Dios ang katungud sang pag-isahanon sang tumuluo, klaro nga indi Niya tugotan ang indi mapunggan nga naandang mga sala nga diritso mag-ataki sa katungud sang pag-isahanon. Sa pagkamatuud, Siya nagapatuman sang nagakabug-at sang tatlo ka pilo sing divine nga disiplina sa mga tumuluo nga pirmi nagapakasala sang mga sala sa dila.

Ang nagakabug-at sing tatlo ka pilo sang divine nga disiplina nagapatigayon anay sa desisyon sang tumuluo agud maghimo sang mga sala sa hunahuna. Pirmi gid may kabangdanan sa likud sang mga sala sa hinambalan, kag ina nga kabangdanan puwede nga tungud sang pagkamataastaason, pagkasina, aligutgut, pagdumut, pagkamabaluson, pagkamabangis kag indi makapasaylo, pagkalooy sa kaugalingon, ukon sobra nga pagkatandog sang tanlag, ang bisan diin sini manabat sang divine nga disiplina. Ang mga sala sa hunahuna nagaawhag sa tumuluo agud ibayaw ang kaugalingon kag hikayan ukon gub-on ang iban. Sa lain nga mga pamulong, pagkatapos sang pagpatuyang sa mga sala sang hunahuna, ang tumuluo nagahimo sang dugang sing malain nga mga desisyon sa pagbaylo sang iya mga sala sa hunahuna padulong sa mga sala sa hinambalan, nga nagakabug-at kag nagpaidalum sa ikaduha nga salabton sang divine nga disiplina. Ang isa sang pinakabinuang nga mga hilikuton nga puwede himoon sang tumuluo amo ang mapalabot sa pagpakasala sa dila.

“Indi kamo maghukum agud indi kamo paghukman [divine nga disiplina].”
(Mateo 7:1, KJV)

Ang pagpanghukum kasami nga naandang pamulong para sa mga sala sa hinambalan nga ginapatumod batok sa lain nga tawo. Sa pagpanghukum, ang isa ka tawo nagapahayag ukon nagapakahulugan sang isa ka butang nga nagabutangbutang kag makaguba sa iban. Bisan pa kon matuud ukon indi man ang sumbong wala gid ini pulus. Bisan pa kon ang pahibalo tama, ang pagkatama sini mabudlay palig-onon, wala sing pamalibad sa pagliwatli-

26. Thieme, *Ang Pagkamatitud-anon sang Dios*, 92-93; *Christian Integrity*, 101-6.

wat nga tsismis. Kag ang pagpabatibati pa lamang sa mga sala ukon mga kapaslawan sang iban pareho lang ka sayup sang pagpamatuud sa pagpahayag nga amo gid sila sina.

Ang pagpanghukum nagalapang sang palatukuran sang grasya. Ang Dios nagpasalig sa tagsa ka tumuluo-pari sang katungud sa pagpalakat sang iya kaugalingon nga kinabuhi sa atubangan sang Ginoo. Ilabi na, ang tanan nga mga tumuluo, sa kada tikang sang espirituhanon nga pagtubo, may katupong ukon pareho nga katungud agud magtipon sa lokal nga simbahan agud mamati sang pagpanudlo sang panudlo sa Bibliya. Kon ang iban nga mga sakup sang katilingban nagapangagaw kag akoon ang katungud sang Dios sa paghukum sang tumuluo, nagpanghilabot sila sa iya paghulag sa espirituhang kabakod. Indi siya makaagum sang bug-os nga paghunahuna sa panudlo sang Bibliya kag gamiton ini sa iya kaugalingon nga kinabuhi kon napilitan siya magpanagang tungud sang pagwaswas sang mga dila sang iban nga mga Kristohanon. Gani, suno sa palatukuran sang grasya, kag pinaagi sa tinguha sang Dios para sa espirituhang pag-abante sang tagsa ka tumuluo, ang tsismis magaagum sang tatlo ka pilo nga salabton, nga aton lainlainon sa nagkabug-at sing tatlo ka pilo sang divine nga disiplina. Ang manugguba sing dungog manabat sang:

1. MGA SALA SA HUNAHUNA nga nag-awhag sa iya.
2. SALA SA HINAMBALAN mismo, kag
3. MGA SALA NGA IYA GINASAMBIT sa pagpangguba sing dungog.

Ang nagkalainlain nga mga Kristohanon magakalipay sing nagkalailain nga mga hilikuton, magapakita sang madamong nagkalainlain nga klase sang gusto sa pamayo kag panghulag, magahawid sang nagkalainlain nga hunahuna sa madamo nga mga hilisgutan. May mga kinaiya sa bisan sin-o nga tumuluo nga makapaugot sa iban nga mga Kristohanon. Ini nga mga kinaiya mga pagpahayag sang pagkatawo kag kaagi kay sa nagapuntirya sang makaguluba nga pagpanaway. Ang tagsa ka responsibilidad sang tumuluo-pari amo ang magtubo sa grasya kag magginawi sang iya kaugalingon nga kinabuhi suno sa Ginoo, indi ang mamantay sang mga kinabuhi sang iya kapareho nga mga Kristohanon kag piliton sila sang iya kaugalingon nga pagdihon sang pagkaespirituhanon.

“Kay ang Dios *nagatan-aw* indi subong sang pagtan-aw sang tawo, kay ang tawo nagatolok sa panggowa nga dagway, apang ang GINOO nagatolok sa tagiposoon.” (1 Samuel 16:7b)

Klaro nga ang indi pagpalakip ara sa palatukuran sang katungud sing pag-isahanon. Ang mga ginikanan may katungud kag responsibilidad agud ihan-ay kag dumalahan ang mga kinabuhi sang ila mga batan-on pa nga mga kabataan nga nagapuyo sa panimalay. Tungud kay ang pastor may salabton agud amligan ang mga sakup sang iya katilingban sa mga pagpanghilabot sang ila katungud sa pag-isahanon, dapat alisto siya sa pagsumpo sang tsismis. Sa amo man, ang isa ka supervisor ukon manugbantay nga nagabanabana sing kasarang sang iya mga nasakupan wala nagapakasala kon, subong bahin sang mga responsibilidad sa iya propesyon, matinud-anon siya nga nagpahayag sang mga kaluyahon kag mga kapaslawan sang empleyado. Apang, kon ina nga supervisor, nagpalapnag sang

iya mga pahayag sa mga tawo nga wala sing katungud nga makahibalo, siya man nakasala sang pagpanghukum.

Ang bisan sin-o nga nalabot sa pagpanghukum sa pagkamatuud nakasala sang duha ka mga sala: ang sala sa hinambalan mismo kag sala sa panghunahuna nga nag-awhag sa iya agud magpangtsismis ukon mangguba sing dungog sang iya biktima. Ang kada isa sini nga mga sala nagakinahanglan sang divine nga disiplina; ang pag-antos nagakabug-at kag nagakapintas na. Apang indi ina ang kinatapusan sang disiplina para sa mga sala sang dila. May lain pa nga pagdumala sang silot nga gindugang, suno ini sa mga sala nga nasambit sa pagtsismis.

“Kay sa pamaagi sang inyo paghukum, pagahukman kamo; kag pinaagi sa talaksan nga inyo gintakus sa iban, ini pagatakson man pabalik sa inyo.”
(Mateo 7:2)

Ang manugguba sing dungog manabat sang disiplina nga dapat ihatag sa tawo nga iya ginpakahuy-an ang dungog. Kon ang biktima tinuud man gid nga nakahimo sang mga sala, ang Dios nagapatigayon na sa iya, bisan pa kon pinaagi sa kasugoan sang kinabubut-on nga responsibilidad ukon pinaagi sa divine nga disiplina. Apang sa gilayon nga ang iya mga sala mahimong hilisgutan sang tsismis, ang manugguba sang dungog nagapakig-ambit sa iya sa disiplina. Kon ang biktima sang tsismis wala gid man nakahimo sang sala, ginpakamaayo siya samtang ang nagabatok sa iya nagabaton sang disiplina nga nagakaangay sa mga sala nga iya ginsambit sa tsismis.

Ini gindugang sa kabilogan sang tatlo ka pilo nga salabton kag sang nagakabug-at kag nagakapintas sing tatlo ka pilo nga disiplina. Ang manugguba sing dungog ginsilotan tungud sang mga sala sa hunahuna, tungud sang mga sala sa hinambalan, kag tungud sang mga sala nga iya ginsambit sa pagpanghukum sang iya biktima. Ang nagakabug-at kag nagakapintas sing tatlo ka pilo sing divine nga disiplina sobra gid kaayo ka mabangis. Ini isa ka klase sang paghatag sing padya sa putling kaayo kag pagsilot sa kalautan nga nagahatag sa mga tumuluo sang dalayawon nga kabangdanan agud likawan ang sala sang pagtsismis. Ang tagsa ka tumuluo dapat magpauswag sang matinalupangdon nga pamatasan sang pagpabilin sang iya baba nga nakasirado kon matintal sa pagpangguba ukon pagpabatibati batok sa isa ka tawo nga indi gid niya gusto.

Ang abilidad sa pagpugong sang aton dila pirmi ginaupdan sang espirituhanon nga pagtubo.

Kon ang bisan sin-o wala nagakasayup sa kon ano ang iya ginahambal, perpekto siya [hamtong] nga tawo, nga sarang makapugong sang bug-os nga lawas man. (Santiago 3:2b, NASB)

Disiplina sa Makasaysayan nga Palanan-awon

SI SATANAS, ANG TAWO, KAG ANG DIOS

Kutub sa sini nga punto nagahatag kita sing bug-os nga panghunahuna sa pag-antos nga nahimo sang tagsatagsa ka mga tumuluo. Apang, ang makakilibot nga kadakoon

sang kalisdanan sang tawo, daw naghaling sa likod sang bisan ano nga kaugalingong responsibilidad sang tumuluo, nga nagapaantos sa mga linibo ka mga tawo sa bilog nga kadutaan. Paano bala ang kadamoan sing makasaysayan nga katalagman subong sang mga gira, mga gutum, mga pisti, kag mga pag-us-us sang pangabuhian nagakaangay sa bibliyanhon nga pagtolon-an sang pag-antos? Ang sabat sa sining mabudlay nga pamangkot magasangkap sang katukuran sang kasayuran para sa paghangup nahanungud sang himalaut sang ikaapat nga kaliwatan, nga mangin aton ikaduha nga halimbawa sang kon sa ano nga pamaagi ang Dios nagdumala kag nagpatuman sang disiplina.

Ang masangkaron nga paglapnag sang makasaysayan nga pag-antos pirmi gid nagapalabot sang tatlo ka mga ginhalinan: Si Satanas, ang tawo, kag ang Dios. Si Satanas nagadumala sang kalibutan (Juan 12:31; 14:30; 16:11; Mga Taga-Efeso 2:1-8; 1 Juan 2:13-14). Bisang sa iya pagkahulog sa sala nga kahimtangan, si Satanas amo gihapon ang pinakagamhanan nga tinuga bisang sa kasan-o nga nag-abot halin sa kamut sang Dios. Ang yawa isa ka talagsahon kaayo nga mangin-alamon sing walay kapareho nga madumalahong abilidad. Ang kalibutanon nga palakat amo ang iya maalamon nga pahito para sa pagdumala sang iya ginharian.

Ang dako nga handum ni Satanas amo ang pamatud-an ang iya kaugalingon nga katupong sang Dios (Isaias 14:14), apang wala sing tinuga nga makapabilin nga indi magkilala kag indi magpasakup sa Manunuga. Si Satanas indi gid mangin katupong sang Dios sa bisang ano man nga kahulugan sang pulong. Ang pagkamataastaason pirmi gid nagapahunahuna sang tawo nga may mas maayo siya nga mga abilidad—sa pagkatinuud, ang kailigbon ni Satanas sa kadaugan kag gahum nagpamunga lamang sang kasulub-on. Sa pamulong ni L. S. Chafer, ang madamong pag-antos sa kalibutan ini tungud sang “pagkawalay abilidad sang yawa agud ipatuman ang tanan nga iya gindisenyo.”²⁷ Ang pagkamataastaason ni Satanas, ang iya kalibutanon nga palakat, ang iya mga kapaslawan, kapintas, kag labing pagkawalay ikasarang ukon pagkaindi takus naghimo sing makalolooy nga palibot diri sa kalibutan. Ang pag-antos matuud sa kinabuhi sa sining kalibutan sang yawa, kag ang tawo nagahimo sang iya kaugalingon subong isa ka matugtanong biktima ni Satanas pinaagi sa mga desisyon nga nangin bunga sing hilway nga kabubut-on nga nagabutang sa iya sa kalibutanon nga palakat

Kon si Satanas indi gid magmadaugon sa pagkinaugalingon ukon sa indi pagpaidalum sa kabubut-on sang Dios, klaro nga ang tawo indi man. Sa pagkamatuud, kon ang tawo nagakinabuhi sa gowa sang plano sang Dios, malayo siya sa pagkinaugalingon kag pagkahilway; sa baylo, mahimo siya nga ulipon sa makaguluba sa kaugalingon nga kalibutanong palakat. Ang pasalikway sang anghel kag tawo sing plano sang Dios nangin kabangdanan lamang sang kaugalingong-sugyot nga kalisdanan kag magguba sang katawhan kon si Jesu-Kristo wala magpabilin sa pagdumala sang kasaysayan sang katawhan.

Apang si Jesu-Kristo nagadumala sang kasaysayan sang katawhan bisang pa sang pagdumala ni Satanas sa kalibutan (Mga Salmo 2; Juan 5:22; Bugna 1:5, 18). Ang aton Ginoo nagadumala pinaagi sa diritso kag indi diritso nga pagpanghikot. Diritso Siya nga nagapatunga pinaagi sa maamumahon nga pagdumala sang nagkalainlain nga pagbaylo sang kasaysayan nga makita sa nasakupan sing kasangkaron sang kabubut-on sang tawo, mga pagbaylo kaangay sang klima, panahon, kag sang natural nga mga katalagman. Siya

27. Ginbadbad halin sa Lewis Sperry Chafer, *Systematic Theology*, 8 vols. (Dallas: Dallas Seminary Press, 1947), 2:100.

indi diritso nga nagadumala sang mga nagakalatabo sa kalibutan pinaagi sa ahensya sing kabubut-on sang tawo, kon ang tawo hilway nga nagasunud sa kamatuuran kag nagagamit sang nakaandam nga divine nga pagkamakagagahum sa tanan. Ang kamatuuran ginpahayag sa mga kasugoan sang divine nga katukuran, ang Maayong Balita, kag ang panudlo sang Bibliya. Ang divine nga pagkamakagagahum sa tanan nakaandam sa sulud sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo.

Nga may perpekto nga katarungan si Jesu-Kristo nagadumala sa pagpatuman sang pakamaayo man ukon sang paghimalaut. Siya nagapakamaayo sang mga tumuluo kag ditumuluo nga naga-ugyon kag nagapaidalum sa mga kasugoan sang divine nga katukuran. Siya nagadul-ong sang mas dalagko nga mga pakamaayo sa mga tumuluo nga nagatuman sang pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios kag nakalambot sa espirituhanon nga pagkahamtong. Ang mga pakamaayo sang hamtong nga tumuluo nagaalawas padulong sa mga abyan, mga paryente, kag sang mga makaupod nga nagapuyo kag nagatrabaho sa iya palibot. Ini nga mga tawo ginpakamaayo sang Dios diritso man ukon indi diritso pinaagi sa hamtong nga tumuluo. Gani, ang hamtong nga tumuluo, may dako kaayo, sing indi makitan nga epekto tungud kay ang mga tawo kag mga katilingban nagabaton sang pakamaayo tungud sang ila pagpakig-upod sa iya.

Ang Dios nahimaya pinaagi sa pagpakamaayo sa hamtong nga mga tumuluo. Mapinadayunon sa walay katapusan nga katuyoan sang Dios, si Jesu-Kristo mapinalanggaon nga nagabantay sang hamtong nga mga tumuluo (Mga Salmo 1:6; 33:18-22; 34:15-19; 66:7), nga nagadumala sing palakat sang kasaysayan para sa ila kaayohan (Mga Taga-Roma 8:28). Mahimong wala sila nakakilala sa kada isa, apang ang Dios nakakilala sa kada isa sa ila. Sila ang kinatung-an nga bahin, ang malig-on nga manugsakdag nga nagaliso sang kadaugan sang mga katilingban sa kon diin sila dapat—mga pamilya, ang sa katilingban kag maalagaron nga mga pundok, mga propesyonal nga mga katilingban, mga korporasyon, ang mga lokal nga mga simbahan, mga bahin sang kadutaan, mga banwa, mga siyudad, ukon mga pungsod. Ang aton Ginoo nagapakamaayo sang katawhan pinaagi sa harianon nga pamilya, ilabi na pinaagi sa espirituanong hamtong nga mga sakup sang harianon nga pamilya.

Sa kabaliktaran, si Jesu-Kristo nagadisiplina sang mga tumuluo kag nagahukum sang mga ditumuluo nga nagasalikway sang kamatuuran kag nagalapas sang Iya plano.²⁸ Su-bong nga may palatukuran sang pakamaayo pinaagi sa pag-inupdanay, may ara man sang paghimalaut sa pag-inudanay. Ang kaugalingong-sugyot nga kalisdanan sa kaugalingon sini nagahimo sang kalibutanong Kristohanon nga isa ka sinalikway, ang salawayon nga makapaugot sa kada isa nga iya masugata. Nadugang sa kasugoan sang kinabubut-on nga responsibilidad, ang divine nga disiplina sang sini nga kalibutanong tumuluo makaapekto man sa mga tawo sa iya palibot kag sa mga katilingban nga iya nasakupan (Jonas 1:4-16). Ang paghimalaut pinaagi sa pag-inupdanay nagakabug-at tubtub mahimong pag-ululupod nga divine nga disiplina batok sa pungsod sang kalibutanon nga tumuluo. Sa pagdugang sa yawan-on nga pagrebelde kag sang pagkadimatinumanon sang tawo, gani, ang ikatatlo nga ginhalinan sang pag-antos sa makasaysayan nga talaksan amo ang divine nga silot.

28. Tan-awa ang Dugang sa basahon.

ULULUPOD NGA DISIPLINA KAG ANG INAPINAN NGA PUNGSOD SANG DIOS

Bisan pa nga ang simbahan kag pungsod ukon gobyerno dapat pirmi magpabilin nga nahamulag sa isa kag isa, ang tanang klase sang kamatuuran—katukuran, ang Maayong Balita, ang panudlo sang Bibliya—mga malig-on nga nagauyon sa isa kag isa kag sa amo man nagainugyon sa ila mga kaugalingon. Pinaagi sa mga kasugoan sang divine nga katukuran, ang Dios nagbahinbahin sang katawhan sa mga pungsod (Genesis 11:9; Mga Binuhatan 17:26), kag kaupod sining mga pungsudnon nga mga kaliwatan nagailig ang patud nga espirituhanong mga pakamaayo (Genesis 22:18). Sa tanan sang mga pungsod sang kalibutan, ang *inapinan nga mga pungsod* gingamit ni Jesu-Kristo subong ang agihanan ukon tubo sang pakamaayo para sa katawhan.

Ang inapinan nga pungsod amo ang sa diin ginaamligan sang gobyerno ang kahilwayan, katungud sang pag-isahanon, kag ang pagkabutang sang mga pumuluyo sini kag, samtang ginapadayon ang pagkahamulag sang simbahan kag sang pang-gobyerno sang pungsod, wala ini nagapugong sang pagpahayag sang Maayong Balita kag sang panudlo sang Bibliya sa sulud sang mga dulonan sini. Sa sulud sang inapinan nga pungsod, ang wala sing kaangtanan sa gobyerno nga mga katilingban subong sang lokal nga mga simbahan ukon sang mga konseho sang misyon nagaumpisa sa pagpakilala kag nagasakdag sang bibliyanhong subay sa pagtolon-an nga buluhaton sang misyon sa gowa nga mga pungsod. Ang pagpaambit sang Maayong Balita, pagpanudlo sing panudlo sang Bibliya, kag sang sa gowa sang pungsod nga mga misyon nagapakita sang espirituhanong kabaskog sang inapinan nga pungsod.

Ang pagsunud kag pagpasakup sa mga kasugoan sang divine nga katukuran nagahimo man sang dalangpan sa inapinan nga pungsod para sa mga Hudiyo, ang dalangpan sa paghingabot sang anti-Semitic ukon mga nagabatok sa mga Hudiyo sa iban nga mga bahin sang kalibutan (Genesis 12:3). Ang mga Hudiyo nag-antos sing makahaladlok subong ang panguna nga puntirya sang yawa sa pagsinumpunganay sang mga anghel tungud kay ang Dios nagtuga sa ila subong Iya pinasahi kag talagsahon nga galamiton para pakamaayohon ang katawhan (Genesis 12:1-3; 22:18) kag tungud kay ang Iya bug-os nga mga kasugtanan sa Israel nakaangot kag ginapahulag sang makasaysayan nga pagkalingkawas sang mga Hudiyo (Mga Salmo 89:28-37). Ang Israel amo ang kinaunahan kag pinasahi nga inapinan nga pungsod sang Dios; ang mga Hudiyo amo ang Iya walay katapusang pinili nga mga tawo (2 Samuel 7:10-16). Kon ang tanan nga mga Hudiyo puwede gub-on, ang pangatarungan ni Satanas, niyan ang Dios indi makatipig sang Iya pulong sa ila. Ang divine nga pagkamatitud-anon mamiligro sa pagpauyon-uyon, kag si Satanas magdaog sa iya kaso sa pagsinumpunganay sang mga anghel. Apang bisan pa sina, si Kristo ang Mesiyas ukon Manluluwas magatuman sang tanang bug-os kag walay kondisyon nga mga kasugtanan sa mga Hudiyo sa tion nga Iya ibalik ang Israel sa kahimtangan sang inapinan nga pungsod sa tion sang Iya ikaduha nga pagkari kag magahari sa walay katubtuban subong Hari sang mga Hudiyo (Isaias 5:26; 11:11-13; Zacarias 10:6-12).

Tungud kay ang Israel ara sa idalum sang divine nga disiplina sa sulud sang Panahon sang Simbahan, ang Dios sa karon nagapakamaayo sang katawhan pinaagi sa pagbulos ukon paghalili sang hentil sa inapinan nga mga pungsod sa sulud sang panahon sang

“mga panahon sang mga Hentil” (Lucas 21:24, NASB).²⁹ Ang kagamhanan sang Roma sa idalum sang Antonine Caesars (A.D. 96-192) amo ang nangin kinaunahang inapinan nga pungsod sang hentil. Sugod sadto nga panahon, madamong iban nga mga inapinan nga mga pungsod ang nagmadaugon kag nagkalaglag, lakip ang ginharian sang Frankish sang Charlemagne sang ikawalo nga siglo kag ang Great Britain sadtong ika-disiotso kag ika-disinuwebe ka mga siglo. Ang United States sang America amo ang inapinan nga pungsod sa karon nga mga adlaw.

Sa inapinan nga mga pungsod sa Panahon sang Simbahan, ang pakamaayo pinaagi sang pag-inupdanay sa sulud sang kaugalingong palibot sang tumuluo nagasangkad tubtub mahimong ang indi makit-an nga makasaysayang mabaskog nga epekto sang harianon nga pamilya. Wala gid nahitabo sang una sang wala pa ang Panahon sang Simbahan nga ang Dios nagpasalig sa kada isa ka tumuluo sing katungud kag kahigayonan sa paggamit sang divine nga pagkagamhanan sa tanan kag sang pag-angkon sang gamhanan, indi makit-an nga mabaskog nga epekto sa kasaysayan. Sa Israel ang pipila ka hamtong nga mga tumuluo naggamit sang gamay lamang nga bahin sang divine nga mga manggad nga aton gina-angkon kag may makahuluganon nga pagpanghaylo sa pungsudnon kag sa bilog kalibutan nga kasaysayan. Ang pat-ud nga mga palatukuran sang makasaysayang mabaskog nga epekto ara gid sa Panahon sang Israel. Bisan sa Israel ang mga tumuluo amo ang “asin sang duta,” ang pangtipig kag pagpasabor sang duta (Mateo 5:13), gintawag man nga ang “salin suno sa pagpili sang grasya” (Mga Taga-Roma 9:27; 11:5, KJV). Ina nga palatukuran magamit gihapon: Samtang nagapadayon ang mga tumuluo, gani nagapadayon ang inapinan nga pungsod (Mga Salmo 33:10-19). Apang karon, ang kada sakup sang harianon nga pamilya mga bag-o man [espirituhanong] nga mga tinuga” (2 Mga Taga-Corinto 5:17) nga may bag-o nga pamaagi sing palakat sang pamalaod nga dapat sundon kag gahum nga nagahatag sa iya sang mas dako nga potential ukon puwede mahitabo para sa paghimo sang mabaskog nga epekto sa kasaysayan kay sa ara sa bisan sin-o nga tumuluo sa Panahon sang Hudiyo.

Ang hamtong nga tumuluo sa Panahon sang Simbahan may indi makit-an nga pagpanghaylo sa labing diyutay tatlo ka mga bahin:

1. PAKAMAAYO PINAAGI SA PAG-INUPDANAY sa iya kaugalingon nga palibot,
2. ANG MAKASAYSAYANG MAHAYLOHON KAG MALIG-ON NGA EPEKTO sa iya pungsod, kag
3. PANGKALIBUTANG MAHAYLOHON KAG MALIG-ON NGA EPEKTO samtang nagabulig siya sa hiliku-ton sang misyonaryo sang indi inapinan nga mga pungsod.

Ang wala nabutyag sa listahan sang mga panghitabo sa kasaysayan sang tawo, daw sa pipila lamang sa mga Kristohanon ang wala nakapat-ud sang nagauswag kag nagakalaglag nga katilingban. Si Jesu-Kristo nagapauswag sang Iya inapinan nga pungsod kon ang mga tumuluo sini nagaabante sa ila pagatubo sa sulud sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo; Siya nagadisiplina sang pungsod kon ang mga tumuluo pirmi na lang nagaginawi sa kalibutanon nga palakat. Kasami nga ang isa ka pungsod magauumpisa pag-

29. Ang “mga panahon sang mga Hentil” ginpadugay halin sa pagkaguba sang kagamhanan sang Hudiyo sadtong A.D. 70 tubtub nga ibalik ni Kristo sa Israel sa Iya ikaduha nga pagkari. Tan-awa ang *The Divine Outline of History*, 8, 67.

us-us tungud sa pagpas-an sang kaugalingong panglimbong kag kriminalidad sini. Kon may madamo na nga mga tumuluo ang nagabale-wala sang nagakadamong nagakabug-at kag nagakapintas nga mga bahin sang disiplina sang kada isa kag nagapabilin sa kalibutanon nga palakat, ang espirituhanong malig-on nga manugsakdag sang pungsod nagakulo ukon nagakagamay kag ang pungsod mismo dapat magbaton sang ululupod nga divine nga disiplina. Subong ang paggamit sa sini nga pagtolon-an, ang imo panguna nga katungdanan sa imo pungsod amo ang mag-abante sa espirituhanon nga pagkahamtong sa sulud sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo.

Ang divine nga silot batok sa inapinan nga pungsod nagakabug-at kag nagakapintas pinaagi sa lima ka mga pagsunudsunud sang disiplina, sa diin nagalakip sang paggamay kag pagkaluya sang katilingban, pagkalumpag sang pangabuhian, kag kagamo sa politika (Levitico 26:14, 18, 21). Ang ikalima nga pagkasunudsunud magaguba sang kagamhanan sang pungsod pinaagi sa mga makahaladlok nga pagkalupig sang militar, nga nagpanubo sang nabuntog nga mga pumuluyo sa kaimulon, pagkasalbahe, kag pagkaulipon (Deuteronomio 28:49-67).

Ang Akon mga katawhan ginlaglag tungud sa kakulang sang ihibalo [sang panudlo sang Bibliya]. Tungud nga ginsalikway mo [mga tumuluo] ang ihibalo, Ako [Dios] sikwayon Ko man ikaw [ang Aminhan nga bahin sang Ginharian sang Israel] sa pagkamangin Akon pari [inapinan nga pungsod]. Sanglit nga ginlipatan mo ang kasugoan sang imo Dios, Akon man lipatan ang imo kaanakan [pagkadula sang mga katungud kag kahigayonan kag mga pakamaayo sang inapinan nga pungsod]. (Oseas 4:6, NASB)

ULULUPOD NGA DISIPLINA KAG ANG TAGSATAGSA KA MGA TUMULUO

Sa ano nga pamaagi bala ang lima ka mga pagsunudsunud sang pungsudnon nga disiplina, nga nagguba sang malapad nga kadutaan kag sang bug-os nga mga pumuluyo, makaapekto sa tagsatagsa ka mga Kristohanon?

Ang pagpakamaayo kag paghimalaut pinaagi sa pag-inupdanay lain sa isa ka maathag nga paagi kag kabangdanan. Ang pakamaayo pinaagi sa pag-inupdanay pirmi nagahatag sing kaayohan sa mga tawo nga sa kinaugalingon nagsalikway kay Kristo kag sang pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios. Ini kasami nga nagapaathag kon ngaa “nagauswag ang malauton” (Jeremias 12:1-2, KJV); sila nagabaton sang pakamaayo pinaagi sa pagpakig-upod bisan pa sang ila kaugalingon nga pagkawalay pagtalupangud sa Dios subong ang ginhalinan sang ila kabuganaan.

Ang paghimalaut pinaagi sa pagpakig-upod, bisan pa sina, wala nagaguba sang espirituhanong pag-abante sang nagakahamtong nga mga tumuluo nga mahimong nagapuyo ukon nagatrabaho sa palibot sang kalibutanon nga mga tumuluo. Ang kasugoan sang kasalanan nagapahayag nga wala sing bisan isa ang mag-antos sing divine nga disiplina luwas sa iya kaugalingong madumilion nga kabubut-on.³⁰ Ang siguradong mabaskog nga epekto sang nagatubo nga mga tumuluo nakatupong sa madumilion nga pagpanghaylo sang

30. Tan-awa ang mga pahina 54-58.

kalibutanon nga mga tumuluo. Kon ang malig-on nga manugsakdag sobra ka gamay agud tupungan ang naggolowa nga madumiliong mga Kristohanon, bisan pa sina, ang Dios dapat gid magpatuman sang divine nga disiplina.

Sa matahum kaayo nga pagpakita sang perpekto nga hustong tion kag sang pagkamakagagahum sa tanan sa pagdumala sang kasaysayan, ang mga katalagman nga ginapadala sang Dios sa kalibutanon nga mga tumuluo mga kapareho sing kabug-aton sang pag-antos para sa pakamaayo sang mga nagatubo nga mga tumuluo. Ang pagkahig sang ululupod nga pag-antos sa pihak nga nawong sang magkapanahon nga kasaysayan ginapatuman sa iban nga mga tumuluo sa nagkalainlain nga klase sang pag-antos para sa pakamaayo kag sa iban nga mga Kristohanon ang tanang tatlo ka mga klase sang divine nga disiplina. Pareho nga makasaysayang panghitabo ang puwede magdala sang pakamaayo sa isa ka bahin apang ang disiplina sang pagpaandam, ang nagakabug-at kag nagakapintas nga disiplina, ukon makamatay nga disiplina ang sa pihak nga bahin. Wala gid sing isa nga madula sa pagbalasa; ang Dios wala gid nagasalikway sing bisan sin-o nga tumuluo (Mga Salmo 37:25). Ikaw mismo ara gid pirmi sa hunahuna sang Dios.

Ang hamtong ukon ang nagatubo nga tumuluo wala gid nahikawan sang mga pakamaayo tungud sang pag-us-us sang kasaysayan (Mga Salmo 23:4-5; Jeremias 39:10-18).³¹ Sanglit nga si Jesu-Kristo ang nagadumala sang kasaysayan sa sining Panahon sang Simbahan, ang tanang madumilion nga mga gahum sang pangkalibutan nga mga pangabuhian kag politika ukon panggamhanan indi makabalabag sang napanahon nga pagdul-ong sang mga pakamaayo sa bisan isa lamang ka hamtong nga Kristohanon (Mga Taga-Roma 8:38-39). Ang gira, ang pagkaus-us sang pangabuhian, kag paghingabot sang relihiyon indi gid makapugong sang divine nga pagkamakagagahum sa tanan (Job 5:19-27). Samtang ang kalibutan daw sa malumpag na sa palibot sang tumuluo nga nagasunud sa pamalaod, siya iya nagakalipay sang madasigon kag maawhagon nga kinabuhi sang pakamaayo kag bug-os nga pagsalig sa Dios. Subong nga ang Dios nagtukod sang pader sang kalayo sa palibot sang Herusalem sang siya nagatindog nga maluya sa tunga sang iya mga kaaway (Zacarias 2:5), ang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo magaaamlig sa nagatubo nga tumuluo sa pagkamangguluba sang madamoan nga pag-antos.

Ang kalibutanon nga tumuluo malit-ag sa amo man nga makasaysayang mga katalagman nga nagapalibot sa nagaabante nga tumuluo. Apang, ining madumilion nga tumuluo, isa ka kabangdanan sang ululupod nga divine nga disiplina kag wala sing sa sulud nga manggad ukon kaalam sang panudlo sang Bibliya nga ginakinahanglan agud magsugata sang krisis. Wala siya sing sa sulud nga kabaskugon sang paghunahuna tungud kay wala siya nagpahimulus sing palakat sang gahum sang Dios. Imbis sang pag-antos para sa pakamaayo, ang iya kasakit amo ang divine nga disiplina, mangin pagpaandam man ukon ang nagakabug-at kag nagakapintas.

Ang iban nga mga tumuluo, nakibot sa pagkapatas sing panghitabo sang makasaysayang makaguluba kaayo nga kaagi, kag naulian ukon nakabawi halin sa kalibutanon nga pamaagi. Ang iban nagpadayon sa ila kaugalingon nga pagkaguba. Para sa ila ang ululupod nga pag-antos sang pungsod nagasilbi subong ang palaagihan sang pagpakasala tubtub sa kamatayon. Ang mga Kristohanon mangin kaupod sang mga biktima sang halos bisan ano nga makasaysayan nga katalagman.

Ang pag-antos sa kaugalingon sini wala nagapahayag sing bug-os kon ang Dios

31. Thieme, *Daniel Chapters One Through Six* (1996).

nagapakamaayo sang isa ka tumuluo ukon nagadisiplina sa iya, ukon nagatugot sa iya agud maghimo sang kaugalingong-sugyot nga kalisdanan. Busa, ang taga ka Kristohanon dapat gid maggamit sang panudlo sang Bibliya para sa iya kaugalingon kag siguraduhon ang iya kaugalingon nga kahimtangan sa atubangan sang Ginoo. Wala sing tumuluo ang may katungud manghukum, mangguba sing dungog, ukon mangtsismis nahanungud sang iban nga tumuluo nahanungud sang kaugalingong pag-antos kag sang makasaysayang mga katalagman.

ANG HIMALAUT SANG IKAAPAT NGA KALIWATAN SUBONG ANG ULULUPOD NGA DISIPLINA

Sa kabaliktaran sang tatlo ka pilo sing nagkabug-at nga disiplina tungud sang tsismis, nga may kaangtanan sa mga tawo, ang himalaut sang ikaapat nga kaliwatan isa ka pagpakita sang divine nga disiplina nga may kaangtanan sa makasaysayang mga palakat. Kasami nga nagahunahuna kita sang ululupod nga disiplina subong masiluton nga pagpatuman sa isa ka pinasahi nga bahin sang kadutaan, apang ang himalaut sang ikaapat nga kaliwatan may kaangtanan sa pundok sang mga tawo nga nasaysay indi lamang subong nga sila ginpalapnag sa bahin sang kadutaan kondi sa amo man subong nga ginpalapnag sila sa sulud sing kalawigon sang panahon. Ang Dios wala gid nangin indi makatarunganon. Sa pagdumala sang perpektong divine nga katarungan, ang Dios nagahunahuna man sang taga ka hanas nga paglarawan sang taga ka kahimtangan, lakip ang bahin sang panahon kag ang pamaagi sa diin ang isa ka tawo nahaylo sang iban.

Ang Dios una nga nagpahayag sing himalaut sang ikaapat nga kaliwatan sa Pulo ka mga Kasugan.

“Indi ka maghimo para sa imo kaugalingon sang larawan sang dios-dios, ukon bisan ano nga kaangay sang bisan ano nga butang nga ara sa langit sa ibabaw man ukon ara sa duta sa idalum ukon ara sa tubig sa idalum sang duta. Indi ka magsimba sa ila ukon mag-alagad sa ila; kay Ako, ang Ginoo nga imo Dios, maimon nga Dios, nga nagapaduaw sang kalautan sang mga ginikanan sa mga kaanakan, tubtub sa ikatatlo kag ikaapat nga mga kaliwatan sang mga nagadumut sa Akon.” (Exodo 20:4-5, NASB)

Paano bala ang Dios sang grasya, katarungan, kag gugma magduaw “sang kalautan sang mga ginikanan sa mga kaanakan, tubtub sa ikatatlo kag ikaapat nga mga kaliwatan sang mga nagadumut sa [Iya]” (Deuteronomio 5:9; Numeros 14:18)? Ang Dios wala gid nangin indi patas sa bisan kay sin-o. Ang malaut kaayo nga katigulangan wala sing malain nga pagtoo sa Dios batok sa bisan kay sin-o nga tawo. Sa baylo, subong sang aton makita, ang divine nga policy nahanungud sang himalaut sang ikaapat nga kaliwatan nagasilot sang may sala samtang nagaamlig sang walay sala kag nagapasalig sang kahalwayan sang taga ka tawo agud magpahayag sang iya sigurado ukon madumilion nga kabubut-on.

Ang Dios nagatrato sang kada isa subong tawo, apang bisan pa sina wala siya nagku-lang sa pagdumala sing makaguluba nga ululupod nga mga palakat nga nagakabug-at kag nagakapintas halin sa isa ka kaliwatan padulong sa sunud. Subong ang kinahanglanon kaayo nga bahin sang paghatag sa katawhan sang hilway nga kabubut-on, ginatugotan sang Dios ang hilway nga kabubut-on sang tawo sing igo nga kahalwayan ukon lisensya agud mangin matuud nga hilway. Ang mga sulundan sang sala nga kasami ginaliwatliwat

nanggamut na nga mga kinaiya sang pamilya, pundok, ukon pungsod. Ang mga kabataan nakatoon sang mga sala kag mga kalautan sa ila mga ginikanan kag ginapadayon ang mga palakat sang pamilya. Kay sa gilayon nga disiplinahan ang tawo, ginatugotan sang Dios ang madumilion nga kabubut-on nga magpadayon sang naandan nga hilikuton sini.

Madamo sing mahimong mahitabo nga mga klase kag mga pagsinakot sang pagkatampalasan, pagkarebelde, kag ang sala gintugotan agud pormahon kag patig-ahon sa sulud sang tatlo ukon apat ka mga kaliwatan subong ang mga pagpakita sang kahilwayan sang tawo. (Exodo 34:6). Apang kon ang madumilion nga kabubut-on nagalapnag na gid kaayo subong nga nagabutang sa katalagman sang Iya plano, “indi pagpabay-an sang Dios ang may sala nga indi masilotan” (Exodo 34:7, NIV).³² Pagkatapos sang panahon sang grasya sa wala pa ang paghukom, nga ginapatuman sa sining tatlo ukon apat ka mga kaliwatan, Siya magapatuman ang sang ululupod nga disiplina sa pamilya, pundok, ukon pungsod.

Agud maamligan ang katawhan sa pagguba sang kaugalingon, ang Dios nagapatuman sang ululupod nga disiplina nga nagakabug-at kag nagakapintas sa isa ka kaliwatan padulong sa sunud. Sa ikatatlo ukon ikaapat nga kaliwatan, magapadala Siya sang makahaladlok nga katalagman agud laptahon ukon tapuson ang palakat. Ini nga porma sang disiplina nagatugot sang malain kaayo nga mga sulundan agud mag-uswag sa lakat sing panghitabo sang kasaysayan sang tawo apang magaguba sa ila sa indi pa nila maguba ang plano sang Dios. Ang Dios wala nagatugot sing palakat sang sa karon nga kasaysayan agud balabagan ang sigurado nga kabubut-on sang sunud nga mga kaliwatan.

Sa idalum sang sini nga pamaagi sang ululupod nga disiplina, ang tagsa ka kaliwatan gindisiplina tungud sang pareho nga mga sala tungud kay ina nga mga sala nahimo sang tagsa ka kaliwatan. Ang mga kaanakan nagahimo sang mga sala sang amay. “Ang mga nagadumut sa [Dios]” (Exodo 20:5; Deuteronomio 5:9, NASB) mga gindisiplina tungud kay sila mismo sa ila mga kaugalingon padayon nga nagapuyo sa kalibutanon nga palakat kag nagpalig-on sang mga sulundan sang kalautan sa ila mga kinabuhi. Apang wala bisan isa ang mag-antos sa idalum sang himalaut sang ikaapat nga kaliwatan luwas sang pinaagi sa iya kaugalingon nga kabubut-on. Sa bisan ano nga bahin ang himalaut puwede mautod ukon mauntat pinaagi sa mga tumuluo nga nagatuman sang pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios, nga nagabalibad magsunud sa kalautan nga sulundan sang ila mga katigulangan.

“Ang mga ginikanan indi pagpatyon tungud sang ila mga anak, kag ang mga anak indi pagpatyon tungud sang ila mga ginikanan; ang tagsa ka tawo patyon tungud sang iya kaugalingong sala.” (Deuteronomio 24:16, NIV)

Ang mga sala sang amay maliwatliwat sa sunud nga kaliwatan para mapalig-on ang pagkasalawayon kag para mapatuman ang pagsilot halin sa Dios. Kon indi, ang lain nga kasugoan ang gamiton: ang kasugoan sang grasya.

“Busa kilalaha nga ang Ginoo nga imo Dios amo ang Dios. Siya ang matutum nga Dios, nga nagabantay sang Iya kasugtanang sang grasya sa linibo ka mga kaliwatan sang mga nagahigugma sa Iya kag nagatipig sang Iya mga sugo.” (Deuteronomio 7:9)

32. Ginbadbad halin sa New International Version © 1973, 1978 sang ang International Bible Society.

Pagkatapos sang una nga pagpahibalo sang himalaut sang ikaapat nga kaliwatan, ang Dios sa gilayon nagsaad nga ang pagkamatinumanon sa Iya plano pirmi gid mag-untat sang himalaut.

Apang nagapakita sang paghigugma sa linibo nga nagahigugma sa Akon kag nagatipig sang Akon mga kasugoan. (Exodo 20:6)

Wala sing bisan isa nga nagaantos sa idalum sang himalaut sang ikaapat nga kaliwatan luwas sang iya kaugalingon nga pagkatampalasan. Bisan pa sang makasaysayan nga mga palakat, ang grasya sang Dios pirmi gid nagapanghikot diri sa duta. Sa pagkatinuud, ang himalaut sa pamilya ukon sa pungsod puwede utdon sa bisan kay sin-o nga kaliwatan kon ang mga tawo magtoo kay Kristo kag magporma sang malig-on nga manugsakdag sang hamtong nga mga tumuluo pinaagi sa pagtuman sang plano sang Dios.

Kay ang GINOO maayo [ang divine nga kinaiya perpekto] kag ang iya gugma nagapadayon sa walay katubtuban;
ang iya pagkamatutum nagapadayon sa tanan nga mga kaliwatan.
(Mga Salmo 100:5, NIV)

Ang kabangdanan sang Dios sa pagpaatrasar ukon pagpalangan sang masaysayon nga disiplina ginpakita pinaagi sa Iya pasensya sa katawhan sang wala pa ang Ulihi nga Paghukum sa katapusan sang kasaysayan sang tawo.

Ang Ginoo wala nagapadugaydugay nahanungud sang Iya saad [nga hukman ang katawhan], subong nga ang iban nagaisip sang pagkahinay ukon pagpadugaydugay, kondi mapasensyahon sa inyo, nga wala nagahandum nga mawala ang bisan sin-o kondi nga ang tanan makadangat sa pagbag-o sang hunahuna [nahanungud kay Kristo subong Manluluwas, para sa mga ditumuluo, ukon nahanungud sang plano sang pamalaod sang Dios, para sa mga tumuluo]. (2 Pedro 3:9)

Ang himalaut sang ikaapat nga kaliwatan nagasangkap sang palatukuran nga nagabulig sa aton sa pagpaathag sang kahulugan sang kasaysayan sang tawo halin sa palanan-awon sang Dios: Ang masaysayon nga mga katalagman kasami nga mga disiplina sang Dios nga ginpadala agud utdon ang makaguluba nga mga palakat kag hatagan ang sunud nga kaliwatan sing kahigayonan agud tumanon ang plano sang Dios. Ang Mga Hulubaton 30:11-14 nagsulat sang apat ka mga kaliwatan sang nagadugang nga pagkaus-us, nga nag-umpisa sa indi pagtahod sang awtoridad sang ginikanan kag nagsangko sa “kaliwatan nga ang mga ngipon mga [kaangay] sang mga espada . . . nga manukub sang nagaantos.” Ang Dios nagaamlig sang katawhan sa pagpangguba sang kaugalingon sang subong ka lapnag nga pagkahambog ukon pagkamataastaason.

Ang palatukuran sang himalaut sing ikaapat nga kaliwatan, nga ginapakita sang Bibliya sa panghitabo sang sadto anay nga kalibutan, nagpaathag sang mga kagamo sa makabag-o nga kasaysayan. Ang French Revolution, halimbawa, ang nagadabadaba nga mga palakat sing kalautan nga nahitabo sa malawig nga pagdumala ni Louis XIV. Ang Sun King, subong ang tawag sa iya, nagguba sang malig-on nga manugsakdag sang hamtong

nga mga tumuluo sa France pinaagi sa pagpanas sang kasugoan ukon Edict of Nantes kag, dugang pa, nagpanubo sang pagkamadungganon sang French sa pagkasipsip nga alagad sang hari. Ang pagkawala sang espirituhanong malig-on nga manugsakdag kag ang wala pagpakita sang makusog nga pagkamadungganon nagpaluya sang tagsa ka bahin sang katilingban. Subong resulta, ang wala mapunggan nga kaimon sang sa tungatunga nga klase nagpadasig sang sa mas manubo nga klase sang pagkapintas. Sang ulihi, ang katilingban sang French naguba sa Paghari sang Kalisang, kag natukod ang bag-o nga kasugoan sa idalum sing pagdumala ni Napoleon. Ang Russian Revolution napagowa man sang mga kalautan nga napalig-on sa madamo nga mga tinuig sang wala pa ang hayag nga kapintas naggowa.

Ano bala ang gintudlo sa aton sing himalaut sang ikaapat nga kaliwatan? Una, Ini nagapahinumdom sa aton nga ang pagsalikway sa plano sang Dios mahimong ang ginbaton, nagpanggamut nga pinanubli sing naandang kinaugali sang pamilya ukon pungsod. Ang gamay nga pagsalikway, ang gamay nga pagpauyon-uyon, ang gamay nga pagkamataastaason sa sulud sang manubo nga panahon mahimong pagginawi ukon mangin pamaagi sang pagkinabuhi. Ikaduha, ini nga pamaagi sang divine nga pagdisiplina nagalaygay sa aton nga ang pagbatok sa Dios nagatuytuy sa grabe nga pag-antos sa kinaugalingon kag katalagman para sa pungsod. Ikatatlo, ang himalaut sang ikaapat nga kaliwatan nagabutyag sang dalayawon nga grasya sang Dios. Mapasensyahan Siya nga nagapatuman sang disiplina sa tagsa ka mabatukon nga kaliwatan apang indi gid magtugot sang mga palakat sing kalautan agud mangguba sang mga mapilian sa palaabuton nga mga kaliwatan. Tungud sang grasya sang Dios, nga ginpakita pinaagi sa ululupod nga divine nga disiplina, ang katawhan indi gid makaguba sang kaugalingon sini.

Ang panudlo sang Bibliya nahanungud sang himalaut sang ikaapat nga kaliwatan nagahatag sang kadasig sa tumuluo agud gamiton ang divine nga mga manggad sa iya kaugalingon nga kinabuhi tungud kay ini nga klase sang disiplina nagahatag sang dako nga pagtalupangud sang iya indi makit-an nga mabaskog nga epekto sang kasaysayan. Ang mga tumuluo puwede magpadayon sang himalaut sang ikaapat nga kaliwatan ukon utdon ang sulundan sang disiplina. Ang mga katungud kag mga kahigayonan sang harianon nga pamilya nagalakip sang dako kaayo nga responsibilidad. Kon ang Kristohanon napaslawan kag wala nagkinabuhi kag nagtubo sa sulud sang iya palasyo, siya nagadugang sa divine nga disiplina batok sa iya bug-os nga pungsod.

ANG KASULBARAN SA HIMALAUT SANG IKAAPAT NGA KALIWATAN

Ang himalaut sang ikaapat nga kaliwatan wala gid nagakahulugan nga ang sala ginpasa halin sa mga ginikanan padulong sa mga anak kondi inang mga ginikanan nga nagabatok sa plano sang Dios magapanghaylo sang ila mga anak agud magsunud sa amo man nga sulundan sang pagbatok. Ang mga anak nahaylo sang ila mga ginikanan kag mawili man agud liwaton ang mga sala sang ila mga ginikanan.

Ang mitsa sa makasaysayan nga katalagman nagadabdab para sa tatlo ukon apat ka mga kaliwatan samtang ang mga anak nagapadayon sang mga sala sang ila mga ginikanan. Sa katapusan sini nga panahon, ang Dios magaumpisa sang mga pagsunudsund sang disiplina batok sa pungsod agud paandaman ang mga tumuluo nga magbalik sa pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios kag utdon ang himalaut.

Sa bisan ano man nga tion, ang isa ka kaliwatan puwede magsabat nga may sigurado nga

kabubut-on sa Maayong Balita kag panudlo sang Bibliya, agud pungen ang pungsudnon nga kalaglagan. Ang Bibliyanhon nga halimbawa sang ika-alas onse nga oras ukon ang kinaulihian nga tion sang pagbalik ukon pagbawi amo ang sabat sang Kagamhanan sang Assyria sa mensahe ni Jonas (Jonas 3:10). Ang lain pa nga halimbawa amo ang espirituhonong pagbalik ukon pagbawi sang ikaduha nga kaliwatan sang mga Hudiyo sa Exodo. Kon nagpadayon sila sa pagrebelde sining unang kaliwatan, ang ululupod nga divine nga disiplina nangin nagkabug-at kag nagkapintas. Sa tinuud, ang ila sigurado nga kabubut-on nag-utud sang himalaut nga nagpugong na sang ila mga ginikanan nga makasulud sa ginsaad nga Duta.

Sa makabag-o nga kasaysayan ang United States malapit na gid maabtan sing makasaysayan nga katalagman—sa panginabuhian, sa militar, sa katilingban, sa pagkaespirituhonon. Ang isa ka kabangdanan nga nagapalig-on sa tunga sang pungsod kag sang pinakamasakit nga divine nga disiplina amo ang sigurado nga kabubut-on sang mga tumuluo. Ang grasya sang Dios lamang ang makapugong ukon makapalikaw sang makalilisang nga pag-antos sang himalaut sang ikaapat nga kaliwatan, apang ang Dios magapakamaayo sini nga pungsod kon may ara lamang sing makusog nga malig-ong manugsakdag sang hamtong nga mga tumuluo nga mangin manugbaton sang Iya mga dulot nga grasya.

Ang kasulbaran sa himalaut sang ikaapat nga kaliwatan nagakinahanglan sang mapintas nga silot sa mga batan-on nga mga kriminal (Deuteronomio 21:18-21) apang nagapatalupangud sing pagtudlo sa mga anak pinaagi sa mga kasugoan sang katukuran kag sang panudlo sa Bibliya.

“Inyo tipigan kag isilil ining Akon mga pulong sini nga pagtolon-an sa inyo mga tagiposoon kag mga hunahuna, ihigot sila sa inyo mga kamut subong mga sinulat nga saysay, kag ihigot palibot sa inyo mga agtang subong mga galamiton sa paghanas. Itudlo sila sa inyo mga anak, nga nagahambal nahanungud sa ila kon kamo nagalingkod sa balay, kon kamo nagabiyahe, sang wala pa kamo nagahigda, kag sang pagbangon ninyo. Isulat ini sa pagbalayon sang ganhaan sang inyo mga balay kag sa ganhaan sang inyo mga gawang ukon pader agud nga magdamo ang inyo mga adlaw kag ang mga adlaw sang inyo mga anak sa duta nga ginsaad sang GINOO nga ihatag sa inyo mga katigulangan [ang mga ginsaad kay Abraham, Isaac, kag Jacob], kutub nga ang mga langit nagapabilin sa ibabaw sang duta.” (Deuteronomio 11:18-21)

Ang pagpadayon sang pagka-inapinan nga pungsod sang Dios pirmi may kaangtanan sa paghanas sang sunud nga kaliwatan. Kay sa mangin madumilion nga pagpanghaylo, ang mga ginikanan dapat mangin pagpanghaylo sa sigurado nga panghunahuna pinaagi sa pagtudlo sang divine nga katukuran, sang Maayong Balita, kag sang panudlo sang Bibliya sa ila mga anak. Ang mga ginikanan dapat magdala sang pakamaayo pinaagi sa pagpakig-updanay sa ila mga anak kay sa tuytuyan sila sa katalagman sa idalum sang himalaut sing ikaapat nga kaliwatan.

ANG KABILOGAN SANG MASILUTON NGA PAG-ANTOS KAG ANG UNA NGA PAGTAN-AW SANG PAG-ANTOS PARA SA PAGPAKAMAAYO

Sa pagtapos sang aton pagtoon sing masiluton nga pag-antos kag sa pagdangat sa hilisgutan sang pag-antos para sa pakamaayo, makakuha na kita sang sunudsunud nga mga kalainan.

Sa pag-antos tungud sang disiplina, sa diin nagakabagay, ang hilisgutan amo ang sala kag ang sayup nga mga desisyon halin sa kahimtangan sang mga kaluyahon. Sa indi nagakabagay nga pag-antos sang hamtong nga tumuluo, ang hilisgutan amo ang pakamaayo kag ang kabaskugon kag kadasigon tungud sang husto nga mga desisyon halin sa kahimtangan sang kabakod. Ang espirituhanong pagkabaskog halin sa naton-an, nahangpan, gintoohan, kag gingamit nga panudlo sang Bibliya nagaresulta gihapon sang mas dako nga pakamaayo.

Ang kahimtangan sang tumuluo sa idalum sang divine nga disiplina isa ka kalibutanon nga pagpasakup, nga ginalarawan sa nagkalainlain nga mga pamulong: pagkakalibutanon, pagkaunudnon, pagbiya sa gintoohan, pagbaliktad ukon pagtuis sang kamatuuran. Sa idalum sang pag-antos para sa pagpakamaayo, ang kahimtangan sang tumuluo amo ang pagpuyo sa sulud sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo. May dako kaayo nga kalai-nan sa tunga sang pagpuyo sa sulud sang palasyo kag sang pagkalapyo kag pagkaluya sa sulud sang bilanggoan.

Sa idalum sang disiplina ang pag-antos indi mabatas. Ang saad nga “wala sing pagsulay nga makaabot sa inyo . . . labaw sa inyo masarangan” nga batason (1 Mga Taga-Corinto 10:13a, NASB), nagalarawan sang pagtilaw, indi divine nga disiplina. Ang pagtilaw gindisenyo agud mabansaybansay kag mapabaskog ang espirituhanong mga ugat sang tumuluo, apang ang disiplina dapat igo gid ang kabug-aton kag kapintason agud kibuton ang tumuluo, agud nga kuhaon ang iya pagtalupangud. Dapat makatoon siya halin sa pag-antos nga ang tawhanong kamanggaran indi nagakaigo; dapat masakitan gid siya sang indi gid masarangan agud nga mapilitan siya maghunahuna sing mahinalungon kag pillion ang divine nga kasulbaran. Sa idalum sang pagtilaw, ang pag-antos para sa pagpakamaayo pirmi gid masarangan. Ang tumuluo nga ara sa idalum sang pagtilaw nagagamit sang mga manggad sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo, nga nagahimo sang “lulutsan . . . agud nga [siya] makasarang magbatas sini” (1 Mga Taga-Corinto 10:13b, NASB).

Ang panghunahuna sang tumuluo kon siya nagaagum sang divine nga disiplina amo ang pagkamataastaason kag pagkamakinaugalingon. Sa pag-antos para sa pagpakamaayo, ang iya panghunahuna amo ang pagpaubus kag ang pagkamaangayon.

Ang kasulbaran sa divine nga disiplina amo ang hanas nga pamaagi sang panumbalik, nga amo ang pinakakinahanglanon kaayo nga kagamitan kag paagi sa pagsulbar sang palaligban. Ang kasulbaran sa pag-antos para sa pagpakamaayo nagalakip sang mas naglambo kag mapuslanon nga mga pamaagi sang pagsulbar sing palaligban.

Ang resulta sang divine nga disiplina, kon ang tumuluo nagagamit sang panumbalik, amo nga ang paghimalaut mabaylohan sang pakamaayo. Ang pag-antos matapos na, nagmagan, ukon nagapadayon sa amo gihapon nga kabug-aton, apang sa bisan ano man nga kahimtangan ang katuyoan karon amo ang pakamaayo imbis sang silot. Ang mga kasulbaran sang Dios pirmi gid gindisenyo para sa pakamaayo. Ang resulta sang pag-antos para sa

pagpakamaayo amo nga ang Kristohanon nagaagum sang pilopilo nga mga kaayohan tungud sang pagdasig kaayo sang espirituhanong pagtubo: ginpadao kag ginpasangkad nga mga ikasarang kag mas dako kaayo nga mga pagpakamaayo sang espirituhanon nga pagkahamtong.

	<i>DIVINE NGA DISIPLINA</i>	<i>PAG-ANTOS PARA SA PAGPAKAMAAYO</i>
HILISGUTAN	Sala	Pakamaayo
KAHIMTANGAN	Kalibutanon nga Palakat	Divine nga Pamunoan sang Gamhanang Palasyo
ANG KABUG-ATON	Indi Masarangan	Masarangan
PANGHUNAHUNA	Pagkamataastaason	Pagpaubus
KASULBARAN	Panumbalik	Mauswagon nga mga Kagamitan kag Paagi sa Pagsulbar sang Palaligban
TINUTUYO NGA RESULTA	Ang Paghimalaut Nabaylohan sang Pagpakamaayo	Ginpadasig nga Pagtubo

ANG KALAINAN SANG DIVINE NGA DISIPLINA SA PAG-ANTOS PARA SA PAGPAKAMAAYO

May lima ka mga klase sang pag-antos sang Kristohanon, apang ang tanang lima ka mga klase gindisenyo para sa kaugalingong kaayohan sang tumuluo. Bag-o lamang naton ginpaathag ang unang duha ka klase; ang ulihi nga tatlo amo ang mga hilisgutan sang nabilin sa sini nga libro.

PARA SA SILOT:

1. Kaugalingong-sugyot nga Kalisdanan
2. Divine nga Disiplina

PARA SA PAGPAKAMAAYO:

1. Maamumahon nga Pagtuytuy sang Dios sa Mapungganon nga Pag-antos
2. Ang Kakusog sing Pagtilaw
3. Ang Pagtilaw sing Malig-on nga Pagpamatuud

Kon ang tumuluo nagapabilin sa gowa sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo, nga katumbas sang ara sa gowa sang pagpakig-upod sa Dios, magaani siya sang masiluton nga pag-antos tungud sang iya malain nga mga desisyon ukon subong resulta sang divine nga disiplina. Ini nga pag-antos mapuslanon gihapon sa iya tungud kay makapahimo ini sa iya sa pag-atubang sang tinuud nga panghitabo sang iya pagsalig sa grasya sang Dios, nga nagadala sa iya sa punto sang pagpanumbalik kag makabawi.

Ang masiluton nga pag-antos makahimo magpakita sa iya nga ang iya talaksan sang mga palatukuran sing maayong pamatasan sayup kag sa sina kinahanglan niya ihan-ay sang husto ang iya mga dapat unahon.

Apang kon ang tumuluo nagapuyo sa sulud sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo kag nagaantos tungud sang indi iya kaugalingon nga sayup, ang kapuslanan mas dako pa gid. Ang katuyoan sa karon indi ang pagpatalupangud sang madumilion nga tumuluo kag awhagon sa pagbalik ukon pagbawi kondi ang pag-amuma sang nagatubo nga tumuluo kag padasigon ang iya pagtubo. Sa kabaliktaran sang masiluton nga pag-antos, nga mapuslanon sa limitado nga talaksan, ang pag-antos para sa pagpakamaayo gindisenyo sang Dios agud padasigon sing husto ang pagtubo sang tumuluo pinaagi sa mga tikang sang espirituhanong pagkagulang nga magatuytuy sa espirituhanong pagkahamtong.

PAG-ANTOS PARA SA PAGPAKAMAAYO

PAG-ANTOS KAG PAGTUBO SA ESPIRITUHANONG PAGKAGULANG

ANG PAMALAOD NGA DAPAT SUNDON SA PLANO SANG DIOS nagalakip sang duha ka mga pamaagi sang espirituhanong pagtubo. Ang amat-amat nga pagtubo nagaabot pinaagi sa pag-inoino, pagtunaw ukon paghangup, kag paggamit sang panudlo sang Bibliya. Ang Dios nagasugo sa tagsa ka tumuluo agud magmapinadayunon sa paghulag kag pagpanghikot sa idalum sini nga pamaagi sa bug-os niya nga kinabuhi diri sa duta (Mateo 4:4; Mga Taga-Efeso 4:11-13; 2 Juan 4-6). Ang ikaduha nga pamaagi, ang ginpadasig kaayo nga pagtubo, nga mahitabo kon ang natunaw ukon nahangpan nga panudlo sa Bibliya matilawan sa idalum sang sobra nga kabug-aton. Pakatapos maagum ang espirituhanong pagkagulang, ang dugang nga pagtubo *nagakinahanglan* sang kon kaisa paliwatliwat nga pag-antos. Ini nga pag-antos para sa katuyoan sang pagpakamaayo ginkuha sa tipiganan sing panudlo sang Bibliya sang tumuluo, sa pagbansaybansay kag sa pagdugang sang iya kabakod sa sulud sang kalag. Ang panudlo sang Bibliya amo ang espirituhanon nga pagkaon; ang pag-antos para sa pagpakamaayo amo ang espirituhanon nga pagbansaybansay.

Sa espirituhanon nga pagkabatan-on, ang kadamoan nga pag-antos amo ang kaugalingong-sugyot nga kasulub-an kag kalisdanan ukon divine nga disiplina. Ang solo nga pasakit nga puwede masaysay subong pag-antos para sa pagpakamaayo sa kinabuhi sang espirituhanong anak amo ang pag-antos nga nagapadayon pagkatapos sang pagpanumbalik. Sa espirituhanong pagkabatan-on ang pag-antos para sa pagpakamaayo kaangay sang manunudlo, apang sa espirituhanong pagkagulang ang pag-antos para sa pagpakamaayo mas kaangay sang isa ka mapiliton nga manunudlo sa kolehiyo.

Sa pagpaathag, ang pag-antos para sa pagpakamaayo amo ang indi nagakatakus ukon ang indi nagakaangay nga sakit, kalisdanan, ukon kabudlay nga kasami ukon paliwatliwat nga ginapadala sang Dios sa kinabuhi sang espirituhanong gulang na nga tumuluo para sa katuyoan sang pagpadasig sang espirituhanong pagtubo kag pagpakita sang bug-os nga pagka-nagakaigo sang Iya grasya.

Ang pag-antos para sa pagpakamaayo sa iya pinakahulugan sini amo ang wala gintuyo agud pasakitan ang tumuluo ukon agud himoon siya mga makalolooy kondi agud paabantihon kag patuboon siya. Para sa naggulang na nga tumuluo ang indi nagakaangay nga pag-antos amo ang katuyoan lang gid sang pagpakamaayo.

Ang Dios wala nagahatag sang pag-antos para sa pagpakamaayo tubtub ang tumuluo nagakaangay kag andam na agud dumalahan ini. Amo ina kon ngaa ang pag-antos para sa pagpakamaayo gintigana para sa espirituhanong pagkagulang na. Kag wala man ginpadala sang Dios ang pag-antos para sa pagpakamaayo tubtub nga ang tumuluo may ikasarang na agud ikahamuut kag dayawon ang Dios subong ang ginhalinan sini kag mangin mapasalamatong tungud sang mga kagamitan kag paagi para sa pagsulbar sang palaligban nga iya ginsangkap sa sulud sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo. Sa liwat, ini nagapaathag kon ngaa ang Dios kon kaisa nagahatag sang pag-antos para sa pagpakamaayo sa mga espirituhanong gulang na nga mga tumuluo lamang. Apang ang Dios wala gid nagahatag sa tumuluo sang mas mabug-at pa nga pag-antos labaw sa iya masarangan.

Wala sing pagtilaw nga makalambot sa inyo kondi subong lamang sang naandan sang katawhan; apang ang Dios matutum, nga indi matugot nga kamo matilawan labaw sa kon ano ang inyo masarangan [batason], apang kaupod sang pagtilaw magasangkap man sang kasulbaran [lulutsan ukon palaagihan], agud nga masarangan ninyo ini sa pagbatas. (1 Mga Taga-Corinto 10:13)

Sa pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios, ang kabaskog nagauna sa pag-antos para sa pagpakamaayo. Ang Dios nagasangkap sang palaagihan sa pagsugata sang mga kahimtangan sa wala pa Niya ginpatuman ang kabug-aton kag kalisdanan agud nga ang pag-antos para sa pagpakamaayo indi gid magpabug-at sing sobra sa bisan kay sin-o nga tumuluo. Pinaagi lamang sa iya kaugalingong malain nga mga desisyon nga ang tumuluo puwede maghimo sang mas mabug-at nga pag-antos para sa iya kaugalingon labaw sa iya masarangan. Ang tumuluo lamang sa iya kaugalingon ang puwede magdesisyon nga magpuyo sa gowa sang iya palasyo. Sina lamang ang puwede makabalibad nga magtoon sang panudlo sang Bibliya agud nga wala siya sing makuha kag magamit nga espirituhang mga manggad.

Kon ang kabug-aton kag mga kalisdanan magpuga sang tumuluo, ang kabangdanan sang kapildihan pirmi ang iya kaugalingon nga kabubut-on, indi gid ang pagkamagagahum sa tanan sang Dios. Ang pag-antos para sa pagpakamaayo pirmi gid masarangan. Ang indi masarangan batason nga pag-antos sa idalum sang kinabubut-on nga responsibilidad, nga may divine nga disiplinang gindugang, gindisenyo agud pukawon ang tumuluo sa iya bug-os nga pagdepende sa palakat sang Dios nahanungud sang pamalaod nga dapat sundon .

Ang pagkamatinumanon sa divine nga pamalaod nga dapat sundon nagahanda sang mga tumuluo para sa pag-antos. Ang tanan nga mga palaligban nahanungud sang pag-antos masulbar pinaagi sa hanas nga mga pamaagi sang pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios, kag ang tanan nga mga kasulbaran nagapanalingsing halin sa panudlo sang Bibliya. Ang mapinadayunon nga pagpuyo kag paghulag sa sulud sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo nagasangkap sa tumuluo sing armas para sa mga kabug-aton sang kinabuhi.

ANG SULUNDAN SANG KAKUSOG SING PAGHULAG SA ESPIRITUHANON NGA PAGKAGULANG

Ang kinatapusang tatlo ka mga klase sang pag-antos sa Kristohanon nga pamaagi sang pagkinabuhi mga gintigana para sa espirituhanong mga gulang na. Aton igahin ang bug-os nga bahin sa taga ka klase.

1. ANG MAAMUMAHON NGA PAGTUYTUY SANG DIOS SA MAPUNGGANON NGA PAG-ANTOS nagahalang sang tumuluo halin sa pagtuis sang iya bag-o natukod nga espirituhanong pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon padulong pagkamataastaason. Sa amo man nga tion ang maamumahon nga pagtuytuy sang Dios sa mapungganong pag-antos nagabaylo sang espirituhanong pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon padulong sa espirituhanong pagkinaugalingon.

2. ANG KAKUSOG SING PAGTILAW nagapadasig kaayo sang espirituhanon nga pag-abante sang tumuluo, nga nagadala sa iya halin sa espirituhanong pagkinaugalingon padulong sa espirituhanong pagkahamtong.

3. ANG PAGTILAW SING MALIG-ON NGA PAGPAMATUUD nagapakita sang pagkaepektibo sang grasya sang Dios sa kinabuhi sang espirituhanong hamtong nga tumuluo kag nagasangko sa pinakamataas nga kahimayaan sang Dios.

Ining tatlo ka mga klase sang indi nagakaangay nga pag-antos ginhimong pinasahi kag nagakaangay gid nga kasangkapan sang grasya sang Dios. Ang ila katuyoan amo ang nagapadayon nga espirituhanong pagtubo sang tumuluo nga matutum nga nagtoo kag nagsunud sa divine nga pamalaod nga dapat sundon. Makasulubo, nga sa bisan kay sin-o nga kaliwatan kon ipaanggid gamay lang nga mga Kristohanon ang nagatuman sang divine nga mga mando kag nagagamit sang lya dalayawon nga mga kamanggaran sang grasya. Gamay lang gid ang makalambot sa espirituhanong pagkagulang. Mahapos matublag sang ila matuud nga dangatan subong mga sakup sang harianon nga pamilya sang Dios, kadamoan sang mga tumuluo nagkulang sang sigurado nga kabubut-on, sang pagpaubus, sang pagkamatinumanon agud manghawid kag mag-unong sa plano sang pamalaod nga dapat sundon.

Indi gid madamo nga mga tumuluo sa bisan kasan-o ang magaatubang sa pag-antos para sa pagpakamaayo. Haloshalosan nga ang bisan sin-o magakalipay sang mga kaayohan sang pag-atubang kag pagpaidalum sa grasya sang Dios nga nagahulag sa idalum sang dako kaayo nga kabug-aton kag pagpamilit. Ang kaugalingon kag makasaysayan nga mga katalagman malaka lamang makakita sang mga tumuluo nga andam agud malipay sa mga kasangkapan sang Dios. Sa baylo, ang kaugalingong-sugyot nga kasulub-an kag kalisdanan kag ang divine nga disiplina sa kadakoon amo ang kasami nga mga porma sang pag-antos sang Kristohanon. Kon wala ka nakatoon sang madamo kaayo ukon igo nga panudlo sang Bibliya, wala ka sing katungud nga maghunahuna nga ang mga kabug-aton sang imo kinabuhi mga pag-antos para sa pagpakamaayo. Kon, bisan pa sina, nagsilsil ka sa imo kalag sang panghunahuna sang Dios, puwede ka magpaabot sang makahalangkat, maawhagon kag madasigon nga kinabuhi sang pinasahi kag talagsahon nga grasya halin

sa Dios—sa kalisdanan kag sa kauswagan.

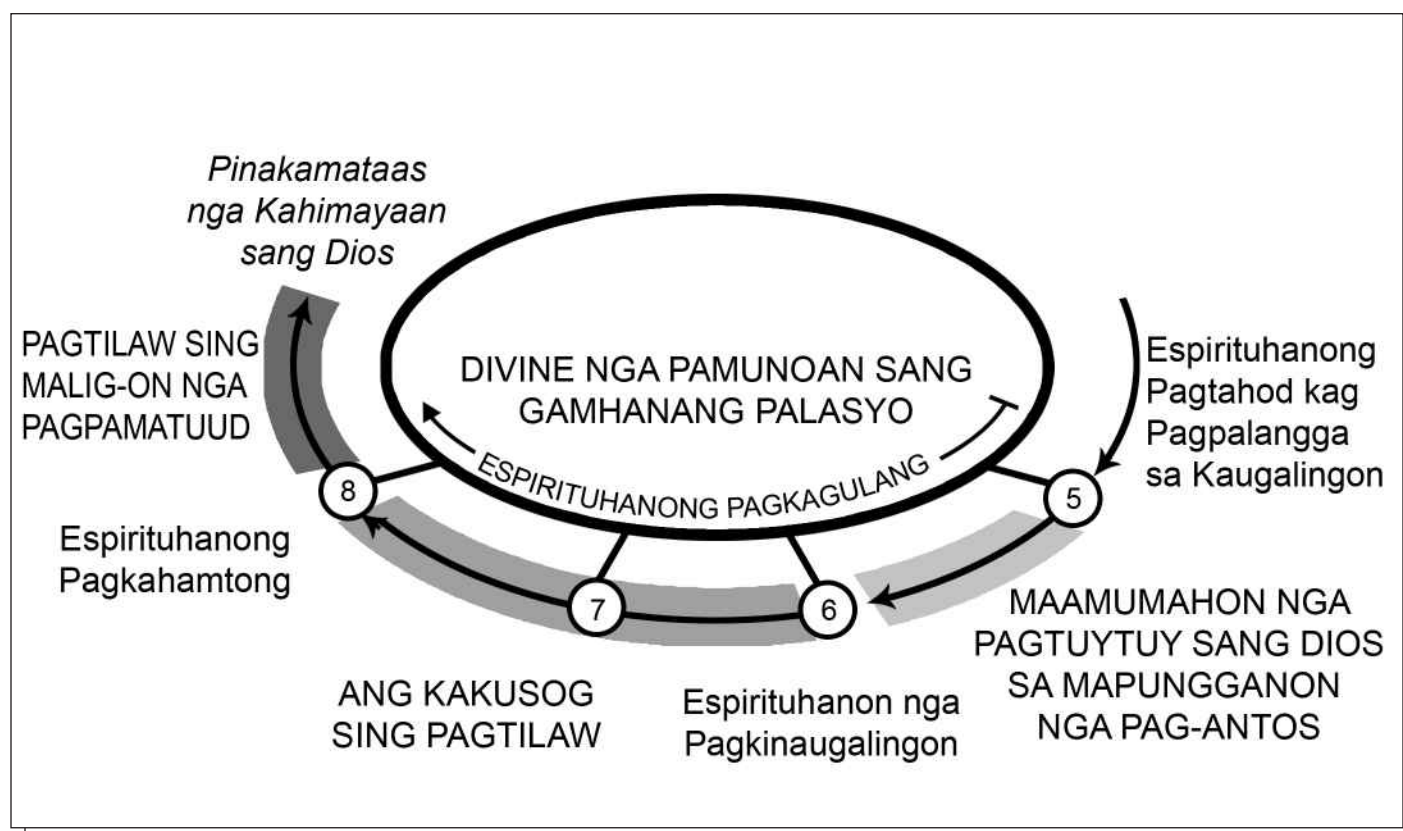
Sa espirituhanon nga pagkagulang, ang espirituhanon nga kabaskugon sing paghulag sang tumuluo nagasunud sang pat-ud nga sulundan:

1. Ang padayong malig-on nga pag-inoio kag pagtunaw ukon paghangup sang panudlo sang Bibliya sa sulud sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo nagaresulta sang dako kaayo nga tikang sang tumuluo padulong sa kaugalingon nga gugma para sa Dios kag sa ESPIRITUHANON NGA PAGTAHOD KAG PAGPALANGGA SA KAUGALINGON.

2. Kon gintilawan sa idalum sang maamumahon nga pagtuytuy sang Dios sa mapungganon nga pag-antos, ang espirituhanong pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon mahimong ESPIRITUHANON NGA PAGKINAUGALINGON.

3. Pinaagi sa madaugong pagkapasar sa mabaskog nga pagsugata sang mga pagtilaw, ang espirituhanon nga pagkinaugalingon mahimong ESPIRITUHANON NGA PAGKAHAMTONG.

4. Kon ang espirituhanon nga pagkahamtong nagabakod sa idalum sang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud, ANG DIOS NAHIMAYA SA PINAKAMATAAS sa makasaysayan nga pagsinumpunganay sang mga anghel.

MGA TIKANG SANG ESPIRITUHANON NGA PAGKAGULANG KAG ANG PAG-ANTOS
PARA SA PAGPAKAMAAYO

Ginalarawan ni Pablo ini nga sulundan sing kakusog sing paghulag sa iya ikaduha nga surat sa Mga Taga-Corinto.

Niyan ginsigurado Niya [Dios] sa akon: “Ang Akon grasya [nangin kag sa gi-hapon] nagakaigo para sa imo, kay ang gahum maagum pinaagi sa kaluyahon.”
 . . . Kay kon ako maluya, niyan gamhanan ako. (2 Mga Taga-Corinto 12:9-10)

Aton pagausisaon ini nga dalanon sang maid-id pa gid kon magsentro na kita sang pagtalupangud sa maamumahon nga pagtuytuy sang Dios sa mapungganon nga pag-antos. Diri sini ginakinahanglan naton hatagan sing pagtalupangud ang sulundan lamang sang padayon nga pag-uswag sang gulang na nga tumuluo.

“Ang gahum maagum pinaagi sa kaluyahon” nagapahayag nga ang pag-antos ginakinahanglan para sa espirituhanong pag-abante. Ang Griyego nga kangalan (*dunamis*), “gahum,” may kaangtanan sa pagkamakagagahum sa tanan sang Dios subong nga gingamit sang tumuluo sa pag-abante sa bug-os nga espirituhanong pagkahamtong: sa espirituhanong pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon, espirituhanong pagkinaugalingon, kag espirituhanong pagkahamtong. Ang gulang na nga tumuluo may gahum tungud kay mapinadayunon siya nga nagapuyo sa sulud sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo. Ang berbo nga (*teleo*), sa diin indi maathag nga ginbadbad sa “ginhimo nga perpekto” nga sa King James Version, nagakahulugan sang “tapuson, himoon, tumanon, agud maagum,” ang ulihi nga ginsambit ang pinakanagauyon sa kahulugan sang bersikulo 9.

Sa ano nga pamaagi bala maagum ang gahum? Sa ano nga pamaagi bala ang tumuluo makaabante kutub sa kinatapusan nga ganhaan sang iya palasyo? Ang Griyego nga inugsulugpon nga (*en*) dugangan sang (*astheneia*), nga sa gramatika sang instrumental case, ini nagapakita sang pamaagi sa diin ang paghulag sang berbo natuman: “sa kaluyahon.”

Ang “kaluyahon” nagapatalupangud sa mauswagon nga mga bahin sang pag-antos para sa pagpakamaayo. Ang kaluyahon diri sini indi ang kapaslawan ukon sala kondi ang pagkawalay ikasarang. Ang pag-antos para sa pagpakamaayo nagabutang sang espirituhanong gulang na nga tumuluo sa kahimtangan nga indi niya masulbar pinaagi sa tawhanong nagkalainlain nga mga pamaagi kag kamanggagan. Maluya siya kag dapat bug-os nga magdepende sa divine nga mga manggad nga iya naangkon pinaagi sa iya pagtoon, pagtunaw ukon paghangup sang panudlo sang Bibliya sa iya kalag. Ang pag-antos mismo sa kaugalingon sini indi makapaabante sang tumuluo; ang iya paggamit sang gahum sang Dios sa pag-antos amo ang makapaabante sa iya.

Ang gahum kag kaluyahon dungan nga ara sa pareho nga tion: Ang naggulang na nga tumuluo nagagamit sang kabakod sang espirituhanong pagtahod kag pagpalangga sang kaugalingon agud makahulag pinaagi sa iya kaluyahon sa maamumahon nga pagtuytuy sang Dios sa mapungganon nga pag-antos. Ginagamit niya ang kabakod sang espirituhanon nga pagkinaugalingon agud makahimo siya magpaidalum sa iya kaluyahon sa padayon nga kabaskugon sang pagtilaw. Kag nagagamit siya sang kabakod sang espirituhanon nga pagkahamtong agud makahulag siya pinaagi sa iya kaluyahon sa pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud. Wala lamang siya nagabansaybansay sang gahum nga unay sa tagsa ka tikang sa lintang sang espirituhanon nga pagkagulang agud sugataon ang pagtilaw, kondi kon siya magmadaugon nga makapasar sa tagsa ka pagtilaw, siya “makaagum sang gahum” sang sunud nga tikang sa lintang sang espirituhanon nga pagkagulang. Sa kada

pagtilaw nga iya mapasaran, nagapasaka siya.

Ano bala ang talaksan sang kabakod ang ginakinahanglan agud mabatas ang maamumahon nga pagtuytuy sang Dios sa mapungganon nga pag-antos? Ang espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon. Ano bala nga gahum ang ginakinahanglan agud mapasaran ang padayon nga kakusog sing pagtilaw? Ang espirituhanon nga pagkinaugalingon. Kag ano bala ang ginakinahanglan agud mapasaran ang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud. Ang espirituhanon nga pagkahamtong.

Subong ang resulta sang pagdumala sang indi nagakaangay kag indi takus nga pag-antos nga ginpadala sang Dios, ang kabakod sang tumuluo nagadugang agud nga masarangan niya sugataon ang sunud nga pagdugang sang pag-antos kon mag-abot ini. Sa Iya perpekto nga kinaalam ang Dios naghatag sa taga ka tumuluo sang pinasahi nga pagsunudsunud ukon pagkahan-ay sang pakamaayo kag sang pag-antos, nahanungud sang kauswagan kag sang kalisdanan, nga ginakinahanglan agud magdala sa iya sa pinakamataas nga kahimayaan sang Dios.

ESPIRITUHANONG PAGTAHOD KAG PAGPALANGGA SA KAUGALINGON

ANG SAYUP SA TAWHANON NGA PAGTAHOD KAG PAGPALANGGA SA KAUGALINGON

SANG WALA PA GINAPATUMAN SANG DIOS ANG PAG-ANTOS PARA SA PAGPAKAMAAYO, ang tumuluo dapat may kabakod sa sulud nga ginakinahanglan agud makabatas kag makapahimulus sa pagtilaw. Sa lain nga mga pamulong, ang tumuluo dapat may espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon. Ang Dios indi magpadala sang pag-antos para sa pagpakamaayo tubtub una gid ang tumuluo may pagsalig sa iya kaangtanan sa Dios kag pinaagi sa iya kaugalingon nga abilidad agud gamiton ang mga manggad nga ginhatag sang Dios sa iya. Dapat ang iya kalag nasilsilan sang panuldlo sang Bibliya agud nga nagahigugma siya sa Dios kag nagakinabuhi pinaagi sa iya kaugalingon nga panghunahuna sang pagtolon-an (Mga Taga-Roma 14:22).

Sa karon nga mga adlaw, ang sikolohiya nga amo ang pagtoon nahanungud sang pamaagi sing paghunahuna nagabutang sang dako nga pagtalupangud sa kinahanglanon kaayo kag makahuluganon nga papel sang pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon: ang panghunahuna sang tawo sa iya kaugalingon makaapekto sa iya bilog nga palanan-awon sa kinabuhi.

Sa tanan nga mga paghukum nga aton maagyan sa kinabuhi, wala sing bisan isa nga kinahanglanon kaayo subong sang ginahimo naton sa aton mga kaugalingon; kay ina nga paghukum nagatandog sang pinakasentro gid sang aton kinabuhi.

Nagatindog kita sa tunga sang halos walay katubtubang nagkaginamo nga mga kaangtanan: sa iban nga mga tawo, sa mga butang, sa kalibutan. Kag bisan pa man, sa alas tres sang aga, kon nagaisahanon kita sa aton mga kau-

galingon, nakatalupangud kita nga ang labing hirop kag gamhanan sa tanan nga mga kaangtanan kag ang isa nga indi gid naton mapalagyohan amo ang kaangtanan sa aton mga kaugalingon. Wala sing makahuluganon nga bahin sang aton panghunahuna, kabangdanan, mga balatyagon, ukon pamatasan ang indi maapektuhan sang aton pag-usisa sa kaugalingon.³³

Samtang ining batid sa sikolohiya nakahimo sang husto nga pagpanilag sa pagkilala sang kinahanglanon sang tawo agud kabigon ang iya kaugalingon sa pat-ud nga paghangup, ang palaligban sa sini nga palanan-awon amo nga ang tawhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon sa ulihi may makapatay nga sayup.

“Ang tagiposoon [sang tawo] mas malimbungon labaw kay sa tanan nga mga butang
Kag grabe ka masakiton;
Sin-o bala ang makahangup sini?” (Jeremias 17:9, NASB)

Sugod sang pagkahulog ni Adan sa sala, natural na sa katawhan ang sobrang pagkamalaut. Ang tawo natawo nga patay sa espiritu, bug-os nga napain sa iya Manunuga, bug-os nga walay ikasarang sang pagpakig-angot sa Dios (Mga Taga-Efeso 2:1). Ang tawo nagpamatuud sang iya pagkatampalasan pinaagi sa kaugalingon nga mga sala nga iya ginahimo kag sang tawhanon nga kaayo kag kalautan nga iya ginahimo. Ang tawo kasami nga matinaastaason, hakog kag dalok, makinaugalingon, manabaw, matalaw, sentimos sing pangisip, malimbungon, matarong sa kaugalingon, mapintas, mabangis. Pinaagi lamang sa nahan-ay kag tinuyoan nga paninguha sang kabubut-on nga siya makahimo sing bisan gamay lamang nga pagpugong sang iya makasasala nga kinaiya (1 Juan 1:8).

Ang tawhanon nga pagkamadungganon sang kalag talagsa lamang kag lumalabay. Ang solo nga puwede mahitabo para sa mga ditumuluo agud makaangkon sang matuudtuud nga tawhanong pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon nagahalin sa pagsunud sang mga kasugoan sang divine nga katukuran. Ang pagkinabuhi pinaagi sa matuud nga mga palatukuran sang katukuran nagapamunga sa ila sang pagkamatinud-anon, nga amo ang kabangdanan para sa pagtahod sa kaugalingon. Tungud sini nga kabakod sang kinaiya sing panghunahuna, mahimo man sila makaagum sang kahimtangan sang kadaugan sa iya propesyon ukon palangitan-an, sa kaminyoon, sa pamilyado nga kinabuhi, sa mga kaangtanan sa iban. Kabahin sang ila putling kaayo amo ang ila pagkamapinaubuson; matinuuron nila nga ginaatubang ang matuud nga panghitabo sang ila kaugalingon nga mga kaluyahon kag mga kapaslawan. Ang subong nga mga lalaki kag babayi sang may matuudtuud nga tawhanong pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon mga talagsahon kag pinasahi.

Sa kabaliktaran, ang kadamoan gid sang katawhan kulang sang pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon. Ang pagtutok sa kaugalingon halos pirmi nangin madamong porma sang pagkamataastaason. Kadamoan sang mga tawo nagatonto sa ila mga kaugalingon tungud sang maalamon nga mga pagpangatarungan ukon pagpaathag ukon sang sa pangisip nga mga pagpanglimbong nahanungud sang ila kaugalingon nga pagkakinahanglanon.

Ang tawo nagabatyag sang kinahanglanon para sa sigurado nga paghunahuna sa

33. Ginbadbad halin sa Nathaniel Branden, *Honoring the Self* (Los Angeles: Jeremy P. Tarcher, Inc., 1983), 1.

kaugalingong pagkatawo, apang nagkulang siya sang iya kaugalingong paigo-igo suno sa mga talaksan, nga wala sing masiling nahanungud sang bug-os nga pagkakulang sang hingpit nga mga talaksan sang Dios. Ang kaugalingon mismo nga ginahandum sang tawo agud tahuron kag palanggaon maluya kag kasami nga malapit sa kalautan. Ang mga pinakatinutuyo kag dalagko nga mga nahimo kag naagum sang tawo ginpahuyang sang pagkawalay kahibalo, mga balabag, mga pagsamok kag mga pagsulay. Ang pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon sang tawo isa ka malimbungon kag mahuyang nga halili sang kon ano gid ang ginakinahanglan kag sang kon ano ang ginsangkap sang Dios pinaagi sa Iya grasya: ang *espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon*. Ang espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon nakatukod sa kon sin-o kag kon ano ang Dios, indi sa kon sin-o kag kon ano ang tawo. Ini nagapabilin nga malig-on sa hingpit nga pagkamatinud-anon sang Dios, indi sa mahuyang nga kinaiya sa paghunahuna sang tawo.

ANG BENTAHA SANG ESPIRITUHANONG PAGTAHOD KAG PAGPALANGGA SA KAUGALINGON

Ang espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon nasakup sang pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios. Ang Kristohanon makaagum sang espirituhanong pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon pinaagi sa matutum nga pagtoon kag paggamit sang panudlo sang Bibliya, pinaagi sa amat-amat nga pag-abante sa sulud sing palakat sang Dios nahanungud sang pamalaod nga dapat sundon tubtub makalambot siya sa Ganhaan 5, ang kaugalingon nga paghigugma sa Dios. Ang espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon isa ka indi malikawan nga resulta sang kaugalingon nga paghigugma sa Dios. Ang pagsalig sa kaugalingon sing tumuluo wala naghalin sa kaugalingon kondi halin sa pagsalig nga may ara siya sing pinasahi nga kaangtanan sa Dios sang kalibutan.

Ang mga tumuluo sang harianon nga pamilya sang Dios may ara sing mas dako kaayo nga kabangdanan kag palatukuran para sa espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon kay sang mga tumuluo sa bisan anong ibang divine nga pagpahayag sing kapanahonan sang kasaysayan sang katawhan. Ang Dios nagapakita sang Iya himaya sa Simbahan ukon tumuluo sa Panahon sang Simbahan subong sang wala gid nahitabo sadto anay kag subong nga indi na gid mahitabo liwat sa kasaysayan sang katawhan. Ang Iya tinutuyo amo ang pagpakita “sang mga kamanggaran sang Iya grasya nga Iya ginpabugana sa aton” (Mga Taga-Efeso 1:7-8, NASB) kag agud ipakita “kon ano ang pagkadako kaayo kag pagkaindi matupungan sang Iya gahum para sa aton nga nagatoo” (Mga Taga-Efeso 1:19). Bisang pauna nga listahan sang mga kaayohan nga ginpasalig sa tagsa ka tumuluo sa Panahon sang Simbahan magapakita sang bentaha ukon pagkamapuslanon sang espirituhanong pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon labaw sa tawhanong pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon.

Subong mga tumuluo sa Panahon sang Simbahan kita mga “bag-o [espirituhanon] nga mga tinuga” pinaagi sa paghiusa kay Kristo (2 Mga Taga-Corinto 5:17). Pinaagi sa pagbautismo sang Balaan Espiritu sa tawhan sang kaluwasan, kita mga “gintuga kay Kristo Jesus” para sa katuyoan sang paggamit sang divine nga gahum, indi sang tawhanon nga gahum (Mga Taga-Efeso 2:10, NASB). Gin-andam sang Dios para sa aton ang pagbansaybansay sang

divine nga pagkamakagagahum sa tanan para sa pagpatuman sang Iya plano (Mga Binuhatan 1:8; 1 Mga Taga-Corinto 2:4; 2 Mga Taga-Corinto 4:7; Mga Taga-Efeso 1:19-20; Mga Taga-Colosas 1:10-12; 2 Timoteo 1:7). Wala gid nahitabo sang wala pa ang Panahon sang Simbahan nga ang Dios naghatag sini nga pagtugot kag katungud sa tagsa ka tumuluo. Ang pauna lamang nga paggamit sang pagkamakagagahum sang Dios ang gin-andam sa pipila lamang ka mga tumuluo sang nag-agi nga mga divine nga pagpahayag sing kapanahonan sang kasaysayan sang katawhan.

Ginmandoan kita nga “magginawi sa bag-o nga pagkinabuhi” (Mga Taga-Roma 6:4; Mga Taga-Efeso 2:10; 4:24, NASB) tungud kay ang espirituhanong bag-o nga mga tinuga gin-disenyo agud maggamit sing bug-os nga pagkaandam na sang pagkamakagagahum sa tanan sang tanang tatlo ka mga sakup sang Tatlo ka mga Persona sa Isa ka Dios. Ang pagkamakagagahum sa tanan sang Dios nga Amay naghimo para sa tagsa ka tumuluo sang Panahon sang Simbahan sing porpolyo sang indi makit-an nga mga manggad, nga nagalakip sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo (Mga Taga-Efeso 1:3). Ang pagkamakagagahum sa tanan sang Dios nga Anak nagasakdag sang kalibutan kag naga-padayon sang kasaysayan sang katawhan (Mga Hebreo 1:3). Ang pagkamakagagahum sa tanan sang Dios Balaan Espiritu nagasangkap sang katuyoan kag hilikuton sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo (Mga Binuhatan 1:8).

Dugang pa, ang aton mga lawas ginpuy-an sang tanang tatlo ka mga sakup sang Tatlo ka mga Persona sa Isa ka Dios. Ang Dios nga Amay nagapuyo sa aton para sa kahimayaan sang Iya plano sang pamalaod nga dapat sundon, nga Iya gindisenyo sang nag-agi nga walay ginsuguran para sa kada tumuluo sing Panahon sang Simbahan (Juan 14:23; Mga Taga-Efeso 1:3, 6, 12; 4:6; 2 Juan 9). Ang Dios Balaan Espiritu nagapuyo sa aton agud maghimo sang templo para sa pagpuyo ni Kristo subong ang Shekinah Glory³⁴ kag agud magsangkap sang pasikaran sang mga pagpalakat para sa paggamit sang Iya gintugot nga gahum—ang pagpuno sang Balaan Espiritu—subong ang palaagihan sang pagpatuman sang plano sang Dios (Mga Taga-Roma 8:11; 1 Mga Taga-Corinto 3:16; 6:19-20; 2 Mga Taga-Corinto 6:16; Mga Taga-Efeso 1:14). Ang Dios nga Anak nagapuyo sa aton para sa madamo nga mga kabangdanan:

1. Subong isa ka tanda ukon tsapa sang harianon nga pamilya (Juan 14:20);
2. Subong isa ka pasalig sang pagkaandam na sang divine nga gahum samtang diri pa sa duta (Mga Taga-Roma 8:10; 2 Mga Taga-Corinto 13:4-6);
3. Subong isa ka pasalig sang kinabuhi pagkatapos sang kamatayon sa atubangan sang Dios sa walay katubtuban (Mga Taga-Colosas 1:27);
4. Subong tipiganan sang talagsahon nga mga pakamaayo samtang diri pa sa duta kag sa pagkawalay katapusan (Mga Taga-Efeso 1:3) kag subong opisyal sang ginatipon kag

34. Sa sulud sang Panahon sang Israel, wala pa nagpakatawo nga si Jesu-Kristo subong ang Shekinah Glory nga nagpuyo sa Layanglayang ukon Templo (Exodo 25:21-22; Levitico 26:11-12; Mga Salmo 91:1; Mga Hebreo 9:5). Ang Shekinah Glory nagpakita subong panganod kag haligi sang kalayo sa gab-i, subong man sang masanag nga suga sa arka sang kasugtan. Ang pagkaara sang Shekinah Glory nagpasalig sang saad sang Dios nahanungud sang umalagi kag walay katapusan nga mga pakamaayo sa Israel. Sa karon nga mga adlaw sang Panahon sang Simbahan, ang lawas sang tumuluo amo ang templo sang Shekinah Glory (Juan 16:13-14; 17:22; Mga Taga-Colosas 1:27).

ginapatipigan nga mga pakamaayo nga amo ang magdul-ong sini nga mga pakamaayo sa tumuluo sa tion nga siya makalambot na sa espirituhanon nga pagkahamtong kag sa tion nga mag-atubang na siya sa lingkoran nga hukmanan ni Kristo (1 Mga Taga-Corinto 3:13-14; 2 Mga Taga-Corinto 5:10);³⁵

5. Subong ang kabangdanan para sa padayon nga kabaskugon sang paghulag sa tion nga nagaatubang sa tatlo ka mga klase sang pag-antos para sa pagpakamaayo: ang maamumahon nga pagtuytuy sang Dios sa mapungganon nga pag-antos, padayon nga kabaskugon sang pagtilaw, kag sang malig-on nga pagpamatuud sang pagtilaw (Mga Taga-Galacia 2:20).

6. Subong ang basihanang para sa paggahin sang kinataasan nga paghatag sing bug-os nga pagtalupangud ukon sang dapat unahon nahanungud sang kaangtanan sa Dios labaw sa mga kaangtanan sa mga tawo, kag para sa paggamit sang divine nga gahum labaw sa pagbansaybansay sang tawhanon nga gahum (1 Juan 2:24);

7. Subong ang basihanang para sa kahimayaan ni Kristo, ang Shekinah Glory, sa pinasahi nga kinabuhi sang tumuluo sa Panahon sang Simbahan (Juan 17:22-23, 26).

Wala gid nahitabo sang wala pa ang Panahon sang Simbahan nga ang bisan sin-o nga sakup sang Tatlo ka mga Persona sang Isa ka Dios nagpuyo sa bisan sin-o nga tumuluo. Apang ang tagsa ka tumuluo sa Panahon sang Simbahan dumalayon nga ginapuy-an sang bilog nga Tatlo ka mga Persona sa Isa ka Dios. Subong sangputanan, madamo sang iban pa nga mga bentaha ang para sa aton. Para sa pagsimba kag sang katungud sing pag-isahanon sa aton pinasahi nga kaangtanan sa Dios, ginbutang kita sa pinakamataas sa tanang sinugo nga pagkapari. Ang tagsa ka tumuluo sa Panahon sang Simbahan nasakup sang harianon nga pagkapari sang aton madungganong mataas nga pari, si Jesu-Kristo (Mga Hebreo 4:14; Bugna 1:6). Dugang pa, ang kada isa sa aton ginpasaligan sang harianong pagpagahum ukon mandamyento halin sa Dios agud nga mangin tinugyanan kag sinugo ni Kristo sa ginharian ni Satanas (2 Mga Taga-Corinto 5:20). Nagahalili kita kay Kristo diri sa duta kag may indi makit-an nga malig-on kag mahaylohon nga sangputanan sa kasaysayan. Labot pa, ang tagsa ka tumuluo sa Panahon sang Simbahan nagaangkon sang iya kaugalingong harianon nga palasyo, ang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo, ang kinaunahan nga halimbawa ukon sulundan sa diin gintilawan kag ginpamatud-an sang pagkatawo ni Kristo (Juan 15:10). Kita mga manunubli sang Dios, ang kaupod nga mga manunubli ni Jesu-Kristo (Mga Taga-Roma 8:17). Kita magaupod sa aton Ginoo kag himayaon Siya sa walay katubtuban (Mga Taga-Efeso 2:6-7).

Bisan pa sa sining paunang maathag nga paglarawan sang aton harianon nga mga manggad nagapakita nga ang aton kahimtangan pinasahi. Wala sing yano nga mga Kristohanon. Ang tagsa ka 'yano' nga Kristohanon may katungdanan kag hilikuton nga mas labaw kay sa bisan ano nga butang nga ginaandam para sa pinakabantugan nga mga tumuluo sang nag-agi nga mga kapanahonan sang kasaysayan sang katawhan.

Ang aton pinasahi kaayo nga kahimtangan ginpahayag sa aton pinaagi sa aton mapi-nadayunon, matutum, nagapadayon sa bilog nga kinabuhi nga pagtoon sang panudlo sang

35. Tan-awa ang mga pahina 153-59.

Bibliya. Ang panudlo sang Bibliya nagatudlo sa aton kon sin-o kita sa plano sang Dios. Ang panudlo sang Bibliya nagapahanas sa aton sa kabubut-on, plano, kag katuyoan sang Dios para sa aton mga kinabuhi kag nagahatag sing dako nga pagtalupangud sa paglambot kag sa pag-agum sang espirituhanong pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon, espirituhang pag-isahanon ukon pagkinaugalingon, kag sang espirituhanong pagkahamtong. Ang pag-uswag sa plano sing pamalaod sang Dios nagapakita sang espirituhanon nga pagkaharianon sa diin ang Dios nagbayaw sa aton. Ang Dios naghatag sa aton sang katukuran para sa espirituhanong pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon nga may bug-os nga kaangtanan sa grasya kag wala naguba sang tawhanon nga mga kaluyahon sang bisan ano nga klase.

ANG GINHALINAN SANG ESPIRITUHANONG PAGTAHOD KAG PAGPALANGGA SA KAUGALINGON

Ang kaugalingong gugma para sa Dios nagauna sa espirituhanong pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon kag mahimong ang ginhalinan sa sining pauna nga lintang ukon bahin sang espirituhanong pagkahamtong. Sin-o bala ining walay katubtuban kag walay katapusang Persona nga nagpasalig sa aton sing ginbayaw nga kahimtangan kay Kristo? Ano bala ang kinaiya sang aton halangdon nga Dios?³⁶

Ang Dios nagapakilala sang Iya kaugalingon sa aton pinaagi sa Iya Pulong. Iya “ginbayaw ang [Iya] pulong labaw sa [Iya] ngalan” (Mga Salmo 138:2). Ang Iya kinaiya ginpakita sa kada pahina sang Balaan nga Kasulatan: sa kada pagsaysay sang pagtolon-an, sa kada bibliyanhon nga paglarawan kag paggamit, sa kada dalanon sang masaysayon nga kasaysayan, sa kada linya sang bibliyanhon nga binalaybay.

Ang mangin “nagbalhin ukon nagbaylo pinaagi sa pagbag-o sang [iya] hunahuna” (Mga Taga-Roma 12:2, NASB), ang tumuluo dapat gid magtoon sang tagsa ka bibliyanhon nga pagtolon-an nga ginatudlo sang iya pastor. Bisan kon ang kaangtanan sini indi maathag nga mahangpan sa sini nga tion, ang kada panudlo sang Bibliya nagabulig sang kinahanglanon kaayo nga talagsahong paglarawan sa Kristohanon nga paghangup sang kinaiya kag personalidad sang Dios. Ang Bibliya wala lamang gindisenyo agud magsangkap sang mga kasulbaran para sa karon nga mga palaligban sang tumuluo; ang katuyoan sang Bibliya amo ang magpahayag sang matahum kag halangdon kag sang madamong dagway sang kinaiya sang Dios.

Daw ano ka bililhon . . . ang Imo mga panghunahuna sa akon, O Dios!
Daw ano ka dako ang kadamoon nila! (Mga Salmo 139:17, NASB)

Ang makahibalo sang kinaiya sang Dios isa ka katingalahan, sa bilog nga kinabuhing paninguha sa diin ginhatagan kita sang gamhanan nga mga manggad nga may kaangtanan sa divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo. Ining pinakadako sa tanan nga hilikuton nagakinahanglan sing husto nga paghan-ay sang mga dapat unahon kag sang disiplina sa kaugalingon para sa matutum nga pagtoon, pagtunaw ukon paghangup, kag paggamit sing panudlo sang Bibliya. Agud mahangpan ang mga kinaiya sang Dios amo ang higugmaon

36. Thieme, *Ang Pagkamatitud-anon sang Dios*, Dugang sa Basahon A.

Siya. Ini nagahan-ay sing katuyoan mismo sang aton mga kinabuhi.

Sa espirituhanon nga pagkabatan-on ang tumuluo wala sing ikasarang kag abilidad agud higugmaon ang Dios. Ang sobra ka pagkamatinuuron, pagbatyag, pagkamabinatyagon isa ka sayup nga pagpaathag subong ang gugma para sa Dios. Sa tinuud nga panghitabo, agud sarang *higugmaon* ang Dios kinahanglan *kilalahon* sang tumuluo ang Dios. Ini nagakinahanglan sang pagtoon kag paghangup sang panudlo sang Bibliya.

Ang Dios indi makit-an. Ang nagpakatawo nga si Jesu-Kristo amo ang makit-an “ang husto nga paglarawan sang Iya [indi makit-an] nga kinaiya” (Mga Hebreo 1:3), apang ang nabanhaw nga pagkatawo ni Kristo wala karon sa duta. Paano bala higugmaon sang tumuluo ang isa ka tawo nga wala pa gid niya makit-an (1 Pedro 1:8)?

Nakilala kag ginahiguma naton ang Dios pinaagi sa Iya Pulong. Sa pagkatinuud, ang panudlo sang Bibliya amo ang hunahuna ni Kristo (1 Mga Taga-Corinto 2:16). Ang panudlo sang Bibliya nagapahayag sa aton sang mga hiyas sang Dios, sang Iya kinaalam, sang Iya gugma para sa aton, sang Iya dalayawon kag madaugon nga pamaagi sang pamalaod nga dapat sundon. Ginahigugma naton ang Dios kon ang aton mga kalag nasilsilan sang panudlo sang Bibliya agud nga makahunahuna kita sang Iya mga panghunahuna, makapakig-ambit sang Iya palanan-awon, kag mahamuut kag mapasalamaton sang Iya perpekto nga pagkamatinud-anon kag sang walay katumbas nga grasya. Ang pagtoon sang panudlo sang Bibliya nagakinahanglan sang malawig nga panahon; ang paghigugma sa Dios indi magaabot sa bilog nga gab-i lamang. Kondi pagkatapos sang mga tinuig sang matutum nga pagtoon sang Pulong sang Dios, magaabot ang adlaw nga ang tumuluo magmata kag makahunahuna nga si Jesu-Kristo iya pinakamaayo kag pinakahirop nga abyan. Amo ina ang pinakadako kaayo nga tikang halin sa espirituhanong pagkabatan-on padulong sa espirituhanong pagkagulang. Amo man ina ang mangin umpisa sang espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon.

ANG SULUNDAN PARA SA ESPIRTUHANONG PAGTAHOD KAG PAGPALANGGA SA KAUGALINGON

Ang espirituhanong pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon sang tumuluo ginsunud sa duha ka mga nag-una:

1. ANG DIVINE NGA PAGTAHOD KAG PAGPALANGGA SA KAUGALINGON kag,
2. ANG ESPIRTUHANONG PAGTAHOD KAG PAGPALANGGA SA KAUGALINGON SANG PAGKATAWO NI KRISTO nga nagapuyo sa kinaunahan nga halimbawa sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo.

Ang Dios makahimo maghigugma sang perpekto lamang. Tungud kay Siya hingpit nga pagkamatarong, ang Dios nagahigugma sang Iya kaugalingon. Bug-os Siya nga takus sang Iya kaugalingong mapiliton, malig-on kag indi magpauyon-uyon nga gugma. Dira sa kinaiya sang Dios, gani, matukiban naton ang tunay kag panguna nga sulundan para sa espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon: ang Iya perpekto nga gugma nagaangay sa Iya kaugalingong perpekto nga pagkamatarong. Ang Dios may bug-os nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon kag nakakita sang pamaagi agud himoon ang

espirituhanong pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon nga andam para sa tumuluo sa Panahon sang Simbahan.

Ang pagkatawo ni Kristo amo ang sulundan para sa espirituhanong pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon para sa harianon nga pamilya sang Dios. Ang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo amo ang nangin kinaunahan nga gindisenyo para sa pagkatawo sang aton Ginoo, isa ka regalo halin sa Dios nga Amay nga ginhatag sang kinaunahan nga Christmas ukon pasko.³⁷ Sa sulud sang bilog nga panahon sang Iya unang pagkari ang pagkatawo ni Jesu-Kristo nagpuyo kag padayon nga nagpanghikot sa sulud sang kinaunahan nga halimbawa sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo. Bisan pa nga ginsulay sing mas labaw pa sa bisan ano nga butang nga aton nahibaloan, wala gid Siya nagpalagyo sa plano sang Amay; wala gid Siya naggowa sa divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo.

Sa unang inadlaw sing pagkabatan-on, ang pagkatawo ni Jesu-Kristo nagtoon sing panudlo sang Bibliya kag nagkinabuhi pinaagi sa panudlo sang Bibliya nga ara sa Iya kalag. Sugod sang Iya kabatan-on Siya “nagapadayon sa pagdugang sang kinaalam [panudlo sang Bibliya] kag kataason, kag nakahamut-an sang Dios kag sang tawo” (Lucas 2:52, NASB). Ini nga sulundan nagpadayon sa bilog nga panahon sang unang pagkari sang aton Ginoo. Ang panudlo sang Bibliya amo gid ang ginhatagan sang una nga pagtamod sa Iya kinabuhi (Mateo 4:4; Lucas 11:28; Juan 7:15-16; 8:25-27). Ang Iya kinatapusan nga mga pulong didto sa krus indi lamang isa ka kinutlo sa Balaan nga Kasulatan, kondi ang Balaan nga Kasulatan nga Iya ginkutlo amo ang nangin pasidungog sa Amay subong “Dios sang pagtolon-an” (Lucas 23:46; cf. Mga Salmo 31:5).³⁸ Sa pagkatawo ni Kristo, ang panudlo sa Bibliya nagahimo sang kaugalingong gugma para sa Dios, sa diin indi malikawan nga nagresulta sang espirituhanong pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon.

Kon magtoon kita sing malig-on nga pagpamatuud sang pagtilaw, aton mausisa ang espirituhanong pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon sang aton Ginoo subong ini nag-uswag halin sa espirituhanong pagkinaugalingon padulong sa espirituhanong pagkahamtong. Makita naton nga Iya ginhan-ay ang unang halimbawa para sa aton espirituhanong pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon.

ANG PAGHIBALO KON SA ANO NGA PAMAAGI MAGKINABUHI KAG KON SA ANO NGA PAMAAGI MAPATAY

Ang tumuluo nga may espirituhanong pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon nagadepende lamang sa Dios apang indi sobra nga nagadepende lamang sa iban nga mga tawo. Ang kahilwayan ukon pagkakinaugalingon sa iya kalag nagabulig sa iya ikasarang para sa makahuluganon kag nagapadayon nga kaugalingong mga kaangtanan. Ang tagsa ka Kristohanon nagakinabuhi sa kalibutan sang mga tawo. Ang pipila ka mga tawo magahigugma sa iya, ang iban magpabaya lang sa iya, ang iban magtamay sa iya. Para sa kadamoan, pirmi siya magpabilin nga langyaw ukon wala makilal-i. Bisan pa nga ginapalibutan sang

37. Thieme, *Christian Integrity*, 10-13.

38. Thieme, *The Blood of Christ* (2002), 25.

mga tawo, ang tagsa ka tumuluo dapat maghimo sang madamo nga mga butang para sa iya kaugalingon. Kinahanglan mag-isip siya sa iya kaugalingon nga mga panghunahuna, maghimo kag maghan-ay sang iya kaugalingon nga mga dapat unahon, maghimo sang iya kaugalingon nga mga desisyon, mag-antos sang iya kaugalingong kasakit, kag sa kinatapusan maghimo sang iya kaugalingong pagkamatay.

Ang mausisaon nga pagkakinahanglanon kaayo sang espirituhanong pagtahod kag pagpalangga sang kaugalingon madramahon nga makit-an sa kamatuuran nga wala sing bisan isa nga puwede mapatay sa kamatayon sang iban nga tawo. Ang mga abyan puwede magpabilin nga maunungon kag ayhan magapalipay, apang kon ang tion para sa kamatayon mag-abot, ang kada isa magabiya sang nagaisahanon. Kag wala sing bisan sin-o nga mag-antos sing kasakit sang iban, magbatyag sing mga balatyagon sang iban, ukon mag-isip sing mga panghunahuna sang iban. Pirmi nga may bahin sang pagkadali matandog, pagkamaloloy-on, kag pagpadasig halin sa isa ka tawo padulong sa iban, apang sa ulihi ang labing kinahanglanon nga mga hilikuton sang kinabuhi nagakinahanglan sang espirituhanong pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon sang kada isa ka tumuluo.

Ang isa sa pinakadako nga mga mahimo sa kinabuhi amo ang abilidad agud kilalaho kag ipaanggid ang pagkinabuhi sa pagkapatay. Ang kinabuhi diri sa duta nagalakip sang panahon sa diin ang kada isa nakahibalo nga siya mapatay; ang mapatay bahin sang pagkinabuhi. Pinaagi lamang sa pag-atubang sang kamatuuran nahanungud sang kamatayon nga may maangayon nga pagtolon-an nga makahimo ang bisan sin-o nga tumuluo nga makaatubang sang kinabuhi halin sa divine nga palanan-awon (Mga Taga-Filipos 1:20-21). Kag pinaagi lamang sa pag-antos para sa pagpakamaayo kag pagtuman sang mga bahin sang espirituhanong pagkagulang nga ang tumuluo puwede magkilala kag magpaanggid sang pagkinabuhi kag sang pagkamatay kag subong resulta sina makapulus halin sa pag-antos.

Ang tagsa ka tumuluo dapat indi lamang magtoon kon sa ano nga pamaagi magkinabuhi kondi magtoon man kon sa ano nga pamaagi mapatay. Ang mangin buhi indi buut silingon nga ang tawo may gamay lamang nga panghunahuna sang kon paano magkinabuhi, sang kon sa ano nga pamaagi tumanon ang mahimong mahitabo nga masarangan sang tawhanong kinabuhi. Indi man ang mangin sakup sang harianon nga pamilya sang Dios nagakahulugan nga ang isa ka tumuluo nakahibalo kon sa ano nga pamaagi dumalahan ukon tuytuyan ang iya kaugalingon subong isa ka espirituhanong halangdon. Ang isa ka Kristohanon indi sa gilayon nga nakahibalo sang unang butang nahanungud sa Kristohanon nga pamaagi sang pagkinabuhi kag sang hanas nga pamaagi sang pagtuman sang kabubut-on, katuyoan, kag plano sang Dios para sa Panahon sang Simbahan. Sa pagkatinuud, ang pag-angkon sang kinabuhi nga walay katapusan wala nagapasalig nga nakahibalo siya kon sa ano nga pamaagi maagyan ang pagkinabuhi diri sa duta padulong sa pagkawalay katapusan nga may pagsalig kag kalig-on.

Pagkatapos sang kaluwasan dapat magtoon kita sang panudlo sang Bibliya agud makahibalo kon sa ano nga pamaagi magkinabuhi kag mapatay sa kauswagan man ukon sa kalisdanan, sa kalipay man ukon kasakit, kaupod man ang iban ukon nagaisahanon. Bisang pagtoon sing panudlo sang Bibliya isa ka butang nga ang tagsa ka tumuluo dapat maghimo para sa iya kaugalingon—sa idalum sang pagpanudlo nga buluhaton sang pagpangalagad sang iya pastor-manunudlo. Ang tagsa ka Kristohanon dapat maghimo sang iya kaugalingon nga mga desisyon agud hatagan ang panudlo sang Bibliya sing una nga pagtalupangud sa iya kinabuhi, agud magtipon sa kon diin ang Pulong sang Dios ginatudlo,

agud mapun-an sang Balaan Espiritu samtang siya nagapamati, agud makahatag sing bug-os nga pagtalupangud kag paghunahuna sa mensahe sang pastor, agud magtoo sa kamatuuran, agud magamit sing husto ang panudlo sang Bibliya nga iya nahangpan. Amo ini ang ginapakahulugan sang Bibliya kon nagalaygay sa aton nga “pakamahalon ukon huptan [bantayan, ukon tipigan] ang paghangup.”

Siya nga nagatipon sing kinaalam nagahigugma sang iya kaugalingon nga kalag;
siya nga nagakalipay sang paghangup nagauswag. (Mga Hulubaton 19:8, NIV)

Agud “makatipon sing kinaalam” kag “nagakalipay sang paghangup” ini nagalarawan sang pagkamatutum sang tumuluo pinaagi sa padayon nga pagtoon kag paggamit sang panudlo sang Bibliya sa sulud sang malawig nga panahon. Sa tanan nga mga bahin ukon lintang sang espirituhanon nga pagtubo, nagakinahanglan siya sing adlaw-adlaw nga pagkaon halin sa panudlo sang Bibliya.

Agud higugmaon ang “iya kaugalingon nga kalag” amo ang paglarawan sang espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon. Ining makatarunganon nga gugma para sa kaugalingon, nga gin-imponan sang “[pag]uswag,” nagapahayag sang sulundan sing pagtubo sa espirituhanon nga pagkagulang. Ang tumuluo nagatubo sa pagkaespirituhanon pinaagi sa “[pag]tipon sang kinaalam” kag magsulud sa espirituhanong pagkagulang kon maagum na niya ang espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon. Samtang ang espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon ginpalig-on, ginpabakod, kag natilawan sa idalum sang sobra nga kabug-aton sang pag-antos para sa pagpakamaayo, nagatubo siya sa kada lintang ukon bahin padulong sa espirituhanon nga pagkahamtong. Siya “nagauswag” sa sulud sang bilog nga panahon sang sini nga mga panghitabo.

Amo ini kon sa ano nga pamaagi ang Kristohanon makatoon agud magkinabuhi kag mapatay para sa iya kaugalingon. Kon ang hunahuna ni Kristo nasilsil na kag natunaw ukon nahangpan sa sulud sang kalag sang tumuluo, ina nga tawo nagaangkon na sang espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon. Sa sulud sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo ang mga putli nga kaayo sang pagkatawo ni Jesu-Kristo naporma sa iya (Mga Taga-Roma 13:14; Mga Taga-Galacia 4:19; 1 Pedro 2:9b), lakip ang dako kaayo nga kinaugalingong gugma sang aton Ginoo para sa Amay (Juan 15:10). Halin sa iya kaugalingon nga gugma para sa Dios kag sang panghunahuna sa divine nga palanan-awon, niyan ang tumuluo may pagkakontento, kalig-on, kalinong, kag tanang iban pa nga mga kinaiya sang espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon sa diin magaatubang sang mga hangkat sang pagkinabuhi kag pagkamatay.

Huo, bisan pa nga maglakat ako sa kapatagan sang landong sang kamatayon,
Wala ako sing kahadlokang nga kalautan:
Kay *ikaw* kaupod nakon. (Mga Salmo 23:4a, KJV)

ANG MGA KINAIYA SANG ESPIRITUHANONG PAGTAHOD KAG PAGPALANGGA SA KAUGALINGON

Ang espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon puwede ipaathag sing klaro subong nga may katorse ka mga kinaiya.

1. **ANG UMPISA SANG PAGKAKONTENTO.** Ang pagkakontento, ukon ang ikasarang para sa pagkalipay sa karon nga kahimtangan sang isa ka tumuluo, nagaumpisa sa espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon, nagabakod kag nagabakod sa espirituhanon nga pagkinaugalingon ukon pag-isahanon, kag nakalambot sa pinakaputok-putok sang espirituhanon nga pagkahamtong (2 Mga Taga-Corinto 12:10; 1 Timoteo 6:6-8; Mga Hebreo 13:5). Sa espirituhanon nga pagkagulang, ang pagpakig-ambit sang kalipay sang Dios amo ang pinakadako kaayo kag pinakaepektibo nga kagamitan kag paagi sa pagsulbar sing palaligban sang Kristohanon (Mga Taga-Filipos 4:11).

2. **PAGKALIG-ON SANG PANGHUNAHUNA.** Ang naglig-on nga panghunahuna naghalin sa padayon kag husto nga paggamit sang panudlo sang Bibliya sa kalisdanan kag sa kauswagan (Mga Taga-Filipos 4:12-13).

3. **PAGKAMAKALMAHON NGA KLARONG TUNGUD SA PAGSALIG SA KAUGALINGON.** Ang pagsalig sa kaugalingon amo ang kinaiya sang tumuluo nga makahimo sing mapinadayunon kag sa husto nga nagagamit sing panudlo sang Bibliya sa kinabuhi kag napamatud-an na ang pagkaepektibo sang panudlo sang Bibliya sa iya kaugalingon nga kinabuhi (Santiago 1:22-25).

4. **ANG PAGKAHANAS SANG GRASYA SA KINABUHI.** Ang tumuluo nga may espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon nagadayaw sa pagkabililhon sang pagpasangkad sang grasya sang Dios padulong sa iya nga wala sing pagtuis sa sinang palakat sang grasya padulong sa lisensya sang antinomian (Mga Taga-Roma 6:1). Dugang pa, ginapakita niya ang magrasyahon nga panghunahuna sa iban nga mga tawo nga wala nagatuis sing pagtugot padulong sa pagpauyon-uyon sang pagkamatinud-anon (Mga Taga-Roma 12:10).

5. **ANG PAGKAHANAS SING PAGTOLON-AN SA TINUUD NGA PANGHITABO.** Ang espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon nagapahanas sa tumuluo sa tinuud nga panghitabo pinaagi sa pagpadayon sang iya pagpaubus, pinaagi sa paglikaw sang sobra ka dako nga handum kag paglinumbaanay, pinaagi sa pagpauswag sang espirituhanon nga kaabtik sang paghangup, espirituhanong pagkinaugalingon, kag sang kaabtik magpakadlaw (Mga Taga-Roma 12:3; Mga Taga-Efeso 4:23).

6. **MAAYO NGA MGA DESISYON HALIN SA KAHIMTANGAN SANG PAGKABAKOD.** Ang divine nga pamunoan sang gamhanan nga palasyo sang Dios amo ang duug ukon kahimtangan sing kabakod sa diin ang maayong mga desisyon mahimong mahitabo, nga nahasuno sa panghunahuna sing divine nga palanan-awon—sa Ganhaan 4—kag sang kabangdanan halin sa kinaugalingon nga gugma para sa Dios—sa Ganhaan 5 (Mga Taga-Efeso 6:10; Mga Taga-Filipos 2:2; Mga Taga-Colosas 1:11).

7. ANG UMPISA SING KINAUGALINGON NGA PAGDUMALA SANG KAUGALINGONG KINABUHI. Ang espirituhanon nga kahilwayan ukon pagkinaugalingon nakatukod sa pinakadako nga paggamit sang harianon nga pagkapari sang isa ka tumuluo, sa diin ang tumuluo nagahalili sang iya kaugalingon sa atubangan sang Dios. Ang iya hustong pananaw sa kinabuhi nakapuntirya sa Dios kay sa mga tawo (Mga Taga-Colosas 2:7; Mga Hebreo 12:2-3).

8. ANG KAPUSLANAN SANG ESPIRITUHANONG PAGTAHOD KAG PAGPALANGGA SA KAUGALINGON SUBONG ANG KAGAMITAN KAG PAAGI PARA SA PAGESULBAR SANG PALALIGBAN. Ang espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon nagasulbar sang mga palaligban nahanungud sang pagkaindi nagakaigo, kahadlok, pagkatublag sang balatyagon, pagkawala sang pagkakilala sa pagkatawo, kag pagkawalay kasigurohan nahanungud sang katuyoan ukon kahulugan sang kinabuhi (2 Timoteo 1:7). Dugang pa, ang tumuluo nga may espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon nagasulbar sang iya kaugalingon nga mga palaligban suno sa panudlo sang Bibliya nga iya nahibaloan kay sa magpakadto pakari para sa pagpalaygay kag sang espirituhanon nga pagpahinumdom. Ginapananaw niya ang mga kalisdanan subong mga kahigayonan agud gamiton ang panudlo sang Bibliya sa iya kalag (2 Timoteo 2:3-4).

9. ANG UMPISA SING KINAUGALINGON NGA PAGHANGUP SANG MADANGATAN. Ang kaugalingong paghangup sing madangatan sang tumuluo mahimong mas mabakod samtang nagauswag siya sa sulud sing bilog nga panahon sing tatlo ka mga bahin sang espirituhanon nga pagkagulang. Ang kahulugan, katuyoan, kag pagpaathag sang iya kinabuhi mahimong klaro samtang ginasulbar niya ang iya mga kaangtanan sa Dios, sa kaugalingon, kag sa mga tawo.

10. ANG EPISTEMOLOGICAL REHABILITATION PAGKATAPOS SANG KALUWASAN. Ang epistemology amo ang pagtoon sang kaalam mismo, nagapatumod sang pamangkotanon nga kon sa ano nga pamaagi ang tawo nakahibalo sang kon ano ang iya mga nahibaloan. Pagkatapos sing kaluwasan ang tumuluo dapat maghatag sing bug-os nga panghunahuna sa bag-o nga ginahalinan sang kamatuuran, ang panudlo sang Bibliya, sa idalum sang buluhaton sing pagpangalagad sa pagpanudlo sang nakahanda na nga tinon-an, sang pastor nga may teyolohiyang husto nga Kristohanong pagtolon-an nga napun-an sang Espiritu. Ang tumuluo dapat makaangkon sang bag-o nga katukuran sang kasayuran sing mga pagtolon-an pinaagi sa pagtoon kag pagtunaw ukon paghangup sang Pulong sang Dios pinaagi sa pagtoo, kay “ang matarong [tumuluo nga may ginpaangkong divine nga pagkamatarong] magakinabuhi pinaagi sa pagtoo” (Mga Taga-Roma 1:17, NIV). Ang epistemological rehabilitation pagkatapos sang kaluwasan amo ang pamulong nga nagalikop sing tanan nga panudlo sa Bibliya nga naton-an sang tumuluo sa sulud sang panahon halin sa kaluwasan padulong sa espirituhanon nga pagkagulang. Ini nga pagkabag-o sang panghunahuna nagalakip sang tanan nga butang halin sa paghangup sang pagkaespirituhanon kag kon sa ano nga pamaagi tumanon ang pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios, agud kahamut-an ang porpolyo sang indi makit-an nga mga manggad sang isa ka tumuluo, agud mahanas sa Kristohanon nga pag-antos. Ang natunaw kag nahangpan nga panudlo sang Bibliya “nagbaylo [ang espirituhanong gulang na nga tumuluo] pinaagi sa pagbag-o sang [iya] hunahuna” (Mga Taga-Roma 12:2, NASB).

11. **PAGDUMALA UKON PAGPUGONG SA KAUGALINGON.** Sa pagtuman sang mga katungdanan nga ginaupdan sang pagkinaugalingon, ang tumuluo nagabansaybansay sing pagpamugong sa kaugalingon, pagpugong sa kaugalingon, kalig-on sing pamayhon, kag kaugalingong-kahan-ayan (Mga Hulubaton 19:11; 1 Mga Taga-Corinto 14:33; 2 Timoteo 2:10).

12. **ANG BAG-O NGA PANGHUNAHUNA SA KINABUHI.** Ang kaugalingong gugma para sa Dios nagahatag sa tumuluo sang padayon nga pagbaylo sang panghunahuna, pangdahum, palanan-awon sa kinabuhi. Ang iya mga panghunahuna kag mga dapat unahon nagabaylo samtang ang iya pagtalupangud nakasentro kay Kristo nga nagaawhag sa iya sa tanan nga butang nga iya ginahimo (Juan 15:10-17).

13. **KATAKUS PARA SA MAAMUMAHON NGA PAGTUYTUY SANG DIOS SA MAPUNGGANON NGA PAG-ANTOS.** Ang espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon nagahatag sa tumuluo sing abilidad agud madumalahan ang pag-antos para sa pagpakamaayo. Ang mga kinaiya sang espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon nagahimo sa iya nga takus agud mapasaran ang pagtilaw sang maamumahon nga pagtuytuy sang Dios sa mapungganon nga pag-antos kag nagapaabante sa iya padulong sa sunud nga bahin ukon tikang sang espirituhanon nga pagkagulang, nga amo ang espirituhanon nga pagkinaugalingon (1 Pedro 4:12-16).

14. **KATUMANAN SING UNANG BAHIN SANG PINASAHI NGA KINABUHI.** Ang Dios nagdisenyo sang pinasahi nga kinabuhi para sa tumuluo sa Panahon sang Simbahan, kabahin sini amo ang kaagi kag kabahin nga indi (Mga Taga-Roma 8:10). Ang indi kaagi nga bahin sang pinasahi nga kinabuhi nagalakip sing pagpuyo sang tanang tatlo ka mga sakup sang Tatlo ka mga Persona sa Isa ka Dios. Amo ini ang dumalayon nga kahimtangan sang tumuluo sa Panahon sang Simbahan, indi ang padayong kaagi sang panghitabo. Ang bahin sing kaagi sa panghitabo sang pinasahi nga kinabuhi amo ang kahimayaan ni Kristo sa lawas sang tumuluo (1 Mga Taga-Corinto 6:20; Mga Taga-Efeso 5:1).

Ang kalainan dapat himoon sa tunga sang dumalayon, walay pagbaylo, indi mabatyan, nga pagpuyo ni Kristo subong ang Shekinah Glory kag ang kaagi sang Kristohanon sing pagkahimaya ni Kristo sa aton mga lawas (Mga Taga-Filipos 1:20-21). Ang kalainan dapat man himoon sa tunga sang dumalayon, walay pagbaylo, indi mabatyan nga pagpuyo sang Balaan Espiritu kag sang Iya indi makit-an, indi makita nga mga panghitabo sang hilikuton sa sulud sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo nga pinaagi sini ginahimaya Niya si Kristo sa aton mga lawas (Juan 16:13-14).

Ang kada bahin sang espirituhanon nga pagkagulang nagadala sing bag-o nga kaagi sing kahimayaan ni Kristo. Ining padayon nga kaagi sang panghitabo nagaumpisa sa espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon, nga ginalarawan sang pamulong nga “si Kristo . . . naporma sa inyo” (Mga Taga-Galacia 4:19). Sa espirituhanon nga pagkinaugalingon, nga amo ang sunud nga bahin sang Kristohanon nga pagtubo, ang kahimayaan ni Kristo sa pinasahi nga kinabuhi sang harianon nga pamilya igalarawan subong “si Kristo [nga ara] nagapuyo sa imo tagiposoon” (Mga Taga-Efeso 3:16-17). Sa

espirituhanon nga pagkahamtong, ang kinatapusan nga bahin sang espirituhanon nga pagkagulang, ang pinasahi nga kinabuhi igapahayag subong “si Kristo [nga ara] nahimaya sa [imo] lawas” (Mga Taga-Filipos 1:20-21).

ANG PAGLARAWAN SANG ESPIRITUHANONG PAGTAHOD KAG PAGPALANGGA SA KAUGALINGON

Ang espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon amo ang pagpahayag sing panudlo sang Bibliya nga nagapuyo sa kalag, ini nagapuyo sa kaugalingon nga panghunahuna sang isa ka tumuluo halin sa sina nga pagtolon-an; ini nagapagamit sing natunaw ukon nahangpan nga pagtolon-an sa idalum sang tanan nga kahimtangan lakip ang pag-antos para sa pagpakamaayo.

Ang Kristohanon nga nagaagum sang espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon nakatabok sa linya nga nagabahin sa tunga sing espirituhanon nga pagkabatan-on kag espirituhanon nga pagkagulang, sa tunga sang pagdepende sa pagkaespirituhanon kag espirituhanong pagkinaugalingon, sa tunga sang masiluton nga pag-antos kag pag-antos para sa pagpakamaayo. Ang espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon isa ka higantihon nga tikang sa kinabuhi sang tumuluo, ang unang bahin sing espirituhanon nga pagkagulang.

Ang tumuluo nga may espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon nagahunahuna kag nagagamit sang panudlo sang Bibliya sa kinabuhi, naawhag sang iya kaugalingong gugma para sa Dios. Makahangup siya sang igo nga pagtolon-an agud makahunahuna sing hilway, may kaisog sang iya kaugalingong mga pang-inoino kag mga paggamit sing pagtolon-an kay sa sayup nga nahaylo sang iban. Dugang pa, imbis sang matinaastaason nga ginpagrabe ang iya mga kabakod ukon ang iya mga kaluyahon, nahanas siya sa bibliyanhong pagkatinuud sang kon sin-o kag kon ano siya subong sakup sang harianon nga pamilya sang Dios kag sa amo man nga tion wala gid nawala ang panan-aw sa kon sin-o kag kon ano ang Dios. Ginabaton niya ang iya tawhanon nga mga limitasyon samtang ginahatagan niya sang pagtalupangud ang walay limitasyon nga mga katungud kag mga higayon nga ginahatag sang Dios sa kada tumuluo sa Panahon sang Simbahan. Nagagamit siya sang divine nga mga manggad; ginhimuslan niya ang iya mga pagpili.

Kon ang isa ka tumuluo nakalambot na sa espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon, indi siya makabatyag nga mapahog sang iban. Nagabalibad siya nga madumalahan ukon mangin sunudsunuran pinaagi sa pagkatublag sing tanlag ukon sang kahadlok sa mga nagapahamtang sang sayup, balaodnon nga mga talaksan sa iya. Kon natublag ang iya tanlag tungud sang sala, tawhanon nga kaayo, ukon kalautan, ginabaton niya ang iya mga salabton tungud sang iya kaugalingon nga mga desisyon, maayo man ukon malain, ukon ginasulbar ang iya mga palaligban suno sa divine nga pamalaod nga dapat sundon. Nahangpan niya ang iya katungud subong isa ka sakup sang harianon nga pamilya sang Dios agud magkinabuhi suno sa Ginoo sa pag-isahanon sang iya kaugalingon nga pagkapari. Ang iya kinabuhi indi iya sang iban nga mga tawo kondi iya sang Dios. Ang grasya sang Dios sa pangkinahanglanon nagasakdag sa iya, indi para makakinabuhi siya suno sa ginapaabot sang iban, kondi agud nga makapauyon siya sa divine nga mga mando sa pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios. Ang espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon nagapasarang sa tumuluo agud himuslan ang tanan nga mga

kagamitan kag paagi sa pagsulbar sing palaligban sa sulud sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo. Tungud nga may espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon makaumpisa na siya nga ikalipay ang kasadya kag kalinong sang hunahuna sa kada klase sang pag-antos para sa pagpakamaayo.

Ang Kristohanon nga may espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon nakahibalo nga nasakup siya sang manugdaog nga plano. Nakahangup siya kon ano bala ang gintuman sang Dios para sa iya sadtong nag-agi nga walay ginsuguran. Nakahibalo siya sa sini nga tion kon paano mag-uswag sa pamaagi sing pamalaod sang Dios nga dapat sundon. Naton-an niya nga ang katingalahan kag talagsahong walay katapusan nga palaabuton nagahulat sa iya pagkatapos sang kamatayon. Ang plano sang Dios sa pamalaod nga dapat sundon nagahatag sa iya kinabuhi sing kahulugan, katuyoan, kag kaathagan. Nagaabante siya sa kasigurohan nga ang grasya sing pangkinahanglanon magasakdag sang iya kinabuhi kag maghatag sang gahum sa iya indi mabuntog nga kabubut-on agud mangin madaugon sa bisan ano nga mga balabag ukon mga kaluyahon nga basi iya maangkon. Ang espirituhang pagkagulang kag ang padayon nga espirituhang pagtubo amo ang kadaugan sang tumuluo labaw sa mga nagabalabag sa iya, napanubli man ukon naagum.

Tungud sang espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon ang tumuluo mapiliton nga nagapadayon sing pagtoon kag paggamit sang panudlo sa Bibliya tungud kay ginahigugma niya ang Dios. Ang kinaugalingong gugma para sa Dios amo ang pinakamataas nga kabangdanan kag kaawhagan sa kinabuhi. Ang tumuluo nga may espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon sigurado nga nagapadayon sa plano sang Dios nga wala nagakinahanglan sing pag-ulointo ukon pagpahayag pinaagi sa palagowaon, nga wala nagasalig sa pagkakilala, sa pagpadasig, tambag, pangpapagsik, ukon sang pagpangdaogdaog halin sa iban nga mga tumuluo. Wala siya nagasandig sa bisan kay sin-o kondi sa Dios. Kay sa manghulam sing kabangdanan kag kaawhagan kag kalig-on sing hunahuna halin sa kalag sang kon kay sin-o dira, nagagamit siya sang panudlo sang Bibliya nga ara sa iya kalag. Wala siya sing dapat ipamatud-an sa kay bisan sin-o. Wala siya sing ginakahadlok bisan sin-o. Wala siya nagahandum sing dako nga pag-uyon sang mga tawo ukon sing pagpakita sang sobra nga mga pagsaway maayo man ukon malain sa ila dipagsapak, dipagtugot, ukon pagsalikway. Wala man siya nagahimo sing malaulipon nga pagkulukopya sang personalidad ukon pamatasan kag paghulag sang iban. Kontento siya sang iya personalidad; nakilala niya ang iya kaugalingon nga misyon kag katuyoan sa kinabuhi.

Ang espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon nagahimo sang tumuluo nga may kaugalingong kaawhagan kag kaugalingong kadumalahan, apang wala nagahimo sa iya nga matinaastaason. Madamong sigurado nga mga Kristohanon ang nagaagi sa mabudlay, batan-on nga bahin sang sobra ka pagkamasaligon nga relihiyosong panatiko, nagabutho nga mga sabat, matinguhaon nga nagapahamtang sang ila mga kaisipan sa iban nga mga tawo. Ang subong nga pagkamataastaason indi espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon. Ang espirituhang pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon nagahimo sang tumuluo nga maayong manugpamati; ang iya matuud nga pagkamapainubuson sa Ganhaan 3 sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo nagahimo sa iya nga matudloan. Ginakahamuut niya ang pagkamaloloy-on sang iban nga mga tawo kag nagakilala sang makatarunganong mga awtoridad lakip ang awtoridad sang pastor nga nagatudlo sing panudlo sang Bibliya. Ang espirituhang pagkinaugalingon

nagakahulugan nga ang tumuluo nagauswag sa sulud sang nasakupan sang Dios sa tawhanon kag espiriruthanong awtoridad, wala sa gowa sang Iya palakat sang pamalaod nga dapat sundon subong isa ka rebelde, mangangaway, ukon isa ka may kaugalingong-titulo sang hilway nga espiritu.

Ang tumuluo nakamata sa pagkatinuud sang espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon pinaagi sa pagtoon sing panudlo sang Bibliya sa gahum sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo. Sa pagtoon sang duha ka masiluton nga mga klase sing pag-antos sang Kristohanon, aton ginkilala nga kon ang isa ka sakup sang harianon nga pamilya sang Dios wala nakamata pinaagi sa pag-inoino kag paggamit sang panudlo sang Bibliya, pagauyugon siya sang kaugalingong-sugyot nga kalisdanan kag divine nga disiplina.

MAAMUMAHON NGA PAGTUYTUY SANG DIOS SA MAPUNGGANON NGA PAG-ANTOS

ANG TUNOK SA UNOD NI PABLO

SUBONG ANG UNA NGA KLASSE sang pag-antos para sa pagpakamaayo, ang maamumahon nga pagtuytuy sang Dios sa mapungganon nga pag-antos nagahimo sang duha ka katuyoan kag pagpanghikot. Ang mahangkaton nga papel sini amo ang pagpadasig sing padayon nga kakusog sing paghulag didto sa unahan sang espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon padulong sa espirituhanon nga pagkinaugalingon; ang nagapanagang nga papel sini amo ang mabalabagan siya nga mahulog sa pagkabiktima sing pagkamataastaason.

Ang espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon basi ang pinakamaluha nga bahin sang Kristohanon nga kinabuhi. Samtang ang tumuluo nagaumpisa maghunahuna para sa iya kaugalingon kag magkinabuhi pinaagi sa panudlo sang Bibliya nga ara sa iya kalag, mahimong tuison niya ang iya bag-ong natukod nga pagkinaugalingon. Puwede niya hunahunaon nga ang iya kabaskog naghalin sa kaugalingon kay sa Pulong sang Dios kag sa divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo. Samtang ginapahulag niya ang iya bag-o nga espirituhonong maskulo kag nagakalipay sa mga resulta sang espirituhanon nga pagtubo, basi malipatan niya nga ang Dios amo ang ginhalinan sang iya pagtubo.

Ang Dios sa Iya grasya wala nagahulat sang tumuluo agud mapaslawan. Kay sa tipunon kag ayohon ang nagkalaguba, ang Dios nagasangkap sang mga palaagihan sa pagtipig sang tumuluo halin sa pagkagamo sing hunahuna kag kahimtangan. Pinaagi sa grasya ang Dios nagahimo sang mapungganon nga paghulag pinaagi sa pagpadala sang pag-antos para sa pagpakamaayo. Ang maamumahon nga pagtuytuy sang Dios sa mapungganon nga pag-antos nagapahinumdom sa tumuluo sang iya pagdepende sa pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios kag nagapilit sa iya agud gamiton ang divine nga mga manggad sa idalum sing mga kahimtangan nga ang tawhanong abilidad indi makasulbar.

Subong isa ka ditumuluo, si Pablo nakatalupangud sang iya kaugalingon nga pagkamangin-alamon. Nga may bug-os nga panghunahuna kag disiplina sa kaugalingon iya ginpanghimuslan ang iya dako kaayo nga tawhanong mga manggad. Subong isa ka batan-on nga tawo siya nagapanguna sa tinon-an sang maid-id kag estriktong edukasyon. Siya niyan nagpalusut sang iya dugang nga kusog kag talagsahong mga abilidad sa paghunahuna agud makatindog sa sulud sang relihiyoso kag politikanhon nga mga katukuran sa Judea. Ang tawhanon nga kabaskog nagapasarang sa iya agud mag-abante sing madasig sa sulud sang palakat sang kalautan.

Si Pablo isa ka tawo sang pagpatuman nga nangin pirmi andam sa mga pangisip kag pagplano. Nangin pangulo siya sang sa Hudiyo nga teyolohiya kag sang Griyego nga pilosopiya ukon pangatarungan. Ang paggamit sang iya tawhanon nga pagkamangin-alamon amo ang mahimulaton nga paghingabot sa mga Kristohanon. Ginkalipay niya ang kadaugan nga natuman sang iya tawhanon nga mga abilidad; nangin ambisyoso siya para sa dugang pa nga pag-uswag. Pagkatapos nga nagtoo kay Kristo, si Pablo nagakinahanglan magtoon sang pagdepende sa divine kay sa tawhanon nga gahum, apang wala gid niya gindula ang iya mabaskog nga personalidad ukon ang iya sobra ka maalam nga pangisip. Gani, sang nakalambot na siya sa espirituhanong pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon, ara siya sa katalagman sang pagguba sang iya kaugalingon nga espirituhanong pag-abante. Basi kon maghunahuna siya nga ang iya kaugalingon nga abilidad sa pangisip nagpasarang sa iya agud mahangpan ang madalum nga mga butang sing panudlo sang Bibliya, nga sa pagkamatuud ang matunaw ukon nahangpan nga panudlo sang Bibliya nga nagpuyo sa iya kag lag tungud lamang ini sa grasya sang Dios sa pagpalakat sang pang-inoino. Agud amligan si Pablo sa iya natural nga kaluyahon sa pagkamataastaason, ang Dios nagpadala sang maamumahon nga pagtuytuy sing mapungganon nga pag-antos, nga gintawag ni Pablo nga iya mga “tunok sa unod.”

Kag tungud sini nga kabangdanan, basi kon magmatinaastaason ako tungud sang sobra ka talagsahon nga kalidad sang mga pahayag, ginhatagan ako sing tunok sa unud, isa ka anghel halin kay Satanas nga puwede magpamintas sa akon, kay basi kon magmataastaason ako. (2 Mga Taga-Corinto 12:7)

Si Pablo ginpili sang Dios agud mag-alagad subong apostol para sa mga Hentil, ang panguna kag talagsahon kaayo nga manughambal sang mga pagtolon-an sang harianon nga pamilya sang Dios. Ining mga “tanhaga” nga mga panudlo sang Bibliya wala gid ginpahayag sang wala pa ang Panahon sang Simbahan.³⁹ Tungud sang gamhanan kaayo nga desisyon sang Dios agud gamiton siya sa sining talagsahon kaayo nga pamaagi, si Pablo may pinasahi nga buluhaton sing pagpangalagad, kag ang divine nga mga pahayag nga ginhatag sa iya naglabaw sa mga bisan sin-ong iban nga apostol. Si Pedro nagkilala sang mas mataas nga paghangup ni Pablo sa panudlo sang Bibliya, nagakilala nga ang mga sulat ni Pablo “may madamo nga mga butang nga mabudlay hangpon, nga sa diin gintuis sang mga walay kahibalo kag sang indi malig-on sing panghunahuna nga mga tawo” (2 Pedro 3:15-16, NIV).

Ang Dios naghatag kay Pablo sang talagsahon kag pinasahi nga pakamaayo sa pagtudlo kag pagsulat sing panudlo sang Bibliya sa Panahon sang Simbahan, apang si Pablo gin-

39. Thieme, *Divine Outline of History*, 96-97

hatagan man sang lain pa nga pakamaayo nga gintawag ang “tunok sa unod.” Ang panudlo sang Bibliya nagapahanas sang tumuluo sa tinuud nga panghitabo; nga ang pagkamataastaason nagapahamulag sa iya sa tinuud nga panghitabo. Ang pagkamataastaason dapat mapunggan tungud kay nagapadula ini sing pagkaepektibo sing panudlo sang Bibliya sa kinabuhi sang tumuluo. Ang panudlo sang Bibliya nagasangkap sang espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon; ang pagkamataastaason amo ang pagkahamulag sang kaugalingon sa kaugalingong balatyagon. Ang pagkamataastaason amo ang maliputon nga kaaway sang espirituhanon nga kinabuhi, ang mismong panghunahuna nga ginhigkoan kag ginguba ni Lucifer, nga amo ang kinaunahang pinakabantugan sang tanang mga anghel.⁴⁰ Ang buluhaton sing pagpangalagad ni Pablo naguba kuntani tungud sang pagkamataastaason, apang ang tunok sa unod ginhatag sa iya agud matipigan siya sa panahon sang sobra ka dilikado nga katalagman.

Ang mga maalamong mga eskolar sang Bibliya nagpalagpat lamang sa kinaiya sang tunok sa unod ni Pablo, apang gintuyo ni Pablo nga indi pagsapakon ang mga detalye agud mahatagan sing dako nga pagtalupangud ang palatukuran sang maamumahon nga pagtuytuy sang Dios sa mapungganon nga pag-antos. Si Pablo nagasiling lamang nga ang Dios nagtugot kay Satanas nga magpadala sang demonyo agud padayon nga pasakitan siya. Ang trabaho sining ‘tunok nga demonyo’ nagsangkap kay Pablo sang paglarawan sing bug-os nga abilidad sang Dios agud amligan ang Iya ginapanag-iya. Ang mga kasangkapan sang Dios mas labaw sa bisan ano nga puwede maghangkat. Siya sarang makahimo bisan sang aton mga kaaway nga mga kapuslanan sa aton (Mga Salmo 76:10).

Kon ang Dios apin sa aton, sin-o bala ang makahimo magbatok sa aton? (Mga Taga-Roma 8:31b, NIV)

May mapino nga kabaliktaran sa pag-antos ni Pablo. Ang tunok nga demonyo gusto magguba kay Pablo apang nagapamilit lamang sa iya nga magdepende sa mas mataas nga mga pagsangkap sang Dios. Ang Dios naggamit sang pag-ataki ni Satanas agud tipigan si Pablo sa pagkalaglag sa amo gihapon nga sulundan sang pagkamataastaason nga kinaunahang kabangdanan sang pagkalaglag ni Satanas. Ang Dios may dalayawon nga pagkamanugpakadlaw; nga may dalayawon nga kaabtik, gintugotan Niya ang yawa nga pildihon ang iya kaugalingon. Ang makagagahum sa tanan nga Dios lamang ang may gahum agud baylohan ang pag-antos sang pagpakamaayo, kag ini nga gahum ginandam na sa aton pinaagi sa pagpuyo kag paghulag sa sulud sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo. Ang Dios makahimo maggamit sang kalisdanan para sa aton kaayohan, bisan ang sobra nga mga kabug-aton gindisenyo sang aton mga kaaway agud manakit sa aton.

Samtang si Pablo nagaantos sing grabe kaayo kag nagakatingala kon ngaa ang Dios wala nagpahaganhagan sang sakit, ang Dios nangin maabtik kaayo nga nagapakita sang Iya pagkalabaw sa kay Pablo. Ang apostol nasakitan kag nagapangita sing pagpahaganhagan, apang “sa idalum sing [amo ang mga] walay katapusan nga mga bukton” (Deuteronomio 33:27, NASB). Pinaagi sa sini nga kaagi ang kinaugalingon nga gugma ni Pablo para sa Dios nagdugang. Apang sang wala pa niya naani ang mga kaayohan sang maamumahon nga pagtuytuy sang Dios sa mapungganon nga pag-antos, si Pablo naggamit sang dimatu-

40. Tan-awa ang mga pahina 161-62.

ud nga kasulbaran kag naghimo sang sayup nga paggamit sing panudlo sang Bibliya.

ANG DIMATUUD NGA KASULBARAN KAG SAYUP NGA PAGGAMIT

Subong ang una nga bahin sang espirituhanon nga pagkagulang, ang espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon mabudlay gihapon nga bahin sa diin wala pa nag-uswag ang matuud nga mga natural nga kinaugali sang espirituhanon nga pagkahamtong sang tumuluo. Amo ina kon ngaa si Pablo mabinatyagon nga naapektuhan sang sakit sang maamuhanon nga pagtuytuy sang Dios sa mapungganon nga pag-antos. Sa mahapos mahangpan nga tawhanong pagsabat, siya naapektuhan sa malip-ot nga tion sang kabalaka bag-o makabawi sang iya pagpatawhay kag pagpugong sa kaugalingon kag pagkapasar sa pagtilaw.

Nahanungud sini [tunok sa unod] nagpakilooy ako sa Ginoo sing makatatlo nga kon mahimo magbiya ini sa akon. (2 Mga Taga-Corinto 12:8)

Ang paggamit ni Pablo sang pangamuyo nangin dimatuud nga kasulbaran sa pag-antos para sa pagpakamaayo; ang iya pagpangabay nga kuhaon ang pag-antos nangin sayup nga paggamit sing panudlo sang Bibliya.

Ang maamumahon nga pagtuytuy sang Dios sa mapungganon nga pag-antos kinahanglanon sa espirituhanon nga pag-abante sang gulang na nga tumuluo. Dapat indi gid siya maghangyo sa Dios nga kuhaon ang palaagihan sang iya pagtubo. Dapat indi gid siya magpangamuyo para kuhaon ang pag-antos para sa pakamaayo sa diin ang pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios matuman.

Ginahunahuna naton nga nahibaloan ta kon nagakaigo na ang aton pag-antos, apang ang Dios mas nakakilala sa aton sing husto kay sa pagkilala naton sa aton mga kaugalingon. Wala gid Siya nagapadala sang sobra nga kabug-aton ukon pagtilaw labaw sa aton masarangan (1 Mga Taga-Corinto 10:13), apang sa isa ka bahin nagapadala Siya sang nagakaigo nga kabug-aton agud mapadasig ang aton pagtubo. Sa tion lamang nga makita Niya nga nakapasar kita sa pagtilaw ukon sa sina napaslawan gid kita sing husto kag wala naton nalambot ang talaksan nga sa sina nagakinahanglan kita sing panahon agud mahanay kag maglig-on liwat kuhaon bala Niya ukon ibanan ang pag-antos. Kon ano man ang indi pagkuhaon sang Dios ginatuyo Niya nga aton batason kag antuson.

Ang Dios may pinasahi nga plano sa kada tumuluo. Ang iya panyempo perpekto sa tagsa ka tawo. Nagahimo Siya sang makagagahum nga desisyon agud amumahon ang pagtubo sang sigurado nga tumuluo nga may husto nga klase, husto nga kabaskugon, kag ang husto nga kadugayon sang pag-antos ukon sang kabuganaan. Ang sobra kaayo ukon gamay kaayo nga kalisdanan, sobra kaayo ukon gamay kaayo nga kabuganaan, ang sayup nga pagsinakot, ang sayup nga panyempo magapadugay kag magpaatrasado sang espirituhanon nga pag-uswag sang tumuluo. Ang tumuluo nga nagasiling sa Dios kon sa ano mga pamaagi kag kon kasan-o ipatuman ang pag-antos para sa pagpakamaayo nagapahayag nga may mas dako nga kinaalam kag mas maayo nga plano kay sa Dios. Tampalasan ini. Indi kita magdikta ukon magsugo sa Dios. Ginhambalan kita nga “magpalapit sing kinabubuton kag may pagsalig sa atubangan sang trono sang grasya” (Mga Hebreo 4:16), apang wala

kita sing katungud agud magreklamo kag magduhaduha sa labaw nga kagamhanan sang Dios, sa labing dyutay ang maghangyo para sa pagpanas sang divine nga kinaalam.

Si Pablo nakahimo sang dimatuud nga paggamit sing panudlo sang Bibliya pinaagi sa pagpangabay sa Dios nga kuhaon ang maamumahon nga pagtuytuy sa mapungganon nga pag-antos. Ang pinakamalain pa, nakahimo siya sang mas panguna nga sayup sing paggamit sang pangamuyo agud tumanon kon ano ining wala gid gindisenyo nga himoon. Ang pangamuyo isa ka gamhanan nga galamiton nga may madamong epektibong mga kagamitan. Apang ang mga Kristohanon wala nagapangamuyo para sa kabaskog ukon sang katawhayan halin sa pag-antos para sa pag pakamaayo, tungud kay ang iya kabaskog kag katawhayan nagahalin sa paggamit sang natunaw kag nahangpan nga panudlo sang Bibliya sa espirituhanon nga pagkagulang.

Sa mga binilyon ka mga tuig ang nag-agi ang Dios nagtukod sing palakat sang paghatag sing kabaskog sa harianon nga pamilya. Ina nga palakat amo ang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo. Ang paggamit sang divine nga mga manggad isa ka hilikuton sang pagtoon kag paggamit sing panudlo sang Bibliya, indi hilikuton sang pagpangamuyo. Kasami gid nga ang tumuluo wala nakahangup sang iya pag-antos tungud kay ginsalikway ukon nagpanagang siya sa panudlo sang Bibliya. Nagapabilin siya nga wala sing nahibal-an sang gamhanang mga kagamitan kag paagi sing pagsulbar sang palaligban nga iya sang harianon nga pamilya.

Kasami nga, ang mga tumuluo nga ara sa idalum sang kabug-aton nagapangabay sa Dios sang milagro, apang ang mga milagro indi mga kasulbaran sa pag-antos para sa pagpakamaayo. Pinaagi sa paghimo sang milagro nga may kalabutan sa gilayon nga pagkuha sang kabug-aton, ang Dios magapanas sang iya kaugalingon nga palakat kag pamaagi para padasigon ang espirituhanon nga pag-abante sang tumuluo. Para sa makagagahum, gamhanan sa tanan nga Dios, wala gid sing mas mahapos kay sa milagro. Ang mga milagro nagapahayag lamang sang iya makagagahum nga desisyon; wala sila nagakinahanglan sang sigurado nga kabubut-on sang tawo ukon sang bisan ano nga paghulag sang hilway nga kabubut-on sang tawo.

Ang tumuluo dapat hilway magpili nga magpuyo sa sulud sang palasyo sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo. Didto dapat magtoon kag hangpon niya ang panudlo sang Bibliya. Dapat padayon man niya gamiton ining nahangpan nga panudlo sang Bibliya sa bilog nga panahon sang pag-antos para sa pagpakamaayo. Tapuson sang Dios ang pagtilaw sa iya kaugalingong perpekto nga panahon (1 Mga Taga-Corinto 10:13). Ina isa ka divine nga saad, agud nga ang natural nga handum sang tumuluo para sa katawhayan halin sa kabug-aton mahimong isa ka bahin sang pagsalig sa Dios. Ang tumuluo nga may sigurado nga kabubut-on nagaagum sang kabaskog pinaagi sa paggamit sing panudlo sang Bibliya, pinaagi sa pagbansaybansay sang iya kaugalingon nga hunahuna sa diin nasilsilan sang panghunahuna sang Dios, indi pinaagi sa pagpanilag sang labaw sa kinaiyahan nga mga panghitabo.

Ang dimatuud nga mga kasulbaran sa kaugalingong pag-antos sang isa ka tawo naga-lakip sang mga milagro kag sang sayup nga paggamit sang pangamuyo; ang tanang matuud nga mga kasulbaran kinahanglanon kaayo nga mga bahin sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo. Aton na naton-an kag nausisa ining mga kagamitan kag paagi sa pagsulbar sang palaligban para sa espirituhanong pagkabatan-on kag espirituhanong pagkagulang sa unang bahin. Nagalakip sila sang panumbalik, pagbansaybansay sang

pagtoo nga may kapahuwayan, paglaum, putling gugma, kag sang pagpakig-ambit sang kalipay sang Dios.

ANG DIVINE NGA PAGLAYGAY PARA KAY PABLO

Klaro nga wala ginsabat sang Dios ang mga pangamuyo ni Pablo. Wala niya ginkuha ang tunok sa unod, kag wala man Siya nagsabat sa bisan ano nga pamaagi luwas sa pagpadayon sang pag-antos ni Pablo. Sa kadugayan, pagkatapos nga ginliwat ni Pablo ang iya kinahanglanon kaayo nga pangabay sa makatatlo nga mga higayon, ang Dios nagpahinumdom sa bantugan nga apostol sing panudlo sang Bibliya nga iya na nahibaloan.

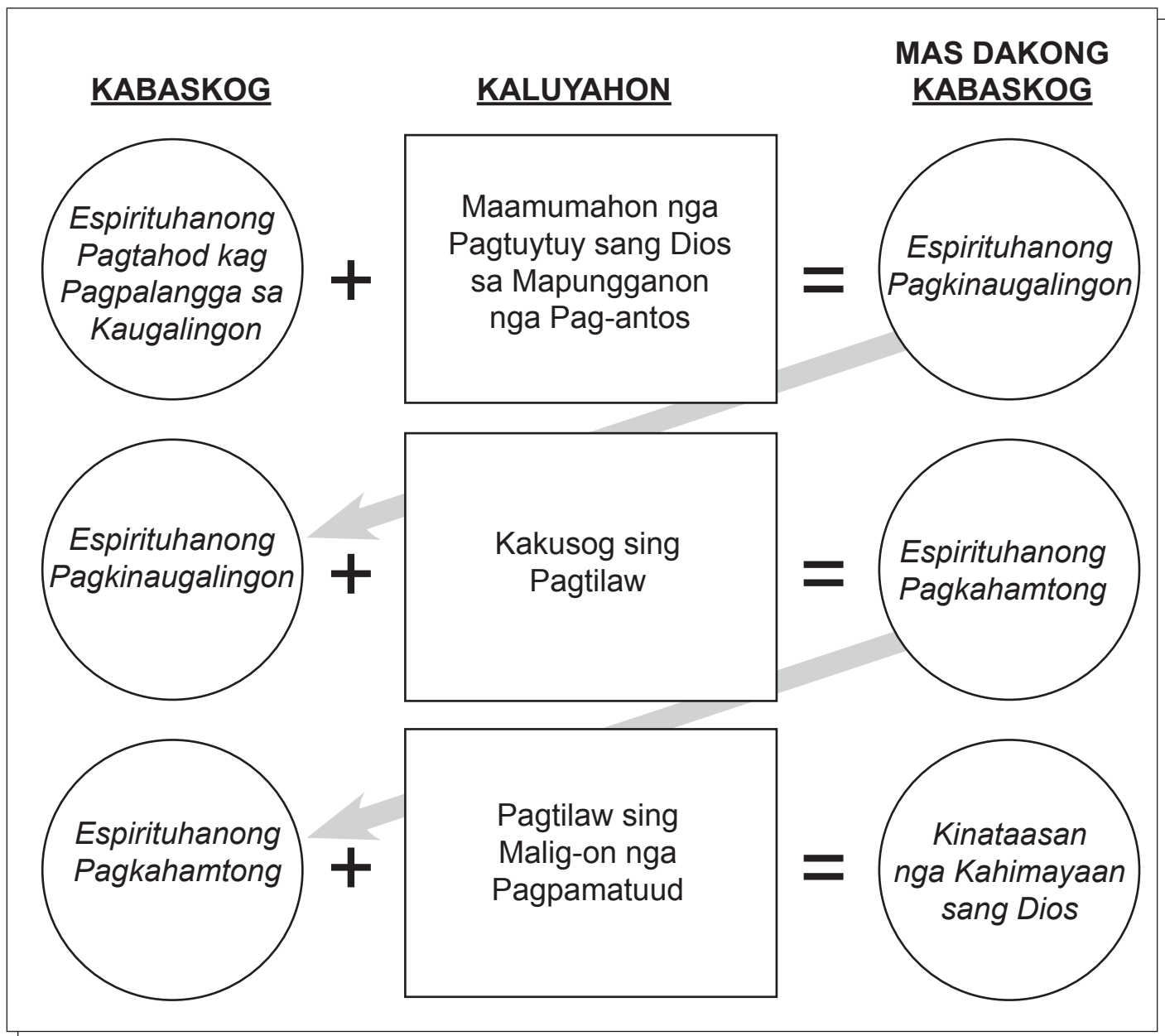
Niyan ginsiguro Niya sa akon; “Ang Akon grasya [nangin kag sa gihapon] na-gakaigo para sa imo, kay ang gahum maagum sa kaluyahon.” (2 Mga Taga-Corinto 12:9a)

Aton na nasueto ang sulundan sang katumanan sa sini nga bersikulo. Ano bala ang “gahum” sa sini nga kahimtangan sang panghitabo, kag kon ano ang “kaluyahon”? Ang gahum amo ang divine nga pagkamakagagahum sa tanan nga subong nahimong andam na para sa tumuluo sa kada bahin sang espirituhanon nga pagkagulang pinaagi sa pagpuyo, pagpanghikot, kag sa kakusog sing paghulag sa sulud sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo. Ang pagkamakagagahum sang tanan nagapanghikot sa gulang na nga tulumuo sa porma sang espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon, espirituhanon nga pagkinaugalingon, ukon sa espirituhanon nga pagkahamtong.

Ang mga kaluyahon amo ang pag-antos para sa pagpakamaayo, nga ginapaagum sang Dios sa tumuluo sa kada bahin sining espirituhanon nga katumanan. Ang Dios nagapadala sing mga kaluyahon sang maamumahon nga pagtuytuy sang Dios sa mapungganon nga pag-antos, sang kakusog sing pagtilaw, ukon pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud agud nga ang tawo makaagi sang mga kaluyahon pinaagi sa pag-antos nga indi masulbar sang tawo. Ang Dios nagasangkap sang gahum sa sulud sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo, nga gingamit sang tawo sa iya pagkawalay mahimo kag nagapamu-nga sang ginpadasig nga espirituhonong pagtubo.

Busa, magapabugal ako nga may labing dako nga kalipay nahanungud sang akon mga kaluyahon agud nga ang gahum ni Kristo magpuyo sa akon. (2 Mga Taga-Corinto 12:9b)

Amo ini ang pagpabugal nga indi sa pagpakahulugan sing pagdayaw sa kaugalingon kondi subong ang pagpakita sang pagpakighiusa. Ang pagpabugal ni Pablo nagapahayag sing iya sobra nga pagkahamuut sing pagpasakup sa pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios. Ang subong nga pagpabugal nagapahayag sang pagpasakup sa palakat sang Dios kag amo ang kabaliktaran sang pagkamataastaason. Gani si Pablo nagapahayag nga ang maamumahon nga pagtuytuy sang Dios sa mapungganon nga pag-antos nangin epektibo sa iya kinabuhi. Ang divine nga pag-amlig batok sa pagkamataastaason nangin malampuson tungud sang iya sigurado nga kabubut-on sa paggamit sang natunaw kag nahangpan nga panudlo sang Bibliya nga ara sa iya kalag. Nagauntat na siya sa pagbatyag

ANG GAHUM MAAGUM PINAAGI SA KALUYAHON

sang kasubo para sa iya kaugalingon, sang siya nagpakilooy sa Dios nga kuhaon ang sakit. Kay sa magtutok na lang sa iya kaugalingon kag sa iya mga palaligban, si Pablo karon nakatutok sa paghatag sing bug-os nga pagtalupangud sa persona ni Kristo.

Ang pag-antos ni Pablo wala nagbaylo. Ang iya tawhanon nga kaluyahon wala nagbaylo. Ang iya makasasala nga kinaiya wala nagbaylo. Ang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo wala nagbaylo. Ang nagbaylo amo ang panghunahuna ni Pablo. Nag-umpisa na siya sa paggamit sing panudlo sang Bibliya nga iya nahibaloan sa mga kahimtangan sa kon diin nahitabo sa iya. Nahinumduman niya ang panudlo sang Bibliya, nag-umpisa sa paghunahuna sing maangayon, naggamit sing divine nga mga kagamitan kag paagi sa pagsulbar sang palaligban, kag nakabawi sing husto nga pagdumala sang iya kinabuhi. Sa lain nga mga pamulong may mga pat-ud nga mga palatukuran kag mga disiplina nga puwede lamang maton-an pinaagi sa pag-antos.

Ang pag-antos sa mismong kaugalingon sini wala sing kaayohan. Ang kahulugan kag

pakamaayo pinaagi sa pag-antos nakadepende sa pagpakita sing pagpamatuud sang divine nga grasya kag gahum sa kinabuhi sang tumuluo. Ang pagkamakagagahum sa tanan nagapanghikot pinaagi sa Pulong sang Dios nga nagapuyo sa kalag sang tumuluo. Halin sa panudlo sang Bibliya nagagowa ang kinaugalingong gugma para sa Dios nga nagaresulta sang espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon, kag ina nga kabaskog sa sulud sang kalag nagasangkap pa gid sang mas dako nga ikasarang agud higugmaon ang Dios.

Ang pag-antos para sa pagpakamaayo maathag nga nagalarawan sing grasya sang Dios. Ang pag-antos nagabaylo sang paghimaya sa kaugalingon padulong sa paghimaya sa Dios, nga amo ang pagsimba, paghigugma, kag pagdayaw sa dakong pagtahod sa Dios. Ang pagpabugal ni Pablo indi ang makusog, hayag nga naandang pagpabugal sang mga hambogero. Sa baylo, masaligon kag sigurado siya, indi sang iya kaugalingon, kondi sang pagkaepektibo sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo. Naghiwat siya sa paghinumdum sing kinaiya sang Dios, sang Iya plano sang pamalaod nga dapat sundon, kag sang grabe ka pinasahi nga mga manggad nga andam para sa kada tumuluo sa Panahon sang Simbahan. Ang pagpabugal, diri sini, amo ang panghunahuna sang kalag nga amo ang perpekto nga halimbawa sang espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon.

Nga ginpahinumduman sang mga kasangkapan sang grasya sang Dios, si Pablo nagpahayag sang iya bug-os nga pagsalig sa pamaagi sing pagpalakat sang Dios nahanungud sang pag-antos para sa pagpakamaayo. Karon nga nagahunahuna na siya sing panudlo sang Bibliya, nahinumduman niya ang ginpasangkad pa gid nga bahin sing panudlo sang Bibliya nga nag-awhag sa iya agud batason ang iya tunok sa unod. Nahinumduman niya nga ang kinaunahang halimbawa sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo nagsakdag sang pagkatawo ni Ginoong Jesu-Kristo sa sulud sang bug-os nga panahon sang Iya una nga pagkari. Si Pablo nagasambit sang kinaunahang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo subong “ang gahum ni Kristo.”

Sa kinaunahang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo si Kristo nakaagum sang espirituhanong pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon, espirituhanong pagkinaugalingon, kag espirituhanong pagkahamtong. Perpekto Niya nga gintuman ang plano sang Amay, nga naglakip sang pag-antos para sa pagpakamaayo, kay “bisan nga Siya amo ang Anak, nakatoon Siya sang pagkaminumanon sa mga butang nga Iya gin-antos” (Mga Hebreo 5:8, NASB). Amo man nga pamaagi sing pagpalakat sang pag-antos para sa pagpakamaayo nga ginabatas ni Pablo sa nagalakat nga divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo, kag sa sina aton ginabatas sa karon nga mga adlaw, ang nangin palaagihan sang pagpadasig sang espirituhanong pagtubo sang pagkatawo ni Kristo.

Kay sa sini nga kabangdanan natukiban ko ang pagkakontento sa kaluyahon, sa pagkahuya tungud sang pagbutangbutang, sa mga kabug-aton, sa mga paghingabot, mga kasakitan tungud kay Kristo, kay kon ako maluya, niyan gamhanan ako. (2 Mga Taga-Corinto 12:10)

Ang “pagkakontento” amo ang ikasarang para magkalipay, amo ini ang pagpaayaw-ayaw ukon pagkahamuut sing husto sang tumuluo sa mga pakamaayo nga ginahatag sang Dios sa iya. Ang espirituhanong gulang na nga tumuluo nga ara sa nagapanghikot nga divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo makahimo mag-ambit sing kalipay sang Dios sa ta-

nan nga mga kahimtangan, subong nga ang pagkatawo ni Kristo sa kinaunahang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo nag-angkon sang kalipay sa sulud sang kalag didto sa krus samtang ginahukman tungud sang mga sala sang katawhan (Mga Hebreo 12:2). Kon ang Dios Balaan Espiritu makahimo magsakdag kay Jesus halin sa umpisa kutub sa kinatapusan sang masakit kaayo nga pasakit sang pagkaginhukman tungud sang aton mga sala, sa pagkamatuud ang buluhaton sing pagpangalagad sang Espiritu kag ang nagahulag nga divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo makahimo magsakdag sa aton sa bisan anong wala na sing paglaum nga kahimtangan sa diin puwede maabutan sang aton mga kaugalingon.

Ang pipila ka divine nga mga pakamaayo nagalabot sang kabuganaan; ang iban nagaabot pinaagi sa pakunokuno sang kalisdanan. Ang tumuluo puwede mangin mapasalamaton para sa kon ano man ang ara sa iya sa kon ano man nga kahimtangan ang maabutan niya (Mga Taga-Filipos 4:11-12). Ini nga kalinong sang kalag naghalin sa iya kinaugalingong gugma sa Dios, kay kon ang Kristohanon nagahigugma sa Isa nga amo ang nagahatag, nagakalipay kag mapasalamaton siya sa Iya mga regalo. Ang “pagkakontento,” ukon ang pagpakig-ambit sa kalipay sang Dios, amo ang kagamitan kag paagi sing pagsulbar sang palaligban nga ginapatumod sa kaugalingon. Ining kalipay sa sulud sang kalag nagapakilala sing tanda sang tanang tatlo ka mga bahin sang espirituhanon nga pagkagulang, nagapadugang sing kabaskog sa pag-agum sang kada sunudsunod nga bahin.

PAGPANGANDAM NGA MGA PAGHANAS PARA SA KAKUSOG SING PAGTILAW

Pipila ka mga klase sang maamumahon nga pagtuytuy sang Dios sa mapungganon nga pag-antos ang mga nalista sa 2 Mga Taga-Corinto 12:10, ang nahan-ay sa lain nga sulundan. Subong nga napahayag na ni Pablo, ang kada klase sang pag-antos para sa pagpakamaayo nagahimo sing kahimtangan sang pagkawalay mahimo. Ang tumuluo indi makagamit sang iya tawhanon nga kinaalam, kaagi, kaalisto, talento, ukon pagpanghaylo agud masulbar ang palaligban. Dapat magdepende siya sa divine nga mga manggad. Ang pulong “kaluyahon,” gani, nagapahayag sining pagkawalay mahimo kag nagahalili sang kabilogan nga panghunahuna sang maamumahon nga pagtuytuy sang Dios sa mapungganon nga pag-antos. Ang tumuluo nga may espirituhanong pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon may ikasarang agud “mangita sing pagkakontento” kon ang pag-antos nagasulud na sa kinabuhi.

Ang sunud nga apat ka mga klase sang pagtilaw sa 2 Mga Taga-Corinto 12:10 amo ang mga nagauna sang apat ka mabaskog nga paghulag sang mga pagtilaw nga aton-ton-an nga may kaangtanan sa espirituhanon nga pagkinaugalingon.⁴¹ Ang maamumahon nga pagtuytuy sang Dios sa mapungganon nga pag-antos nagapasueto sang nagatubo nga tumuluo sa sining kakusog sing mga pagtilaw—para sa pauna kag sa ginpagamay nga kabaskugon. Ang Dios maamligon nga nag-andam sang tumuluo para sa palaabuton, kon ang mas mabaskog pa gid nga pag-antos pagakinahanglanon agud ipadayon ang iya espirituhanon nga pagtubo. Diri sini aton natukiban liwat ang kamatuuran nga ang Dios indi

41. Tan-awa ang mga pahina 95-109.

maghatag sing pagtilaw sa tumuluo nga may sigurado nga kabubut-on “labaw sa kon ano [ang iya] sarang [antuson]” (1 Mga Taga-Corinto 10:13, NASB).

Ang maamumahon nga pagtuytuy sang Dios sa mapungganon nga pag-antos wala lamang nagasumpo sang pagkamataastaason kag nagabalhin sang tumuluo padulong sa espirituhanon nga pagkinaugalingon, apang nagasilbi man ini subong ang pagpangandam para sa mga pagtilaw nga magapadasig sa iya sa unahan sang espirituhanon nga pagkinaugalingon padulong sa espirituhanon nga pagkahamtong. “Sa mga pagbutangbutang” ini nagakabagay sa pagtilaw pinaagi sa mga tawo. “Sa mga kabug-aton” ini nagapaabot sang pagtilaw sa hunahuna. “Sa mga paghingabot” ini nagakabagay sa pagtilaw sang mga kinaandan. Kag “mga pagkalapyo” nagahanda sang tumuluo para sa pagtilaw pinaagi sa katalagman.

MGA KALUYAHON	<i>subong pagpangandam para sa</i> KAKUSOG SING PAGTILAW
MGA PAGBUTANGBUTANG	<i>Pagtilaw pinaagi sa mga Tawo</i>
MGA KABUG-ATON	<i>Pagtilaw sa Panghunahuna</i>
MGA PAGHINGABOT	<i>Pagtilaw sa Palakat</i>
MGA KALAPYO	<i>Pagtilaw pinaagi sa Katalagman</i>

MAAMUMAHON NGA PAGTUYTUY SANG DIOS SA MAPUNGGANON
NGA PAG-ANTOS SA 2 MGA TAGA-CORINTO 12:10

Ining bilog nga palakat sang espirituhanon nga pag-uswag masiling nga mangin “tungud kay Kristo.” Ang palatukuran nga ang pag-antos amo ang yabi sa kahimayaan ni Kristo ginpahayag man ini sa sulat ni Pablo para sa Mga Taga-Filipos.

Kay sa inyo natugot ini nga tungud kay Kristo indi lamang magtoo sa Iya kondi mag-antos man tungud sa Iya. (Mga Taga-Filipos 1:29)

Sa ano nga pamaagi bala ang aton pag-antos makahatag sang kapuslanan kay Kristo? Pinaagi sa pagtuman sang pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios aton mahimaya si Ginoong Jesu-Kristo. Mapasidunggan Siya sa aton mga kinabuhi sa tion nga malambot naton ang espirituhanon nga pagkagulang kag magpadayon padulong sa pagkahamtong agud nga mangin takus kita magbaton sang pinakadako nga pakamaayo. Si Kristo mahimaya pinaagi sa pagdul-ong sang talagsahon kag pinasahi, ang gintigana nga nagakaigo gid nga mga pakamaayo para sa hamtong nga tumuluo.⁴² Kita “nag-antos tungud sa Iya” naga-kahulugan nga kon kaisa ang pag-antos ginakinahanglan para sa aton pag-uswag. Ang ginahatagan sang pagtalupangud amo ang espirituhanon nga pagtubo kag ang kahimayaan

42. Tan-awa ang mga pahina 155-60.

ni Kristo, indi sa mismong pag-antos.

Ang kinaugalingong gugma para kay Ginoong Jesu-Kristo nagaawhag sa aton agud maghandum sang Iya kahimayaan. Ang aton paggamit sing panudlo sang Bibliya sa sulud sing panahon sang maamumahon nga pagtuytuy sang Dios sa mapungganon nga pag-antos nagapadasig sang espirituhanon nga pagtubo, nga nagabulig sa pagpakita sang Iya himaya. Gani, subong sang ginpahayag ni Pablo sa 2 Mga Taga-Corinto 12:9b (NIV), kita nagaantos tungud sa Iya “sa labing dako nga kalipay.”

Ang aton katuyoan sa kinabuhi amo ang paggamit sang mga manggad sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo agud nga magtubo kita sa espirituhanon nga pagkahamtong. Ang kadamoan sini nga pag-abante naengganyo sang pag-antos para sa pagpakamaayo. Sa pagtapos sang iya paghisgot sang maamumahon nga pagtuytuy sang Dios sa mapungganon nga pag-antos, si Pablo nagpaklaro nga kon ipadayon naton ang aton madangatan sa palaabuton, sa paisaisa nga pagtikang padulong sa lalambuton, “niyan [kita mga] gamhanan” (2 Mga Taga-Corinto 12:10). Ang pagkamakagagahum sa tanan sang Dios nagasakdag kag nagahatag sang gahum sa aton sa kada bahin samtang kita nagapadayon sa unahan sang Iya plano sang pamalaod nga dapat sundon.

Tungud kay ang 2 Mga Taga-Corinto 12:7-10 nagalarawan sang maamumahon nga pagtuytuy sang Dios sa mapungganon nga pag-antos, ang kinatapusan nga pulong “gamhanan” sa sini nga dalanon nagasambit sang sunud nga bahin sang pag-abante pagkatapos sang espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon. Si Pablo nakapasar sa pagtilaw sang maamumahon nga pagtuytuy sang Dios sa mapungganon nga pag-antos kag nakaagum sang bag-o nga gahum. Ang “gamhanan” sa sini nga kahimtangan nahimong ang kaparehong kahulugan sang espirituhanon nga pagkinaugalingon.

ESPIRITUHANON NGA PAGKINAUGALINGON

ANG KAHIMTANGAN SING KABASKUGON SANG PAGHULAG SANG ESPIRITUHANONG PAGTAHOD KAG PAGPALANGGA SA KAUGALINGON

ANG LAWASNON NGA PAGBANSAYBANSAY NAGAPAUZWAG SANG KUSOG, pagpakiangay, kag pagbatas kag ginakinahanglan para sa maayo nga panglawas. Sa amo man nga pamaagi, ang kalisdanan nagahatag sa tumuluo sing maabtik kag makusog nga espirituhanong pagbansaybansay nga nagatukod sang espirituhanong pagkinaugalingon. Suno sa sini nga pagpaanggid sa paghampang, ang espirituhanon nga pagkinaugalingon amo ang espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon nga may ugat.

Ang kaagi sing paggamit sang divine nga mga manggad sa idalum sang maamumahon nga pagtuytuy sang Dios sa mapungganon nga pag-antos nagapabaskog sang tanan nga mga kinaiya sang espirituhanong pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon. Ang kadaugan sa pagdumala sang kabug-aton madramahon nga nagapadugang sing pagsalig sang tumuluo sa Dios. Subong resulta, ang makatarunganon nga pagsalig sa kaugalingon nagatubo man. Ang tumuluo nahimong matinguhaon kaayo sa pagpasakup sa pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios kag sang pag-angkon sing talagsahon kag dako kaayong divine nga mga manggad nga nagatrabaho sa panahon sang krisis man ukon kalinungan. Ang pagkanalikupan ni Kristo ukon espirituhanon nga pagkahamtong kag ang pagpakig-ambit sang kalipay sang Dios nagapahimo sang tumuluo nga may espirituhanon nga pagkinaugalingon agud dumalahan ang iya kaugalingon nga may pagsalig, pagkamaloloy-on, kag may malig-on nga tindog.

Ginkuha sa dumaan nga Griyego ang kangalan (*autonomia*), ang pulong nga “pagkinaugalingon” nga kinaunahang nagkahulugan sing magkinabuhi ang isa ka tawo sa idalum sang kaugalingon nga mga kasugoan, agud magkinabuhi sa kahimtangan sing nagakinaugalingon. Sa makabag-o nga gamit sini ang pagkinaugalingon nagapahayag sing kahilwayan, pagbuut sa kaugalingon, pagdumala sa kaugalingon. Sa Kristohanon nga

pamaagi sang pagkinabuhi, ang espirituhanon nga pagkinaugalingon amo ang kahilwayan sing pagbansaybansay sang harianon nga mga katungud sang isa ka tawo sa sulud sang iya kaugalingon nga palasyo, ang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo. Ang espirituhanon nga pagkinaugalingon amo ang kahimtangan sing kabaskugon sing paghulag sang espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon.

Ang espirituhanong nagakinaugalingon nga Kristohanon nakahibalo nga ang Dios nagsangkap sa iya agud sugataon ang mga ginakinahanglan sang kinabuhi. Pinaagi sa matutum nga pagtudlo sang iya pastor kag sang iya kaugalingong kaagi sing paggamit sang mga pagtolon-an sang Bibliya, nakatoon siya nga gamiton ang indi makit-ang divine nga mga manggad sa iya adlaw-adlaw nga kinabuhi. Ang espirituhanon nga pagkinaugalingon nagahatag sa tumuluo sang kabaskog agud mapinadayunon nga higugmaon ang iban sang gugma nga wala sing ginatumod.

ANG GUGMA NGA WALA SING GINATUMOD NGA GINMANDO SANG DIOS

Ang gugma nga wala sing ginatumod amo ang ginpaathag nga kabaliktaran sang kinaugalingong gugma. Ang kinaugalingong gugma nagagowa sa duha ka mga klase:

1. ROMANSA amo ang kinaugalingong gugma para sa isa ka sakup sang indi kapareho nga babayi ukon lalaki,
2. PAG-INABYANAY amo ang kinaugalingong gugma para sa isa ka sakup sang bisan diin sini babayi man ukon lalaki.

Ang kinaugalingong gugma amo ang pagkamakabibihag ukon ang pagtamod para sa bisan sin-o nga tawo suno sa kaugalingong mga talaksan sang isa ka tawo. Pinaagi sa paghigugma ukon pagpangamigo, bisan paano, ang tawo makahimo sing palaligban. Ang natungdan sang iya gugma indi perpekto, kag sa madali ukon madugay, tungud sa isa ka kabangdanan ukon sang iban pa, ina nga tawo mangin ginhalinan sang pag-antos kag pagtilaw. Tungud kay wala sing bisan isa nga perpekto, ang natungdan sang kinaugalingon nga gugma mangin kabangdanan sang pagkamasinulub-on, kapaslawan, kag pagkanasakitan.

Kon ang Dios nagasugo sa aton nga higugmaon ang tanan nga mga tumuluo (Juan 15:12, 17), ang aton mga silingan (Mateo 19:19; Mga Taga-Roma 13:9), kag ang tanan nga katawhan (Lucas 6:27-28, 35), klaro nga wala Niya ginapakahulugan ini nga kinaugalingong gugma. Ang Dios nagasugo sa aton nga sulbaron ang mga palaligban, indi maghimo sang mga palaligban. Sa pagkamatuud, ang solo nga kinaugalingong gugma nga may unay nga putling kaayo amo ang kinaugalingong gugma para sa Dios. Ang Dios amo lamang ang perpekto nga natungdan sang gugma.

Ano bala ang klase sang gugma nga nagatuman sang divine nga mando? Ang gugma nga wala sing ginatumod nga ginapatumod sa tanan nga mga katawhan ang may natural nga putling gugma kag mga kinaiya sing pagsulbar sang palaligban. Ang gugma nga wala sing ginatumod wala sing kondisyon nahanungud sa natungdan sini. Ini nagakahulugan nga wala sing katakus nga gintigana sa natungdan sang gugma; ang kabangdanan para sa gugma nga wala sing ginatumod indi ang pagkamakabibihag, pagkahirop, ukon

pagkabililhon. Naawhag sang kaugalingong putli nga kaayo sang tumuluo, ang gugma nga wala sing ginatumod, gani, mahinangpanon, walay inapinan, matinahuron, maangayon sa atubangan sang kaakig kag pag-inaway. Ang gugma nga wala sing ginatumod amo ang panghunahuna sang espirituhanong gulang na nga Kristohanon nga nangin resulta sang pagpuno sang Balaan Espiritu kag sang pag-inoio, pagtunaw ukon paghangup, kag paggamit sing panudlo sang Bibliya sa sulud sang palasyo sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo.

PAGPAATHAG KAG PAGLARAWAN SANG GUGMA NGA WALA SING GINATUMOD

Agud mahangpan ang gugma nga ginasugo sang Dios sa tagsa ka tumuluo nga angkon sang tanan nga mga tawo, ang kalainan sa isa kag isa dapat himoon sa tunga sang tagtungud kag sang natungdan sang gugma. Ang tagtungud amo ang tawo nga nagahigugma; ang natungdan amo ang tawo nga ginhigugma. Kon ang gugma nagapatalupangud sa natungdan, ang kinaugalingon nga gugma ang makita. Kon ang gugma nagapatalupangud sa tagtungud, ang gugma nga wala sing ginatumod amo ang makita. Ang gugma nga wala sing ginatumod wala sing kondisyon, bug-os nga nagapatalupangud sing putling kaayo kag sang espirituhanon nga kahimtangan sang tagtungud kay sa kahirop sang ukon pagkabililhon sang natungdan. Kon mas dako ang putling kaayo sang tagtungud, mas dako pa gid ang nasakupan ukon ang kasangkaron sang mga natungdan sini. Ang natungdan sang gugma nga wala sing ginatumod puwede nga nakilala ukon wala nakilala, abyan ukon kaaway, makabibihag ukon kabaliktaran, talahuron ukon indi talahuron, maayo ukon malaut, tumuluo ukon ditumuluo.

Ang gugma nga wala sing ginatumod, gani, ginpaathag subong ang putling kaayo sang tagtungud nga nangin resulta halin sa pagpuyo, katuyoan, kag ang kakusog sing paghulag sa sulud sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo. Ang gugma nga wala sing ginatumod nagauswag sa mga bahin sini, ilabi na ang tatlo ka mga bahin sang espirituhanon nga pagkagulang: espirituhanong pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon, espirituhanong pagkinaugalingon, kag espirituhanong pagkahamtong. Ang gugma nga wala sing ginatumod isa ka tanda sang espirituhanon nga pagkagulang, sanglit kay ang tanan nga tatlo ka mga bahin nagaangkon sang gugma nga wala sing ginatumod sa pipila ka kahimtangan. Ang gugma nga wala sing ginatumod sang Kristohanon wala pa nag-uswag sing husto sa Ganhaan 5 sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo apang naglig-on sa Ganhaan 6 kag naglig-on pa gid kaayo sa Ganhaan 8.

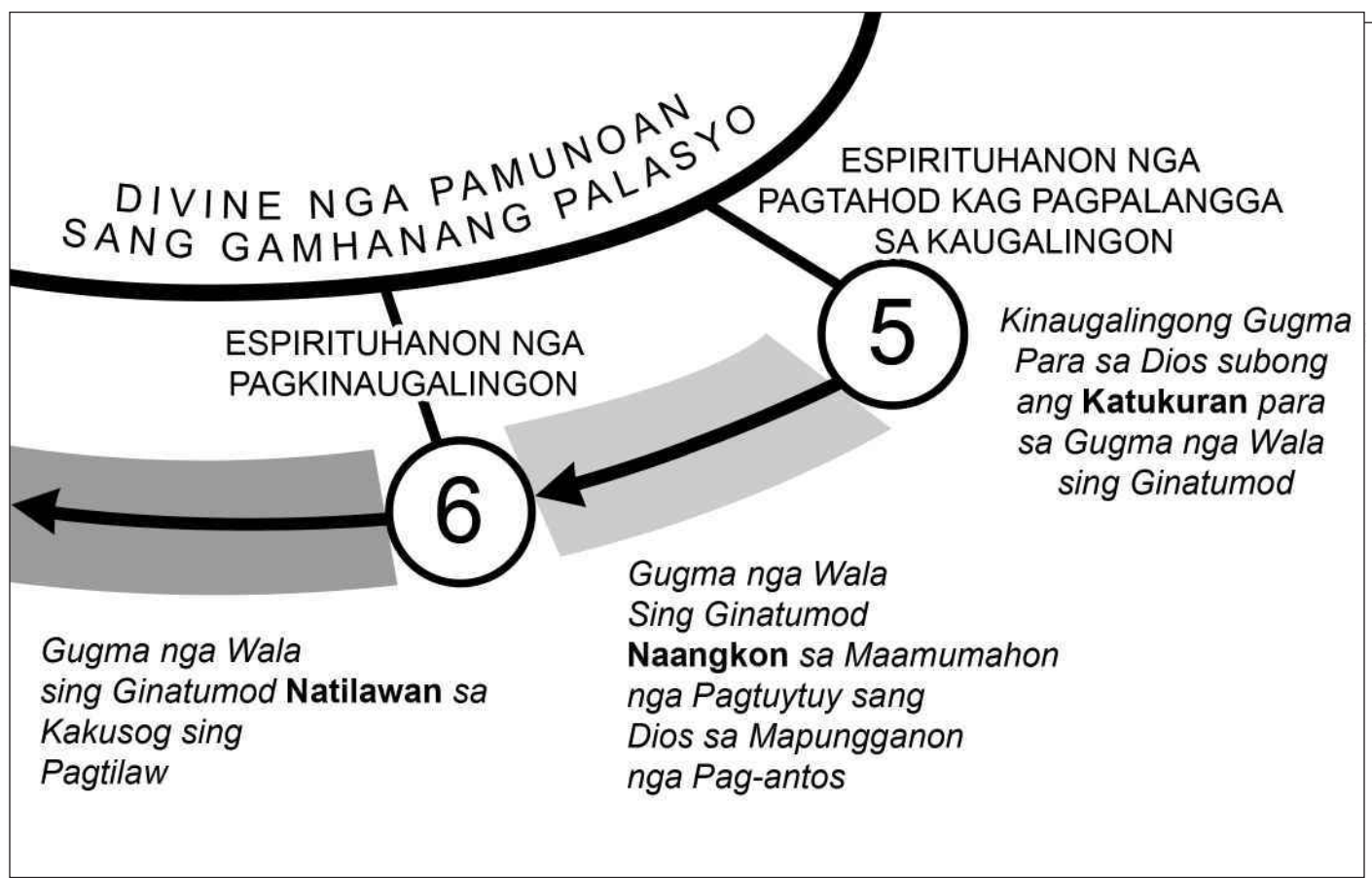
Ang kinaugalingon nga gugma para sa Dios, nga amo ang ginhalinan sang espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon, amo man ang ginhalinan sang gugma nga wala sing ginatumod para sa tanan nga katawhan. Sa lain nga mga pamulong, ang Ganhaan 5 sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo nagauna sa Ganhaan 6.

Kon ang isa ka tawo nagapahayag, “ako nagahigugma sa Dios,” kag sa pihak sina nagadumut siya sa iya kapareho nga tumuluo, butigon siya. Kay siya nga wala nagahigugma sa iya kapareho nga tumuluo, nga iya makita, wala sing kasarang nga maghigugma sa Dios, nga wala niya makita. Dugang pa, ginhatagan kita sini nga mando halin sa Iya, nga ang nagahigugma sa Dios [kinau-

galingon nga gugma para sa Dios, Ganhaan 5 sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo] dapat maghigugma man sa iya kapareho nga tumuluo [gugma nga wala sing ginatumod, Ganhaan 6]. (1 Juan 4:20-21)

Ang espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon ginakinahanglan sa paghulag sang gugma nga wala sing ginatumod. Ang mando agud “higugmaon ang imo silingan subong imo kaugalingon” ginapahangup nga ang espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon amo ang ginakinahanglan nga katukuran para sa gugma nga wala sing ginatumod (Mateo 22:39; Marcos 12:31; Mga Taga-Galacia 5:14, NASB). Niyan, samtang ang tumuluo nagaabante sa espirituhanon nga pagkinaugalingon, nagapalig-on siya sang espirituhanon nga maskulo agud makasunud sa kada divine nga mando nahanungud sang gugma nga wala sing ginatumod para sa tanan nga katawhan. Ang ikasarang para sa gugma nga wala sing ginatumod maangkon pinaagi sa maamumahon nga pagtuytuy sang Dios sa mapungganon nga pag-antos, nga nagadala sa tumuluo padulong sa espirituhanon nga pagkinaugalingon. Ang gugma nga wala sing ginatumod niyan matilawan pinaagi sa pagtilaw pinaagi sa mga tawo subong bahin sang kakusog sing pagtilaw nga nagapadulong sa espirituhanon nga pagkahamtong.⁴³

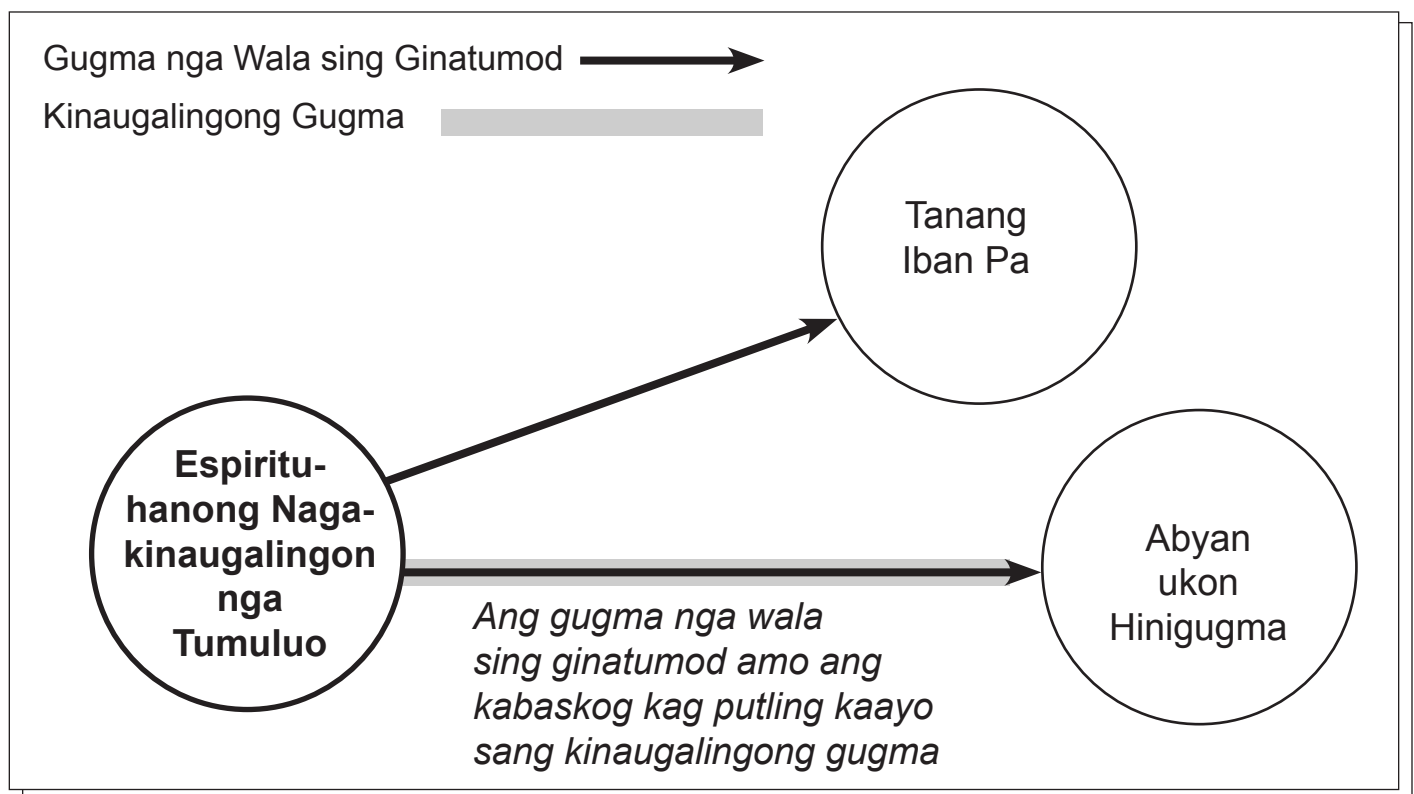
Ang gugma nga wala sing ginatumod indi ang pagkawalay kabalaka ukon ang wala sing pagkalooy. Ini amo ang putling kaayo sa pinakakinahanglanon kaayo sing tanang madaugon nga kinaugalingong mga kaangtanan sa pag-inabyanay ukon sa pakighigugmaanay. Ang gugma nga wala sing ginatumod amo ang putling kaayo halin sa Dios nga naagum

PAG-USWAG SANG GUGMA NGA WALA SING GINATUMOD

43. Tan-awa ang mga pahina 113-15.

pinaagi sa katumanan sang plano sing pamalaod nga dapat sundon, samtang ang kinaugalingong gugma amo ang pagpahayag sang tawo sing dakong bili sa kaugalingon nga puwedeng walay labot ang putling kaayo. Ang gugma nga wala sing ginatumod nagahatag sing dakong pagtalupangud sa putling kaayo, pagkamatinud-anon, kag espirituhanong pagkagulang sang tagtungud; ang kinaugalingong gugma nagahatag sang dakong pagtalupangud sa pagkamakabibihag kag pagkagusto kaayo sang natungdan. Ang gugma nga wala sing ginatumod nagalikup sang bilog nga katawhan; ang kinaugalingon nga gugma ginagahin sa pipila lamang. Ang gugma nga wala sing ginatumod ginasakdag sing panudlo sang Bibliya; ang kinaugalingon nga gugma ginasakdag sang pagkahirop kag pagdayaw sa isa kag isa. Ang gugma nga wala sing ginatumod kinahanglanon kag indi malikawan, ginmando sang Dios sa tanan nga mga tumuluo sang tanang katawhan; ang kinaugalingong gugma kinabubut-on kag makinaugalingon lamang. Ang gugma nga wala sing ginatumod nagakinahanglan sing pagtuman sang pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios; ang kinaugalingong gugma wala nagakinahanglan sang mga ikasarang—ang bisan sin-o puwede maghigugma. Ang gugma nga wala sing ginatumod isa ka galamiton kag paagi sa pagsulbar sang palaligban; ang kinaugalingong gugma amo ang galamiton kag paagi sa paghimo sang palaligban.

GUGMA NGA WALA SING GINATUMOD PARA SA TANAN, KINAUGALINGONG GUGMA PARA SA PIPILA LAMANG

Samtang ang kinaugalingon nga gugma para sa mga sakup sang katawhan puwede mangin balabag sa kaangtanan sang tumuluo sa Dios, ang gugma nga wala sing ginatumod para sa tanan nga katawhan amo ang pagpakita sang kinaugalingon nga gugma para sa Dios subong ang pinakamataas nga kabangdanan sa kinabuhi. Ang gugma nga wala sing ginatumod nagadala sing putling kaayo sa tanan nga mga palaligban nahanungud sang gugma kag pagdumut, pag-inabyanay kag pag-inaway, pagpangbihag kag pagkalain sing

buut. Ang gugma nga wala sing ginatumod nagapadayon sang kaugalingong dungog sini, putling kaayo, kag pagkamatinud-anon nga wala sing pagbalos, pagsabat, sayup nga panghunahuna, pagkaindi patas, ukon handum sa pagbalos. Ang gugma nga wala sing ginatumod indi sarang gub-on sang pagdumut, paghingabot, indi patas nga pagtamod, pagkamabaluson, ukon sang bisan anong iban pa nga klase sang pag-inaway.

Ang gugma nga wala sing ginatumod amo ang epektibo nga basihanang sang pag-atiman sang tanan nga katawhan. Amo ini ang kalidad sang indi pagtugot sang kinaugalingong mga ginabatyag ukon mga balatyagon sang isa ka tawo agud awhagon ang pagkawalay pagtahod kag pagkawalay paghunahuna. Ang gugma nga wala sing ginatumod amo ang panghunahuna nga wala nagasabat sa indi paghinangpanay sang personalidad kondi nagatrato sang iban suno sa kaugalingong dungog, pagkamatinud-anon, kag pagkamaangayon sang isa ka tawo.

Ang espirituhanon nga pagkinaugalingon *amo* ina ang dungog, pagkamatinud-anon, kag pagkamaangayon sang tumuluo. Bisan pa nga ang gugma nga wala sing ginatumod makitan na sa mas temprano nga mga bahin sang Kristohanon nga pagtubo, ini indi pa malig-on sang wala pa makalambot sa espirituhanon nga pagkinaugalingon. Sa pagkamatuud, ang talagsahon nga kalidad sang espirituhanon nga pagkinaugalingon amo ang gugma nga wala sing ginatumod para sa tanan nga katawhan. Ang kabilogan sang mga kinaiya sang espirituhanon nga pagkinaugalingon magalarawan sing kabaskog sa sulud sang kalag nga nagapahulag sang gugma nga wala sing ginatumod.

MGA KINAIYA SANG ESPIRITUHANON NGA PAGKINAUGALINGON

Samtang ang Kristohanon nagaabante sa sulud sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo, iya ginagamit ang naandam na nga divine nga pagkamakagagahum sa tanan sing mapinadayunon kag malig-on sa mas madamo nga bahin sang iya kinabuhi. Kon ipaanggid sa mga kalidad nga naunang ginlista sa idalum sang espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon, ang mas gamhanan nga mga kinaiya sang espirituhanon nga pagkinaugalingon nagalarawan sining mas dako nga paggamit sang divine nga pagkamakagagahum sa tanan.

1. **PAGPADAYON SANG PAGKAKONTENTO.** Ang tumuluo nagaangkon sang nagdugang nga ikasarang para sa kalipay kag kalinong sang kalag. Ikahamuut niya ang grasya sang Dios nga nagatrabaho sa kada kahimtangan sang iya kinabuhi. Ang kalipay sang tumuluo padayon nga nagakabaskog kag mahimong mas nagapadayon sa kada bahin sang espirituhanon nga pagkagulang.

2. **NAGPADAYONG MALIG-ON NGA PANGHUNAHUNA.** Ang panghunahuna naga-uswag sa kada bahin sang espirituhanon nga pag-abante.

Ang nakakuha sing kaalam [panudlo sang Bibliya] nagahigugma sang iya kaugalingong kalag [ang espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon nga naghalin sa natunaw kag nahangpan nga panudlo sang Bibliya];

ang nagahuput sing paghangup nagauswag [nagaabante sa unahan sang espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon padulong sa espirituhanon nga pagkinaugalingon]. (Mga Hulubaton 19:8, NIV)

Hupti ini nga panghunahuna sa inyo nga ara man kay Kristo Jesus. (Mga Taga-Filipos 2:5)

Ang tumuluo nga may espirituhanon nga pagkinaugalingon indi na maluya sa kabug-aton subong sang didto pa lamang siya sa una nga pagsulud sa espirituhanon nga pagkagulang. Siya karon may ara na sing mas dako nga abilidad agud maghatag sing bug-os nga panghunahuna agud makagamit siya sing panudlo sang Bibliya sing mas padayon kag malig-on sa kada kahimtangan sang kalisdanan subong man sang sa kabuganaan.

3. GUGMA NGA WALA SING GINATUMOD PARA SA TANAN NGA MGA KATAWHAN. Ang pagpabaskog ukon pagpalig-on sang gugma nga wala sing ginatumod amo ang pinakamadramahon nga kalainan sa tunga sang espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon kag sa espirituhanaon nga pagkinaugalingon. Ang Kristohanon nga pagkamatitud-anon nagahatag sing kasarang sa tumuluo agud tratuhon ang tanan nga mga tawo suno sa iya kaugalingon nga putling kaayo kay sa manghulam sang ila kabaskog ukon magdepende sa ila mga pagkamaayo ukon pagkamakabibihag.

4. MAPAINOINOHON NGA PAGSALIG SA KAUGALINGON. Sa espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon ang kabangdanan sang kaalam gintawag epistemological rehabilitation, ang palakat sang pagbag-o sang hunahuna nga may mga ginatos ka mga panudlo sang Bibliya nga natunaw kag nahangpan sang tumuluo sa sulud sang madamo nga mga tinuig sang espirituhanon nga pagkabatan-on. Sa espirituhanon nga pagkinaugalingon ang kabangdanan sang kaalam amo ang mahinangpanon nga pagsalig sa kaugalingon, nga nagakinahanglan sang mas bug-os nga paghangup sing panudlo sang Bibliya sa paggamit sang divine nga mga kagamitan kag paagi sa pagsulbar sang palaligban sa idalum sang maamumahon nga pagtuytuy sang Dios sa mapungganon nga pag-antos. Ang espirituhanong nagakinaugalingon nga tumuluo nakahibalo nga ang panudlo sang Bibliya nagatrabaho. May mas dako siya nga pagsalig sa Dios kag sa iya kaugalingon nga abilidad agud hinumdumon kag gamiton sing husto ang panudlo sang Bibliya nga wala sing pagtuis sing panudlo sang Bibliya man ukon sang paggamit sini.

5. PAGPAHANAS SANG GRASYA SA KINABUHI. Samtang ang espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon nagalakip man sang pagpahanas sang grasya, ang espirituhanon nga pagkinaugalingon nagakinahanglan sang mas matitud-anon nga paghatag sing bili para sa mapuslanon nga pagpatuman sang grasya nga ginadumalahan sang Dios para sa tanan nga mga tumuluo. Ang grasya bug-os nga walay kalabutan sa tawhanon nga paningkasog, tawhanong kabaskog, tawhanong kaayohan, tawhanong abilidad. Ang tawhanon nga mga kapuslanan indi makabulig sa pagpatuman sang pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios. Ang Kristohanon nga pamaagi sing pagkinabuhi amo ang labaw pa sa natural nga pamaagi sing pagkinabuhi nga nagakinahanglan sing labaw pa sa natural nga palaagihan sang pagpatuman. Ang espirituhanong nagakinaugalingon nga tumuluo nakahangup sang iya bilog nga pagdepende sa divine nga pagkamakagagahum

sa tanan. Ang pagkahanas sa grasya sang Dios nagapahilway sa iya halin sa salin sang pagkabalaodnon. Nga may espirituhanon nga pagkinaugalingon wala niya ginaabuso ang kahilwayan nga ginahatag sang grasya sa iya. Sa baylo, ginagamit niya ina nga kahilwayan agud magsunud sa kabubut-on, katuyoan, kag plano sang Dios para sa Panahon sang Simbahan. Ginagamit niya ang naandam na nga divine nga pagkamakagagahum sa tanan agud ipadayon ang iya espirituhanon nga pagtubo.

6. ANG PAGKAHANAS SA PAGTOLON-AN SA TINUUD NGA PANGHITABO. Ang paggamit sang divine nga pagkamakagagahum sa tanan nagapabilin sang tumuluo sa banas sang tinuud nga panghitabo kag nagalikaw sa bisan ano nga handum sang pagkamataastaason padulong sa dimatuud nga panghitabo. Tungud kay ang pagkamataastaason kag pagkamakinaugalingon naibanan tubtub sa pinakanubo sang maamumahon nga pagtuytuy sang Dios sa mapungganon nga pag-antos, ang espirituhonong nagakinaugalingon nga tumuluo makasarang na nga pirmi gamiton ang naandam na nga divine nga gahum. Ginakalipay niya ang bug-os nga pagkaepektibo sing tanang mga kagamitan kag paagi sang pagsulbar sang palaligban.

7. ANG MAS DALAGKO NGA MGA DESISYON HALIN SA KAHIMTANGAN SANG KABASKOG. Ang tama nga panghunahuna (panudlo sang Bibliya) kag ang tama nga kabangdanan (kinaugalingong gugma para sa Dios) nagatuytuy sa tama nga mga desisyon. Sa kada nagkasunudsunud nga bahin sang espirituhanon nga pagkagulang, ang tumuluo nagahimo sang mas mataas nga porsyento sang maayo nga mga desisyon. Ang mas madamo nga maayong desisyon nagakahulugan sang mas madamong tama nga mga paghulag sing pagpatuman, pagtuman sang palatukuran nga ang tama nga butang dapat himoon sa tama nga pamaagi agud mangin tama. Sa kabaliktaran, ang tama nga butang nga nahimo sa sayup nga pamaagi ina sayup, kag ang sayup nga butang nga nahimo sa tama nga pamaagi sayup man. Ang sayup nga butang nga nahimo sa sayup nga pamaagi klaro nga sayup. Maathag nga, ang tanang espirituhonong kakusog sing paghulag kag pag-abante amo ang tama nga butang nga nahimo sa tama nga pamaagi. Amo ini ang kinaiya sang divine nga pamalaod nga dapat sundon. Ang basihanang para sa maayo nga desisyon amo ang pag-inoino kag pagtunaw kag paghangup sang panudlo sang Bibliya; ang maayo nga desisyon mismo amo ang paggamit sang panudlo sang Bibliya.

8. KINAUGALINGONG PAGDUMALA SING KINABUHI SANG ISA KA TAWO. Ang espirituhonong nagakinaugalingon nga Kristohanon nakahangup kag nagabaton sang iya kaugalingong mga limitasyon. Iya man ginakilala nga ang kasangkapan sang grasya nahanungud sang indi makit-an nga mga manggad nagkuha sang tanan nga mga limitasyon sa iya pag-abante sa espirituhanon nga pagkahamtong, nga amo ang pinakadako nga tinutuyo. Ang nagauswag sa pagtubo nga tumuluo nakahangup nga indi niya madumalahan ang iban kag sa amo man nga tion mapadayon ang pagdumala sang iya kaugalingon nga kinabuhi. Wala gid sing makapanghilabot sang mga desisyon sang iban kag mangin maangayon sa iya kaugalingon nga mga desisyon. Ang espirituhonong nagakinaugalingon nga Kristohanon, gani, nagalikaw sa pagpanghilabot sang kinabuhi sang iban nga mga tawo. Ang espirituhanon nga pagkinaugalingon nagapamugong sa pagpangimon, pagkamaangkonon, pagkamaapinon, kag sang sobra kag dimakatarunganon nga handum agud dumalahan

ang iban. Ang espirituhanon nga pagkinaugalingon nagapabilin nga matarong nga indi mahimong matarong sa kaugalingon, kag maayo nga wala nagasulud sa balaodnon nga pagpakunokuno sing pagpangampanya nahanungud sang pagkamataastaason.

9. ANG KINAUGALINGONG PAG-INOINO SANG MADANGATAN SA PALAABUTON. Sa espirituhanon nga pagkinaugalingon ang Kristohanon mahimong matalupangdon na kaayo sang iya kaugalingon nga madangatan sa palaabuton sa sulud sang pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios. Ang Dios amo ang iya madangatan sa palaabuton. Ang Dios nagdisenyo sang gamhanan nga plano para magpakamaayo sa iya sa pinakadako, ang plano nga nagapasarang sang iya kinabuhi agud himayaon si Jesu-Kristo karon kag sa walay katubtuban. Sa makaisa nga ang tumuluo hilway na sa pagkamaangkonon, kag sa dakong pagtinguha agud dumalahan ang iban, makahatag na siya sing bug-os nga paghunahuna sa pagbansaybansay sing hinatag sang Dios sa iya nga katungud sa sulud sang katukuran sang iya kaugalingong harianon nga pagkapari. Nakatoon na siya nga tahuron ang katungud sing pag-isahanon sang iban. Mahinangpanon na siya sang mga sayup kag mga kaluyahon sang mga iya kasami nga ginalainan sang buut. Ang iya gugma nga wala sing ginatumod nagakahulugan nga makahimo na siya magpakig-upod sa iban sa malig-on nga kahimtangan sing pagkamatinud-anon sang Kristohanon samtang nagahatag sing bug-os nga panghunahuna sa pagtuman sing katuyoan sang Dios para sa iya kaugalingon nga kinabuhi.

10. PAGDUMALA SA KAUGALINGON. Subong ang gamhanan nga pagpasangkad sang espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon, ang espirituhanon nga pagkinaugalingon nagapalig-on sang pagpugong sa kaugalingon, pagdisiplina sa kaugalingon, panimbang, kag pamalaod sa kaugalingon sang tumuluo. Ang iya kalag nasilsilan sing husto sang panudlo sang Bibliya nga sa sina, sa idalum sing pagpuno sang Balaan Espiritu, ang divine nga palanan-awon gamhanan kaayo sa iya kinabuhi. Wala siya ginadumalahan sang balatyagon ukon sang makinaugalingong pagpatalang sang iban. Subong sangputanan, sa pagdumala sa iya kaugalingon, ang tumuluo may kalidad sang pagbaylohanay sang pahibalo sa iban nga nagalikaw sang sobra kag dimakatarunganong mataas nga handum kag pagpakiglumbaanay.

11. IKASARANG PARA SA KAKUSOG SING PAGTILAW. Tungud kay ang Dios wala gid nagahatag sang kabug-aton sa tumuluo labaw sa iya masarangan, ang espirituhanon nga pagkinaugalingon amo ang unang ginakinahanglan para sa kakusog sing pagtilaw. Pinaagi sa pag-agum sang espirituhanon nga pagkinaugalingon, ang tumuluo andam na agud magpadayon sa sunud nga bahin sang iya pag-abante sa espirituhanon nga pagkahamtong.

12. ANG ABILIDAD SA PAG-AGUM SING BAG-O NGA BAHIN SANG PINASAHI NGA KINABUHI. Ang pamaagi sing pagkinabuhi sang tumuluo nga may espirituhanon nga pagkinaugalingon ginalarawan pinaagi sa pamulong nga “si Kristo [nangin] ara sa inyo mga tagiposoon,” ina amo ang, nangin kabahin sing pangisip sang panghunahuna sang kalag (Mga Taga-Efeso 3:16-17).

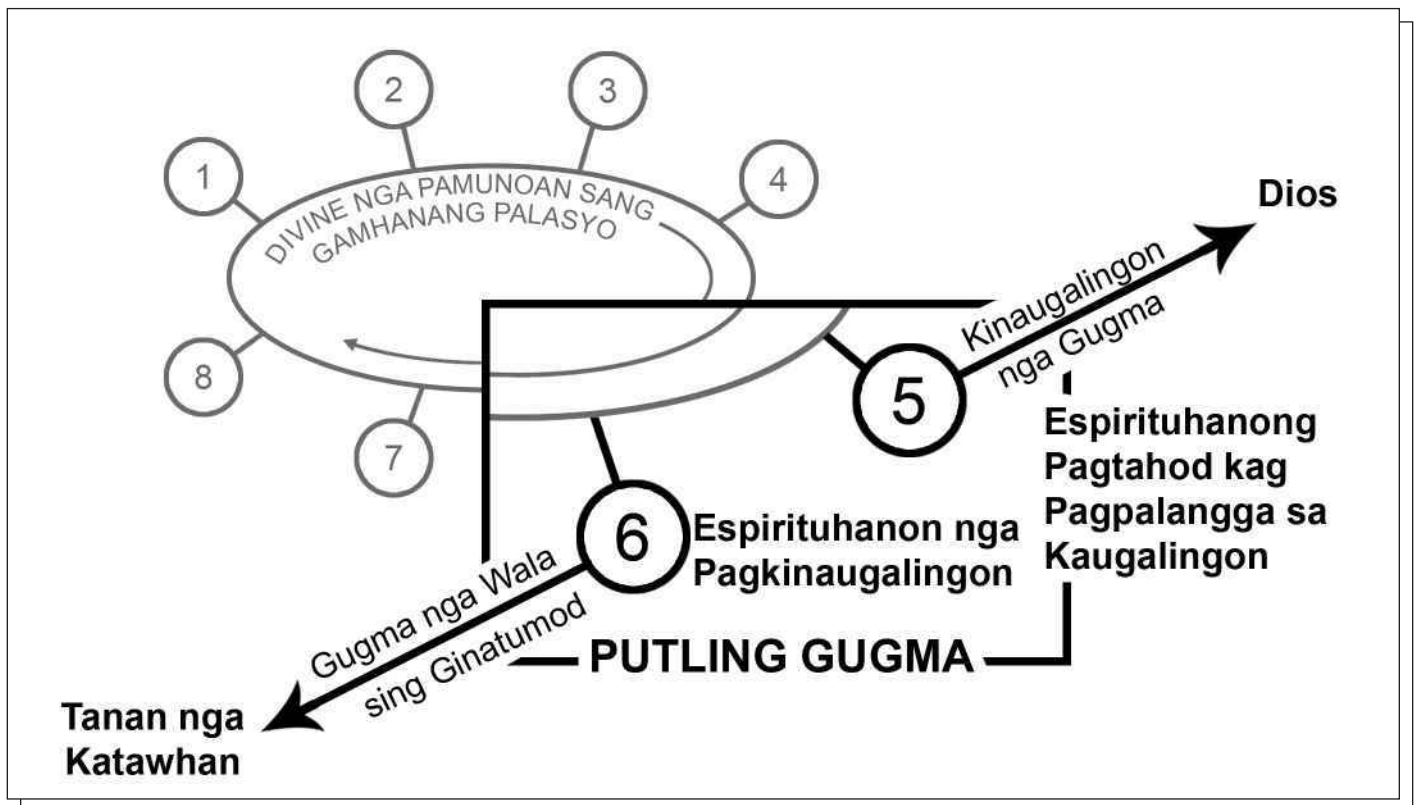
ANG ESPIRITUHANON NGA PAGKINAUGALINGON KAG ANG KABUG-OSAN SANG PUTLING GUGMA

Ang espirituhanong pagkinaugalingon indi ang ginpain nga putling kaayo. Ini amo ang kinahanglanon kaayo nga bahin sang mas dako, natingub nga putling kaayo, nga gintawag putling gugma, nga ang tanan nga mga bahin sini sa karon ginpakilala na agud nga ang kabilogan nga panghunahuna puwede ipahayag.

Ang espirituhanon nga pagkinaugalingon nagamarka sang abilidad sing pagkalambot sa Ganhaan 6 sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo kag sang pagpalig-on sing putling gugma. Subong ang pagtingub sang Ganhaan 5 kag 6, ang putling gugma nagahimo sang maayo kag katingalahan nga ikasarang para sa kinabuhi. Dugang pa, gin-papagsik sang divine nga pagkamakagagahum sa tanan pinaagi sa pagpuyo sang tumuluo sa sulud sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo, ang putling gugma mahimo man nga ang pinakamadali makabagay sa mga kagamitan kag paagi sing pagsulbar sang palaligban sa pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios.

Karon nagapabilin ang pagtoo [ang pagbansaybansay sang pagtoo nga may kapahuwayan], paglaum [pagsalig sa ginsaad nga mga pakamaayo], kag gugma [putling gugma], ining tatlo, kag ang pinakamakahuluganon kag kinahanglanon sini [amo] ang gugma. (1 Mga Taga-Corinto 13:13)

Ang pagtoo nga may kapahuwayan kag paglaum mga mapuslanon kaayo nga mga pamaagi sing pagsulbar sang palaligban nga mahimong nagahulag sa espirituhanon nga pagkabatan-on. Ining duha ka mga pamaagi sing paggamit sang panudlo sang Bibliya sa kaagi nagapadayon nga mangin epektibo sa espirituhanon nga pagkagulang.

ANG PUTLING GUGMA SA DIOS KAG SA TAWO

Ang putling gugma, sa amo man, mas dako kag mabug-at kay sa pagtoo nga may kapahuwayan ukon paglaum tungud kay ini nagapakita sang kabaskog nga iya lamang sang espirituhanon nga pagkagulang. Ang putling gugma nagasulbar sang mga palaligban sa mga kaangtanan sang tumuluo sa Dios kag sa iban. Sa Ganhaan 5, ang kinaugalingon nga gugma para sa Dios amo ang putling gugma nga ginapatumod sa Dios. Amo ini ang pinakamataas nga kabangdanan sa kinabuhi. Ang kinaugalingon nga gugma para sa Dios sa gilayon nga nagahatag sa tumuluo sang espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon. Ang maamumahon nga pagtuytuy sang Dios sa mapungganon nga pag-antos niyan nagapabaskog sang espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon, nagapauswag sing espirituhanon nga pagkinaugalingon sa Ganhaan 6. Amo ini ang mahimong kabaskog sa sulud sang kalag nga nagapakita mismo sang kaugalingon sini pinaagi sa gugma nga wala sing ginatumod para sa tanan nga katawhan, ukon sang putling gugma nga ginapatumod sa iban.

Ang pagkakinahanglanon kaayo sang putling gugma mabudlay kaayo nga hatagan sing dakong pagtalupangud. Bisan pa nga ang mga tumuluo sang nag-agi nga mga kapanahonan sing pagdumala sang Dios sa kasaysayan sang katawhan ginsugo nga higugmaon ang Dios kag tawo (Mateo 22:35-40), ang putling gugma pinasahi sa Panahon sang Simbahan. Ginsakdag sing gahum sang pagpuno sang Balaan Espiritu, ginpaandar sing kadalum sang kamanggaran sang pagtolon-an nga wala gid naandam sang wala pa nasulat sing bug-os ang sagrado nga Balaan nga Kasulatan, gindisenyo agud sundon ang naunang nahimaya nga si Kristo, ang putling gugma amo ang kinahanglanon kaayo nga bahin sang nagahulag nga divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo. Amo ini ang kagamitan kag paagi sa pagsulbar sang palaligban nga mas labaw pa ka epektibo kay sa bisan kinahanglanon kaa-

yong divine nga mga manggad nga naandam na sa mga bayani sang Daan nga Katipan.

Mas labaw pa kay sa kagamitan kag paagi sa pagsulbar sang palaligban bahin sa Dios kag sa tawo, ang putling gugma amo man ang ikasarang, para sa pagkinabuhi, gugma, kag kalipay sang tumuluo. Ang putling gugma nagasangkap sa iya agud ikalipay ang kinabuhi samtang nagaatubang sang tanan nga klase sang kakusog sing pagtilaw. Kon wala ang maayo kag katingalahan nga pamaagi sang putling kaayo, wala sing sakup sang harianon nga pamilya ang makahimo mag-abante sa kinatapusan nga kalayoon sa espirituhanon nga pagkahamtong kag sang pinakamataas nga nga kahimayaan ni Jesu-Kristo.

Ining madamo sing bahin, tiningub ukon sinakot nga putling kaayo ginhisgutan sa *Christian Integrity*.⁴⁴ Diri sini aton ilaktod sa kabilogan kag talupangdon kon sa ano nga pamaagi ang gugma nga wala sing ginatumod nagabug-os sang pagtukod kag paglig-on sang putling gugma.

ANG PUTLING GUGMA GINPAATHAG

Ang Ganhaan 5 kag 6 sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo nagapahayag kag nagatanda sang solo nga putling kaayo, nga nabahin suno sa mga natungdan sini kag ginapahayag agud ipakita ang pagkasunud-sunud sa diin ining kabilogan nga putling kaayo naangkon na. Ang kinaugalingon nga gugma para sa Dios amo ang mag-una. Samtang ang kinaugalingon nga gugma para sa Dios nagasangkad, ang panghunahuna sang tumuluo sa kaugalingon nagauswag: Ang espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon mahimong espirituhanon nga pagkinaugalingon. Sa kadugayan, samtang ining kabaskog sa sulud maglig-on sa iya kalag, makasarang na siya magpakig-upod sa iban sing mas mapinadayunon tungud sang gugma nga wala sing ginatumod.

Subong nga ginhatagan sing pagtalupangud sang nag-agi, ang gugma nga wala sing ginatumod ginpaathag sang kabaliktaran sa kinaugalingon nga gugma. Ang duha gid sining mga klase sang gugma puwede ilarawan sa saysay “Ako nagahigugma sa imo.” Sa kinaugalingon nga gugma, ang paghatag sing pagtalupangud amo ang “sa imo,” sa pagkamabihagon, kinaiya, pagkamaalamon, kag sa personalidad sang natungdan sang gugma. Ang kinaugalingon nga gugma nagadepende sa pagkasuud sa natungdan. Klaro nga, ang kinaugalingon nga gugma pinasahi kag personal. Pipila lamang ka mga tawo ang makabaton sang bisan anong piho nga kinaugalingong gugma sang tumuluo, sa diin nagakinahanglan sang bahin sing pagkahirop, kaalam, pagsalig, kag pagbinaslanay. Agud mangin ara ang pagkahirop, ang “Ako” kag ang “sa imo” dapat mabatyagan sang kada isa subong nagatuman sang mga sulundan kag talaksan sang kada isa.

Ang gugma nga wala sing ginatumod, sa pihak nga bahin, amo ang bug-os nga paghulag sang “Ako,” ang tagtungud sang saysay, ang isa nga nagahigugma. Ano bala ang iya kinaiya? May ara bala siya sing putling kaayo? Ang pamulong gugma nga wala sing ginatumod nagakilala nga wala sing pagkahirop, pagkasuud, pagbalosanay, ukon suud nga pag-inupdanay sang bisan ano nga klase ang ginakinahanglan sa tunga sang tagtungud kag sang natungdan. Ang gugma nga wala sing ginatumod amo ang walay kondisyon nga panghunahuna sang espirituhang nagakinaugalingon nga tumuluo sa *tanan* nga nga iya maatubang ukon masugata. Amo ini ang pagpahayag sang iya pagkamatinud-anon,

44. Thieme, *Christian Integrity*, 121-50.

nga makita pinaagi sa pagtugot, pasensya, pagkalooy, pagkamaayo sing buut, kag sang pagkamaalwan ukon mahinatagon. Ang gugma nga wala sing ginatumod wala nagalakip sing panghunahuna nga wala sang husto nga pagpangusisa, pagpakunokuno, kag pagkadamuhal.

Ang gugma nga wala sing ginatumod sang tumuluo natural nga may pagkaayo tungud kay maggowa lamang ini kon may putling kaayo siya. Sa kabaliktaran, ang kinaugalingong gugma para sa lain nga tawo wala sing putling kaayo sa mismong kaugalingon sini kag wala nagakinahanglan nga maglakip sang bisan ano nga klase sang putling kaayo. Ang bisan sin-o nga indi responsable nga buangbuang makahimo maghigugma. Ang maghigugma wala nagakinahanglan sang kaalam, talento, abilidad, ukon pagkamatinud-anon. Ang kinaugalingon nga gugma nagadepende sa natungdan kay sa tagtungud sang gugma; ang isa ka tawo nga nagahigugma puwede malinlang sa iya paghukum sa natungdan ukon magpanghandurawon sang mga panagway kag kinaiya nga indi gid man makit-an sa natungdan. Ang kinaugalingon nga gugma kasami nga amo ang kagamitan kag paagi sa paghimo sang palaligban nga wala sing unay nga ikasarang sa pagsulbar sing palaligban. May ara sing duha ka mga ginhalinan sang putling kaayo sa kinaugalingon nga gugma. Para sa mga tumuluo kag sa mga ditumuluo, ang pagpasakup sa mga kasugoan sang divine nga katukuran makahimo magsakdag sang kinaugalingon nga gugma. Para sa mga tumuluo, ang pagkalambot sa espirituhanon nga pagkinaugalingon nagahimo sang gugma nga wala sing ginatumod nga makasakdag sang kinaugalingon nga gugma. Ang solo nga klase sang kinaugalingon nga gugma nga natural nga may pagkaayo kag wala nagakinahanglan nga sakdagon sang gugma nga wala sing ginatumod amo ang kinaugalingon nga gugma sang tumuluo para sa Dios. Pinaagi sa pagkaperpekto mismo sang Iya kinaiya, ang Dios walay katapusan nga takus sa gugma sang Kristohanon. Ang mismong panghunahuna sang pagpaumod sa perpekto nga Dios karadlawan kag tampalasan.

Busa, ang kinaugalingon nga gugma sang tumuluo para sa Dios, nga natural nga may pagkaayo, kag ang iya gugma nga wala sing ginatumod para sa tanan nga katawhan, nga may pagkaayo man sa kaugalingon sini, nagahimo kag nagapalig-on sang natingub nga kabaskog sang kinaiya nga ginatawag ko putling gugma.

MASANGKARON NGA MGA KLAKE SANG GUGMA

Ang pagkabilihon sang putling gugma mahimong klaro kaayo kon mahangpan naton nga may ara sing tatlo ka masangkaron nga mga klase sang tawhanon nga gugma:

1. BINUTIG NGA GUGMA,
2. GUGMA NGA NAGADEPENDE SA PUTLING KAAYO (ang kinaugalingong gugma para sa tawo),
3. PUTLING GUGMA (ang kinaugalingong gugma para sa Dios; gugma nga wala sing ginatumod para sa tawo).

Ang binutig nga gugma amo ang pagkamataastaason nga nakatago sa pagpakunokuno sang balatyagon ukon sa pagpanglinlang sang mga pulong. Ang binutig nga gugma

nagagamit sang iban para sa kaugalingong-ikahamuut, para sa kinaugalingong kauswagan, ukon subong panukod sa kaluyahon sang isa ka tawo. Madamo nga pagpakunokuno subong matuud nga gugma ang indi gid gugma bisan kasan-o. Ang isa ka nabantog nga malain kaayong kabangdanan sang pag-antos sang tawo, amo ang binutig nga gugma nga madula pinaagi sa espirituhanong pagtubo sa sulud sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo, nga nagaresulta sang putling gugma kag ikasarang para sa gugma nga nagadepende sa putling kaayo.

Ang gugma nga nagadepende sa putling kaayo nagalakip sang romansa ukon pakighigugmaanay, kag pag-inabyanay. Ilabi na sa pakighigugmaanay, apang sa pag-inabyanay man, ang tawo kasami nga andam magpakita sang mas labaw ka makabibihag sa natungdan sang gugma. Apang wala sing bisan isa nga perpekto. Ang pagkaangay sa pagkaperpekto nga ginpaangkon sa bisan kay sin-o sigurado nga mangin kabangdanan sang pagkamasinulub-on kag kapaslawan. Indi malikawan nga mag-ulhot ang tinuud nga mga panghitabo. Bisin pa kon ang natungdan sang gugma gintrato subong isa ka tawo kag wala ginadahum nga magasugata sang indi maagum nga mga talaksan, sa gihapon nga ang iya pagkinaugalingon, pagduhaduha, mga kaluyahon, mga sayup ukon depekto sang makasasala nga kinaiya kasami nga magpagamo sa kaangtanan. Apang katunga lamang ini nga palaligban.

Sa pagkamatuud, ang mga kabudlay sa kinaugalingon nga gugma nagagolowa halin sa mas grabe pa nga mga palaligban kay sa nahimo sang pagkaalabuton sing kinaugali sang isa nga ginahigugma. Ang tawo nga nagahigugma nagabaylo man kag indi man perpekto. Ang iya kaugalingong pinasahi nga kinaugali, pagkawalay kalig-on, kag makasasala nga kinaiya nagasumpaki sa mga pagka-diperpekto kag sang pagpabaylobaylo sa natungdan sang gugma. Ang pagkasuud kag pagkamatinuuron sang kinaugalingon nga gugma, tungud sang ila mismo nga kinaiya, nagapadamo sang mga kalainan batok sa madaugon nga kaangtanan. Sa kinaugalingon nga gugma, ang mga palaligban sang kada bahin ukon pundok ginpabug-at pa gid sang mga palaligban sang iban ukon sang lain nga pundok. Kon ang isa ka tawo indi makadumala sang iya kaugalingon nga mga palaligban, indi gid siya makahimo magdumala sang mga palaligban sang isa ka tawo nga iya nasuud. Kon wala ang espirituhanon nga pagkinaugalingon ang kinaugalingon nga gugma mangin indi madumalahan, nga manughimo sang indi masakdag nga palaligban.

Ang kinaugalingon nga gugma sa tunga sang indi perpekto nga mga tawo nagapadayon nga ara sa kahimtangan sang pagkadimalig-on kag pabaylobaylo. Ang pagbaylobaylo sa mga balatyagon, mga pagkaalabuton sing panimuut, maayong panglawas, pagkanalikupan sang kaalam, mga pag-inoino, sayup nga mga pag-inoino, mga sabat sa gowa nga mga paghaylo kag mga kinahanglanon—ining tanan nagabuliganay agud bungkagon ang kaangtanan. Ang gagmay nga mga kaugot nagapadayon sa pagpanghilabot. Sa mga mata sang isa nga nagahigugma, ang natungdan sang gugma puwede magbaylo halin sa pagkamakabibihag padulong sa dimakabibihag padulong sa makabibihag liwat, halin sa nagasabat sa mga kahimtangan padulong sa pagpakita sang pagsabat, halin sa makalilingaw padulong sa makaulugot. Sa idalum sing pagkatublag sang balatyagon nga natural sa kinaugalingon nga gugma, bisan paano, ang gugma nga wala sing ginatumod nagapabilin nga mapinadayu-nong malig-on subong sang kaugalingong kinaiya sang espirituhanong nagakinaugalingon nga Kristohanon.

Ang natingub nga mga kalisdanan nga natural sa romansa ukon pakighigugmaanay kag pag-inabyanay puwede malampasan. Ang katingalahan kag dalayawon nga mga

kaangtanan mahimong sakdagon, apang ang ginakinahanglan amo ang putling kaayo. Ang romansa ukon pakighigugmaanay kag pag-inabyanay nagadepende sa putling kaayo. Ang kada tawo dapat magdala sang iya kaugalingon nga putling kaayo sa kaangtanan.

Para sa tumuluo, ang Dios nagsangkap sing pamaagi sa diin maangkon kag mapadayon ining tagsa ka putling kaayo. Ang pamaagi amo ang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo, ang harianon nga palasyo sang tumuluo, ang pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios. Ang putling kaayo makit-an sa Ganhaan 5 kag 6 kag gintawag nga putling kaayo.

Sa tion nga ang tumuluo makalambot na sa espirituhanon nga pagkinaugalingon, bugos na niya nga mabansaybansay ang putling gugma subong ang yabi sang kagamitan kag paagi sa pagsulbar sing palaligban sang bilog nga divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo. Ang putling gugma—para sa Dios kag sa iban—amo ang kabaskog sang kinaiya nga nagapasarang sa iya agud magpadayon sang iya espirituhanong pag-abante. Pinaagi sa putling gugma maagihan kag malutsan niya ang kapatagan sang kakusog sing pagtilaw, nga amo ang sunud nga klase sang pag-antos para sa pagpakamaayo, kag mag-abante sa mataas kag malig-on nga kahimtangan sang espirituhanon nga pagkahamtong.

KAKUSOG SING PAGTILAW

WALA SING ESTRIKTONG PAGPANGHIWALA SANG KAUGALINGON SA PAG-ANTOS PARA SA PAGPAKAMAAYO

BISAN PA KON INI NGA PAGTOON NAKASENTRONG SA KALISDANAN sang kinabuhi sang tumuluo ni Jesu-Kristo, ang pag-antos *indi* amo ang kinahanglanon kaayo nga kinaiya sang pagka-Kristohanon. Sa baylo, ang espirituhanon nga pagkinaugalingon nagahatag sa tumuluo sang ikasarang agud magkalipay sa kinabuhi bisan pa sang bisan ano nga kalisdanan nga magaabot sa iya dalanon. Ang iya kalipay wala nagadepende sa palibot, mga pagkabutang, ukon sa mga tawo. Mapasalamaton siya sa makapahamuut nga mga detalye sang kinabuhi kag makadumala sa mga katalagman tungud kay siya wala naulipon sa mga kahimtangan. Ang mga kagamitan kag paagi sang pagsulbar sing palaligban sang pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios nagahatag sang gahum kag palaagihan sa tumuluo agud matupungan ang kabuganaan kag kalisdanan, ang mabuhì kag mapatay.

Ang natunaw kag nahangpan nga mga panudlo sang Bibliya nga ara sa kalag sang tumuluo nagahatag sing kadasig sa iya agud kinaugalingon nga higugmaon ang Dios. Inang pirmi-nagadugang nga gugma nagapamunga sang pagkakontento kag kalipay, nga iya ginadala kaupod niya sa kada kahimtangan. Sa pagkatinuud, ang pagpakig-ambit sa kalipay sang Dios sa espirituhanon nga pagkagulang amo ang labing epektibo nga kagamitan kag paagi sa pagsulbar sang palaligban sa pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios. Ang tumuluo nagaabante pinaagi sa paggamit sing panudlo sang Bibliya sa idalum sang kabug-aton, apang amo ini ang panudlo sang Bibliya nga iya ginagamit, indi ang pag-antos nga iya ginabatas, ang nangin kabangdanan sang iya pagtubo.

Ang pagka-Kristohanon indi isa ka relihiyon sang pag-antos. Ang panudlo sang Bibliya nagapaathag sing pag-antos, kag ang natunaw kag nahangpan nga panudlo sang Bibliya nagapakalma sang pag-antos nga ara sa kalag. Wala sing estriktong pagpanghiwala sing kaugalingon sa pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios. Bisang pa sa kabaliktaran sang dimatuud nga pagtolon-an, ang pag-antos para sa kaugalingong kaayohan sini indi

makatarunganon nga Kristohanong tinutuyo.

Sa pagkamakalilisang nga panghitabo, madamo nga mga Kristohanon ang wala gid nakatoon sing panudlo sang Bibliya nahanungud sang pag-antos. Sa ila pamaagi sang paghunahuna, ang kalisdanan nagahimo sing pagpamatyag sang pagkaespirituhanon. Sa pagdahum lamang nga pagpahayag sing pagsunud kay Kristo sa Iya mga pag-antos, ginsugpon nila ang pagkakinahanglanon kaayo sang ila kaugalingon nga kasakit nga daw subong nga ini nagadala sa ila nga mangin malapit sa Dios. Ginpalaw-ay nila ang ila mga kinabuhi agud masibo sa baldadong dimatuud nga pagtolon-an: Nagadahum sila nga ang Dios nagapasidungog sang kaugalingong-pagpakasakit kag nagasugo sa ila nga mag-antos. Ining grabe kaayo nga panghunahuna nagapamunga sang pagkamataastaason, nagaguba sang ikasarang para magkinabuhi, kag nagatampalas sa kinaiya sang Dios.

Ang pagkabalaodnon, ang estriktong pagpanghiwala sa kaugalingon, kag ang mabudlay hangpon nga pagkamartir nagapahamtang sang indi kinahanglanon nga pag-antos sa mga tumuluo, apang ang subong sang kaugalingong-sugyot nga kalisdanan wala sing lugar sa divine nga pamalaod nga dapat sundon. Ang pagluwas nga trabaho ni Kristo nagakuha sang tanang tawhanon nga mga binuhatan para sa kaluwasan (Mga Taga-Efeso 2:8-9); ang pagpanumbalik pinaagi sa grasya wala nagakalip sang tanang penitensya (1 Juan 1:9); ang katingalahan kag maayo kaayo nga mga pagtolon-an nahanungud sang harianon nga katungud kag higayon nagabutyag sang pagkamataastaason sing pagpanghiwala sa kaugalingon, paghampak sa kaugalingon, pagpilaspilas sa kaugalingon (Mga Taga-Galacia 5:12).

Ang Dios nagapadayon sing makagagahum nga pagdumala sa pag-antos sa sulud sang plano sing pamalaod nga dapat sundon, nga Iya pagadumalahan sa tama nga tumuluo lamang sa tama nga panahon kag sa tama nga klase ukon kahimtangan. Ang Dios, indi ang kaugalingon, ang nagadumala sang pag-antos para sa pagpakamaayo. Sa lain nga mga pamulong, ang tumuluo dapat indi magpangita sang gamo. Sa kabaliktaran, dapat maggamit siya sing divine nga mga kasangkapan para sa pagsulbar sing palaligban. Bisan ang divine nga disiplina ara para sa katuyoan sang pagpakamaayo, apang ang mga estriktong nagapanghiwala sa kaugalingon kag nagapenitensya nga mga Kristohanon nagabalewala sing katuyoan sang Dios kag nagapangapyot sa pag-antos subong ang kapaigoan sa kaugalingon sini. Ang ila wala natuytuyan, dimatuud nga paninguha agud makuha ang pagtugot sang Dios nag-agum lamang sang divine nga kaakig. Ining balaodnon nga mga tumuluo nagsalikway sing grasya sang Dios, nagabalibad agud gamiton ang indi makit-an nga mga manggad sang divine nga pagkamakagagahum sa tanan, kag sa baylo nagahulag sa kalibutanon nga pamaagi ni Satanas sa idalum sang relihiyosong kalautan.⁴⁵

Sa idalum sang indi kinaandan nga mga kahimtangan ang isa ka Kristohanon puwede mag-antos tungud sang iya mga tinoohan. Ang kamatuuran nagapamukaw sing dakong kaakig sa mga may ginpatig-a nga madumilong kabubut-on (Mateo 10:34-36), apang ang tumuluo dapat indi magpanghangkat ukon maggaritgarit para lamang pamatud-an ang iya pagkamaunungon sa kamatuuran. Ang subong nga pag-antos nagasulsol lamang sang masupakon nga porma sing pagkamataastaason. Ang sobrang kaakig nga ginabatas sang tumuluo indi man tanda sang espirituhanon nga pagtubo ukon pagpamatuud sang iya pagkaepektibo subong isa ka saksi ni Kristo. Ang tagsa ka tumuluo sa Panahon sang Simbahan isa ka tinugyanan ukon sinugo ni Jesu-Kristo sa kalibutan sang yawa (2 Mga

45. Thieme, *Christian Integrity*, 184-85.

Taga-Corinto 5:20). Siya *ara* sa kalibutan apang indi *iya* sang kalibutan, kag ginsugo siya “nga indi [mag]higugma sang kalibutan, ukon sang mga butang sa kalibutan” (1 Juan 2:15, NASB). Apang bisan pa sina, indi man siya mangin kabangdanan sang indi ginakinahanglan nga pag-antos pinaagi sa paghimo sang iya kaugalingon nga tawong wala ginkahamut-an kag indi mabaton ukon *persona non grata*.

Ang buluhaton sang Kristohanon subong ang harianon nga sinugo ukon tinugyanan wala nagatawag sa iya nga mangin bastos kag mangin kabangdanan sing sakit sang buut agud ipahayag nga siya “nagaantos tungud kay Jesus.” Ang espirituhonong nagakinaugalingon nga tumuluo ginaawhag sang gugma para sa Dios, indi sing handum agud pamatud-an ang iya kaugalingon didto sa Dios ukon sa tawo. Dugang pa, ang panudlo sang Bibliya sa iya kalag mas dako pa gid kaayo nga kamanggaran nga magarbuhong ipakita sa atubangan sing mga kaaway sang kamatuuran (Mateo 7:6). Makakita siya sing mga kahigayonan agud ipahayag ang Ebanghelyo agud nga ipasa sa iban ang maayong balita. Ang iya katuyoan indi ang pag-agum sing pag-uyon sang Dios kag indi man iladlad ang iya kaugalingon sa pagdumot sang kalibutan (Juan 15:18-21).

Ang ikaduha nga Mga Taga-Corinto 6 nagatudlo nga kita dapat “indi maghatag sing kahigayonan sa kasandaran sang bisan ano nga butang, agud nga ang buluhaton sang pagpangalagad indi pagsawayon” (2 Mga Taga-Corinto 6:3, NASB). Ang pagpang-hikot sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo (2 Mga Taga-Corinto 6:6-7) kag ang pag-agum sang espirituhonong nagakinaugalingon nagahatag sa tumuluo sing pagkamaalamon, kalidad, klase subong isa ka harianon nga tinugyanan ni Ginoong Jesu-Kristo. Tungud sang espirituhonong nagakinaugalingon sarang malampasan sang harianon nga tinugyanan ang “mga kasulub-an, mga kalisdanan, mga pasakit, mga silot, mga pagkabilanggo, mga kagamo, mga pangabudlay, mga pagkadimakatulog, kag gutum” kon kag kon san-o man ang subong nga mga pagtilaw mahitabo (2 Mga Taga-Corinto 6:4-5). Kon sa kabuganaan man ukon kalisud nga mga kahimtangan (2 Mga Taga-Corinto 6:8), ang iya gugma, pagkamaunungon, kag kalipay mga may kaangtanan sa Ginoo nga amo ang iya ginahalilihan.

ANG PAG-ANTOS SA APAT KA MGA KLAASE SANG KAKUSOG SING PAGTILAW

Ang espirituhonong nagakinaugalingon wala lamang nagahatag sa tumuluo sang ikasarang para magkinabuhay subong halili ukon nagapangatubang para kay Kristo diri sa duta kondi nagaandam man sa iya para sa hingapusan nga paglambot padulong sa espirituhonong pagkahamtong. Agud nga mapadasig ang kakusog sing paghulag sang tumuluo padulong sa hingapusan nga tinutuyo sang pagkahamtong, kasami nga ang Dios nagagamit sang kakusog sing pagtilaw. Apat ka mga klase sang kakusog sing pagtilaw ang nagahulagway sing pag-antos sang Kristohanon sa pag-abante halin sa espirituhonong nagakinaugalingon padulong sa espirituhonong pagkahamtong:

1. PAGTILAW PINAAGI SA MGA TAWO,
2. PAGTILAW SA PANGHUNAHUNA,
3. PAGTILAW SA PALAKAT,

4. PAGTILAW PINAAGI SA KATALAGMAN.

Ang tumuluo nga may espirituhanong pagkinaugalingon wala nagakahadlok sa sining mapintas kag malisud buntugon nga listahan sang pag-antos. Napasaran niya ang nag-agi nga pagbansaybansay sing pasulit para sa kada isa sining mga pagtilaw. Karon nga ang iya espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon nahimong espirituhanong pagkinaugalingon, ang maamumahon nga pagtuytuy sang Dios sa mapungganon nga pag-antos nag-andam na sa iya para sa apat ka mga klase sang kakusog sing pagtilaw nga iya pagaatubangon sa manug-abot nga panahon.

Sa sini nga bahin sang iya espirituhanon nga kinabuhi, ang tumuluo dapat indi masapwan nga wala kapangandam sang pag-antos. Ang sakit indi mangin mas gamay kay sa sang una. Sa pagkamatuud, ang pag-antos mahimong mas masakit pa, apang may ara siya sang kagamitan kag paagi sa pagsulbar sing palaligban nga ginakinahanglan agud lakadon ang lintang sang kauswagan.

PAGTILAW PINAAGI SA MGA TAWO

Pag-uyon subong isa ka Pagtilaw sang Kakusog sing Paghulag

Ang pagtilaw pinaagi sa mga tawo nagahangkat sa tumuluo halin sa duha ka magkabaliktad nga mga padulongan: ang pag-uyon kag ang pagbinatokanay. Sa bisan diin sini nga kahimtangan, ang katalagman nagadepende sa ginatalikdan nga espirituhanong pagkinaugalingon kag ginatugyan ang pagdumala sang kinabuhi sing isa ka tawo sa iban. Ang tawo nga ginahigugma ukon ginapalangga sang tumuluo puwede magpanghaylo sing sobra sang iya kinabuhi kag kalipay. Ang bisan sin-o nga iya ginadumtan nagapang-agaw man sang pagdumala.

Ang kinaugalingon nga gugma sa katawhan nagadepende sa putling kaayo. Ang kulang sing unay kag tunay nga putling kaayo, nagasalig lamang ini sa pagkamatinud-anon sang gugma nga wala sing ginatumod subong ang kagamitan kag paagi sa pagsulbar sang palaligban. Ining pagdepede lang gid sa putling gugma nagahimo sang tagsa ka kaangtanan sang kinaugalingong gugma nga isa ka pagtilaw sing pagkamatatutum sang tumuluo sa divine nga mga ulunahon. Hatagan bala niya sing labaw nga pagtalupangud ang natungdan sang gugma kutub sa punto sang pagpauyon-uyon sang iya kinaugalingon nga pag-inoino sang madangatan sa pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios? Ukon iya bala ihiusa ang iya tawhanon nga mga kaangtanan sa malig-on, nabalanse nga Kristohanong pagkinabuhi?

Ang kinaugalingon nga gugma nagahatag sing dakong pagtalupangud sa natungdan sang gugma, apang kon ang tumuluo nagabayaw kag nagapauswag sang tawhanong natungdan sang iya gugma labaw sa Dios, wala siya nakapasar sa pagtilaw pinaagi sa mga tawo. Sa iya handum agud lipayon ang babayi nga iya ginahigugma, ang lalaki puwede magtugyan sing pagdumala sang iya kinabuhi sa babayi. Ginahimo niya nga ulipon ang iya kaugalingon, nagakinabuhi paagi sa iya kapritso imbis nga paagi sa kalig-on sang iya kaugalingong kalag. Sa kabaliktaran, subong isa ka ulipon ginatalikdan niya ang tanan nga puwedeng mahitabo para sa pagpalipay sa iya. Nag-untat siya nga mangin ang lalaki nga kinaunahang nagustohan sang babayi. Kag amo man ang puwede mangin matuud sa babayi. Bisan pa nga ang asawa nagakinabuhi sa idalum sang awtoridad sang iya bana, indi

niya dapat talikdan ang iya katungdanan para sa iya kaugalingon nga kinabuhi tungud sang iya handum nga lipayon ang iya bana.

Ang kinaugalingon nga gugma wala nagakinahanglan sang bisan diin sini nga bahin agud itugyan ang iya pagkinaugalingon sa isa sa ila. Ang Dios may pinasahi nga plano para sa kada tumuluo. Ang tagsatagsa isa ka harianon nga pari sa atubangan sang Dios kag nagapabilin nga may kahilwayan. Sa kaangtanan sang kinaugalingong gugma ang tagtungud kag ang natungdan dapat magpabilin nga may pagkamatinud-anon kag magpabatyag sing putling gugma kon ang kaangtanan dapat may paglaum sing kadaugan.

Ang yabi agud mapasaran ang pagtilaw pinaagi sa mga tawo amo ini: ang paghatag sing dako nga pagtalupangud sa mga tawo dapat indi mauna sa paghatag sing dako nga pagtalupangud sa Dios. Sa lain nga mga pamulong, sa tunga sang madamong makatarunganong mga hilikuton kag mga pagkalabot sa kinabuhi sang tumuluo, ang panudlo sang Bibliya dapat magabaton sang unang katungud agud unahon. Ang tawhanon nga mga kaangtanan kinahanglanon kaayo sa bisan anong kinaandan nga kinabuhi, apang ang kaangtanan sang Kristohanon sa Dios sa sulud sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo nagahatag sing gahum sa tawhanong kinaugalingon nga gugma agud magmadaugon. Busa, ang tumuluo dapat magtoon sa pagsiling sang indi kon bisan ang makatarunganon nga mga hilikuton nagapanghangkat sa pagpangibabaw sing pagkaulunahon sing panudlo sang Bibliya.

Ang tumuluo puwede maghimo sang iya kaugalingon nga mga pilian sa pagpili sang iya mga abyan kag mga hinigugma, apang pagkatapos sina magahimo sila sing madamo nga mga desisyon para sa iya luwas kon iya ipadayon ang iya espirituhanong pagkinaugalingon.

Indi kamo magtalang; “ang malaut nga mga abyan nagaguba sang maayong pamatasan.” (1 Mga Taga-Corinto 15:33)

Ang nagalakat kaupod ang maalam nga mga tawo mangin maalam,
Apang ang mga abyan sang mga buangbuang magaaantos sing kalautan.
(Mga Hulubaton 13:20)

Ang kinaugalingon nga gugma kasami nga daw pareho sang indi makapahamuut nga kakusog sing pagtilaw. Ang kada isa gusto maghigugma. Ang kinaugalingon nga gugma, bisan pa sina, isa ka kagamitan kag paagi sang paghimo sang palaligban nga wala sing unay kag tunay nga ikasarang sang pagsulbar sing palaligban. Kon ginapakita sang isa ka tawo ang iya kalag sa tawo nga iya ginahigugma, ang pagkahirop sa tunga sang isa nga indi perpektong tawo kag sa lain pa gid nga tawo nagahimo sang kaluyahon sa pag-antos. Ang iban sang pinakadakong kasakit sa kinabuhi nagahalin sa kinaugalingon nga gugma. Ang kinaugalingon nga gugma makahimo lamang maglikaw sa pagpakalisud kag pagkaulipon kon maupdan sing putling kaayo sang gugma nga wala sing ginatumod. Ang espirituhanong pagkinaugalingon, gani, amo ang sa sulud sang kalag nga kabakod nga nagahimo sang kinaugalingon nga gugma nga isa ka katingalan kag maayo kaayo nga pakamaayo.

Pag-ilinaway subong ang Pagtilaw sa Kakusog sing Paghulag

Kaangay sang kinaugalingon nga gugma, ang pag-ilinaway nagapahimo man sang

tumuluo sa pagtugyan sing pagdumala sang iya kinabuhi sa lain nga tawo. Mahimong nagamaneho siya sang salakyan sa madamong nabahinbahin nga karsada sang ang isa nga nagapadalagan sang salakyan nangagaw sang dalan sa atubangan niya. Ang sa dayondayon nga balos niya puwedeng mangakig sa sinang indi matinahuron nga kon sin-o man ina, apang ang kaakig walay kapuslanan sa sini nga kahimtangan. Sa hinali ang tumuluo indi mahamutang kag nagaugut; nagaralain ang iya bilog nga panghunahuna tungud sining magamay lamang nga panghitabo. Iya gintugyan ang pag-amuma sang iya kalipay sa bug-os nga langyaw. Kon magabalibad siya nga makabawi halin sa sala sang panghunahuna sing kaakig pinaagi sa panumbalik, puwede nga pasobrahan pa gid niya ang iya una nga panghunahuna sa binuang kag puwede ini mahimong mapintas nga pag-ilinaway sa lain nga nagamaneho sang salakyan.

Sa bisan ano nga tion ang tumuluo magabalos sa mga tawo nga may pagkasina, aligutgut, pagkamabaluson, ukon indi makapatawad, sa dayondayon niya ginatugyan sa ila ang pagdumala sang iya kinabuhi. Sa indi makatarunganon nga paninguha agud mabawi ang pagdumala, puwede siya magpasungaw sang iya kaakig pinaagi sa tsismis, pagpangguba sing dungog, indi matuud nga pag-akusar, ukon bisan pa sa lawasnon nga pagpamintas. Apang sa pag-ataki sang tawo nga sa diin gintugyanan niya sang iya kalipay, ang tumuluo nagaataki sang iya kaugalingon nga kalipay. Ang kada maakigon nga balos nagadala sa iya sa mas madalum nga kaugalingong-sugyot nga kalisdanan.

Kon ang iban nga mga tawo ang magdumala sing kinabuhi sang tumuluo, bisan kon gusto man nila ukon indi ang pagdumala ukon bisan nakahunahuna nga may ara sila sing subong nga pagpanghaylo, ginabasol niya sila sang iya pagkaindi-kontento. Ang pagbasol sang iban tungud sang kaugalingong-sugyot nga kalisdanan nagautod sang puwede mahitabo nga kasulbaran kag, sa idalum sang kasugoan sang kinabubut-on nga responsibilidad, nagapagrabe sing pag-antos. Sa may espirituhanon nga pagtubo, ang tumuluo makatalupangud sa sining sulundan sang pagkawalay kalipay. Nagagamit siya sing panumbalik para sa kapatawaran sang mga nalabot nga mga sala, apang ang pat-ud nga kasulbaran sa pagtilaw paagi sa mga tawo amo ang gugma nga wala sing ginatumod, sa diin ang kaugalingong sa sulud nga kalig-on sang tumuluo amo ang basihanang sang pagpaumod sa iban. Ang gugma nga wala sing ginatumod ginapalig-on kag ginapaathag subong ang maabtik nga kabahin sang putling gugma sa pagkatapos lamang nga naagum na sang tumuluo ang espirituhanon nga pagkinaugalingon.

Sa ulihi, ang kasulbaran sa tanang kakusog sing pagtilaw amo ang kalipay sang tumuluo. Ang kalipay subong ang kagamitan kag paagi sa pagsulbar sang palaligban amo ang solo nga pagdumala sang Dios kag sang Iya plano. Ang tumuluo indi makadepende sa mga tawo para sa kalipay; dapat magdepende siya sa Dios. Ang tumuluo dapat magsunud sa divine nga pamalaod nga dapat sundon agud malikawan ang sobra kaayo nga pagkahaylo sa mga iya ginahigugma kag agud mapunggan ang pagkahulog sa pagdumut sa mga nagapaakig sa iya. Ang espirituhang kakusog sing pagpanghikot sa sulud sang pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios magadala sang tumuluo sa espirituhang pagkinaugalingon sa diin ang iya pagkakontento nagalig-on kag sa diin magamit niya ang gugma nga wala sing ginatumod subong ang kasulbaran sa iya mga palaligban sa mga tawo.

PAGTILAW SA PANGHUNAHUNA

Ang Pagkakinahanglanon Kaayo sang Panghunahuna nahanungud sang Pagtolon-an

Ang panghunahuna nagapat-ud sing kinabuhi sang tumuluo. Ang panghunahuna may ara sing subong ka gamhanan nga epekto sa kadaugan ukon kapaslawan sang tumuluo sa Kristohanon nga kinabuhi nga ang pangisip dapat kabigon nga isa sa makahuluganon kag kinahanglanon kaayo nga kakusog sing pagtilaw. Sa tanan nga bahin sang Kristohanon nga pagtubo ang tumuluo magaatubang sing kabug-aton sang kagamo sa hunahuna sang kalag.

Ang tawhanon nga palanan-awon magapamatok sa divine nga palanan-awon. Ang dimatuud nga panghunahuna magahangkat sing panudlo sang Bibliya. Ang pagka-mataastaason magapanghilabot sa pagpaubus. Ang tanan nga klase sang mga pamaagi magapakiglumba sa pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios. Ang kahadlok magapainutil sang pangatarungan. Ini amo ang kinahanglanon nga pangkaugalingong indi paghinangpanay nga ang tumuluo dapat magsulbar sa iya kaugalingon nga kalag. Mga pagduhaduha, mga kagamo, kag ang indi masabat nga mga pamangkutanon nagaawhag sa may siguradong kabubut-on nga tumuluo agud gamiton ang mga manggad sing panudlo sang Bibliya nga iya naton-an. Ang paghatag sing bug-os nga panghunahuna sa panudlo sang Bibliya nagapadasig sang iya espirituhanon nga pagtubo.

Ang pagtilaw sa panghunahuna puwede maggowa kon ang mga kahimtangan hayag nga mauswagon kag matawhay. Ang tawo indi gid pirmi sa kon ano ang makit-an sa iya sa panggowa; ang matuud nga tawo amo ang sulud sang panghunahuna sang iya kalag.

Kay suno sa iya [ang tawo] ginahunahuna sa sulud sang iya kaugalingon,
amo siya.

Siya nagsiling sa imo, "Kaon kag mag-inum!"

Apang ang iya tagiposoon [ang lugar sang pang-hunahuna] wala sa imo.
(Mga Hulubaton 23:7, NASB)

Tungud kay ang tumuluo amo ang kon ano ang iya ginahunahuna, ang panghunahuna puwede maghimo ukon magguba sa iya, depende sa kinaiya sang iya panghunahuna. Kon ang iya panghunahuna malig-on sa panudlo sang Bibliya, magaabante siya sa pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios. Kon ang iya panghunahuna kabaliktaran sa panudlo sang Bibliya, nagamohan siya sa iya matuud nga madangatan sa kinabuhi sa palaabuton. Ang iya panghunahuna nahanungud sa kinabuhi amo ang paghulag sang iya ginahunahuna, ang nagsinakot sang tanan nga iya nahibaloan kag ginatoohan.

Ang pangamuyo nagalarawan sang pagkakinahanglanon sang panghunahuna sa pag-tuman sang pangkaugalingon nga responsibilidad sang tumuluo sa atubangan sang Ginoo.⁴⁶ Ang kada sakup sang harianon nga pamilya isa ka pari nga may katingalahan kaayo nga katungud sang pagpangatubang sang iya kaugalingon sa atubangan sang Dios. Tungud sang talagsahon nga katungud nagaabot ang responsibilidad. Ang Dios nagtukod kag nagpalig-

46. Thieme, *Pangamuyo*.

on sang pamalaod nga dapat sundon nga ang tumuluo dapat magsunud sa paggamit sang pangamuyo. Ang pangamuyo sang tumuluo dapat nagauyon sa kinaiya, mga tinutuyo, kag mga paagi sa pagbuhat sang Dios. Gani, ang husto kag maamligon nga paghunahuna nahanungud sang pagtolon-an amo ang basihanang para sa epektibo nga pangamuyo. Kon ang iya pangamuyo nagalarawan sang kaugalingon nga mga panghunahuna kag mga handum sang Dios, ang tumuluo makahimo magsalig nga makabaton sang pag-uyon ukon sang huo nga mga sabat. (Juan 15:7).

Si Jesus nagpaathag nga ang sayup kag walay pag-amlig nga paghunahuna nagapasalig sang kapaslawan sa pangamuyo.

“Kag kon kamo magpangamuyo, indi maggamit sang walay pulus nga mga pagliwatliwat, subong sang ginahimo sang mga Hentil, kay sila nagahunahuna nga pamatian sila tungud sang ila madamo nga mga pulong.” (Mateo 6:7)

Paghunahuna sang Kalautan kag Paghunahuna sang Maayo

Ang makatarunganon nga paghunahuna amo ang kinahanglanon kaayo nga tawhanong hilikuton nga nagakilala sang kalainan sang tawo sa mga sapat. Kaangay sang mga anghel, ang tawo gintuga nga may kalag nga may kasarang sang makatarunganon nga panghunahuna. Busa, ang panghunahuna sang kalag amo ang lugar sang pag-ilinaway sa pagsinumpunganay sang mga anghel.⁴⁷ Kon ang tumuluo nagahunahuna sang kalautan, malaut siya. Siya nagapuyo sa kalibutanon nga pamaagi ni Satanas. Halin sa malaut nga paghunahuna nagaabot ang malaut nga mga kabangdanan kag kaawhagan; halin sa malaut nga kabangdanan kag kaawhagan, amo ang malaut nga mga pagpanghikot.

Kag si Jesus nga nakahibalo sang ila mga panghunahuna nagsiling, “Ngaa bala nga nagahunahuna kamo sang kalautan sa inyo mga tagiposoon?” (Mateo 9:4, NASB)

Sa kabaliktaran, ang paghunahuna nga nagapadayong malig-on sa kamatuuran may dako kaayo nga epekto para sa ikaayo. Ang kaluwasan mismo maangkon pinaagi sa husto nga panghunahuna, pinaagi sa ditakus nga siguradong kabubut-on nahanungud sa Maa-yong Balita ni Jesu-Kristo.

“Ano bala ang hunahuna ninyo nahanungud kay Kristo?” (Mateo 22:42a, NASB)

Ang dako kaayo nga kaaway sang katawhan amo ang panghunahuna nga gintawag pagkamataastaason. Ang pagkamataastaason makahimo magpahabok ukon magpakupos sang hunahuna sang tawo nahanungud sang iya kaugalingon. Siya nagahunahuna nga siya mas maayo ukon pinakamalain kay sa kon ano gid siya. Ining pagpataas sa kaugalingon kag ang pagpakubus sa kaugalingon nagatuis kag nagasalikway sing kamatuuran, nga amo ang bahin sa diin ang plano sang Dios epektibo. Ang grasya sang Dios nagatrato sa aton kon ano kita, apang ang hambog nga tumuluo nga wala nagakinabuhi sa hayag nga kamatuuran

47. Tan-awa ang mga pahina 161-64.

indi gid maggamit sang mga kasangkapan sang grasya sang Dios agud mag-abante sa plano sing pamalaod nga dapat sundon.

Kay kon ang bisan sin-o nagahunahuna nga daw si sin-o gid siya [pagkamataastaason] nga walawala man gid siya, ginalimbungan niya ang iya kaugalingon. (Mga Taga-Galacia 6:3, NASB)

May mapintas nga kabaliktaran sa pagkamataastaason. Ang tawo nga nagahunahuna sing sobra sang iya kaugalingon kay sa sang iya katungud agud maghunahuna sa pagkamatuud ginakuhaan ang iya kaugalingon sang iya pinakadalagko kaayo nga mga kapuslanan, ang mga kaayohan nga nagaupod sa katumanan sang plano sang Dios para sa iya kinabuhi.

Kay pinaagi sa grasya sang Dios nga ginhatag sa akon nagasiling ako, nga sa kada isa sa inyo, mag-untat paghunahuna sang kaugalingon nahanungud sang pagkamataastaason sing mas mataas pa kay sa kon ano ang dapat ninyo hunahunaon, kondi maghunahuna suno sa maayong kaisipan para sa katuyoan sang pagka-makatarunganon nga wala sing daw panamgohanon, subong nga ang Dios naghatag sa kada isa sang talaksan [sang paghunahuna] halin sa panudlo sang Bibliya. (Mga Taga-Roma 12:3)

Ang pagkamataastaason isa ka daw panamgohanon, wala sing kamatuuran, kag kon ginapadayon, ang pagkamataastaason mahimong pagkabuangbuang. Ang pangontra amo ang kamatuuran sing panudlo sang Bibliya.

Busa tugoti siya nga nagahunahuna nga siya nagatindog nga mag-andam [sing panudlo sang Bibliya] basi kon mapukan siya. (1 Mga Taga-Corinto 10:12, NASB)

Ang divine nga mga mando nga dapat tumanon sang tumuluo agud padayon nga mapasaran ang pagtilaw sa panghunahuna ginpaathag sing laktod sa Mga Taga-Roma 12:2.

Untati ang pagpauyon sa sining panahon, kondi magbag-o paagi sa pagtadlong sang inyo panghunahuna, agud nga puwede ninyo pamatud-an kon ano gid ang kabubut-on sang Dios, [ilabi na] ang maayo, ang makahamuut, kag ang bug-os. (Mga Taga-Roma 12:2)

“Ang pagtadlong sang panghunahuna sang [isa ka tawo]” matuman sa sulud sang panahon paagi sa paghatag sa panudlo sang Bibliya nga numero unong dapat unahon sa tanan, paagi sa paghan-ay kag pagpalig-on sang kinabuhi sang isa ka tawo sa kada adlaw-adlaw nga pag-inoino sang Pulong sang Dios. “Ang maayo, ang makahamuut, kag ang bug-os” amo ang pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios, nga ginatuman sa sulud sang palasyo sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo. Sa sulud lamang sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo makahimo ang tumuluo magbaton sang tanan nga mga pakamaayo nga gin-andam sang Dios para sa iya—sa kauswagan man ukon kalisdanan.

Ang Pagpaubus sa Kabaliktaran sing Dimatuud nga mga Kasulbaran

Ang sulundan sang tama nga paghunahuna amo ang pagkatawo ni Jesu-Kristo, nga padayon nagkinabuhi kag naghulag sa sulud sang kinaunahang sulundan sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo.

Hupti ninyo ini nga panghunahuna, nga ara man kay Kristo Jesus. (Mga Taga-Filipos 2:5)

Ang panghunahuna sing pagpaubus sang aton Ginoo ginpakita paagi sa lya bug-os nga pagpauyon sa plano sang Amay. Ang pagpaubus, nga amo ang pagkamatinumanon sa divine nga awtoridad kag kahanasan sa grasya sang Dios, dapat mangin panghunahuna sang tagsa ka sakup sang harianon nga pamilya sang Dios.⁴⁸

Ang pagpaubus wala nagalakip sang indi matuud nga mga kasulbaran sing pagtilaw sang panghunahuna. Ano bala ang madamo nga palsipikadong mga kasulbaran nga ginalikawan sang matuud nga pagpaubus?

PAGPANGATARUNGAN nga amo ang pagpakamatarong sa kaugalingon samtang nagapamasol sa iban tungud sang ila mga kapaslawan kag mga pag-antos.

KAAKIG nagaataki sang palaligban nga may kainit sang ulo kag mga pagkaalabuton, nga nagapakita sing bug-os nga pagka-indi responsable. Ang kaakig nagaliso sing pagtalupangud padulong sa kaugalingon, kag nagapaninguha agud pakurugon kag dumalahan ang mga tawo nga may mga pagpamahog kag kapintas. Ang dako kaayo nga handum sang gahum kag dako kaayo nga handum sing pag-uyon sang iban kasami nga mga ginapahayag pinaagi sa kaakig, nga nagagowa halin sa mga balatyagon sang ginpakakubus nga mga umalaging ginapakalma pinaagi sa pagbalos ukon pinaagi sa pagpanakit sang mga nagapanghangkat sing pinahabok nga pangisip ukon kahambugan sang isa ka tawo.

ANG MGA HINALI NGA SABAT AGUD AMLIGAN ANG KAUGALINGON nagapaninguha agud putson sa pag-amlig ang hunahuna sang tumuluo sa nagapangibabaw nga mga kabug-aton. Apang ang subong nga hilikuton sing kagamo sang pagginawi subong sang pag-inum sing ginadili nga mga bulong, pagkabigaon, kag ang pagkapalahubog nagatingub lamang sang kinaunahan nga palaligban pinaagi sa pagpahamulag sang tumuluo sa tinuud nga panghitabo kag kahimtangan.

PAGPANGHIWALA UKON PAGPAMUTIG nagabale-wala sing palaligban sa nabulag nga paglaum nga ini madula lang. Ang mga tumuluo nga nagapakilooy sa Dios para sa mga milagro kasami mahulog sa sini nga pamaagi sing pagsulbar sang palaligban.

HINALI NGA SABAT SING PAALIWANSAN nagasabat sa kapaslawan pinaagi sa pagpangita sing bag-o nga pasungawan sang grabe nga mga balatyagon. Ang nagakatalaka nga tumuluo puwede mangita sing kalipay sa tunga sing madamong katawhan, sang pagpanghilawas, ukon sa paglagas sang kuwarta nga sa pagkatinuud ginakinahanglan niya pauswagon ang gugma para sa Dios pinaagi sa panudlo sang Bibliya. Kadamoan sing hinali nga sabat sing paalinwansan ginapatumod sa mga hilikuton nga mga maayo kag naandan apang nahatagan sing dimatuud nga ulunahon labaw sa panudlo sang Bibliya kag sa plano sang Dios.

48. Thieme, *Christian Integrity*, 65-88.

Pagsimba kag Pag-ilinaway sa Panghunahuna

Si Pablo nagalarawan sing pagtilaw sa panghunahuna subong sang gira sa sulud sang kalag. Apang ini amo ang gira sa diin ang Dios nagplano sang maalamon kaayo nga paagi kag mga taktika. Makagalalum Niya nga gin-armasan kag ginsangkapan sing nagakaigo gid ang tumuluo agud magdaog sa sining sa sulud sing kalag nga pag-inaway batok sa sayup nga pangisip.

Kay ang galamiton kag mga armas sang amon pagpakig-away [mga] indi tawhanon nga mga kinaiya kondi mga kinaiya sang gahum pinaagi sa Dios [ang paggamit sang divine nga pagkamakagagahum sa tanan sa sulud sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo] batok sa pagkalumpag sing malig-on nga mga salipdanan [ang madamong bahin ukon dagway sing mga pamaagi sang dimatuud nga panghunahuna ni Satanas], nga nagaataki kag nagaguba sing mga panghunahuna nga wala sing kalig-onan kag sang tagsa ka balabag sang pagkamataastaason batok sa kaalam nahanungud sa Dios, kag nagapamihag man sang tagsa ka panghunahuna sa pagkamatinumanon kay Kristo, nga andam [ang panudlo sang Bibliya nga ara sa sulud sang kalag] agud silotan ang tanang pagtalikod kon ang inyo pagkamatinumanon natuman na [ang pagkamatinumanon sa mga mando sang Dios sa plano sing pamalaod nga dapat sundon nga nagaresulta sa espirituhanon nga pagkagulang]. (2 Mga Taga-Corinto 10:4-6)

Bisan pa nga ang panghunahuna sing divine nga palanan-awon nagapangita kag nagapangguba sing dimatuud nga tawhanong palanan-awon, ang pagkaguba sing dihusto nga mga kaisipan kag panghunahuna sa mga nakita-an indi amo ang pinakadako nga kadaugan sing pagtilaw sa panghunahuna. Ang kadaugan ara sa pag-angkon sang matuud nga palanan-awon, panghunahuna nga may matuud nga mga kaisipan, paghangup kag paggamit sang matuud nga mga pagtolon-an.

Niyan si Jesus nagsiling sa mga Hudiyo nga nagtoo sa Iya, “Kon kamo magpabilin sa Akon pulong [panudlo sang Bibliya], *niyan* kamo matuud gid nga mga gintoton-an Nakon, kag kamo makakilala sang kamatuuran kag ang kamatuuran magahilway sa inyo.” (Juan 8:31-32, NASB)

Sa lain nga mga pamulong, ang pagsimba sa Dios isa ka paghunahuna.

“Ang Dios Espiritu, kag ang mga nagasimba sa Iya kinahanglan magsimba sa Espiritu [sa pagpuno sang Balaan Espiritu, Ganhaan 1 sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo] kag sa kamatuuran [ang paghibalo kag paghunahuna sing panudlo sang Bibliya, sa Ganhaan 4].” (Juan 4:24)

Ang tanan nga bahin sang pagsimba nasuno sa tama, sing paghunahuna sa pagtolon-an. Sa paghiwat sing paghinumdum sang Ulihi nga Panihapon ang tumuluo nagahatag sing bug-os nga paghunahuna kay Kristo, nga nagahinumdum sang mga panudlo sang

Bibliya nga nagapahayag sang Iya persona kag sang pagluwas nga trabaho.⁴⁹ Ang kanta nagadayaw sa Dios sa mga pamulong sing pagtolon-an. Ang paghatag amo ang kinaugali sing panghunahuna, kag ang pinasahi nga katungud sing pag-amot sa pagpangalagad sa Ginoo ginpalambot sa mga tumuluo nga nakahangup sang grasya sang Dios (2 Mga Taga-Corinto 9:7-8).⁵⁰ Apang kasami ang labing kinahanglanon kaayo nga porma sang pagsimba amo ang paghatag sing bug-os nga paghunahuna sa pagpanudlo sing Pulong sang Dios.

Subong resulta sang mga kadaugan sa duug sang girahan sing pagtilaw sa panghunahuna, ginapadalum sang tumuluo ang iya kinaugalingon nga gugma para sa Dios, nagapakig-ambit sing kalipay sang Dios, kag nagaangkon sing katahum sa sulud sang kalag. Ining katahum sa sulud sang kalag, nga ginapaathag ni Pablo subong ang “maayo kaayo nga pangisip,” nagapakilala sang tumuluo sa espirituhanon nga pagkagulang (1 Timoteo 2:9-10, 15b; 1 Pedro 3:3-4).

PAGTILAW SA PALAKAT

Mga Palakat Ginpaathag, ang Palaligban nga Ginpahayag

Ang palakat, subong ang pamulong nga gingamit diri sini, amo ang katilingban nga nasa-kupan sang mga tawo sa idalum sang awtoridad sang iban nga mga tawo, nga sa diin nagahulag suno sa mga plano ukon mga pamalaod nga gindisenyo agud tumanon ang patud nga tinutuyo. Ang tawhanong pag-inupdanay isa ka nagsinakot nga mga palakat. Ang kada tawo nasakup sa madamo sa sining mga katilingban, pormal kag dipormal. May mga korporasyon sang negosyo, mga serbisyo sang militar, pangsimbahan nga mga katilingban, mga pundok sang atleta, mga asosasyon sang propesyonal, sang mga unibersidad, mga departamento sang gobyerno, ang mga pagminyos, mga pamilya, kag ang madamo pa sing iban nga mga palakat. Tanan sini ginpakilala pinaagi sa:

1. ANG GINSAKUPAN SA IDALUM SANG AWTORIDAD,
2. ANG MGA TINUTUYO SANG KATILINGBAN,
3. PAMALAO SING PAGDUMALA.

May mga maayo kag malain nga mga palakat, nga puwedeng madaugon ukon dimadaugon. Ang mga ginsakupan—sa awtoridad kag sa idalum sang awtoridad--puwedeng hanas ukon indi hanas. Ang mga tinutuyo puwedeng makatarunganon ukon kadudaduhan, maathag ukon indi klaro. Ang plano ukon pamalaod puwede magpadasig sang mga tawo agud manguna ukon puwede magpangdaogdaog sa ila. Ang mga palaligban indi malikawan nga maggolowa sa nagsinalapid kag nagsinampawsampaw nga mga palakat nga naghanay sang katilingban sang tawo. Ang tanan sining mga katilingban nagalakip sang mga tawo, wala sing duha sa ila ang magkapareho kag wala sing isa nga perpekto. Sa may madamo nga mga makasasala nga kinaiya nga nagatulud batok sa isa kag isa kag nagapahayag

49. Thieme, *The Blood of Christ*, 32-36.

50. Thieme, *Giving: Gimmick or Grace?* (1990).

sang ila mga kaugalingon adlaw-adlaw, indi katingalahan nga ang pagtilaw sa palakat isa ka indi malikawan nga porma sang pag-antos nga nagahimo sing pinakadako nga hangkat sa espirituhanong pag-abante sang Kristohanon.

Ano bala ang dapat himoon sing tumuluo kon gintrato siya sing indi makatarunganon sang isa ka tawo nga may awtoridad ukon nagagahum sa iya? Sa ano nga pamaagi bala siya magsabat sa indi patas kag sa papaborpabor nga nagapauswag sang mga tawo nga nagahimo sang manubo nga klase sang trabaho. Ano abi kon may kinaiya ang iya pagkatawo nga sumpaki sa iya amo? Ukon sa ano nga pamaagi bala niya ipadayon ang iya kaawhagan kag pagkamatinud-anon kon ang mga plano ukon mga pamalaod nagasilbi sang kinaugalingong mga kaayohan kay sa pagpabakod sang katilingban, kon sila nagasumpaki sa normal nga pagkinabuhi, ukon kon sila daw sa indi makatarunganon kag indi maalam? Sa ano nga pamaagi bala niya madumalahan ang mga nagasumpaki, walay klaro, ukon indi mahimong mga tinutuyo?

Ang kabaskugon sing paghulag kag mga palaligban sang mga katilingban ginton-an na kag nasulat sang mga madamong nakilala nga mga awtoridad. Kadamoon sing mga palaligban mapalip-ot sa pagkamataastaason, ginpahayag sa pagkawalay ikasarang, pagkatamad, pagkaguba tungud sang sayup nga mga ulunahon, kag pagkawalay kahibalo. Ang katuyoan sini nga pagtoon sing pag-antos sang Kristonanon indi ang pag-usisa sang mga kaluyahon sing pat-ud nga mga palakat kag maghatag sing pangkatilingban nga mga kasulbaran. Sa baylo, ang tinutuyo amo ang paglarawan sing panghunahuna kag sang pamaagi sing pagpanghikot sang tumuluo subong resulta sing paggamit sang divine nga mga kagamitan kag paagi sa pagsulbar sing palaligban. Ang espirituhanong pagkinaugalingon nagahatag sing gahum sa iya agud makapadayon kag makapahimulus tungud sang pagtilaw sa palakat.

Biyaan ukon Malampasan

Duha ka mga pamaagi sing paghulag kasami nga bukas sa mga tumuluo kon nagaa-tubang sing pagtilaw sa palakat. Puwede niya biyaan ukon puwede niya malampasan ang kabug-aton, sa paggamit sing kabaskugon sang andam na nga divine nga pagkamakagagahum sa tanan. Sigurado nga may mga panahon agud ibulag ang kaugalingon sa katilingban. Kon ang mga tinutuyo kag mga plano ukon pamalaod sang palakat mga klarong kalautan, dapat ibulag sang tumuluo ang iya kaugalingon sini. Ini amo ang mga pundok kaangay sang Communist Party, ang Nazi Party, ang pat-ud nga nagbiya sa tinoohan nga mga simbahan kag mga kulto, mga katilingban sang kriminal, kag pundok sang paramilitary ukon pribado nga mga army nga nagasabotahe kag nagapangguba sang awtoridad sang gobyerno pinaagi sa sibil nga pagkadimatinumanon ukon pagpanghadlok.

Ang pagbulag ginakinahanglan sa dalagko kaayo nga mga kahimtangan, apang ang pagbiya tungud sang kabug-aton kasami nga indi maayo nga desisyon halin sa kahimtangan sang kaluyahon. Kon ang tumuluo magpaidalum sa kabug-aton, kon magbiya siya sa medyo igoigo lamang nga pagpaakig, wala niya napasaran ang pagtilaw sa palakat.

Kon mapunaw ka sa mga panahon sang kagamo,
daw ano ka gamay ang imo kusog. (Mga Hulubaton 24:10, NIV)

Kon ang tumuluo nagapaninguha nga magpadayon sa isa ka kahimtangan bisan kon ang mga kahimtangan indi gid man perpekto, kag nagapadayon nga nagahimo sing maayo nga trabaho, mapamatud-an siya nga tama kag pauswagon sang Ginoo sa pagkaespirituhanon. Ang mapamatud-an nga tama naghalin sa pagpuyo sa gahum sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo. Ang harianon nga palasyo sang tumuluo may igo nga kabaskog agud malampasan ang bisan ano nga bagyo, kon magpabilin siya sa sulud kag gamiton ang iya divine nga mga manggad.

Ang espirituhanong pagkinaugalingon nagahatag sa Kristohanon sang gahum agud ibutang ang palaligban sa mga kamut sang Ginoo kag magpadayon sa pagpanghikot nga wala sing pagkamataastaason nga pagpanghikot. Ang mga aligutgut, pagkawalay kalooy, pagkalooy sa kaugalingon, pagdumut, pagkaimon, kag pagbalos indi nagakinahanglan magdumala sa kinabuhi sang tumuluo tungud lamang kay ang mga palaligban ara sa palakat sa kon diin siya nasakup.

Espirituhanong Pagkinaugalingon sa Pagtilaw sa Palakat

Pinaagi sa paghinumdum sang kabahin sing mga bahin sang espirituhanong pagkinaugalingon, ang tumuluo nakatukib sang mga manggad nga iya ginakinahanglan sa pag-atubang sang pagtilaw sa palakat. Ang espirituhanong pagkinaugalingon amo ang:

1. GUGMA NGA WALA SING GINATUMOD PARA SA TANANG KATAWHAN kag
2. Ginpabakod nga ESPIRITUHANONG PAGTAHOD KAG PAGPALANGGA SA KAUGALINGON nga naghalin sa
3. KINAUGALINGONG GUGMA PARA SA DIOS, nga amo ang nangin resulta sang
4. PANUDLO SANG BIBLIYA nga ara sa kalag.

Ang tumuluo magakinahanglan sing tanan sini nga mga talaksan kon nagaatubang sing pagtilaw sa palakat.

Sa espirituhanong pagkinaugalingon ang tumuluo naawhag sang iya gugma para sa Dios. Sa bisan ano nga palakat nga iya nasakupan, ginahimo niya ang iya trabaho “indi subong sing pagpahamuut sa mga tawo kondi sa Dios” (1 Mga Taga-Tesalonica 2:4 NASB). Wala siya nagasalig sa katilingban agud sangkapan ang iya kaawhagan tungud kay siya naawhag sang iya kaugalingon. Ang katilingban indi makaguba sang kaawhagan nga wala sini ginahimo sa unang bahin. Ang tumuluo lamang mismo ang iya kaugalingon ang makahimo magguba sang iya kaugalingong kaawhagan pinaagi sa madumilion nga kabubut-on sa pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios. Tungud sang kinaugalingong gugma para sa Dios subong iya kaawhagan sing putling kaayo, ang espirituhanong nagkinaugalingon nga Kristohanon puwede makabulig sa katilingban bisan kon ini puwede magtrato sa iya sing dipatas. Syempre klaro nga, ginahimo niya ang pinakamaayo nga puwedeng trabaho bisan pa sang pagkawalay katarungan, dipatas nga pagpangusisa, ukon sang di patas nga pagtrato. Wala siya nagareklamo ukon magpasakup sa pangkatilingban nga patago nga mga plano agud maghimo sing malain.

Ang tawo kasami nga dimatarong, apang ang Dios pirmi gid matarong. Ang mga palakat sang tawo mga depektibo kag may kasaypanan, apang ang pamalaod sang Dios nga dapat sundon perpekto. Ang mga tawo nga ara sa awtoridad puwede nga kadulumtan, apang ang Dios pirmi gid takus nga tahuron. Ang kinaugalingong gugma para sa Dios sang espirituhanong nagakinaugalingon nga tumuluo nagaawhag sang gugma nga wala sing ginatumod para sa katawhan, nga nagatugot sa iya nga mangin bukas sa pagpaumod sa mga kaluyahon kag kapaslawan sang iban. Kon siya biktima sang dipatas nga pagpamuno, indi matarong nga pagdumala, ukon sang indi epektibo kag indi igo nga pamaagi, nagapatigayon siya sa dipag-uyonay sang personalidad suno sa gugma nga wala sing ginatumod. Sa lain nga mga pamulong, iya ginahunahuna nga ang mga tawo nga nagapabudlay sa iya sing pagtilaw sa palakat mga nagabulig lamang sa iya espirituhanon nga pag-abante. Sanglit nga siya nagahigugma sa Dios, ginahimo sang Dios “ang tanan nga mga butang para sa ikaayo” sa iya kaayohan (Mga Taga-Roma 8:28).⁵¹

Ang imbentaryo sing panudlo sang Bibliya sa kalag sang tumuluo nagatugot sa iya agud magpasakup sa awtoridad kag mangin kaayohan sa bisan ano nga katilingban. Inang pareho man nga panudlo sang Bibliya nagapabakod sa iya agud mabatas ang pagtilaw sa palakat kag pinaagi sa iya pagkapropesyonal nga mangin nagapalig-on nga panghaylo para sa iban nga basi magaanos man tungud sang pagkawalay bili, pagkadimahinalungon, ukon pagkawalay abilidad.

Sa sulat para sa Mga Taga-Colosas, si Pablo nagapahayag sang palatukuran, dason ginlarawan sa nagkalainlain nga mga palakat, kag sa kinaulihian ginpahayag sing maathag ang husto nga paggamit sang pagtolon-an sa pagtilaw sa palakat.

Kag bisan ano ang inyo himoon sa pulong kag sa buhat, himoa ini tanan sa ngalan ni Ginoong Jesus, nga nagapasalamat sa Dios nga Amay pinaagi sa Iya. Mga asawa, magpasakup kamo sa awtoridad sang inyo mga bana subong sang nagakaangay sa Ginoo. Mga bana, higugmaa ang inyo mga asawa kag untati ang pagsunggod kag pagkadikontento batok sa ila. Mga kabataan, tumana ang inyo mga ginikanan sa tanan nga mga butang, kay ini kalahamutan sa Ginoo. Mga ginikanan, indi pagpaakiga kag pasunggura ang inyo mga kabataan, ukon mawad-an sila sing kadasig. [Ang mga kabataan, nga kulang sing mga kamanggaran sa sulud sang kalag, mga masakitan gid kaayo sang sobra nga pagtilaw sa palakat tungud sang dipatas, indi malig-on nga mga ginikanan.] Trabahante, tumana ang pagdumala sa tanan nga butang, indi sa pagpangalagad nga pakitakita lamang subong sang makapahamuut sa mga tawo kondi may putling kaayo sa tagiposoon [ang panudlo sang Bibliya sa panghunahuna sang kalag], nga nagatahod sa Ginoo.

Bisan ano man ang inyo himoon, himoa pirmi halin sa [inyo kaugalingon] nga kalag subong nga sa Ginoo [sa espirituhanong pagkinaugalingon] kag indi nga sa tawo, sanglit nga nakahibalo kamo nga magabaton kamo sing padya sang inyo panublion [ang inyo sentro sing pagtalupangud nagasangkad nga nagaralapaw sa mga tinutuyo sang bisan anong tawhanon nga katilingban]. Ginaalagad ninyo si Ginoong Kristo. Ang bisan sin-o nga nagahimo sing indi matarong magabaton sang madangatan sang iya pagkaindi-matarong, kag

51. Thieme, *Ang Pagkamatitud-anon sang Dios*, 171-91

wala sing ginapasulabi [sa idalum sing kasugoan sang kinabubut-on nga responsibilidad]. (Mga Taga-Colosas 3:17-25)

Ang pagtolon-an sang Dios nahanungud sang pagkamaangayon naangay sa pagtilaw sa palakat.⁵² Pagkatapos nga nagamit sang tumuluo ang naangay nga mga kagamitan kag paagi sa pagsulbar sang palaligban, iya ginatugyan ang iya kahimtangan sa atubangan sang pinakamataas nga korte sang langit. Ang Dios amo ang perpekto nga maghuhukum. Wala sing kabangdanan agud magreklamo kag magsininggit nahanungud sang pagkawalay katarungan.

Ang tumuluo sobra ka dihamtong kon siya nagasapak sang panghandurawon nga ang malain kaayo, ang bug-os ka tampalasan nga mga tawo pirmi gid maathagan kag makatarunganon. Ini amo ang kalibutan sang yawa. Ang pagkawalay katarungan kag dipatas nga pagtrato amo ang sulundan sa idalum sang mapataastaason nga pagdumala ni Satanas. Kay sa magsentro sing iya pagtalupangud sa kagagohan, katalawan, kag kalautan sang katawhan, ang espirituhanong nagakinaugalingon nga Kristohanon magakabig sang mga kaluyahon sang tawo sa palanan-awon sang plano sang Dios.

Ang Dios pirmi maangayon sa tumuluo. Ang Dios nagsangkap sang gamhanan kag epektibong divine nga mga manggad, kag ginatuyo Niya nga batason sang tumuluo ang pagtilaw nga wala Niya ginkuha. Kon ang pagkahamulag halin sa sayup nga palakat indi makatarunganon, ang espirituhanong pagkinaugalingon nagahatag sa tumuluo sang kabakod agud itugyan ang kahimtangan sa atubangan sang Dios, ibilin ini didto para sa divine nga kasulbaran, kag dumalahan kutub malampasan ang kahimtangan suno sa Ginoo.

PAGTILAW PINAAGI SA KATALAGMAN

Ang Klaro Kaayo nga Pagtilaw

Ang pagtilaw pinaagi sa mga tawo, pagtilaw sa panghunahuna, kag pagtilaw sa palakat puwede maggamit sing malimbungon nga kabug-aton sa tumuluo. Dapat abtik siya agud makilala ini nga mga hangkat sa iya espirituhanon nga pag-abante. Kon iya na nakilala kon ano nga klase sing pagtilaw, niyan makagamit na siya sing naangay nga mga kagamitan kag paagi sa pagsulbar sing palaligban kag mapasaran ang pagtilaw.

Ang pagtilaw pinaagi sa katalagman, bisan pa sina, amo ang bisan ano nga butang apang tuso kag makapatalang. Ang palaligban indi nga kilalahon ang pagpamahog kondi batason ang pagkakibot kag ipadayon ang kalig-on sing panghunahuna para sa paghimo sang desisyon sa idalum sang grabe nga mga kabug-aton ukon mga kalisdanan.

May duha ka mga klase sing pagtilaw sa katalagman:

1. KINAUGALINGONG KATALAGMAN,
2. MAKASAYSAYAN UKON PUNGSUDNON NGA KATALAGMAN.

52. Ibid., 35-40.

Ang kinaugalingon nga katalagman puwedeng sakit sa kalawasan tungud sang pilas, pagkasakit, pagbatas, ukon mga pinanubli nga mga kaluyahon. Ini puwede man nga pag-antos sa panghunahuna, tungud sang pagkadula sang mga hinigugma, kadunggan, kalampusan, trabaho, kuwarta, ukon pagkabutang. Ang mga kalisdanan tungud sang pagkagutum, uhaw, ukon nabulad sa init ukon tugnaw puwede makabig nga isa ka klase sang kinaugalingon nga mga katalagman.

Ang makasaysayan nga katalagman amo ang kahimtangan nga nagadala sing kasulub-an sa madamo nga mga tawo. Ang sobra ka damo nga mga tawo puwede mag-antos tungud sing panahon sang tag-init kag pagkauga sing duta ukon sa grabe kaayo kag malawig nga katugnaw. Ang pag-ulan sang niyebe, mapintas nga mga bagyo, mga buhawi, kag mga baha nga nangin kabangdanan sang naglapnag nga kagub-anan subong sang nahimo sang sobra ka makusog nga mga linog, sing sobra ka dalagko nga mga balod, ukon sang mga paglupok sang bulkan. Tungud sang mga insekto ukon mga sakit sang mga tanum puwede magpatay sang mga pananum. Ang mga pisti puwede magpamatay sing mga pumuluyo sang isa ka duug.

Ang pasunud kag pabalikbalik sing pagkahilway sang palangabuhian ukon sang mga pagpaangay-angay sa panggobyerno nga mga plano ukon pamalaod nga ginapaturan puwede mangin kabangdanan sang gilayon nga mga kalisud para sa dako nga bahin sang katilingban. Ang pagkawalay katarungan nagapangbiktima sing madamo nga mga tawo kon sa diin ang kaugalingong-pagpabakod nagaguba sing pagkamatinud-anon sang pagpamuno. Kon ang pungsod nagaluya kag naga-us, ang mga kalautan sang krimen, ang pagpanghadlok, kag ang pagkaadik sa ginadili nga bulong nagasilot sang grabe nga pag-antos sa bilog nga katilingban. Ang pagkamataastaason, ang pagpanimalus, kahakog, ang sobra nga handum, kag ang dako kaayo nga handum sing gahum nagabutang sa indi paghinangpanay sang pundok batok sa pundok, pungsod batok pungsod, sa pinakaulihi pangbuy-an ang kapintas sang gira kaupod ang tanan sing katumbas nga pag-antos sini.

Ang Katalagman sa Pag-us-us sing Palangabuhian

Sa ano bala nga pamaagi ang espirituhonong nagakinaugalingon nga tumuluo nagapagkig-atubang sa katalagman nga nagaapekto sang iya bilog nga pungsod? Halimbawa, sa ano nga pamaagi bala niya mapasaran ang pagtilaw sing pag-us-us sang palangabuhian?

Sa bilog nga mga siglo sa panahon nga ang Bibliya nasulat na, ang palangabuhian sang Hudiyo amo ang pagpanguma. Ang taggulutum nangin katumbas sa pagkaus-us. Gani sa sini nga kabangdanan, Akon gamiton ang pamulong “pag-us-us sang palangabuhian” sa pagbadbad sang “taggulutum” sa pipila ka mga dalanon sang Balaan nga Kasulatan.

Ang panginabuhian nahanungud sang maayong panglawas sang inapinan nga pungsod sang Dios isa ka indi pare-pareho nga talaksan sang espirituhonong kahimtangan sang pungsod. Ang kalampusan sang palangabuhian ginsaad para sa pungsod nga nagasunud sa mga kasugoan sang divine nga katukuran nahanungud sang kahilwayan sa palangabuhian.

“Kon magkinabuhian kamo suno sa Akon mga sugo kag magtuman sang Akon mga kasugoan subong nga tumanon sila, hatagan Ko kamo sang mga ulan sa nagakaigo nila nga panahon, agud nga ang duta magapatubas sang mga bunga sini kag ang mga kahoy sang uma magapamunga. Sa pagkamatuud, ang inyo

pagpalinas makalambot para sa inyo tubtub sa pagpamupo sang ubas, kag ang pagpamupo sing ubas makalambot tubtub sa panahon sang tigsalab-og. Kamo niyan magakaon sang inyo pagkaon sa kabulusgan kag magakinabuhi kamo sing malig-on kag may kasigurohan sa inyo duta.” (Levitico 26:3-5 NASB)

Ang pagpabalik sa normal nga kahimtangan sang palangabuhian ginaupdan sang pagpabalik sa espirituhanong kahimtangan sa inapinan nga pungsod. Apang kon ang pangabuhian dugay na nga nagapadayong makalolooy, ang pungsod kasami nga ara sa espirituhanong pagkaus-us. Ang inapinan nga pungsod naga-us sa pagkaespirituhanon kon ang “gamay nga nabilin” ang malig-on nga manugsakdag sang nagatubo kag hamtong nga mga tumuluo sa sina nga pungsod, nagakagamay na lang samtang ang kadamoon sang mga tumuluo nga nagasalikway sa plano sang Dios padayon nga nagadamo. Dugang pa, kon ang gamay nga nabilin mahimong gamay na lang kaayo agud tumbasan ang pagpanghaylo sing tawhanon nga palanan-awon sang madumilion nga mga tumuluo, ang Dios magasilot sang inapinan nga pungsod pinaagi sa ululupod nga divine nga disiplina.

Ang lima ka pasunud nga disiplina ginpaambit sa inapinan nga pungsod nga sa kon diin ang mga tumuluo nagabalibad magbalik sa ila espirituhanong kakusog sing paghulag. Ang ikaduha sa pasunud nga disiplina amo ang pagpaatras kag pag-us-us ukon paglagpak sang palangabuhian (Levitico 26:18-20); ang ikaapat sa pasunud amo ang pagpanakup sang militar sang langyaw nga gahum ukon gobyerno kag ang kaiwat sang pagkaon (Levitico 26:23-26; Deuteronomio 28:15; cf. 28:23-24); ang ikalima sa pasunud amo ang pagkaguba sang pungsod (Levitico 26:27-35; Deuteronomio 28:25-26).⁵³

Ang Nagaabante nga Tumuluo nga ara sa Katalagman

Bisan samtang ang pungsod nagaantos sa idalum sang divine nga disiplina, wala gid ginabale-wala sang Dios ang pagkamatutum sang tagsa ka mga tumuluo. Sa idalum sang pagtilaw sa katalagman pinaagi sa pag-us-us sang palangabuhian, ang espirituhanong nagakinaugalingon nga tumuluo nagagamit sang tanang mga kagamitan kag paagi sa pagsulbar sing palaligban sang espirituhanong pagkagulang. Ginadumalahan niya ang iya paglaum padulong sa panudlo sang Bibliya, sa iya kinaugalingong gugma para sa Dios, sa iya gugma nga wala sing ginatumod sa katawhan, kag sa iya naangkon nga divine nga kalipay sa iya kaugalingon. Kaupod sining gamhanang divine nga mga manggad indi lamang niya malampasan ang bagyo sing kagamo kag kalisdanan kondi bisan pa sina ikalipay ini—nga may bug-os nga pagsalig sa plano sang Dios para sa iya kinabuhi.

Si Abram wala nakagamit sang bisan anong mga kagamitan kag paagi sa pagsulbar sang palaligban sa pag-us-us sang palangabuhian, apang ang Ginoo nagsangkap gihapon sang iya tagsa ka kinahanglanon (Genesis 12:10—13:1). Pinaagi sa pagpatumbaya agud gamiton ang panudlo sang Bibliya nga iya nahibaloan, si Abram nagpanghimo sang indi kinahanglanong kabug-aton para sa iya kaugalingon kag wala nagmalipayon sa kasangkapan sang Dios nga puwede unta niya maangkon.

Ang husto nga panghunahuna sa katalagman nahanungud sang palangabuhian

53. Ang lima ka mga pasunud sang pungsodnon nga disiplina mga ginlarawan kag ginsaysay sa Levitico 26:14-39. Tan-awa ang Thieme, *Daniel Chapters One through Six*, 5.

ginpaathag ni Pedro.

Ini [ang kakusog sing mga pagtilaw sang tanan nga klase] nag-abot agud nga ang inyo pagtoo [ang paggamit sing panudlo sang Bibliya sa paggamit sang mga kagamitan kag paagi sa pagsulbar sing palaligban]—sing mas dako sang bili kay sa bulawan, nga nagakawala bisan pa nga ginatilawan sang kalayo—masapwan nga tunay kag puwede magresulta sa pagdayaw, himaya, kag ka-dungganon kon si Kristo ipahayag na [ang Pagsabnit ukon pagbanhaw sang Simbahan subong ang pauna sa lingkoran nga hukmanan ni Kristo, sa kon diin ang walay katapusan nga mga padya mangin suno sa espirituhanong pagtubo]. Bisin nga wala pa ninyo siya makita, ginahiguma ninyo siya; kag bisin pa nga wala ninyo siya nakita karon, nagatoo kamo sa iya [naggamit sing mga manggad sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo] kag mga napun-an sang indi maipahayag kag mahimayaon nga kalipay. (1 Pedro 1:7-8 NIV)

Sa pagtilaw sa katalagman, ang espirituhanong gulang na nga tumuluo nagagamit sang labing mapuslanon sa tanang mga kagamitan kag paagi sa pagsulbar sing palaligban, ang kalipay sang Dios, nga ginsaysay diri sini subong “ang indi malarawan kag mahimayaon nga kalipay.” Ang Dios nagapaambit sang Iya kalipay sa tumuluo una gid sa espirituhanong pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon, dason mas makusog pa sa espirituhanong pagkinaugalingon, kag pinakaepektibo sa espirituhanong pagkahamtong. Ang tumuluo nga nasilsilan sing panghunahuna sang Dios malipayon ukon kontento sa kon ano man nga mga kahimtangan niya masapwan ang iya kaugalingon kag gani makaatubang kag malampasan ang bisin anong kabug-aton sa kinabuhi.

Ang kaalam sa panudlo sang Bibliya nagahatag sa tumuluo sing kahulugan para sa lakat sang kasaysayan agud nga mangin alisto siya sa nagahulat nga mga katalagman sa palangabuhian. Ang maabtik nga paghangup sa pagpangandam para sa pag-us-us sang palangabuhian ginlarawan ni Jose, ang pangulong ministro sang Egypt. Si Jose nakahangup sang pagkakinahanglanon sang pagkaandam sang kuwarta kag sang mga katumbas sini, ukon ang sadto anay nga katumbas sa mga uyas, kag gintipon agud itigana para sa puraot nga mga tinuig (Genesis 41:46-57). Ang pagtaas sang mga presyo subong ang nangin kabangdanan sang pag-us-us sing palangabuhian ginpaathag subong ang kabahin sang ikaapat sa pasunud nga disiplinang (Levitico 26:26). Kon ang pag-us-us sing palangabuhian isa ka divine nga disiplinang, ang pagbalik sa pagkaespirituhanon lamang sang tumuluo ang makahimo magpalingkawas sa inapinan nga pungsod. Kon nagapadayon sa pag-uswag ang mga tumuluo, sa amo man nagapadayon sa pag-uswag ang pungsod.

“Kon ang katalagman mag-abot, bisin kon ang espada sang paghukum [gira] ukon sakit ukon pag-us-us sang palangabuhian, magatindog kami sa Imo atubangan ang templo nga nagadala sang Imo ngalan [sa kon diin ang panudlo sang Bibliya gintudlo sa mga Hudiyo pinaagi sa tulumanon nga may seremonya] kag magasinggit [pagpangamuyo] dira sa Imo sang amon mga kasakit. Niyan magapamati kag magapalingkawas Ka sa amon.” (2 Mga Cronica 20:9)

Ang Dios nagaamuma sang nagatubo nga tumuluo nga ara sa pagtilaw sang katalagman. Ang espirituhanong nagakinaugalingon nga tumuluo may talagsahong katungud sang

paghangup sa sining mga panudlo sang Bibliya kag mapasalamaton sa Isa nga nagaamuma kag nagapalingkawas sa iya.

“Sa pag-us-us sang palangabuhian Siya [ang Dios] magatubus sa imo sa kamatayon, kag sa inaway sang gahum sang espada.” (Job 5:20)

Sin-o bala ang magapahamulag sa aton sa gugma ni Kristo? Ang katalagman bala ukon ang pag-antos ukon ang paghingabot ukon pag-us-us sang palangabuhian ukon kapobrehon ukon peligro, ukon espada? . . . Apang sa tanan sini nga mga butang magdaog kita sing pinakamataas nga kadaugan pinaagi sa Iya nga nagahiguma sa aton. (Mga Taga-Roma 8:35-37)

ANG PANGHUNAHUNA NI PABLO: ANG PAGHIMALAUT NABAYLOHAN SANG PAGPAKAMAAYO

Kon ang tumuluo nagaantos sang kakusog sing pagtilaw, malapit na gid siya sa tinutuyo sang Kristohanon nga pamaagi sang pagkinabuhi. Ang espirituhanon nga pagkahamtong amo ang sunud nga tikang. Sa pagtilaw pinaagi sa mga tawo, pagtilaw sa panghunahuna, pagtilaw sa palakat, ukon pagtilaw sa katalagman, ang panghunahuna sang Kristohanon puwede ilarawan pinaagi sa matinguhaon nga pagpaabot kag pagpapagsik bisan pa sang sakit nga iya ginaantos. Ang natunaw kag nahangpan nga panudlo sang Bibliya nagahatag sing gahum sa iya agud makit-an kon ano na siya ka lapit agud lambuton ang pagkahamtong.

Si Pablo mismo ang iya kaugalingon amo ang isa ka halimbawa sing pamatasan sang panghunahuna sing tumuluo sang naataki sang kakusog sing pagtilaw pagkatapos sang grabe ka dalagko nga kinaugalingong kapaslawan. Nakalambot na siya sa espirituanong pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon, nga sa diin mahapos madutlan kag mahaylo sang pagkamataastaason, kag madaugon nga gin-atubang ang maamumahon nga pagtuy-tuy sang Dios sa mapungganon nga pag-antos agud nga maagum niya ang espirituanong pagkinaugalingon. Dason, sang nakabawi sa pagkamataastaason, ginhunahuna niya nga ang iya kaugalingon nga plano para sa iya kinabuhi amo ang mas maayo kay sa plano sang Dios. Sa pagpanghangkat sa panudlo sang Bibliya siya nakahibalo (Mga Taga-Roma 11:2-5, 13; Mga Taga-Galacia 2:7), sang mga pagpaandam sang iban nga mga tawo (Mga Binuhatan 21:10-14), kag sang iya kaugalingon nga maayong pang-inoino, gintalikdan ni Pablo ang iya mauswagon nga buluhaton sing pagpangalagad sa mga Hentil sa Aegean Quadrangle kag nagbalik sa Herusalem.

Ginsalakot ni Pablo ang pagkamataastaason sa pagkamabinatyagon, nga nagpamunga sing makaguluba nga resulta. Nahinumduman niya ang iya pagkabantugan subong isa ka maalamon kaayo nga batan-ong Fariseo kag naghandum nga magbalik kag makahimo sing malig-on kag mahaylohon nga epekto para kay Kristo sa iya mga nangin kaupod sadto anay. Napaslawan siya sing sobra ka makalolooy. Ang iya walay pagtoo nga mga kasimanwa mga tig-a sing ulo nga mga dungol madumilion sa Maayong Balita, subong nga sadto pa nagasupak kay Kristo, kag ang balaodnon nga Hudiyong mga Kristohanon mga madumilion sa panudlo sang Bibliya. Agud nga makakuha sing manugpalamati sa mga Hudiyo, si Pablo nakalambot kutub sa magpauyon-uyon sang iya pagkamatinud-anon, nga paghimo sing tampalasan nga relihiyosong pagpanaad sa Templo (Mga Binuhatan 21:23-26).

Nag-umpisa sing kinagubot sa Templo kag sang plano sa pagpatay batok sa iya, duha ka tuig nga pagkabilanggo ang nangin, nga amo ang nagdala kay Pablo sa Roma. Nakilala dayon ni Pablo ang iya kapaslawan kag nagpanumbalik agud nga ang katuyoan sining malawig nga panahon sang pag-antos magbaylo halin sa paghimalaut padulong sa pagpakamaayo. Sa tunga sang pag-antos, nakabawi siya sang iya espirituhanong kakusog sing paghulag. Sa pagkamatuud, ang maamumahon nga pagtuytuy sang Dios sa mapungganon nga pag-antos madasig nga nagpalig-on sang iya espirituhanong pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon padulong sa espirituhanong pagkinaugalingon. Sa Mga Taga-Filipos 3, si Pablo nagalarawan sang iya kaugalingon pinaagi sa nag-agi nga panghitabo. Siya nagapahayag sang palanan-awon sang espirituhanong pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon sa bersikulo 10 kag sang palanan-awon sang espirituhanong pagkinaugalingon sa bersikulo 11. Ang umpisa sang iya pagkabilanggo nangin isa ka kakusog sing pagtilaw. Halin sa kahimtangan sang espirituhanong pagkahamtong, ginahinumdum niya kon ano ang iya nangin panghunahuna sang wala pa siya nakalambot sa pagkahamtong apang malapit na gid kaayo makalambot. Subong isa ka hamtong nga tumuluo, si Pablo nagahinumdum sing grasya sang Dios nga nagpalingkawas sa iya halin sa iya kaugalingon nga kaugalingong-sugyot nga kalisdanan kag nagpadasig kaayo sang iya pag-abante sa pagkahamtong.

Si Pablo kinabubut-on nga nag-umpisa sang pagkasunud-sunud sang pag-antos tungud sang iya kaugalingong pagkamataastaason nga mga desisyon, apang ang Dios nagbaylo sang paghimalaut padulong sa pagpakamaayo sa gilayon nga si Pablo naggamit sing pagpanumbalik kag nagsulud liwat sa iya palasyo sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo. Ang apostol wala nagluya kag wala nawad-an sing paglaum sa iya kapaslawan. Iya ginhunahuna kag ginhukman sing maayo ang iya kahimtangan sing igo gid nga panahon agud makatoon sa iya leksyon, dason mapasalamaton nga nagpadayon sa plano sang Dios.

KAKUSOG SING PAGTILAW SA MGA TAGA-FILIPOS 3

Pagbiya sa Indi Matuud nga Pagsalig

Si Pablo nagbukas sang Mga Taga-Filipos 3 pinaagi sa pagliwatliwat sang pagpaandam nga siya mismo ang iya kaugalingon nagbale-wala sa iya kapaslawan sa Herusalem. Ang mga tumuluo kinahanglan maghalong sa relihiyon sa tanan nga panawagan sini pinaagi sa balatyagon, pagkamatarong sa kaugalingon, pagpamilit, kag sang mahimong mahitabo nga pagpamintas. Ilabi na, si Pablo nagsambit sang iya kaugalingong madungganon nga klase sing pagkatawo, pagkamadasigon, kag pagkabantugan sa relihiyon sang Hudiyo. Ang relihiyon ang nagdala kag nagbalhin sang iya kinaalam kag kusog, nagpang-uto kag nagpauswag sa iya, naghatag sa iya sing dako kaayo nga “pagsalig sa unud” (Mga Taga-Filipos 3:4, NIV). Pinaagi sa iya kinaugalingon nga pagtoo kay Kristo kag sa pagsilil sa kaisipan sing panudlo sang Bibliya, gintalikdan ni Pablo ang iya daan, wala sa lugar nga pagsalig sa tawo. Ang iya sobra nga paghandum sang gahum kag ang iya matarong sa kaugalingon nga kadasig agud pilit nga ipahimo ang iya kaugalingong pagkabalaodnon sa iban nailisan sang espirituhanon nga pagkinaugalingon. Imbis nga ang kaugalingon, si Kristo na karon ang sentro sang iya pangtalupangud. Ang kinaugalingong gugma para sa Dios amo ang nag-ilis sang pagkamataastaason subong ang katukuran sang iya panghunahuna

sa iya kaugalingon.

Apang ang bisan ano nga mga butang nga akon sadto anay naagum [ginansya], ato nga mga butang [ang iya simbolo sang kahimtangan sa Israel] ginakabig ko nga kadulaan tungud kay Kristo. Labaw pa sina, ginaisip ko ang tanan nga mga butang nga kadulaan kon ipaanggid sa wala sing kapareho nga pagkamadungganon sang pagkilala kay Kristo Jesus nga akon Ginoo, tungud sa kay kon sin-o nga nag-antos ako sang kadulaan sang tanan nga mga butang [ang iya pagkabantugan nga Hudiyo] kag ginaisip ko sila [nga] basura agud nga maagum ko si Kristo. (Mga Taga-Filipos 3:7-8)

[Pag]agum kay Kristo amo ang kapareho sing kahulugan sang pagtuman sang pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios. Si Pablo nagapahayag sang iya handum agud mag-abante sa nagahulag sing bug-os nga divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo padulong sa Ganhaan 8, espirituhanong pagkahamtong, subong sang ang pagkatawo ni Kristo naghan-ay sang naunang halimbawa para sa harianon nga pamilya pinaagi sa pag-agum sang pagkahamtong sa nahaunang halimbawa sing divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo.

Kinorsetihang Pamulong: Sa Ano nga Pamaagi Bala Maagum Ang Espirituhanong Pagkahamtong

Sa bersikulo 9-11, si Pablo nagasal-ot sang kinorsetihang pamulong, nga nagapaathag kon sa ano nga pamaagi “maagum si Kristo.”

Agud nga puwede ako makita sa Iya [subong isa ka sakup sang harianon nga pamilya, pinaagi sa paghiusa kay Kristo] nga walay akon kaugalingong pagkamatarong halin sa kasugoan [wala sing kaluwasan pinaagi sa pagtipig sang Kasugoan ni Moises] kondi ina [ang divine nga pagkamatarong] nga naangkon pinaagi sa pagtoo kay Kristo, ina nga pagkamatarong halin sa Dios pinaagi sa pagtoo. (Mga Taga-Filipos 3:9)

Agud “maagum si Kristo” ang isa ka tawo kinahanglan una gid magtoo kay Kristo. Sa tion sang pagtoo lamang sa kay Kristo lamang, ang Dios dumalayon nga nagapaangkon sang Iya kaugalingong hingpit nga pagkamatarong sa tagsa ka tumuluo, nga nagakuha sing bisan ano nga kinahanglanon agud maagum ang malig-on nga pag-uyon sang Dios sa tawhanong pagkamatarong sang relihiyon ukon sang maayong mga binuhatan. Ang tawo nagakaangay sa kaluwasan suno lamang sa divine nga pamalaod nga dapat sundon: “pinaagi sa grasya kamo naluwas pinaagi [kay Kristo] . . . indi sa mga buhat basi ang bisan sin-o magpabugal” (Mga Taga-Efeso 2:8-9).

Pagkatapos sang kaluwasan kinahanglan ang tumuluo padayon nga magsunud sa divine nga pamalaod nga dapat sundon. Ang tawhanong mga binuhatan indi makaagum sang kaluwasan, kag indi man makahimo ang tawhanon nga maayong mga binuhatan makaagum sing gugma sang Dios ukon sang mga pakamaayo pagkatapos sang kaluwasan. Ang palakat sang Dios sing grasya malig-on kag wala nagabaylo. Ang tumuluo nagakinabuh

sang Kristohanon nga pamaagi sang pagkinabuhi pinaagi sa pagsunud sa mga mando sang Dios, indi ang pagpaningkasog agud tumanon ang iya kaugalingong balaodnon nga pangisip kon ano bala ang makapahamuut sa Dios. Subong makabulig sa pagtoon, ang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo nagatingub kag nagapalig-on sing mga mando sang Dios, nga nagahimo sang Iya palakat sing grasya nga mahapos mahangpan, nga may hanas kag maamligon nga pamaagi sa pagpahayag sang mga palaagihan sa diin kita “magtubo sa grasya kag sa kaalam sang aton Ginoo kag Manluluwas Jesu-Kristo” (2 Pedro 3:18, NIV).

Agud nga makilala ko Siya kag ang gahum sang Iya pagkabanhaw kag ang makaupod sa Iya mga pag-antos, nga mangin kaangay [Niya] nahanungud sang Iya kamatayon. (Mga Taga-Filipos 3:10)

Sa Mga Taga-Filipos 3:10 si Pablo nagahimo sing pagpatalupangud sa pag-antos, apang nag-umpisa siya pinaagi sa pagpahayag sang pagkakinahanglanon sang postsalvation epistemological rehabilitation nga may kaangtanan sa espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon. Bisan pa nga si Pablo ara sa espirituhanon nga pagkahamtong samtang siya nagasulat, nagahatag siya sang kapuslanan sang iya kaagi sa espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon. Gani gin-umpisahan niya ang bersikulo 10 sang yano nga porma sing katuyoan sang berbo (*ginosko*), “kilalahon.” Ang yano nga porma sing katuyoan sang berbo nagapakita sang tinutuyo ukon katuyoan sing paghulag sang panguna nga berbo, nga makit-an sa bersikulo 8, “ginaisip ko ang tanan nga mga butang nga kadulaan . . . nga makilala ko Siya.”

Nalambot ni Pablo ining kinatapusan nga desisyon pinaagi sa postsalvation epistemological rehabilitation kag sang pag-inoino sing panudlo sang Bibliya nahanungud sang espirituhang pagkagulang. Ang pagkilala kay Kristo, ukon ang pagkanalikupan ni Kristo, amo ang isa sa mga kinaiya sang espirituhang pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon. Halin sa palanan-awon sang espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon, si Pablo karon nagbalhin sang iya pagtalupangud sa gahum sang Dios sa pagkabanhaw.

Ang Dakong Gahum sang Eksperimento

Naagyan ni Jesu-Kristo ang duka ka pinasahi nga mga kamatayon didto sa krus. Ang paghalili nga espirituhang kamatayon ni Kristo naagasangkap sang walay katapusan nga kaluwasan para sa katawhan. Ang lawasnon nga kamatayon ni Kristo naglakip sang pinasahi nga pagkasinakupan sing tatlo ka bahin sang pagkahamulag sing lawas, kalag, kag espiritu nga sa diin naghan-ay sing entablado para sa paglarawan sang divine nga gahum sa pagkabanhaw.

Ang lawas sang aton Ginoo gindala sa lulubngan (Lucas 23:50-53). Ang iya tawhanon nga espiritu nagkadto sa atubangan sang Dios nga Amay sa langit (Lucas 23:46; Juan 19:30). Ang Iya kalag ginadala sang Balaan Espiritu sa Paraiso, nga amo ang lawak sang Hades nga ara sa tagiposoon sang duta (Lucas 23:43; Mga Binuhatan 2:27, 31).⁵⁴

Sa pagkabanhaw ni Kristo halin sa Iya pinasahi nga lawasnong kamatayon, duha ka

54. Thieme, *Pagpahayag sang Kadaugan* (2016)

mga klase sing divine nga gahum ang ginpakita. Ang pagkamakagagahum sa tanan sang Dios nga Amay nagpabalik sang tawhanon nga espiritu sang aton Ginoo halin sa langit padulong sa Iya lawas didto sa lulubngan. Tungud sini ang Amay nahimong ahente ukon palaagihan sang pagkabanhaw ni Kristo (Mga Binuhatan 2:24; Mga Taga-Roma 6:4; Mga Taga-Efeso 1:20; Mga Taga-Colosas 2:12; 1 Mga Taga-Tesalonica 1:10; 1 Pedro 1:21). Ang pagkamakagagahum sa tanan sang Dios Balaan Espiritu nagpabalik sang kalag ni Kristo halin sa Hades padulong sa Iya lawas didto sa lulubngan. Gani tungud sini, ang Balaan Espiritu nahimo man nga ahente sang pagkabanhaw ni Kristo (Mga Taga-Roma 1:4; 8:11; 1 Pedro 3:18).

Kinahanglanon kaayo ang hilisgutan sang gahum sa kinabuhi ni Kristo, kag matahum kaayo ang panudlo sang Bibliya nahanungud sang divine nga pagkamakagagahum sa tanan, nga ang unang pagkari sang aton Ginoo puwede ilarawan subong ang dako kaayo nga gahum sang eksperimento. Sa sini nga paggamit sang pulong, ang eksperimento amo ang pagpakita sang nahibaloan nga kamatuuran. Diri sini ang nahibalon nga kamatuuran amo ang panudlo sang Bibliya nga may kaangtanan sa bug-os nga pagkaandam na sang divine nga gahum sa pagkatawo ni Kristo sa paghiusa sang Dios kag tawo sa isa ka persona nga amo ang hypostatic union.⁵⁵ Ang dako kaayong gahum sang eksperimento sing hypostatic union nagapakita sang walay katubtuban nga gahum sang Dios nga Amay kag sang Dios Balaan Espiritu sa pagsakdag sang pagkatawo ni Kristo sa bilog nga panahon sang Iya unang pagkari.

Ang dako kaayong gahum sang eksperimento sang hypostatic union ginpasangkad subong ang dako kaayo nga gahum sang eksperimento sing Panahon sang Simbahan. Ang gahum nga nagbanhaw kay Jesu-Kristo halin sa patay sa karon andam na nga mahitabo sa tagsa ka sakup sang harianon nga pamilya para sa pagpatuman sang pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios. Para sa tumuluo sa Panahon sang Simbahan, ang eksperimento indi lamang isa ka pagpakita sang nahibaloan nga kamatuuran kondi ang pagpanghikot nga ginaatubang man agud matukib ang iban sang wala nahibaloan nga palatukuran ukon epekto. Samtang ang pagpili para sa responsibilidad ukon awtoridad kag ang pagpanagtag sang divine nga gahum masayon na sa Dios, ining matahum kaayo nga kasangkapan sing grasya wala kaayo nahibaloan sang tumuluo tubtub nga natukiban sa Bag-ong Katipan kag gintudlo sang pastor sa idalum sang buluhaton sing pagpangalagad sang Dios Balaan Espiritu. Kon ang kalag sang tumuluo nasilsilan sing panudlo sang Bibliya, may lain pa nga pagpaathag sang “eksperimento” ang ginagamit. Ang dako kaayo nga gahum sang eksperimento sing Panahon sang Simbahan amo ang klarong matalupangdan gid nga resulta sang plano ukon pamalaod nga dapat ipatuman, ang pinasahi nga divine nga plano ukon pamalaod nga dapat ipatuman sa paghimo sang divine nga pagkamakagagahum sa tanan bug-os kag parehong naandam na sa tagsa ka sakup sang harianon nga pamilya.

Isa sa mga resulta sang pagbautismo sang Balaan Espiritu sa tion sang kaluwasan amo ang pagtuga sang bag-ong espirituhanon nga mga tinuga, ang harianon nga pamilya sang Dios (2 Mga Taga-Corinto 5:17). Ang katuyoan sing pagtuga sining bag-o nga espirituhanong mga tinuga amo ang paghatag sing kasarang sa tumuluo sa Panahon sang Simbahan agud gamiton ang divine nga gahum, nga ginhimong andam na sa tatlo ka mga klase:

55. Sa teyolohiyanhon nga pamulong, ang *hypostatic union* amo ang Dios-tawo, si Ginoong Jesu-Kristo. Tan-awa ang Thieme, *Christian Integrity*, 210-14.

1. Ang PAGKAMAKAGAGAHUM SA TANAN SANG DIOS NGA AMAY nga may kaangtanan sa aton porpolyo sang indi makit-an nga mga manggad,
2. Ang PAGKAMAKAGAGAHUM SA TANAN SANG DIOS NGA ANAK nga may kaangtanan sa pagsakdag sang kalibutan kag sa pagpadayon sang kasaysayan sang katawhan,
3. Ang PAGKAMAKAGAGAHUM SA TANAN SANG DIOS BALAAAN ESPIRITU nga may kaangtanan sa paghatag sing gahum sa espirituhanon nga kinabuhi sa sulud sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo.

Wala gid nahitabo sadto anay sa kasaysayan sang katawhan nga may sobra ka damong divine nga gahum ang ginhimong pirmi andam na sa sobra ka damong mga tumuluo subong sang sa dako kaayo nga gahum sang eksperimento sing Panahon sang Simbahan. Ang paggamit sa sining divine nga pagkamakagagahum sa tanan amo ang basihanang para sa pag-agum sang tumuluo sing indi makit-ang mahaylohon kag malig-on nga epekto sa Panahon sang Simbahan. Amo ini ang tatlo ka mga klase sing mahaylohon kag malig-on nga epekto:

1. KINAUGALINGONG MAHAYLOHON KAG MALIG-ON NGA EPEKTO halin sa pakamaayo pinaagi sa pagpakig-updanay sa hamtong nga tumuluo,
2. MAKASAYSAYANG MAHAYLOHON KAG MALIG-ON NGA EPEKTO halin sa pakamaayo pinaagi sa pagpakig-updanay sa malig-on nga manugsakdag sing hamtong nga mga tumuluo sa inapinan nga pungsod sang Dios,
3. PANGKALIBUTANG MAHAYLOHON KAG MALIG-ON NGA EPEKTO halin sa pakamaayo pinaagi sa pagpakig-updanay sa indi inapinan nga mga pungsod pinaagi sa espirituanong hamtong nga mga misyonaryo nga ginpadala halin sa inapinan nga pungsod.

Ini nagapaathag sa malip-ot lamang sang kon ano ang ginapakahulugan ni Pablo sang ginapahayag niya nga ang iya katuyoan amo ang “makilala Siya kag ang gahum sang Iya pagkabanhaw.” Si Pablo karon nagapatumod sang hilisgutan nahanungud sang pag-antos samtang nagapadayon siya sa pagsaysay sang iya katuyoan sa iya kinabuhi: “kag [agud mahibaloan ko] ang pagpakig-upod sa Iya mga pag-antos” (Mga Taga-Filipos 3:10), nga nagasambit sang pag-antos para sa pagpakamaayo sang aton Ginoo sa panahon sang Iya unang pagkari.

Ang Pagpakig-upod sa Mga Pag-antos ni Kristo

Subong ang pagpadayon sang dako kaayo nga gahum sang eksperimento sing paghiusa sang Dios kag tawo sa isa ka persona sa Panahon sang Simbahan, tatlo ka mga klase sang pag-antos para sa pagpakamaayo ang andam na para sa tagsa ka tumuluo nga nakaabot sa espirituhanon nga pagkagulang.

1. ANG MAAMUMAHON NGA PAGTUYTUY SANG DIOS SA MAPUNGGANON NGA PAG-ANTOS nagahangkat sang espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon, sang pagpugong sang pagkamataastaason sang tumuluo, kag nagasilbi subong isa ka pagpangandam para sa kakusog sing pagtilaw.

2. ANG KAKUSOG SING PAGTILAW nagahanas sang espirituhanong pagkinaugali-
ngon sang tumuluo pinaagi sa pagtilaw paagi sa mga tawo, pagtilaw sa panghunahuna,
pagtilaw sa palakat, kag pagtilaw pinaagi sa katalagman.

3. ANG PAGTILAW SING MALIG-ON NGA PAGPAMATUUD nagapakita sang divine
nga kabaskugon sing espirituhanon nga pagkahamtong kag nagahimaya sang Dios sa
pinakamataas.

Ining pinasahi nga mga pamaagi sang pag-antos para sa pagpakamaayo mga unang
naagyan sang pagkatawo ni Kristo sa unang halimbawa sang divine nga pamunoan sang
gamhanang palasyo. Ining pareho nga mga pamaagi sang pag-antos para sa pagpakamaayo
andam na karon agud magpadasig sang kakusog sing paghulag sang taga ka espirituha-
nong gulang na nga tumuluo samtang nagaabante siya sa sulud sang nagapanghikot nga
divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo. “Ang pagpakig-upod sa Iya mga pag-antos”
nagalarawan sing paggamit sang tumuluo sa Panahon sang Simbahan sing mga kagamitan
kag paagi sing pagsulbar sang palaligban sang espirituhanong gulang na. Ang malig-on
kag mapinadayunon nga paggamit sa sining mga kagamitan kag paagi sa pagsulbar sing
palaligban katumbas sang kalisdanan kag kauswagan, pagkabuhi kag pagkamatay.

Si Pablo nagasambit sing pinakamataas nga halimbawa sang pag-antos sang aton
Ginoo sang siya nagahambal sang “agud mangin kaangay ni [Kristo] nahanungud sang Iya
kamatayon.” Ang sinakot nga berbo sa Griyego (*summorphizo*) nga ara sa passive voice
sing gramatika nga nagakahulugan “agud himoon ang pareho nga porma subong sang,
agud magsunud sa, agud mangin kaangay.” Ang espirituhanong gulang na nga tumuluo
nagasunud sang parehong porma subong sang kay Kristo sa panahon sang Iya paghalili
nga espirituhanong kamatayon didto sa krus. Ang espirituhanong gulang na nga tumuluo
nagapamunga sang paghulag sang berbo pinaagi sa pagkamakagagahum sang Balaan
Espiritu sa sulud sang pamunoan sang gamhanang palasyo kag pinaagi sa pagpakig-ambit
sing kalipay sang Dios subong ang kagamitan kag paagi sa pagsulbar sing palaligban.

Samtang si Jesu-Kristo ginahukman tungud sang mga sala sang kalibutan, gingamit
Niya ining parehong duha ka mga kinaiya agud makapabilin didto sa krus sa kahimtangan
sang walay kasarang magpakasala.

Si Kristo . . . pinaagi sa walay katapusang Espiritu [ang pagkamakagagahum
sa tanan sang Balaan Espiritu sa unang halimbawa sang divine nga pamunoan
sang gamhanang palasyo] naghalad sang Iya kaugalingon nga wala sing
kasaypanan didto sa Dios. (Mga Hebreo 9:14b, NASB)

Nga [ang pagkatawo ni Kristo] tungud sang ginpakita nga kalipay karon
[ang paggamit sang divine nga kalipay subong ang kagamitan kag paagi
sing pagsulbar sang palaligban], nagbatas sang krus [ang paghalili sang

espirituhanong kamatayon], nga nagatamay sang kahuluy-an [ang pagkalabot sa sala kag paghukum sa kahimtangan sang walay kasarang magpakasala]. (Mga Hebreo 12:2b)

Ang pinakaulihi nga tatlo ka oras sa diin si Jesus nakabitay didto sa krus amo ang mga pinakamasakit kaayo para sa bisan sin-o nga tawo sa kasaysayan sang katawhan. Bisan pa ang pagpaabot sang subong nga sakit nangin kabangdanan sang makahaladlok kaayo nga kasakit sang aton Ginoo sa Gethsemane (Mateo 26:38-39). Gindakop, indi makatarunganon nga bista, ginpasakitan sing husto kutub sa punto sang pagkaluya kaayo, ginlansang sa krus. Gin-antos Niya ang tanan nga wala sing reklamo (Marcos 15:2-5; Mga Binuhatan 8:32-35). Dason, sang ginpaangkon sing makalilisang nga palas-anong kabudlay sing sala sing katawhan kag ginhukman sang katarungan kag pagkamakagagahum sa tanan sang Dios, si Jesus nagbungkag sang pagkadalayawon sang Iya kalinong kag nagsinggit sa sobra nga sakit (Mateo 27:46). Sa ano nga pamaagi bala nabatas sang pagkatawo ni Kristo ang paghukum sang Amay? Sa bisan ano man nga tion si Jesus puwede unta magsinggit sang “Taman na!” kag nanaog sa krus. Ano bala ang nagpabilin sa Iya didto kutub sa pinakaulihi nga sala sang pinakaulihi nga sakup sang katawhan nga ginhukman kag ang kaluwasan ginsangkap para sa tanan?

Sa tunga sang Iya indi mailarawan nga sobrang pag-antos, ang pagkatawo ni Kristo gintipigan didto sa krus pinaagi sa gahum sang Balaan Espiritu sa sulud sang unang halimbawa sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo kag pinaagi sa paghanas sang divine nga kalipay subong kagamitan kag paagi sa pagsulbar sang palaligban.

Ang pareho nga gahum nga nagsakdag kay Jesus didto sa krus andam na karon sa tagsa ka sakup sang harianon nga pamilya. Subong resulta sang mahinalungon kag maalamon nga plano sing kadaugan ni Kristo didto sa krus, apat ka mabaskog nga mga kagamitan kag paagi sang pagsulbar sang palaligban ginhimo nga andam na sa tagsa ka tumuluo sa Panahon sang Simbahan nga nagaagum sang espirituhanon nga pagkagulang pinaagi sa pagpuyo, pagpanghikot, kag kakusog sing paghulag sa sulud sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo.

1. NAHANUNGUD SA DIOS: ang kinaugalingong gugma para sa Dios subong ang nagapang-awhag nga putling kaayo sang espirituhanong pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon.

2. NAHANUNGUD SA MGA TAWO: ang gugma nga wala sing ginatumod para sa tanan nga katawhan subong ang nagapanghikot nga putling kaayo sang espirituhanong pagkinaugalingon.

3. NAHANUNGUD SA PANUDLO SANG BIBLIYA: ang paglaum subong ang paghanas nahanungud sa lalambuton sang espirituhanong pagkagulang.

4. NAHANUNGUD SA KAUGALINGON: ang pagpakig-ambit sa kalipay sang Dios.

Samtang ang tanang apat sa sining mga kagamitan kag paagi sa pagsulbar sang palaligban mga gingamit sang pagkatawo ni Kristo didto sa krus, ang pagpakig-ambit sa kalipay sang Dios ginhatagan sang dakong pagtalupangud sa Mga Hebreo 12:2. Kon

aton ginagamit ining divine nga mga kagamitan kag paagi sa pagsulbar sang palaligban, aton ginagamit ang mga kamanggaran nga nagsakdag sa pagkatawo sang aton Ginoo sa pagbakal sang aton sobra-ka-dako nga kaluwasan.

Ang Dios nahimaya sang mataktikanhon nga kadaugan sa pagsinumpunganay sang mga anghel. Ang Dios nahimaya man kon ang mga sakup sang harianon nga pamilya magdaog sa mataktikanhon nga kadaugan samtang ginagamit nila ang divine nga mga manggad sa idalum sang kabug-aton sa panahon sang iya pagpadulong sa pagkahamtong.⁵⁶ Sa tion sang pagkahamtong ang tumuluo nagaangkon sang ikasarang agud magbaton sang talagsahon kag pinasahi nga mga pakamaayo kag pasaron ang pagtilaw sang malig-on nga pagpamatuud, nga parehong maghimaya sa Dios sa pinakamataas.

Pagsalig halin sa Panudlo sang Bibliya nahanungud sang Pagkabanhaw

Ang sulundan sang pinakamataas nga kahimayaan sang Dios nagapadayon sa kada kaliwatan sing Panahon sang Simbahan tubtub nga maporma na sing bug-os ang harianon nga pamilya. Kon mabug-os na, ang bilog nga harianong pamilya mabanhaw sa tion sing Pagsabnit sang Simbahan. Ini magatapos sang dako kaayong gahum sing eksperimento sang Panahon sang Simbahan. Sang nasaysay kag napaathag na ang pagkabanhaw ni Kristo sa Mga Taga-Filipos 3:10, ginsaylo ni Pablo ang iya pagtalupangud sa bersikulo 11 sa pagkabanhaw sang Simbahan, ang pahingapos nga panghitabo sing Panahon sang Simbahan. Ang gahum nga nagbanhaw kay Jesu-Kristo halin sa pagkamatay amo man nga gahum ang magabanhaw sang harianon nga pamilya sang Dios (1 Mga Taga-Corinto 6:14).

Kon sa bisan ano nga pamaagi makaabot ako nahanungud sa pagowa nga pagkabanhaw [ang Pagsabnit sang Simbahan], nga isa ka halin sa minatay.
(Mga Taga-Filipos 3:11)

Ang linaktod nga bahin sang mga pulong sa Griyego, nga ginbadbad “kon sa bisan ano nga pamaagi,” nagapahayag nga si Pablo wala nagduhaduha sa kamatuuran sang Pagsabnit kondi nagakatingala nahanungud sang pamaagi sa kon diin siya makig-ambit. Duha ka puwede mahitabo ang ara: si Pablo puwede sa bisan diin sining duha patay sa lawas ukon buhi sa lawas sa tion sang pagkabanhaw. Puwede man siya sa bisan diin sa sining duha nga mangin isa sa “namatay kay Kristo” nga amo ang “maunang mabanhaw” ukon isa sa “mga buhi, nga nabilin” diri sa duta sa tion sang Pagsabnit, nga “pagasabniton [Latin, *rapto*] sing tingub upod sa ila paibabaw sa mga panganod agud magsugata sa Ginoo sa kahanginan, kag gani magaupod kita pirmi sa Ginoo” (1 Mga Taga-Tesalonica 4:16-17).

Ang Dios nga Amay amo ang mangin ahente sang pagkabanhaw para sa “namatay kay Kristo,” ang mga tumuluo sa Panahon sang Simbahan nga namatay sang wala pa mahitabo ang pagsabnit. Ang Dios Balaan Espiritu amo ang mangin ahente sang Pagkabanhaw para sa “ila nga mga buhi” sa tion sang Pagsabnit.

Ang pagbanabana ni Pablo mabinalaybayon, para sa bentaha sang mga manugbasa,

56. Ang mahinalungon kag maalamon nga plano kag mataktikanhon nga mga kadaugan mga ginlarawan sa *Christian Integrity*, 191-94.

tungud kay daw sa nahangpan niya nga magabaton siya sang pagkabanhaw halin sa pagkamatay. Sa tion nga ginsulat niya ang “Natapos ko na ang dalaganon” sa 2 Timoteo 4:6-8 (NASB), sigurado siya nga ang pagkabanhaw mahitabo pagkatapos sang iya kamatayon. Sa pagsulat sa Mga Taga-Filipos, gani, si Pablo nagakilala sang duha ka mga puwedeng mahitabo nahanungud sa Pagsabnit subong ang pamaagi sing pagtudlo sang panudlo sang Bibliya nahanungud sang manug-abot nga Pagsabnit.

Ang “Pagsabnit” ginkuha halin sa Latin *rapto*, “sabniton kag dal-on palayo,” ang pagbadbad sa Vulgate sang “pagsabnit” sa 1 Mga Taga-Tesalonica 4:17. Ang hanas nga teyolohiyanhon nga pamulong “Pagsabnit” nagalarawan sing pagkabanhaw sang harianon nga pamilya sang Dios sa katapusan sing Panahon sang Simbahan. Sa Panahon sang Simbahan, ang Dios nagaporma sang harianon nga pamilya agud magbug-os sang bag-ong harianon nga titulo nga ihatag kay Jesu-Kristo subong ang resulta sang krus. Kon ang harianon nga pamilya mabug-os na, mahitabo ang Pagsabnit. Sa tion sang Pagsabnit ang taga ka tumuluo sa Panahon sang Simbahan, bisan patay na ukon buhi pa, daugan man ukon pildihan, magabaton sang iya nabanhaw nga lawas (1 Mga Taga-Corinto 15:50-53; Mga Taga-Filipos 3:20-21). Sa sina nga tion, ang Simbahan subong ang espirituhanon nga balay ginbaylo sa espirituhanon nga templo (Mga Taga-Efeso 2:20-22). Ang Pagsabnit nagaagum sang kinataasan nga pagkabalaan para sa taga ka sakup sang harianon nga pamilya (Mga Taga-Efeso 5:26-27).⁵⁷

Ang “manug-abot” nagakahulugan sang malapit na lang gid mahitabo, kag gingamit man subong sang hanas nga teyolohiyanhong pamulong. Ang manug-abot nga Pagsabnit nagakilala nga wala sing taga nga kinahanglan matuman sa wala pa ang pagkabanhaw sang Simbahan mahitabo. Ang sunud nga panghitabo sang eschatology nga amo ang pagtoon sang ulihi nga mga panghitabo amo ang Pagsabnit mismo. Sa bibliyanhon nga mga pahayag nga si Kristo malapit na lang mag-abot, ang pulong “malapit na lang” nagakahulugan sang manug-abot (Bugna 22:7, 12, 20).

Ang Panahon sang Simbahan pinasahi sa madamong mga punto, upod sa ila ang kamatuuran nga amo ini lamang ang divine nga pagpahayag sing kapanahonan sang katawhan nga wala gid sa taga. Ang Panahon sang Simbahan nag-umpisa sa Adlaw sang Pentecostes, A.D. 30, nga gintagna (Juan 14:17; Mga Binuhatan 1:5, 8), kag matapos sa Pagsabnit, nga gintagna man. Wala sing taga nga mahitabo sa tunga sining mga paghingapos sing Panahon sang Simbahan.

Bisan pa nga ang mga sakup sang harianon nga pamilya makatan-aw sa unahan pa sang Pagsabnit padulong sa mga panghitabo sa Tribulation kag Millennium, wala sing taga nga panghitabo nga mahitabo sa sulud sing Panahon sang Simbahan. Subong resulta, kinahanglan naton banabanaon ang kasaysayan suno sa makasaysayan nga mga lakat, subong sang mga ginlarawan sa lokal nga mga simbahan sang Bugna 2—3. Ang ginhatagan sing pagtalupangud sa dako kaayo nga gahum sang eksperimento sa Panahon sang Simbahan indi amo ang makit-ang mahaylohon kag malig-on nga epekto sang gintagna nga mga panghitabo kondi ang indi makit-ang mahaylohon kag malig-on nga epekto sang taga ka mga tumuluo nga naggamit sang divine nga pagkamakagagahum sa tanan.

Ang panudlo sang Bibliya nahanungud sang manug-abot nga Pagsabnit ginlarawan pinaagi sa palatukuran nga wala sing bisan isa ang makahibalo sang adlaw ukon oras (Mateo 24:36). Wala sing mangin pauna nga pagpaandam sang Pagsabnit, nga puwede kun-

57. Thieme, *Christian Integrity*, 54-55.

tani mahitabo sa panahon ni Pablo, nga puwede mahitabo sa karon nga mga adlaw, ukon puwede nga indi mahitabo sa lain pa nga linibo ka mga tuig. Busa, ang tumuluo indi dapat magpangita sang sa eschatology nga kahulugan sing mga panghitabo sang kasaysayan. Sa baylo, maghatag siya sing bug-os nga panghunahuna sa pagtuman sang pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios (1 Mga Taga-Corinto 1:4-8; 1 Juan 3:2-3). Ang pagtuis kag pagpatalang sang manug-abot nga Pagsabnit nanging kabangdanan sang pagkawalay kalig-on tungud sang binuang nga pagbanabana sing pangisip nahanungud sang tion sang Pagsabnit (Santiago 5:7-8).

Ang berbo (*katantao*) sa Mga Taga-Filipos 3:11 nagakahulugan sing agud makahimo sang desisyon para sa isa ka butang, subong sang may makalambot sa pakadtoan sang isa ka biyahe. Ining bilog nga biyahe mahitabo sa isa ka tion, ang tion sang pagkabanhaw para sa nabug-os na nga harianong pamilya sang Dios. Ang *katantao* naggowa sa subjunctive mood nga amo ang porma sang berbo nga nagapahayag sang handum, sugo ukon kahim-tangan nga kabaliktaran sa kamatuuran, nga nagapahayag sing palaabuton nga kasayuran nga naangay sa puwedeng mahitabo sa palaabuton. Ang palaabuton nga panghitabo amo ang Pagsabnit; ang puwedeng mahitabo sa palabuton maggowa sa kada kaliwatan subong nga ang mga tumuluo wala nakahibalo kon sila bala mabanhaw kaupod sa mga patay ukon kaupod sa mga buhi. Si Pablo nagahambal para sa bilog nga harianong pamilya samtang siya nagapahayag sa madramahon nga pamaagi sing malapit na gid mahitabo nga Pagsabnit.

Isa sang mga panguna nga mga resulta sing paggamit sang panudlo sang Bibliya nahanungud sang Pagsabnit amo ang nadugangan nga pagsalig. Ang tumuluo makahimo na mag-atubang sang iya kaugalingong kamatayon sa kasigurohan nga sa isa ka adlaw sina magabaton siya sang iya nabanhaw nga lawas nga “mangin subong sa mahimayaon nga lawas ni [Kristo] suno sa paggamit sang Iya gahum nga nagahatag sing gahum sa Iya agud dalhon ang tanan nga mga butang sa idalum sang Iya pagdumala” (Mga Taga-Filipos 3:21). Dugang pa, ang tumuluo nagaangkon sang pagsalig nahanungud sa Kristohanong mga hinigugma kag mga abyan nga namatay na, “nga [siya] indi na magkasubo subong sang ginahimo sang iban [sang sa kalibutan] nga wala sing paglaum” (1 Mga Taga-Tesalonica 4:13). Ang panudlo sang Bibliya nahanungud sang Pagsabnit nagakuha sang kahadlok kag, gani, nagahan-ay sang isa ka paggamit sang paglaum subong ang kagamitan kag paagi sa pagsulbar sang palaligban.

Busa maglipayay kamo sa kada isa sa sini nga mga panudlo sang Bibliya [sang Pagsabnit]. (1 Mga Taga-Tesalonica 4:18)

Si Pablo isa ka hamtong nga tumuluo sang siya nagsulat sang Mga Taga-Filipos, apang para sa aton kapuslanan ginsulat niya ang mga kabahin sang ikatatlo nga bahin halin sa palanan-awon sang iya kaagi sa unang mga lintang sang espirituhanon nga pagkagulang. Ang Mga Taga-Filipos 3:9-11 nagalantaw sang Kristohanon nga pamaagi sang pagkinabuhi halin sa palanan-awon sang espirituhanong pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon. Ang mga bersikulo 12-14 nagapahayag sing panghunahuna sang espirituhanong pagkinaugalingon. Ang pagbalikid ni Pablo sang mga nag-aging panghitabo natapos sa bersikulo 15, sa diin iya ginlarawan ang pangisip sang hamtong nga tumuluo.

Sa espirituhanong pagkagulang, ang pag-antos para sa pagpakamaayo nagapadasig sang pagtubo. Ini wala nagapabulag sang kauswagan sa kinabuhi sang tumuluo. Ang hayag nga kauswagan nagahimo sang mga kalisdanan sa kaugalingon sini kag sa pagkamatuud

ang porma sang kakusog sing pagtilaw. Ang espirituhanong gulang na magaatubang sang pagsamoksamok kag pagpatalang sa kauswagan kag sa kalisdanan, subong nga siya magapakig-ambit sing kalipay sang Dios pinaagi sa paggamit sang divine nga mga manggad—sa kauswagan ukon sa kalisdanan. Ang palatukuran amo nga ang kon kaisa nga pag-antos para sa pagpakamaayo isa ka palaagihan sang espirituhanon nga kakusog sing paghulag samtang ang sa sulud nga kauswagan, walay sapayan sang mga kahimtangan, amo ang resulta sang kakusog sing paghulag.

*Panghingapos nga Kinorsetihang Pamulong:
Ang Espirituhanong Pagkinaugalingon ni Pablo*

Sa Mga Taga-Filipos 3:11 si Pablo nagsarado sang kinorsetihang pamulong nga nag-umpisa sa bersikulo 9. Natapos na niya sing paglarawan kon sa ano nga pamaagi “maagum si kristo” (Mga Taga-Filipos 3:8). Maagum naton si Kristo, ukon makaabante sa espirituhanon nga pagkahamtong, pinaagi sa tatlo ka mga bahin sang pagpakabalaan: sa dumalayon nga kahimtangan, sa kaagi, kag sang kinatapusan kag tunay nga pagpakabalaan.

Ang pagpakabalaan trabaho sang Dios sa paghimo sang tagsa ka sakup sang harianon nga pamilya nga kaangay ni Jesu-Kristo. Ang *pagpakabalaan sang dumalayon nga kahimtangan* amo ang paghiusa kay Kristo pinaagi sa bautismo sang Balaan Espiritu sa tion sang kaluwasan. Si Pablo nagpahayag sini sa paunang bahin sang pagpakabalaan sa bersikulo 9, “agud nga makit-an ako sa Iya.” Ang *pagpakabalaan sa kaagi* amo ang pagtuman sang pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios diri sa duta, subong nga nagasunud kita sa sulundan sang unang halimbawa sang aton Ginoo sa unang halimbawa sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo pinaagi sa aton pagpuyo sa nagahulag nga divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo. Ang ikaduha nga bahin sang pagpakabalaan ginlarawan sa bersikulo 10 (KJV), “agud nga makilala ko siya, kag ang gahum sang iya pagkabanhaw, kag ang pagpakig-upod sa iya mga pag-antos.” Ang *kinatapusan kag tunay nga pagpakabalaan* amo ang pag-angkon sang nabanhaw nga lawas kaangay sa nabanhaw nga lawas ni Jesu-Kristo. Ining kinatapusan nga bahin sang pagpakabalaan ginapaabot sa bersikulo 11, “makalambot ako nahanungud sang pagowa nga pagkabanhaw [ang Pagsabnit].”

Sang ginsarado na ang kinorsetihang pamulong, si Pablo nagpadayon sa bersikulo 12 kon sa diin siya nag-untat: “Gin-antos ko ang pagkadula sang tanan nga mga butang kag ginbilang sila nga basura agud nga maagum ko si Kristo Jesus. (Mga Taga-Filipos 3:12)

Indi nga akon na naagum [ang espirituhanon nga pagkahamtong, ukon naagum si Kristo] ukon nalambot na ang [pagkahamtong], kondi nagapadayon ako [sa tinutuyo] nga mangin akon ini [ang espirituhanon nga pagkahamtong], sa diin ako man nangin iya ni Kristo Jesus. (Mga Taga-Filipos 3:12).

Suno sa pagbalikid ni Pablo sa nag-agi nga mga panghitabo sa estorya sang iya kaugalingong kinabuhi, sang naagum na niya ang espirituhanong pagkinaugalingon ang iya panghunahuna nangin tunay nga pagpaubus. Ang madungganon nga apostol wala nagatinamad kag indi kampante ukon mangin mataastaason nahanungud sang iya espirituhanon nga madungganong kahimtangan. Sa baylo, iya ginkilala nga wala pa siya nakalambot sa kinatapusan nga tinutuyo. Wala pa niya natuman ang pamalaod nga dapat

sundon sa plano sang Dios pinaagi sa pag-abante sa espirituhanon nga pagkahamtong. Wala sing tumuluo nga nagaagum sang espirituhanon nga pagkahamtong tubtub nga sa kahimtangan sang espirituhanong pagkinaugalingon mapasaran niya ang apat ka mga bahin sang kakusog sing pagtilaw: pagtilaw pinaagi sa mga tawo, pagtilaw sa palakat, pagtilaw sa panghunahuna, kag pagtilaw sa katalagman.

Pagkadula kag Pag-agum Liwat sang Espirituhanong Kakusog sing Paghulag

Madamong mas temprano nga mga tinuig, napasaran ni Pablo ang unang klase sang pag-antos para sa pagpakamaayo: ang maamumahon nga pagtuytuy sang Dios sa mapungganon nga pag-antos, nga amo ang pagpangandam para sa kakusog sing pagtilaw. Sa pagkamataastaason nga epektibong gin-usisa, ang espirituhanong pagkinaugalingon naghatag sa iya sing abilidad agud mausisa kag mabanabana sing tama ang iya kaugalingong espirituhanon nga kahimtangan. Ang maangayon nga pag-usisa kag pagbanabana sang kaugalingon ginakinahanglan agud malikawan ang piligro sing pagkinabuhi sa nag-agi kag nagpundo bag-o maagum ang lalambuton.

Ang piligro sang pagkadula sang espirituhanong kakusog sing paghulag nangin kasami nga nahitabo kay Pablo. Sa pagkamatuud, iya ginalarawan ang iya ikaduhang pag-agum sang espirituhanong pagkinaugalingon. Ang unang tion nga nalambot niya ang espirituhanong pagkinaugalingon, nadula niya ang iya espirituhanong pangpadasig kag nag-us-us sa plano sang Dios. Pinaagi sa pagtoon sa mabudlay nga pamaagi, nahangpan ni Pablo ang kinaalam sang Romanhon nga harambalon: *Qui non proficit deficit*. “Ang wala nagadiritso nagapaatras.”

Ang mga kapaslawan ni Pablo nag-umpisa sang ginbale-wala niya ang kabubut-on sang Dios kag ginpasundan ang iya kaugalingong pagkamabinatyagon pinaagi sa pagbalik sa Herusalem. Ginbutang niya sa piligro ang iya pagkamatinud-anon, ginsulsolan ang nagadilaab nga pagdumut sa relihiyosong mga Hudiyo, kag nagbatas sang duha ka tuig nga pagkabilanggo sa Cesarea bag-o gindala subong isa ka bilanggo sa Roma. Si Pablo nag-antos sing grabe kaayo. Una, ang divine nga disiplina nag-awhag sing pagpanumbalik, ginsundan sang kakusog sing pagtilaw nga nagpadasig sing nagbag-o nga espirituhanong pag-abante ni Pablo. Subong ang resulta sang pag-antos para sa pagpakamaayo, si Pablo nag-abot sa Roma subong isa ka hamtong nga tumuluo.

Sa sulud sang duha ka tuig sa Cesarea kag sang pagkalunod sang barko tungud sang bagyo sa baybay sang Malta, napasaran ni Pablo ang tanang apat ka mga bahin sang kakusog sing pagtilaw. Puwede naton ilarawan paisaisa ang iya kakusog sing pagtilaw. Ang pagtilaw pinaagi sa mga tawo naglakip sang mapintas nga pamatasan sang panghunahuna ni Ananias, ang mataas nga pari (Mga Binuhatan 23—24) kag sang pagsalikway sang Maayong Balita ni Haring Herod Agrippa II, sang iya utod nga babayi nga si Bernice, kag sang korte nga nag-asikaso sa ila (Mga Binuhatan 25—26). Ang pagtilaw sa palakat nagpabatyag sang kapaslawan kay Pablo pinaagi sa indi tama nga pagpanghikot sang Romanhong maghuhukum sa pamuno ni Felix kag Festus, ang duha ka nagsunud nga mga opisyalessang probinsya sang Judea (Mga Binuhatan 24:22—25:12; 26:32). Ang pagtilaw sa panghunahuna naghangkat sang panghunahuna ni Pablo sang kinahanglan niya mag-atubang sang walay pangisip nga pagkalisang sang mga pasahero kag mga tripulante sa panahon sang bagyo sa dagat (Mga Binuhatan 27:31-44), sang siya nakagat sang dalitan

nga man-og pagkatapos sing pagluwas sang kinabuhi sang kada isa sa pagkalunod sang barko (Mga Binuhatan 28:3-6), kag sang ginsalikway siya sang mga Hudiyo sang ulihi nga nag-abot siya sa Roma (Mga Binuhatan 28:23-31). Ang pagtilaw sa katalagman namahog sa kinabuhi ni Pablo sang plano nga pagpatay batok sa iya sa Herusalem (Mga Binuhatan 23: 12-14) kag sang bagyo kag pagkalunod sang barko (Mga Binuhatan 27).

Samtang isa ka bilanggo gihapon didto sa Roma, si Pablo nagsulat sang Mga Taga-Filipos nga ara sa kahimtangan sang espirituhanon nga pagkahamtong. Ini nga kamatuuran ginpahayag sa mga nadugang nga kakusog sing pagtilaw nga iya napasaran sang wala pa makalambot sa Roma. Ang iya espirituhanon nga kahimtangan ginpamatud-an pinaagi sa pagpaanggid sang Griyego nga berbo (*teleiōo*), ginbadbad “ukon *naagum* na [ang pagkahamtong]” sa bersikulo 12, nga may kaangtanan sa kangalan sini (*teleios*), ginbadbad “subong kadamo sang mga *hamtong*” sa bersikulo 15. Si Pablo bug-os na nga nakabawi halin sa iya kapaslawan. Subong isa ka hamtong nga tumuluo nga nagakinabuhi sing bug-os sa sulud sang kabubut-on sang Dios, nag-umpisa sang iya ikaapat nga biyahe subong misyonero pagkatapos sang iya pagka-absuwelto kay Caesar. Ang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud ni Pablo nag-umpisa sa panahon sang iya Romanhon nga pagkabilanggo kag ayhan nagpadayon sa bilog nga bahin sang ikaapat nga pagbiyahe bilang misyonero sa bug-os nga Romanhong probinsya sang Asia, Gaul, kag Spain (Mga Taga-Roma 15:24, 28; Mga Taga-Filipos 2:23-24; Filemon 22).

Sa paghinumdum sang iya bag-o lang nga pagbawi, nahinumduman ni Pablo nga sang siya ara pa sa espirituhonong pagkinaugalingon nakahibalo siya nga wala niya “naagum na” ang pagkahamtong. Nahinumduman man niya bilang mahinangpanong nakatalupangud nga malapit na gid siya sa lalambuton. Gani subong resulta, nangin masulungan siya sa iya pag-abante sa mataas nga kahimtangan sang espirituhanon nga pagkahamtong. “Nagapadayon ako [sa tinutuyo],” ginsulat niya. Nagabalibad nga mawad-an sang kadasig, Si Pablo indi mabalabagan sang nag-agi nga kapaslawan. Naton-an niya ang magpanumbalik kag magpadayon. Ang iya maisog kag mahangkaton nga paghulag sa espirituhonong pagkinaugalingon nagdala sing porma sang pagkamapiliton sa may sigurado nga kabubut-on, ang amat-amat nga pagtipon sang natunaw kag nahangpan nga panudlo sang Bibliya, ang paggamit sang divine nga pagkamakagagahum sa tanan, kag ang paggamit sang mga kagamitan kag paagi sa pagsulbar sing palaligban sa kakusog sing pagtilaw. Siya gani nagsunud sa halimbawa nga ang pagkatawo ni Kristo nagtukod sa panahon sang Iya Pagpakatawo para sa tagsa ka tumuluo sa Panahon sang Simbahan.

Ang Pagkamalig-on sing Katuyoan

Si Pablo nagasal-ot sing mga pulong agud magporma sang bug-os nga panghunahuna sing malig-on kag kinaandan na nga Griyegong gramatika subong ang pagpahayag sang katuyoan kag sang ginapaabot. Ang iya katuyoan amo nga “mangin akon, hawiran, maagum” ang tinutuyo sang espirituhonong pagkahamtong, kag siya masaligon nga nagapaabot agud tumanon ina nga katuyoan. Nagapaabot kag nagalaum siya sang iya pag-abante sa espirituhonong pagkahamtong pinaagi sa kapatagan sang kakusog sing pagtilaw. Sa lain nga mga pamulong, si Pablo nga ara sa espirituhonong pagkinaugalingon nakahibalo nga ang pag-antos manug-abot. Nakahibalo siya sang sulundan. Subong nga ang espirituhanon nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon dugangan sing maamumahon nga pagtuytuy sang Dios sa mapungganon nga pag-antos mangin katumbas sang espirituhanon nga

pagkinaugalingon, gani sa amo man ang espirituhanong pagkinaugalingon dugangan sang kakusog sing pagtilaw mangin katumbas sang espirituhanon nga pagkahamtong. Kay sa makibot kag wala ka pangaman kag mabiktima sang pag-antos, nagagamit siya sing maisog kag mahangkaton nga pagpangatubang sa kalisdanan.

Sang si Pablo nagasulat sang “nagapadayon ako [ang tinutuyo] agud nga mangin akon [ini],” (Mga Taga-Filipos 3:12) nagagamit siya sing hinambalan sang militar. Malig-on siya nga nagaabante pinaagi sa iya padayon nga pagbaton, paghawid, kag paghinumdum sing panudlo sang Bibliya. Nagapadayon siya sa unahan pinaagi sa paggamit sing mga kagamitan kag paagi sa pagsulbar sang palaligban sing paglaum sa panudlo sang Bibliya, kinaugalingong gugma para sa Dios, gugma nga wala sing ginatumod para sa tanan nga katawhan, kag sang pagpakig-ambit sing kalipay sang Dios sa iya kaugalingon. Nagapadayon gid siya, nga nakahibalo nga ang Dios magapadasig sang iya pag-abante pinaagi sa pag-antos sang kakusog sing pagtilaw.

Wala sing mataastaason nga mga panamgohanon ang nabilin sa pangisip ni Pablo. Ayhan nagapadayon siya sa lalambuton, apang pirmi gid niya ginahinumdom kon kay sin-o bala ini lalambuton kag kon kay sin-o bala gahum ang nagahatag sa iya sing kasarang agud maagum in nga lalambuton. Pagkatapos sang kapaslawan nagbalik siya sa umpisa, ang una nga tikang sang Kristohanon nga pagkinabuhi, ang palanan-awon nahanungud sang kaluwasan pinaagi sa grasya. Ang katuyoan nga siya nagahatag sing bug-os nga panghunahuna sa paninguha nga mangin iya amo ang pareho man nga lalambuton “nga sa diin [si Pablo] sa amo man [nagpadayon kag] nangin iya ni Kristo Jesus.” Ang tinutuyo ni Kristo nangin tinutuyo ni Pablo. Ina nga lalambuton amo ang pinakamataas nga kahimayaan sang Dios.

Para sa kapuslanan ni Pablo, si Jesu-Kristo nagpadayon kag nangin iya si Saulo sang Tarsus, subong nga si Pablo sadto anay niyan nakilala, sa dalan sang Damascus. Ang katuyoan sang aton Ginoo sa pagpaantos sang sakit nahanungud sang pagkabulag sa sinang batan-on, mahimulaton kaayo nga Fariseo amo nga sadto si Pablo basi kon magtoo kay Kristo. Sa amo man, ang Dios nagpadayon sa pagpahamtang sang kakusog sing pagtilaw sa sinang madungganong apostol nga sadto anay si Pablo basi magtuman sang pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios sang pag-agum sing pagkahamtong. Ang gintuyo (kag natuman) nga resulta sing pagpatuman sang pag-antos kay Pablo nangin kahimayaan sang Dios.

Ang Mga Taga-Filipos 3:12 nagasulat sang kamatuuran nga ang espirituhanon nga pagkahamtong amo ang tinutuyo sang Kristohanon nga pagkinabuhi. Si Pablo wala nagaginawi sang dimatuud nga pagpaubus pinaagi sa pagpahayag nga siya wala pa nakalambot sang lalambuton. Sa sining paghinumdum sa pagtan-aw liwat sang bersikulo, siya nagahinumdom nga sang siya ara pa sa espirituhanong pagkinaugalingon nakahibalo siya nga siya wala pa nakalambot sa espirituhanong pagkahamtong. Naangkon niya ang mabaskog nga espirituhanong pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon nga ginaangkon sing tumuluo nga ara sa espirituhanong pagkinaugalingon, apang wala siya nagasapak sang mga panamgohanon nahanungud sang iya kaugalingon. Ginabanabana niya sing tama ang iya espirituhanon nga kinabuhi kag ginkilala ang iya kinahanglanon agud makapadayon sa tinutuyo. Ang tumuluo nga nagabanabana sing sobra sang iya kaugalingon nagapugong sang iya kaugalingong pag-abante; ang tumuluo nga nagapangusisa sa iya kaugalingon sing maangayon nagapadayon sang iya kakusog sing paghulag kag sa ulihi makalambot gid sa pagkahamtong.

Ang Basihanan para sa Maangayon nga Pagpangusisa sa Kaugalingon

Mga kauturan ko [kaparehong mga sakup sang harianon nga pamilya], wala ko nagaisip sa akon kaugalingon subong nga nangin akon na [naagum na ang tinutuyo], apang isa ka butang [ang akon ginahimo]; ginakalimtan ko kon ano [ang] tinalikdan kag nagahimulat sing husto kon ano [ang] sa unahan, nagapadayon ako padulong sa lalambuton tungud sa padya [mga pakamaayo diri sa duta kag sa pagkawalay katapusan para sa hamtong nga tumuluo] sa sinang mataas nga pagtawag [ang pagluwas nga buluhaton sing pagpangalagad sang Balaan Espiritu, gingahin nga “epektibong grasya,” nga nagabaylo sing pagtoo sang tumuluo padulong sa kaluwasan] halin sa Dios [ang Amay subong ang naghimo sang plano sing pamalaod nga dapat sundon] nga ara kay Kristo Jesus [ang paghiusa kay Kristo subong ang basihanan para sa espirituhanong pagkaharianon]. (Mga Taga-Filipos 3:13-14)

Ang Griyegong berbo nga ginagamit ni Pablo agud ilarawan ang pagpangusisa sa kaugalingon amo ang (*logizomai*) nga may kinahanglanon kaayong bahin sa Griyegong pagkamatarunganong pakighambal. Ini nga berbo nagapakahulugan sang walay balatyagon nga pangisip suno sa estriktong makatarunganong mga balaod, ang paghangup kag paghawid sang isa ka butang nga sa pagkamatuud ara karon, ang paglarawan sang mga kamatuuran sang kon ano sila.

May duha ka mga maangayon nga mga talaksan para sa pag-usisa sa kaugalingon nga naandam na sa kada sakup sang harianon nga pamilya sang Dios:

1. Pag-inoino, pagtunaw ukon paghangup, kag paggamit sing PANUDLO SANG BIBLIYA,
2. Ang panudlo sang Bibliya nahanungud sang PAG-ANTOS.

Ang panghunahuna sang tumuluo nahanungud sing panudlo sang Bibliya nagabaylo subong ang resulta sang postsalvation epistemological rehabilitation. Ang panudlo sang Bibliya nga ara sa kalag nagahandum sang dugang pa nga panudlo sang Bibliya. Sa umpisa, ang indi pa hamtong nga Kristohanon nagapamati sa pagpanudlo sang Bibliya tungud sang nagkalainlain nga mga kabangdanan nga nadala halin sa iya kinabuhi subong isa ka ditumuluo, apang sa amat-amat ang tawhanon nga palanan-awon nabaylohan sang divine nga palanan-awon. Ang ginton-an sang tumuluo nga disiplina kag bug-os nga panghunahuna sa Pulong sang Dios nahimong mas mabakod pa gid samtang iya ginapauswag ang kinaugalingong gugma para sa Dios, ang pinakamataas nga kabangdanan kag kaawhagan sa kinabuhi.

Ang espirituhanong gulang na nga tumuluo nagapatigayon sa pag-inoino sang panudlo sang Bibliya pinaagi sa bag-o nga panghunahuna. Nagahatag siya sing bug-os nga panghunahuna sa hunahuna ni Kristo (1 Mga Taga-Corinto 2:16) tungud kay nalikupan siya sang Persona ni Kristo (Mga Taga-Filipos 1:21) kag nagaumpisa na sa pagpakig-ambit sa kalipay sang Dios (Juan 15:11). Ang tumuluo nakahibalo nga naagum na niya ang espirituhanon nga pagkagulang tungud kay ang iya pag-inoino, pagtunaw ukon paghangup, kag paggamit sing

panudlo sang Bibliya natapos na nga mangin palaagihan agud maagum ang lalambuton kag sa baylo nahimong mga lalambuton mismo sa ila kaugalingon. Ginakalipay niya sing matu-udtuud ang Pulong sang Dios. Ang pag-inoing sing panudlo sang Bibliya amo ang pinakamataas nga porma sing pagsimba.

Ang ikaduhang talaksan sang Kristohanon para sa maangayon nga pagpangusisa sa kaugalingon amo ang panudlo sang Bibliya nahanungud sang pag-antos. Ining espirituhanong yardahan kinahanglang gamiton nga may paghalong tungud kay madamong mga kabangdanan ukon kahimtangan ang nalabot. Ang hayag nga mga kahimtangan sang kinabuhi may masangkad nga klase sing mga kabangdanan. Sa isa ka pagpaathag sing panghitabo ang kabug-aton amo ang pag-antos para sa pagpakamaayo, samtang sa pihak sina ini amo ang divine nga disiplina. Ang kalainan nasuno sa espirituhanon nga pag-abante ukon sa pag-us-us sang tumuluo, indi sa hayag nga mga kahimtangan sang kinabuhi. Wala sing mismong pag-antos ang siguradong nagapakita sing espirituhanon nga kahimtangan sang isa ka Kristohanon. Sa pagkamatuud, wala sing kalisdanan ni kauswagan ang ginakinahanglan nga tanda sang espirituhanong pag-uswag.

Ang isa ka tumuluo puwede maggamit sang pag-antos subong isa ka barometro ukon talaksan sa mga pagbaylo sang espirituhanon nga pagtubo sa pagpanilag nga ang kabug-aton nagapilit sa iya agud gamiton ang panudlo sang Bibliya nga ara sa iya kalag. Ang iya abilidad agud gamiton ang listahan sing pagtolon-an nga ara sa iya kalag sa idalum sing tensyon ukon kalisdanan nagapakita sang kahimtangan sang iya pag-abante. Kon siya natublag kaayo sa kada krisis, malawig kaayo ang iya pagalakton bag-o malambot ang espirituhanon nga pagkahamtong. Kon ang iya pagkanalikupan sing hunahuna ni Kristo, ang pagdepende sa panudlo sang Bibliya, kag ang paggamit sang divine nga pagkamakagagahum sa tanan nagahatag sa iya sing kasarang agud luksuhon ang pag-antos, nagauswag siya sa espirituhanon nga pagkagulang.

Tungud sang kaagi ni Pablo sa pagkatinuud sing panudlo sang Bibliya sa idalum sang kakusog sing pagtilaw, nahibal-an niya nga nakalambot na siya sa espirituhanong pagkinaugalingon kag malapit na gid sa espirituhanong pagkahamtong. Ang katuyoan sining pagkahibalo ukon paghangup sa kaugalingon indi ang pagpaanggid-anggid sang kaugalingon sa iban nga mga Kristohanon kondi agud maawhag sa nagapadayon nga kakusog sing paghulag sa sulud sing pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios. Wala sing puwede ihalili sa panudlo sang Bibliya subong nga amo lamang ang talaksan kag sulundan para sa pag-usisa sa kaugalingon sa sulud sang plano sang Dios. Ang madaugon nga paggamit sing panudlo sang Bibliya sa idalum sang kabug-aton nagapakita sing pagkaepektibo sang divine nga mga kasangkapan, kag subong ang resulta, nagpadugang sang kinaugalingong gugma para sa Dios kag sang espirituhanong pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon sing nagaabante nga tumuluo.

Ang Hugut nga Pagpaninguha sang Atletang

Sa nagsunud nga pagpangusisa sa kaugalingon ni Pablo, nagagamit siya sing laktaw nga pamulong pinaagi sa idyoma sang bug-os nga panghunahuna—ang pagpanubo sing pagpabatyag nga hut-ong sing pamulong—agud kuhaon ang madumilion kag hatagan sing dakong pagtalupangud ang may sigurado nga kabubut-on. “Apang [nagahatag ako sing bug-os nga panghunahuna sa] isa ka butang” nagapakita nga iya ginkuha ukon ginpanas,

ginkalimtan, wala na ginsapak ang nag-agi nga mga kapaslawan kag nagapadayon padulong sa pagkahamtong subong ang pang-ulih nga tinutuyo. Si Pablo naggamit sing panumbalik kag madasig nga nakabawi halin sa iya kapaslawan sa Herusalem. Pinaagi sa “pagkalipat sang mga butang [nga mga] tinalikdan,” si Pablo nagapakita sang palatukuran nga magamit sa tagsa ka tumuluo.

Ang paghinumdum sang nag-agi nga mga kapaslawan nagahimo sing mga kabangdanan sang kaaligutgut, pagkalooy sa kaugalingon, ang sobra nga pagkatublag sing tanlag, kag tungud sini nagadugang pa ang pagpasakup sa kalibutanon nga palakat ni Satanas. Kon nahinumduman kag gin-isip-isip, ang mga kapaslawan nagapabug-at sing husto sa karong ginasugata nga mga palaligban kag nagapugong sing pag-abante sa pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios. Ang Dios may katuyoan sa tagsa ka tumuluo, kag ina nga katuyoan amo ang magpanumbalik kag magpadayon. Ang pagpaathag ni Pablo sa paghinumdum sang nag-agi nga mga panghitabo gindisenyo agud hatagan sing kadasig ang mga tumuluo agud magtuad sang ila mga sala didto sa Dios, ituad dayon ang mga sala sa Iya, lipatan ang mga nag-agi nga mga kapaslawan, magbug-os sing panghunahuna sa karon nga kakusog sing paghulag sa sulud sing divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo. Kinahanglan indi paghimoon nga inutil sang Kristohanon ang iya kaugalingon. Ang nag-aging masiluton nga pag-antos, kaugalingong-sugyot man ukon divine nga disiplina, dapat indi makapugong sang iya pagtuman sang divine nga pamalaod nga dapat sundon sa ginaatubang nga pag-antos para sa pagpakamaayo. Ang tanan nga mga tumuluo kasami gid nga mapaslawan; ang mga pildihan lamang ang nagatugot sang nag-aging mga kapaslawan nga magpugong sang ila ginaatubang nga kauswagan sa pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios.

Sa isa ka bahin, ginakalimtan ni Pablo ang nag-agi nga mga kapaslawan, kag sa pihak nga bahin, lambuton ukon ginpaninguhaan ang sa unahan padulong sa lalambuton ukon ang kinatapusang linya sang dalaganon.” Sa Mga Taga-Filipos 3:13-14 si Pablo nagagamit sang pagpaanggid-anggid sa atleta. Subong nga ang klase sang Olympic nga manugdalagan nagapabilin sa iya porma bisan pa sang sakit sa kalawasan, sa amo man ang tumuluo nagapadayon sa pagsunud sing divine nga pamalaod nga dapat sundon sa tunga sang pag-antos. Ginbug-os ni Pablo ang kinatapusan nga bahin sang espirituhanong pagkinaugalingon kag nagadalagan sing madasig papauli nga nagapaninguha sing husto padulong sa espirituhanong pagkahamtong. Subong nga ang atleta nagahandum gid kag nagapaningkasog para sa kinatapusang linya sang dalaganon, sa amo man ang tumuluo nagahatag sing bug-os nga panghunahuna sa tinutuyo, nga indi mapunggan sang mga butang nga makasamok, samtang siya nagaatubang sang kakusog sing pagtilaw. Ang “nagahimulat sing husto kon ano ang sa unahan” kag “nagapadayon” nagalarawan sing maisog kag maabtik nga panghunahuna sang tumuluo nga halos makalambot na sa espirituhanon nga pagkahamtong. Ang iya “lalambuton” amo ang pinakamataas nga kahimayaan sang Dios nga mahimong isa ka tinuud nga panghitabo sa iya kinabuhi sa espirituhanon nga pagkahamtong.

Ang Dios nagahimaya sang Iya kaugalingon pinaagi sa pagpanagtag sang talagsahon kag pinasahi nga mga pakamaayo nga Iya gintuga para sa tagsa ka tumuluo sadto pa sang nag-agi nga walay ginsuguran, apang ang hamtong nga tumuluo lamang ang may ikasarang agud batunon ining katingalahan kag daw indi mapatihan nga mga pakamaayo.⁵⁸ Ang mga pakamaayo samtang diri pa sa duta kag sa pagkawalay katapusan amo ang mga “padya” sang tumuluo nga nakalambot sa espirituhanon nga pagkahamtong.

58. Tan-awa ang pinanid 155-59.

Ang “mataas nga pagtawag halin sa Dios” nagapatumod sa buluhaton sing pagpangalagad sang Dios Balaan Espiritu sa gilayon nga ang isa ka tawo unang nagtoo kay Kristo. Ang tagsa ka sakup sang katawhan natawo nga patay sa espiritu, indi makahangup sang espirituhanon nga mga butang kag bug-os nga walay ikasarang sang kaangtanan sa Dios. Kita may espirituhanong patay nga paghangup kag espirituhanong patay nga pagtoo. Ang buluhaton sing pagpangalagad sang Balaan Espiritu ginakinahanglan, una, agud himoon ang Maayong Balita nga klaro kag, ikaduha, himoon ang aton pagtoo kay Kristo nga epektibo para sa kaluwasan. Sa kaugalingon sini ang aton pagtoo wala sing gahum agud luwason kita; kinahanglan kuhaon sang Balaan Espiritu ang aton pagtoo kag himoon ini nga mabungahon kag epektibo sa pagtukod sing walay katapusan nga kaangtanan sa Dios (Juan 16:8-11; Mga Taga-Roma 10:14).

Wala kita sing mabaton nga dungog bisan sa pagtoo kay Kristo, ang tanan nga himaya Iya sang Dios. Naluwas lamang kita pinaagi sa gahum sang Dios. Ang “mataas nga pagtawag” trabaho sang Balaan Espiritu sa maathag nga pagpahayag sang Maayong Balita. Ini nga pagtawag nagatugyan sang *grasya para sa tanan* tungud kay ini ginapalapnag sa tagsa ka tawo. Ang buluhaton sing pagpangalagad sang Balaan Espiritu sa pagbaylo sang pagtoo sang tumuluo sa walay katapusan nga kaluwasan ginatawag nga *epektibong grasya*. Sa kada bahin sa diin ang grasya para sa tanan wala nasundan sang pagtoo kay Kristo, ang epektibong grasya indi mahitabo. Ang trabaho sang Dios Balaan Espiritu sa grasya para sa tanan kag sang epektibong grasya ginhatagan sing dakong pagtalupangud subong ang dulot nga halin sa Dios (Mga Taga-Efeso 2:8). Ang divine nga katuyoan sa pagluwas sa aton amo nga basi pa lang malambot naton ang lalambuton kag maagum ang padya sang espirituhanon nga pagkahamtong. Ang espirituhanon nga pagkahamtong, divine nga mga pakamaayo, kag ang kahimayaan sang Dios nagaporma sing bug-os nga pinutos nga igapadya sa espirituhanong daugan.⁵⁹

Gani, sa subong ka damo nga [mga] hamtong, magpabilin kita sa paghunahuna sini [maisog kag maabtik nga panghunahuna sa idalum sang kabug-aton], kag kon maghunahuna kamo sa lain nga pamaagi sang iban nga bahin, bisan ini ipahayag sang Dios sa inyo. (Mga Taga-Filipos 3:15)

Nabug-os na ni Pablo ang iya paghinumdum sang nag-agi nga panghitabo pinaagi sa paglarawan kag pagpaathag kag karon nagasulat tungud sang iya ginaatubang nga kahimtangan sang espirituhanon nga pagkahamtong. Iya ginapahangup sa nauna nga mga bersikulo, sa diin ginpaathag ang espirituhanong pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon kag ang espirituhanong pagkinaugalingon, nga sa kada kaliwatan ang piho nga kadamoon sang may sigurado nga kabubut-on nga mga tumuluo magapadayon sang ila kakusog sing paghulag tubtub maagum nila ang espirituhanon nga pagkahamtong. Ining dalayawon nga mga Kristohanon nagahalili sa talagsahon kag pinasahi nga pundok. Sa makaisa nga mahangpan nila ang tinutuyo sang Kristohanon nga pamaagi sang pagkinabuhi, wala sila nagaduhaduha. Sa baylo, ginahan-ay nila ang ila mga kinabuhi kag ang mga ulunahon para sa katuyoan sang paghimaya sa Dios sa pinakamataas. Subong ang resulta sang pagkapasar sa sina nga bahin sang kakusog sing pagtilaw nga ginabilang subong pagtilaw sa panghunahuna, ang hamtong nga tumuluo nakatuman sang bibliyanhong mga mando nga may kaangtanan

59. Thieme, *Ang Pagkamatind-anon sang Dios*, 125-63

sa panghunahuna nahanungud sang divine nga palanan-awon (Mga Taga-Roma 12:2-3; Mga Taga-Filipos 2:2).

“Magpabilin kita sa paghunahuna” nagatumod sa paghulag nga nag-umpisa sa sadtong nag-agi nga panahon kag nagapadayon kutub sa sining mga adlaw. Ang pareho nga pamaagi sang paggamit sing pagtunaw kag paghangup sang panudlo sang Bibliya pinaagi sa gahum sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo, nga nagahatag sing ikasarang sa tumuluo agud maagum ang pagkahamtong, amo ang palaagihan sing pag-atubang sang pinakadako nga pag-antos para sa pagpakamaayo pagkatapos malambot ang pagkahamtong. Ginapilit ni Pablo nga magmadasigon ang mga manugbasa, sa kada lintang ukon bahin sang espirituhanon nga pagtubo, agud magpakig-upod sa iya sa pamaagi sang paghunahuna nga nagatuytuy padulong sa espirituhanong pagkahamtong. Ang mabaskog maghulag kag gamhanan nga panghunahuna ginakinahanglan para sa hamtong nga tumuluo nga nagaatubang sing pagtilaw sang malig-on nga pagpamatuud.

Ang Wala Pagkapasar sa Pagtilaw

Ang Mga Taga-Filipos 3:15 nagapaandam sa tumuluo nga bisan pagkatapos nga iya matuman ang pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios pinaagi sa pag-lambot sang espirituhanong pagkahamtong, kinahanglan indi siya mag-untat ukon magligoyligoy. Kinahanglan magpadayon siya nga gamiton ang naandam na nga divine nga pagkamakagagahum sa tanan kag ang pag-inoing sing panudlo sang Bibliya. Sa pagkilala nga ang hamtong nga tumuluo basi “maghunahuna sa lain nga pamaagi sang iban nga bahin,” ginahunahuna ni Pablo nga ang espirituhanong pagkahamtong may ara sing iya nga mga kaluyahon nga puwede magresulta sa kapaslawan agud pasaron ang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud. Ang tumuluo indi makaatubang sang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud nga may mataastaason nga panghunahuna ukon may kaluyahon sa pagkalooy sa kaugalingon kag kaaligutgut. Ang pagkamaloloy-on sa pipila ka porma sing pagkamataastaason mahimong mangin kabangdanan sing bisan hamtong nga tumuluo nga mapaslawan sa idalum sang kabug-aton.

Ang abilidad agud maghunahuna sa idalum sang kabug-aton nagapadayon sing kakusog sa paghulag sang tumuluo tubtub sa tagsa ka bahin sang espirituhanon nga pagkagulang. Ang espirituhanong daugan nagahunahuna, ang espirituhanong pildiha nagabatyag nga wala nagahunahuna. Ang kaisog isa ka paghunahuna sa idalum sang kabug-aton; ang katalaw amo ang wala nagahunahuna sa idalum sang kabug-aton—kag natublag sing bug-os ang balatyagon. Sa idalum sang pag-antos para sa pagpakamaayo, ang sulud sang panghunahuna sang tumuluo amo ang panudlo sang Bibliya nga iya natunaw kag nahangpan sa madamo nga mga tinuig. Ang tama nga panghunahuna halin sa natunaw kag nahangpan nga panudlo sang Bibliya kag ang tama nga kabangdanan halin sa kinaugalingon nga gugma para sa Dios nagahimo sing malig-on nga katuyoan kag sang esprit de corps nga amo ang ginakinahanglang dungog nga nagahatag kadasig agud tumanon ang pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios.

Bisan pa kon ano man ka layo ang pag-abante sang tumuluo sa plano sang Dios, tawo gihapon siya. Wala sing tumuluo diri sa duta nga perpekto; tanan kita kasami nga mapaslawan, ilabi na kon ara sa idalum sing kabug-aton sang pag-antos para sa pagpakamaayo. Ang kapaslawan puwede mag-abot tungud sang kakulang sing panudlo sang Bibliya ukon

ilabi na tungud sang mabudlay nga patilaw sa panghunahuna. Ang tumuluo puwede nga nagpamugong ukon nagsalikway sang pat-ud nga palatukuran sing panudlo sang Bibliya nga iya karon ginakinahanglan sa idalum sang kabug-aton. Apang bisan pa sina, daw sa, nakatoon siya sing panudlo sang Bibliya apang nagamohan siya tungud sang kahadlok ukon pagkamabinatyagon sa idalum sang kakusog sing pagtilaw.

Kon ang tumuluo “nagahunahuna sa lain nga pamaagi,” ina amo ang, kon ang iya pagbatas wala na kag wala na siya sing kasarang agud maghunahuna sing klaro, puwede siya malagpak kag indi makapasar sa pagtilaw nga may kaangtanan sa pag-antos para sa pagpakamaayo. Ang kasulbaran pagkatapos sing kapaslawan amo ang pagpanumbalik kag magpadayon, subong sang ginasugo sang Mga Taga-Filipos 3:13. Ang gilayon nga pagpanumbalik nagapabilin sang tumuluo halin sa pildihaan nga kahimtangan. Bisan pa nga wala siya nagaabante, nagapabilin siya sa iya karon nga kahimtangan sang espirituhanon nga pagtubo, nga andam para sa lain pa nga paagi sing pagtilaw sa husto nga panahon.

Ang espirituhanong gulang na nga tumuluo dasig makatoon tungud sang kapaslawan. Kon ang iya panghunahuna nagpangduhaduha ukon nakahimo siya sing sayup nga paggamit sing panudlo sang Bibliya, nagagamit siya sang panumbalik agud makasulud liwat sa divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo. Sa sulud sang iya indi makit-an nga palasyo, nagakuha siya sing panudlo sang Bibliya nga iya na nahibaloan agud himoon ang tama nga paggamit ukon bukas kag andam na siya nga maton-an ang panudlo sang Bibliya nga iya ginapamatukan sadto anay. “Ipahayag sang Dios” ang kamatuuran pinaagi sa pag-inoino kag paggamit sing panudlo sang Bibliya nga tama kag matutum nga gintudlo sang pastor nga may malig-ong bibliyanhon nga pagtolon-an. Ipahayag sang Dios ang kamatuuran pinaagi sa manugpatunga nga palaagihan. Wala sing diritso nga pagpanudlo halin sa Dios sa sulud sing Panahon sang Simbahan pagkatapos nga opisyal na nga ginpahayag ang Balaan nga Kasulatan.⁶⁰ Pagkatapos mabug-os ang opisyal nga pagpahayag sang Balaan nga Kasulatan, ang diritsong divine nga pagpahayag nauntat, nga sa baylo nagbutang sang pagpatalupangud sa gahum sing panudlo sang Bibliya nga nagapuyo sa kalag sang harianon nga tumuluo.

Ang Malig-on nga Pag-abante sang Sundalo

Bisan pa nga ang kasangkapan nahimo tungud sang kapaslawan, ang katuyoan sang kakusog sing pagtilaw indi ang kapaslawan kondi kadaugan

Gani bisan pa sina, subong ang resulta sang kon ano man ang aton naagum, padayon sa pag-abante sa mga pundok sang sundalo pinaagi sa parehong [palakat sang espirituhanong kakusog sing paghulag sa sulud sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo].⁶¹ (Mga Taga-Filipos 3:16)

Si Pablo nagbalhin halin sa atleta padulong sa militar nga pagpaanggid-anggid. Ang berbo (*stoicheo*) nagapakahulugan sing mapinadayunon nga disiplina sing pagtoon. Ang mga sakup sang harianon nga pamilya mga nagatuman sang gamhanang plano kon sila naga-

60. Thieme, *Canonicity* (1973).

61. Ang King James Version nagadugang sing “aton hunahunaon ang amo man nga butang,” apang ini nga pamulong indi makit-an sa pinakamaayo nga mga libro.

sunud sa mga sugo sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo. Ang tinutuyo sang sini nga plano wala sing lain kondi agud ipakita ang walay katapusan nga himaya sang Dios. Ini nga bersikulo nagapamatuud nga may mga bahin sang espirituhanong pagkagulang, mga bahin sa pagtuman sang pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios.

Ang “kon ano man ang aton naagum” amo ang espirituhanong pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon kon ang tumuluo nagaatubang sang maamumahon nga pagtuytuy sang Dios sa mapungganon nga pag-antos. Ang “kon ano man ang aton naagum” amo ang espirituhanong pagkinaugalingon kon nagaatubang sang kakusog sing pagtilaw, subong nga si Pablo ara sa sini nga kahimtangan. Ang “kon ano man ang aton naagum” amo ang espirituhanon nga pagkahamtong kon ang tumuluo nagabaton sang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud.

Pareho nga palakat ang ginagamit sang tumuluo agud mapasaran ang maamumahon nga pagtuytuy sang Dios sa mapungganon nga pag-antos kag ang kakusog sing pagtilaw ginakinahanglan man gamiton agud mapasaran ang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud. Ang “mapinadayunon nga disiplina sing pagtoon” amo ang makahuluganon nga pagbadbad. Sobra gid ka damo nga mga Kristohanon ang naghaling sa mapinadayunon nga disiplina sing pagtoon kag mga nagkalamatay ukon samaran sa pagsinumpunganay sang mga anghel. Mga pildihan sila nga wala nakatuman sang pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios kag wala nakahimaya sa Iya sa dako kaayong gahum sing eskperimento sang Panahon sang Simbahan. Kinahanglan magpabilin kita sa mapinadayunon nga disiplina sing pagtoon, nga katumbas sa mga nagasunud:

1. Ang pagpuyo, pagpanghikot, kag ang kakusog sing paghulag sa sulud sang DIVINE NGA PAMUNOAN SANG GAMHANANG PALASYO,

2. Ang padayon kag maabtik nga paggamit sang PAGPANUMBALIK agud malikawan ang ginpadugay nga pagpuyo sa kalibutanong palakat ni Satanas,

3. Ang PAGLIKAW SA PAGKAWALAY PAGLAUM sang bisan ano nga kapaslawan ukon balabag sa bisan ano nga klase sing pag-antos para sa pagpakamaayo,

4. Ang padayon nga paggamit sing MGA KAGAMITAN KAG PAAGI SA PAGESULBAR SING PALALIGBAN sang espirituhanong pagkagulang, kag

5. Ang walay untat nga pag-inoio, pagtunaw kag paghangup, kag paggamit sing PANUDLO SANG BIBLIYA.

Ang tumuluo nagaabante sa mapinadayunon nga disiplina sing pagtoon halin sa isa ka bahin sang espirituhanong pagkagulang padulong sa sunud pa. Samtang nagauswag siya, nagadugang man ang mga puntos niya sa mataklikanhon nga mga kadaugan sa pagsinumpunganay sang mga anghel. Ang espirituhanon nga pag-ilinaway mag-abot sa madramahon nga pagpuntirya sa kinatapusan nga klase sang pag-antos para sa pagpakamaayo. Ang espirituhanon nga pagkahamtong nagabutang sang tumuluo sa kahimtangan sing labing makahuluganon kag mapuslanon sa tanang pag-antos para sa pagpakamaayo: ang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud nga nagahimaya sa Dios sa pinakamataas.

ESPIRITUHANONG PAGKAHAMTONG

ANG MGA KINAIYA SANG ESPIRITUHANONG PAGKAHAMTONG

ANG KLARO KAG MALIG-ON NGA PAGLARAWAN SANG ESPIRITUHANONG PAGKAHAMTONG nagapakita sing kalipay kag kusog sa sulud sang kalag nga may kaangtanan sa sining kinatapusan nga bahin sang espirituhanong pagtubo. Ini nga mga kinaiya nagapat-in sang pinakamataas nga naagum sang Kristohanon nga pamaagi sang pagkinabuhi. Ang katuyoan sa sining kabilogan indi ang maghimo sing sulundan ukon halimbawa sing pamatasan para sa indi hamtong nga tumuluo agud mabalaodnon nga makopya. Sa baylo, ini nga mga kinaiya, kon ipaanggid-anggid sa nag-agi naglarawan sing mga kinaiya sang espirituhanon pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon kag sang espirituhanong pagkinaugalingon, nagahatag sing gahum sa nagaabante nga tumuluo agud magpaabot sa tama sing katingalahan nga mga kaayohan sang matutum nga pagbatas sa pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios.

1. PINAKADAKO NGA PAGKAKONTENTO. Ang pagpakig-ambit sa kalipay sang Dios amo ang pinakamataas nga mga kagamitan kag paagi sa pagsulbar sang palaligban sa pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios (Mga Taga-Filipos 4:11-13). Ang nagaabante nga tumuluo nagaumpisa sa pagpakig-ambit sing kalipay sang Dios sa tion sing pagsulud sa espirituhanong pagkagulang sa Ganhaan 5 sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo. Karon sa espirituhanon nga pagkahamtong sa Ganhaan 8, ang iya “kalipay [amo ang] natuman” ukon nabug-os (Juan 15:11). Ang pag-antos, nga mangin normal nga mabudlay, mahimong medyo madali pinaagi sa nagapuyo nga kalipay sa sulud sang kalag.

Ang kalipay isa ka panghunahuna nga katumbas sing kalisdanan kag kauswagan, pagkabuhi kag pagkamatay. Ang pinakadako nga ikasarang para magkalipay nagahatag sing gahum sa hamtong nga tumuluo agud atubangon ang tagsa ka hangkat sa iya kaagi. Ang Dios nagapabakod sang tumuluo pinaagi sa natunaw kag nahangpan nga panudlo sang Bibliya kag sa pag-antos para sa pagpakamaayo agud nga ang Iya ginpaambit nga kalipay matilawan, mapauswag, kag mabug-os sa kalag sang tumuluo sa kalisdanan subong man sa kauswagan. Ang Dios nagapaambit sang Iya kalipay sa tumuluo para sa kaugalingong

kaayohan sang tumuluo; gani, ang kalipay amo ang kagamitan kag paagi sa pagsulbar sang palaligban sa kaugalingon.

2. KALIG-ON SANG PANGHUNAHUNA. Ang panudlo sang Bibliya nagahulum sing pangisip sang hamtong nga tumuluo. May pinakadako siya nga paggamit sing panudlo sang Bibliya sa taga nga kaagi. Ang pagkahibalo sa panudlo sang Bibliya nagahatag sing gahum sa iya agud unahon ang divine nga palanan-awon labaw sa pinanilagan. Gani tungud sini, ang iya panghunahuna naglig-on tungud sing panudlo sang Bibliya nga iya nahibal-an imbis nga nagluya tungud sang mga panghitabo kag kahimtangan sang iya kinabuhi. Ang hamtong nga tumuluo nagatan-aw sang iya kinabuhi halin sa plano sang Dios, nga nagahatag sa iya sing pagkadako kaayo nga pagsalig nahanungud sang pagkinabuhi samtang diri pa sa duta kag sa pagkawalay katapusan. Ini nga pagsalig sa abilidad sang Dios agud magsangkap para sa iya kag pakamaayohon siya sa bisan anong palaabuton nga puwedeng gulpi mahitabo amo ang bibliyanhong pagpaathag sang “paglaum” (Mga Taga-Roma 8:24-25). Ang paglaum amo ang kagamitan kag paagi sing pagsulbar sang palaligban sang hamtong nga tumuluo nga ginapatumod padulong sa panudlo sang Bibliya kag may kaangtanan sa iya pagkalig-on sang panghunahuna.

3. ANG PINAKADAKO NGA PAGGAMIT SING PUTLING GUGMA SUBONG ANG KAGAMITAN KAG PAAGI SA PAGSULBAR SANG PALALIGBAN. Ang putling gugma nagalakip sing kinaugalingong gugma para sa Dios subong ang nagapang-awhag nga putling kaayo sa (Ganhaan 5 sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo) kag sang gugma nga wala sing ginatumod para sa tanan nga katawhan subong ang nagapanghikot nga putling kaayo sa (Ganhaan 6). Ang hamtong nga tumuluo may pinakadakong paggamit sa sining duha gid ka mga klase sang putling gugma. Gani, nalikupan kag nangin masako siya sa persona ni Kristo (Mga Taga-Filipos 1:21). Dugang pa, tungud kay ang putling gugma para sa Dios nagaawhag sing putling gugma padulong sa iban, ang kinaugalingong gugma para sa Dios nga ara sa espirituhanon nga pagkahamtong mahimong ang basihanang sang kabaskugon sing paghulag para sa pagsulbar sang tanan nga klase sing mga palaligban. Ang putling gugma amo ang kagamitan kag paagi sa pagsulbar sang palaligban nga ginapatumod padulong sa Dios, padulong sa kaugalingon, kag padulong sa iban nga mga tawo.

4. MAPAINOINOHON NGA PAGKINAUGALINGON. Ang hamtong nga tumuluo makahimo maghunahuna kag maggagamit sing panudlo sang Bibliya para sa iya kaugalingon halin sa kamatuuran nga natipon sa sulud sang iya kaugalingon nga kalag. Subong ang resulta sang postsalvation epistemological rehabilitation kag ang pagpadayon sa pag-inoino sing panudlo sang Bibliya, ang hamtong nga tumuluo may mas mataas nga paghangup sa pinasahi nga pamaagi sang plano sing pamalaod nga dapat sundon nga sa diin naagum niya ang pagkahamtong. Ang hamtong nga tumuluo makahangup sang plano sang Dios para sa iya kinabuhi kag makahimo mag-atubang sang iya mga palaligban nga may klaro nga panghunahuna.

5. PINAKAMATAAS NGA PAGKAHANAS SA GRASYA PARA SA KINABUHI. Ang pagkahanas sa grasya sang Dios nagapakilala sang panghunahuna, kabangdanan kag kaawhagan, mga desisyon, kag mga paghulag sang hamtong nga tumuluo. Nakahangup siya nga ang palatukuran sang grasya sa kaluwasan mapahimuslan sing husto sa plano kag

pamalaod sing grasya pagkatapos sang kaluwasan. Ang tumuluo naluwas sa idalum sing palatukuran sang grasya; nagakinabuhi siya sa idalum sing palakat sang grasya. Imbis nga ipaibabaw ang iya kaugalingon nga mga pangisip sa kinaalam kag pagkamahinatagon sang Dios, ginakalipay niya ang maghimo sang mga butang sa pamaagi sang Dios. Hilway siya halin sa pagpanghanduraw ukon bulag nga pagtoo, sa pagkabalaodnon, pagkamabinatyagon, paglikaw sing kaugalingon sa iban, kag sa pagpanghiwala sa kaugalingon ukon pagdumili sa kaugalingon nga resulta sang pagkawalay kahibalo, pagkamataastaason, kag nakinabatasan nga paglabot sa kalibutanong pagpanghikot.

6. PINAKAMATAAS NGA KAHANASAN SA TINUUD NGA PANGHITABO NAHANUNGUUD SANG PAGTOLON-AN. Ang ikasarang para sa kauswagan kag ang abilidad agud gamiton ang panudlo sang Bibliya sa kaagi sang kinabuhi nagahatag sa hamtong nga tumuluo sing espirituhanong maayo kag maabtik nga pang-inoino. Ang espirituhanong maayo kag maabtik nga pang-inoino isa ka maalamong panglantaw sa kinabuhi nga makasuhot palapos sa makalibog, sobra kagamo nga mga kahimtangan kag makahangup sang pinakakinahanglanon nga mga hilitugan. Ang hamtong nga tumuluo mahinangpanon kag matinud-anon. Indi siya madali malinlang. May kinaalam siya agud magbug-os sang mga kahimtangan kag kilalahon ang pinakamaayong pamaagi sang pagpanghikot kag may kaisog agud himoon ang tama nga butang sa tama nga pamaagi.

7. ANG PINAKADAKONG MAAYO NGA DESISYON SA KINABUHI HALIN SA KAHIMTANGAN SANG PINAKADAKONG KABAKOD. Ang tagsa ka desisyon sang hamtong nga tumuluo puwede mangin isa ka dakong maayo nga desisyon, May ara siya sing bug-os, mapuslanon kag mapinanilagon nga paghangup sang pinasahi nga pamaagi sang pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios agud nga maangot niya ang iya mga desisyon sa indi makit-an apang matuud nga mga manggad nga ginsangkap sang Dios. Tungud kay napalig-on niya ang tama nga pagpat-ud sing mga palatukuran ukon talaksan sing pamatasan, ang hamtong nga tumuluo padayon nga nagahimo sing tama nga mga desisyon. Para sa iya, ang panudlo sang Bibliya amo ang numero unong ulunahon.

8. PINAKADAKO NGA PAGDUMALA SA KINABUHI SANG ISA KA TAWO. Wala gid sing bisan isa nga nagapanghilabot sa mga kinabuhi sang iban ang makahimo sa amo man nga tion magdumala sang iya kaugalingon nga kinabuhi. Busa, ang hamtong nga tumuluo wala nagapaninguha agud piliton ukon maniobrahon ang iban. Indi siya maangkonon sang mga iya ginahigugma kag gani nagalikaw sa lit-ag sang pagkaimon. Wala siya nagahatag sing pagpahayag sa kailigbon sa gahum. Sa baylo, bug-os niya nga ginagamit ang pag-isa-hanon sang iya pagkapari; ang Dios amo ang sentro sang iya kinabuhi. Ang kinaugalingong gugma para sa Dios nagaawhag sang gugma nga wala sing ginatumod para sa iban.

Ginakuha niya ang indi matuud nga mga paggamit sa iya kinabuhi: wala sing pagpakiglumbaanay tungud sang pagkamataastaason, wala sing pagpaanggid-anggid tungud sang pagkamakinaugalingong pangisip, wala sing pangpadaot nga plano tungud sang sobra nga handum. Sa lain nga mga pamulong, indi siya magpaningkasog sang pagkalabaw sa bisan kay sin-o man, ni maghugut sang iya pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon halin sa mga pagpaanggid-anggid sa iban, ni pakahuy-an ang iban agud nga mapataas ang iya kaugalingon. Ginadumalahan niya ang iya kaugalingong kinabuhi pinaagi sa pagkamatutum sa pagtuman sang plano sang Dios sing pamalaod nga dapat sundon. Ang Dios ang nagadumala sang iya kinabuhi. Tungud kay ang iya mga panghunahuna, mga

kabangdanan, mga desisyon, kag mga paghulag malig-on nga suno sa plano sang Dios, ang tumuluo nagakinabuhi sa kahimtangan sang pagpakig-ambit sa kalipay sang Dios. Nagahimo siya sing mga desisyon nga may bug-os nga paghangup nga may responsibilidad ukon salabton sang ila mga resulta.

9. PINAKADAKONG KABASKOG SING PAGPANGHIKOT SA PAGKINABUHI. Ang hamtong nga tumuluo may malig-on nga kinaugalingong paghangup kag kasulbaran sa mabudlay nga mga palaligban sa palaabuton. Nakahibalo siya nga ang Dios may katuyoan para sa iya kinabuhi; nakahangup siya sa katuyoan sang Dios, ginagamit niya ang iya paghangup sa plano sang Dios sa mga talagsahong pinasahi nga mga kahimtangan sing panghitabo sang iya kinabuhi, maayo man ukon malain. Ang pagpugong sa kaugalingon, pagkakalmahon kag kalig-on, pagsumpo sa kaugalingon, pagpugong sa kaugalingong mga malig-on nga mga kinaiya sang iya pagkatawo. Nahibaloan niya nga nagapadayon siya sa pagtuman sang iya madangatan sa palaabuton pinaagi sa pagtuman sang pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios. Ini nagaresulta sa bilog nga kinabuhi sing pinakadakong espirituhanong pagpamuhat kag mga produkto. Ang hamtong nga tumuluo magaangkon sing mas dalagko pa gid nga produkto sa sulud sang manubo nga panahon kay sa balaodnon nga tumuluo sa sulud sang malawig nga Kristohanong kinabuhi.

10. GINAPATIPIGAN NGA KASULATAN SING MGA PAKAMAAYO. Ang unang bahin ukon lintang sang pinakamataas nga kahimayaan sang Dios sa espirituhanon nga pagkahamtong amo ang pagpanagtag sing ginapatipigan nga kasulatan sing mga pakamaayo. Sa nag-agi nga walay ginsuguran ang Dios nagtuga sang paranublion nga talagsahong pinasahi nga mga pakamaayo para sa tagsa ka tumuluo (Mga Taga-Efeso 1:3; 1 Pedro 1:4). Ini nga mga pakamaayo ano ang mga “padya sang sinang mataas nga pagtawag halin sa Dios” nga ginlarawan sa Mga Taga-Filipos 3:14. Ang pagpanagtag sa sining pinasahi nga mga pakamaayo nagapakita sang indi matupungan nga grasya sang Dios kag nagahimaya sa Iya sa pagsinumpunganay sang mga anghel. Iya ginbutang ining pinasahi nga tipiganan sing kamanggaran nga nakadeposito, subong nga sa ginapatipigan nga kasulatan, agud igapanagtag sa tumuluo kon siya nagaangkon na sing ikasarang agud ikalipay ang “mas dalagko nga grasya” sang Dios (Santiago 4:6).

Ang tumuluo makaagum sing ikasarang agud magbaton, maggamit, kag magkalipay sang iya ginapatipigan nga kasulatan sing mga pakamaayo pinaagi sa pagtuman sang pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios nga nagaresulta sang espirituhanon nga kabaskog sing paghulag kag sang pag-agum sing espirituhanong pagkahamtong. Ang ikasarang para sa mga pakamaayo amo ang kinaiya sang espirituhanon nga pagkahamtong; busa, ang pagpanagtag sang ginapatipigan nga kasulatan sing mga pakamaayo amo man ang kinaiya sang pagkahamtong.

11. IKASARANG PARA SA PAGTILAW SING MALIG-ON NGA PAGPAMATUUD. Ang ikaduha nga bahin sang pinakamataas nga kahimayaan sang Dios sa espirituhanong pagkahamtong amo ang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud. Wala gid sadto anay sa kasaysayan nga ang Dios naghimo sing sobra kadamo sang Iya walay limitasyon nga gahum ukon sang pagkamakagagahum sa tanan nga andam na sa tumuluo subong sing ara sa Panahon sang Simbahan, kag wala gid sadto anay sa bilog nga kinabuhi sang tumuluo nga siya nagaangkon sing dalagko nga paggamit sing gahum sang Dios subong sang ara

sa espirituhanong pagkahamtong. Ining sobra ka dako kaayo nga divine nga kabaskog sing paghulag mga kinahanglanon para sa pang-ulihi nga dugang sang pag-antos para sa pagpakamaayo. Subong ang resulta sang pagkalambot sa pagkahamtong kag pag-agum sing pinakadako nga paggamit sang iya mga kagamitan kag paagi sa pagsulbar sang palaligban, ang kabaskugon sing paghulag sa kinabuhi sang tumuluo makita sa pagkinabuhi kag pagkamatay, sa kauswagan kag sa pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud—sa idalum sing padayon nga paggamit sang divine nga walay limitasyong gahum ukon pagkamagagahum sa tanan.

12. PAG-AGUM SANG PANG-ULIHI NGA BAHIN SANG PINASAHI NGA KINABUHI. Ang espirituhanong pagkahamtong mahulagway sa sinang bahin sang pinasahi nga kinabuhi nga ginalarawan subong “si Kristo [sa pagkamatatay] nahimaya [sa] lawas” (Mga Taga-Filipos 1:20-21). Ang kahimayaan ni Kristo mahitabo pinaagi sa ginapatipigan nga kasulatan sing mga pakamaayo kag sa pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud.

ANG KAHIMAYAAN SANG DIOS SA ESPIRITUHANON NGA PAGKAHAMTONG

Ang Pagdul-ong sang Ginapatipigan nga Kasulatan sing mga Pakamaayo

May ara duha ka mga bahin sang pinakamataas nga kahimayaan sang Dios pinaagi sa tumuluo diri sa duta. Ining duha parehong mga katungud para lang gid sa espirituhanong pagkahamtong.

1. Ang Dios mahimaya kon ang tumuluo nakaagum sang ESPIRITUHANONG PAGKAHAMTONG, ang Ganhaan 8 sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo. Sa sini nga punto ang tumuluo nagaumpisa na sa pagbaton sang pagpanagtag sing GINAPATIPIGAN NGA KASULATAN SING MGA PAKAMAAYO nga gintuga sang Dios sadto sang nag-agi nga walay ginsuguran.

2. Ang Dios nahimaya kon ang hamtong nga tumuluo makapasar sa PAGTILAW SING MALIG-ON NGA PAGPAMATUUD.

Ang taga ka tumuluo sa Panahon sang Simbahan nasakup sang pinasahi nga plano nga gindisenyo sang Dios sadtong nag-agi nga walay ginsuguran. Ang tinutuyo sang sini nga plano nagalakip sang pakamaayo para sa tumuluo “labaw sa tanan nga [puwede niya] pangayoon ukon handurawon” (Mga Taga-Efeso 3:20). Ang Dios nahimaya pinaagi sa pagpanagtag sini nga mga pakamaayo sa mga tumuluo samtang buhi pa diri sa duta.

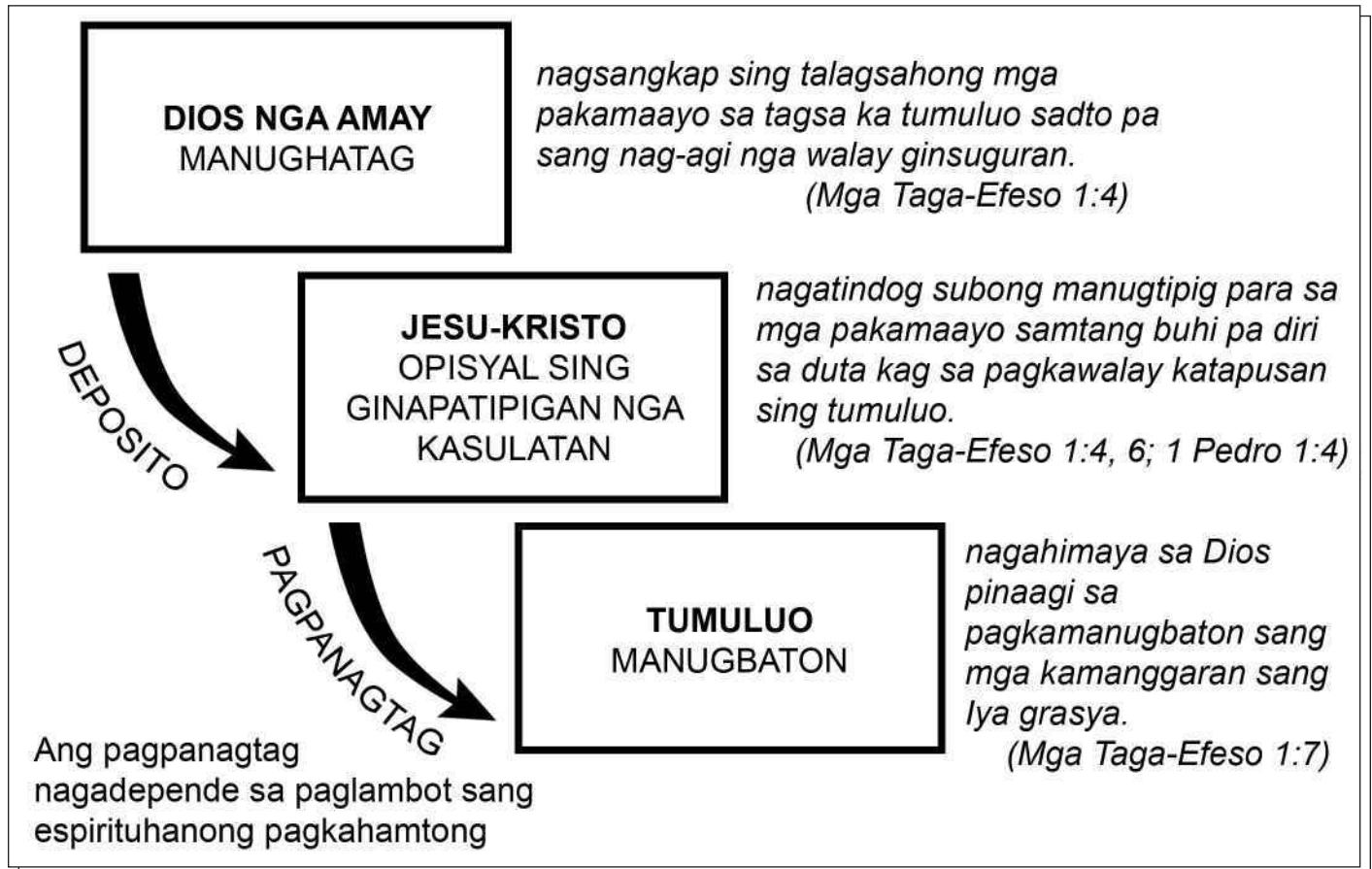
Ang una gid nga ginhimo sang Dios para sa aton amo ang palaagihan sang paghimaya sa iya. Gintuga Niya ang mga pakamaayo sang tumuluo sang wala pa Niya gintuga ang tumuluo. “Sang wala pa ang pagtukod sang kalibutan” (Mga Taga-Efeso 1:4), ang Dios nga Amay naghimo sing pinasukud nga talagsahon kag katingalahang mga pakamaayo nga klarong para sa kada taga ka Kristohanon kag, subong nga, gindeposito ina nga mga pakamaayo sa ginapatipigan nga kasulatan.

Takus sing pagdayaw kag kahimayaan ang Dios, bisan ang Amay sang aton Ginoong Jesu-Kristo, nga [ang Amay] nagpakamaayo sa aton sing tagsa ka espirituhanong pakamaayo sa kalangitan kay Kristo (Mga Taga-Efeso 1:3)

Ang plano sang Dios para sa pagpakamaayo sang tumuluo puwede ipaanggid-anggid sa ginapatipigan nga kasulatan sang kasugtanan. Ang ginapatipigan nga kasulatan isa ka kasugtanan, kalig-onan, ukon iban pa nga kasugtanan sa diin ang isa ka tawo nagadul-ong sang pipila ka pagkabutang sa lain nga tawo. Imbis nga diritso gindul-ong, bisan pa sina, ang pagkabutang gindeposito sa ikatatlo nga tawo ukon pundok, nga igadul-ong kon ang ginatuyo nga manugbaton makatuman sing isa ka mga kondisyon nga ginpaathag sing klaro sa pamulong nahanungud sang kasugtanan sing ginapatipigan nga kasulatan.

Subong nga ang kasugtanan sing ginapatipigan nga kasulatan may tatlo ka bahin ukon pundok, sa amo man ang Mga Taga-Efeso 1:3 nagasambit sang tatlo ka bahin: ang Dios nga Amay, si Jesu-Kristo, kag ang tumuluo. Ang Dios nga Amay amo ang manughatag. Sadtong nag-agi nga walay ginsuguran gintuga Niya ang mga pakamaayo sang tagsa ka tumuluo samtang buhi pa diri sa duta kag sa pagkawalay katapusan kag gindeposito sila sa kay Jesu-Kristo, nga amo ang nagatindog subong ang manugtipig ukon opisyal sang tipiganan ukon ginapatipigan nga kasulatan. Ang tagsa ka tumuluo amo ang manugbaton sang ginapatipigan nga kasulatan sing kasugtanan halin sa Dios.

Kon nagtoo ka kay Kristo, manugbaton ka sing mga pakamaayo nga makapakibot sang panghandurawon. Apang bisan pa sina, ang kabahin sang divine nga kinaalam amo ang palatukuran nga ang ikasarang para sa mga pakamaayo kinahanglan mauna sa pagdul-ong sang mga pakamaayo. Ang Dios, gani, nagdisenyo sing plano sang pamalaod nga dapat sundon agud magpahimo sina nga ikasarang, maghimo sing pagpanagtag sang mga pakamaayo nga makahuluganon, ikalipay, kag nagahimaya sa Dios.

GINAPATIPIGAN NGA KASULATAN SING MGA PAKAMAAYO NGA GINPANAGTAG SA HAMTONG NGA TUMULUO

Ang mga pakamaayo wala nagaumpisa sa espirituhanon nga pagkahamtong. Subong kabahin sang Iya plano sing pamalaod sa grasya sang pangkinahanglanon, ang Dios nagdisenyo sang palakat sing mas magamay nga mga pakamaayo nga Iya ginapanagtag sa sulud sang bilog nga kaagi sang tumuluo diri sa duta.⁶² Ini nagakahulugan nga ang grasya sing pangkinahanglanon indi lamang palaagihan para sa pagsakdag sing kinabuhi sang tumuluo diri sa duta kondi isa ka pamaagi sing pagsangkap sang indi naangay nga pakamaayo nga ang pagkalipay puwede malabwan lamang pinaagi sa mapuslanon nga pagpanagtag sang ginapatipigan nga kasulatan sing mga pakamaayo diri sa duta. Bisan kon ano man nga mga pakamaayo ang aton mabaton diri sa duta mga mas malabwan pa gid sang ginapatipigan nga kasulatan sang mga pakamaayo sa pagkawalay katapusan. Sa tunga sing mga pakamaayo sing pangkinahanglanon sang espirituhanong pagkabatan-on kag sang pagsugod pa lamang sang espirituhanong pagkagulang kag ang ginapatipigan nga kasulatan sing mga pakamaayo sang walay katapusan nga kahimtangan amo ang katingalahan kag dalayawon kaayo nga pagsangkap sang Dios sing grasya para sa tumuluo nga nagatuman sang Iya plano, katuyoan, kag kabubut-on pinaagi sa pag-agum sing pagkalambot sa espirituhanong pagkahamtong. Klaro nga, ang Dios mahimaya kon ang tumuluo nagatuman sini nga plano, kag subong tanda sang Iya kalipay Iya ginadul-ong ang ginapatipigan nga kasulatan sing

62. Thieme, *Christian Integrity*, 60-62.

mga pakamaayo para diri samtang buhi pa sa duta.

Ang dalan sa sining matahum kaayo nga mga pakamaayo nagapalabot sang indi naa-ngay nga pag-antos. Ini nga mga pakamaayo magaabot pinaagi sa pag-antos subong man nga pinaagi sa kauswagan.

Ang tumuluo nga nakalambot sa espirituhanon nga pagkahamtong ginakabig sa klase sang daugan. Ang pamangkot nagagowa subong sang ano bala ang mahitabo sa ginapatipigan nga kasulatan sing mga pakamaayo sang Kristohanon nga ginakabig sa klase sang pildihan, ang tumuluo nga wala nakalambot sa espirituhanon nga pagkahamtong. Agud ilarawan ang bibliyanhon nga sabat sa sini nga pamangkutanon, sa liwat magbalik kita sa pagpaanggid-anggid sing kasugtanan sang ginapatipigan nga kasulatan. Sa pungsod sang Texas, ang mga kasugtanan sing ginapatipigan nga kasulatan mga indi na mabawi. Sugod sa petsa nga ang kasugtanan ginpirmahan, ang pagkabutang sang ginapatipigan nga kasulatan indi na puwede bawion sang manughatag, kag ang kasugtanan indi panason. Sa amo man, ang kasugtanan sa Dios sing ginapatipigan nga kasulatan indi mabawi (1 Pedro 1:4). Ang solo nga kabangdanan nga ang mga pakamaayo sing ginapatipigan nga kasulatan sang tumuluo indi madul-ong sa iya amo ang iya kapaslawan agud tumanon ang mga kondisyon sang kasugtanan sing ginapatipigan nga kasulatan. Ang solo nga kondisyon nga kinahanglan tumanon sang tumuluo amo ang mag-abante padulong sa espirituhanon nga pagkahamtong. Kon siya indi makatuman, mahimo siya nga espirituhanong pildihan. Ang ginapatipigan nga kasulatan sing mga pakamaayo sang pildihan iya gihapon kag indi na mabawi, apang magapabilin sila nga indi mapanagtag, ara nakadeposito sa langit sa walay katubtuban subong isa ka handumanan sa nadula nga kahigayonan kag subong isa ka monumento sang walay katapusan nga pagkamaalwan sing grasya sang Dios. Samtang ang tumuluo indi makadula sang iya kaluwasan, puwede niya madula ang pagdul-ong sang iya ginapatipigan nga kasulatan sing mga pakamaayo diri sa duta kag sa pagkawalay katapusan.

Ang ginapatipigan nga kasulatan sing mga pakamaayo mga gintawag sing “espirituhanon” sa Mga Taga-Efeso 1:3, indi tungud kay sila mga indi mahikap, kondi tungud kay ang Dios ginhatagan sing dakong pagtalupangud subong ila ginhalinan (Juan 4:24a). Ang ginapatipigan nga kasulatan sing mga pakamaayo puwede maglakip sang kauswagan sa mga butang kag sang umalagi nga kalampusan subong man ang indi makit-an nga malig-on kag mahaylohon nga epekto kag sang espirituhanon nga kabakod sang pagkahamtong mismo sa kaugalingon sini. Ang mga kinaiya sang espirituhanong pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon, nga ginapabakod sa espirituhanong pagkinaugalingon, nahimong mas mabakod pa gid sa espirituhanong pagkahamtong kag nagahan-ay sing katingalahan kag indi mapatihan nga mga pakamaayo sa makahuluganon kag may katuyoan nga espirituhanon kinabuhi. Sa dugang sa sining katingalahan nga pagkalig-on kag ikasarang sang kalag, si Jesu-Kristo, subong ang manugtipig, nagaumpisa sa pagpangdul-ong sang ginapatipigan nga kasulatan sing mga pakamaayo para sa kinabuhi sang hamtong nga tumuluo diri sa duta.

Ang tipiganan sing kamanggagan sang mga pakamaayo diri sa duta kag sa pagkawalay katapusan ginbutangan sang imo pangalan. Ang imo kinaugalingon nga mga pakamaayo mga indi mabawi, “indi madinulunton kag walay dagta kag nagapadayon”; indi ikaw ni ang bisan sin-o ang puwede makapanas sa ila (1 Pedro 1:4, NASB). Ang lugar sang ginadeposituhan “didto sa kalangitan”; wala sing tagoanan ang mas may siguridad (Mga Taga-Efeso 1:3). Ang petsa sing pagdeposito amo sadtong “sang wala pa ang pagtukod [pagtuga] sang kalibutan”; wala sing iban nga kamanggagan ang may mas karaan nga panublion (Mga Taga-Efeso 1:4). Ang tipiganan amo si Kristo; wala sing bisan isa nga puwede mangin mas sa

kinaugalingon nga matinguhaon sa pagdul-ong sang imo mga pakamaayo dira sa imo. Ang manunuga kag ang manughatag sang imo mga pakamaayo amo ang Dios nga Amay, wala sing iban nga mas bantugan kag halangdon nga manughatag.

Siya [Dios nga Amay] nga wala magpaiway sang Iya kaugalingon nga Anak, kondi nagtugyan sa Iya para sa aton nga tanan, paano bala nga Siya [ang Amay] indi man pinaagi sa Iya [si Kristo, ang opisyal sing ginapatipigan nga kasulatan] hilway nga maghatag sa aton sing tanan nga mga butang [ang aton ginapatipigan nga kasulatan sing mga pakamaayo]? (Mga Taga-Roma 8:32, NASB)

Tungud kay ang Dios nahimaya pinaagi sa pagpakamaayo sang tumuluo, ang plano sang Dios sa tumuluo amo ang magbaton sang ginapatipigan nga kasulatan sing mga pakamaayo. Ano bala ang iya himoon agud makabaton sa ila? Ang grasya wala nagalakip sang tanang tawhanon nga mga binuhatan. Busa, ang responsibilidad sang Kristohanon sa idalum sang mga kondisyon sang kasugtanan sing ginapatipigan nga kasulatan amo ang paggamit sang mga manggad sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo kag mag-abante padulong sa espirituhanon nga pagkahamtong. Sa pagkahamtong lamang siya may ikasarang agud makabaton sing katingalahan kag matahum kaayo nga mga pakamaayo nga ginbutang sang Dios agud ideposito para gid sa iya.

Ang Pagtilaw sing Malig-on nga Pagpamatuud kag ang Pinakamataas nga Kahimayaan sang Dios

Ang pag-antos may dako nga bahin sa kinahanglanon kaayo nga papel sa pag-abante sang tumuluo padulong sa pagkahamtong. Pagkatapos nga nakalambot na siya sa pagkahamtong, kag pagkatapos nga nakabaton na siya sang madamong ginapatipigan nga mga kasulatan sing mga pakamaayo, niyan ang pag-antos nagahimo sing pinasahi kag gindisenyo sa pinasahi nga pamaagi nga pagbulig sa pinakamataas nga kahimayaan sang Dios. Ang indi naangay nga pag-antos sa kinabuhi sang hamtong nga tumuluo nagasangkap sing malig-on nga pagpamatuud sing makatarunganon nga pagdrama sa lawak sing korte nga ginbuklad sugod pa sadtong dugay na kaayo sang wala pa nag-umpisa ang kasaysayan. Sa pagpasaka sing husay ni Satanas sa mataas nga korte, ang kabilogan sini amo ang mga nagasunud, ang Dios magatawag sang hamtong nga mga tumuluo agud magtindog sa pag-saksi kag maghatag sing malig-on nga pagpamatuud nahanungud sang Iya indi matupungan nga grasya. Ang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud amo ang pagpaninguha ni Satanas agud gub-on ukon ipanghiwala ang ila malig-on nga pagpamatuud.

Kaangay sang ginapatipigan nga kasulatan sing mga pakamaayo, ang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud amo ang katungud sing hamtong nga tumuluo kag ang pang-ulih nga klase sang pag-antos para sa pagpakamaayo. Ang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud nagasunud sa sulundan sang tanan nga pag-antos para sa pagpakamaayo sa sina nga ang “Dios matutum, nga indi magtugot sa imo nga pagatilawan labaw sa kon ano man ang imo sarang” batason (1 Mga Taga-Corinto 10:13). Ang espirituhanon nga pagkahamtong lamang ang may kabakod kag divine nga palanan-awon agud batason, makapulul halin sa, kag bisan pa gani ikalipay ang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud. Sa laktod, ang Dios makahimo maghimaya sang Iya kaugalingon sa pinakamataas pinaagi sa ginapatipigan nga

kasulatan sing mga pakamaayo kag pinaagi sa pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud sa mga kinabuhi sang hamtong nga mga tumuluo lamang. Amo ini ang lain pa nga kabang-danan nga ang espirituhanon nga pagkahamtong amo ang tinutuyo sang Kristohanon nga pamaagi sang pagkinabuhi.

PAGTILAW SING MALIG-ON NGA PAGPAMATUUD

ANG PAGPASAKA SANG HUSAY NI SATANAS SA MATAAS NGA KORTE

ANG TANAN NGA PAG-ANTOS SING TAWO, WALAY LABOT SA KLASSE SINI, may kaangtanan sa nagsinugponsugpon nga mga panghitabo nga nag-umpisa sa sadto anay nga mga panahon. Sang gintuga sang Dios ang bilog nga kalibutan, nagporma Siya sing kaliwatan sang talagsahong mga tinuga, nga ginakabig sa Bibliya nga klase subong sang mga anghel. Ang mga anghel mga maalamon nga mga tinuga nga may abilidad magbiyahe sa bilog nga kalaparan sang kalibutan nga gintuga sang Dios para sa ila. Ginhimo sila sang Dios nga perpekto, wala sing sala, bug-os nga mabaton sa Iya hingpit nga pagkamatarong. Tungud kay ang kabubut-on ginakinahanglan nga bahin sang maalamon nga panghunahuna kag may ikasarang para maghigugma, ang Dios naghatag sa mga anghel sing hilway nga kabubut-on agud nga basi pa lang makahangup sila sang Iya kinaiya kag simbahon Siya.

Dugang pa, Ang Dios nagtukod sang palakat sang awtoridad sang mga anghel kag katilingban sa diin ang mga anghel magkinabuhi kag makapanghikot. Iya perpekto nga ginsakot ang kahilwayan, awtoridad, kag responsibilidad, nga nagatuga sang nahan-ay nga palibot sa diin ang tagsa ka anghel puwede magpahayag sang iya kaugalingon nga kabubut-on.⁶³

Sa ginsuguran ang labing labaw sa tanan nga mga anghel nga ginpili nga cherub, gintawag Lucifer, ang “Anak sang Kaagahon” (Isaias 14:12, KJV). Ginsalig sa iya ang mga responsibilidad kag ginhatagan sang mga katungud nga labaw pagkasalawayonsa mga bisan sin-ong iban nga anghel, apang iya gin-abuso ang iya kahilwayan pinaagi sa pagkamataastaason kag sang pagkarebelde batok sa Dios (Ezequiel 28:12-19). Ang pagkamataastaason amo ang pinakamalain sa tanan nga mga sala; amo ini ang manugtuis kag manugpalubog sang pakamatuud, ang kaaway sang tagsa ka maalamon nga tinuga. Ang pagkamataastaason amo

63. Ang pag-record sang mga pagtoon sa Bibliya nahanungud sang College of Heralds and Order of Battle sing mga anghel mga andam na para pangayoon sa R.B. Thieme, Jr., Bible Ministries.

ang nangin pagpanglinlang sang kaugalingon nga nagapahimo sa dalayawon kag matahum kaayo nga si Lucifer agud magpakiglumba sa Dios imbis nga higugmaon kag simbahon Siya. Ang pagkamataastaason amo ang kabangdanan sang makalilisang nga palaabutong pag-antos ni Lucifer (Mateo 25:41), subong nga ang pagkamataastaason nangin kabangdanan na sang iya kapaslawan kag pagka-dikontento sa bug-os nga mga linibo ka mga tinuig sugod sang nag-alsa siya batok sa Dios.

Wala kita nakahibalo kon ano na kadugay ang nag-agi nga si Lucifer nahulog sa sala kag nahimong si Satanas, apang bisan pa sang iya ginpalawig nga pagkamataastaason, nagapabilin siya nga ang labing maalamon, makabibihag, kag may itsura nga tinuga nga naghalin sa kamut sang Dios (Ezequiel 28:12; 2 Mga Taga-Corinto 11:14). Ang iya puwersa ukon gahum sa pagpanghaylo subong ka mapiliton sa karon nga mga adlaw subong nga nahaylo niya ang isa sa tatlo ka bahin sang tanan nga mga anghel agud magpakighiusa sa iya sa sadto anay nga mga panahon nga pag-alsa batok sa Dios (Bugna 12:4a). Ang pagkahulog sa sala ni Satanas kag ang iya pagpamuno sang indi maisip nga kadamoon sing mga anghel sa pag-alsa nag-umpisa sing sadto anay nga pag-ilinaway nga akon ginatawag ang pagsinumpunganay sang mga anghel, ang pagsinumpunganay nga nagapadayon sa sini nga mga adlaw kag ina matapos lamang sa kinatapusan nga paghukum sa katapusan sang kasaysayan sing katawhan.

Ang pagpaanggid-anggid sang Balaan nga Kasulatan sa Balaan nga Kasulatan nagatuytuy sa kinatapusan nga desisyon nga ang Dios naghimo sing paghusay sadtong nag-agi nga walay ginsuguran. Ang paghusay sa sadto anay nga panahon ang Dios amo ang maghuhukum kag sa pagdemanda; si Satanas amo ang sa pagpangatarungan. Ang Dios nagakabig sang tanang malig-on nga pagpamatuud kag nagapahayag sang sentensya sa may kasal-anan. Iya ginsentensyahan si Lucifer kag ang tanang nahulog sa sala nga mga anghel sa “walay katapusan nga kalayo” (Mateo 25:41).

Ang dugang nga bibliyanhong malig-on nga pagpamatuud para sa husay sing sadto anay nga panahon sang nahulog sa sala nga mga anghel makit-an sa mga titulo ni Satanas. Ang mga pulong “panulay ukon yawa” kag “Satanas” indi mga pangalan kondi mga titulo, ini tanan nagakahulugan sing “manug-akusar ukon manugsumbong” ukon “kaaway” subong sang ang isa ka abogado nagaakusar sang isa ka tawo sa korte. Ang iya husto nga ngalan, Lucifer, nagakahulugan sing “masanag, kasanag sing kaagahon,” nagapakilala sang isa ka tinuga nga matahum kaayo. Ginatawag siya nga panulay ukon yawa kag Satanas tungud kay siya nangin manug-akusar nga abogado nga naghalili sa iya kaugalingon kag sa nahulog sa sala nga mga anghel sa husay sadto anay nga panahon kag tungud kay nagpadayon siya nga magtindog subong abogado kag manug-akusar sa panahon sang kasaysayan sang katawhan (Job 1:6-12; 2:1-5; Zacarias 3:1-2).

Ang “walay katapusan nga kalayo . . . ginandam na para sa yawa kag sa iya mga anghel,” apang tungud kay ang sentensya wala dayon ginpatuman—kag, sa pagkamatuud, indi mapatuman tubtub sa katapusan sing kasaysayan sang katawhan (Bugna 20:10)—aton mahangpan kag mabanabana nga si Satanas nagpasaka sing husay sa mataas nga korte nahanungud sang sentensya. Ang nag-agi nga panahon sa tunga sang sentensya kag sing pagpatuman sini nagapakita nga ang kasaysayan sang katawhan isa ka bahin sang sini nga kinahanglanon kag makahuluganon nga husay.

Ano bala nga reklamo ang ginpasaka ni Satanas sa mataas nga korte? Ano bala nga kahimtangan ang puwede tabidtabiron agud baliktaron ang hukum sang perpekto, nakahibalo sang tanan, kag matarong nga Dios? Ayhan puwede kita magtumotumo halin sa kasami nga

pagpamatok nga pirmi ginaliwatliwat sa kalibutan sang yawa. Ang pagpasaka sing husay ni Satanas sa mataas nga korte basi nagsunud sa sini nga linya sang pakiglalis: Paano bala ang mahigugmaon nga Dios magtambog sang Iya mga tinuga sa impiyerno?

Ang kasaysayan sang katawhan nagasangkap sang sabat. Sang si Satanas nagpasaka sang iya sentensya sa mataas nga korte, ang Dios nagpatawag sing akon ginatawag nga *pagpasaka sing husay sa mataas nga korte*, nga nagpadayon kasunud sa kasaysayan sang katawhan. Niyan, ang tawo, gintuga agud magsulbar sang pagsinumpunganay sang mga anghel. Pinaagi sa katawhan ang Dios magapakita sang Iya perpekto nga kinaiya, samtang gintugotan si Satanas sing tagsa ka higayon agud pamatud-an ang iya kaso.

Sang wala pa Niya gintuga ang tawo, ginpaabot na sang Dios ang iya pagkahulog sa sala kag ang Iya indi matupungan nga grasya nagdisenyo sing plano sang kaluwasan para sa tanan nga katawhan pinaagi sa pagtoo kay Jesu-Kristo. Dugang pa, ang Dios nagtuga sing katingalahan kag matahum kaayo nga mga manggad, mga katungud, kag mga kahigayonan para sa tagsa ka tumuluo agud nga puwede siya malipay sa pagpakig-upod sa Dios. Ang grasya sang Dios hilway nga naandam na sa tagsa ka tawo. Sa kay bisan sin-o nga magbalibad agud magtoo kay Jesu-Kristo, ang solo nga pilian amo lamang ang divine nga paghukum. Ang kasaysayan sang katawhan nagapakita sing dalayawon kag matahum kaayo nga kinaiya sang Dios kag sang magrasyahon nga plano sing pamalaod sa kay Satanas, sa tanan nga mga anghel, kag sa katawhan. Ang kasaysayan nagapakita man nga wala sing bisan isa ang magakadto sa impiyerno kondi pinaagi lamang sa iya kaugalingong madumilion nga kabubut-on (Juan 3:18, 36).

Limitado sa isa ka gamay lamang nga pusod sang kalibutan nga gintawag planeta sang Duta ukon Kalibutan, ang tawo gintuga nga mas manubo kay sa mga anghel, limitado sa kabaskog, kinaalam, kag sang panghulag. Apang kaangay sang mga anghel ang tawo maalamon kag nagaangkon sing kaparehong hilway nga kabubut-on nga ginaangkon sang mga anghel. Ang pagsulbar sing pagsinumpunganay sang mga anghel nakadepende sa paggamit sing tumuluo sang iya kabubut-on kon mag-uyon ukon magbatok kay Ginoong Jesu-Kristo, mag-uyon ukon magbatok sa plano sang Dios. Ang mga anghel nga nagapanilag sa mga tawo magasaksi sing kalig-onan sing pamatuud pagkatapos sing kalig-onan sing pamatuud sang kaugalingong pagkasalawayon ni Satanas kag kalig-onan sing pamatuud pagkatapos sing kalig-onan sing pamatuud sang perpekto nga katarungan kag grasya sang Dios (Job 1:6; 2:1-3; Lucas 15:7, 10; 1 Mga Taga-Corinto 4:9; 11:10; Mga Taga-Efeso 3:10; 1 Timoteo 3:16; 5:21).

Sa kasaysayan sang tawo ang Dios nagakopya sing tagsa ka kahimtangan nga gingamit ni Satanas subong ang basihanang para sa pakiglalis kag pagsupak sa iya husay sadto anay nga panahon. Klaro nga ang panguna nga hilisgutan sa sina nga husay amo ang panghunahuna nahanungud sang pag-antos. Ang duha ka mga klase sang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud, subong ang pang-ulih nga bahin sing pag-antos sang Kristohanon para sa pagpakamaayo, nagauyon sa panguna nga mga linya sing pakiglalis ni Satanas kag ang paggamit sang hamtong nga tumuluo sang divine nga mga manggad agud pasaron ang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud bug-os nga nagaguba sing kaso sang yawa.

Una, si Satanas nagapakiglalis nga ang mga tawo indi makasarang magdumala sang pag-antos, ilabi na kon ila kabigon ang pag-antos nga indi makatarunganon. Ang solo nga kabangdanan nga ang bisan sin-o nagapabilin nga matutum sa Dios, ang pag-akusar ni Satanas, amo nga tungud kay ang Dios nagapakamaayo sa iya. Amo ini ang pakiglalis nga makita sa libro sang Job. Si Job, bisan pa sina, wala nagtoo sa panghunahuna ni Satanas

kag ginsulud subong malig-on nga pagpamatuud sa kaso sang Dios batok kay Satanas. Bisan pa sa panahon sang kapaslawan, si Job nagpabilin nga matutum sa Dios indi tungud kay ang Dios nagapakamaayo sa iya kondi tungud sang panudlo sang Bibliya nga iya naton-an kag sa ulihi nagamit. Subong isa ka hamtong nga tumuluo, si Job nag-angkon sang mga kamanggaran agud makabatas sing sobra ka dalagkong pag-antos nga lakaron kag kilalahon ang iya mga kahimtangan subong pag-antos para sa pagpakamaayo imbis nga masiluton nga pag-antos.

Si Satanas sa amo man ginhatagan sing dalagko kaayo nga mga manggad sang wala pa siya nahulog sa sala. Wala siya nahulog sa sala pinaagi sa bisan ano nga sala ukon sing pagpabaya sa bahin sang Dios; napaslawan siya pinaagi sa pagsalikway sang tanan nga ginsangkap sang Dios. Si Satanas wala sing nangin makatarunganon nga kaso, wala sing puwede ipamalibad. Madamong mga estorya sa kasaysayan sing Daan nga Katipan—kay Abraham, Moises, David—nga nag-antos sing sobra, apang ang ila pag-antos wala nagpausus sa ila agud mangin makalolooy, bingit ukon kumuran nga mga tinuga. Ang ila kabakod sa pag-antos nagpakita sing gahum sang natunaw kag nahangpan nga panudlo sang Bibliya agud magsakdag sing dako kaayo nga kalipay sa idalum sing tagsa ka kahimtangan ukon panghitabo sa kinabuhi, agud tumbasan ang pagkinabuhi kag pagkamatay, kauswagan kag kalisdanan. Si Satanas lamang ang mabasol sang kahimtangan sa diin nahulog siya sa sala.

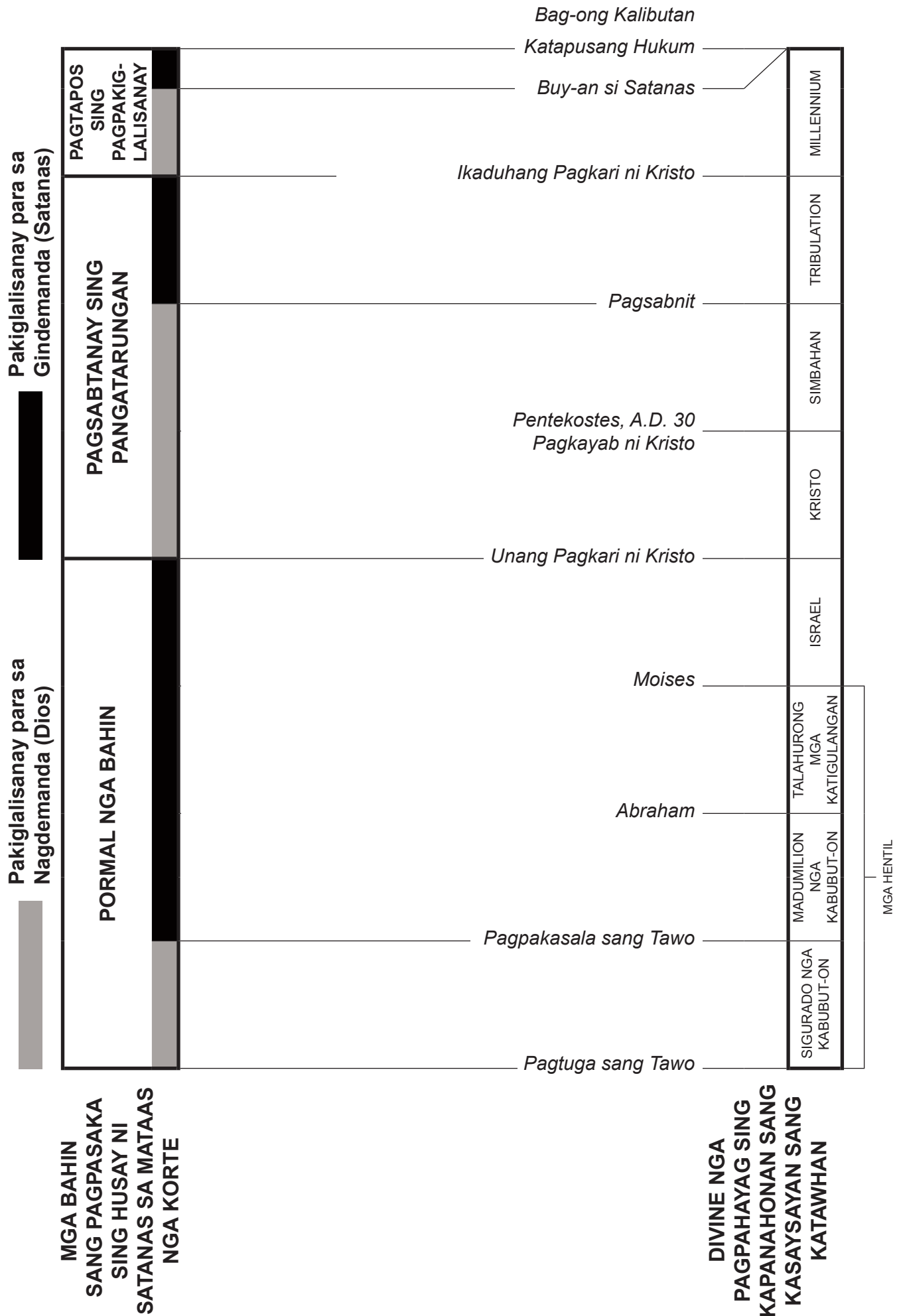
Ang ikaduha sing pangunang pagpakiglalis ni Satanas amo nga wala sing bisan isa ang magpabilin nga matutum sa Dios kon gintanyagan sing nagakaigo nga kamanggaran ukon gahum. Sa lain nga mga pamulong, ang kada isa may ara sing iya nga presyo. Ini nga pagpakiglalis isa ka diritso nga pagpanagang sang kaugalingong pagkahulog ni Satanas halin sa iya pagkapinili nga cherub, ang pinakamataas sing kahimtangan sa ranggo sa mga tinugang anghel. Ang hilisgutan amo ang: Ang kailigbon bala sing tinuga para sa gahum, dungog, kamanggaran, ukon bisan ano sing iban nga pag-agum mangin mas gamhanan kay sa plano sang Manunuga? Pagapilion bala sang tawo ang kaugalingong-pagpauswag nga wala nagadepende sa Dios, ukon magatuman bala siya sa plano sang Dios kag tugotan ang Dios nga pauswagon siya? Amo ini ang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud ni Satanas nga nakatupong batok sa pagkatawo ni Kristo sa panahon sang Pagpakatawo (Mateo 4:1-11).

ANG MGA BAHIN SING PAGPASAKA SANG HUSAY SA MATAAS NGA KORTE

Ang Dios Nagpahayag sang Iya Kaso

Agud ilarawan ang mga panghitabo sang husay nga ginpatawag sang Dios pagkatapos nga nagpasaka sing husay si Satanas sa mataas nga korte, magakuha kita halin sa mga pamaagi nga naandan nga palakat sang aton hukmanan. Ang pamaagi sang pagpasaka sing husay sa matas nga korte, subong nga ini bukas kag naglapnag sa kasaysayan sang katawhan,⁶⁴ puwede

64. Ang mga panahon sang kasaysayan sang katawhan mga nagkalainlain nga divine nga pagpahayag sing kapanahonan sang kasaysayan sang katawhan, nga ginlarawan nasulat nga saysay sa pahina 165. Amo ini ang divine kabilogan kag pagbadbad sang kasaysayan. Tan-awa ang Thieme, *The Divine Outline of History*.

ibahinbahin sa tatlo ka mga bahin. Una, may ara sing pormal nga pagpahayag sing kaso: ang Dios, subong ang nagdemanda, nagapahayag sang Iya kaso, nga nasundan ni Satanas, ang gindemanda. Sunud amo ang bahin sing pagsabtanay sang mga pangatarungan: ang paglalisanay sang pagsabtanay sing mga pangatarungan sang nagdemanda nga nasundan sang mga paglalisanay sing pagsabtanay sing mga pangatarungan sang gindemanda. Sa pang-ulih mag-abot ang pagtapos sang mga paglalisanay kag sang kabilogan nga saysay: sang nagdemanda kag dason sang gindemanda.

Ang pormal nga bahin sa pagpasaka sing husay ni Satanas sa mataas nga korte nagauyon sa kasaysayan sang Daan nga Katipan. Ang Dios nagtuga sing tawo subong ang maalamon nga tinuga nga mas manubo kay sa mga anghel, nga ginakopya sa ginpanubo nga talaksan sang mga kahimtangan sang pagsinumpunganay sang mga anghel sadto anay nga panahon. Ang lawak sing korte amo ang planeta sang Duta ukon Kalibutan. Ang katawhan nagasangkap sing malig-on nga pagpamatuud, mga saysay sa paglalisanay, kag unang panghitabo subong halimbawa sa pagpasaka sing husay sa mataas nga korte. Ang Dios magapahayag sang Iya malig-on nga pagpamatuud pinaagi sa pagtuga sang tawo subong sang pagtuga sang mga anghel: walay sala (ukon perpekto) nga may mahimong ikasarang maghigugma kag magsimba sa Dios pinaagi sa tama nga mga desisyon kag sang mahimong ikasarang nga mangin indi perpekto pinaagi sa sayup nga mga desisyon.

Ang kasaysayan sang katawhan nagasangkap sang pareho nga mga panghitabo kag kahimtangan kag mga puwede mapilian sa diin nasakup sang kasaysayan sang mga anghel sang wala pa ang pagtuga sang tawo. Si Satanas gintuga sa perpektong pagkawalay sala; si Adan gintuga sa perpekto nga pagkawalay sala. Ang mga anghel may hilway nga kabubut-on; ang tawo may hilway nga kabubut-on. Si Adan hilway kag nagtuyo magpili nga sundon ang sulundan sang pagkamataastaason nga nagalarawan sang kinaunahang pagrebelde ni Satanas. Ang pagkahulog ni Adan sa sala nagkopya sang pagkahulog ni Satanas sa sala. Ang pagrebelde ni Satanas sa Hardin sang Eden nagresulta sang pagkahulog sa sala sang mga tinuga nga mga anghel (Bugna 12:4a); ang pagkadimatinumanon ni Adan sa Hardin sang Eden nagresulta sang pagkahulog sa sala sang katawhan (Mga Taga-Roma 5:12a).

Sa kasaysayan sang mga anghel ang Dios nagsangkap sang pamaagi sing paghimo sang desisyon sa diin ang mga anghel puwede magpahayag sing indi takus nga siguradong kabubut-on. Sa amo man, ang Dios nagsangkap sing kaluwasan para sa tanan nga katawhan agud nga ang tawo puwede magpahayag sang indi takus nga siguradong kabubut-on pinaagi sa pagtoo kay Kristo (Juan 3:16). Pinaagi sa paggamit sang hilway nga kabubut-on, ang mga tinuga nga mga anghel nabahin sa duha ka mga klase: ang pinili kag ang nahulog sa sala (Mga Hebreo 2:2; Bugna 12:7). Pinaagi sa hilway nga kabubut-on ang katawhan nabahin sa mga tumuluo kag mga ditumuluo.

Ang Kaso ni Satanas

Tungud sang pagkahulog ni Adan sa sala, si Satanas nahimong manugdumala sa kalibutan. Pagkatapos mang-agaw sing pagdumala ni Adan sa kalibutan, si Satanas nagpahayag sang iya kaso sing iya madamo nga mga pagpaninguha agud itukod ang pagdumala sa iya ginharian agud nga puwede siya maghimo sing perpektong palibot diri sa kalibutan. Subong nga sa pagsinumpunganay sang mga anghel sadto anay nga panahon, ang iya katuyoan sa makasaysayan nga pagpalawig sang pagsinumpunganay sang mga anghel

amo ang pamatud-an ang iya kaugalingon nga katupong sa Dios, agud mangin “kaangay sang Labing Mataas” (Isaias 14:14, NASB). Si Satanas nagahandum agud ipakita nga ang pagkamataastaason indi pagkamataastaason kondi puwede mangin epektibong kasulbaran sa plano sang Dios. Apang bisan pa, si Satanas kulang sa abilidad, maalam gihapon siya, agud maghanduraw sing perpektong duug nga iya ginahandum itukod.

Ang pormal nga bahin sing pagpasaka sang husay sa mataas nga korte nagalakip sang pagpanilag, pagpakigbuylog, kag pagpanghilabot sa mga buluhaton sang katawhan (Genesis 6:1-4; Job 1—3). Ining mga hilikuton sang mga anghel nagapadayon sa bilog nga tanang mga bahin sing pagpasaka sing husay sa mataas nga korte.

Ang Pagsabtanay sing Pangatarungan sa Bahin sang Dios

Ang pormal nga bahin sing pagpasaka sing husay ni Satanas sa mataas nga korte nasundan sing bahin sang pagsabtanay sing pangatarungan, sa diin kita nagapanginabuhi. Ining labing madramahon nga bahin sing pagpasaka sing husay sa mataas nga korte nagasibo sa dako kaayo nga gahum sang eksperimento. Busa, ang pagsabtanay sing pangatarungan sa bahin sang Dios nangin doble.

1. ANG DAKO KAAYO NGA GAHUM SANG EKSPERIMENTO SANG PAGHIUSA SANG DIOS KAG TAWO SA ISA KA PERSONA nagresulta sang mataklikanhon nga kadaugan sang pagkatawo ni Kristo sa kay Satanas didto sa krus.

2. ANG DAKO KAAYO NGA GAHUM SANG EKSPERIMENTO SANG PANAHOON SANG SIMBAHAN nagaresulta sing mataklikanhon nga kadaugan para sa mga tumuluo nga magtuman sang pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios.

Subong ang nagdemanda, ang Dios nagpahayag sing makakilipot nga pagsabtanay sing pangatarungan sa indi malampuson nga mga paninguha ni Satanas agud pamatud-an ang iya kaugalingong pagkalabaw. Sa mataklikanhon nga pagpanghikot nga gintagna na sugod pa sadtong pagkahulog sa sala sang tawo (Genesis 3:15), Ang Dios nga Anak “nangin-unud” (Juan 1:14, NASB). “Sang pag-abot sing kabug-osang tawo, ginpadala sang Dios ang Iya Anak, nga natawo sa babayi” subong ang Dios-tawo sa paghiusa sang Dios kag tawo sa isa ka persona sa walay katapusan (Mga Taga-Galacia 4:4, NASB).⁶⁵ Si Satanas naninguha sing husto apang napaslawan nga punggang ang Unang Pagkari kag ang Pagpakatawo ni Ginoong Jesu-Kristo.

Naagum sang aton Ginoo ang mataklikanhon nga kadaugan pinaagi sa pagpuyo, pagpanghikot, kag sang kakusog sing paghulag sa sulud sang unang halimbawa sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo. Ang espirituhanong daugan sa Panahon sang Simbahan nagaagum sing mataklikanhon nga kadaugan pinaagi sa pagpuyo, pagpanghikot, kag sang kakusog sing paghulag sa nagahulag nga divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo.

Subong sang ginpahayag ni Pablo sa Mga Taga-Filipos 3:10-11, ang pagdugang sang dako kaayo nga gahum sang eksperimento matapos sa pagkabanhaw. Ang dako kaayo nga

65. Thieme, *Christian Integrity*, 212-14.

gahum sang eskperimento sang paghiusa sang Dios kag tawo sa isa ka persona natapos sa pagkabanhaw ni Kristo. Ang dako kaayo nga gahum sang eksperimento sang Panahon sang Simbahan matapos sa pagkabanhaw ukon Pagsabnit sang Simbahan. Ining duha ang unang pagkari ni Kristo kag ang Panahon sang Simbahan mga nasulat suno sa gahum nga ginpakita pinaagi sa pagkabanhaw.

Nga si [Jesu-Kristo] ginpahayag nga Anak sang Dios pinaagi sa gahum sang Balaan Espiritu, pinaagi sa pagkabanhaw halin sa patay—si Jesu-Kristo nga aton Ginoo. (Mga Taga-Roma 1:4)

Kag [Ako nagapangamuyo nga kamo nga mga sakup sang harianon nga pamilya makahibalo] kon ano bala ang indi masukud sa pagkadako sang Iya [ang sa Amay] gahum sa aton, nga nagtoo, sing pagpanghikot sang Iya mas mataas nga gahum nga Iya ginpahulag pinaagi kay Kristo sang ginbanhaw Niya Siya halin sa patay kag ginpalingkod Siya sa Iya tuo sa langitnon nga mga duug. (Mga Taga-Efeso 1:19-20)

Sa tunga sang pagkabanhaw ni Kristo kag sang pagkabanhaw sang Simbahan, mas dalagko nga gahum ang gin-andam sa tagsa ka tumuluo kay sa bisan anong nag-agi nga panahon sang kasaysayan sang katawhan. Ang gahum nga nagbanhaw kay Jesu-Kristo halin sa patay andam na karon sa tagsa ka tumuluo sing Panahon sang Simbahan para sa pagtuman sang pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios. Ang divine nga pagkamakagagahum sa tanan andam pirmi sa tatlo ka mga klase sa laboratoryo sang kaagi sang tawo:

1. ANG PAGKAMAKAGAGAHUM SA TANAN SANG DIOS NGA AMAY nga nagdisenyo sang porpolyo sang indi makit-an nga mga manggad.
2. ANG PAGKAMAKAGAGAHUM SA TANAN SANG DIOS NGA ANAK nga nagsakdag sang kalibutan kag nagpadayon sang kasaysayan sang katawhan, kag
3. ANG PAGKAMAKAGAGAHUM SA TANAN SANG DIOS BALAAAN ESPIRITU nga nagasangkap sang kusog sa sulud sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo.

Ang kahimayaan sang Dios pinaagi sa paggamit sang divine nga gahum isa ka kabahin sang pagkapinasahi sang Panahon sang Simbahan.

Karon sa Iya [Dios nga Amay] nga sarang makahimo sang walay katubtuban sing mas labaw pa sa tanan nga puwede bisan kasan-o naton pangayoon ukon hanuhunaon suno sa gahum nga nagapanghikot para sa aton [ang pagkamakagagahum sa tanan sang tagsa ka sakup sang Tatlo ka Persona sa Isa ka Dios], sa Iya [mangin] ang himaya pinaagi sa Simbahan [mataktikanhon nga kadaugan sa dako kaayo nga gahum sang eksperimento sang Panahon sang Simbahan] kag pinaagi kay Jesu-Kristo [mataktikanhon nga kadaugan sang dako kaayo nga gahum sang eksperimento sang paghiusa sang Dios kag tawo sa isa ka persona] nahanungud sa tanang mga kaliwatan sa sining

[pinasahi] panahon kag sa walay katubtuban [ang iban nga mga tumuluo sa tagsa ka kaliwatan sing Panahon sang Simbahan magagamit sang divine nga gahum agud tumanon ang divine nga plano kag himayaon ang Dios]. (Mga Taga-Efeso 3:20-21).

Subong ang Dios-tawo, si Jesu-Kristo wala naggamit sang Iya kaugalingong pagkama-kagagahum sa tanan nga hilway sa plano sang Dios nga Amay sa Unang Pagkari. Siya nag-kinabuhi kaupod sa mga katawhan nga may ara sing ila tawhanon nga mga limitasyon. Sa katumanan sang plano sang Amay nahanungud sang kaluwasan, si Kristo wala naggamit sang Iya divine nga mga kinaiya agud makapulus ang Iya kaugalingon, agud masangkapan ang Iya kaugalingon, ukon himayaon ang Iya kaugalingon. Iya gintago ang Iya pagka-Dios nga himaya, nga wala ginbuy-an ang bisan anong divine nga kinaiya, kag kinabubut-on nga ginlimitahan ang hilway nga paggamit sang Iya pagkamakagagahum sa tanan sa pagsunud sa plano sang Amay para sa dako kaayo nga gahum sang eksperimento sang paghiusa sang Dios kag tawo sa isa ka persona. Sa baylo, ang pagkatawo ni Kristo nagdepende lamang sa pagkamakagagahum sa tanan sang Dios nga Amay kag sang Dios Balaan Espiritu, nga pirmi gin-andam sa sulud sang unang halimbawa sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo (Mateo 12:18, 28; Lucas 4:14, 18; Juan 3:34). Sa sining katingalahan kag talag-sahong palakat sing gahum, ang perpekto nga pagkatawo ni Kristo nagpadayon sang Iya pagka-walay sarang magpakasala sa bilog nga panahon sang Iya kinabuhi diri sa duta. Didto sa krus, samtang siya mismo sa Iya kaugalingon wala gihapon sing kasarang magpakasala, Iya gindala ukon gin-ako ang mga sala sang tanan nga katawhan kag ginhukman sa aton bahin. Ang pagkamakagagahum sang Balaan Espiritu nagsakdag sa aton Ginoo samtang ang pagkamakagagahum sa tanan kag katarungan sang Dios nga Amay naghukum sa Iya.

Ang unang halimbawa sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo wala lamang nagsakdag kay Jesu-Kristo sa pinakasakit kaayo nga pag-antos nga mahibaloan sing tawo sa bisan kasan-o kondi naghatag sa Iya sing gahum agud batason ang sobra nga pagkasakit sang krus nga may walay untat nga kalipay sa sulud sang kalag.

Nga nagahatag sing bug-os nga panghunahuna kay Jesus, ang pangulo kag manugperpekto sang aton pagtolon-an [ang pagkatawo ni Kristo nga gintilawan kag malig-on nga nagpamatuud sang unang halimbawa sang parehong divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo nga ginpahayag sa aton sa pagtolon-an sang Panahon sang Simbahan], nga tungud sang sa karon nga ginpakita nga kalipay [ang pinakadako nga kagamitan kag paagi sa pagsulbar sing palaligban sa sulud sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo] nagbatas sang krus, nga nagbale-wala sing kahuluy-an [si Jesu-Kristo nagpabilin nga walay sarang magpakasala samtang ginahukman tungud sang mga sala sang katawhan], kag naglingkod sa tuo sang trono sang Dios. (Mga Hebreo 12:2)

Ang pagkabun-ag pinaagi sa birhen ni Jesu-Kristo nag-umpisa sang dako kaayo nga gahum sang eksperimento sang paghiusa sang Dios kag tawo sa isa ka persona kag bug-os nga nagpabulag sang pormal nga bahin halin sa bahin sang pagsabtanay sing pangatarungan sang pagpasaka sing husay sa mataas nga korte. Bisin pa nga si Kristo “ginhimo nga medyo kubus kay sa mga anghel” sa Iya wala nahimaya nga pagkatawo, sa Iya naban-haw nga pagkatawo Siya amo ang “ginpurongpurongan sang himaya kag dungog” sing mas

mataas pa kay sa mga anghel (Mga Hebreo 2:9-10, NIV). Sang ang madaugon nga si Kristo ginpadyaan sang Iya bag-o nga titulo, Hari sang mga hari, Ginoo sang mga ginoo, kag naglingkod sa duug sang pinakamataas nga dungog sa langit, dason ang Dios nga Amay nagpahayag sang labing madramahon nga malig-ong pagpamatuud sa bilog nga pagpasa-ka sing husay sa mataas nga korte.

Bug-os nga wala mapahayag sa tagna sang Daan nga Katipan, gin-umpisahan sang Dios ang Panahon sang Simbahan kaupod sang makatalanhaga nga pagtolon-an sini (Mga Taga-Roma 16:25-26; Mga Taga-Efeso 3:1-7; Mga Taga-Colosas 1:25-27). Sa sulud sang Panahon sang Simbahan Siya nagahimo, pinaagi sa buluhaton sing pagpangalagad sang Balaan Espiritu, sing bag-o nga espirituhanong mga tinuga pinaagi sa paghiusa kay Kristo, ang harianon nga pamilya agud mabug-os na ang bag-ong harianon nga titulo sang aton Ginoo. Sa paghimo sini, ang Dios nga Amay naghatag sing dako kaayo nga gahum sing eksperimento sa unang pagkari ni Kristo sa Panahon sang Simbahan. Ang unang halimbawa sing divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo nga gindisenyo para kay Jesu-Kristo ginpasa sa aton subong ang nagahulag nga divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo. Pinaagi sa pagbautismo sang Balaan Espiritu, gintuga kita nga isa ka bag-ong mga tinuga, nga may kasarang sa paggamit sang pirmi andam nga divine nga pagkamakagagahum tanan. Ang dako kaayo nga gahum sang eksperimento sang Panahon sang Simbahan magapahayag kon ang mga tumuluo maggamit bala ukon indi sang pagkamakagagahum sa tanan ukon sang walay katubtuban nga gahum sang Dios, ang gahum nga ginhimo na nga daan sing bug-os nga pirmi andam sa tagsa ka tumuluo.

Si Satanas nadakpan nga wala nakapangaman sang ang mga matanhaga nga mga panudlo sang Bibliya nahanungud sang Panahon sang Simbahan ginbuklad kag ginpahayag. Kaangay sang mga kasugoan sang dumaan nga Griyegong makatalanhaga nga katilingban sing mga pag-inuturay, ang pagtolon-an sang Simbahan nahibal-an sang mga sakup lamang sang katilingban. Ang mga kamatuuran nahanungud sang Panahon sang Simbahan ginpahayag lamang sa harianon nga pamilya sang Dios. Ang unang pabatyag sang daw sa dalayawon kag katingalahan sa karon nga panahon ginhatag sa mga tagna kay Kristo sa tion nga wala pa nag-umpisa ang Panahon sang Simbahan (Mateo 16:18; Juan 14—17). Sang wala pa ang mga pagpahayag sing tagna sang aton Ginoo wala gid sing bisan isa ang nakahibalo nahanungud sang pagbautismo sang Balaan Espiritu kag paghiusa kay Kristo, nahanungud sang pagpuno sang Balaan Espiritu, nahanungud sang tanan nga gamhanang mga manggad sang harianon palasyo sang tumuluo. Subong nga indi gid mahitabo sadto anay, nga ang tagsa ka sakup sang harianon nga pamilya iya kaugalingon nga pari. Ang kada isa manunubli sang Dios, kaupod ni Jesu-Kristo nga manubli.

Ang mga kaayohan kag mga kapuslanan sang espirituhanon nga pagkaharianon naga-hangkat sang paglarawan kag pagpaathag. Ang unang pagkari kag pagluwas nga trabaho ni Kristo naghan-ay sing pakiglalisayanay sa unang pagsabtanay sing pangatarungan, kag ang pagporma sang harianon nga pamilya, kaupod sang maalam nga plano sang pamalaod nga dapat sundon para sa pag-abante sang tumuluo sing Panahon sang Simbahan padulong sa pagkahamtong, amo ang ikaduha nga pakiglalisayanay sa pagsabtanay sing pangatarungan sing nagdemanda. Ang indi matupungan nga grasya sang Dios sa paghimo sang palasyo kag sang harianong pamalaod nga dapat sundon para sa tagsa ka tumuluo nangin malayo sa pagkopya lamang sa sadto anay nga panahon nga panginabuhian para sa mga tinugang anghel. Apang ang naton talagsahong dako kaayo nga mga manggad nagahimaya sa kinaiya kag Persona sang Dios, subong man sang divine nga mga kasangkapan para sa mga anghel

sadtong nag-agi nga walay ginsuguran.

Ang harianon nga pamilya may pinakadako nga mga kahigayonan nga ginhatag sang Dios sa bisan kasan-o sa katawhan. Ang tagsa ka tumuluo sa Panahon sang Simbahan may mga katungud kag mga kahigayonan nga wala ginhanduraw ni Abraham, Moises, Elias, ukon sang bisan sin-ong iban nga hamtong nga tumuluo sang Daan nga Katipan. Bisan pa nga ang harianon nga pamilya may mga manggad nga mas sobra sa mga naangkon sang bisan sin-o sang iban nga mga tumuluo sugod pa sang pagtuga, ang mga tumuluo sa karon nga mga adlaw mareklamo, wala naggamit sang ila mga puwede mapuslan, kag napaslawan sa ila Kristohanon nga mga kinabuhi. Imbis nga mapinadayunon sa pagtoon sang panudlo sang Bibliya kag mag-uswag sa espirituhanong pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon, espirituhanong pagkinaugalingon, kag espirituhanong pagkahamtong, nagapangita sila sang paglaygay kag nagadepende sila sa iban para sa kabakod. Walay kahibalo sa Pulong sang Dios, wala sing sulud nga espirituhanong kamanggaran ang ila mga kalag agud atubangon ang pag-antos. Mga biktima sila sa pagsinumpunganay sang mga anghel bisan pa nga ang tanan nga pag-antos sa ila mga kinabuhi nakadiseno para sa pagpanudlo ukon pagpanadlong, pagpakamaayo, kag kalipay.

Ang ginbuhat nga kaluwasan ni Jesu-Kristo ginlakip sa malig-on nga pagpamatuud para sa nagdemanda. Naghimo Siya sang sarang mahitabo nga kaluwasan para sa bilog nga katawhan, nga nagpakita sang hingpit nga gugma, grasya, kag katarungan sang Dios. Ang kasangkapan sang walay katapusan nga kaluwasan para sa tawo klaro nga nagakopya sing kapareho apang wala napahayag nga hilisgutan sang kabubut-on sa sadto anay nga panahon sang pagsinumpunganay sang mga anghel (Mga Taga-Colosas 1:20). Pinaagi sa pagtoo kay Kristo, ang katawhan makaagum sang dumalayon nga kaangtanan sa Dios, kapareho sa walay katapusan nga kahimtangan sang pinili nga mga anghel. Sa kada tion nga ang tawo magtoo kay Kristo, ang iya desisyon ginsulud subong malig-on nga pagpamatuud para sa nagdemanda (Lucas 15:7, 10). Labot pa, sa kada tion nga ang tumuluo makalambot sa pagkahamtong, ginatawag siya agud patindugon subong saksi agud mahatag sang malig-on nga pagpamatuud nahanungud sang gugma, grasya, kag katarungan sang Dios. Ining pagtawag agud magtindog subong saksi katumbas sa pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud.

Ang Pasabtanay sing Pangatarungan sa Bahin ni Satanas

Ang pakiglalisayanay sa pagsabtanay sing pangatarungan sa bahin ni Satanas nasulud sa kapintas sang dakong kasakit ukon Tribulation, nga nagalakip sang mga pagsalakay sang demonyo sang kalibutan kag sang pinakamalain nga anti-Semitism nga amo ang pagsingkal sang kaakig batok sa mga Hudiyo sa kasaysayan sang katawhan.⁶⁶ Sa pagkamatuud, ang Tribulation amo ang panahon sang pagkadula sang paglaum ni Satanas, tungud kay wala siya sing makatarunganon nga pakiglalisayanay agud gamiton subong saksi sa pagtilaw sang malig-on nga pagpamatuud nga ginhatag sa tagsa ka kaliwat sang Panahon sang Simbahan.

Kasami, ang pagsabtanay sing pangatarungan sa bahin ni Satanas sa Tribulation magalakip sang mabakod nga pagpaningkasog agud dumalahan ang iya kaugalingong ginharian pinaagi sa politika kag relihiyosong mga pamaagi. Iya itingub ang tanan niya nga

66. Thieme, *Armagedon* (2002).

gahum sa sining nagasingkal nga, pito ka tuig nga dakong paninguha agud laglagon ang hukum sang sentensya sang Dios batok sa iya. Ining indi malampuson nga mga malinlangon nga plano matapos sa makakilobot nga kapintas nga wala gid mahitabo sa bilog nga kalibutan (Bugna 6—19). Bisan pa nga si Satanas isa ka sobra ka mangin-alamon, nagakakulang siya sang pangatarungan agud sugataon ang mga pakiglalisayanay sa pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud. Ang kapintas nagapakita sang iya kapaslawan agud sabton ang pakiglalisayanay sa pagsabtanay sing pangatarungan sang nagdemanda.

Ang Pahingapos nga Pakiglalisayanay sa Bahin sang Dios

Ang pahingapos nga pakiglalisayanay para sa nagdemanda magaumpisa sa ikaduhang pagkari ni Jesu-Kristo. Ang aton Ginoo madaugon nga magbalik diri sa duta subong ang Hari sang mga hari kag Ginoo sang mga ginoo, nga magahalili kay Satanas subong ang manugdumala sa sini nga kalibutan (Mga Salmo 110:1; Bugna 20:1-6). Pagkatapos ibilanggo si Satanas (Bugna 20:2-3), ibalik ni Kristo ang Israel kag magtukod sang Iya ginharian sang Hudiyo subong ang inapinan nga pungsod sang isa ka libo ka tuig ukon Millennium (Isaias 5:26-30; Zacarias 8:20-23). Subong ang resulta sang pagtipon sang naglapta nga mga Hudiyo, Iya tumanon ang walay kondisyon nga mga kasugtanan sang Dios sa mga tumuluo sang Israel (Daniel 9:24). Busa, ang Israel, mangin kabahin sing kaso sang nagdemanda sa sining duha gid sa pormal nga bahin sa mga panahon sang Daan nga Katipan kag sa pahingapos nga pakiglalisayanay sa ikaduhang pagkari ni Kristo.

Ang kabilogang pahingapos sang Dios amo ang pagdumala ni Kristo sa sulud sang isa ka libo ka tuig. Ang perpekto nga kahimtangan sang palibot magakopya sang perpekto nga kahimtangan sang palibot sa sadto anay nga panahon sing kalibutan sang wala pa nahulog sa sala si Satanas. Ang Millennium magapakita nga bisan sa idalum sang mga kahimtangan sang perpekto nga palibot ang tawo indi gihapon kontento; indi siya malipay sang pagkamaalwan sang Dios luwas sa pagkatawo liwat sa espiritu. Ang palibot indi gid mangin kasulbaran sa mga palaligban sang tawo. Kon ang tumuluo maghimo sang palibot nga kasulbaran sang tanan, indi gid siya makasarang magdumala sang pag-antos. Ang pagkamataastaason nagasalikway sang grasya sang Dios kag nagaguba sang perpekto nga palibot, nga nagapaathag kon ngaa si Satanas walay ikasarang sa paghimo sang perpekto nga palibot diri sa duta.

Ang dugang nga pamatuud sang pagkasalawayon kag pagkamakasasala ni Satanas makit-an sa madumilion nga kabubut-on sang tawo samtang si Satanas mismo ang iya kaugalingon nabilanggo kag walay kasarang agud manghaylo sa kasaysayan sang katawhan. Kon ang kamatuuran madali hangpon kag ginatudlo sa bilog nga kalibutan, may ara gihapon sang madumilion nga kabubut-on. Bisan pa nga si Kristo ara sa duta sa nabanhaw nga himaya, nga nagasangkap sang perpekto nga palibot sa panahon sang Iya pagdumala sa isa ka libo ka tuig, ang iban nga mga tawo magasalikway sa Iya subong Manluluwas kag magpanghimo sang iya kaugalingon nga kalisdanan (Zacarias 13:2-6). Ang Millennium magapakita nga ang palibot indi amo ang kasulbaran sa mga palaligban sang tawo kag indi man ang ginhalinan sang kalipay. Kon ang perpekto nga palibot indi makahatag sang kalipay, indi man ang nag-uswag nga palibot nga ginapangita sang tawo sa karon nga mga adlaw mangin kasulbaran sa mga palaligban nahanungud sang pag-antos.

Ang Millennium magapahayag nga ang kasulbaran sa mga palaligban sang tawo ara

nagapuyo sa iya mga panghunahuna, sa kahimtangan sang iya panghunahuna, ang iya mga desisyon imbis sang sa gowa nga mga kahimtangan kag panghitabo. Bisan pa kon si Satanas magmadaugon sa paghimo sang hayag nga perpektong palibot, indi gihapon siya makatupong sa Dios nga nagaisahanong makahimo sang espirituhanong pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon, espirituhanong pagkinaugalingon, kag espirituhanong pagkahamtong sa sulud sang kalag. Ang kabaskog sing paghulag sa sulud sang kalag sang espirituhanong pagkagulang nagahatag sing gahum sa tumuluo agud masarangan ang labing ginpabug-at kaayo nga mga klase sang pag-antos kag kambyohon sila sa pinakadalagko kaayo nga mga pakamaayo.

Subong kabahin sang kaso sang nagdemanda, ang perpekto nga palibot magaumpisa kag matapos sa kasaysayan sang katawhan. Ining duha ang Eden kag ang Millenium magpakita nga kon wala sang dumalayon nga kaangtanan sa Dios pinaagi sa pagtoo kay Jesu-Kristo, ang katawhan magaalsa batok sa perpekto nga palibot subong sang nahitabo sa anghel nga mga tinuga. Gani subong resulta, bisan sa perpekto nga palibot, ang maalam nga mga tinuga indi makapadayon nga indi magsalig sa Dios.

Ang Pahingapos nga Pakiglalisayan sa Bahin ni Satanas

Ang pahingapos nga pakiglalisayan para sa gindemanda, kon buy-an na si Satanas halin sa bilanggoan pagkatapos sang linibo ka mga tinuig, nga magapakita nga si Satanas wala gid sang naton-an halin sa iya pagkabilanggo. Ang nakasilsil nga pagkamataastaason wala nagasabat ukon nagapahimulus sa silot. Sa tion nga siya buy-an si Satanas makatukib sang madamong mga ditumuluo nga nagakinabuhi sa duta sa perpekto nga palibot sa idalum sang perpektong pagdumala ni Kristo. Ini nga mga katawhan magasalikway sang Maayong Balita kag magapanghiwala sang tanang malig-on nga pamatuud sang matahum kag dalayawong pagluwas nga ginbuhat ni Kristo sa ila bahin. Ila pagabale-walaon ukon pamatukan ang pagpaambit sang Maayong Balita sa madamo nga mga porma kag mangin andam para sa malinlangon nga pamuno ni Satanas.

Tipunon ni Satanas ini nga mga ditumuluo (kag amo man ang may madumiliong kabubuton nga mga tumuluo) sa pagplano sang malain nga sa hinali magdabdab subong ang Gog nga Rebolusyon (Bugna 20:7-8). Subong sang sa Tribulation, ang kinatapusan nga kabilogan sang pakiglalisayan ni Satanas amo ang kapintas. Ang bug-os nga kapintas sang Gog nga Rebolusyon mangin kaangay sang pag-alsa ni Satanas batok sa perpekto nga palibot sang sadto anay nga panahon kag magapakita sa makaisa sang pagkamangguguba sa kaugalingon nga pagkamataastaason.

Si Satanas wala sing pakiglalisayan kondi kapintas; ang Gog nga Rebolusyon mangin iya pagpahayag sang kapildihan. Ang kada puwedeng tipik sang pamalibad kuhaon; ang iya pagkamakasasala mapamatud-an, subong nga ang sala sang tagsa ka tinuga nga nagagamit sang iya hilway nga kabubuton magaalsa batok sa Dios. Ang kinatapusan nga paglupok sang kapintas ni Satanas bug-os nga magaguba sang iya kaso, nga amo man ang kaso sang tanang makasasala ukon nahulog sa sala nga mga anghel kag sang tanan man nga ditumuluo nga katawhan. Pagalaglagon sang Dios ining ulihi nga yawan-ong pag-alsa kag gani magatapos sang kasaysayan sang katawhan (Bugna 20:9; 21:1).

Ang Kinatapusang Paghukum

Sa malawig kag matarong kaayo nga pagpasaka sing husay ni Satanas sa mataas nga korte, ang paghukum amo ang: ang pagpasaka sing husay sa mataas nga korte ginbalibaran ukon ginsalikway. Ang sentensya sang kinaunahang husay sadto anay nga panahon ipatuman (Mateo 25:41). Si Satanas kag ang tanang nahulog sa sala nga mga anghel igatambog sa linaw sang kalayo (Bugna 20:10-15), kag si Jesu-Kristo magapatawag sang Paghukum sa Dakong Puting Trono (Bugna 20:11-14) sa diin ang tanang ditumuluo nga katawhan pagabanhawon, husayon, kag hukman (Bugna 20:12a).

Sa sining ulihi nga paghukum ang mga ditumuluo indi na pagasentensyahan tungud sang ila mga sala tungud kay ang tanang sala sang katawhan nahukman na sadtong una sa kay Kristo didto sa krus. Sa baylo, si Jesu-Kristo, ang manughukum, magasentensya sa ila tungud sang ila madumilion nga kabubut-on nga ginpahayag sa pagsalikway sang Iya pagluwas nga ginbuhat sa ila bahin. Sa ila husay, ang mga ditumuluo magadepende sa ila maayong mga binuhatan subong ang malig-on nga pagpamatuud agud makaagum sang divine nga pag-uyon, apang ang ginbuhat lamang ni Kristo didto sa krus amo ang mabaton sa Dios para sa kaluwasan. Ang tawhanong maayong mga binuhatan sang mga ditumuluo, “nga ginsulat sa mga libro, suno sa ila mga binuhatan” (Bugna 20:12b), pagahukman subong indi mabaton. Ang tawhanong pagkamatarong wala sing pakig-upod sa hingpit nga divine nga pagkamatarong. Kulang sing katumbas nga pagkamatarong, ang nahulog sa sala nga tawo indi takus agud magkinabuhi kaupod sa Dios sa walay katubtuban. Ang katarungan sang Dios magasentensya lamang, sa mga magsalikway sang pagkamatarong sang Dios. Gani, ang kada ditumuluo nga katawhan, itambog sa linaw sang kalayo, mahamulag sa Dios sa walay katapusan (Bugna 20:12b-15). Ang kalibutan sang kasaysayan sang katawhan niyan pagagub-on sang kalayo (2 Pedro 3:10; Bugna 21:1). Ang bag-ong mga langit kag ang bag-ong planeta nga Duta, kaupod ang Bag-ong Herusalem subong ang sentrong siyudad, pagahimoon para sa walay katapusan nga pungsod (Bugna 21:1-2).

Ini nga kabilogan sang kasaysayan sang katawhan sa pagsinumpunganay sang mga anghel nagasangkap sang mga kahimtangan para sa pagtilaw sang malig-on nga pagpamatuud sang hamtong nga mga tumuluo.

PAGTILAW SING MALIG-ON NGA PAGPAMATUUD SUBONG ANG MAID-ID NGA PAGPAMANGKOT SANG PAGPANGUSISA NI SATANAS

Si Satanas nagadumala sang kalibutan, apang wala siya nagadumala sang kabubut-on sang tawo. Ang tawo hilway nga ahente sa kalibutan sang yawa, subong nga napamatud-an pina-agi sa mga nagakalatabo nga pagpaambit sang Maayong Balita nga makit-an sa Bibliya. Gani si Satanas nagaplano sang hanas nga pamaagi agud pungan ang mga tawo nga magtoo kay Kristo (2 Mga Taga-Corinto 4:3-4). Sang napaslawan sina, iya ginapaninguhaan nga pungan ang mga tumuluo nga makalambot sa espirituhang pagkahamtong, kag sang napaslawan sina, ginahimo niya ang tanan nga iya puwede mahimo agud gub-on ang dungog sang hamtong nga tumuluo nga ginapahayag sang Dios subong malig-on nga pamatuud para sa nagdemanda sa pagpasaka sing husay ni Satanas sa mataas nga korte.

Ang tagsa ka hamtong nga tumuluo isa ka saksi para sa nagdemanda. Siya isa ka kalig-onan ukon pagpamatuud sang grasya sang Dios kag sang pagkaepektibo sang divine nga mga manggad batok sa tanang mga balabag kag mga pagpanggamo kag pangpatalang sa panglakaton sang espirituhanon nga pag-abante. Sa makaisa nga ang Dios nagpahayag sang hamtong nga tumuluo subong ang malig-on nga pamatuud, si Satanas may katungud sa pagpamangkot sa maid-id nga pamaagi sing pagpangusisa. Iya ginagamitan sang pag-antos sa pagpaninguha nga gub-on ang tumuluo, agud piliton siya nga talikdan ang mga kamanggaran sang Dios. Pagkatapos makalambot sa pagkahamtong, ang tumuluo naga-baton sang madamo sing sobra ka grabe nga kabug-aton nga iya pagaatubangon sa bilog niya nga kinabuhi. Tungud kay wala sing tumuluo nga makapasar sa sini nga pagtilaw nga wala sing kabakod sang pagkahamtong, ang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud amo ang bug-os nga pagdumala sang hamtong nga mga tumuluo.

May ara duha ka mga klase sang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud. Madamong hamtong nga mga tumuluo matilawan sing mga may kaangtanan sa plano sang Dios; ang iban matilawan nahanungud sang may kaangtanan sa mga kahimtangan sang kinabuhi. Ang tumuluo indi puwede magpili sa sini nga bahin. Ang Dios makagalalum nga nagadesisyon kon ano nga sahi sang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud ang mabaton sang isa ka tawo.

Ang tagsa ka klase sang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud ilarawan sa sini nga pagtoon. Ining duha ka klase may tatlo ka mga bahin, nga magaabot sing sunudsunud ukon bahinbahinon sa sulud sing kalawigon sang panahon. Mahimong mapasaran sang tumuluo ang tatlo ka mga bahin sang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud sa unang tion nga iya sila masugata, ukon mapasaran niya ang isa ukon duha kag mapaslwan sa iban. Kon mapaslwan siya apang alisto magpanumbalik, indi niya madula ang iya espirituhanon nga kakusog; mapabilin niya nga magpadayon ang iya hamtong nga kahimtangan, nga andam para sa dugang pa nga kahigayonan agud pasaron ang pagtilaw, nga kasami magapahayag sang kaugalingon sini sa gilayon.

Ang pagkatawo ni Jesu-Kristo nakaagi man nga mag-atubang sing pagtilaw sang malig-on nga pagpamatuud sa umpisa sang Iya tatlo ka tuig nga buluhaton sing pagpangalagad diri sa duta. Natilawan Siya nahanungud sang may kaangtanan sa plano sang Dios. Ang tatlo ka mga bahin sang Iya pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud naghangkat sang Iya kaangtanan sa:

1. ANG BALAAAN ESPIRITU (Mateo 4:1-4),
2. ANG PULONG SANG DIOS (Mateo 4:5-7),
3. ANG PLANO SANG DIOS (Mateo 4:8-10).

Si Job amo ang halimbawa sang hamtong nga nakabaton sang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud nga may kaangtanan sa mga kahimtangan sang kinabuhi. Ang iya pagtilaw sa tatlo man ka mga bahin:

1. PAGKADULA SANG KAUSWAGAN KAG KABUGANA-AN (Job 1),

2. PAGKADULA SANG MAAYONG PANGLAWAS (Job 2:1-10),
3. PAGKADULA SANG MGA ABYAN (Job 2:11—42:9).

Ang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud kasami nga, bisan pa nga indi pirmi, ginadumalahan ni Satanas. Ginalimitahan sang Dios si Satanas sa paghimo sang dipatas nga pamintaha sa kay bisan sin-ong hamtong nga tumuluo. Halimbawa, ginadili sang Dios sa abogado sang gindemanda nga kuhaon ang kinabuhi sang saksi (Job 1:12; 2:6). Ang laktod sang pagpatay, ang yawa gintugotan sing masangkad nga kalugwayan sa iya pagpamangkot sing maid-id nga pangusisa tungud kay ang espirituhanong pagkahamtong nagasangkap sa tumuluo agud madumalahan ang kabug-aton (1 Mga Taga-Corinto 10:13. Si Satanas puwede maghimo sing sobra ka sakit nga pag-antos, apang makatukib kita sing pagsalig kag katawhayan pinaagi sa kaalam nga, bisan kon ano man ang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud ang masugata naton, ang Dios nagpatukod sing malig-on nga mga pamalaod kag nagapabilin nga sa ulihi ang may awtoridad sa pagdumala.

ANG PAGTILAW SING MALIG-ON NGA PAGPAMATUUD SANG PAGKATAWO NI KRISTO

Ang Espirituhanong Pagkahamtong ni Kristo

Sa sulud sang unang halimbawa sing divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo, ang pagkatawo ni Kristo nag-abante sa tanang mga bahin snag espirituhanong pagtubo, nga nakalambot sa pagkahamtong sa batan-on nga edad (Lucas 2:40). Ang Iya pagkalambot sa espirituhanong pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon, nga ginlarawan pinaagi sa kinaugalingong gugma para sa Dios, kag ang pagkalambot sa espirituhanong pagkinaugalingon, nga ginlarawan pinaagi sa gugma nga wala sing ginatumod para sa tanan nga katawhan, mga ginpaathag sa Lucas 2:52.

Kag si Jesus nagapabilin nga nagadugang sa kaalam [kakusog sing paghulag sa Ganhaan 4 sang unang halimbawa sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo] kag sa edad kag sa pagkahamuut sang Dios [sang kinaugalingong gugma para sa Dios sa Ganhaan 5] kag sang mga tawo [sang gugma nga wala sing ginatumod para sa tanan nga katawhan, sa Ganhaan 6]. (Lucas 2:52)

Ang nakit-an nga kahimtangan para sa pagtilaw sang malig-on nga pagpamatuud sa pagkatawo ni Kristo amo ang pagpahayag sang Iya espirituhanon nga pagkahamtong.

Kag ang Pulong [ang walay katapusan nga Dios] nangin unud [ang paghiusa sang Dios kag tawo sa isa ka persona] kag nagpuyo sa kada isa sa aton, kag nakit-an naton ang Iya himaya, ang himaya subong ang pinasahing Isa nga halin sa Amay, puno sang grasya kag kamatuuran. (Juan 1:14)

Ang Mateo 4 nagsulat sang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud sang aton Ginoo,

nga amo ang unang panghitabo sang Iya hayag nga buluhaton sing pagpangalagad. Naghinuyang siya sing treyenta ka mga tuig sa pagpangandam para sa tatlo ka tuig nga buluhaton sing pagpangalagad, kag karon ara na Siya sa ganhaan sang pagtuman sang plano sang Amay nga magsangko sa Iya kamatayon, lubong, pagkabanhaw, pagkayab, kag pagpakigtipon. Ang kabilogan nga kahulugan sang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud sa Mateo nagalarawan sang pagbalhin sang buluhaton sing pagpangalagad halin sa tinago padulong sa hayag.

Ang pagkatawo ni Kristo nagpakita sang Iya sigurado nga kabubut-on sa plano sang Amay pinaagi sa pagpasakup sa bautismo pinaagi kay Juan, ang manugpahayag sang Hari (Mateo 3:13-15). Bisan pa nga si Juan nagbautismo sang madamong mga tawo, ang bautismo ni Kristo amo ang pinasahi. Ang pagsalum sa tubig nagasimbolo sang pagkamatinu-manon sang aton Ginoo sa plano sang Amay para sa Iya unang pagkari, ang plano nga wala sing bisan isa kondi ang walay sarang magpakasala nga si Ginoong Jesu-Kristo ang makahimo magtuman. Ang pagpahayag ni Kristo sang Iya pagpasakup sa kabubut-on sang Dios nagpagowa sang puwede mahitabo nga pamatuud sang espirituhanong pagkahamtong sang aton Ginoo.

Kag yari karon, isa ka tingog gikan sa langit nga nagasiling, "Ini amo ang Akon hinigugma nga Anak nga sa Iya nahamuut gid Ako." (Mateo 3:17)

Subong matuud nga tawo, si Kristo naggamit sang unang halimbawa sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo kag nagtuman sang sulundan sang espirituhanon nga pagtubo. Karon sa umpisa sang Iya hayag nga buluhaton sing pagpangalagad, Siya gilayon nga gindala sa kamingawan, nga nagaisahanon, agud mag-atubang sang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud.

Niyan si Jesus gindala sang Balaan Espiritu sa kamingawan agud tilawan sang yawa. (Mateo 4:1)

Ang leksyon para sa tumuluo makit-an sa unang pulong sang Mateo 4:1. "Niyan" nagakahulugan nga ang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud amo ang nangin unang butang sa hilisgutan nahanungud sang hayag nga buluhaton sing pagpangalagad ni Kristo. Wala sing tumuluo ang may ikasarang sang pinakadako nga Kristohanong pagpangalagad tubtub nga nakaabante na siya sa espirituhanon nga pagkahamtong kag nakapasar sa pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud.

Ang pagpangalagad sa Dios nagadugang sa kalidad samtang ang tumuluo nagatubo sa pagkaespirituhanon. Ang kapagsik kag mainiton agud mangalagad sa Ginoo indi dayon mangin katakus sang Kristohanon para mangalagad. Ang dakong paninguha puwede makitan sa indi pa hamtong subong man sa hamtong na, kag sa pagkamatuud ang relihiyosong kapagsik nagalarawan sing bisan nagakalain nga mga ditumuluo. Indi ini pagpadula sing kapagsik sa Kristohanon nga pagpangalagad sang bisan sin-o nga tumuluo sa ano man nga bahin sang espirituhanon nga pagtubo kondi agud maglaum sa palaabuton sing pinakadako nga pagpangalagad subong resulta sang pinakadako nga pagpangandam.

Ang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud amo ang pang-ulih nga klase sang pag-antos para sa pagpakamaayo. Ang kaayohan nga natural sa kadaugan ni Kristo amo nga ang aton Ginoo nag-umpisa sang Iya hayag nga buluhaton sing pagpangalagad kaupod

ang kalampusan. Ang tumuluo makakuha sang kapareho nga kakusog sing paghulag kon makapasar siya sa kada bahin sang pag-antos para sa pagpakamaayo sa iya dalanon padulong sa pagkahamtong kag pasaran ang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud pagkatapos sang pagkahamtong. Ang Kristohanon nga pagkinabuhi nagaumpisa sa pagtubo, indi sa pagpangalagad. Ang kalidad sang Kristohanon nga pagpangalagad nagauswag samtang ang tumuluo nagapadasig sang iya espirituhanon nga pagtubo pinaagi sa kada pagdugang sang pag-antos para sa pagpakamaayo.

Tatlo ka mga persona ang nalabot sa pagtilaw ni Kristo: ang pagkatawo ni Kristo, ang Balaan Espiritu, kag si Satanas. Ang pagkatawo ni Kristo nagapuyo sa sulud sang unang halimbawa sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo. Busa Siya napun-an sang Balaan Espiritu, subong nga amo man sugod pa sang lya pagbun-ag pinaagi sa isa ka birhen. Si Jesus gindala sang pareho nga nagahatag sing kasarang nga gahum sang Espiritu nga nagatuytuy sa hamtong nga tumuluo sa nagapanghikot nga divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo. Ang ikatatlo nga bahin nga ara amo ang abogado sang gindemanda sang ginpasaka nga husay sa mataas nga korte. Bisan pa nga ang pagkatawo ni Kristo gindala sa kamingawan sang Balaan Espiritu, ang yawa amo ang maghimo sang pagtilaw.

Ang sobra ka dako nga lawasnong panghadlok kag pamilit amo ang bahin sang mga kahimtangan para sa pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud ni Kristo. Didto sa kamingawan wala Siya sing makaon sa sulud sang kuwarenta ka adlaw.

Kag sang nagpuasa siya sa sulud sang kuwarenta ka adlaw kag kuwarenta ka gab-i, gingutum Siya. (Mateo 4:2)

Ang pagkatawo ni Kristo gingutum sa kada adlaw sa sulud sang bilog nga kuwarenta ka adlaw nga lya ginhinuyang nga nagaisahanon didto sa kamingawan. Gutum na gid kaayo Siya kag nagaantos sing husto, ang padayon nga lawasnong sakit sang nag-umpisa ang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud.

Ang Unang Pagtilaw sing Malig-on nga Pagpamatuud ni Kristo

Ang unang bahin sing pagtilaw sang malig-on nga pagpamatuud sang aton Ginoo nag-ataki sang lya kaangtanan sa Dios Balaan Espiritu.

Kag niyan sang ang manugsulay nag-abot, siya nagsiling sa lya, “Sanglit nga Ikaw Anak sang Dios, hambali nga ining mga bato mahimong tinapay.” (Mateo 4:3)

Si Satanas nakahibalo sang teyolohiya. Bisan pa nga nagakinabuhi siya agud dayawon ang iya kaugalingon kag magbatok sa Dios, si Satanas nakahibalo halin sa pagpanilag sang madamo gid kaayo nga mga panudlo sang Bibliya. Sa pagpahaganhagan sing suspetsa, ginhambalan niya si Jesus sang matuud nga punto sang pagtolon-an para lamang magsugyot sang indi matuud nga kinatapusang desisyon. Si Kristo *amo* ang Anak sang Dios. Ina tama nga pahibalo. Ang “Anak sang Dios” amo ang unang harianon nga titulo sang aton Ginoo subong divine nga pagkaharianon; ang lya una nga harianong kapamilya amo ang Tatlo ka mga Persona sa Isa ka Dios.

Sang tion nga si Satanas nagahambal, si Kristo nagahuput sang duha ka mga titulo. Ang Iya una nga harianong titulo isa ka walay katapusan sa kinaiya; Siya pirmi gid nangin Dios. Ang Iya ikaduhang titulo, amo ang “Anak ni David,” nga naangkon sa tion sang Iya pagkabun-ag pinaagi sa isa ka birhen, ang Iya pagsulud sa tawhanon nga kaliwatan sang panimalay ni Haring David. Karon sa trenta ka mga tuig sang edad, Siya nag-umpisa sang buluhaton sing pagpangalagad diri sa duta nga nagsangko sa mataktikanhon nga kadaugan sa kay Satanas didto sa krus. Tatlo ka tuig halin sa tion sang Iya pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud, si Kristo nagdaog sang Iya ikatatlo nga harianong titulo, nga igapadya sa Iya sa tion sang Iya pagkayab kag pagpakigtipon sa tuo sang Amay sa langit. Ang titulo sang aton Ginoo sang pagkaharianon sa kahimtangan sang duug awayan nga nagdaog pinaagi sa mataktikanhon nga kadaugan sa pagsinumpunganay sang mga anghel amo ang “Hari sang mga hari, Ginoo sang mga ginoo, ang masanag nga kabugwason.” Subong ang walay katapusan nga magpabug-os sa sining ikatatlong harianong titulo, ang tanang mga tumuluo sa Panahon sang Simbahan Iya mga ikatatlong harianong pamilya.

Si Satanas naghimo sang mapangahason nga paghambal. Siya subong ka walay huya nga butigon nga gingamit niya ang matuud nga pagtolon-an sang pagkaharianon ni Kristo subong hinagiban batok sa aton Ginoo. Amo ini ang mismong pagtolon-an nga labing nagpamahog sa mapataastaason nga mga plano ni Satanas. Sa pagkamatuud, si Satanas madiskartihon kag mataktikanhong mapildi subong bahin sang panudlo sang Bibliya nahanungud sang pagkaharianon ni Kristo. Sa mapino nga paninguha agud dalhon sa kapildihan ang aton Ginoo, halos ginhatagan ni Satanas si Kristo sang pauna nga kadaugan.

Ang basihan para sa unang ataki ni Satanas amo ang iya kaalam nga sa paghiusa sang Dios kag tawo sa isa ka persona ang divine nga kinaiya ni Kristo may gahum agud tumanon ang bisan ano nga milagro. Ang divine nga kinaiya ni Kristo matutum nga nagsakdag sang kalibutan sa sina gid mismo nga tion (Mga Taga-Colosas 1:17; Mga Hebreo 1:3). Ang paghimo sang pagkambyo sang mga bato sa tinapay puwede nga nangin isa ka magamay nga panghitabo para sa divine nga pagkamakagagahum sa tanan. Ining una nga bahin sang pagtilaw sang malig-on nga pagpamatuud sang aton Ginoo amo ang nangin paninguha ni Satanas agud haylohon si Jesu-Kristo subong ang Dios-tawo agud gamiton ang Iya divine nga kinaiya batok sa plano sang Amay para sa Pagpakatawo. Si Satanas nagtintal sa Ginoo agud magpanghikot nga hilway sa Balaan Espiritu, nga amo ang kasangkapan sang Amay sa unang halimbawa sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo para sa pag-sakdag sang pagkatawo ni Kristo sa panahon sang Iya unang pagkari. Agud matuman ang misyon nga kinabubut-on Niya ginbaton halin sa Dios nga Amay sadtong nag-agi nga walay ginsuguran, si Kristo nagakinahanglan magdepende sa pamaagi sang kasangkapan nga gin-disenyo sang Amay para sa Iya. Wala Niya gingamit sang hilway ang Iya kaugalingong divine nga mga hiyas agud magpahimulus, magsakdag, ukon maghimaya sa Iya kaugalingon. Amo ini ang matuud nga pagtolon-an sang pagpakakubus nga amo ang kenosis.⁶⁷

Ang tanang gusto ni Satanas nga himoon ni Jesu-Kristo amo ang paggamit sang Iya divine nga kinaiya sing hilway sa plano sang Amay agud ipakita nga sa Iya pagkatawo ang aton Ginoo indi makadepende sa kasangkapan sang Amay. Dugang pa, ang aton Ginoo nagaandam sang dalan para sa pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios kag sang pagdepende sang tumuluo sa Panahon sang Simbahan sa pagkamakagagahum sa tanan sang Dios.

67. Thieme, *Christian Integrity*, 215-19.

Pagkambyo sang mga bato sa tinapay? Ang pagkamakagagahum sa tanan makahimo magkambyo sang bilog nga bukid sa tinapay nga himo sa luy-a! Apang, ini magapauyon-uyon sa pagpanghikot sang Iya pagkatawo sa idalum sang pagsakdag nga buluhaton sing pagpangalagad sang Balaan Espiritu.

Ang unang bahin sang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud ni Kristo nagatudlo nga nga ang mga milagro indi makatrunganon nga kasulbaran sa pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud, subong nga ang mga milagro indi gid mahimong kasulbaran sa bisan ano nga klase sang pag-antos para sa pagpakamaayo. Ang isa sang pinakamasayon nga mga butang nga himoon sang Dios amo ang paghimo sang milagro tungud kay ini wala nagakinahanglan sang bulig halin sa kabubut-on sang tawo. Ang madramahon nga pagpakita sang labaw sa natural nga gahum indi makatuman sang katuyoan sang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud. Ang mga milagro nagakinahanglan sang divine nga gahum samtang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud nagapasanag sang sigurado nga baubut-on sang katawhan sa paggamit sang divine nga kagamitan kag paagi sa pagsulbar sing palaligban.

Ang tinuud nga mga hilisgutan sa pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud amo ang mga:

1. Magapadayon bala ang hamtong nga tumuluo nga magdepende sa divine nga mga manggad?

2. Ina bala nga mga manggad magasakdag sa iya sa idalum sang sobra ka sakit nga pag-antos?

Ang pagtintal agud kambyohon ang mga bato sa tinapay nangin pinasahi sa aton Ginoong Jesu-Kristo. Ini indi mangin tintal sa mga tawo, tungud kay wala kita sing gahum nga katumbas sa katungdanan. Sa pagkamatuud, ang pagkatawo ni Kristo wala sing gahum agud suguon ang mga bato nga mahimong tinapay. Ang subong nga gahum iya lamang sang divine nga kinaiya. Dugang pa, ang mga milagro nga ginhimo ni Kristo agud itukod ang Iya mga kalidad kag katakus sang pagkamesiyas ukon mangluluwas halin sa Iya kaugalingong pagkamakagagahum sa tanan (Juan 2:1-11). Ang tanang iban nga mga milagro nga Iya ginhimo pinaagi sa gahum sang Balaan Espiritu nga suno sa plano sang Amay (Mateo 12:28; Lucas 4:14-15, 17-18, 21).

Bisan pa nga ang Iya pagkatawo mapunawan sa kagutum, si Kristo wala nagakalisang kag magkamang ka panglaghap para sa pag-isahanon nga kasulbaran. Ginsakdag Siya kag pirmi gid ginbuligan sang tanang-nagakaigo nga grasya sang pangkinahanglanon. Ang unang halimbawa sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo, nga nagalakip sang pagpuno sang Espiritu kag sang kamatuuran sang panudlo sang Bibliya, isa ka dako kaayo nga palakat sang gahum. Tungud kay ang Amay nagsangkap sang perpektong hugpong sang indi makit-an nga mga manggad para sa Pagpakatawo sang Anak sang Dios. Puwede nga limitahan sang Dios nga Anak ang kinabubut-on nga paggamit sa Iya divine nga kinaiya sa pagpabilin nga magpadayon sa plano sang Amay. Ini ang mga parehong mga manggad nga gin-andam na sa harianon nga pamilya ni Kristo sa nagahulag nga divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo.

Ang Kadaugan ni Kristo sa Unang Pagtilaw sing Malig-on nga Pagpamatuud

Si Jesus nagsabat kay Satanas sang isa ka bersikulo sang Balaan nga Kasulatan tungud kay ang gahum sang panudlo sang Bibliya mas makahuluganon kay sa bisan ano nga milagro. Ang panudlo sang Bibliya mas may gahum kay sa puwede mahanduraw sang tawo. Nagapakig-atubang kita sa indi makit-an nga kaaway, sa yawan-on nga mga palakat, sa mga malaut nga mangin-alamon nga mas labaw sa aton tawhanon nga mga kaisipan. Apang ginhatagan kita sang gahum nga labaw sa gintingub nga mga puwersa sang kalautan sa kalibutan. Ginsumpaki dayon ni Kristo sa manubo nga sabat nga diritso sa punto.

Apang nagsabat Siya kag nagsiling, “Nasulat na, ‘Indi lamang sa tinapay mabuhi ang tawo, kondi sa tagsa ka pulong nga nagagowa sa baba sang Dios.’”
(Mateo 4:4)

Subong matuud nga tawo, si Jesus nagpakig-atubang sa Iya unang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud halin sa Iya kaugalingong natunaw kag nahangpan nga pagtolon-an—ang panudlo sang Bibliya nga Iya naton-an subong isa ka sakup sang katawhan nga nagahulag sa sulud sang unang halimbawa sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo. Imbis nga maghambal sa mga bato, naghambal Siya kay Satanas, nga nagkutlo sang dalanon halin sa Deuteronomio nga nagalarawan sang pamaagi sang pagbuhat sang Israel subong ang inapinan nga pungsod sang Dios. Si Jesu-Kristo amo ang Dios sang Israel kag ang manug-abot nga tawhanong Hari sang mga Hudiyo, Ginakilala ni Satanas ang divine nga pagkaharianon ni Kristo, karon si Kristo nagtukod sa matuud nga pasikaran ni Satanas sang sabat nga naangay sa Iya pagkaharianon subong isa ka Hudiyo. Ginkutlo Niya ang bahin sang Deuteronomio 8:3 halin sa Septuagint, ang maalamon, ikatatlong siglo B.C. nga pagbadbad sa Griyego sang Daan nga Katipan sang mga eskolar sang Hudiyo sa Alexandria, Egypt.

“Ginpapaubus ka Niya [ang Dios nagapakig-atubang sa Israel subong ang inapinan nga pungsod] kag ginpagutuman, kag niyan ginpakaon ka sang manna [ang perpekto nga pagkaon] nga wala mo makilala ni sang imo mga ginikanan, agud tudloan kamo [ang pagkaon amo ang galamiton sa pagtudlo subong man sang lawasnon nga pagkaon] nga indi lamang sa tinapay mabuhi ang tawo kondi sa tagsa ka pulong nga nagagowa sa baba sang Dios.” (Deuteronomio 8:3, ginbadbad halin sa Septuagint)

Kon ang Dios nagatugot sang pag-antos para sa pagpakamaayo. Siya pirmi nagasang-kap sang kasulbaran. Ang kagutum nangin pagtilaw para sa duha ka milyon nga mga Hudiyo sang Exodo. Wala sing mahimo sa kamingawan. Wala gid sila sang mahimo agud sugataon ang kagutum, subong lamang sang ang tumuluo walay mahimo sa pag-antos para sa pagpakamaayo (2 Mga Taga-Corinto 12:9-10). Ang Dios matutum nga nagsangkap sa mga Hudiyo sang perpekto nga manna nga nagapadayon sa pagsakdag sa ila kada adlaw sa sulud sang kuwarenta ka mga tuig (Exodo 16). Ang pagkaon, bisan pa sina, indi ang labing kinahanglanong divine nga kasangkapan. Ang mga Hudiyo nagatipon sang manna kada adlaw (walay labot sa Adlaw sing Pahuway) subong ang paglarawan sang mas dako

nga bili sang pagkahibalo kag sang pagtunaw kag paghangup sang panudlo sang Bibliya nahanungud sa grasya sing pangkinahanglanon sang Dios (Exodo 16:14-36). Ang punto amo nga ang panudlo sang Bibliya ginakinahanglan maton-an kag mahangpan kag maggamit subong bahin sang adlaw-adlaw nga hilikuton sang tumuluo.

Ang Dios magasangkap. Ang grasya sang pangkinahanglanon isa ka kamatuuran sang tinuud nga panghitabo nga suno sa divine nga mga saad sang Dios nga nagapasalig sang pagkaon basta kutub sa ang Dios nagahandum nga ipabilin ang tumuluo nga buhi sa sini nga kalibutan. Sa lain nga pamulong, ang paghangup kag paggamit sang panudlo sang Bibliya sang grasya sing pangkinahanglanon mas kinahanglanon kaayo kay sa pagtunaw kag paggamit sang lawasnong pagkaon nga ginsangkap pinaagi sa grasya sang pangkinahanglanon.

Ang pagkaon kinahanglanon sa kinabuhi, apang ang panguna nga katuyoan sang pagkaon amo ang pagtugot sang tumuluo agud magpadayon sang iya espirothanon nga pag-abante. Sa pagkamatuud ang nagasakdag sa tumuluo amo ang divine nga pagsalig sang mga detalye sang kinabuhi, indi ang mismong mga detalye. Ang grasya sang Dios pirmi gid nagahatag sing pagtalupangud sa nagahatag nga mas labaw kay sa regalo ukon ginhatag, ang ginhalinan labaw kay sa paglampuwas sa kahimtangan. Indi katingalahan nga si Kristo makahimo magsabat sang may subong ka dako nga pagsalig. Wala sing pamangkot sa Iya hunahuna. Wala sing gilayon nga kinaugalingong kaayohan kag katawhayan halin sa kabalaka kon ipaanggid sa indi matupungan nga gugma kag grasya sang Dios.

Ang tanang espirothanonong kadaugan sa bisan ano nga klase sang pag-antos para sa pagpakamaayo may kaangtanan sa Pulong sang Dios. Si Kristo nakakita sing tanang kabakod nga Iya ginakinahanglan sa panudlo sang Bibliya kag sa sulud sang unang halimbawa sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo. Sa Iya nga kadaugan sa kay Satanas, ang aton Ginoo naghatag sing dako nga pagtalupangud sa panudlo sang Bibliya labaw kay sa kaagi, panudlo sang Bibliya labaw kay sa balatyagon, panudlo sang Bibliya labaw kay sa mga kahimtangan. Wala Siya nagpataka sang pagpangsaway batok kay Satanas. Wala Siya nagtutok sa pagbuklad sang butig ni Satanas. Wala Siya nagpakita sing kaakig, wala sing kaaligutgut, wala sing pagpautwas sang balatyagon. Wala Siya sing dapat pamatud-an. Nagsabat lamang Siya sang panudlo sang Bibliya pinaagi sa pagpahayag kon ano man ang nagakaangay.

Ang Ikaduhang Pagtilaw sing Malig-on nga Pagpamatuud ni Kristo

Si Satanas gintugotan nga magpili sang duug sang ikaduhang bahin sang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud ni Kristo.

Kag niyan gindala Siya sang yawa sa Balaan nga Siyudad [Herusalem] kag ginpatindog Siya sa pinakamataas nga bahin sang Templo. (Mateo 4:5)

Ang pinakamataas nga bahin sang Templo gintawag nga Balkonahe ni Herod. Halin sini nga duug ang patindog nga pangpang nagapadulhog pakadto sa batohon nga kapatagan sang Kidron Valley nga 450 ka pye panaog. Ang ikaduhang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud nagakinahanglan sang pagkatawo ni Kristo nga magtindog sa sining delikado nga kilid sang pangpang.

Kag siya [ang yawa] nagsiling sa Iya, “Kon ikaw ang Anak sang Dios, lukso Ka paidalum. Kay nasulat na, ‘Magasugo Siya sang Iya mga anghel nahanungud sa imo, kag magakugos sa imo sa ila mga kamut agud nga indi mo mabunggo ang imo tiil sa bato.’” (Mateo 4:6)

Ang pagkahulog halin sa subong ka taason magakahulugan sang sigurado nga kamatayon, apang sa ano nga pamaagi bala ang pagkatawo ni Kristo magsabat karon nga si Satanas nagagamit sang husto kag sibo nga pamaagi nga gingamit ni Kristo agud dag-on ang unang pagtilaw? Sa pagkamatuud, si Satanas nagliwat sang matuud nga panudlo sang Bibliya nga iya sadto ginpahayag nahanungud sang divine nga kinaiya ni Kristo, dason ginkutlo niya ang hustong pamulong ni Jesus “kay nasulat na,” kag iya ginkutlo ang dalanon sang Balaan nga Kasulatan. Nakita naton ang gahum sang Pulong sang Dios sa kadaugan ni Kristo sa unang pagtilaw. Karon si Satanas nagaataki sang Balaan nga Kasulatan pinaagi sa pagkutlo sang Balaan nga Kasulatan.

Ang palaligban amo nga si Satanas nagpahayag sang matuud nga panudlo sang Bibliya apang halin sini naghalin ang indi matuud nga paggamit. Gintuis niya ang Pulong sang Dios pinaagi sa indi paglakip sang linya halin sa dalanon nga iya ginkutlo kag pinaagi sa pagkuha sang dalanon sa kabilogan nga kahulugan sini. Ini nagtugot sa iya agud makalambot sa kinatapusang pagbadbad nga daw sa matuud apang indi.

Si Satanas nagkutlo sa kabahin sang Mga Salmo 91, nga amo ang ambahanon sang pagpalingkawas nga basi sinulat ni Moises. Maabtikon ang yawa nga nagpili sang Daan nga Katipan nahanungud mismo kay Kristo ang Iya kaugalingon, kag nagkutlo bisan kay Moises, ang parehong nagsulat sang ginkutlo ni Kristo halin sa Deuteronomio 8:3. Ang parehong punto sang panghitabo subong sang nagasunud:

Kay Ikaw, O GINOO, akon dalangpan,
 Nahimo Mo ang Labing Mataas nga Imo puluy-an.
 Wala sing malaut nga mahitabo sa imo,
 Walay bisan ano nga katalagman ang magapalapit sa imo layanglayang.
 Kay Siya magasugo sang Iya mga anghel nahanungud sa imo,
 Agud magbantay sa imo sa tanan mo nga panglakaton.
 Kuguson ka nila sa ila mga kamut,
 Agud nga indi mo mabunggo ang imo tiil sa bato.
 Magatapak ka sa liyon kag sa kobra.
 Linason mo ang dako kaayo nga liyon kag ang nagapanglikos nga man-og.
 (Mga Salmo 91:9-13)

Ining ginsulat sang Mga Salmo nga pagpalingkawas para sa mga Hudiyo samtang nagamartsa sila sa batohon, bukiron nga duug sang Sinai. Ang peligro nagapanghadlok sa likud sang kada bato. Ang kada sayup nga tikang magahimo sing peligro. Ang Mga Salmo 91 nagapahayag nga sa bilog nga kuwarenta ka mga tuig sang paglakat sa kamingawan, ang mga Hudiyo may manugbantay nga mga anghel nga ginpaatipan sang Dios agud mag-amlig sa ila sa sinang indi maayo kag una indi sueto nga palibot.

Si Satanas nagkutlo sa Mga Salmo 91:11-12, apang mahinalungon nga ginlaktawan ang linya nga “Agud magbantay sa imo sa tanan mo nga panglakaton” agud gamuhon ang pagbadbad sang dalanon. Ang pagkatawo ni Kristo indi kabahin sang naglibot-libot sa kaminga-

wan nga mga Hudiyo, ni Siya mismo ang Iya kaugalingon ara sa peligroso nga panglakaton sang si Satanas nagdumala sini nga pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud. Bisan kon ang saad sang pagpalingkawas naangay nga gamiton, ang dalanon indi makagarantiya batok sa kabuangang kapangahasan. Ang agud “ibunggo [sang isa ukon iya] tiil sa bato naga-larawan sang aksidente. Ang kabatid sang mga Hudiyo sa mga ilahas nga mga sapat sang kamingawan nagahisgot sang mga pagpangatubang sang mga aksidente ukon sang mga hangkat nga ila pagaatubangon sing makatarunganon kag sing may kaisog sa naandan nga bahin sang panghitabo. Kon ang isa sa mga Hudiyo sa kamingawan nagtuyo nga maglukso sa pel-as ukon madalum nga pangpang, ang manugbantay nga mga anghel indi magapanghilabot.

Ang pagtuis kag indi tama nga paggamit ni Satanas sang panudlo sang Bibliya nagtinguha sa pagpanghaylo kay Kristo sa padasodaso nga kahimtangan sang hunahuna. Gusto sang yawa nga si Jesus magtoo sa makadali lamang nga may awtoridad Siya agud himoon kon ano ang kasami nga ginakabig Niya nga binuang kag kasal-anan. Tungud kay si Jesus nagatindog sa halos kilid na sang pangpang, ang walay pag-amlig nga panghunahuna basi pa lang makambyo sa isa ka manubo nga tikang padulong sa kalaglagan.

Si Satanas nagapaninguha nga ilihis kag patalangan ang espirituhanong maabtik nga panghangup sang aton Ginoo. Ining tawhanon nga panghunahuna ni Jesu-Kristo nasilsilan sang divine nga palanan-awon nga pangisip; halin sa panudlo sang Bibliya nga ara a Iya kalag, may ara Siya kamatuuran nga ginapaninguhaan ni Satanas nga gub-on. Ini amo ang maalamon nga plano. Iya gin-insulto si Kristo agud pamatud-an ang pagkalabaw sa tanan sang divine nga gahum, apang si Jesus may hingpit nga pagsalig sa divine nga pagkamakagagahum sa tanan. Wala gid Siya nahadlok sa hangkat ni Satanas. Nga may perpekto nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon, wala sing dapat pamatud-an ang aton Ginoo.

Si Satanas naggamit sang Balaan nga Kasulatan agud tintalon ang pagkatawo ni Jesu-Kristo agud maghulag nga hilway sa Balaan nga Kasulatan. Ang 450 ka pye nga luksuhon padulong sa mga bato mangin katumbas sa pagpakamatay, apang wala sing dalanon sa Bibliya ang nagahatag sang awtoridad sa pagpakamatay ukon nagapasalig sang divine nga pag-amlig batok sa pagpakamatay. Ang pagbiya sang kada isa sa sini nga kalibutan ini isa ka butang nga ara sa labaw nga kagamhanan sang Dios. Ang tion kag ang pamaagi sang kamatayon wala sa makatarunganong mga pagpili sang kabubut-on sang tawo. Ang tumuluo nga nagpakamatay wala nagdula sang iya kaluwasn, apang wala siya ginhatagan sang divine nga awtoridad agud kuhaon ang iya kaugalingon nga kinabuhi.

Ang Dios wala nagalaygay ukon nagapatawad sang walay saysay, dimakatarunganong mga paghulag, bisan pa sang ginkutlo sang maalam nga tawo sa Balaan nga Kasulatan subong awtoridad. Ang plano sang Amay sa pagpakatawo ni Jesu-Kristo wala gid nagasugo sa Iya nga maghimo sang bisan anong karadlawan ukon kabuangan. Ang plano sing pamalaod nga dapat sundon para sa harianon nga pamilya sa amo man indi-binuang nga plano nga may indi-binuang nga katuyoan. Ini nga palatukuran wala makit-an sang madamong mga tumuluo nga, imbis magtoon sang panudlo sang Bibliya, malipayong nagasunud sa pinakabag-o nga nagapanglakaton nga manugwali sa isa ka pasunud nga makasulum-od kag mabinatyagong, karadlawan nga kabuangan, nga ang tanan sa ngalan sang pagpangalagad sa Dios.

Ang madalum nga palaligban ara sa pagpang-insulto ni Satanas. Ginapakahulugan sang yawa nga, subong Dios, si Jesu-Kristo wala nagadumala sang mga gahum sang kinaiyahan. Sa pagkamatuud, ang divine nga kinaiya ni Kristo nagasakdag sang kalibutan. Iya ginaam-

ligan ang kasugoan sang kabug-at ukon timbang sa bilog nga panahon sang ang Iya pagkatawo nagabatas sang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud. Ang sa syensya nga kasugoan sang kinaiyahan amo ang mga pagpaathag kag paglarawan sang pagkamatutum ni Ginoong Jesu-Kristo “nga sa [iya] ang tanan nga mga butang nagainugyon” (Mga Taga-Colosas 1:17). Ang pamangkot sang maid-id nga pagpangusisa ni Satanas naglapas sang mga balaod nga ginpatukod sang Dios para sa pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud. Ang yawa subong ang abogado sang gindemanda may ara sing katungud agud ibutang ang pagkatawo ni Kristo sa pagtilaw (Mga Hebreo 4:15), apang wala sing katungud nga tilawan ang Iya divine nga kinaiya (Santiago 1:13).

Ang palaligban sa maabtik nga panghangup amo lamang ang panggowa nga hilisgutan sa sining pagkabastos walay tahod ni Satanas. Sang ang Ginoo nagsabat, Iya gintumod ang matuud nga palaligban.

Si Jesus nagsabat sa iya sa makaisa pa, “Indi mo ibutang sa pagtilaw ang Ginoo nga imo Dios.” (Mateo 4:7)

Si Satanas nagkutlo sa Balaan nga Kasulatan nga indi magamit kag busa nagtuis sang Balaan nga Kasulatan. Si Jesus nagkutlo sa Balaan nga Kasulatan nga nagamit, kag naghimo Siya sang husto kag tama nga paggamit. Ang pagkatawo ni Kristo nagbale-wala sang pagtintal ni Satanas nahanungud sang pagpakamatay apang nagpabalik sang pagbaton sang yawa nga si Kristo amo ang Anak sang Dios. Si Jesus nagkutlo sang Deuteronomio 6:16 agud pahinumduman si Satanas kon sin-o ang nagtuga sa iya kag kon sin-o ang nagasakdag sa iya bisan sa ila paghinambalanay. Ang Persona nga gin-umpisahan ni Satanas sang pagtilaw amo ang Dios sang kalibutan kag sang tanang tinuga sang kalibutan, lakip ang mga nagsalikway sa Iya.

Ang kadumalahan ni Satanas nahanungud sang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud sa idalum sang may pagtugot nga kabubut-on sang Dios pirmi gid manugguba sing dungog kag tampalasan, apang sang si Satanas nakalampas sa iya dulonan, ang pagkatawo ni Kristo nakakilala sang paglapas kag naggamit sang panudlo sang Bibliya agud utdon ang pagsabtanay. Gani si Kristo nangin madaugon sa ikaduha nga bahin sang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud.

Ang Ikatatlo nga Pagtilaw sing Malig-on nga Pagpamatuud ni Kristo

Si Satanas nagamuhan kaayo sang sabat ni Kristo nga bug-os siya nagkambyo sang iya mga taktika sa ikatatlo nga bahin sang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud. Indi na gid si Satanas magsambit sang divine nga kinaiya ni Kristo, kag indi na gid magapaninguha nga maggamit sang Balaan nga Kasulatan.

Sa makaisa pa gindala Siya sang yawa sa labing mataas nga bukid kag ginpakita sa Iya ang tanan nga mga ginharian sang kalibutan kag ang ila pagkamakabibihag. (Mateo 4:8)

Ang Griyego nga pulong (*oros*) kasami nga ginbadbad “bukid,” apang wala sing bukid diri sa duta nga nagapakita sing talan-awon sang tanan nga mga ginharian sang kalibutan. Ayhan

nagkadto sila sa kahawaan, apang kon diin man ang mataas nga bukid makit-an, si Satanas subong manugdumala sang kalibutan naghimo sing matuud nga tanyag sa pagkatawo ni Kristo.

Dason nagsiling siya [ang yawa] sa Iya, “Ini tanan ihatag ko sa Imo, kon mag-luhod Ka kag simbahon ako.” (Mateo 4:9)

Si Satanas kag si Kristo parehong nakahibalo nga ang katuyoan sang Amay amo ang paghatag sang tanan nga ginharian sang kalibutan sa kay Kristo. Ang walay kondisyon nga mga kasugtanan sa Israel nagakinahanglan nga ang Anak ni David magbalik sa kalibutan subong hari sini. Nagahulag nga Palatungan, nga ginpahayag sa Mga Salmo 110:1, nagalarawan sang madaugon nga Mesiyas subong ang Hari sang tanan sa kalibutan nga ang Iya tiil ara sa mga liog sang Iya ginpildi nga mga kaaway. Ang pagkorona kay Kristo subong manugdumala sang kalibutan mahitabo sa Iya ikaduha nga pagkari. Ang Iya katungdanan sa Iya una nga pagkari amo ang magbakal sang kaluwas sang katawhan agud nga Iya matuman ang walay katapusan, walay kondisyon nga mga kasugtanan sang Dios sa mga Hudiyo, nga nagasugo sa ila nga mag-angkon sang kinabuhi nga walay katapusan. Ang kinabuhi nga walay katapusan kinahanglan isangkap bag-o ang walay katapusan nga mga pakamaayo puwede ikalipay. Busa, ang walay katapusan nga kaluwasan pinaagi sa unang pagkari sang aton Ginoo kinahanglan mauna sa pagtuman sang walay kondisyon nga mga kasugtanan sa Israel sa Iya ikaduhang pagkari. Kon wala ang kaluwasan, wala sing mga tawo sa walay katapusan nga ginharian ni Kristo.

Kinahanglan ang krus mauna sa korona, apang si Satanas nagtanyag sang isa ka plano agud laktodan ang cross. Bisan nga ginpakita ni Kristo sa bag-o pa lang ang iya pagkamatinumanon sa plano sang Amay pinaagi sa tulumanon sang bautismo, si Satanas sa iya pagkadesperado nagtanyag sang may mapilian nga plano. Naubusan siya sing pangatarungan sa iya maalamon nga mga pagpakiglalisayanay. Ang iya palakat sa plano napildi, ang iya pagkakalmahon kag pagpugong sa kaugalingon natay-og. Ang iya pino nga pagpakunokuno nga nagalarawan sa unang duha ka mga pagtilaw nadula sa sining ikatatlong, magahod nga pagtintal.

Ang pagkatawo ni Kristo nagpabilin sang iya perpekto nga pagkakalmahon. Ang Iya kinaugalingon nga gugma para sa Amay bug-os sa Iya sabat kay Satanas. Ang kinaugalingong gugma para sa Dios nagaawhag sa pagkatawo ni Kristo, indi hakog kag indi gani isa ka handum sang paglaglag kay Satanas. Nahangpan sang aton Ginoo nga pinaagi sa gahum sang unang halimbawa sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo napasaran Niya ang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud. Pinaagi sa pagkutlo sang naangay nga panudlo sang Bibliya, ginpadayon Niya ang Iya pamatasan sang panghunahuna nga mangin suno sa Pulong sang Dios sa kadaugan subong nga ara Siya sa idalum sang pagtilaw.

Niyan si Jesus nagsiling sa iya, “Palayo, Satanas, kay nasulat na, ‘Simbaha ang Ginoo nga imo Dios; mag-alagad sa Iya lamang.’” (Mateo 4:10)

Amo ini ang pang-ulhi nga pulong sa pagsabtanay sing pangatarungan. Si Satanas napildi pinaagi sa kasugoan nga gingamit sa tion sang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud ni Jesus subong nga ini pirmi gid nagamit sa bilog nga panahon sang sadto anay nga bahin sang kasaysayan sang pagsinumpunganay sang mga anghel. Imbis simbahon ang Dios, si

Satanas kinaunahan nga nahulog sa sala tungud kay nagpaninguha siya nga bayawon ang iya kaugalingon agud makabaton sang pagsimba nga iya sang Dios. Ang yawa nasilotan, sal-an sang mga pag-akusar batok sa iya sa husay sang sadto anay nga panahon.

Si Kristo bug-os nga nagbalibad agud maagum ang mga ginharian sang kalibutan sa bisan ano nga pamaagi luwas sa pamaagi sang plano sang Dios nga Amay. Si Satanang dugay na sang sadto pa nga panahon napaslawan sa sining bahin sang pagkamatinuuron kag pagkamaunungon; ginhimo niya nga pildihan ang iya kaugalingon. Si Kristo nangin kag pirmi gid padayon nga mangin matinuuron kag maunungon, ang daugan nga naggamit sang unang halimbawa sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo sa pinakamataas.

Niyan ginbayaan Siya sang yawa, kag yari karon nagkadto ang mga anghel sa Iya kag nagpangalagad sa Iya. (Mateo 4:11)

Si Satanang, ang labing gamhanan sa mga anghel, wala sing mahimo kondi magtuman sa sugo ni Kristo kag nagpalayo. Ang husto nga pagbadbad kag paggamit sing panudlo sang Bibliya wala lamang nagasakdag sa isa nga nagagamit sini kondi isa ka indi mabuntog nga panalipod batok sa mga kaaway. Si Kristo nagkutlo halin sa Deuteronomio 6:13, nga nagadugang sang Iya pinasahi nga kadaugan sa pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud sa mga kadaugan sang tanang hamtong nga mga tumuluo sang Daan nga Katipan nga naggamit sing tama sang Pulong sang Dios.

Si Kristo nagdepende lamang sa Pulong sang Dios imbis sang hilway nga paggamit sang Iya kaugalingong divine nga kinaiya, tungud sina ang pagtintal ni Satanang ginhimo nga isa ka makatarunganong pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud nga ginpatumod sa Iya pagkatawo. Dugang pa, ang aton Ginoo nagsangkap sang husto nga palaagihan sa diin ang hamtong nga tumuluo sa Panahon sang Simbahan makapasar sa pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud. Ginsangkapan sang unang halimbawa sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo pinaagi sa pagkamakagagahum sa tanan sang Amay kag ginsakdag sa sulud sang unang halimbawa sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo sang Balaan Espiritu, nabatas sang pagkatawo ni Kristo ang mga pamangkot sing maid-id nga pagpangusisa pinaagi sa paghunahuna kag paggamit sang panudlo sang Bibliya nga ara sa Iya tawhanon nga kalag. Sa paghimo sini, Siya naghan-ay sang halimbawa kag sulundon para sa harianon nga pamilya, nga ang ila harianon nga mga katungud mas labaw pa sa mga manggad sang bisan sa pinakabantugan nga tumuluo sang Daan nga Katipan.

ANG PAGTILAW SING MALIG-ON NGA PAGPAMATUUD NI JOB

Ang Espirituhanong Pagkahamtong ni Job

Si Job may di takus nga dungog para sa pagkamapasensyahan kag mainantuson. Ang pagkamapasensyahan kag pagkamainantuson ni Job talagsahan kaayo; ang pagkamapinadayunon sa dakong tinguha ni Job matuud. Indi kaangay sang pagkawalay kasarang sa pagpakasala sang pagkatawo ni Kristo nga, sa madamo nga mga siglo sa ulihi, makaagi sang tanang tatlo ka mga bahin sang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud sa madasig nga pagsunudsunud, si Job nakaagi sang unang duha ka mga bahin apang wala

nakapasar sa ikatatlo. Sa sinang ikatatlo nga pagtilaw nakabaton siya sang mabangis nga pag-ataki sang kaugalingong-pagkamatarong kag sang malain nga paglaygay halin sa tatlo ka mga abyan—nga sa diin nadulaan siya sang pasensya—sang wala pa niya nagamit ang divine nga mga kamanggaran nga ara sa iya kalag kag pasaron ang ulihi nga pagtilaw.

Si Job gintilawan, nga walay kaangtanan sa plano sang Dios subong sang kay Jesus, kondi nga may kaangtanan sa mga detalye kag mga kahimtangan sang kinabuhi. Ang umalagi nga pagkadula sang kauswagan kag kabuganaan, maayong panglawas, kag mga abyan ginantos ni Job sa panahon sang pag-atubang sang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud nagpalig-on sang halimbawa: Ang mga tumuluo nga makapasar sang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud nga may kaangtanan sa mga detalye sang kinabuhi puwede magpaabot sang nagkadamo kaayong ginapatipigan nga kasulatan sing mga pakamaayo pagkatapos nga ang pagtilaw mabug-os (Job 42:10-17).

Ang Libro ni Job amo ang labing karaan nga Bibliya. Ang iya karaan nga Ebreyo nagsinakot sa Arabic nga mga pamulong. Ang Ebreyo kag Arabic wala pa nag-uswag subong ang nabulag nga mga hinambalan halin sa naandan nga pagsambit sang Semitic ukon karaan nga mga pamulong, nagasugyot nga ini nga libro nasulat sa sulud sing panahon sang mga Katigulangan ukon nagsunud dayon pagkatapos sina, ayhan samtang ang mga Hudiyo nagapuyo sa Egypt. Ang Dios naghatag sing kadasig kay Moises agud isulat ang nauna nga makasaysayan nga panghitabo, apang ang Libro ni Job sang wala pa si Moises. Ini kulang sang bisan ano nga kasayuran nga may kaangtanan kay Moises, Israel, ukon sa Kasugoan ni Moises.

Ang tawhanon nga manunulat sang Libro sang Job nagpuyo sa gowa sang hilway nga pungsod sang Israel, nagapahayag nga ang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud gindisenyo sang Dios para sa mga Hudiyo kag mga Hentil, subong man para sa kay Kristo kag sa Simbahan. Ang bisan sin-o nga tumuluo nga nagagamit sang divine nga mga manggad kag nagaabante sa espirituhanon nga pagkahamtong may ara katungud sa paghimaya sang Dios pinaagi sa pagpamatuud para sa nagdemanda sa pagpasaka sing husay sa mataas nga korte.

Kinahanglan si Job isa na ka hamtong nga tumuluo agud mangin takus para sa pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud. Ang unang bersikulo sang libro nagapahayag sang iya pagkahamtong. Siya nangin “walay kasal-anan kag matarong”; may kahadlok siya sa Dios kag nagalikaw sa kalautan. Indi lamang nangin hamtong si Job kondi isa siya sa tatlo ka mga tumuluo sang Daan nga Katipan, nga ginlista ni Ezequiel, nga nagpahayag sing sobra sang mahaylohon nga epekto sing hamtong nga mga tumuluo sa kasaysayan.

Niyan nag-abot sa akon ang pulong sang Ginoo nga nagasiling, “Anak sang tawo [ang titulo para sa manalagna nga si Ezequiel], kon ang isa ka pungsod makasala batok sa Akon pinaagi sa paghimo sang pagkadimatutum [sa Pulong sang Dios] kag untayon Ko ang Akon kamut batok sini agud utdon ang pagsangkap sang pagkaon sini, magpadala sang tiggulutum sini, kag patyon ang tawo kag mga kasapatan, bisan kon ining tatlo ka mga tawo—Noe, Daniel, kag Job—ara sa sini, mapalingkawas lamang nila ang ila mga kaugalingon pinaagi sa ila kaugalingong pagkamatitud-anon [pinaagi sa ila kahimtangan sang espirituhanon nga pagkahamtong].” (Ezequiel 14:12-14)

Sa panahon ni Ezequiel ang Israel nagka-us-us. Ano bala ka baskog dapat ang malig-

on nga manugsakdag agud mapabilin nga malig-ong nagahiusa ang pungsod? Kon si Noe, Daniel, kag Job sakup sang parehong malig-on nga manugsakdag sa parehong panahon, niyan bisan pa sang ila natingub nga makasaysayang mahaylohon nga epekto ang pungsod magakinahanglan gihapon sang divine nga disiplina. Ini nagakahulugan nga mangin isa ka madramahon nga pagpahayag, isa ka malig-on nga pagpahinumdom sa mga masinupakon nga mga Hudiyo. Ang Israel nagakaus-us sing sobra nga indi bisan ang dako kaayo nga pagpanghaylo sang sining tatlo ka mga tumuluo makahimo makapalikaw sang disiplina kag magdala sang pakamaayo sa pungsod. Ang Dios magpalingkawas kay Noe, Daniel, kag Job subong mga tawo, apang indi Niya ipalingkawas ang ila pungsod. Ang kakusog sing pagtulud sa sini nga dalanon nagabutang kay Job sa tunga sang pinakabantugan nga mga tumuluo sang tanan nga panahon.

Tungud kay si Job isa ka hamtong nga tumuluo, ang iya kauswagan nagapahayag sang ginapatipigan nga kasulatan sing pakamaayo. Ang Dios nagpakamaayo sa iya sang kauswagan sa pamilya, kauswagan sa kalibutanon nga pagkabutang, kag kinaugalingon nga kauswagan (Job 1:2-5, 10). Ang Dios nagpauswag kay Job nga mangin ang pinakabantugan nga tawo sa sidlangan, ina amo ang, sa tanang kabilogan sang Arabia.

Ang pinakadako nga pamatuud sang espirituhanong pagkahamtong ni Job, gani, diritso nga naghalin sa Dios. Bag-o pa lamang nabatian sang Dios si Satanas, subong ang gindemanda kag abogado sang gindemanda sa pagpasaka sing husay sa mataas nga korte, nagapabugal nga siya amo ang manugdumala sang duta (Job 1:7). Sa sabat para sa payamuhat nga pagkamataastaason ni Satanas, ginpaatubang sang Dios si Job subong malig-on nga pamatuud para sa nagdemanda.

Niyan ang GINOO nagsiling kay Satanas, “Natalupangdan mo bala ang akon alagad nga si Job? Wala sing bisan isa sa duta nga kaangay sa iya; siya walay sala kag matarong, ang tawo nga may kahadlok sa Dios kag nagalikaw sa kalautan.” (Job 1:8, NIV)

Wala sing tumuluo nga nangin kaangay sang “akon alagad nga si Job” indi lamang sa bilog nga Arabia kondi sa kada bilog nga ginharian sang kalibutan ni Satanas. Si Job isa ka hamtong nga tumuluo sang wala pa nag-umpisa ang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud. Siya “walay sala” nga sa sina wala siya nagpang-agda sang tintal ukon pagtilaw. Bisin pa nga siya indi hingpit, ang panudlo sang Bibliya sa iya kalag naghatag sa iya sing kinaalam agud malikawan ang tintal, ukon agud “likawan ang kalautan,” Ang iya pag-antos indi takus. Ang tiyempo sang iya pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud bug-os nga panghitabo nga may kaangtanan sa labaw nga kagamhanan sang Dios.

Si Job may klarong ginpaathag nga talaksan sing maayong pagginawi nga kasami makita sa tumuluo nga nakaabante kutub sa espirituhanong pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon kag sa espirituhanong pagkinaugalingon padulong sa espirituhanong nga pagkahamtong. Ang iya numero unong ulunahon amo ang iya kaangtanan sa Dios. Ang iya kinaugalingon nga gugma para sa Dios naghatag sa iya sang kinaiya sing kahadlok kag pagtahod.

Sang nakapahayag na sang Iya saksi, ginhatagan sang Dios si Satanas sing katungud sa pagpamangkot sing maid-id nga pagpangusisa. Sa gilayon nga gin-ataki ni Satanas ang kinaiya ni Job. Gingamo sang yawa ang kaawhagan ni Job, nagasaysay nga siya nangin mapakunokunong butigon nga nangalagad lamang sa Dios agud pakamaayohon siya sang

Dios. Sa dugang nga ginpakamaayo sang Dios si Job, ang sugyot ni Satanas, nagadugang pa gid ang kaugalingong-pagkamatarong ni Job. Si Job gin-akusar sang pagkatalawan nga nagadala sa perpekto nga kinabuhi tungud sang kahadlok sang kinaugalingong kadulaan. Ginapabangud ni Satanas nga kon kuhaon sang Dios ang ginapatipigan nga kasulatan sang mga pakamaayo, “himalauton Ka sa Imo atubangan” ni Job kag wala sing kalainan sang sa kay Satanas mismo sa iya kaugalingon (Job 1:11, NASB). Ang mga pag-akusar ni Satanas batok kay Job mga paninguha agud palig-onon ang kaugalingong kaso sang yawa para sa gindemanda.

Sang wala pa gintugotan magpadayon ang pamangkutanon sang maid-id nga pag-pangusisa, ang Dios nagpahinumdom kay Satanas sang mga pamaagi nga dapat sundon. Ang pagtilaw sing pagpamatuud indi puwede maglakip sang kamatayon ni Job.

Ang GINOO nagsiling kay Satanas, “Maayo gid, niyan, ang tanan nga iya ara sa imo mga kamut, apang sa tawo mismo ang iya kaugalingon indi pagpadapati sang imo tudlo.” Dason si Satanas naghalin sa atubangan sang GINOO. (Job 1:12, NIV)

Ang Unang Pagtilaw sing Malig-on nga Pagpamatuud ni Job

Ang kinaugalingon nga pagdayaw halin sa Dios kag ang divine nga padasig sa Libro ni Ezequiel nagapamatuud sa espirituhanon nga pagkahamtong ni Job. Ang iya pagkahamtong ginpamatud-an sang pagkaara sang ginapatipigan nga mga pakamaayo sa iya kinabuhi. Ang kabaskugon sang paghulag sang espirituhanon nga pagkahamtong sa karon ginpakita sang iya pagsabat sa unang duha ka mga pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud.

Samtang ginakalipay ang iya kauswagan kag kabuganaan, nga wala sing patunda sing pabatyag sang umalabot nga katalagman, si Job andam na sa kon ano man ang mahitabo sa kinabuhi. Ang isa ka tumuluo indi na kinahanglan nga mangin ara sa katalagman agud mag-angkon sang kabakod agud atubangon ang katalagman. Sa pagpasaka sang husay ni Satanas sa mataas nga korte, ang hamtong nga tumuluo ginakinahanglan maghatag sing pagpamatuud kon tawgon subong saksi, apang wala siya sing dapat pamatud-an. Indi siya mangita sing kagamo. Sa pagkatinuud, ang kauswagan nagpahayag sing kabakod ni Job pinaagi sa porma sang kasarang agud ikalipay ang iya mga pakamaayo. Kon ang kauswagan hinali nabaylohan sang kalisdanan, inang pareho nga kabakod nagahatag sing gahum sa iya agud atubangon ang kakibot sa katalagman nga may talagsahong kalig-on, pagkamapasalamaton, kag mapinadayunon kag madasigon nga kinaugalingong gugma sa Dios.

Ang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud nagaabot sa tumuluo nga wala sing pahibalo, wala sing pagpahinumdom, wala sing pagpaathag. Ang unang pagkakibot isa ka bahin sang pagtilaw. Kon ginakalipay niya ang iya kaangtanan sa Dios kag nagapasalamat sa ginapatipigan nga mga pakamaayo, ang hamtong nga tumuluo hinali lang nga maigo sang sobra kabug-at nga pag-antos. Ang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud klarong indi takus nga pag-antos. Si Job nakahibalo nga ang hinali nga pagbaylo sang iya mga kamanggaran kag kapalaran nangin pinaagi sa indi niya kaugalingong kasal-anan, kag masaligon siya nga nagpadayon sa sining matuud nga panghunahuna sa bilog nga panahon sang iya pagtilaw.

Ang hangkat sang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud amo ang pagtalupangud sang manughatag imbis nga maghandum sing sobra sa iya mga dulot, agud hinumdumon ang persona sang Dios bisan kon ang ginapatipigan kag ang pangkinahanglanon nga mga pakamaayo daw sa nagkaralaya kag nagkupos. Ang hangkat amo ang magsalig sa Dios bisan kon ano pa man kabudlay ipaathag ang mangin kahimtangan. Ang hangkat amo ang magtindog sing madasig sa panudlo sang Bibliya nga imo nahibal-an, tungud kay pinaagi sa Balaan nga Kasulatan ang Dios mas matuud kay sa bisan ano nga pag-antos sa kinabuhi.

Ang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud mismo sa kaugalingon sini, bisan nga gintuyo ni Satanas agud gub-on ang tumuluo, nabaylohan sang natunaw kag nahangpan nga panudlo sang Bibliya padulong sa isa ka dulot halin sa Dios, isa ka klaro nga pagpahayag sang iya kinaugalingong gugma para sa hamtong nga tumuluo. Ang hamtong nga tumuluo may bug-os nga kasigurohan “nga ang [Dios] nagapanghikot sang tanang mga butang sing nagainugyon para sa ikaayo” (Mga Taga-Roma 8:28) kon wala sing iban nga pagpaathag ang makatalupangud sang iya mga kahimtangan. Ang tanang hayag nga mga bulig mga ginsipa palayo; ang pagtilaw sing pagpamatuud nakasentro sa pagtalupangud sang hamtong nga tumuluo sa persona kag grasya sang Dios.

Ang unang pagtilaw ni Job hinali nga nag-ataki. Sa kinatung-an sang talagsahon kag matahum nga pagtililipon, ang mga manugbalita nagdalidali pasulud halin sa nagkalainlain nga mga puloy-an sang iya malapad nga pagkabutang nga nagapahibalo sang katalagman pagkatapos sang isa pa ka katalagman. Ang Sabeanhon nga mga tulisan halin sa habagat nag-ataki sang dako kaayo nga pundok sang mga trabahante, nagpamatay sang mga katawhan ni Job kag nagpangawat sang iya bililhong ginaarado nga mga sapat (Job 1:14-15). Ini isa ka makalilisang nga pagkakibot kay Job nga naghigugma sang mga tawo nga matutum nangalagad sa iya.

Ining unang saysay sing manugbalita wala pa natapos bag-o ang ikaduhang nawad-an sing paglaum nga manugbalita nagdala sing pamulong nga ang hinali nga kilat nagpatay sang mas madamong mga sakup sang mga tawo ni Job kaupod sang iya madamo kaayo nga mga karnero (Job 1:16). Indi lamang nga nadulaan si Job sang daan nga mga abyan kag mga ginasaligan nga mga kaupod, kondi ang iya kamanggaran nagakaradula.

Lain pa nga manugbalita ang nag-abot nga may balita sang pagsalakay sang Caldeanhon halin sa sidlangan nga nag-ataki kag nagguba sang iban pa nga panon sang katawhan kag mga kasapatan ni Job (Job 1:17). Dason may pamulong nag-abot nga isa ka makusog kag mapintas nga hangin ang nagpanumba sang balay sa diin ang mga anak ni Job nga mga lalaki kag mga babayi nagakalipay sa pagtililipon sa paskwa, napatay tanan apang ang isa nakapalagyo agud magdala sang balita (Job 1:18-19).

Nadulaan si Job sang tanan. Ang kadalum sang iya kasakit indi matungkad, apang sa tunga sang iya kakibot kag kasubo, wala niya nalipatan ang Dios, ang ginhalinan sang iya kauswagan kag kabuganaan. Si Job nakahangup nga ang Dios nagakuha sang mga tawo halin sa duta sa tama nga tion lamang kag sa tama nga pamaagi. Nakahibalo siya nga ang Dios may ara katuyoan sa kamatayon sang tagsa ka tumuluo. Bisin pa nga si Job wala nakahibalo sang kabangdanan sang Dios para sa magkadungan nga mga kamatayon sang sobra kadamo nga mga tawo nga iya ginahigugma, lakip ang iya kaugalingong mga kabataan, nagtoo siya sa kamatuuran nga amo ini ang pinakamaayo nga tion para sila mamatay, bisin pa sang kabaskugan sang ila pagkabatan-on.

Sa madalum nga kasakit si Job nagpahayag sang pagkadula sang tanan niya nga kamanggaran sang ulihi sa kinaandan sang katigulangan sang Middle East (Job 1:20), kag

nagsimba sa Dios. Si Job nakapasar sa pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud nga may dalayawon nga kalig-on.

Kag [si Job] nagsiling:

“Hubo ako nga naggowa sa tiyan sang akon iloy,
kag hubo nga magabalik ako.

Ang GINOO naghatag kag ang GINOO nagkuha;
dayawon ang ngalan sang GINOO.”

Sa sini tanan, si Job wala nakasala sang pagpabangud sa Dios sing paghimo sang sayup. (Job 1:21-22, NIV)

Ang Ikaduhang Pagtilaw sing Malig-on nga Pagpamatuud ni Job

Ang unang pagpamangkot sing maid-id nga pagpangusisa ni Satanas napasalwan. Napamatud-an nga dimatuud ang iya matamayon nga pangisip nahanungud kay Job. Niyan ginliwat sang Dios ang Iya kaso, nagaliwat sang Iya pormal nga pagdayaw kay Job. “Wala [gihapon] sing bisan isa nga kaangay niya diri sa duta” (Job 2:3, NASB). Sa talan-awon sang kahimtangan nahanungud sang pagdayaw kay Job, ang Dios nagapahayag sing pagpaathag kag katuyoan sang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud.

“Kag nagapabilin gihapon siya sa iya pagkamatinud-anon, bisan pa ikaw [Satanas] ginpilit ako batok sa iya agud gub-on siya sing wala sang bisan ano nga kabangdanan.” (Job 2:3b, NIV)

Ang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud amo ang pagtugot sang Dios kay Satanas agud pamangkuton sing maid-id nga pagpangusisa ang hamtong nga tumuluo nga may kau-pod nga pag-antos nga indi takus kag ginpahamtang nga wala sing klaro nga kabangdanan. Ini nga pag-antos “nga wala sing bisan ano nga kabangdanan” nahimong pagpakita sang hi-maya sang Dios. Ang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud nagapilit sang hamtong nga tumuluo nga magdepende sing bug-os sa mga kasangkapan sang grasya sang Dios. Ang pagkamatinud-anon sang tumuluo gintuga kag ginsakdag sang pagkamatinud-anon sang Dios, pinaagi sa divine nga mga manggad nga ginsangkap para sa iya espirituhanon nga pagtubo.

Ang yawa nagbale-wala sang pagkamatinud-anon ni Job. Ang pagkamataastaason matinguhaon sa kaugalingon lamang sini. Si Satanas wala nagadayaw sang matahum nga espirituanong kabaskog ni Job ukon sang kahimayaan sang Dios sa kinabuhi sang sining hamtong nga tumuluo. Si Satanas indi magbaton nga nasayup siya nahanungud kay Job. Sa baylo, ang yawa naglakat pabalik sa hukmanan nga padayon naghinambog.

Subong ang abogado sang gindemanda, Si Satanas karon nagpahayag nga si Job wala natilawan sing bug-os. Si Satanas nagsugyot nga kutub nga si Job may maayong panglawas kag medyo matawhay, may ara siya tawhanon nga kabakod agud magpabilin sa iya mapakunokunohon nga hitsura. Kutub nga may maayong panglawas may paglaum, ang nangin pino nga pangatarungan ni Satanas. Gintugotan sang Dios ang yawa agud magpadayon sa sining linya sang pangatarungan, nga nahimong ang ikaduhang bahin sang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud ni Job.

Sa tion sang paghangkat ni Satanas nag-umpisa ang ulcers ni Job. Nangunut siya ilabi na sa makaulugot nga sahi sang cancer sa panit. Nadulaan si Job sang labaw pa sa maayong panglawas; ang iya hitsura makaruluod. Kon nakuha lamang ni Job ang iya pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon sa pag-uyon sang iban nga mga tawo, ina nga ginhalinan sang kabakod wala na. Apang ang panan-aw ni Job sa iya kaugalingon amo ang *espirituhanong pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon*, suno sa indi pag-uyon sang iban kondi sa iya kaugalingon nga pagsalig sa Dios.

Ang mga pilas kag paghubag nagpalaw-ay kay Job; walay untat nga pagkatol nagapabudlay na gid kaayo sa iya. Indi makapahuway kag walay paglaum sa kaayohan, ginakagis niya ang iya mga pilas sang binuk-an sang kolon, apang ang iya kasakit kag pagkalaw-ay naghan-ay lamang sang eksena para sa ikakibot ni Satanas, nga ginsambit sang asawa ni Job.

Ang iya asawa nagsiling sa iya, “Ginahuptan mo pa bala ang imo pagkamatanud-anon? Himalauta ang Dios kag panginmatay!” (Job 2:9, NIV)

Ang iya masakit nga sabat sang kapaitan sa pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud sang iya bana nagpakita sang espirituhanong indi pagkahamtong. Nagpakita siya nga wala siya nag-uswag sa plano sang Dios. Klaro nga wala siya nagapakig-ambit sa mataas nga panghunahuna sang Dios nahanungud sang iya bana. Tungud kay nagkulang siya sang katukuran sang kasayuran sa pagtolon-an nga amo ang labing kinahanglanon kaayong talaksan sang kinabuhi sang iya bana, wala siya sang ikasarang agud higugmaon siya. Indi niya ikahamuut ang pagkamatanud-anon nga ginpakita sang iya bana sa mga kalisdanan nga pareho nila gin-antos. Sa baylo, nangin mabaluson, kublan, kag mayubiton siya.

Ginhatagan si Job sing malain nga laygay sang iya asawa nga, bisan pa man, wala niya ginhimo. Ang iya asawa nagsugyot sing pagpakamatay, subong nga, sa ulihi nga mga siglo, si Satanas magatintal kay Kristo sang pagpakamatay sa kilid sang Balkonahe ni Herod. Ang espirituhanong pagkahamtong ni Job ginpakita sing katingalahan kag matahum kaayo sa pamaagi sang pagsabat niya sa iya asawa.

Nagsabat siya, “Ikaw nagahambal kaangay sang kulangkulang nga babayi. Batonon bala naton ang maayo halin sa Dios, kag indi ang kagamo?” Sa sini tanan, si Job wala nakasala sa kon ano ang iya ginhambal. (Job 2:10, NIV)

Nag-antos na sing masakit kaayo, si Job karon ginalibak kag ginayamuhat sang iya asawa. Siya, man, nag-antos sang grabe kaayo nga kadulaan, apang sa pagsabat sa iya mga kahimtangan nawad-an siya sing pagpugong kag pagdumala sang iya kaugalingon nga kinabuhi. Bisan pa nga siya wala sing balatyagon sa iya bana, si Job may pagbatyag sa iya. Wala siya nagbalos sing pagpasakit nga hambal sa iya. Sa pagkamatuud, si Job nagpahayag sing madramahon nga pagpaanggid: Diri sa abo naglingkod sini ang madungganong, manggaranon nga tawo sadto anay, nagakagis sang mahigko nga mga pilas sing bahin sang basura, nagabaton sang pag-abuso sa isa nga makakita sa iya. Bisan pa sang makaguluba nga mga kapaslawan, nagpabilin si Job sa iya divine nga palanan-awon kag nagabalibad sa pag-upod sa iya asawa sa pagsabat batok sa Dios.

Ang mga kabangdanan nga ang mga pamulong ni Job indi makapasala amo nga naghimo siya sang makahuluganon nga kalainan, nga ginpakita sa pamulong sang iya sabat sa iya

asawa. Wala niya gintawag siya nga buang. Ang subong ka sakit nga harambalon puwede maglakip sang bisan ano nga kadamoon sang mga sala sa panghunahuna kag hinambalan. Sa baylo, ginhambalan niya siya nga ginasunudsunud niya ang ginagamit nga mga pamulong sang kulangkulang nga babayi. Indi siya buang, siling niya, kondi siya nagahambal kaangay sang isa ka buang. Si Job nagpakita sang dalayawon nga pamatasan sang panghunahuna sa sin inga punto sang iya pagtilaw.

Ang bisan anong kinaugalingon nga gugma nga ara sa tunga ni Job kag sang iya asawa wala nakasakdag sang ila kaangtanan. Ang gugma nga wala sing ginatumod amo ang ginakinahanglan, indi lamang para sa kaangtanan kondi para sa kaugalingong panghunahuna ni Job. Wala niya gintugotan ang iya pangisip nga magkasayup padulong sa kaaligutgut; gingamit niya ang panudlo sang Bibliya nga iya nahibaloan kag gintrato ang iya asawa suno sa putling kaayo nga ara sa iya kaugalingon nga kalag. Si Job may espirituhanong pagkinaugalingon, nga ginlarawan sang gugma nga wala sing ginatumod. Wala siya nakabatyag sang pagkahadlok sang pagkaakig kag mga pang-insulto sang iya asawa. Wala siya nagsabat nga may kaakig ukon pagkalooy sa kaugalingon. Ang iya gugma nga wala sing ginatumod naghatag sing gahum sa iya agud mapasaran ining ikaduhang dugang nga pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud.

Sa pagkaespirituhanon, si Job mas nakaabante kay sa iya asawa kag mas labaw pa ka hamtong kay sa iya tatlo ka mga abyan nga nag-abot nga daw sa lingawon siya apang amo, sa pagkamatuud, ang magapatuman sang ikatatlo nga bahin sang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud ni Job.

Ang Ikatatlong Pagtilaw sing Malig-on nga Pagpamatuud ni Job

Ang ikatatlong dugang sang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud ni Job nag-umpisa sa pito-ka-adlaw nga panahon sang kahipos kaupod ang tatlo ka mga abyan: sila Elifaz, Bildad, kag Zofar. Ara man ang isa ka mas batan-on nga tawo, si Elihu, nga nagapanilag sa pagsabtanay nga magaumpisa sa indi madugay kag magasilbi subong isa ka manughukum sa kaso ni Job batok sa tatlo ka mga abyan.

Sa panahon sang kahipos, ang kada isa sang mga abyan ni Job nag-umpisa sang pag-isip-isip nahanungud sang kabangdanan sang hinali nga pagkalaglag ni Job sa kamanggaran kag kabantugan. Ang kada isa naghukum sing tinagsa nga si Job nakahimo sang makalilisang nga nakatagong sala nga nagtulud sa Dios agud disiplinahon siya sing sobra ka bug-at. Nawili gid sila sa sala sa kinabuhi sang iban nga tawo; mapataastaason nga ginhunahuna nila ang papel sang pagbulig sa Dios nga ipakita gid kay Job ang sayup sang iya mga pagginawi. Ang tatlo bug-os gid nga wala sa katungdanan. Imbis nga lingawon ang ila nasub-an nga abyan, ginhukman nila siya. Sugod sa sini nga punto kinahanglan kabigon sila nga mga abyan ni Job sadto anay. Wala man lang sila nagtoo kay Job, nga puwede nila mahatag sa estranghero.

Ang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud, sa pagpaathag, nagalakip sang pag-antos “nga wala sing bisan ano nga kabangdanan.” Si Elifaz, Bildad, kag Zofar wala sing mga pamatuud nga basihan sang ila pangbanabana. May gamay lang sila nga pahibalo kay sang ara kay Job, apang gulpi sila maghukum. Ang mga kalisdanan kapareho sang gin-antos ni Job puwede nga nangin divine nga disiplina sa kinabuhi sang isa ka madumilion, dungol nga tumuluo. Sa kinabuhi sa sining hamtong nga tumuluo, bisan pa gani, ining pareho nga mga kalisdanan nagporma sing dungog sang nangin pagpahayag subong malig-on nga

pagpamatuud para sa nagdemanda sa pagpasaka sing husay sa mataas nga korte ni Satanas. Ang hayag nga mga tanda sang pag-antos wala nagatugot sa bisan isa agud kilalahon ang kalainan sang espirituhanon nga mga pildihan sa espirituhanon nga mga daugan. Ang klaro kag gilayon nga leksyon amo nga likawan ang maghukum sa bisan kay sin-o nga nagaantos.

Ang tatlo ka mga abyan nakahibalo sang sigurado nga kadamoon sang panudlo sang Bibliya. Sa pagkamatuud, si Elifaz kag si Bildad mga hanas sa teyolohiya. Sila duha nakahangup sing husto sang panudlo sang Bibliya nahanungud sang masiluton nga pag-antos, apang ila ini gingamit sing sayup sa kay Job, nga sa diin ini indi naangay. Sa makahuluganong karaan nga binalaybay sa Ebreyo, si Elifaz, Bildad, kag Zofar ang nag-umpisa sa mga serye sang mga pagsabtanay sing paglalis sa paninguha nga pamatud-an ang salabton ni Job.

Ang malawig nga panahon sang kahipos may ara man madumilion nga epekto kay Job. Ang mga kabug-aton nagapabug-at pa gid sa iya tubtub nga nagsugod na siya nga magsabat sa iya kasakit kag umalagi nga nagamuhan. Ang pagkapintas sang iya asawa nagtublag sa iya. Nabatyagan niya ang pagkabugnaw sang iya tatlo ka mga abyan kag nahangpan kon ano ang ila ginaisip. Ang indi paghinangpanay, pagkasinalikway, kag pagpain nangin kabangdanan sang iya pagkamakinaugalingon, agud makabatyag sang pagkasubo para sa iya kaugalingon. Ang kabug-aton sang iya pag-antos nagtulud sang iya pagkalooy sa kaugalingon sa punto sang pagkaindi-makatarunganon.

Puwede bala mabuang ang hamtong nga tumuluo? Kasami indi, basta lang ginagamit niya ang divine nga kamanggaran nga ginsangkap pinaagi sa panudlo sang Bibliya. Ang bug-os nga listahan sang natunaw kag nahangpan nga kamatuuran sa iya kalag nagaamlig sa iya sa pagkabuangbuang kag pagkabuang. Apang ang bisan sin-o nga tumuluo sa bisan ano nga bahin sang pagtubo puwede magtugot sang iya bug-os nga panghunahuna nga magkasayup. Puwede niya talikdan ang natipon nga panudlo sang Bibliya sa iya kalag kag magbalik sa balatyagon subong ang solo nga nagadula nga gahum sa iya kinabuhi. Ang balatyagon may kinaugali nga mangibabaw sa panghunahuna sa tion sang dako kaayo nga kasakit. Ang balatyagon indi makatarunganon, kag kon ang tumuluo ginadumalahan sang iya mga balatyagon, indi siya makaisip kondi mag-isol lamang sa tinuud nga panghitabo. Si Job nagtugyan sa pagkalooy sa kaugalingon kag nangin walay ikasarang sa maathag nga panghunahuna sang sa ulihi gintapos niya ang kahipos kag “ginpakamalaut ang adlaw sang iya pagkabun-ag” (Job 3:1, NIV). Ang iya indi makatarunganon nga handum amo ang magkadto halin sa espirituhanon nga pagkahamtong padulong sa pagkalipat.

Ang kapaslawan ni Job agud mapasaran ang ikatatlong pagtilaw nasulat sa Balaan nga Kasulatan agud itudlo sa aton ang bililhon nga leksyon. Bisin pa kon ano man kita ka mauswagon sa espirituhanong kinabuhi, ang aton tawhanon nga kamanggaran indi makaatubang sa dalagko kaayo nga katalagman. Ang divine nga mga kamanggaran lamang nga may kaangtanan sa panudlo sang Bibliya ang makasugata sa mga palaligban sang grabe kaayo, dugay na nga kasakit kag sang makalolooy nga mga kahimtangan sa kinabuhi. Umalagi nga nadula ni Job ang iya abilidad agud maghunahuna sing bug-os, apang ang Dios nagpabilin nga matutum. Matuud sa Iya saad nga indi gid Niya pagtugotan ang tumuluo nga tilawan labaw sa iya abilidad, gintugotan sang Dios nga mapadayon ang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud ni Job tungud kay nakahibalo Siya nga si Job wala nakalambot sa limitasyon sang iya pagbatas.

Ang kadaugan wala gid ginpasalig sa bisan ano nga bahin sang pag-antos bisin ang kabug-aton ara sa ikasarang sang tumuluo agud batason. Ang tagsa ka tumuluo pirmi nagaangkon sang hilway nga kabubut-on kag may puwedeng ikasarang para sa kadaugan

ukon kapaslawan. Sa kaso ni Job, ang panudlo sang Bibliya sa iya kalag mapamatud-an nga nagakaigo gihapon para sa iya pag-antos. Makabalik siya halin sa iya dimakatarunganon nga kahimtangan. Mabawi niya ang divine nga palanan-awon sang iya kahimtangan kag magpadayon agud bug-osen ang kadaugan sa pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud.

Si Job nangin isa ka hamtong nga tumuluo, apang bisan ang pinakabantugan sang mga tumuluo puwede maguba sa idalum sang dako kaayo nga kabug-aton. Ang kasulbaran wala sa natural nga kabakod ni Job; ang gahum ara sa panudlo sang Bibliya sa iya kalag. Ang matutum nga pagtoon, pagtunaw kag paghangup, kag ang paggamit sang Pulong sang Dios nagatukod kag nagapalig-on sang aton mga kamanggaran sa sulud sang kalag, kag magapabilin lamang kita nga mabakod tubtub nga nagahunahuna kita halin sa divine nga palanan-awon kag nagagamit sang divine nga mga kagamitan kag paagi sa pagsulbar sang palaligban.

Bisan pa nga si Job ginapalibutan sang tatlo ka mga tawo nga nakahibalo sang panudlo sang Bibliya, ginakinahanglan niya magpadayon nga nagaisahanon sa pagpabalik sang iya espirituhanong kalig-on kag mapasaran ang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud. Subong “walay pulus nga mga manugbulong,” ila lamang balabagan siya (Job 13:4, NIV). Si Job nag-umpisa na sa pagbawi sang ginpahayag niya ang iya kaso, nga nagahangyo diritso sa Dios imbis nga magtinguha agud pakamatarungon ang iya kaugalingon sa mga tawo.

"Hipos kag tugoti ako maghambal;
dason paabuta sa akon ang kon ano man ang maabot.
Ngaa bala nga ibutang ko ang akon kaugalingon
sa katalagman kag kuhaon ang akon kinabuhi sa akon mga kamut?
Bisan patyon niya ako, magalaum pa gihapon ako sa iya;
sigurado nga pagaapinan ko ang akon mga dalanon sa atubangan
niya." (Job 13:13-15, NIV)

Sa paghandum agud itugyan ang iya kaso didto sa Dios, ginpakita ni Job ang iya espirituhanong pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon. Ang iya kinaugalingon nga gugma para sa Dios naghatag sa iya sing pagsalig sa Dios. Nabanabana ni Job ang iya tawhanon nga kamanggaran kag ikasarang mga kaangay sang “napalid sang hangin nga dahon” (Job 13:25, NIV), kag subong sa unang duha ka mga dugang nga pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud, gintugyan niya ang iya pagsalig sa Dios.

Wala nakabawi sing bug-os si Job. Kon kaisa nagasulud siya sa indi matuud nga mga pahayag samtang nagasabat siya sa relihiyosong pagkamataastaason sang iya mga manugpalingaw, nga mga indi manugsangkap sing lingaw, sing mga kasulbaran, kag wala man nagahatag sang mga sabat.

“Bisan ako nagasinggit, ‘ginpakamalain ako!’ Wala ako pamatii;
bisan nangayo ako sing tabang, wala sing katarungan.” (Job 19:7, NIV)

Amo ini ang panalambiton nga sa diin ginhambalan sang Dios si Job sang natapos ang pagsabtanay sing pangatarungan, apang bisan nga si Job naghimo sang indi matuud nga mga pahayag, nagpakita man siya sing mga tanda sang pagkahibalo sang divine nga palanan-awon.

“Nakahibalo ako nga ang akon Manunubus nagakinabuhi,
 kag nga sa katapusan magatindog siya sa duta.
 Kag pagkatapos nga ang akon panit maguba,
 sa gihapon sa akon unud makita ko ang Dios.” (Job 19:25-26, NIV)

Si Job nagapaabot sang ikaduhang pagkari ni Kristo kag ang iya kaugalingong pagkabanhaw. Nagalantaw siya sa unahan sa pang-ulihing divine nga pagbanabana sang iya kinabuhi subong isa ka tumuluo diri sa duta. Si Job nakakita sing pangpadasig sa panudlo sang Bibliya nga ang bahin sang espirituhanon nga pagtubo nga maagum sang tumuluo diri sa duta amo ang mangin talaksan para sa pagpanagtag sang mga pakamaayo didto sa pagkawalay katapusan. May mga walay katapusan nga mga resulta halin sa paggamit sang tumuluo sang divine nga mga kasangkapan sa pagdumala sang pag-antos diri sa duta.⁶⁸

Ang Kahipos sang Dios kag Ang Pagpasar sa Pang-ulih nga Pagtilaw

Ang sa pagtolon-an nga palanan-awon ni Job, nga nag-abot sa klaro nga pagsentro sing pagtalupangud, sa liwat naggamo sang ginpanubo niya ang iya kaugalingon nga mangin katupong sa iya mga manugsaway, sa pagpaninguha agud pakamatarungon ang iya kaugalingon imbis nga himayaon ang Dios. Si Job nag-untat sa pagpaathag ukon pagpangatarungan sa Dios kag nag-umpisa sang pagreklamo nga ang Dios nagabalibad sa pagpamatuud nga tama siya.

“Kon kuntani nahibaloan ko kon diin ko siya makit-an;
 kon kuntani makakadto ako sa iya puluy-an!
 Igapahayag ko ang akon kahimtangan sa iya atubangan
 kag pun-on ang akon baba sing mga pangatarungan.” (Job 23:3-4, NIV)

Si Job wala nagpalibog sa paghangup sang iya kaugalingong pagkawalay kasal-anan. Nagpalibog siya sa kahipos sang Dios. Ngaa bala nga gintugotan sang Dios nga magpadayon ining pagsabtanay sing pangatarungan? Si Job walay sala sa pag-abot sing katalagman sa iya kaugalingon. Ngaa bala nga wala ginaklaro sang Dios ang pagkawalay sala ni Job sa iya mga manugsaway?

Ang Dios nagpabilin nga hipos agud tugotan si Job nga gamiton ang panudlo sang Bibliya nga nagapuyo sa iya kalag. Ang tanang pag-antos para sa pagpakamaayo nagasugo sa tumuluo nga gamiton ang bug-os nga listahan sang panudlo sang Bibliya nga iya na ginaangkon. Ang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud gindisenyo para sa panudlo sang Bibliya nga aton na naton-an, indi sa panudlo sang Bibliya nga ginakinahanglan pa naton ton-an. Ang Dios nakahangup sang kabug-aton nga ginabatas ni Job, apang indi siya magapanghilabot tubtub mapasaran ni Job ang pagtilaw pinaagi sa iya kaugalingong kaalam kag paggamit sang panudlo sang Bibliya. Si Job nakahangup sang ginakinahanglan nga panudlo sang Bibliya. Sa pagkamatuud, nagamit na niya ini agud pasaron ang unang duha ka mga pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud.

68. Thieme, *Ang Pagkamatindog-anon sang Dios*, 146-57.

Ang Dios nagpabilin man nga hipos tungud kay sa idalum sang mga pamaagi sa kuwarto sing hukmanan, ang pagpamangkot sing maid-id nga pagpangusisa nag-umpisa na. Indi Niya pag-apinan kag pakamatarungon si Job tuhtub makatapos si Satanas sang iya pagpangusisa. Si Job wala nakahunahuna nga ang pagkahipos sang Dios nga nagapalibog sing husto sa iya amo ang nagadala sang pinakakinahanglanong katungdanan sa kahimayaan sang Dios. Indi si Job kag indi man ang iya tatlo ka mga abyan sadto anay ang nakahunahuna kon ano na ka lapit si Job agud makalambot sa sinang mataas kaayo nga lalambuton sang pinakadako nga kahimayaan sang Dios.

Si Job nakibot kag natublag kaayo sang kahipos sang Dios, apang sa karon nga mga ad-law ang Panahon sang Simbahan puwede kabigon subong ang bilog nga kapanahonan sang kahipos sang Dios sa pagdumala sa kasaysayan sang katawhan. Pagkatapos mabutang ang Iya mensahe sa tawo sa nabug-os nga talaksan sang Balaan nga Kasulatan, ang Dios wala na diritsong nagapakighambal sa bisan kay sin-o. Siya nagapakighambal ukon nagatudlo sa harianon nga pamilya pinaagi lamang sa Iya nasulat nga Pulong. Ang pagtilaw nga ginatubang ni Job nahanungud sang kahipos sang Dios amo ang ginakinahanglan para sa aton, ang ginatugot nga pamaagi para sa harianon nga pamilya. Ang panudlo sang Bibliya nga ara sa kalag, indi ang labaw sa kinaiyahan ukon ang mahikanhon nga kaagi, ang pinakadako nga gahum sa kalibutan sa karon nga panahon, nga nagahatag sa hamtong nga tumuluo sang abilidad agud maghunahuna sing klaro kag maghulag nga may kinaalam sa idalum sang bisan ano nga kahimtangan.

Ang malawig nga pagsabtanay sing pangatarungan sa ulihi natapos gid sang ang iya tatlo ka mga manugsaway “nag-untat sa pagsabat kay Job, tungud kay siya matarong sa iya kaugalingon nga mga mata” (Job 32:1, NIV). Naubusan sila sang mga pulong tungud kay malig-on nga ginlalis ni Job ang tagsa ka sugyot nga siya may kasal-anan sing tinagong sayup nga hinimoan. Duha ka mga manughukum ang nagtapos sang pagsabtanay sing pangatarungan, isa tawhanon kag ang isa divine.

Si Job namati sa maalamon nga makatarunganong mga panghunahuna ni Elihu, ang batan-on nga manughukum nga nangin matinahuron nga nagapanilag sang ikatatlo nga pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud ni Job. Samtang nagapakita sang pagtahod sa iya mga katigulangan, si Elihu nangin maakigon nahanungud sang kagamo kag katublagan nga ginhimo sang tanang pundok nga nalabot. Si Elihu isa ka hamtong na nga tumuluo; si Job ginhukman sang iya kapareho, nga nang-agaw sing bahin sang Dios sa pagsabtanay sing pangatarungan kag nag-akusar kay Job kag ang tanang tatlo sang iya sadto anay nga mga abyan.

Apang si Elihu . . . nagdabdab ang iya kaakig kay Job tungud sang pagpakamatarong sa iya kaugalingon imbis sang Dios. Nagdabdab man ang iya kaakig sa tatlo ka mga abyan, tungud kay wala sila nakakita sang pamaagi agud lalison si Job, kag bisan sawayon siya. (Job 32:2-3, NIV)

Pagkatapos ni Elihu, ang tawhanon nga manughukum, nagsaway sa pagkamataastaason ni Job, dason ang Dios, ang divine nga manughukum, nga sa ulihi nagtapos sang Iya kahipos. Iya ginatubang sa tago ang Iya alagad, nga nagapahinumdom kay Job sang divine nga pagkamakagagahum sa tanan kag pagkamatutum, nga padayon ginpakita sa mga katingalahan sang kinaiyahan (Job 38—41). Ang makagagahum sa tanan nga Dios wala gid nagakinahanglan sing bulig ni Job ukon sing pagpadasig sa bisan ano nga butang, ang

pinakagamay sa tanan ang pagpakamatarong ni Job sa iya mismo kaugalingon. Klaro nga, ang Dios nakahibalo kon sa ano nga pamaagi tratuhon ang hamtong nga mga tumuluo. Sa bisan ano nga tion puwede pakamatarungan sang Dios si Job sa atubangan sang tatlo ka kitid sang isip nga mga kalalis, apang ang mas dako kaayo nga hilisgutan ara sa peligro: ang paghatag sing katarungan sang Dios sa pagpasaka sang husay ni Satanas sa mataas nga korte.

"Gub-on mo bala ang dungog sang akon katarungan?
Basulon mo bala ako agud pakamatarungan ang imo kaugalingon?"
(Job 40:8, NIV)

Sang ulihi si Job nakahangup sang hilisgutan sa iya ikatatlong bahin sang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud. Iya gin-ako ang iya sala sang pagpakamatarong sa kaugalingon kag gingamit ang panumbalik agud makabalik sa pagpakig-upod sa Dios. Ang ulihi nga duha ka mga linya sang binalaybay sa Ebreyo nagapahayag sang paggamit ni Job sang panumbalik. Iya ginhukman ang iya kaugalingon subong nga nakahimo sang sala (cf. 1 Mga Taga-Corinto 11:31), kag nagbaylo siya sing hunahuna nahanungud sang pagpaninguha nga pakamatarungan ang iya kaugalingon sa tatlo ka mga abyan.

"Busa, ginasaway ko ang akon kaugalingon [paghukum sa kaugalingon pinaagi sa panumbalik], Kag nagbaylo ako sang akon hunahuna sa yab-ok kag abo."
(Job 42:6)

Karon napasaran na ni Job ang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud. Subong sa unang duha ka dugang sa pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud, iya na karon ginasentro ang iya pagtalupangud sa Dios, indi sa kaugalingon ukon mga kahimtangan. Gin-awhag sang pagtahod, kataha, kag kinaugalingon nga gugma para sa Dios, ang matuud nga panghunahuna sa pagtolon-an nagatugot sang tumuluo nga magsimba sa Dios bisan pa sang kalisdanan. Ang natunaw kag nahangpan nga panudlo sang Bibliya nagatumbas sa kalisdanan kag kauswagan, sa pagkinabuhi kag pagkamatay agud nga ang kinabuhi sang hamtong nga tumuluo isa ka pamatuud sa himaya sang Dios. Si Pablo sa ulihi magpahayag sini nga palatukuran: "Para sa akon, ang pagkinabuhi [amo] si Kristo, kag ang pagkamatay [amo] ang pagdaog" (Mga Taga-Filipos 1:21).

Ang katuyoan sang pag-antos ni Job para sa pagpakamaayo natuman kag ang pag-antos ginkuha. Wala lamang nahaw-asan sang pag-antos kondi ang iya ginapatipigan nga kasulatan sang mga pakamaayo ginbalik kag gindoble pa (Job 42:10). Ang kahimayaan sang Dios kay Job pinaagi sa pag-antos nagpadayon subong kahimayaan sang Dios pinaagi sa pakamaayo.

Ang Saysay Nahanungud kay Job sa Bag-ong Katipan

Ang gamit sang pag-antos ni Job sa tumuluo sing Panahon sang Simbahan nasulat sa sulat ni Santiago. Didto ang pagkamalig-on ni Job may kaangtanan sa kinaiya sang Dios. Ang sentro sing panudlo sang Bibliya nahanungud sang pag-antos indi ang pag-antos mismo sa kaugalingon sini kondi ang kinaiya sang Dios.

Hinumduma, ginakabig naton nga bulahan [malipayon] ang mga nagbatas [nagpaninguha sing husto sa pag-antos para sa pagpakamaayo]. Nakabati kamo sang dakong pagpaninguha ni Job kag nakit-an ninyo ang kinatapusang desisyon nga ginhimo sang Ginoo, tungud kay ang Ginoo maamumahon kag maloloy-on kaayo. (Santiago 5:11)

Madaugon nga napasaran ni Job ang madamo nga bahin sang pag-antos para sa pagpakamaayo. Sa espirituhanong pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon, nasugata niya ang maamumahon nga pagtuytuy sang Dios sa mapungganon nga pag-antos sa apat ka mga klase nga nagsilbi subong mga pagpangandam para sa kakusog sing pagtilaw. Sang napasaran ining mga pagtilaw, naagum niya ang espirituhanong pagkinaugalingon kag nag-atubang sa apat ka mga klase sang pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud, nga nagtulud sa iya padulong sa espirituhanong pagkahamtong. Dason subong isa ka hamtong nga tumuluo nag-antos siya sang hinali apang umalagi nga pagkadula sang ginapatipigan nga mga pakamaayo sa tatlo ka mga dugang nga pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud.

Bisan kon indi naton hunahunaon ang kaugalingong-sugyot nga kalisdanan ukon divine nga disiplina, nga sa walay pagduhaduha nagpasakit kay Job sa espirituhanong pagkabatan-on, ang paglarawan sang kinabuhi ni Job nagalakip sang dalagko kag grabe kaayo nga pag-antos. Kag bisan pa sina ginkilala siya subong isa ka malipayon nga tawo. Ang solo nga pagpaathag para sa kalipay ni Job kag ang solo nga pamaagi sang tunay, nagapadayon nga kalipay para sa bisan kay sin-o sa kalibutan sang yawa amo ang pagtuman sang plano sang Dios. Ang Ginoo amo ang Isa nga nagadala sang kinatapusang desisyon nahanungud sang kalipay sa kinabuhi ni Job, indi lamang sa katapusan sang iya kinabuhi kondi upod ang nagadugang nga kabakod sa kada tikang sing pagpadayon sang panglakaton.

Ang pag-antos isa ka tinuud nga panghitabo sang kinabuhi sa ginharian ni Satanas. Pinaagi lamang sa pagtoon sing panudlo sang Bibliya kag sang paggamit sang divine nga mga manggad puwede malikawan sang tumuluo ang mangin biktima sang pag-antos. Subong mga sakup sang harianon nga pamilya sang Dios ang pagkinabuhi sa sulud sang palasyo sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo, kita nagaangkon sang mga manggad nga wala ginpahayag sa tanang kasaysayan sang mga anghel kag katawhan. Sa tion sang pagtoo kay Kristo, ang Dios nagtuga sa aton sa isa ka bag-ong tinuga, isa ka bag-ong harianong kaliwatan, nga may kasarang sang paggamit sang pagkamakagagahum sa tanan nga gin-andam na sa aton para makaabante padulong sa espirituhanong pagkahamtong. Ina nga kakusog sing pagpadayon sa unahan magabuntog sang pag-antos sa kada tikang.

Sang wala pa ang Panahon sang Simbahan, ang pipila ka mga tumuluo, kaangay ni Job, naggamit sang limitado nga pagkaandam na sang divine nga pagkamakagagahum sa tanan and mag-agum sang dalayawon nga mga resulta sa kinaugalingon nga kalipay kag sa malig-on nga pamatuud para sa nagdemanda. Karon ang taga ka Kristohanon may dako kaayong divine nga gahum nga andam na para sa pagtuman sang plano sang Dios sa pamalaod nga dapat sundon. Pinaagi sa pagtuman sang divine nga mga mando, nga ginhiusa kag ginpilig-on subong ang harianong pamalaod nga dapat sundon sa sulud sang palasyo sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo, aton ginagamit ang Iya walay katubtuban nga gahum. Subong ang tumuluo sa Panahon sang Simbahan nga nagaabante sa divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo, nagdugang pa gid ang iya pagpakig-ambit sa kalipay sang Dios kag nagahimaya sa Iya sa pinakamataas sa pagsinumpunganay sang mga anghel.

Si Job naghan-ay sang talagsahon kag matahum kaayo nga halimbawa para sa aton, apang ang iya makalilisang nga mga pag-antos indi halos subong ka mapintas kag bug-at sang kasakit nga ginbatas sang pagkatawo ni Kristo. Indi man ang kabaskog sang panghunahuna ni Job subong ka gamhanan kag makusganon subong sang sa aton Ginoo sa unang halimbawa sing divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo. Ang pagkatawo sang aton Ginoong Jesu-Kristo amo ang pinakadako kaayo nga halimbawa kag sulundan para sa paggamit sang divine nga pagkamakagagahum sa tanan sa idalum sang kabug-aton. Siya nagtukod kag nagpalig-on sang sulundan para sa harianon nga pamilya. Iya ginbatas ang makalilisang nga kahadlok sang krus nga may perpekto nga kalipay sa sulud sang kalag. Kita karon makahimo na maggamit sang kaparehong han-ay kag hanas nga pamaagi sang gahum nga nagsakdag sang pagkatawo ni Kristo. Samtang ginabuntog naton ang pag-antos sa aton mga kinabuhi, puwede naton ikalipay, sa talaksan nga indi gid mahangpan ni Job, nga “ang Ginoo maamumahon kag maloloy-on kaayo.”

PAG-ANTOS KAG ANG PLANO SANG DIOS

PAG-ANTOS, KALIPAY, KAG ANG KINAIYA SANG DIOS

ANG PAG-ANTOS WALA NAGAPAHAYAG SING PAGPAMAHOG sa plano sang Dios. Ang sakit sang kalisdanan matuud, apang bisan ang labing makalilisang nga pag-antos nagadula sang kahadlok sini tungud sang palanan-awon sa grasya sang Dios. Sa pagkamatuud, ang pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios nagatingub sang pag-antos kag ginagamit ang kalisdanan para sa katuyoan sang pagpakamaayo sang nagaabante nga tumuluo. Ang pag-antos nagatilaw sang iya paghangup kag paggamit sang panudlo sang Bibliya. Samtang ginapasaran niya ang kada pagtilaw, iya ginapamatud-an kag nagadugang kadako pa gid ang iya gugma para kay Ginoong Jesu-Kristo kag nagabaid agud mahanas ang iya paggamit sang mga kagamitan kag paagi sang pagsulbar sang palaligban para sa espirituhanong pagkagulang.

Ang Dios nagahigugma sa tagsa ka tumuluo sang Iya walay katubtuban nga, kinaugalingong gugma. *Wala gid* sang “makapahamulag sa aton sa gugma sang Dios, nga ara kay Kristo Jesus nga aton Ginoo” (Roma 8:39, KJV). Ang Dios wala gid nagahandum sing bisan ano nga halit ukon kalaglagan nga mag-abot sa bisan kay sin-o nga sakup sang harianon nga pamilya. Apang bisan pa sina ang pag-antos nagaabot; ang mga tumuluo nagaatubang sang grabe nga sakit sa lawas kag sang sobra nga pag-antos sang kalag. Ini nga pag-antos parehong nagagolowa kaupod sa gugma sang Dios para sa tumuluo.

Ang kadamoan sang pag-antos sang Kristohanon amo ang kaugalingong-sugyot nga kalisdanan sa idalum sang kasugoan sang kinabubut-on nga responsibilidad: ang mga tumuluo nga nanging masinupakon sa handum sang Dios kag nagadala sing halit sa ila mga kaugalingon. Ila ginbale-wala ang husto nga pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios, kag ang subong nga pagkawalay kahibalo kag pagkamataastaason nagapagamo lamang sang mga palaligban sang pagkinabuhi sa kalibutan sang yawa.

Luwas sa padayong kaugalingong-sugyot nga kalisdanan, ang tanan nga pag-antos sa Kristohanon nga pagkinabuhi gindisenyo sang Dios para sa kaayohan sang tumuluo. Bisan ang indi masarangan batason nga divine nga disiplina isa ka magrasyahon nga paninguha

agud ibalik ang tumuluo sa sulud sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo. Sa pagkatinuud, ang kamatuuran nga ang pagbale-wala kag paglapas sang pamalaod nga dapat sundon sa plano sang Dios amo ang mangin kabangdanan sang kaugalingong-sugyot nga kalisdanan nga ginapakita sa kabaliktaran nga ang pagtoon kag pagtuman sang divine nga pamalaod nga dapat sundon nagadala sang pakamaayo. Wala sing talaksan sang pag-antos ang makaguba sang pakamaayo sa kinabuhi sa sulud sang palasyo sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo.

Pinaagi sa pag-antos ang Dios nagapahayag sang Iya katingalahan kag dalayawon nga gahum agud sakdagon kag pakamaayohon ang tumuluo nga nagasunud sa divine nga pamalaod nga dapat sundon kag nagagamit sang iya harianon nga mga manggad. Ang pag-antos nagapuntirya sang bug-os nga pagtalupangud sang tumuluo, nga indi perpekto kag madali magtugyan sa mga pagkagamo sang hunahuna. Ang kalisdanan nagapilit sa iya agud hinumdumon, gamiton, kag gani mas hangpon sing husto ang panudlo sang Bibliya sa iya kalag. Ang pag-antos nagapadasig sang iya espirituhanong pagtubo. Ang pag-antos nagabulig sa iya nga makita ang kinaiya sang Dios.

Ang pag-antos indi malikawan sang tumuluo diri sa duta. Kinahanglan ihanda sang Kristohanon ang iya kaugalingon agud sugataon kag buntugon ang kalisdanan subong bahin sang pag-abante sa espirituhanong pagkahamtong. Agud mangin handa para sa pag-antos kon ini mag-abot, kinahanglan maghatag siya sing unang bug-os nga pagtalupangud sa pagtoon, pagtunaw kag paghangup, kag paggamit sang panudlo sang Bibliya, subong nga mapadayunong gintudlo sang isa ka teyolohiyanhong may husto nga pagtolon-ang pastor. Ang kada tumuluo kinahanglan magbaton, magtipig, kag maghinumdum sang Pulong sang Dios pinaagi sa gahum sang Balaan Espiritu sa sulud sang divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo.

Sa tunga sang kalisdanan, ang espirituhanong gulang na nga tumuluo nagapakig-ambit sang kalipay sang Dios subong ang resulta sang paghunahuna sang divine nga palanan-awon kag mapinadayunon nga nagagamit sang pagkamakagagahum sa tanan sang Dios. Ginakinahanglan maghunahuna kita subong sang paghunahuna sang Dios kag kabigon ang kalisdanan nga may kaangtanan sa Iya katingalahan kag dalayawon nga mga tinutuyo para sa aton mga kinabuhi. Pinaagi sa pag-inoino sang mga panudlo sang Bibliya nga nagsibo sa pag-antos, makakita kita sang palaagihan sa mga kagamitan kag paagi sa pagsulbar sang palaligban nga nagabaylo sang pag-antos padulong sa pakamaayo. Ang kada kagamitan kag paagi sa pagsulbar sang palaligban epektibo tungud sang kaangtanan sini sa kinaiya sang Dios.

Ang PANUMBALIK nasuno sa divine nga katarungan kag pagkamatutum. Tungud kay ang Dios naghukum sang tanan nga mga sala sang katawhan didto sa krus, pirmi Siya malig-on kag mapinadayunon sa pagpatawad sang aton mga sala kon aton akoon kag hingalanan sila sa Iya (1 Juan 1:9).

Ang PAGBANSAYBANSAY SANG PAGTOO NGA MAY KAPAHUWAYAN nagadepende sa pagkamakagagahum sa tanan, pagkawalay pagbaylo, kamatuuran, kag pagkamatutum sang Dios, nga nagabulig sakdag sing tanan sang Iya mga saad. Dugang pa, ang Iya pagkamatitud-anon kag pagkamakagagahum sa tanan nagapasalig nga ang Dios maalamon kag inang matuud nga mga kinatapusang desisyon puwede malambot sing makatarunganon halin sa pasikaran sing pagtolon-an.

Ang PAGLAUM subong ang kagamitan kag paagi para sa pagsulbar sing palaligban nagadepende man sa divine nga kamatuuran. Ang paglaum amo ang aton hingpit nga

pagsalig nga ang Dios matuud sa Iya pulong. Ang divine nga kamatuuran ginpahayag sa sibo nga mga bibliyanhong mga pagtolon-an nga nangin kabangdanan sang aton pagpaabot sang mga pakamaayo sa palaabuton nga magahimaya sa Dios sa pinakamataas.

Ang KINAUGALINGONG GUGMA PARA SA DIOS nagasentro sang pagtalupangud sa Iya hingpit nga pagkamatarong, ang divine nga hiyas nga amo ang natungdan sang Iya kaugalingong kinaugalingon nga gugma. Kon ginapatumod sa perpekto nga Dios sa sina lamang ang aton kinaugalingong gugma mahimong putling kaayo sa mismong kaugalingon sini.

Ang GUGMA NGA WALA SING GINATUMOD PARA SA TANAN NGA KATAWHAN gindisenyo sa gugma sang Dios nga wala sing ginatumod para sa makasasala, tampalasan, patay sa espiritu nga katawhan. Ang Dios indi gid makabatyag sing pagpamahog sang makasasala nga tawo. Ginluwas kita Niya tungud sang Iya kaugalingong pagkamatinud-anon, indi tungud kay kita takus sa kaluwasan. Busa, ang gugma nga wala sing ginatumod para sa bilog nga katawhan nga nasuno sa aton Kristohanong pagkamatinud-anon nagasunud sa sulundan sang divine nga pagtahod kag pagpalangga sa kaugalingon kag sa divine nga gugma subong ang mga pagpahayag sang pagkamatinud-anon sang Dios.

Sa pang-ulihi, ang KALIPAY sang tumuluo subong ang kagamitan kag paagi sa pagsulbar sang palaligban amo ang pagpakig-ambit sang mismong kalipay sang Dios. Ginakasadya sang tumuluo ang kalipay sang Dios subong ang resulta sang pagtoon, pagtunaw kag paghangup, kag paggamit sang panudlo sang Bibliya. Nagahunahuna siya sang panghunahuna sang Dios kag nagapakig-ambit sang Iya palanan-awon nahanungud sang pag-antos sang Kristohanon,

Pinaagi sa pagsilsil sa aton mga kalag sang panghunahuna sang Dios subong nga ginpahayag sa Balaan nga Kasulatan, pinaagi sa paggamit sang Iya kamatuuran sa mga kahimtangan sang aton mga kinabuhi, pinaagi sa pagtuman sang divine nga pamalaod nga dapat sundon sa gahum sang Iya pagkamakagagahum sa tanan, mahunahunaan naton nga magpasalamat kon sin-o kag kon ano gid ang Dios. Nagatubo kita sa aton pagtahod para sa Isa nga takus sang pagdayaw kag kahimayaan. Ang resulta nga pagkakontento amo ang pinakagamhanan nga kasulbaran sa mga kapaslawan, sa mga kalisdanan, kag mga kasubo nga indi naton malikawan. Wala sing pag-antos sa kinabuhi ang sobra ka dako para sa plano sang Dios.

DIVINE NGA PAGHUKUM SA KABALIKTARAN SANG DIVINE NGA DISIPLINA

ANG MGA PAGPATIGAYON SANG DIOS SA MGA DITUMULUO SAMTANG BUHI PA DIRI SA DUTA

ANG KINAHANGLANON KAAYO NGA KALAINAN dapat mahangpan nahanungud sa masiluton nga mga paghulag sang Dios batok sa tawo sa panahon sang sunudsunud nga panghitabo sa kasaysayan sang katawhan. Ang divine nga disiplina indi pareho sa divine nga paghukum. Ang disiplina ginatigana para sa mga tumuluo; ang paghukum para sa mga ditumuluo apang puwede makaapekto sa sining duha ka klase sang mga katawhan kag sang makasasala nga mga anghel man. Ang tumuluo magaantos diri sa duta lamang, indi gid sa pagkawalay katapusan (Bugna 21:4). Ginadisiplina siya diri sa duta—isaisa kag ululupod—apang ang iya alatubangon sa walay katapusan nga paghukum ginpanas sang siya nagtoo kay Kristo (Mga Taga-Roma 8:1; Mga Hebreo 9:27). Ang ditumuluo nagaantos samtang diri pa sa duta kag sa pagkawalay katapusan. Magaatubang siya sang tinagsa kag ululupod nga divine nga paghukum diri sa duta; magabaton siya sang tinagsa nga paghukum sa bilog nga panahon sang pagkawalay katapusan.

Tungud kay ang Dios nagapakig-atubang sa mga ditumuluo subong man sa mga tumuluo, ang panudlo sang Bibliya nahanungud sang divine nga paghukum sa mga ditumuluo diri sa duta nagapahayag sang katarungan kag grasya sang Dios kag nagapaathag man sang dako kaayo nga kabug-aton sang pag-antos sa bilog nga kalibutan. Kaangay sang disiplina sa tumuluo, ang divine nga paghukum diri sa duta sa mga ditumuluo ginapatuman sa padayon nga mga bahin:

1. PAGHUKUM PINAAGI SA SAKIT
2. PAGHUKUM PINAAGI SA KAMATAYON

3. PAGHUKUM SA MAALAMON KAG MAPINO NGA PAMAAGI

Ang paghukum pinaagi sa sakit kag paghukum pinaagi sa kamatayon amo ang mga nagapadayon nga mga bahin sang divine nga paghukum diri sa duta. Ang paghukum sa maalamon kag mapino nga pamaagi nagapahayag sang isa ka palatukuran sa diin si Jesu-Kristo ang nagadumala sang kasaysayan bisan kon si Satanas ang nagadumala sang kalibutan.

PAGHUKUM PINAAGI SA SAKIT

Ang unang bahin sang divine nga disiplina, paghukum pinaagi sa sakit, amo ang pagpahayag sang grasya sang Dios sa ditumuluo, subong lamang sing disiplina sang pagpahinumdum nga nagapahayag sang grasya sang Dios sa tumuluo. Ang pagpaambit sang Maayong Balita nahanungud sang kaluwasan amo ang tinutuyo sang tanang paghukum pinaagi sa sakit. Didto sa krus si Jesu-Kristo nagbayad para sa kaluwasan sang taga sa tawo nga nagakinabuhi, bisan kon magtoo ukon indi magtoo ina nga tawo kay Kristo (1 Juan 2:2). Ang aton Ginoo bug-os nga nagtapos sang tanang buluhaton sang kaluwasan; wala gid sing nabilin para himoon sang tawo kondi batonon ang ginbuhat ni Kristo sa iya bahin. Ang pamaagi sang kaluwasan klaro kaayo: “Magtoo kay Ginoong Jesus, kag maluwas ka” (Mga Binuhatan 16:31, NASB).

Tungud kay ang Dios indi gid maglapas sang hilway nga kabubut-on sang tawo, ginakinahanglan Niya maghulat sang sigurado nga kabubut-on bag-o Siya sa pagkamatuud magsangkap sang kaluwasan sa bisan kay sin-o nga tawo. Pinaagi sa grasya, ang Dios nakalambot na sa pinakalayo kaayo—ang paghukum sang Iya kaugalingon nga Anak. Kaupod sang buhat nga bug-os natuman, padayon nga himoon sang Dios ang tanan nga puwede mahimo agud dal-on ang ditumuluo sa walay katapusan nga kaluwasan.

Ang naandan nga pagpaambit sang kaluwasan nagalakip sang pagpahayag sang Maayong Balita. Ang Dios may katungdanan nga magsangkap sang pahibalo nahanungud sang Maayong Balita sa tanan nga bukas sang panghunahuna kag nagahandum nga makilala Siya sang unang tion nga nakahibalo nga may Dios. Ang ila sigurado nga kabubut-on sa punto sang pagkatalupangud sa Dios kasami nagapabilin nga sigurado sa tion sang pagkabati sang Maayong Balita. Nagtoo sila kay Kristo nga wala sing mas dako nga pangpadasig kay sa isa ka klaro nga pagpahayag sang matuud nga pagpahibalo sang Maayong Balita. Apang para sa iban, nga mga nagbale-wala ukon mabatukon sa ila unang pagkatalupangud sa Dios—ang madumilion nga kabubut-on sa tion sang pagkatalupangud sa Dios—ang Dios paliwatliwat nga nagahatag sang kahigayonan agud maluwas.

Ang Ginoo indi mahinay nahanungud sang Iya saad [nga hukman ang mga ditumuluo], subong sang pagkahinay nga ginaisip sang iban, kondi mapasensyahan sa inyo, nga wala nagahandum sa kay bisan sin-o nga mawala kondi nga ang tanan makadangat sa paghinulsol [ang pagbaylo sang hunahuna nahanungud kay Kristo]. (2 Pedro 3:9, NASB)

Kon ang naandan nga pagpaambit sing kaluwasan indi madaugon, ang Dios hinali nga magbaylo padulong sa pagpaambit sang kaluwasan pinaagi sa krisis. Ang pagpaambit sang

kaluwasan pinaagi sa krisis nagalakip sang paghukum pinaagi sa sakit. Subong sang disiplina sa nagapaganot nga tumuluo, ang paghukum pinaagi sa sakit sa madumilion nga ditumuluo gindisenyo agud kibuton siya sa umalagi nga pagkamaangayon kag pagkawalay-inapinan. Ang kasakit nagapamatuud sang iya natural nga kaluyahon, sang iya kinahanglanon sang kaangtanan sa Dios, kag nagasangkap sang maathag nga tion sa diin ang Maayong Balita mapamalandongan.

Ang kaluwasan ni Apostol Pablo isa ka madramahon nga halimbawa sang pagpaambit pinaagi sa krisis. Si Saulo sang Tarsus, subong sang pagkakilala kay Pablo sa panahon sang iya hinali nga pag-uswag sa propesyon subong isa ka Fariseo, nangin mahimulaton nga manughingabot kag manugpamatay sang Kristohanon. Sang gin-igo sang pagkabulag lamang didto sa dalan sang Damascus nga siya maangayon nga nagpamalandong sang Maayong Balita nahanungud kay Kristo. Ang paghukum pinaagi sa sakit amo ang nangin responsable sa kaluwasan sang pinakabantugan nga tumuluo nga nagkinabuhi.

PAGHUKUM PINAAGI SA KAMATAYON

Kon ang paliwatliwat nga paghukum pinaagi sa sakit wala nagmadinaugon agud dalon ang ditumuluo sa pagtoo kay Kristo, ang paghukum pinaagi sa kamatayon mahimong ang solo nga mapilian. Ang paghukum pinaagi sa kamatayon batok sa mga ditumuluo nga nagpatig-a sang ila kabubut-on batok sa Dios amo ang divine nga proteksyon sang katawhan. Ang mga kalautan sang kalibutanon nga pagpanghaylo ginakinahanglan mapunggan, busa, magasunud ang panahon sang grasya sang wala pa ang paghukum, ang Dios magkuha sang cancer halin sa katilingban agud nga maamligan ang mga tumuluo kag magpadayon ang katawhan.

Si Faraon sang Exodo, si Amenhotep II, nag-antos sang nagakabug-at nga sakit sang mga kalalat-an batok sa Egypt. Pinaagi sa nagapadayon nga pagsalikway sang mensahe ni Moises, si Faraon “nagpatig-a sang iya tagiposoan” (Exodo 8:32, KJV). Ang iya pagpadungol pinaagi sa unang lima ka mga kalalat-an nagkandado sa iya sa kalibutanon nga palakat labaw sa bisan ano nga puwede mahitabo sang pagpalagyo agud nga makasarang siya sang tama nga mga desisyon. Para sa iya, ang pagtoo kay Kristo, nga Dios sang Israel, nangin mabudlay himoon; gingapos niya ang iya kaugalingon nga kabubut-on (Mga Taga-Roma 2:5; 2 Mga Taga-Corinto 4:3-4).

Kon ang dugang nga grasya wala na ginakinahanglan, kasami nga ginakuha sang Dios ang ditumuluo sa sini nga kinabuhi. Apang bisan pa sina, wala ginkuha sang Dios si Faraon kondi “gintugotan [siya] magpadayon sa pagkinabuhi . . . agud nga makapahayag sang ngalan [sang Dios] sa bug-os nga duta.” (Exodo 9:16). Ang nagsunud sa ikalima nga kalalat-an, “ang *Dios* nagpatig-a sang tagiposoan ni Faraon” pinaagi sa pagtugot sa iya nga magpadayon sa paghimo sang madumilion nga mga desisyon (Exodo 9:12; Mga Taga-Roma 9:17-18). Ang malimbungan nga madumiliong kabubut-on ni Faraon naghatag sang kahigayonan sa Dios agud ipaambit ang kaluwasan sa kalibutan pinaagi sa dugang nga mga pagpakita sang divine nga gahum (Exodo 7:3; 11:9; Josue 2:9-10). Sa pang-ulihing divine nga paghimulus sang pagkatig-a sang ulo ni Faraon, ang Dios nagpahamtang sang paghukum pinaagi sa kamatayon subong ang ikapulo nga kalalat-an.

Si Faraon indi lamang isa ka pribado nga tawo; nagadumala siya sang kagamhanan. Ang iya madumilion nga kabubut-on nangin halimbawa sang pagkatig-a sang ulo sang kadamoan

sang iya mga nasakupan, nga nagapakig-ambit sang iya pagsalikway sang kaluwasan kag nagpamalakpak sa pagdayaw sang iya mga desisyon sa pagpabilin sang mga Hudiyo subong ang kaliwatan sang mga ulipon. Ang ikapulo nga kalalat-an nagpatay sang kamagulangan nga anak sang tagsa ka panimalay sang Egypt nga nag-upod kay Faraon sa pagsalikway sang mensahe ni Moises.

Ang paghulag sang Dios indi nangin walay pili nga pagpamatay sing kaliwatan. Madamo sang mga pamilya sang mga Ehiptohanon nagtoo sa Dios sang Israel kag nakalingkawas sa sina nga gab-i sang paghukum, kag madamo ang nag-upod sa Exodo subong ang “nagsinakot nga madamong tawo” sang mga Hentil (Exodo 11:3; 12:38, KJV). Dugang pa, ang Ehiptohanon nga mga lapsag nga nagkalamatay bag-o makalambot sa punto sang pagkahibalo sa Dios, nga amo man ang edad sang pagkaresponsible, gilayon nga nakabaton sang kaluwasan (2 Samuel 12:23).⁶⁹ Si Faraon mismo ang iya kaugalingon wala namatay sa ikapulo nga kalalat-an kondi gintugotan nga pahilwayon ang mga Hudiyo kag niyan nagpakig-upod pa sa lain nga krisis, sa Red Sea, nga sa liwat naghimaya sa Dios (Exodo 14:13-18).

Ang paghukum pinaagi sa kamatayon nangin pinakagrabe nga talaksan nga ginhimo sang Dios agud kuhaon ang tagsa ka madumilion nga mga ditumuluo kag sa paghimo sini agud laglagon ang nagpatig-a nga mabatukon sa Exodo. Ang mga saad sang Dios sa Israel kag sa katawhan nagdepende sa pungsudnon nga kahilwayan sang mga Hudiyo nga sa diin sang ulihi nag-abot ang tanang mga kaisipan sang inapinan nga pungsod, ang Kasugoan ni Moises, ang nasulat nga talaksan sang Balaan nga Kasulatan, kag labaw sa tanan ang Mesiyas, si Ginoong Jesu-Kristo. Ang Dios nagaamlig sang katawhan kag sang mga Hudiyo kag nagapauswag sang Iya plano sang grasya pinaagi sa pagpahamtang sang paghukum sang kamatayon.

ANG PAGHUKUM SA MAALAMON KAG MAPINO NGA PAMAAGI

Ang ikatatlo nga klase sang divine nga paghukum nagapakita sang pagkamangin-alamon ni Jesu-Kristo sa pagdumala sang kasaysayan bisan pa sang kamatuuran nga si Satanas ang nagadumala sang kalibutan. Sa paghukum sa maalamon kag mapino nga pamaagi, ang aton Ginoo nagagamit sang kalautan agud laglagon ang kalautan.

Ang pagkamataastaason indi makatugot ukon makabatas sang pagkamataastaason; ang isa ka porma sang kalautan ginatak-an kag nagatamay sang lain nga porma sang kalautan. Ang grabe kaayo nga, manugkampanya sang tawhanong-kaayo indi makabatas magpanilag sang makalmahon nga bisyohan. Ang makinaugalingon nagalantaw sang relihiyosong manugpauswag nga may pagtamay. Ang isa ka porma sang indi tama nga pagbanabana nagatamay sang lain pa gid nga porma sang indi tama nga pagbanabana. Ang Nazi nagadumut sa Komunista. Ang kada isa akig sa isa kag isa. Ang mismong kadamoon sang mga ganhaan padulong sa kalibutanon nga palakat, nga sa diin madaugon nga nagahangyo sa mga kaluyahon sang sobra kadamo sing nagkalainlain nga mga klase sang mga tawo, amo ang pinakadako nga sayup sang palakat. Ang pinakadako nga manugguba sang kalautan amo ang kalautan.

69. Thieme, *Ang Pagkaditumuluo* (2016), 23-24.

Kay ang kaakig sang tawo magadayaw sa imo. (Mga Salmo 76:10a, NASB)

Ang mga anak nga lalaki ni Sceva mga babaylan ukon mga sorhano nga nagabiyahé sa bilog nga probinsya sa palibot sang Efeso nga nagapangguba sang dungog ni Pablo kag nagabayaw sang ila kaugalingon sa iya ikalain (Mga Binuhatan 19:13-20). Tuman gid ka malaut nga mga tawo, ini nga mga babaylan nagpahayag nga magpalayas sang mga demonyo sa mga napuy-an sini.⁷⁰ Bisan pa nga sila dumalayon nga mga pumuluyo sang kalibutanon nga palakat, ini nga mga ditumuluo nagtinguha agud gamiton ang mga pangalan ni Kristo kag ni Pablo sa mga pagyamyam sa tuyo sang pagpalayas sang demonyo sa batanon nga tawo. Ang malaut nga demonyo perpektong nagsumpo sang pagkamataastaason sang sining malaut nga mga impostor.

“Nakilala ko si Jesus kag nakilala ko si Pablo, apang sin-o bala kamo?” (Mga Binuhatan 19:15b, NASB)

Ang mga demonyo nag-ataki sa mga Anak ni Sceva agud nga magpalagyo sila sa balay nga mga samaran. Subong resulta, “ang ngalan ni Ginoong Jesus gindayaw kag nahimaya” (Mga Binuhatan 19:17, NASB) sa ginpamatud-an nga buluhaton sing pagpangalagad ni Pablo nahanungud sa pagtolon-an.

Ang palatukuran sang paghukum sa maalamon kag mapino nga pamaagi ginagamit sa mga pungsod subong man sa kada isa kag isa. Ang malaut nga pungsod kasami nga ginatugotan sang gahum sa kasaysayan para sa solo nga katuyoan sang paggamit sang Dios agud hukman ang iban nga malaut nga pungsod. Ang Israel amo ang pinili nga pungsod sang Dios, apang sadtong 721 B.C., naliwat sadtong 586 B.C., kag naliwat pa gid sadtong A.D. 70, ang inapinan nga pungsod sang Dios nagkaus-us padulong sa kalautan subong nga ang mga pumuluyo sini padayon nga nagkinabuhi sa kalibutanon nga pamaagi. Ang malig-on nga manugsakdag sang hamtong nga mga tumuluo nagkulo; ang pagtubo kag pagdamo sang kalibutanon nga mga tumuluo nagabutong paidalum sang bilog nga pungsod. Sa kada isa sa sining tatlo ka mga higayon, ang Dios magpalig-on sang malaut nga kagamhanan agud silotan ang Israel. Ang Malaut₁ nagguba sang Malaut₂. Sang 721 B.C. ang Assyrian nga Kagamhanan nagguba sang Aminhan nga Ginharian sang Israel. Sang 586 B.C. ang Chaldean nga Kagamhanan nagguba sang Bagatnon nga Ginharian. Sang A.D. 70 ang Romanhon nga Kagamhanan nagguba sang relihiyoso, sa Fariseo, mabinatukon nga Judea.

Ang paghukum sa maalamon kag mapino nga pamaagi sang ululupod nga mga pundok wala gid sing estriktong gingahin para sa mga nagkaus-us sa pagkamalaut sing inapinang mga pungsod. Subong nga ginpakotpakot sa tagna, ang politikanhon nga diktador sang Ginpatindog Liwat nga Romanhong Kagamhanan, nga ginsakdag ni Satanas, magabatok sa pangkalibutan nga relihiyon sang Tribulation, nga ginsakdag man ni Satanas, kag mahimo nga ahente sang kalautan agud magguba sang malaut nga palakat (Bugna 17:16-17). Ang tinutuyo sang Dios maagum ni Satanas kon ang yawa magalinlang sang isa ka bahin sang iya kaugalingon nga kalibutanong palakat sa maluibon nga plano agud pabakuron pa sing husto ang gahum sang lain pa gid nga bahin.

70. Thieme, *Satan and Demonism*.

DAAN NGA KATIPAN

GENESIS

3:15	167
6:1-4	167
11:9	50
12:1-3	50
12:3	50
12:10—13:1	127
15:6	21
22:18	50
41:46-57	128

EXODO

7:3	207
8:32	207
9:12	207
9:16	207
11:3	208
11:9	207
12:38	208
14:13-18	208
16	181
16:14-36	182

20:4-5	54
20:5	55
20:6	56
25:21-22	71
34:6	55
34:7	55

LEVITICO

26:3-5	127
26:11-12	71
26:14	52
26:14-39	127
26:18	52
26:18-20	127
26:21	52
26:26	128
26:23-26	127
26:27-35	127

NUMEROS

14:18	54
-------------	----

DEUTERONOMIO	1:12	176, 190
	1:14-15	191
5:9	1:16	191
6:13	1:17	191
6:16	1:18-19	191
7:9	1:20	191
8:3	1:21-22	192
11:18-21	2:1-3	163
21:18-21	2:1-5	162
24:16	2:1-10	176
28:15	2:3	192
28:23-24	2:6	176
28:25-26	2:9	193
28:49-67	2:10	193
33:27	2:11—42:9	176
	3:1	195
JOSUE	5:17-18	43
	5:19-27	53
1:5	5:20	129
2:9-10	13:4	196
	13:13-15	196
1 SAMUEL	13:25	196
	19:7	196
16:7	19:25-26	197
	23:3-4	197
2 SAMUEL	32:1	198
	32:2-3	198
7:10-16	38—41	198
12:13	40:8	199
12:23	42:6	199
	42:10	199
2 MGA CRONICA	42:10-17	188
20:9		
	MGA SALMO	
JOB	1:6	49
	2	48
1	7:14	41
1—3	7:15-16	42
1:2-5	23:4	3, 77
1:6	23:4-5	53
1:6-12	25:8-9	34
1:7	31:5	75
1:8	33:10-19	51
1:10	33:18-22	49
1:11	34:15-19	49

37:25	53
46:1	2
55:22	3
66:7	49
76:10	39, 86, 209
89:28-37	50
91	183
91:1	71
91:9-13	183
91:11-12	183
100:5	56
110:1	172, 186
138:2	73
139:17	73

MGA HULUBATON

3:34	41
13:20	114
19:8	77, 101
19:11	80
23:7	116
24:10	122
30:11-14	56

ISAIAS

5:26	50
5:26-30	172
11:11-13	50
14:12	161
14:14	4, 48, 167
64:6	21

JEREMIAS

12:1-2	52
17:9	69
39:10-18	53

EZEQUIEL

14:12-14	188
28:12	162
28:12-19	161

DANIEL

9:24	172
------------	-----

OSEAS

4:6	52
-----------	----

JONAS

1:4-16	49
3:10	58

ZACARIAS

2:5	53
3:1-2	162
8:20-23	172
10:6-12	50
13:2-6	172

BAG-ONG KATIPAN

MATEO

3:13-15	177
3:17	177
4	176
4:1	177
4:1-4	175
4:1-11	164
4:2	178
4:3	178
4:4	8, 13, 62, 75, 181
4:5	182
4:5-7	175
4:6	183
4:7	185
4:8	185
4:8-10	175
4:9	186
4:10	186
4:11	187
5:13	51
5:41	26
5:44	9
6:7	117
7:1	45
7:2	47
7:6	112
9:4	117
10:34-36	111
12:18	169
12:28	169, 180
16:18	170
19:19	96
22:35-40	105
22:39	98
22:42	117
24:36	138
25:41	162, 174
26:38-39	136
27:46	136

MARCOS

12:30	9
12:31	9, 98
15:2-5	136

LUCAS

2:40	176
2:52	75, 176
4:14	169
4:14-15	180
4:18	169
6:27-28	96
6:35	96
11:28	75
14:17-18	180
14:21	180
15:7	163, 171
15:10	163, 171
21:24	51
23:43	132
23:46	75, 132
23:50-53	132

JUAN

1:14	167, 176
2:1-11	180
2:24	72
3:15	24
3:16	166
3:18	163
3:34	169
3:36	163
4:24	120, 158
5:22	48
7:15-16	75
8:25-27	75
8:31-32	120

12:31	48
14—17	170
14:17	138
14:20	71
14:23	71
14:30	48
15:7	117
15:10	72, 77
15:10-11	10
15:10-17	80
15:11	144, 151
15:12	96
15:17	96
15:18-21	112
15:23	38
16:8-11	147
16:11	48
16:13-14	71, 80
17:22	71
17:22-23	72
17:26	72
19:30	132

MGA BINUHATAN

1:5	138
1:8	71, 138
2:24	133
2:27	132
2:31	132
8:32-35	136
16:31	206
17:26	50
19:13-20	209
19:15	209
19:17	209
21:10-14	129
21:23-26	129
23—24	141
23:12-14	142
24:22—25:12	141
25—26	141
26:32	141
27	142
27:31-44	141
28:3-6	141

28:23-31	142
----------------	-----

MGA TAGA-ROMA

1:4	133, 168
1:17	79
2:5	207
3:19-30	21
3:21-28	44
3:22	21
4:3	21
5:12	166
6:1	78
6:4	71, 133
8:1	205
8:7	38
8:10	71, 80
8:11	71, 133
8:15	4
8:17	72
8:24-25	152
8:28	49, 124, 191
8:28-31	8
8:31	86
8:32	159
8:35-37	129
8:38-39	53
9:17-18	207
9:27	51
10:14	147
11:2-5	129
11:5	51
11:13	129
12:2	73, 79, 118
12:2-3	148
12:3	118
12:10	78
12:12	8
13:1-4	22
13:9	96
13:14	77
14:10-14	45
14:22	68
15:24	142
15:28	142
16:25-26	170

1 MGA TAGA-CORINTO

1:4-8	139
2:4	71
2:16	13, 74, 144
3:1-3	38
3:13-14	72
3:15	37
3:16	71
4:9	163
6:14	137
6:19-20	71
6:20	80
10:12	118
10:13	59, 63, 87-88, 93, 159, 176,
11:10	163
11:30-31	42
11:31	199
13:13	104
14:33	30, 80
15:33	114
15:50-53	138

2 MGA TAGA-CORINTO

4:3-4	174, 207
4:7	71
5:8	37
5:10	72
5:17	51, 70, 133
5:20	72, 111
5:21	24
6:3	112
6:4-5	112
6:6-7	112
6:8	112
6:16	71
9:7-8	121
10:4-6	120
11:14	162
12:7	85
12:7-10	94
12:8	87
12:9	66, 89, 94
12:9-10	66, 181
12:10	78, 91-94

13:4-6	71
--------------	----

MGA TAGA-GALACIA

2:7	129
2:20	72
3:26	4
3:26-28	4
4:1-7	4
4:4	167
4:19	77, 80
5:12	111
5:14	98
5:16	7
6:3	118
6:7	19

MGA TAGA-EFESO

1:3	15, 37, 71, 154, 156, 158
1:3-4	5
1:4	15, 155, 158
1:4-5	4
1:6	71
1:7-8	70
1:12	71
1:14	71
1:19	70
1:19-20	71, 168
1:20	133
2:1	69
2:1-8	48
2:6-7	72
2:8	147
2:8-9	24, 111, 131
2:10	70, 71
2:20-22	138
3:1-7	170
3:10	163
3:16-17	80, 103
3:20	155
3:20-21	169
4:6	71
4:11-13	62
4:23	78
4:24	71

4:30.....	22
5:1.....	80
5:18.....	7
5:26-27.....	138
6:10.....	78
6:10-17.....	17

MGA TAGA-FILIPOS

1:20-21.....	76, 80-81, 155,
1:21.....	9, 144, 152, 199,
1:29.....	93
2:2.....	78, 148
2:5.....	101, 119
2:23-24.....	142
3.....	130, 139
3:4.....	130
3:7-8.....	131
3:8.....	132, 140
3:9.....	131, 140
3:9-11.....	131, 139,
3:10.....	130, 132, 134, 137, 140
3:10-11.....	167
3:11.....	130, 137, 139-40,
3:12.....	139-40, 143
3:12-14.....	16, 139
3:13.....	149
3:13-14.....	144, 146
3:14.....	154
3:14-15.....	10
3:15.....	139, 142, 147-48
3:16.....	149
3:18.....	37-38
3:20-21.....	138
3:21.....	139
4:11.....	78
4:11-12.....	92
4:11-13.....	151
4:12-13.....	78

MGA TAGA-COLOSAS

1:10-12.....	71
1:11.....	78
1:16.....	18
1:17.....	179, 185

1:20.....	171
1:25-27.....	170
1:27.....	71
2:7.....	79
2:12.....	133
3:17-25.....	125

1 MGA TAGA-TESALONICA

1:10.....	133
2:4.....	123
4:13.....	139
4:16-17.....	137
4:18.....	138-39
5:19.....	22

1 TIMOTEO

2:9-10.....	121
2:15.....	121
3:16.....	163
5:21.....	163
6:6-8.....	78

2 TIMOTEO

1:7.....	71, 79
2:10.....	80
2:11-13.....	44
2:15.....	25
4:6-8.....	138

FILEMON

22.....	142
---------	-----

MGA HEBREO

1:3.....	18, 71, 74, 179
2:2.....	166
2:9-10.....	170
4:1-2.....	8
4:1-3.....	12
4:7.....	37
4:12.....	17
4:14.....	72

4:15	185
4:16	87
5:6	45
5:8	91
5:10	45
6:1	21
6:6	37
9:5	71
9:14	21, 135
9:27	205
12	33, 35
12:2	92, 136, 169
12:5	33
12:6	33
12:7	34
12:7-13	35
12:8	33
12:15	25
13:5	3, 78

SANTIAGO

1:13	185
1:17	44
1:22-25	78
3:2	47
4:4	38
4:6	15, 41, 154
4:8	38
5:7-8	139
5:11	200

1 PEDRO

1:4	37, 154, 158,
1:6-8	15
1:7-8	128
1:8	9, 74
1:21	133
2:5	45
2:9	45, 77
2:24	24
3:3-4	121
3:18	24, 133
4:12-16	80
5:5	41

5:5-6	8
-------------	---

2 PEDRO

3:9	56, 206
3:10	174
3:15-16	85
3:18	132

1 JUAN

1:8	12, 21, 34, 69
1:9	8, 12, 24, 111, 203
1:10	12, 21, 34
2:2	206
2:13-14	48
2:15	112
2:18	38
2:22	38
2:24	72
3:2-3	139
3:8	38
3:10	38
4:3	38
4:20-21	98
5:16	37

2 JUAN

4:6	62
7	38
9	33, 71

BUGNA

1:5	48
1:6	45, 72
1:18	48
2—3	138
2:2	38
3:16	41-42
3:19	40
3:20	36, 40
5:10	45
6—19	172
12:4	162, 166

12:7	166	20:11-14	174
17:16-17	209	20:12	174
19:16	4	20:12-15	174
20:1-6.....	172	21:1	173-74
20:2-3.....	172	21:1-2	174
20:6.....	45	21:4	33, 37, 205
20:7-8.....	173	22:7	138
20:9.....	173	22:12	138
20:10	162	22:20.....	138
20:10-15	174		

Tultulanan sang Hilisgutan

- Abraham, 164, 171
Abram, 127
Adan, 166-67
 pagkahulog sa sala ni ukon pagpakasala ni, 23, 69, 166-67
sinugo ukon tinugyanan, 72, 111
handum, 48, 78, 103, 126, 153
Ananias, 141
pagsinumpunganay sang mga anghel, 15, 50, 65, 117, 136, 150, 162-63, 166, 171, 174, 179, 186, 200
mga anghel, 117, 161-63, 164, 170, 171, pinili, 164, 171
 makasasala ukon nahulog sa sala, 173
 manugbantay, 183
kaakig, 28-29, 115, 119, 182, 194
pag-ilinaway, 34, 97, 99, 112-14
antinomian, 78
anti-Semitism, 50, 171
pagbiya sa gintoohan, 59
pag-uyon, 112-13, 119, 193, sang Dios, 21, 111, 131, 174
pagkamataastaason, 12, 16, 20, 22-23, 25, 34, 41, 43, 45, 48, 57, 59, 64, 69, 82, 84-86, 89, 92, 102, 111-12, 116-18, 126, 129-30, 134, 142, 148, 153, 161, 166, 171-72, 189, 192, 196, 198
 mabaskog nga manugkampanya, 102
pagkayab, 177, 179
estriktong pagpanghiwala sa kaugalingon, 110, 153
Assyrian nga kagamhanan, 58, 209
astheneia, 66
awtoridad, 2, 6, 12, 34, 45, 56, 83, 113, 119, 121-24, 161
autonomia, 95

bautismo
 ni Kristo, 177
 sang Balaan Espiritu. *Tan-awa* ang Balaan Espiritu tulumanon, 186
balabag, 24
Bildad, 194-95
aligutgut, 19, 25, 45, 115, 123, 146, 148
basol, 19, 20, 23, 41, 115
pakamaayo, 1, 3, 5-6, 8, 12, 14, 25, 31, 35-37, 42-43, 49-50, 53-54, 59-60, 67, 71, 86, 89-93, 102, 111, 114, 118, 129-31, 136, 144, 146-47, 158, 171, 173, 186, 189-91, 196, 198-99, 202-04
 sang pag-ululupod ukon pag-inupdanay, 49-51, 58, 134,
 pagdul-ong ukon pagdala, 155-56
 pagpanagtag sang, 154-57, 197
 ginapatipigan nga kasulatan, 14, 154-56, 188-92, 199-200
 walay katapusan, 186

pangkinahanglanon, 36, 81, 157, 182, 191
pinakamataas ukon pinakadako, 92
porpolyo, 5
ginsaad, 104
nagaantos tungud sang. *Tan-awa* ang pag-antos

talaksan sang Balaan nga Kasulatan, 149, 198
ikasarang, 15, 63, 75, 78, 91-92, 195
 para sa pagpakamaayo, 136, 146, 155, 156, 159, 190
 agud batason, 94
 para sa kalipay, 78, 91, 100, 106, 151,
 para sa kinabuhi, 5, 42, 104, 106, 110-12
 para sa gugma, 17, 73, 91, 98, 106, 108, 161, 193
 para sa kauswagan ukon kabuganaan, 153
 sang kalag, 161
silot sang kamatayon, 22
pagkaunudnon, 59
Chafer, L.S., 48
Chaldean nga kagamhanan, 209
Charlemagne, 51
pinili nga mga tawo, 50
Kristo. *Tan-awa* ang Jesu-Kristo
Kristohanong pagpangalagad, 177, 178
Kristohanong pamaagi sang pagkinabuhi, 5-7, 11-12, 22, 26, 40, 64, 76, 96, 101, 129, 132, 139, 143, 147, 151, 160, 202
Pasko, 75
Simbahan, 4, 70, 128, 138, 168, 188
Panahon sang Simbahan, 4-5, 39, 51, 53, 70-72, 76, 85, 102, 105, 126-129, 133-34, 137-38, 148, 154, 167-68, 170-72, 181, 198, 200
inapinan nga pungsod, 50-52, 58, 126-27, 134, 172, 181, 207-09
 hentil, 50-51
mapainoinohon nga pagkinaugalingon, 152
mapainoinohon nga pagsalig sa kaugalingon, 101
Colossae, 42
maayo nga paghangup, 26, 128-29, 185
 espirituhanon, 78-79, 153, 184
pagpakig-ambitanay sa lamesa sang Ginoo, 42
pagkamaloloy-on, 75, 98, 107, 200
pagkakalmahon, 14, 77, 87
pagsalig, 14-15, 53, 70, 76, 88, 91, 95, 101, 104, 127, 139, 152, 176, 182, 184, 193, 196, 204
pagkakontento, 78, 82, 91-92, 100, 110, 115, 128, 148, 151, 204
kalibutanon nga tumuluo, 36-38, 40-42, 51, 52-53, 209
kalibutanong pagpasakup ukon pagkalabot, 42, 59, 153
kalibutanong pamaagi ukon palakat, 10, 21, 23, 33-34, 37-45, 48, 52-53, 55, 111, 117, 146, 150, 207, 208-09
pagpanglaygay, 78, 89, 171
palsipikado nga pamaagi, 10, 29

- kaisog, 27-28, 81, 148, 153
 pagkatalawan, 69, 125, 148, 190
 pagkasalawayon, 55-56, 163, 172
 kasugoan sang, 52
 nagahimalaut, 12, 42, 49, 59, 130
 sang inupdanay, 49-50, 52
 para sa pagpakamaayo, 25, 129
- Daniel, 188
 David, 164, 171, 179
 Anak ni, 179
 mga desisyon
 malain, 2, 18-19, 23, 27, 30, 32, 41-42, 45, 59-60, 63, 82, 166
 hilway nga kabubut-on, 48
 maayo, 19, 23, 30, 37, 42, 59, 78, 82, 102-03, 166
 halin sa kahimtangan sing kabakod, 59, 78-79, 102
 halin sa kahimtangan sang kaluyahon, 59, 122
 responsibilidad para sa, 19, 21, 27-28, 82, 114, 154
 hinali nga sabat agud amligan ang kaugalingon, 119
 pag-us-us ukon pagluya, 32, 41, 52
 demonyo, 87, 168, 209
 pagpanghiwala ukon pagpamutig, 119
 madangatan, 30
 pagtilaw pinaagi sa katalagman. *Tan-awa* ang pagtilaw
 disiplinang
 ululupod, 23, 50, 52-53, 55, 57-58, 127, 205
 pagpanudlo, 33, 35, 61, 171
 pagsunudsunud sang, 58
 divine, 1, 32-34, 36-37, 39, 42, 44-45, 50-51, 53, 57, 60, 62, 83, 111, 145-46, 189, 194, 200
 makamalatay, 36-37, 42, 53
 lima ka mga pagsunudsunud sang, 52, 127
 ikaapat nga bahin sang, 128
 makasaysayan, 56
 kada isa ukon tagsa ka, 52
 ginpabug-at, 36, 38, 40-42, 53
 pinakadako ukon pinakamataas, 38, 41, 58
 sa ginikinan, 2, 33-35
 masiluton, 40
 tatlo ka pilo, 44-47, 54
 pahinumdum ukon pagpaandam, 36, 40-42, 53
 divine nga pagpahayag sing kapanahonan sang
 kasaysayan sang katawhan, 70, 72, 105
 divine decree, 18, 20, 24
 divine nga pamunoan sang gamhanang palasyo, 5-7, 10-11, 13, 15-16, 22-27, 29, 30, 33, 35-36, 39, 42, 49, 52-53, 59-60, 63-66, 71, 73, 77-78, 80-82, 86, 88-89, 91, 94, 96-97, 104, 109, 112, 114, 118, 120, 123, 130, 134, 146, 149-152, 155, 159, 167-168, 200, 203
 nagahulag, 91, 105, 131, 135, 140, 167, 170, 178, 180
 unang halimbawa, 72, 74, 91, 118, 131, 135-36, 140, 167, 169-170, 176-82, 186-87, 201
 divine nga paghukom, 163, 205-09
 divine nga palanan-awon, 56, 73, 76-78, 116, 120, 142, 148, 152, 182, 196
 paghanas sa pagtolon-an, 78, 102, 153
 pag-abuso sa bulong, 119, 126
 paghinubog, 119
- dunamis*, 66
 pagkapatay ukon makamalatay, 9, 36-37, 42, 75, 77, 110, 135, 152, 155, 164, 199
- pagkalumpag sang pangabuhian, 52
 pag-us-us sang palangabuhian, 48, 53, 126-29
 Edict of Nantes, 57
 Elihu, 194, 198
 Elias, 171
 Elifaz, 194-95
 Makagagahum sa tanan, 43
 balatyagon, 11-12, 103, 108, 119, 182, 195
 pagkabinatyagon, 11, 74, 149, 153
 palibot, 5, 20, 41, 110, 161, 166, 172-73, 183
 mga pisti, 48, 126
 epistemological rehabilitation, 79, 101, 132, 142, 152
 kapareho nga mag kahigayonan, 29
 kapareho nga mga katungud, 29
 ginapatipigan nga kasulatan
 sang mga pakamaayo, 154-55, 158-59, 188-91, 199
 kinaiya sang Dios. *Tan-awa* ang Dios
 kinabuhi nga walay katapusan, 24, 38, 76, 186
 walay katapusan nga padya, 37, 44, 128
 kasigurohan sa walay katapusan, 10, 43
 walay katapusan nga kahimtangan, 157, 174
 pagkawalay katapusan, 5-6, 33, 37, 71, 76, 82, 144, 146, 152, 154-55, 157-58, 162, 169, 178, 197, 205
 seremonya sa paghinumdum sang
 lamesa sang Ginoo, 42, 120
 pagpaambit sang Maayong Balita sang kaluwasan, 50, 70, 174, 204, 206, 207
 pagtilaw sing malig-on nga pagpamatuud. *Tan-awa* ang pagtilaw
 kalautan, 20-22, 24, 38-39, 41, 55, 60-70, 77, 81, 85, 97, 111, 114, 117, 122, 125, 181, 183, 188-89, 208-09
 relihiyoso, 111
 Exodo, 58, 181, 207-08
 Ezequiel, ang manalagna, 188
- pagtoo, 43, 79-80, 131, 146-47
 sa kay Jesu-Kristo, 4, 24, 43, 130-31, 163, 166, 171, 173, 200, 207
 indi takus, 24
 pagtoo nga may kapahuwayan, 11, 104
 pagbansaybansay sang pagtoo
 nga may kapahuwayan, 8, 12, 89, 103, 203
 taggulutum, 48, 126, 188
 kahadlok, 26, 28-29, 78-79, 81-82, 112, 116, 139, 148, 190
 Felix, 141
 Festus, 141
 Unang Pagkari, 10, 75, 91, 133-34, 167, 170-71, 177, 179, 186,
 mga misyon sa gowa sang pungsod, 50-51
 pagpanghilawas sang indi minyo, 21, 25
 himalaut sa ikaapat nga kaliwatan, 44, 54-57,
 kahilwayan, 16, 22, 26, 29, 45, 50, 54-55, 95, 102, 126, 160-61, 208
 hilway nga kabubut-on, 18, 24, 55, 88, 161, 163, 166, 173, 195, 206
 French Revolution, 57

Hardin sang Eden, 23, 166, 173

paghatag, 120

Dios

kinaiya sang, 111

pagsalig sa, 53, 70, 88, 91, 95, 101, 127, 130, 152, 193, 196, 204

paghatag sing bug-os nga pagtalupangud sa, 113

kinaiya sang, 5, 10, 27, 29, 49, 51, 53, 56, 66, 70, 86, 89, 91, 94, 100-01, 110, 120, 122, 132, 135, 138, 142, 145, 148, 154, 167, 178-79, 183, 187, 190, 198, 200, 203

pagkamatutum sang, 8, 18, 44, 56, 63, 73-74, 91, 107, 116, 159, 170, 185, 196, 199, 202-203

kahimayaan sang, 3, 6, 9, 14, 16-17, 49, 65, 67, 134, 136, 141, 146-47, 150, 154-55, 159, 168, 187, 192, 196-97, 199-200, 204

himaya sang, 3, 14-15, 70, 93, 139, 147, 149, 192, 199

grasya sang, 2, 10, 15, 24-25, 29, 32-33, 40, 56-58, 60, 63-64, 84, 89, 91, 100, 111, 117, 121-22, 130, 154, 157, 163, 170-72, 175, 182, 191, 202

pagkawalay pagbaylo sang, 44, 203

pagkamatitud-anon sang, 15, 50, 70, 73, 78, 192, 205

sang Israel, 181, 207-08

katarungan sang, 33, 35-36, 49, 54, 136, 163, 169, 171, 174, 203, 206

gugma sang, 74, 129, 131, 171, 202

pagkamagagahum sa tanan sang, 5, 10-11, 27, 39, 49, 51, 53, 66, 70-71, 89, 91, 94, 100-01, 104, 111, 120, 133-36, 138, 145, 154-55, 168-70, 179-81, 184, 187, 198, 200, 203-04

pagkahibalo sa tanan sang, 44, 203

gahum sang, 6, 22, 89, 91, 105, 132-33, 136, 147, 178-79, 203-04

pamalaod nga dapat sundon sa plano sang, 5-6, 12, 15, 19, 22, 26, 29, 33-34, 38, 49, 52, 55, 62-63, 70, 73, 82, 84, 87, 89, 91, 94, 99, 101, 103, 109-11, 113, 115, 118, 123, 131, 133, 139, 140, 145-51, 153-54, 157, 167-68, 170, 179, 184, 200-01

pag-alsa batok, 162

pagkamatarong sang, 21, 24, 44, 74, 131, 161, 174, 204

pagkalabaw nga kagamhanan sang, 24, 63, 86, 88, 180, 184, 190

kamatuuran sang, 203

pagkamakita ukon pagkahayag sang, 73

pagsimba sang, 54, 72, 91, 119-20, 145, 161-62, 167, 186-87, 199

Gog Revolution, 173

Maayong Balita, 24, 27, 49-50, 58, 112, 117, 129, 141, 147, 173

tsismis, 21, 46-47, 54, 115

grasya

para sa tanan, 147

epektibo, 144, 147

pagpili sang, 51

sang Dios. *Tan-awa* ang Dios

mas dako, 14, 153

kasugoan sang, 55

pangkinahanglanon, 36, 43, 55, 82, 157, 180, 182, 191

katukuran sang, 23, 46, 153

paghanas sa grasya, 78, 101-02, 152

Great Britain, 51

dakong gahum sang eksperimento, 132-34, 137, 150, 167-70

Dakong Puti nga Trono, 174

kahakog, 69, 126, 183

pagtubo

ginpadasig, 3, 14, 61-63, 84, 87-89, 91-93, 112, 135, 143,

espirituhanon, 1, 3, 5, 8, 10, 12-13, 26, 34, 46-47, 60, 62, 64, 77, 82, 84, 87, 92-93, 101, 108, 111-12, 115-16, 138, 145, 148-49, 150, 176-77, 192, 196-97

sala ukon kasal-anan, 25, 29, 81

sobra nga pagkatublag tungud sang sala, 12, 16, 25-26, 28, 45, 57, 146, 173

Hades, 132

kalipay, 5, 9-10, 20, 35, 37, 43, 78, 82, 91, 100, 106, 110, 112-15, 119, 151-52, 164, 169, 171-72, 200-01, 204

sa sulud, 15, 92, 169

gintugyanan, 115

pagdumut, 25, 45, 112, 115, 123, 141,

pagpaayo, 43

langit, 37, 125, 132, 158, 170, 179,

bag-o, 174

Herod Agrippa II, 141

Balkonahe ni Herod, 182, 193

makasaysayan nga mga katalagman, 53, 56-58, 125-27

mahaylohon kag malig-on nga epekto

sing kasaysayan, 51, 134, 188

makasaysayang mga lakat, 54, 56, 128, 138

Balaan Espiritu

bautismo sang, 4-5, 43, 70, 133, 140, 170

pagpuno sang, 7, 26, 77, 78, 97, 104-05, 120, 170, 178, 180

pagpasubo, 23

pagpuyo sang, 80, 105

buluhaton sing pagpangalagad sang, 7, 11, 30, 92, 133, 144, 147-48, 170, 180

gahum sang, 105, 133, 136, 178, 180, 203

pagpalong, 23

paglaum, 8, 11-12, 36, 89, 104, 105, 114, 119, 127, 136, 139, 143, 152, 193, 196, 203

tawhanong kaayo, 20-22, 24, 38, 41, 69, 81, 131, 174,

kasaysayan sang katawhan, 14, 23, 49, 52, 55-56, 70-71, 134-36, 151, 163-64, 166, 168, 171-74, 200, 205

tawhanong pagtahod kag pagpalangga

sa kaugalingon, 69-70

tawhanong palanan-awon, 116, 120, 144

pagpaubus, 27, 29, 34, 59, 64, 69, 78, 116, 118

ginpilit, 8, 12, 34

indi matuud, 143

tunay ukon matuud, 8, 12, 82, 119, 140

paghiusa sang Dios kag tawo sa isa ka persona, 133-34, 167-69, 176, 179

pagkawalay kahibalo, 12-13, 20-23, 31, 37, 39, 70, 88, 122, 153, 202

mga sala ni, 21
 nagakalain pa gid nga pagkatampalasan, 38, 41
 pagkawalay pagbaylo. *Tan-awa* ang Dios
 indi sarang magpakasala ukon
 pagkawala sing kasal-anan, 135, 136, 169, 177, 187
 gugma nga wala sing ginatumod, 9, 13-14, 27, 96-98, 101,
 103-05, 108, 113-15, 124, 127, 136, 143, 152-53,
 176, 194, 204
 pagkawalay kalooy, 16, 26, 29, 45, 115, 123
 Pagpakatawo, 142, 164, 167, 179-80, 184
 pagpuyo, sang Tatlo ka mga Persona sa Isa ka Dios, 71-
 72, 80
 kalipay sa sulud sang kalag. *Tan-awa* ang kalipay
 kabakod sa sulud sang kalag. *Tan-awa* ang kabakod
 pagkawalay sala, 166
 dako nga paglinumbaanay, 78, 103
 pagkabuang, 118
 pagkawalay kasigurohan, 29
 pagkamatinud-anon, 27-28, 69, 78, 99-101, 103, 107, 113-
 14, 122, 126, 129, 141, 192-93, 203
 sang Dios. *Tan-awa* ang Dios
 indi makita-ang mahaylohon kag malig-on nga epekto, 49,
 51, 57, 72, 134, 138, 188
 pagpain sang sala, 25
 Israel, 50-52, 71, 131, 172, 181, 186, 188, 189, 207-08
 Panahon sang, 71
 pagkamaimon ukon pagkasina, 20, 45, 102, 115, 123, 153
 Herusalem, 53, 129-30, 141-42, 146, 174, 182
 Jesu-Kristo
 tinugyanan ukon sinaligan para sa, 72, 112
 bautismo sang, 186
 pakamaayo halin sa, 49-50
 nagadumala sang kasaysayan, 53, 206
 pagpalansang sa krus ni, 136
 mga kamatayon sang, 132-33
 gindisiplina ni, 48
 pagtoo kay, 4, 24, 43, 130-31, 147, 163, 166, 171, 173,
 200, 207
 kahimayaan ni, 80, 93, 103, 106
 Dios sang Israel, 181
 mataas nga pari, 72
 pagkatawo, 23, 33-34, 48, 72-77, 79, 91, 118, 142,
 164, 167, 169-70, 175-188, 201
 Pagpakatawo ni, 72, 184
 maghuhukum, 174
 gugma ni, 49
 kinaugalingong gugma para sa, 93
 pagtintal ni, 180, 184-86, 189
 pagpakighiusa kay, 4, 70, 131, 140, 144, 169
 Mga Hudiyo, 50, 51, 58, 120, 128-29, 141, 171, 181, 183-
 84, 186, 188-89, 207
 Job, 163, 175, 187-200,
 Jonas, 58
 Jose, 128
 relihiyon sang Hudiyo, 130
 paghukum, 46-47, 54
 lingkoran nga hukmanan ni Kristo, 71, 128
 katarungan sang Dios. *Tan-awa* ang Dios
 pagpakamatarong, 44

katantao, 139
 kenosis, panudlo sang Bibliya nahanungud sang, 179
 ginharian
 sang duta, 84
 walay katapusan, 186
 ni Satanas, 48, 72, 170, 189, 200
 Hari sang mga hari, 4, 170, 179
 Hari sang mga Hudiyo, 51, 177, 181
 linaw sang kalayo, 174
 Laodicea, 42
 pagkabigaon, 119
 Ulihing Paghukum, 56, 174
 kasugoan sang kinabubu-ton nga responsibilidad, 18-30,
 34, 36, 42-43, 45, 47, 63, 115, 125, 203
 mga kasugoan sang divine nga katukuran, 22, 27, 29, 45,
 49-50, 58, 107, 124
 pagkabalaodnon, 102, 111, 130, 153
 grasya sang pangkinahanglanon. *Tan-awa* ang grasya
logizomai, 144
 Louis XIV, 57
 gugma sang Dios. *Tan-awa* ang Dios
 Lucifer, 86, 161
 kaibog, *Tan-awa* ang gahum
 pagbutig, 21
 pagpangguba sing dungog, 21, 45, 47, 54, 113
 manna, 181
 kalig-on sang panghunahuna, 78, 100, 152
 Mesiya ukon Manluluwas, 50, 186, 206
 natunaw ukon nahangpan, 8, 13, 16, 29, 62, 65-66, 73, 76,
 81, 85, 88, 90, 101, 110-11, 129, 142, 148-49, 164,
 181-82, 191, 195, 199, 203-04
 militar, 16
 pagpanakup sang militar, 52, 127
 Millennium, 138, 172-73
 mga milagro, 88, 119, 179-80
 kalisdanan. *Tan-awa* ang kaugalingong-sugyot
 nga kalisdanan
 mga misyonaryo, 50, 51, 134
 kakusog sing paghulag, 8, 59, 64, 71, 84, 89, 135, 145-148
 espirituhanon, 15-16, 40, 46, 102, 115, 127, 129, 139,
 141, 143, 175
 pagtilaw. *Tan-awa* ang pagtilaw, kakausog sing
 paghulag
 pag-us-us ukon paglain sing pamatasan, 38, 41
 Kasugoan ni Moises, 131, 188, 208
 Moises, 164, 171, 183, 188, 207-08
 kabangdanan ukon kaawhagan, 8, 15, 29, 40, 45, 71, 78,
 82, 96, 99, 102, 105, 117, 122-23, 144, 148, 152,
 191
 pagpatay, 21-22, 73
 makatalanhaga nga pagtolon-an, 85, 170
 Napoleon, 57
 pagkabuangbuang, 192
 Bag-ong Herusalem, 174
 bag-ong espirituhanong mga tinuga, 51, 70, 133, 170, 200
 kahulugan kag katuyoan, 79, 82
 Noe, 188

North Vietnam, 27

Aminhan nga bahin sang Ginharian, 52, 209

pagkanalikupan sing hunahuna ni Kristo, 15, 95, 132, 145, 152

pagkamakagagahum sa tanan. *Tan-awa* ang Dios

pagkahibalo sa tanan. *Tan-awa* ang Dios

Nagahulag nga Palatungan, 186

paghanas sang ginikanan, 33-44

mga ginikanan, 2, 33-35, 46, 55, 57-58

pastor, 39, 46, 56, 73, 76, 79, 133, 149, 203

awtoridad sang, 83

Mga Katigulangan, 188

Pablo, ang Apostol, 85-89, 124, 129-30, 132, 137, 139-43, 145, 147

Pentecostes, adlaw sang, 138

pagtilaw pinaagi sa tawo. *Tan-awa* ang pagtilaw

paghingabot, relihiyoso, 53, 85, 100, 129,

katalagman sa kaugalingon, 125

mahaylohon kag malig-on nga epekto sa kaugalingon, 134

kinaugalingong gugma, 96-97, 99, 106, 108, 113-14, 193, 204

kinaugalingong gugma para sa Dios, 8, 12-14, 27, 65, 70, 73, 78, 80-82, 87, 91-92, 96-97, 99, 102, 105, 110, 112, 121, 123, 127, 130, 136, 143-45, 148, 152-53, 176, 186, 189, 196, 199, 204

kinaugalingong gugma para kay Jesu-Kristo, 94

kinaugalingong pagtalupangud sa madangatan, 12, 79, 103, 113, 154

Pedro, ang Apostol, 85, 128

pilosopiya, Griyego, 85

malig-on nga manugsakdag, 49, 52-53, 56-58, 127, 134, 189

politikanhong kagamo, 52

porpolyo sang indi makit-an nga mga manggad, 5, 71, 79, 134, 168

gahum

ang pagkaandam na sang, 5, 27, 49, 70, 86, 89, 100-02, 122, 133-36, 144, 148, 154, 168, 169, 173, 200,

kailigbon, 48, 119, 126, 130, 153, 164

pangamuyo, 30, 41, 88-89, 116

katungud sa pag-isahanon, 22, 45-47, 50, 72, 82, 102,

pagsulbar sing palaligban, 7, 10, 13, 59, 105, 105, 111

mga kagamitan kag paagi sing

pagsulbar sang palaligban, 10-11, 15, 23, 25, 29-30, 59, 63, 78, 88, 90, 101, 106, 109-10, 113-15, 122-27, 135-36, 139, 142, 150, 155, 169, 180, 196, 202-03

pagkabutang, 22, 26, 50, 126, 156-57

tagna, 138, 209

Daan nga Katipan, 170

pamalaod nga dapat sundon, 5, 19, 30-31, 51, 73, 116, 170, 200, 202

divine, 6, 12, 19, 21, 30, 33, 63-64, 82, 88, 103, 111, 115, 131, 146, 203-04

pamalaod nga dapat sundon sa plano

sang Dios. *Tan-awa* ang Dios

indi matuud nga gugma, 107-08

pagkabuang, 22, 195

masiluton nga pagpatuman, 33, 40, 54-55, 58, 209

Pagsabnit, 137-40, 168

pagkamanug-abot sang, 137-39

pagpangatarungan, 20, 119

panumbalik, 7, 11, 24-25, 30, 32, 34-35, 40, 42, 59, 61-62, 89, 111, 115, 130, 141-42, 146, 149, 150, 175, 199, 203

pagbaton, pagpabilin, paghinumdum, 39, 143

pagpasag-uli sing buut, 24

pagkatawo liwat, 172

pagsalikway, 81

relihiyon, 21, 38, 110, 130-31, 209

nabilin ukon salin, 51, 127

pagkabanhaw, 128, 132, 135-40, 167-68, 177, 197

lawas, 138-40

kay Kristo, 130-31, 137

silot, divine, 50, 52

pagbaliktad, 59

pagkamatarong

hingpit, 21, 24, 44, 74, 131, 161, 174, 203

divine, 21, 80, 131, 161, 174,

sang Dios. *Tan-awa* ang Dios

pagpaangkon sang, 21, 40

tawhanong, 21, 174

Kagamhanan sang Roma, 51, 209

Roma, 129, 141-42

harianon nga pamilya sang Dios, 4-6, 15, 32-33, 40, 43, 49, 64, 70, 75, 77, 81, 83, 85, 88, 116, 119, 131, 133, 136, 138-39, 144, 170-71, 200

harianong pari, 45, 114

harianong pagkapari, 41, 45, 72, 79, 103

harianong titulo, 57, 136, 167, 178-79

pagpakabalaan,

sa kaagi, 140

sa kahimtangan, 140

kinataasan ukon pang-ulihi, 138, 140

Satanas, 10, 15, 21, 37, 48, 50, 72, 86, 125, 161, 171, 173, 176, 178-87, 189-92, 198

pagpasaka sing husay sa mataas nga korte ni, 159, 161-63, 166-67, 169, 171, 174, 178, 188-89, 195, 199

maid-id nga pagpamangkot

sing pagpangusisa ni, 15, 174-76, 185

ginbuy-an si, 173

manugdumala sang kalibutan, 21, 166, 172, 174, 186, 209

palakat sang, 23

pagkadula sang paglaum, 171-72

Saulo sang Tarsus, 143, 207

peklat sa pinalian sang samad sang kalag, 37

mga kasugoan nahanungud sa syensya, 18, 185

Ikaduhang Pagkari, 51, 172, 186, 197

pagsalig sa kaugalingon, 78

pagkamakinaugalingon, 22

pagpugong sa kaugalingon, 12, 80, 103, 154

kaugalingong-sugyot nga kalisdanan, 18, 25, 27, 29, 36,

39, 41-42, 49, 54, 62, 64, 83, 111, 115, 130, 146, 200,
 pagpakamatarong sa kaugalingon, 41, 119, 198
 pagkalooy sa kaugalingon, 11, 19, 25, 45, 123, 146, 148, 194-95
 matarong sa kaugalingon, 22, 25, 37, 39, 103, 130, 190
 pagbulag sang simbahan kag pungsod, 50
 Septuagint, 181
 pagpakigtipon, 177, 179
 pagpakig-ambit sa kalipay sang Dios, 8, 78, 89, 91, 95, 110, 115, 121, 127, 135-36, 140, 143-44, 151-52, 154, 200, 203
 Shekinah Glory, 71-72, 80
 sala, 41
 kinaunahang sala ni Adan, 20
 kinadina, 25
 sang amay, 55
 kapatawaran sang, 24-25
 pagpain sang, 25
 lisensya para sa, 26, 77
 sang katawhan, 24, 92, 168
 panghunahuna, 20, 25, 28-29, 45, 47, 115
 kinaiya, 20-21, 69
 hayag, 21
 mga sulundan sang, 55
 kinaugalingon, 10-11, 19-26, 33-34, 41, 47, 55, 59, 69, 81, 115, 199
 indi mapunggan nga kinabatasan, 45
 sa hinambalan, 20, 45-47, 193
 Sinai, 183
 walay sala nga kahingpitan, 34
 pagpakasala tubtub sa kamtayon, 37, 39, 42, 53
 pagpangguba sang dungog, 46, 92
 ulipon, 4, 48, 113-14
 pagkaulipon, 52, 114
 pagkaus-us ukon paglinapta sang katilingban, 52
 mga kasulbaran, 1, 12-13, 23-24, 26, 31, 58-59, 63, 73, 88-89, 115, 125, 149, 172-73, 180-81, 201
 indi matuud, 87, 88, 119
 Bagatnon nga Ginharian, 209
 pagkalabaw nga kagamhanan. *Tan-awa* ang Dios
 espirituhanon nga pagkinaugalingon, 9, 13, 16, 64-65, 67, 78, 80, 84, 89, 91-92, 94-110, 112, 113-15, 122-23, 128-30, 134, 136, 139-47, 149, 151, 158, 171, 173, 176, 189, 194, 200
 espirituhanong pagkahamtong, 9, 16-17, 61, 64-67, 78-79, 87, 89, 91-92, 112, 128-29, 131, 135, 137, 140, 142-43, 145, 147-48, 150-59, 170, 172, 174-76, 184-89, 193, 199-200, 203
 espirituhanong pagtahod kag
 pagpalangga sa kaugalingon, 8, 13, 16, 64-66, 68-87, 89, 91-92, 94-97, 100, 106, 113, 123, 128-29, 132, 135-36, 139, 142, 145, 147, 150-51, 158, 171, 173, 176, 189, 193, 196, 200
 ni Kristo, 75
 pagkaespirituhanon, 46, 81, 111
 mga talaksan
 hingpit, 21, 70
 balaodnon, 81

tawhanong, 21, 69, 174
 Stockdale, Admiral James B., 28
stoicheo, 149
 kabaskog ukon kabakod,
 sang kinaiya, 69, 106, 109
 tawhanon, 102, 192
 sa sulud, 27, 62, 68, 91, 100, 105-06, 114, 131
 kahimtangan sang, 59, 80, 103
 indi matuud, 29, 38
 sang kalag, 8, 29
 ginhalinan sang, 27, 193
 espirituhanon, 9, 12, 14-16, 27, 29, 38, 59, 63, 66-67, 77, 88, 92, 95-96, 100, 105, 114, 124-25, 130, 152-53, 158-59, 164, 182, 189-90, 200
 sabat sing palinwansan, 119
 pag-antos
 subong kaawhagan kag kabangdanan, 2,
 baylohan sang pagpakamaayo, 25, 64, 86, 130, 173, 203
 takus, 59
 para sa pagpakamaayo, 1, 9, 14, 17, 53, 59-64, 66, 76-77, 80-81, 87-88, 91-92, 94, 134-35, 139, 141, 145-46, 148, 150, 155, 159, 163-64, 177, 180-81, 197, 199
 makasaysayan, 48
 maamumahon nga pagtuuytuy sang
 Dios sa mapungganon, 1, 16, 60, 64-66, 72, 80, 84-85, 87-89, 92, 94-95, 98, 101-02, 105, 113, 129, 135, 141, 143, 150, 200
 masiluton, 1, 36, 59-60, 81, 83, 146, 164, 195
 relihiyon sang, 110
 indi masarangan, 32, 37, 59, 63, 202
 indi takus, 59, 64-67, 158-59, 189-190
 pagpakamatay, 184, 193
summorphizo, 135
 mataas nga korte sang langit, 125
 pagtilaw sa palakat. *Tan-awa* ang pagtilaw

 matudloan, 8, 34, 82
teleiōo, 142
teleo, 66
 Templo, 71, 129, 182
 Napulo ka mga Kasugoan, 54
 pagtilaw, 59
 ni Kristo, 176-87
 katalagman, 38, 93, 113, 125-29, 135, 141-42
 malig-on nga pagpamatuud, 1, 15, 17, 60, 64-66, 71, 75, 89, 135, 148, 150, 154, 159, 162-63, 171-72, 173-82, 184-87, 189-93, 195, 197-99
 kakusog sing paghulag, 1, 9, 17, 38, 60, 64-66, 71, 89, 92, 98, 103, 106, 109, 112-15, 129, 135, 139, 141-42, 145-49, 200
 mga tawo, 38, 93, 98, 112-15, 125, 129, 135, 141
 palakat, 38, 93, 112, 121-25, 129, 135, 141
 panghunahuna, 38, 93, 112, 116, 118-20, 125, 129, 135, 141, 147-48
 pagpangawat, 21
 tiyempo, 53, 87, 189
 pagkalinong sang kalag, 82, 92, 95, 100

- Tribulation, 138, 171-73, 209
 Tatlo ka mga Persona sa Isa ka Dios, 71-72, 80, 178
- walay kondisyon nga mga kasugtanan sa Israel, 50, 172, 186
 United States sang America, 51, 58, 164
- pagbalos, 29
 kamatuuran. *Tan-awa* ang Dios
 pagkamabaluson, 16, 45, 100, 115, 193
 pagkapintas, 48, 57, 115, 119, 126, 171-73
 pagkabun-ag pinaagi sa birhen, 169, 179,
 putling kaayo, 9, 14, 27, 69, 77, 96-99, 101, 106-09, 113, 194, 204
 nagahulag ukon nagapanghikot, 9, 136, 152
 nagapang-awhag, 123, 136, 152
 gugma nga nagadepende sa putling kaayo, 107-09, 113
 putling gugma, 13-14, 89, 104-07, 109, 113, 115, 152
 kabubut-on, 20-21, 26, 30, 49, 55, 63, 161, 171, 174
- tawhanon, 49, 55, 179, 184
 madumilion, 24, 29, 36-37, 39, 44, 53-54, 111, 123, 163, 172, 174
 sigurado nga kabubut-on, 24, 54, 58, 64, 88, 89, 117, 142, 166, 177, 180
 kinabubut-on nga responsibilidad, 26
 kasuguan sang, 19, 21-23, 29, 34, 36, 42-43, 45, 47, 50, 60, 63, 115, 125
- pader sang kalayo, 53
 gira, 27-29, 48, 53, 126
 kaluyahon, kahimtangan sang, 59
 daugan, 9, 13-14, 17
 pagkakalibutanon, 59
 pagsimba. *Tan-awa* ang Dios
- mga panatiko, 82
 Zofar, 194-95

PUNOAN NGA MGA LIBRO NI R. B. THIEME, JR. GINPASALIG NGA PAGPASUNUD

*Ang Plano sang Dios
Ang Tatlo ka mga Persona sa Isa ka Dios
Tiyanggihan sa Ulipon sang Sala
Ang Balabag
Panumbalik kag Magpadayon
Pagpain Sang Sala
Ang Kinabuhi sang May Pagtoo nga May Kapahuwayan
Dios Balaan Espiritu batok Ang Makasasa nga Kinaiya
Makagalalum nga Panghunahuna
Ang Pagkaditumuluo
Diosnon nga Pagtuytuy
Pangamuyo
Pagpanaksi
Ang Mausikon nga Anak*

SA PAGTOLON-AN NGA MGA PAGTOON SA BIBLIYA

Ang panudlo sa Bibliya, ang kabilogan sang panudlo nga ginkuha pinasubay sa Pulong nga pagsaysay sang Balaan nga Kasulatan, nga amo ang sulundan kag talaksan para sa espirituhanong kamatuuran. Ang pagtoon sa Bibliya nagasangkap sang espirituhanong pagkaon para sa mga Kristohanon (Mateo 4:4).

Ang pagkamahinungdanon sang panudlo sa Bibliya indi gid mahimong pasobrahan pagpatin-aw (Mga Salmo 138:2). Ang Dios nagamando sa Kristohanon sa pagbalhin ukon pagbaylo sa sulud (Mga Taga-Roma 12:2). Ini nga pagbalhin nagakinahanglan sang adlaw-adlaw nga pagbag-o sang hunahuna ukon pang-ino no pinaagi sa pagtoon kag paggamit sa Pulong sang Dios (2 Mga Taga-Corinto 4:16; Mga Taga-Efeso 4:23).

Sa madamo nga mga tinuig ang sa pagtolon-an nga mga klase sa Bibliya nga gintudlo ni R. B. Thieme, Jr., nagsangkap sang adlaw-adlaw nga espirituhanong pagkaon para sa iya katilingban. Ang mantalaan, DVD's, kag mga MP3 CDs sa [English] andam sa wala sang bayad ukon katungdanan. Ang *Basahon Talaan sang Sa Pagtolon-an nga mga Pagtoon sa Bibliya* igasangkap sa tion nga pangayoon.

R.B. THIEME, JR., BIBLE MINISTRIES

P.O. BOX 460829

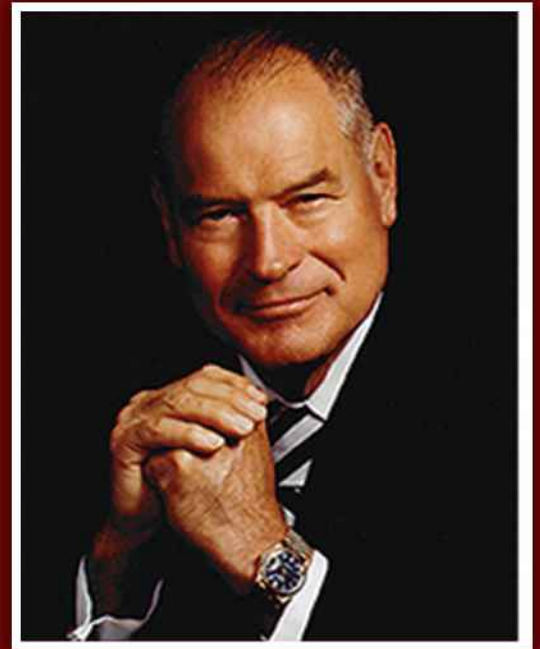
HOUSTON, TEXAS 77056-8829

www.rbthieme.org

713-621-3740

ROBERT B. THIEME, JR. (1918-2009), nagpabilin nga makahuluganong tingog sang Pagkakristohanon sa bilog nga kalibutan. Ang iya mapisanon kag mahagoon, kabatbatan nga panudlo nakapasad sa kinaunahan nga mga pinulongan sang Balaan nga Kasulatan sa kapawa sang masaysayon nga kabilogang kahulugan sa diin ang Bibliya ginsulat. Ang iya pagpamag-o nga pamaagi sang kapulongan, mga panghulagway, kag bibliyanhon nga mga pagpamatuud matin-aw nga nagapahibalo sang masaligan nga mga kamatuuran sa Pulong sang Dios. Si Thieme may pinatik sa plaka sang sobra sa onse ka libo ka oras sang mga wali kag nagmantala sang sobra sa isa ka gatos ka mga libro nga bastante ukon puno sang mga bersikulo sang Bibliya.

Si Thieme naggradwar sa Unibersidad sang Arizona (Phi Beta Kappa) kag Dallas Theological Seminary (summa cum laude). Ang iya mga pagtoon sa seminaryo nauntat tungud sang katungdanan sa serbisyo militar sang Ikaduha nga Gira sa Bilog nga Kalibutan panahon sa diin ginpataas siya sa ranggo sang lieutenant colonel sa United States Army Air Corps. Pagkatapos mabug-os ang iya buluhaton sa paggradwar sang 1950, nangin pastor siya sang Berachah Church sa Houston, Texas. Ang iya dako nga kahanasan sa Griyego, Ebreyo, teyolohiya, istorya, kag pagpanuki ukon pangusisa sang teksto nagsangkap sa katukuran para sa may tama kadako nga katungdanan niya sa kinabuhi sang pagtoon kag pagtudlo sang Pulong sang Dios. Si Thieme nag-untat subong pastor sang Berachah Church pagkatapos sang singkwentay tres ka tuig sang matutum nga pagpangalagad.

Ginhulagway ni Robert Becker

Ang Pag-antos sang Kristohanon

nagapahayag sang bibliyanhon nga palanan-awon sa pag-antos. Ngaa bala nga ang mga Kristohanon makasugata sang sakit, kasamok kag kasubo? Sa ano nga pamaagi bala ang Dios nagabaylo sing paghimalaut sa pagpakamaayo? Ini nga mga pamangkot detalyado nga ginsabat sa Balaan nga mga Kasulatan.

Ang paghangup sang mga kabangdanan sang Dios para sa pag-antos nagasangkap sang tumuluo agud madumalahan ang kalisdanan. Maton-an niya nga kilalahon kag bug-os nga talikdan ang kaugalingong-sugyot nga kalisdanan, nga sa diin mas ang labing kasami nga porma sang tawhanon nga pag-antos. Iya man maton-an nga likawan ang divine nga silot. Ang labing kinahanglanon kaayo, nagaumpisa siya sa paghangup sang gamhanan kag malig-on nga mga manggad nga ginhatag sang Dios sa iya para sa pagsulbar sang mga palaligban. Ang iya mapinadayunon nga paggamit sang sining indi makit-an nga mga kagamitan kag paagi sa pagsulbar sang palaligban sa idalum sang mga kabug-aton nagapadasig kaayo sang iya espirituhanon nga pagtubo kag nagahimaya sa Dios sa pinakamataas.

Wala sing pag-antos sa kinabuhi ang sobra ka dako para sa plano sang Dios. Ang Kristohanon kinahanglan mag-angkon sing bug-os nga paghangup sang pag-antos agud makapadayon sa idalum sang kabug-aton kag makaabante padulong sa espirituhanon nga pagkahamtong.